Wilders

III

C.

Sagittarius

Van: "Sagittarius" <sagitar@hetnet.nl>
Aan: "gvmoll" <gvmoll@zonnet.nl>
Verzonden: woensdag 20 oktober 2010
Onderwerp: Re: test

Hoi Geert,

Ja grijs en bedaagd. Maar een beetje het kussen opschudden, dan blijf ik zo lang mogelijk doen. Want iets te verliezen of op te houden heb ik op mijn leeftijd niet meer.

Je weet, met je test, dat je nog geen fractie tegen de rechtbank mag zeggen als 'in het maatschappelijk debat' wel zou mogen. Juist ook volgens diezelfde rechters.

Maar natuurlijk is het een prima gedachte zo, om er, bij volgende confrontaties met rechters, eens mee op de proppen te komen. Ik zal je aanbeveling dan ook koesteren!
Bedankt, houd je goed !

groeten van Nico
----- Original Message -----
From: "gvmoll" <gvmoll@zonnet.nl>
To: "Sagittarius" <sagitar@hetnet.nl>
Sent: Tuesday, October 19, 2010 12:31 PM
Subject: test

> Hallo Nico,
>
> Ik kwam je in de krant tegen. Mooi grijs haar!
>
> Ik vroeg me af bij dit gebeuren: is een test niet mogelijk?
> Ik zou wel eens willen weten wat je nu allemaal met woorden mag doen!
> Want daar gaat het toch om?
>
> Het gaat geloof ik niet zozeer om het directe effect dat minder goede
> uitlatingen hebben op anderen (A).
> Het lijkt meer te gaan over het indirecte effect dat uitlatingen over
> anderen op derden hebben (B).
> Hoe dan ook, als het om reële 'schade' gaat is een beperking tot B wel
> te begrijpen, maar ook dat is lastig aan te tonen.
> Daarom biedt wellicht de volgende test uitkomst:
>
> De test zou bestaan uit:
> Als je aan het Hof precies dezelfde kwalificaties toevoegt als gedaagde
> doet aan anderen, zou het zich dan (niet) beledigd en beschadigd weten
(A)?
> Als je aan het Hof precies dezelfde kwalificaties toevoegt als gedaagde
> doet aan anderen, zou het dan (niet) aangetast in goede naam en
> beschadigd zijn (B)?
> Het respect dat het Hof voor zichzelf opeist heeft toch ook een
> bestaansgrond en basis?
> Raakt dit geval nu wel of niet aan hetzelfde?
>

> Een variant is natuurlijk dat je de kwalificaties toevoegt aan allen die
> in dit rechtssysteem geloven, zoals sommigen gelovig zijn binnen een
> godsdienst.
> Daarmee overigens zou je ook jezelf beledigen etc. :-))
>
> Groeten van Geert.
>
>
>
>

Sagittarius

Van: "farhat" <farhat@home.nl>
Aan: <sagitar@hetnet.nl>
Verzonden: maandag 18 oktober 2010
Hierbij verzoek ik u om vragen, of er discrimatie in het spel zit

Toedracht:
Er is in de weekeinde op 10-10-2010 een hindoestaanse Taxichauffeur (Radj anand) in Kaatsheuvel vermoord. Radje Anand was een ZZP'er in Tilburg. Zoals vele ZZP'er taxichauffeur in Nederland zijn meeste Allochtonen van afkomst. De niet allochtonen taxibedrijven zijn vaak Nederlanders van afkomst.
Waar het om gaat is Als een Nederlandse taxichauffeur in Nederland dood wordt geschoten komen alle taxibedrijf in zijn regio in Actie of gaat demonstreren tegen het zinloos geweld.
Maar als een Allochtoon taxichauffeur dood geschoten wordt, willen de niet allochtonen taxibedrijven niet in Tilburg actie voeren of demonstreren i.v.m. inkomstenderving. Omdat de niet allochtonen taxibedrijven vinden dat de dood van een allochtoon taxichauffeur een gewone zaak is (zie hieronder schuin getypte kranten knipsel). Als een Nederlandse taxichauffeur dood wordt geschoten komt het in de pers/media en kranten over het gehele land. Sterker nog de Passagier Rob Sitek te Amsterdam was dood geslagen en dit dood heeft gehele Nederland via de pers/media en kranten bereikt, omdat de dader een allochtoon was. Het "Wij en Zij"gevoel is op 10-10-2010 geopenbaard in Tilburg.

Mijn verzoek is of jullie als Kamerleden hieraan iets kunnen doen voor de samenleving dat heden gesplitst is?

Kranten knipsel
Het uitgaanspubliek toont 'begrip, de twee eigenaren van taxibedrijf Stationstaxi niet. "Belachelijk", roepen Tanja en Max Schollen, die het liefst met hun grijze bus door
.de dranghekken zouden rijden. "Op het drukste moment van de week de boel blokkeren. Schande dat de politie en gemeente daaraan meewerken."·
De demonstratie dreigt te escaleren, als de scheldende Schollen de woede van alle kleine rijders over zich heen krijgt. Een politiebiker plaatst rustig zijn fiets tussen de Schollens en de geprikkelde Alkazaz. "Laat je niet provoceren", zegt hij op vriendelijke doch indringende toon. De chauffeur luistert.
De zoon van de vermoorde Radj kijkt stil op afstand toe.

Tevens doe ik u hierbij de website van omroepbrabant, waaruit blijkt dat Maxi Schollen directeur van Stationtaxi namens ander Taxibedrijven het belachelijk vonden dat de ZZP'er in acute actie kwamen van een overleden collega.

http://www.omroepbrabant.nl/?program/628342/Brabant+Nieuws+(07.00+uur).aspx&missed=1

In afwachting op u spoedige antwoord, verblijf ik

Met vriendelijke groet,

Glenn Nabibaks

20-10-10

Sagittarius

Van: "Nederland Bekent Kleur" <nbk@nederlandbekentkleur.nl>
Aan: <info@nederlandbekentkleur.nl>
Verzonden: dinsdag 19 oktober 2010 13:57
Onderwerp: [nieuwsbrief] Stuur door: Demonstratie Stop racisme en

STUUR DOOR!

Demonstratie Stop racisme en uitsluiting!

- Zaterdag 30 oktober, 14.00 uur
- De Dokwerker, Amsterdam
- Jonas Daniël Meijerplein (metrohalte Waterlooplein)

Zaterdag 30 oktober organiseert het Platform tegen Vreemdelingenhaat een vreedzaam en kleurrijk protest tegen racisme en uitsluiting.

Het Platform tegen Vreemdelingenhaat is ontstaan vanuit verschillende (migranten)organisaties en individuele burgers die zich zorgen maken over de snel afnemende tolerantie in Nederland door de opkomst van Geert Wilders. Door de gedoogsteun van de PVV aan het kabinet lijkt discriminatie van bevolkingsgroepen normaal te worden. Daarom moeten we een krachtig geluid van tolerantie laten horen, en duidelijk maken dat we pal voor Artikel 1 van de Grondwet staan.

De reden waarom we de demonstratie op 30 oktober houden is dat op die dag en op hetzelfde uur de extreemrechtse English Defence League een demonstratie houdt op het Museumplein ter ondersteuning van Wilders. We zien hun komst naar Nederland als een teken aan de wand voor het politieke klimaat dat hier nu heerst.

We houden een vreedzaam protest op grote afstand van de EDL, aan de andere kant van Amsterdam, namelijk bij De Dokwerker, symbool van verzet tegen racisme en uitsluiting. Om iedere confrontatie te vermijden vindt onze vreemdzaam protest op 30 oktober plaats op hetzelfde uur als dat van de EDL, van 14:00 tot 16:00 uur. Meer informatie op: http://www.platformtegenvreemdelingenhaat.nl

****
Stuur deze mail door en maak op je Facebook, Hyves of Twitter een link naar: http://www.platformtegenvreemdelingenhaat.nl
****

Nieuwsbrief2 mailing list
http://nederlandbekentkleur.nl/cgi-bin/mailman/listinfo/nieuwsbrief2

18 okt 2010

Hallo Nico

Zeg ik las in de spits dat de rechter jullie als advocaat enkele keren onderbrak.
Ik vind dat je daar de rechter op moet wraken. De rechter is zijn onpartijdigheid verloren omdat hij wil geen fair en public trail meer garanderen in de rechtszaal door de mening van de advocaat aan banden te leggen. Ook dat je geen kritiek meer mag hebben op de officier, staat lijnrecht tegen over het feit dat iedereen gelijk moet zijn voor de wet en erkent moet worden door de wet. De officier dwingt in Nederland een niet humanitaire rechtsorde af en doet zijn werk niet goed omdat hij discrimineert op basis van aangifte, en is daarin niet gelijk voor de wet. Net zoals Wilders volgens hun zou mogen vinden dat hij mag zeggen dat iemand fout bezig is, zou jij dat ook van de officier mogen zeggen. Ik vind jouw vrijheid van meningsuiting belangrijker dan de cover up van de officier.

Groeten,
Richard.

Tekst uit de Spits van maandag.

Tegenstanders Wilders over de schreef

De advocaten van de benadeelde partijen in de rechtzaak tegen Geert Wilders zijn vandaag herhaaldelijk over de schreef gegaan. De vier advocaten, Michiel Pestman, Ties Prakke, Nico Steijnen en Mohammed Enait, mochten vandaag de door Wilders veroorzaakte schade toelichten.

In deze toelichtingen gingen ze verder dan is toegestaan. De rechtbank onderbrak alle vier de raadslieden enige keren. Benadeelde partijen of hun vertegenwoordigers mogen uitleggen aan de rechtbank welke schade ze hebben geleden door toedoen van een verdachte, maar ze mogen niet zeggen dat de rechtbank iemand moet veroordelen en tot welke straf. Ook mogen zij niet zeggen of ze vinden dat het Openbaar Ministerie (OM) het goed of slecht heeft gedaan. Dit werd wel gedaan door het viertal.

Commentaar van artikel over
het proces van
5 oktober 2010

18 okt 2010 Wilders

- "De kleine Hitler" → moet van Wilders, maar
  Moshoeve vindt dit onaanvaardbaar en schandelijk dat hij dit zegt
- Moshoeve interviewde verdachten en dat werd de analyses altijd tegen hen gebruikt met een hoop kwaadwillen
- Absoluut tijd om de hoofding in het OM te discussie te stellen, dat was dat in verband op de proces positie van de Nederlandse politiek.
- het "onderwerp" van de RA van de uit. is een gelijke stel dat "in het hoofd in het "denkbeeld" anti-semitisme in van de onder, een klacht tegen de Grote Club A' dan was ingediend en de Grote Club hoofd van de dehydrogenase afgewezen gemeld!
  → "dehydrogenase is de reductant oxydase"
- We moeten wel zeggen dat Wilders stuffen fouten heeft begaan maar niet dat het Wilders veroordeeld zou worden. Maar: vond veroordeling van geen Schadevergoeding Nederlandse politie
- Wegens stel + dat dat als het OM in de beginfase veel uitspraak mogt, de Nederlandse politie niet vond mogelijk dat de pogen + hun niet veroordeeld werd

Advocatenkantoor Steijnen, Olof & Stelling
Couwenhoven 52-05
3703 ER Zeist
tel. 030-6956867
e-mail: sagitar@hetnet.nl

PLEINOTA

voor de zitting van 18 oktober 2010 van de meervoudige strafkamer van de rechtbank te Amsterdam

van

mr. N.M.P Steijnen

inzake

Het OM EN WILDERS, parketnummer 425046-09

namens de Beweging tot Herstel van het respect en de daardoor gecoördineerde rechtspersonen/moskeeën en belangenorganisaties van en door moslims in den lande

als

BENADEELDE PARTIJEN

DE NOODZAAK VOOR DE BENADEELDE PARTIJEN OM DE AANKLACHTEN TEGEN WILDERS OVEREIND TE HOUDEN NU HET OPENBAAR MINISTERIE ZE HEEFT LATEN VALLEN

Als het optreden van Wilders, zoals in de tenlastelegging gesteld, niet strafbaar zou zijn, zijn er ook geen benadeelde partijen en is er ook geen plaats voor schadevergoeding.

Het feit dat het OM vrijspraak heeft gevorderd betekent dan ook dat onze vordering als benadeelde partij alleen zin heeft, indien en voor zover het optreden van Wilders, ondanks het feit dat het OM zijn aanklachten heeft laten vallen, toch strafbaar zou zijn.

Nu het OM zijn masker heeft laten vallen en al zijn aanklachten tegen Wilders weer heeft ingeslikt, betekent dit dat wij,

omdat het OM zich wederom met Wilders volledig verzoend heeft, als benadeelde partij volkomen in de kou worden gezet. En dat wij ons dus, in de allereerste plaats, voor de taak gesteld zien om, als het ware plaatsvervangend ten opzichte van het het OM, aan te geven - en ook te onderbouwen ! - waarom wij vinden dat in het optreden van Wilders toch sprake is van strafbare feiten.

Waarom het OM hier - naar onze mening opzettelijk - mistast en Wilders ons inziens toch strafrechtelijk zou moeten worden vervolgd, hebben wij al een veel eerder stadium, namelijk toen het OM in juni 2008 voor de eerste keer met het verhaal kwam dat Wilders niet strafrechtelijk zou dienen te worden vervolgd, reeds in een zeer uitvoerig en grondig onderbouwd rapport uiteengezet.

Dit rapport, onder de titel **"Het schandaal van Nederland - juni 2008: de uitverkoop van de mensenrechten van bijna 1 miljoen burgers in Nederland door het openbaar ministerie"**, bevat een vernietigd commentaar aan het adres van het OM.

Nu het OM hier thans weer met precies dezelfde, naar onze overtuiging in een aantal opzichten juridisch volstrekt onaanvaardbare opstelling en argumenten komt, brengen wij dit rapport als achtergrondstuk voor onze claim namens onze benadeelde partijen, hier in het geding.

Met name bevat dit rapport een diepgravende analyse van de opzettelijke en doelgerichte misintrepretaties van de jurisprudentie van het Europese hof voor de rechten van de mens die het OM begaat, ten einde zijn in onze waardering in een aantal opzichten juridisch totaal onaanvaardbare stellingnames te schragen.

Dit uitvoerige rapport leggen wij hierbij aan uw rechtbank over, om op die manier een grondige onderbouwing te kunnen geven aan het feit dat, ondanks het aflaten van het OM, naar onze mening hier van de zijde van Wilders toch sprake is en blijft van strafbare feiten. Zodat wij hier inderdaad alle reden hebben om een claim als benadeelde partij overeind te houden.

'DE ISLAM' ALS PARS PRO TOTO

Voorzitter, leden van de rechtbank, het is voor iedereen in Nederland, behalve kennelijk bepaalde sectoren van het Nederlandse gerechtelijke apparaat, volkomen glashelder en een uitgemaakte zaak dat Wilders 'de islam' gebruikt als een pars pro toto. Voor alles wat ook maar enigzins met de islam verband houdt, zoals de islam als beweerdelijk bestaande cultuur, de islam als beweerdelijke bron van misdadigheid, de religie op zich en degenen die met deze religie verbonden zijn.

Als dan ook een oproep wordt gedaan als 'Stop de islam', dan wordt daarmee zonder de geringste twijfel bedoeld om alles te

stoppen wat maar met de islam te maken heeft, inclusief dus om de dragers van deze religie zelf.

Voor het Europese hof, oordelend in de zaak-**Norwood** over de uitlating **"Islam out of Britain"** vormde deze koppeling een vanzelfsprekendheid, waar daarentegen onze eigen Hoge Raad, bij arrest van 10 maart 2009, LJN: BF0655, bij de beoordeling van de volstrekt gelijksoortige leus **"Stop het gezwel dat islam heet"**, blijk gaf van een schoolvoorbeeld van pure letterknechterij. En net deed alsof hij niet besefte dat een oproep om 'de islam' te stoppen er onvermijdelijkerwijs op gericht is om met name ook de dragers daarvan, de moslims dus, te stoppen. Hetgeen dus met name ook voor het Europese hof in de zaak-**Norwood** een vanzelfsprekendheid was.

Dit ~~op deze~~ naar onze mening een duidelijke misslag vormende arrest van de Hoge Raad, waaraan ten grondslag ligt datzelfde al door het Europese hof zonder meer opzij gezette onderscheid tussen het zich keren tegen 'de islam' en het zich keren tegen 'moslims', werd door ons reeds uitvoerig becommentariëerd in een rapport, getiteld **"De Hoge Raad; een 'faux pas' van een prima ballerina"**.

Ook dit speciaal met het oog op dit proces door ons opgestelde rapport, alsmede een daarvoor ook nog speciaal gemaakt rapport onder de titel **"De januari 2009 uitspraak van het Amsterdamse hof inzake Wilders: beter, krachtiger en overtuigender was nodig geweest!"**, worden hierbij eveneens overgelegd.

In dit laatste rapport wordt, met uiteraard een onderschrijving van de hoofdconclusies van het hof dat Wilders toch vervolgd moet worden, niettemin bij deze uitspraak kritische kanttekeningen geplaatst. En wordt uiteengezet om welke juridische redenen deze uitspraak van het hof, ons inziens, in feite nog krachtiger en overtuigender van toon en inhoud had behoren te zijn.

Deze drie rapporten kunnen dan tesamen beschouwd worden als een antwoord van ons op de stellingname van het OM dat Wilders niks strafbaars zou hebben begaan. Zodat er dus ook nergens ook maar enige grond zou zijn voor enigerlei vordering als benadeelde partijen.

Terug naar het punt dat 'de islam' door Wilders kennelijk als een pars pro toto wordt gebezigd.
Wordt dus 'de islam' gekwalificeert als een fascistische ideologie, dan worden de belijders van de islam, de moslims dus, daarmee impliciet gekwalificeerd als behept met een facistische ideologie. En aldus impliciet als gevaarlijke fascisten voorgesteld.

En alle poging van het OM om deze waarheid als een koe met behulp van allerlei verwrongen en gekunstelde redeneringen onder de tafel te vegen, zijn alleen maar verbijsterende manifestaties van de amechtigheid waarmee het OM Wilders tracht te sauveren.

Redelijk en zindelijk denkende mensen lenen zich niet voor dergelijk quasi-juridisch getrek en gedraai, om wat zwart is wit te maken en omgekeerd. Het OM wél.

Redelijk en zindelijk denkende mensen erkennen volmondig dat als moslims, volgens Wilders, behept zijn met een fascistische ideologie, daarmee in redelijkheid niets ander bedoeld kan zijn dan dat moslims, volgens Wilders, zolang zij gelovig moslim blijven, personen zijn behept met een fascistische ideologie. En dus een gevaar vormen voor onze maatschappij en voor onze rechtsorde.

En iedereen in Nederland - en zo langzamerhand trouwens ook in de rest van de wereld, voor zover ze daar Wilders volgen - weet dat dit ook precies is wat Wilders bedoelt: moslims zijn daarom een gevaar, omdat zij behept zijn met een fascistische ideologie.

En dat is dan ook precies de reden, zo weet iedereen, waarom Wilders rondbazuint dat er ingrijpende maatregelen tegen hen moeten worden getroffen.

Alleen het OM doet het, valselijk, voorkomen dat allemaal niet te zien en niet te begrijpen. Met andere woorden: het OM speelt hier de rol van onnozele. Met verve, maar daarmee niet minder ongeloofwaardig. Het houdt zich ziende blind en horende doof voor deze evidenties.

Klaarblijkelijk om Wilders terwille te zijn.

De kern is dus ook hier weer dat het ~~het~~ een onwerkelijk en gekunsteld soort juridisch gefröbel oplevert om uitlatingen van Wilders als:

> **"De kern van het probleem is de fascistische islam, de zieke ideologie van Allah en Mohammed zoals neergelegd in de islamitische Mein Kampf: de Koran"**,

los van alles, los van elk verband en los van elke bedoeling te zien.

Een dergelijk gefröbel als 'een juridische toetsing' te betitelen, tart de werkelijkheid en de maatschappelijke realiteit. Een dergelijke zogenaamde 'toetsing' vormt daarmee een belediging voor het recht.

Voor een dergelijke opvatting over recht, hier door het OM van stal gehaald om Wilders te kunnen sauveren, geldt dan wat de 19e eeuwse dichter de Mérode als volgt weergaf:

> "Hoedt u voor de valsheid van het recht
> De dorre wijsheid van de letterknecht
> Zij is als wilde haver op de akker
> Van buiten glanzend en van binnen slecht."

Wilders betitelt - zoals iedereen in Nederland weet en erkent,

behalve blijkbaar het OM - met de uitlating;

> **"De kern van het probleem is de fascistische islam, de zieke ideologie van Allah en Mohammed zoals neergelegd in de islamitische Mein Kampf: de Koran",**

alle moslims in Nederland als fascisten, en daarmee als een gevaar voor de maatschappij. En dat is dan ook - zoals iedereen weet en erkent, behalve kennelijk het OM - precies zijn bedoeling.
En dat dient dan ook als zodanig hier juridisch getoetst te worden.

DE VALSE VOORSTELLING VAN ZAKEN DAT WILDERS ZICH ALLEEN TEGEN DE ISLAM KEERT EN NIET OPENLIJK DE MOSLIMS ALS ZODANIG IN HET VIZIER NEEMT

Overigens is ook de voortdurend van Wilders zelf nagepapegaaide bewering dat Wilders zich in naam alleen tegen 'de islam' ~~keert~~ keerde een evidente leugen. Een manifeste leugen die door Wilders en het OM, als een twee-eenheid wordt gekoesterd.

En een overduidelijke leugen, die ook uw rechtbank zich, blijkens eerdere uitlatingen van de rechtbank zelf, gewaar is. Want al op de eerste procesdag stelde de rechtbank, bij de aan Wilders voorgelegde vragen, reeds vast dat Wilders, in een aantal uitingen, zich wel degelijk - ook rechtstreeks en expliciet - richt tegen moslims.

In flagrante tegenstelling met wat Wilders daarover altijd pleegt te roepen.

Mag Wilders daarover liegen ? Ja

Mag het OM daarover liegen ? Nee.

Althans niet zonder zich te openbaren als een maatje van Wilders. En zonder dat het OM, met een dergelijke gezamenlijkheid in brutaal bedrog, zijn aanspraken op integriteit prijs geeft.

Een dergelijke gezamenlijkheid van het OM en Wilders in evidente leugenachtigheid op een dergelijke cruciuaal punt leidt daarbij op slag tot een teloorgang van de onpartijdigheid en onafhankelijkheid van het OM. In deze zaak.

DE RECHTSZAAK TEGEN WILDERS ALS KLUCHT VAN HET OM

Voorzitter, leden van dit hof, het is zonneklaar dat het OM, ondanks het bevel van het hof, nooit serieus van plan is geweest om Wilders **echt** strafrechtelijk te vervolgen. En dit dan in de zin dat de door het OM zelf ingebrachte klachten ook door datzelfde OM ook zelf daadwerkelijk serieus zouden worden genomen.

Dat is zonneklaar omdat Wilders tot op heden nog geen woord tegen de door het OM jegens hem aangevoerde klachten heeft ingebracht. En het OM hier van deze zelf ingebrachte klachten niettemin nu vrijspraak vraagt.

Met andere woorden: de ene dag brengt het OM tegen Wilders beschuldigingen in en de volgende dag roept het OM, zonder dat Wilders daartegen ook maar een woord heeft aangevoerd, dat die beschuldigingen juridisch nergens op slaan en trekt ze weer in.

Het OM neemt hier dus heel Nederland compleet in de maling.

Tegen Wilders en het hele Nederlandse volk roept het OM dus als het ware: "GEINTJE, BEDANKT !"

Wat het OM hier doet is een klucht opvoeren. Maar wij zijn daar niet door geamuseerd, want het gaat hier om een travestie van recht, die werkelijk ongehoord is.

Zoals uw rechtbank uit eerder door ons aan u en het OM toegezonden stukken al duidelijk is, heeft onze organisatie van meet af aan steeds weer krachtig stelling genomen tegen het feit dat officier mr. Velleman hier door het OM werd aangewezen om de door het hof afgedwongen vervolging van Wilders gestalte te geven. Hij was immers de auctor intellectualis van de eerdere wiegering van het OM om Wilders te vervolgen.

Allereerst is deze kwestie door ons, bij alle leden van de rechtbank te Amsterdam aan de orde gesteld in onze **"Amicus curiae-brief in de zaak Wilders"** van 16 december 2009, die wij hierbij opnieuw, ditmaal als proces-document, aan uw rechtbank overleggen.

Van alle door ons overgelegde stukken vragen wij overigens akte en verzoeken wij om ze op te nemen in het proces-verbaal van de zitting.

Steeds weer hebben wij bij de rechtbank en bij de leiding van het OM in uitvoerige brieven benadrukt dat van een officier van justitie die eerder, met ziel en zaligheid, heeft betoogd dat er geen grond zou bestaan om Wilders te vervolgen, niet in redelijkheid verwacht kon worden dat hij zich hier ineens intellectueel, juridisch en moreel binnenste buiten zou kunnen keren. En plotseling een juridisch diametraal tegenover gesteld standpunt zou gaan innemen. Zodat hij dan nu opeens, met verve en met overtuiging, zou gaan verkondigen dat thans plotseling juridisch het volstrekt tegenovergestelde waar zou zijn.

Dat zou juridisch immers voor iedereen volstrekt ongeloofwaardig zijn en het recht tot een soort spel van 'u roept maar' maken.

We eisten dan ook voortdurend dat de hoofdofficier van het OM te Amsterdam terug zou komen van deze heilloze en voor de

rechtsstatelijkheid onaanvaardbare weg en mr. Velleman weer van de zaak zou zetten. Dan wel dat mr. Vellerman zichzelf, eigener beweging, als zaaksofficier zou terugtrekken.

Maar wij kregen daarop, van alle betrokken OM-functionarissen, waaronder met name ook van mr. Velleman zelf, steeds weer als antwoord dat in zijn persoon een onbevangen en onpartijdige behandeling van de zaak door het OM volledig gewaarborgd zou zijn.

Wat deze praatjes waard zijn, blijkt nu. Het OM laat, in de persoon van mr. Velleman, zijn eigen eerdere beschuldigingen aan het adres van Wilders zonder meer als een baksteen vallen. Alle beschuldigingen worden, zonder dat er van de zijde van Wilders ook maar met een woord is gesproken, op slag weer ingetrokken.

Niets hebben onze waarschuwingen geholpen. Het OM is doelgericht voortgegaan op het pad om van het proces-Wilders een voor de rechtsstaat schandalige kermisvertoning te maken.

DE KWESTIE "MEENT U DAT ?" EN "WAT WILT U DAAR VERDER MEE ?" EN DE VOOR MOSLIMS EN DE RECHTSSTAAT KWAADAARDIGE DUIDELIJKHEID DIE OVER HET ANTWOORD DAAROP BESTAAT

Voorzitter, leden van de rechtbank, anders dan diep gewortelde mythe luidt gaat het bij de onderhavige zaak niet in hoofdzaak om de vrijheid van meninguiting. Integendeel, zoals ook al in de aan uw rechtbank overgelegde stukken uitvoerig onderbouwd wordt aangegeven gaat deze zaak het in hoofdzaak juist niet om de vrijheid van meningsuiting.

Al op de eerste inhoudelijke zittingsdag van dit proces zijn bij een aantal uitlatingen van Wilders die hier ten laste zijn gelegd door u als voorzitter van deze rechtbank een aantal vragen gesteld, zoals: "Meent u dat nog steeds zo ?" en "Wat wilt u daar nog verder mee?"

Wilders heeft daarop, althans tot op heden, nergens antwoord willen geven. Het OM heeft daarop, op een aantal onderdelen, gereageerd met Wilders op die onderdelen waar dergelijke vragen zouden kunnen opduiken het voordeel van de twijfel te geven. Dit tot groot genoegen van zijn advocaat, die zich in mediaoptredens erg tevreden betoonde over dit resultaat van zijn processtrategie van volstrekt zwijgen van zijn cliënt.

Er is echter geen enkele reden waarom Wilders, zoals het OM hem hier ten onrechte kado doet, dit zwijgen in de rechtszaal omtrent zijn verdere bedoelingen met een aantal cruciale uitlatingen beloond zou moeten zien met het voordeel van de twijfel.

De cruciale uitingen waar het ons hier, van meet af aan, is gegaan, zijn diens uitlatingen die als volgt kunnen worden samengevat: 'Stop de verdere toelating van moslims tot Neder-

land', 'Verbied de bouw van nieuwe moskeeën in ons land' en "Verbied de koran in ons land'. Tegen deze uitlatingen is immers onze aangifte indertijd gericht geweest.

Als we ons beperken tot deze kernuitlatingen van Wilders, dan is het helemaal de vraag niet aan Wilders: "Meent u dat nou ?" en "Wat wilt u daar verder mee ?" Wilders is daarover immers al lange tijd glashelder en volstrekt duidelijk. Hij heeft van deze punten zijn politiek programma gemaakt. En zij staan als zodanig ook uitdrukkelijk op zijn website.

Het zijn dan ook geen eenmalige uitlatingen, die hem zomaar eens een keer zijn ontvallen. Maar het zijn daarentegen, in alle openheid, voor hem programmapunten die deel uitmaken van zijn politieke agenda.

Omtrent de klip en klare bedoelingen van Wilders met deze uitlatingen behoort hem dus, bij zijn zwijgen ter zitting voor wat betreft zijn bedoelingen daarmee, niet 'het voordeel van de twijfel' te worden vergund, maar dient jegens hem dan daarentegen te worden toegepast wat hier als 'het nadeel van de evidentie' zou kunnen worden betiteld.

Wilders zegt dus ook hier wat ie meent en meent wat ie zegt. Maar er is hier tegelijkertijd nog een ander, ontzagwekkend omvangrijk element in het geding: Wilders zegt hier niet alleen wat hij meent. Maar is bezig met een keiharde politieke machtsvorming om wat hij hier, in dit opzicht zegt, ook in de praktijk uitgevoerd te kunnen krijgen.

En inmiddels is hij met deze politieke machtsvorming, ten einde deze politieke programmapunten gerealiseerd te krijgen, al een geweldig eind op streek.

De vraag is dus niet of Wilders mag zeggen "Verbied de verdere toelating van moslims tot Nederland", "Verbied de koran", "Verbied de bouw van nieuwe moskeeën. Maar of hij daarvoor aan politieke machtsvorming mag doen. Zoals hij ook daadwerkelijk doet.

En, zoals ook al in onze **"Amicus curiae-brief in de zaak Wilders"** aan de orde wordt gesteld, als rechtens zou worden aanvaard dat Wilders voor voor deze programmapunten aan poilitieke machtsvorming zou mogen doen, dan is de logische konsekwentie daarvan dat, als hij daarvoor uiteindelijk een meerderheid weet te vinden, deze punten ook mogen worden uitgevoerd.

Anders zou immers 'democratie' een voordegekhouderij zijn. Waarbij wél aan politieke machtvorming zou mogen worden gedaan om bepaalde programmapunten te bereiken. Maar als dan het punje bij paaltje komt het feest plotseling niet door zou mogen gaan. Democratie zou zo een fopsysteem zijn.

De mogelijkheid dat Wilders daarvoor inderdaad uiteindelijk een politieke meerderheid vindt, hangt daarbij als een zwarte

wolk over ons en onze rechtsstaat heen. En werpt zijn schaduw reeds nu vooruit. En trekt ook nu reeds een zware wissel op de moslims in den lande, waaronder ook op de moslims die door onze organisaties worden vertegenwoordigd, zoals mijn collega mr. Enait hier nog nader aan de orde zal stellen.

De vraag is dus niet langer - zo dit hier in dit verband al ooit de kernvraag zou zijn geweest - of Wilders mag zeggen: "Verbied de verdere toelating van moslims tot ons land", "Verbied de bouw van nieuwe moskeeën in ons land", "Verbied de koran in ons land", maar of het rechtens toelaatbaar is dat Wilders, met oogmerk om deze punten als onderdeel van zijn politieke programma door te voeren, voor de realisatie van deze uitlatingen aan politieke machtsvorming doet.

DE MISLEIDENDE VOORSTELLING VAN ZAKEN DAT ALLE UITLATINGEN VAN WILDERS VOLSTREKT LOS VAN ELKAAR EN BUITEN IEDERE CONTEXT DIENEN TE WORDEN BEOORDEELD

Een uitlating als:

> **"De kern van het probleem is de fascistische islam, de zieke ideologie van Allah en Mohammed zoals neergelegd in de islamitische Mein Kampf: de Koran",**

vormt bij dit alles - zoals iedereen in Nederland weet en erkent, behalve dan het OM - voor Wilders precies een van redenen en de grondslag waarom Wilders allerlei draconische maatregelen eist tegen moslims.

Let wel: Wilders eist geen draconische maatregelen tegen 'de islam', zoals het OM, volstrekt absurderwijs, betoogt. Maar tegen moslims.

ZIJ - met de nadruk op zij - moeten verder uit Nederland geweerd worden. Moslims dus.

ZIJ - met de nadruk op zij - mogen verder in Nederland geen moskeeën meer bouwen. Dat wil zeggen: moslims moeten verder van het recht om hier nog langer moskeeën te bouwen worden uitgesloten.

ZIJ - met de nadruk op zij - mogen hier verder, als het aan Wilders ligt, niet langer de koran lezen.

Dat is het rechtstreekse verband tussen de uitlating van Wilders

> **"De kern van het probleem is de fascistische islam, de zieke ideologie van Allah en Mohammed zoals neergelegd in de islamitische Mein Kampf: de Koran",**

en andere uitlatingen van Wilders, zoals de uitlating 'verbiedt verder toelating van moslims tot Nederland', 'verbiedt hen nog langer moskeeëen te bouwen in ons land' en 'verbiedt

hen nog langer hier de koran te lezen'.

Maar van het OM mogen dergelijke verbanden tussen uitlatingen van Wilders, bij de juridische beoordeling daarvan, niet gelegd te worden.

Waarom niet ? Luister naar wat het OM daarover zelf zegt. Ik citeer hiervoor uit de NRC van zaterdag j.l., 16 oktober 2010 - als het citaat niet deugt dan hoor ik dat graag van het OM -:

> "Het OM gaf verschillende keren aan waar het van mening verschilde met het gerechtshof. Zo noemde het OM het 'fundamenteel onjuist' dat het gerechtshof verschillende uitlatingen van Wilders, gedaan op verschillende data, in samenhang wilde beoordelen om er betekenis aan te kunnen geven."

Dat mag dus niet van het OM, "verschillende uitlatingen in samenhang beoordelen", in een poging om de betekenis daarvan te doorgronden.

Het OM zegt daarmee dus op de keeper beschouwt: 'je mag, als je de betekenis van een uitspraak wilt proberen te vinden, daarvoor niet naar andere uitspraken kijken. Een redelijk denkend mens, op zoek naar waarheidsvinding zegt hier dan: 'gekker moet het niet worden!'

Het citaat uit de NRC vervolgt dan met de volgende uitlating van het OM:

> "'Ons is uit de jurisprudentie geen enkel voorbeeld bekend waar de betekenis van een uitlating buiten de uiting waarin die plaatsvond wordt gevonden'".

Het antwoord hierop kan niet anders zijn dan: 'Oh nee? Wat een volstrekte onzin!' Neem nu de uitlating "De holocaust is een leugen". Wat is, <u>binnen</u> deze uiting, nou het beledigende karakter hiervan voor joden?

En tóch eist het OM stelselmatig - en natuurlijk volstrekt terecht - voor een dergelijke uiting straf o.g.v. groepsbelediging.

Dat 'de betekenis van een uitlating' slechts <u>binnen die uitlating zelf</u> zou moeten worden gezocht, vormt dan ook een keiharde leugen van het OM. Een volstrekt valse voorstelling van zaken. Juist het diametraal tegenovergestelde is nodig voor een zorgvuldige waarheidsvinding.

Juist om hier de vinger achter de waarheid te krijgen, is het noodzakelijk om naar allerlei verbanden te kijken. En dus ook naar andere uitingen. Zoals het OM zelf dus ook doet als het gaat om de beoordeling van een uitlating als "de holocaust is een leugen".

Maar als het om Wilders gaat, dan gelden dus kennelijk voor het OM opeens andere criteria. Blijkens het citaat in de NRC geldt dan opeens, althans volgens het OM:

> "Wie in strafrechtelijke zin aanzet tot haat moet zich daarvan bewust zijn en het toch doen ("Weten en willen.") maar als je allerlei uitspraken van een verdachte achteraf met elkaar in verband brengt, kun je niet verwachten dat de verdachte zich tijdens het uitspreken bewust was van de later aangebrachte samenhang."

Wat een redeneertrant! Wat een logica van lik m'n vestje! Je neemt immers, bij het doen van allerlei uitspraken, ALTIJD het risico dat daarin later een samenhang wordt aangebracht.

Stel een politicus doet een bepaalde uitspraak.
Geen normaal mens zal dan zeggen: ja, maar die uitspraak moet strikt op zichzelf worden beoordeeld. Los van andere uitspraken die hij gedaan heeft. Want anders wordt de man - of vrouw - onrecht aangedaan. Want hij - of zij - kon immers niet verwachten dat die uitspraken onderling met elkaar in verband zouden worden gebracht. Onzin, want dat kon hij of zij - en moest hij of zij - nu juist wél voorzien.

Zo ook Wilders.
Toppunt van intrinsieke warhoofdigheid bereikt het OM dan waar vervolgens wordt gesteld - ik citeer hier nog steeds het OM uit de NRC van zaterdag 16 oktober j.l.:

> "Ook bestaat het gevaar, legt Van Roessel uit, dat bijvoorbeeld nuancerende opmerkingen uit beeld verdwijnen. En die maakt Wilders ook. Zoals: 'Als moslims assimileren (..) zijn zij geen millimeter minder waard dan jij en ik.'"

Met andere woorden: als het bepaalde uitlatingen van Wilders kan nuanceren, dan moet er ruimte zijn om ook allerlei <u>andere</u> uitlatingen, in mitigerende zin, in het beeld te betrekken. Dan moet dus voorkomen worden dat dergelijke nuanceringen 'uit het beeld verdwijnen'.

Maar in alle andere gevallen mag dit dus hier niet van het OM. En zeker niet als het om het omgekeerde gaat: namelijk als andere uitspraken een, voor Wilders verder negatief, beeld geven van een bepaalde uitlating.

<u>Het</u> voorbeeld daarvan is hier voor ons: de samenhang tussen een uitlating als:

> **"De kern van het probleem is de fascistische islam, de zieke ideologie van Allah en Mohammed zoals neergelegd in de islamitische Mein Kampf: de Koran"**,

en wat Wilders dan, vanuit zijn standpunt bezien volstrekt logisch, verder voorstelt jegens de belijders van die zogenaamd fascistische islam, de moslims dus. Namelijk: verbiedt

dat er nog meer naar ons land komen, verbiedt ze hun hun godsdienst te beleven door ze het recht te ontnemen om hier nog langer moskeeën te bouwen en hier nog langer de koran te lezen.

Het OM is dan, bij deze constateringen, inmiddels allang aan de eigen warhoofderij ten gronde gegaan.

Over wat Wilders, door het OM verder ongestoord, met zijn in deze rechtszaak aan de orde zijnde misdadige optreden teweeg brengt voor onze benadeelde partij, daarover geeft ik verder mijn collega Enait het woord.

N.M.P. Steijnen

Advocatenkantoor Steijnen, Olof & Stelling
Couwenhoven 52-05
3703 ER Zeist
tel. 030-6956867
e-mail: sagitar@hetnet.nl

PLEINOTA

voor de zitting van 18 oktober 2010 van de meervoudige strafkamer van de rechtbank te Amsterdam

van

mr. N.M.P Steijnen

inzake

Het OM EN WILDERS, parketnummer 425046-09

namens de Beweging tot Herstel van het respect en de daardoor gecoördineerde rechtspersonen/moskeeën en belangenorganisaties van en door moslims in den lande

als

BENADEELDE PARTIJEN

DE NOODZAAK VOOR DE BENADEELDE PARTIJEN OM DE AANKLACHTEN TEGEN WILDERS OVEREIND TE HOUDEN NU HET OPENBAAR MINISTERIE ZE HEEFT LATEN VALLEN

Als het optreden van Wilders, zoals in de tenlastelegging gesteld, niet strafbaar zou zijn, zijn er ook geen benadeelde partijen en is er ook geen plaats voor schadevergoeding.

Het feit dat het OM vrijspraak heeft gevorderd betekent dan ook dat onze vordering als benadeelde partij alleen zin heeft, indien en voor zover het optreden van Wilders, ondanks het feit dat het OM zijn aanklachten heeft laten vallen, toch strafbaar zou zijn.

Nu het OM zijn masker heeft laten vallen en al zijn aanklachten tegen Wilders weer heeft ingeslikt, betekent dit dat wij,

omdat het OM zich wederom met Wilders volledig verzoend heeft, als benadeelde partij volkomen in de kou worden gezet. En dat wij ons dus, in de allereerste plaats, voor de taak gesteld zien om, als het ware plaatsvervangend ten opzichte van het het OM, aan te geven - en ook te onderbouwen ! - waarom wij vinden dat in het optreden van Wilders toch sprake is van strafbare feiten.

Waarom het OM hier - naar onze mening opzettelijk - mistast en Wilders ons inziens toch strafrechtelijk zou moeten worden vervolgd, hebben wij al een veel eerder stadium, namelijk toen het OM in juni 2008 voor de eerste keer met het verhaal kwam dat Wilders niet strafrechtelijk zou dienen te worden vervolgd, reeds in een zeer uitvoerig en grondig onderbouwd rapport uiteengezet.

Dit rapport, onder de titel **"Het schandaal van Nederland - juni 2008: de uitverkoop van de mensenrechten van bijna 1 miljoen burgers in Nederland door het openbaar ministerie"**, bevat een vernietigd commentaar aan het adres van het OM.

Nu het OM hier thans weer met precies dezelfde, naar onze overtuiging in een aantal opzichten juridisch volstrekt onaanvaardbare opstelling en argumenten komt, brengen wij dit rapport als achtergrondstuk voor onze claim namens onze benadeelde partijen, hier in het geding.

Met name bevat dit rapport een diepgravende analyse van de opzettelijke en doelgerichte misintrepretaties van de jurisprudentie van het Europese hof voor de rechten van de mens die het OM begaat, ten einde zijn in onze waardering in een aantal opzichten juridisch totaal onaanvaardbare stellingnames te schragen.

Dit uitvoerige rapport leggen wij hierbij aan uw rechtbank over, om op die manier een grondige onderbouwing te kunnen geven aan het feit dat, ondanks het aflaten van het OM, naar onze mening hier van de zijde van Wilders toch sprake is en blijft van strafbare feiten. Zodat wij hier inderdaad alle reden hebben om een claim als benadeelde partij overeind te houden.

'DE ISLAM' ALS PARS PRO TOTO

Voorzitter, leden van de rechtbank, het is voor iedereen in Nederland, behalve kennelijk bepaalde sectoren van het Nederlandse gerechtelijke apparaat, volkomen glashelder en een uitgemaakte zaak dat Wilders 'de islam' gebruikt als een pars pro toto. Voor alles wat ook maar enigzins met de islam verband houdt, zoals de islam als beweerdelijk bestaande cultuur, de islam als beweerdelijke bron van misdadigheid, de religie op zich en degenen die met deze religie verbonden zijn.

Als dan ook een oproep wordt gedaan als 'Stop de islam', dan wordt daarmee zonder de geringste twijfel bedoeld om alles te

stoppen wat maar met de islam te maken heeft, inclusief dus om de dragers van deze religie zelf.

Voor het Europese hof, oordelend in de zaak-**Norwood** over de uitlating **"Islam out of Britain"** vormde deze koppeling een vanzelfsprekendheid, waar daarentegen onze eigen Hoge Raad, bij arrest van 10 maart 2009, LJN: BF0655, bij de beoordeling van de volstrekt gelijksoortige leus **"Stop het gezwel dat islam heet"**, blijk gaf van een schoolvoorbeeld van pure letterknechterij. En net deed alsof hij niet besefte dat een oproep om 'de islam' te stoppen er onvermijdelijkerwijs op gericht is om met name ook de dragers daarvan, de moslims dus, te stoppen. Hetgeen dus met name ook voor het Europese hof in de zaak-**Norwood** een vanzelfsprekendheid was.

Dit ~~op deze~~ naar onze mening een duidelijke misslag vormende arrest van de Hoge Raad, waaraan ten grondslag ligt datzelfde al door het Europese hof zonder meer opzij gezette onderscheid tussen het zich keren tegen 'de islam' en het zich keren tegen 'moslims', werd door ons reeds uitvoerig becommentariëerd in een rapport, getiteld **"De Hoge Raad; een 'faux pas' van een prima ballerina"**.

Ook dit speciaal met het oog op dit proces door ons opgestelde rapport, alsmede een daarvoor ook nog speciaal gemaakt rapport onder de titel **"De januari 2009 uitspraak van het Amsterdamse hof inzake Wilders: beter, krachtiger en overtuigender was nodig geweest!"**, worden hierbij eveneens overgelegd.

In dit laatste rapport wordt, met uiteraard een onderschrijving van de hoofdconclusies van het hof dat Wilders toch vervolgd moet worden, niettemin bij deze uitspraak kritische kanttekeningen geplaatst. En wordt uiteengezet om welke juridische redenen deze uitspraak van het hof, ons inziens, in feite nog krachtiger en overtuigender van toon en inhoud had behoren te zijn.

Deze drie rapporten kunnen dan tesamen beschouwd worden als een antwoord van ons op de stellingname van het OM dat Wilders niks strafbaars zou hebben begaan. Zodat er dus ook nergens ook maar enige grond zou zijn voor enigerlei vordering als benadeelde partijen.

Terug naar het punt dat 'de islam' door Wilders kennelijk als een pars pro toto wordt gebezigd.
Wordt dus 'de islam' gekwalificeert als een fascistische ideologie, dan worden de belijders van de islam, de moslims dus, daarmee impliciet gekwalificeerd als behept met een facistische ideologie. En aldus impliciet als gevaarlijke fascisten voorgesteld.

En alle poging van het OM om deze waarheid als een koe met behulp van allerlei verwrongen en gekunstelde redeneringen onder de tafel te vegen, zijn alleen maar verbijsterende manifestaties van amechtigheid waarmee het OM Wilders tracht te sauveren.

Redelijk en zindelijk denkende mensen lenen zich niet voor dergelijk quasi-juridisch getrek en gedraai, om wat zwart is wit te maken en omgekeerd. Het OM wél.

Redelijk en zindelijk denkende mensen erkennen volmondig dat als moslims, volgens Wilders, behept zijn met een fascistische ideologie, daarmee in redelijkheid niets ander bedoeld kan zijn dan dat moslims, volgens Wilders, zolang zij gelovig moslim blijven, personen zijn behept met een fascistische ideologie. En dus een gevaar vormen voor onze maatschappij en voor onze rechtsorde.

En iedereen in Nederland - en zo langzamerhand trouwens ook in de rest van de wereld, voor zover ze daar Wilders volgen - weet dat dit ook precies is wat Wilders bedoelt: moslims zijn daarom een gevaar, omdat zij behept zijn met een fascistische ideologie.

En dat is dan ook precies de reden, zo weet iedereen, waarom Wilders rondbazuint dat er ingrijpende maatregelen tegen hen moeten worden getroffen.

Alleen het OM doet het, valselijk, voorkomen dat allemaal niet te zien en niet te begrijpen. Met andere woorden: het OM speelt hier de rol van onnozele. Met verve, maar daarmee niet minder ongeloofwaardig. Het houdt zich ziende blind en horende doof voor deze evidenties.

Klaarblijkelijk om Wilders terwille te zijn.

De kern is dus ook hier weer dat het ~~het~~ een onwerkelijk en gekunsteld soort juridisch gefröbel oplevert om uitlatingen van Wilders als:

> **"De kern van het probleem is de fascistische islam, de zieke ideologie van Allah en Mohammed zoals neergelegd in de islamitische Mein Kampf: de Koran"**,

los van alles, los van elk verband en los van elke bedoeling te zien.

Een dergelijk gefröbel als 'een juridische toetsing' te betitelen, tart de werkelijkheid en de maatschappelijke realiteit. Een dergelijke zogenaamde 'toetsing' vormt daarmee een belediging voor het recht.

Voor een dergelijke opvatting over recht, hier door het OM van stal gehaald om Wilders te kunnen sauveren, geldt dan wat de 19e eeuwse dichter de Mérode als volgt weergaf:

> "Hoedt u voor de valsheid van het recht
> De dorre wijsheid van de letterknecht
> Zij is als wilde haver op de akker
> Van buiten glanzend en van binnen slecht."

Wilders betitelt - zoals iedereen in Nederland weet en erkent,

behalve blijkbaar het OM - met de uitlating;

> **"De kern van het probleem is de fascistische islam, de zieke ideologie van Allah en Mohammed zoals neergelegd in de islamitische Mein Kampf: de Koran",**

alle moslims in Nederland als fascisten, en daarmee als een gevaar voor de maatschappij. En dat is dan ook - zoals iedereen weet en erkent, behalve kennelijk het OM - precies zijn bedoeling.
En dat dient dan ook als zodanig hier juridisch getoetst te worden.

DE VALSE VOORSTELLING VAN ZAKEN DAT WILDERS ZICH ALLEEN TEGEN DE ISLAM KEERT EN NIET OPENLIJK DE MOSLIMS ALS ZODANIG IN HET VIZIER NEEMT

Overigens is ook de voortdurend van Wilders zelf nagepapegaaide bewering dat Wilders zich in naam alleen tegen 'de islam' keert is een evidente leugen. Een manifeste leugen die door Wilders en het OM, als een twee-eenheid wordt gekoesterd.

En een overduidelijke leugen, die ook uw rechtbank zich, blijkens eerdere uitlatingen van de rechtbank zelf, gewaar is. Want al op de eerste procesdag stelde de rechtbank, bij de aan Wilders voorgelegde vragen, reeds vast dat Wilders, in een aantal uitingen, zich wel degelijk - ook rechtstreeks en expliciet - richt tegen moslims.

In flagrante tegenstelling met wat Wilders daarover altijd pleegt te roepen.

Mag Wilders daarover liegen ? Ja

Mag het OM daarover liegen ? Nee.

Althans niet zonder zich te openbaren als een maatje van Wilders. En zonder dat het OM, met een dergelijke gezamenlijkheid in brutaal bedrog, zijn aanspraken op integriteit prijs geeft.

Een dergelijke gezamenlijkheid van het OM en Wilders in evidente leugenachtigheid op een dergelijke cruciuaal punt leidt daarbij op slag tot een teloorgang van de onpartijdigheid en onafhankelijkheid van het OM. In deze zaak.

DE RECHTSZAAK TEGEN WILDERS ALS KLUCHT VAN HET OM

Voorzitter, leden van dit hof, het is zonneklaar dat het OM, ondanks het bevel van het hof, nooit serieus van plan is geweest om Wilders **echt** strafrechtelijk te vervolgen. En dit dan in de zin dat de door het OM zelf ingebrachte klachten ook door datzelfde OM ook zelf daadwerkelijk serieus zouden worden genomen.

Dat is zonneklaar omdat Wilders tot op heden nog geen woord tegen de door het OM jegens hem aangevoerde klachten heeft ingebracht. En het OM hier van deze zelf ingebrachte klachten niettemin nu vrijspraak vraagt.

Met andere woorden: de ene dag brengt het OM tegen Wilders beschuldigingen in en de volgende dag roept het OM, zonder dat Wilders daartegen ook maar een woord heeft aangevoerd, dat die beschuldigingen juridisch nergens op slaan en trekt ze weer in.

Het OM neemt hier dus heel Nederland compleet in de maling.

Tegen Wilders en het hele Nederlandse volk roept het OM dus als het ware: "GEINTJE, BEDANKT !"

Wat het OM hier doet is een klucht opvoeren. Maar wij zijn daar niet door geamuseerd, want het gaat hier om een travestie van recht, die werkelijk ongehoord is.

Zoals uw rechtbank uit eerder door ons aan u en het OM toegezonden stukken al duidelijk is, heeft onze organisatie van meet af aan steeds weer krachtig stelling genomen tegen het feit dat officier mr. Velleman hier door het OM werd aangewezen om de door het hof afgedwongen vervolging van Wilders gestalte te geven. Hij was immers de auctor intellectualis van de eerdere wiegering van het OM om Wilders te vervolgen.

Allereerst is deze kwestie door ons, bij alle leden van de rechtbank te Amsterdam aan de orde gesteld in onze **"Amicus curiae-brief in de zaak Wilders"** van 16 december 2009, die wij hierbij opnieuw, ditmaal als proces-document, aan uw rechtbank overleggen.

Van alle door ons overgelegde stukken vragen wij overigens akte en verzoeken wij om ze op te nemen in het proces-verbaal van de zitting.

Steeds weer hebben wij bij de rechtbank en bij de leiding van het OM in uitvoerige brieven benadrukt dat van een officier van justitie die eerder, met ziel en zaligheid, heeft betoogd dat er geen grond zou bestaan om Wilders te vervolgen, niet in redelijkheid verwacht kon worden dat hij zich hier ineens intellectueel, juridisch en moreel binnenste buiten zou kunnen keren. En plotseling een juridisch diametraal tegenover gesteld standpunt zou gaan innemen. Zodat hij dan nu opeens, met verve en met overtuiging, zou gaan verkondigen dat thans plotseling juridisch het volstrekt tegenovergestelde waar zou zijn.

Dat zou juridisch immers voor iedereen volstrekt ongeloofwaardig zijn en het recht tot een soort spel van 'u roept maar' maken.

We eisten dan ook voortdurend dat de hoofdofficier van het OM te Amsterdam terug zou komen van deze heilloze en voor de

rechtsstatelijkheid onaanvaardbare weg en mr. Velleman weer van de zaak zou zetten. Dan wel dat mr. Vellerman zichzelf, eigener beweging, als zaaksofficier zou terugtrekken.

Maar wij kregen daarop, van alle betrokken OM-functionarissen, waaronder met name ook van mr. Velleman zelf, steeds weer als antwoord dat in zijn persoon een onbevangen en onpartijdige behandeling van de zaak door het OM volledig gewaarborgd zou zijn.

Wat deze praatjes waard zijn, blijkt nu. Het OM laat, in de persoon van mr. Velleman, zijn eigen eerdere beschuldigingen aan het adres van Wilders zonder meer als een baksteen vallen. Alle beschuldigingen worden, zonder dat er van de zijde van Wilders ook maar met een woord is gesproken, op slag weer ingetrokken.

Niets hebben onze waarschuwingen geholpen. Het OM is doelgericht voortgegaan op het pad om van het proces-Wilders een voor de rechtsstaat schandalige kermisvertoning te maken.

DE KWESTIE "MEENT U DAT ?" EN "WAT WILT U DAAR VERDER MEE ?" EN DE VOOR MOSLIMS EN DE RECHTSSTAAT KWAADAARDIGE DUIDELIJKHEID DIE OVER HET ANTWOORD DAAROP BESTAAT

Voorzitter, leden van de rechtbank, anders dan diep gewortelde mythe luidt gaat het bij de onderhavige zaak niet in hoofdzaak om de vrijheid van meninguiting. Integendeel, zoals ook al in de aan uw rechtbank overgelegde stukken uitvoerig onderbouwd wordt aangegeven gaat deze zaak het in hoofdzaak juist niet om de vrijheid van meningsuiting.

Al op de eerste inhoudelijke zittingsdag van dit proces zijn bij een aantal uitlatingen van Wilders die hier ten laste zijn gelegd door u als voorzitter van deze rechtbank een aantal vragen gesteld, zoals: "Meent u dat nog steeds zo ?" en "Wat wilt u daar nog verder mee?"

Wilders heeft daarop, althans tot op heden, nergens antwoord willen geven. Het OM heeft daarop, op een aantal onderdelen, gereageerd met Wilders op die onderdelen waar dergelijke vragen zouden kunnen opduiken het voordeel van de twijfel te geven. Dit tot groot genoegen van zijn advocaat, die zich in mediaoptredens erg tevreden betoonde over dit resultaat van zijn processtrategie van volstrekt zwijgen van zijn cliënt.

Er is echter geen enkele reden waarom Wilders, zoals het OM hem hier ten onrechte kado doet, dit zwijgen in de rechtszaal omtrent zijn verdere bedoelingen met een aantal cruciale uitlatingen beloond zou moeten zien met het voordeel van de twijfel.

De cruciale uitingen waar het ons hier, van meet af aan, is gegaan, zijn diens uitlatingen die als volgt kunnen worden samengevat: 'Stop de verdere toelating van moslims tot Neder-

land', 'Verbied de bouw van nieuwe moskeeën in ons land' en "Verbied de koran in ons land'. Tegen deze uitlatingen is immers onze aangifte indertijd gericht geweest.

Als we ons beperken tot deze kernuitlatingen van Wilders, dan is het helemaal de vraag niet aan Wilders: "Meent u dat nou ?" en "Wat wilt u daar verder mee ?" Wilders is daarover immers al lange tijd glashelder en volstrekt duidelijk. Hij heeft van deze punten zijn politiek programma gemaakt. En zij staan als zodanig ook uitdrukkelijk op zijn website.

Het zijn dan ook geen eenmalige uitlatingen, die hem zomaar eens een keer zijn ontvallen. Maar het zijn daarentegen, in alle openheid, voor hem programmapunten die deel uitmaken van zijn politieke agenda.

Omtrent de klip en klare bedoelingen van Wilders met deze uitlatingen behoort hem dus, bij zijn zwijgen ter zitting voor wat betreft zijn bedoelingen daarmee, niet 'het voordeel van de twijfel' te worden vergund, maar dient jegens hem dan daarentegen te worden toegepast wat hier als 'het nadeel van de evidentie' zou kunnen worden betiteld.

Wilders zegt dus ook hier wat ie meent en meent wat ie zegt. Maar er is hier tegelijkertijd nog een ander, ontzagwekkend omvangrijk element in het geding: Wilders zegt hier niet alleen wat hij meent. Maar is bezig met een keiharde politieke machtsvorming om wat hij hier, in dit opzicht zegt, ook in de praktijk uitgevoerd te kunnen krijgen.

En inmiddels is hij met deze politieke machtsvorming, ten einde deze politieke programmapunten gerealiseerd te krijgen, al een geweldig eind op streek.

De vraag is dus niet of Wilders mag zeggen "Verbied de verdere toelating van moslims tot Nederland", "Verbied de koran", "Verbied de bouw van nieuwe moskeeën. Maar of hij daarvoor aan politieke machtsvorming mag doen. Zoals hij ook daadwerkelijk doet.

En, zoals ook al in onze **"Amicus curiae-brief in de zaak Wilders"** aan de orde wordt gesteld, als rechtens zou worden aanvaard dat Wilders voor voor deze programmapunten aan poilitieke machtsvorming zou mogen doen, dan is de logische konsekwentie daarvan dat, als hij daarvoor uiteindelijk een meerderheid weet te vinden, deze punten ook mogen worden uitgevoerd.

Anders zou immers 'democratie' een voordegekhouderij zijn. Waarbij wél aan politieke machtvorming zou mogen worden gedaan om bepaalde programmapunten te bereiken. Maar als dan het punje bij paaltje komt het feest plotseling niet door zou mogen gaan. Democratie zou zo een fopsysteem zijn.

De mogelijkheid dat Wilders daarvoor inderdaad uiteindelijk een politieke meerderheid vindt, hangt daarbij als een zwarte

wolk over ons en onze rechtsstaat heen. En werpt zijn schaduw reeds nu vooruit. En trekt ook nu reeds een zware wissel op de moslims in den lande, waaronder ook op de moslims die door onze organisaties worden vertegenwoordigd, zoals mijn collega mr. Enait hier nog nader aan de orde zal stellen.

De vraag is dus niet langer - zo dit hier in dit verband al ooit de kernvraag zou zijn geweest - of Wilders mag zeggen: "Verbied de verdere toelating van moslims tot ons land", "Verbied de bouw van nieuwe moskeeën in ons land", "Verbied de koran in ons land", maar of het rechtens toelaatbaar is dat Wilders, met oogmerk om deze punten als onderdeel van zijn politieke programma door te voeren, voor de realisatie van deze uitlatingen aan politieke machtsvorming doet.

DE MISLEIDENDE VOORSTELLING VAN ZAKEN DAT ALLE UITLATINGEN VAN WILDERS VOLSTREKT LOS VAN ELKAAR EN BUITEN IEDERE CONTEXT DIENEN TE WORDEN BEOORDEELD

Een uitlating als:

> **"De kern van het probleem is de fascistische islam, de zieke ideologie van Allah en Mohammed zoals neergelegd in de islamitische Mein Kampf: de Koran",**

vormt bij dit alles - zoals iedereen in Nederland weet en erkent, behalve dan het OM - voor Wilders precies een van redenen en de grondslag waarom Wilders allerlei draconische maatregelen eist tegen moslims.

Let wel: Wilders eist geen draconische maatregelen tegen 'de islam', zoals het OM, volstrekt absurderwijs, betoogt. Maar tegen moslims.

ZIJ - met de nadruk op zij - moeten verder uit Nederland geweerd worden. Moslims dus.

ZIJ - met de nadruk op zij - mogen verder in Nederland geen moskeeën meer bouwen. Dat wil zeggen: moslims moeten verder van het recht om hier nog langer moskeeën te bouwen worden uitgesloten.

ZIJ - met de nadruk op zij - mogen hier verder, als het aan Wilders ligt, niet langer de koran lezen.

Dat is het rechtstreekse verband tussen de uitlating van Wilders

> **"De kern van het probleem is de fascistische islam, de zieke ideologie van Allah en Mohammed zoals neergelegd in de islamitische Mein Kampf: de Koran",**

en andere uitlatingen van Wilders, zoals de uitlating 'verbiedt verder toelating van moslims tot Nederland', 'verbiedt hen nog langer moskeeëen te bouwen in ons land' en 'verbiedt

hen nog langer hier de koran te lezen'.

Maar van het OM mogen dergelijke verbanden tussen uitlatingen van Wilders, bij de juridische beoordeling daarvan, niet gelegd te worden.

Waarom niet ? Luister naar wat het OM daarover zelf zegt. Ik citeer hiervoor uit de NRC van zaterdag j.l., 16 oktober 2010 - als het citaat niet deugt dan hoor ik dat graag van het OM -:

> "Het OM gaf verschillende keren aan waar het van mening verschilde met het gerechtshof. Zo noemde het OM het 'fundamenteel onjuist' dat het gerechtshof verschillende uitlatingen van Wilders, gedaan op verschillende data, in samenhang wilde beoordelen om er betekenis aan te kunnen geven."

Dat mag dus niet van het OM, "verschillende uitlatingen in samenhang beoordelen", in een poging om de betekenis daarvan te doorgronden.

Het OM zegt daarmee dus op de keeper beschouwt: 'je mag, als je de betekenis van een uitspraak wilt proberen te vinden, daarvoor niet naar andere uitspraken kijken. Een redelijk denkend mens, op zoek naar waarheidsvinding zegt hier dan: 'gekker moet het niet worden!'

Het citaat uit de NRC vervolgt dan met de volgende uitlating van het OM:

> "'Ons is uit de jurisprudentie geen enkel voorbeeld bekend waar de betekenis van een uitlating buiten de uiting waarin die plaatsvond wordt gevonden'".

Het antwoord hierop kan niet anders zijn dan: 'Oh nee? Wat een volstrekte onzin!' Neem nu de uitlating "De holocaust is een leugen". Wat is, <u>binnen</u> deze uiting, nou het beledigende karakter hiervan voor joden?

En tóch eist het OM stelselmatig - en natuurlijk volstrekt terecht - voor een dergelijke uiting straf o.g.v. groepsbelediging.

Dat 'de betekenis van een uitlating' slechts <u>binnen die uitlating zelf</u> zou moeten worden gezocht, vormt dan ook een keihard de leugen van het OM. Een volstrekt valse voorstelling van zaken. Juist het diametraal tegenovergestelde is nodig voor een zorgvuldige waarheidsvinding.

Juist om hier de vinger achter de waarheid te krijgen, is het noodzakelijk om naar allerlei verbanden te kijken. En dus ook naar andere uitingen. Zoals het OM zelf dus ook doet als het gaat om de beoordeling van een uitlating als "de holocaust is een leugen".

Maar als het om Wilders gaat, dan gelden dus kennelijk voor het OM opeens andere criteria. Blijkens het citaat in de NRC geldt dan opeens, althans volgens het OM:

> "Wie in strafrechtelijke zin aanzet tot haat moet zich daarvan bewust zijn en het toch doen ("Weten en willen.") maar als je allerlei uitspraken van een verdachte achteraf met elkaar in verband brengt, kun je niet verwachten dat de verdachte zich tijdens het uitspreken bewust was van de later aangebrachte samenhang."

Wat een redeneertrant! Wat een logica van lik m'n vestje! Je neemt immers, bij het doen van allerlei uitspraken, ALTIJD het risico dat daarin later een samenhang wordt aangebracht.

Stel een politicus doet een bepaalde uitspraak.
Geen normaal mens zal dan zeggen: ja, maar die uitspraak moet strikt op zichzelf worden beoordeeld. Los van andere uitspraken die hij gedaan heeft. Want anders wordt de man - of vrouw - onrecht aangedaan. Want hij - of zij - kon immers niet verwachten dat die uitspraken onderling met elkaar in verband zouden worden gebracht. Onzin, want dat kon hij of zij - en moest hij of zij - nu juist wél voorzien.

Zo ook Wilders.
Toppunt van intrinsieke warhoofdigheid bereikt het OM dan waar vervolgens wordt gesteld - ik citeer hier nog steeds het OM uit de NRC van zaterdag 16 oktober j.l.:

> "Ook bestaat het gevaar, legt Van Roessel uit, dat bijvoorbeeld nuancerende opmerkingen uit beeld verdwijnen. En die maakt Wilders ook. Zoals: 'Als moslims assimileren (..) zijn zij geen millimeter minder waard dan jij en ik.'"

Met andere woorden: als het bepaalde uitlatingen van Wilders kan nuanceren, dan moet er ruimte zijn om ook allerlei <u>andere</u> uitlatingen, in mitigerende zin, in het beeld te betrekken. Dan moet dus voorkomen worden dat dergelijke nuanceringen 'uit het beeld verdwijnen'.

Maar in alle andere gevallen mag dit dus hier niet van het OM. En zeker niet als het om het omgekeerde gaat: namelijk als andere uitspraken een, voor Wilders verder negatief, beeld geven van een bepaalde uitlating.

<u>Het</u> voorbeeld daarvan is hier voor ons: de samenhang tussen een uitlating als:

> **"De kern van het probleem is de fascistische islam, de zieke ideologie van Allah en Mohammed zoals neergelegd in de islamitische Mein Kampf: de Koran"**,

en wat Wilders dan, vanuit zijn standpunt bezien volstrekt logisch, verder voorstelt jegens de belijders van die zogenaamd fascistische islam, de moslims dus. Namelijk: verbiedt

dat er nog meer naar ons land komen, verbiedt ze hun hun godsdienst te beleven door ze het recht te ontnemen om hier nog langer moskeeën te bouwen en hier nog langer de koran te lezen.

Het OM is dan, bij deze constateringen, inmiddels allang aan de eigen warhoofderij ten gronde gegaan.

Over wat Wilders, door het OM verder ongestoord, met zijn in deze rechtszaak aan de orde zijnde misdadige optreden teweeg brengt voor onze benadeelde partij, daarover geeft ik verder mijn collega Enait het woord.

N.M.P. Steijnen

Sagittarius

Van: "Sagittarius" <sagitar@hetnet.nl>
Aan: "M.F. Enait" <mohammed.faizel@gmail.com>;
Verzonden: zondag 17 oktober 2010 17:47
Bijlage: WILP.doc
Onderwerp: rechtszaak tegen Wilders

Beste Faizel,

Bijgaande mijn verhaal - ik heb het toch maar helemaal uitgeschreven -. We zien wel wat we daarvan straks kunnen oplepelen. Ik ben zeer benieuwd wat jij nog aan inhoudelijke feitelijkheden ten tonele kan brengen!

Vergeet je niet de link te leggen naar de RECHTSTREEKSE schade.

Zoals we brainstormden: argumenten daarbij zijn vooral dat de BRON van alle onheil eenduidig is en bestaat uit slechts één persoon: P.V.V. WILDERS. En het feit dat, door het optreden van Wilders in de hier in rechte voorliggende uitspraken en de maatschappijbrede steun die hij daarvoor inmiddels geniet, een 'beschaafd' anti-moslim zijn inmiddels maatschappijbreed is geabsorbeerd en zich in alle kringen van de samenleving heeft genesteld. En wat dit voor aan druk op moslims legt.

(Voor "beschaafd' anti-moslim zijn, als parallel met de situatie voor de tweede wereldoorlog met het toen geldende 'beschaafde' anti-semitisme, ook in kringen van de advocatuur en de rechterlijke macht, dat de advocaten van actief optreden in de Tweede Wereldoorlog heeft afgehouden, kan je dan verwijzen naar Jogli Meihuizen "Smalle marges - De Nederlandse Advocatuur in de Tweede Wereldoorlog"" : "Tenslotte speelde er ook een zekere mate van antisemitisme: geen virulent, maar een zogenaamd "beschaafd" antisemitisme dat destijds in de betere kringen heerste (..)" (blz. 419)

groeten en probeer toch in elk geval te slapen !

Nico

Hallo Nico,

16 oktober 2010

Zeg ik las op het internet dat het OM geen vervolging instelt in de zaak Wilders. Wat vreselijk rot voor jullie zeg, ik kan me voorstellen dat het een enorme klap in je gezicht is. Vooral omdat je mede verantwoordelijk was voor de aanklacht. Kan ik zo snel mogelijk een kopie krijgen van de stukken van het OM, de aanklacht en van jullie pleidooi? Ik geloof namelijk niet zo in het herkennen en vervolgen van wetsovertredingen door het OM.

Hartelijk dank,

Richard Huis in t Veld
De Pontsjer 7
8414 MP Nieuwehorne

120 nr 2010

Nadat Wilders heeft gezegd dat hij de grenzen wil sluiten voor niet-westerse allochtonen, vraagt

de verslaggever 'Wat schieten we daarmee op?' De ten laste gelegde uitlating is het antwoord

van Wilders.

Zoals hiervoor bij de bespreking van uitlating 1 werd gezegd, wordt naar zijn bewoordingen

bezien met deze uitlating niet het idee gewekt, direct noch indirect, om moslims discriminatoir te

---------- Page 79----------

behandelen. Er is geen concrete reden om aan te nemen dat het stoppen van de tsunami van

islamisering op enigerlei wijze moet leiden tot het discriminatoir behandelen van moslims.

Hoewel de demografische toename van moslims genoemd wordt, hebben we bij de beoordeling

van 'aanzetten tot haat' al geconcludeerd dat Wilders zich met deze uitlating richt op het stoppen

van de islamisering en niet op moslims an sich. De strekking van deze passage naar de

bewoordingen bezien is dat Wilders niet wil dat onze identiteit en onze cultuur veranderen in de

richting van een moslimcultuur. De bewoordingen zijn er niet op gericht bij anderen een idee te

wekken om moslims discriminatoir te gaan behandelen, ook niet als Wilders zegt: 'we moeten

ons verweren'. Onduidelijk is op welk idee voor een discriminatoire behandeling die bewoordingen

gericht zouden moeten zijn.

Als we kijken naar de samenhang tussen de eerste ten laste gelegde uitlating en de tweede ten

laste gelegde uitlating, zou de indruk kunnen ontstaan, zoals we zojuist ook hebben geoordeeld,

dat we ons moeten verweren en dat we de islamisering moeten stoppen door de grenzen dicht te

doen voor moslims. Om te concluderen dat er sprake is van aanzetten tot discriminatie moet

echter duidelijk zijn tot welke min of meer concrete discriminatoire handelingen wordt aangezet.

Ook in samenhang bezien wordt niet duidelijk op welke ideeën om moslims discriminatoir te

behandelen de uitlating gericht zou kunnen zijn. Ook bezien in samenhang met de rest van de

uiting is er daarom geen sprake van aanzetten tot discriminatie.

Wij willen er op dit punt in ons requisitoir op wijzen dat het in het strafrecht niet kan gaan om

wat men de spreker aan achterliggende ideeën of bedoelingen toedicht. Dan zouden wij immers

als OM moeten gaan beoordelen wat Wilders denkt, en dat kan niet. Gedachten zijn vrij, omdat

we iemands gedachten niet kunnen kennen en dat overigens ook niet willen. In het strafrecht kan

het daarom alleen gaan om wat de spreker daadwerkelijk zegt of schrijft en wat hij of zij

daarmee uitdrukt. Nu Wilders zich tijdens de zitting op zijn zwijgrecht beroept en ons ook

anderszins geen nadere toelichting of commentaar van zijn kant bekend is met betrekking tot de

hier ten laste gelegde uitlating, moeten wij de beoordeling derhalve beperken tot de wijze waarop

wij deze in de publicatie aantreffen en de duiding daarvan binnen het artikel als geheel.

Feit 3, uitlating 3

D

Evenals bij eerdere uitlatingen over het sluiten van de grenzen en het uitzetten van mensen

(uitlating 1 en 5) werd opgemerkt, zou men ook bij deze uitlating de mening kunnen zijn

toegedaan dat deze ruimte biedt om te oordelen dat de uitlating er tevens op gericht is bij

anderen, namelijk bij andere politici het idee te wekken de geschetste discriminerende

maatregelen uit te voeren of uitvoering daarvan na te streven.

Zo bezien zou met er de uitlating, zowel naar de bewoordingen als in samenhang indirect worden

aangezet tot discriminatie.

Ook hier moet echter worden geconcludeerd dat Wilders de uitlating doet in het kader van een

voor hem van belang zijnde bijdrage aan een maatschappelijk debat over de islam en de in zijn

ogen slechte aspecten van de islam die zich manifesteren in het gedrag van moslims. De

maatregel om de grenzen te sluiten voor islamieten, veel moslims Nederland uit te zetten en

Islamitische criminelen te denaturaliseren is, objectief gezien, functioneel in het licht van zijn

boodschap om de in zijn ogen slechte aspecten van de islam tegen te gaan. Hij bedient zich

daarbij in de uitlating niet van grove bewoordingen, waardoor de uitlating ook niet naar zijn

bewoordingen onnodig buitensporig is. Zou men in beginsel dus concluderen dat het hier een tot

discriminatie aanzettende uitlating betreft, dan zou de context het strafbare karakter hieraan

ontnemen. Ook met deze uitlating is derhalve geen sprake van aanzetten tot discriminatie in de

zin van artikel 137d Sr.

Zoals we al aangaven, is het opnemen van een discriminerende maatregel in een partijprogramma van een politicus een moeilijk punt in het kader van aanzetten tot discriminatie.

Omdat, zoals gezegd, wegens de consequentie van het woord aanzetten in de delictsomschrijving, het van belang is dat bij ánderen het idee wordt gewekt om zelf een

bepaalde groep op een concreet aangegeven wijze discriminatoir te gaan behandelen, is het

opnemen van een maatregel in een partijprogramma ons inziens in beginsel niet voldoende om te

kunnen spreken van aanzetten.

Men zou de mening kunnen zijn toegedaan dat het opnemen en publiek maken van punten in een

partijprogramma niet alleen gericht is op het eigen handelen van de partij als deze het voor het

zeggen zou hebben, maar ook erop gericht is om bij andere politici, of de overheid in het

algemeen het idee te wekken tot een dergelijke maatregel over te gaan. Zo geredeneerd zou er

enkel met het opnemen van een discriminerende maatregel in een partijprogramma, in beginsel

worden aangezet tot discriminatie.

Ons inziens voert deze redenering te ver.

Indien er echter voor zou worden gekozen deze lijn van redeneren toch te volgen en men dus tot

het oordeel zou komen dat met de hier ten laste gelegde uitlating in beginsel wel tot discriminatie

wordt aangezet, dan zou naar onze mening het driestappenkader moeten worden toegepast. Dit

houdt dan in dat vervolgens de context van de uitlating en, als derde stap, de onnodige

buitensporigheid van de uitlating dienen te worden beoordeeld.

Wilders doet zijn uitlatingen in het kader van een voor hem van betekenis zijnde bijdrage aan

een maatschappelijk debat. Een maatschappelijk debat over immigratie dat in voor zover wij

weten alle landen van West-Europa gevoerd wordt en dat gevoerd wordt naar aanleiding van

daadwerkelijk bestaande problemen. Ook het Europees Hof benadrukt in de uitspraak Soulas dat

de problemen die samenhangen met de vestiging en de integratie van immigranten in de

gastlanden, momenteel het onderwerp vormen van uitgebreide discussies in de Europese
maatschappijen, zowel op politiek gebied als in de media.68 Wilders doet zijn uitlating als politicus

in het maatschappelijk debat over de immigratie van en integratie van niet-westerse allochtonen,

met name moslims, in Nederland. Dit is een debat dat in Nederland in vele vormen gevoerd

wordt, waarbij de standpunten aanzienlijk kunnen verschillen en de emoties hoog kunnen

oplopen, maar waarover naar ons inzicht de consensus bestaat dat het een debat is dat gevoerd

68 Vergelijk bijvoorbeeld EHRM 10 juli 2008, nr. 15948/03, Soulas/Frankrijk, paragraaf 36 - 38: 'Het Hof begint met de

vaststelling dat de kwesties die worden aangeroerd in het gewraakte boek van algemeen belang zijn: de problemen die
samenhangen met de vestiging en de integratie van immigranten in de gastlanden vormen momenteel het onderwerp van
uitgebreide discussies in de Europese maatschappijen, zowel op politiek gebied als in de media. Deze constatering is wel in
het bijzonder van toepassing op Frankrijk, waar, in de loop der jaren, een groot aantal buitenlanders zijn opgevangen, en
dat verplicht was opvangmogelijkheden te realiseren, en beleid te ontwikkelen om deze bevolkingsgroep te integreren.
Deze integratie kan echter uitsluitend het resultaat zijn van een lang en moeizaam proces, dat mislukkingen met zich mee
kan brengen, en problemen met de uitvoering, waarvan een gedeelte van deze bevolking de nadelige gevolgen ondervindt.
Hieruit komen problemen voort als een slechte verstandhouding en onbegrip die, in het ergste geval, uitlopen op
gewelddadige botsingen tussen de politie en bepaalde radicale elementen van deze bevolkingsgroep. De problemen waar
de verschillende Staten het hoofd aan moeten bieden met betrekking tot het realiseren van hun immigratie- en
integratiebeleid, zijn uiteraard verschillend. Hetzelfde geldt voor de invloed van dit beleid op zowel de geïmmigreerde
bevolkingsgroep als de autochtone bevolking, evenals op de verhoudingen tussen deze groepen, die van verschillende, met
name historische, demografische en culturele factoren afhankelijk zijn (…).'

moet worden. Wij menen dat die context van het maatschappelijk debat maakt dat een potentieel

strafbaar tot discriminatie aanzettend karakter hierdoor aan de uitlating zou worden ontnomen.

Vervolgens dient als derde en laatste stap in het toetsingskader te worden beoordeeld, of er

sprake is van onnodige buitensporigheid. Hiervan is sprake als er, gelet op de inhoud en de

bewoordingen van de in de uitlating voorgestelde maatregel, een wanverhouding bestaat tussen

die maatregel en het onderliggende maatschappelijk probleem. In het licht van het door Wilders

beoogde en met argumenten onderbouwde doel om de islamisering tot staan te brengen, is de

door hem voorgestelde maatregel om geen moslims meer toe te laten op zich functioneel om dat

doel te bereiken. Wilders bedient zich bij het doen van de uitlating niet van krachtversterkende

bewoordingen. Noch naar de inhoud van zijn boodschap noch naar de bewoordingen bezien, is er

dus een wanverhouding tussen de door hem voorgestelde maatregel en het onderliggende

maatschappelijk probleem zoals Wilders dat ziet. De in de uitlating voorgestelde maatregel is

derhalve niet onnodig buitensporig. Dit brengt ons tot de conclusie dat ook in het geval men de

uitlating in beginsel als een tot discriminatie aanzettende uitlating zou beoordelen, het strafbare

karakter uiteindelijk aan dit aanzetten tot discriminatie wordt ontnomen.

Zoals u heeft gemerkt wijden wij geen woorden aan de vraag of de maatregel die Wilders

voorstelt discriminatoir zou zijn als deze werkelijk zou worden uitgevoerd. De beoordeling dat

deze uitlating niet strafbaar is, betekent niet om die reden dat de voorgestelde maatregel ook

niet discriminatoir zou zijn, als deze daadwerkelijk zou worden ingevoerd. De vraag of de

maatregel uitgevoerd mag worden is echter geen onderdeel van dit strafproces. We bepalen hier

alleen of deze uitlating, dit voorstel, op deze manier strafbaar is.

De vierde set uitlatingen in feit 3 is gebaseerd op een artikel in De Volkskrant van 8 augustus

2007 met als titel: 'Wilders: verbied de Koran, ook in moskee

Zoals al eerder aangegeven is dit een redactioneel artikel dat verwijst naar de ingezonden brief

van Wilders in diezelfde krant, op diezelfde dag met de titel 'Genoeg is genoeg: verbied de

Koran'. Daarbij merken we nogmaals op dat, indien dit nodig mocht zijn voor de duiding van de

uitlatingen in dit redactionele artikel, dit artikel tevens in samenhang met de tekst van de

ingezonden brief kan worden bekeken. Het redactionele artikel is immers een aankondiging van

de in dezelfde krant gepubliceerde ingezonden brief.

Feit 3, uitlating 15

Als eerste uitlating is ten laste gelegd:

'Een verbod is een verbod. Dus moet niet alleen de verkoop, maar ook gebruik in moskeeën en bezit

in huiselijke kring worden bestraft. Als dat in de huidige wetgeving niet kan, moet er een nieuwe

verbodsbepaling komen.'

Bij de beoordeling van deze uitlating in het kader van aanzetten tot haat werd reeds duidelijk dat

deze uitlating geen aanzetten tot haat is tegen mensen. Men zou kunnen menen dat omdat het

hier over een boek gaat, het ook volstrekt duidelijk is dat het geen aanzetten tot discriminatie is

van mensen.

Maar indien wij deze uitlating toetsen aan het geformuleerde criterium: het doen van een

uitlating die erop gericht is om bij anderen het idee te wekken (of te versterken) om een

bepaalde groep discriminatoir te behandelen, dan komen wij tot de conclusie dat deze uitlating

aan dit criterium voldoet.

Door het verbieden van de Koran worden moslims belemmerd in de uitoefening van hun

godsdienst omdat ze niet meer vrijelijk kunnen beschikken over hun meest heilige geschrift. Dat

zou een feitelijke achterstelling betekenen van moslims bij andere religieuze bevolkingsgroepen,

die wel vrijelijk over hun heilige geschriften kunnen beschikken.

Door te stellen dat er een verbod moet komen en indien nodig een nieuwe wettelijke

verbodsbepaling, richt Wilders zich niet direct tot anderen, in de zin dat het een rechtstreekse

aansporing aan anderen is om tot die maatregel te komen. Hij benoemt weliswaar wat de

discriminerende maatregel zou moeten inhouden, maar hij zegt niet direct tegen een bepaalde

partij dat die tot die maatregelen zouden moeten komen. Indirect zijn de woorden er echter wel

---------- Page 91----------

op gericht anderen, namelijk politici die het initiatief tot een dergelijk verbod of verbodsbepaling

zouden kunnen nemen, nadrukkelijk op het idee te brengen om tot het instellen van deze

maatregel over te gaan.

Anders dan bij de eerder beoordeelde uitlating waarin Wilders op een vraag van een interviewer

aangeeft dat als hij het morgen voor het zeggen zou hebben, hij de grenzen zou sluiten voor alle

niet-westerse allochtonen, of de uitlating waarin hij op verzoek van een interviewer zijn

gewenste toekomstbeeld schetst over het uitzetten van mensen die zich niet aan de dominante

cultuur aanpassen, drukt hij met deze uitlating niet alleen uit wat hijzelf gerealiseerd wil zien,

maar doet hij daarmee ook meer in het algemeen een oproep aan anderen tot het nemen van de

maatregel. De oproep de Koran te verbieden is er dan ook indirect op gericht anderen op het

idee te brengen om moslims achter te stellen bij andere religieuze groepen en is dus aanzetten

tot discriminatie.

Aangezien de rest van het artikel waarin deze uitlating wordt gedaan en de uitlating zelf zo

expliciet helder zijn over het onderwerp, een verbod op de Koran, krijgt ook in samenhang bezien

de uitlating geen andere betekenis. Zowel naar de bewoordingen als in samenhang beoordeeld,

zet Wilders hiermee dus indirect aan tot discriminatie van moslims.

Dit brengt ons bij de volgende stap in het beoordelingsproces. Is er sprake van een context die

de strafbaarheid aan het aanzetten tot discriminatie wegneemt? Wilders doet zijn uitlating in het

kader van een bijdrage aan een maatschappelijk debat, meer specifiek een politiek debat. Een

debat, zo valt uit het artikel op te maken, dat volgens hem gevoerd dient te worden omdat naar

zijn visie het boek aanzet tot haat en moord en daarom niet in onze rechtsorde past. Hij ziet een

bepaald gevaar in de Koran en het aankaarten daarvan is voor hem evident van grote betekenis.

Hij wil, zo zegt hij, 'een signaal afgeven aan radicale moslims die de Koran zouden gebruiken om

geweld te legitimeren' en hij wil dat moslims 'afstand nemen van deze Koran'. Wilders doet zijn

uitlating dus in het kader van een voor hem van belang zijnd debat, waarmee de strafbaarheid

van de uitlating in beginsel wordt weggenomen.

Dan de derde stap in het toetsingskader. Als we kijken naar de buitensporigheid van deze

uitlating dient allereerst te worden opgemerkt dat de inhoud van zijn boodschap vérstrekkend is:

moslims kunnen niet in moskeeën en zelfs niet meer in huiselijke kring over hun heilige boek

beschikken en zullen ook nog eens voor dat bezit worden bestraft. Alleen als studie-object wil

Wilders de Koran nog wel toestaan. Zoals eerder aangegeven, beargumenteert Wilders waarom

hij zo vergaand wil optreden tegen de aanwezigheid van het boek in onze samenleving. Wilders

ziet een gevaar in de Koran, een stelling waarvoor volgens de verklaringen van de

islamdeskundigen in hun verhoren bij de rechter-commissaris, in elk geval enige onderbouwing is

te geven. Er zijn weliswaar andere islamdeskundigen die argumenten aandragen voor een

tegengesteld standpunt, maar dat is op dit punt niet van belang. Voor de beoordeling van een

uitlating is van belang dat de Europese jurisprudentie vereist dat er enige mate van

onderbouwing wordt gegeven bij het publiekelijk uitdragen van waarde-oordelen. Met de

verklaringen van de op verzoek van Wilders gehoorde islamdeskundigen is aan dit vereiste

voldaan.

Het gevaar dat Wilders in de Koran ziet, rechtvaardigt in zijn ogen een algeheel verbod op dat

boek. Het pleiten voor een verbod, hoe afkeurenswaardig men dat ook kan vinden, is daarmee

objectief gezien een functioneel voorstel in het licht van het door Wilders geschetste

onderliggende maatschappelijk probleem.

Bij het doen van de uitlating bedient hij zich daarnaast niet van krachtversterkende elementen

zoals grove bewoordingen of suggestief taalgebruik. Hij zegt enkel dat het verbod consequent

toegepast zal moeten worden en kondigt aan dat als het verbod niet onder de huidige wetgeving

gerealiseerd kan worden, er een nieuwe verbodsbepaling moet komen. Hij wil derhalve zijn wens

op democratische wijze gerealiseerd zien.

Naar onze mening brengt dit alles met zich mee dat de context in dit geval maakt dat er geen

sprake is van het strafbaar aanzetten tot een discriminerend onderscheid. Het maken van dit

onderscheid is naast de inhoud tevens op zo'n wijze verwoord dat er geen sprake is van

buitensporigheid naar de bewoordingen. Derhalve is er geen wanverhouding tussen de

functionaliteit van de in de uitlating voorgestelde maatregel en het in de uitlating geschetste

onderliggende maatschappelijk probleem en dus niet van een strafbaar aanzetten tot

discriminatie in de zin van artikel 137d Sr.

Feit 3, uitlating 16

De tweede ten laste gelegde passage luidt:

'Dit boek zet aan tot haat en moord, en past daarom niet in onze rechtsorde. Als moslims willen

participeren, moeten ze afstand nemen van deze Koran. Ik zie in dat dit veel gevraagd is, maar

we moeten stoppen met het doen van concessies.'

De eerste zin in deze uitlating is een inhoudelijke toelichting op het voorgestelde verbod op de

Koran zoals in de hiervoor beoordeelde uitlating door Wilders werd gedaan. Naar de

bewoordingen bezien wordt hiermee niet direct, noch indirect aangezet tot discriminatie. Hoewel

naar de bewoordingen bezien dit eerste deel van de uitlating er niet op gericht is bij anderen het

idee te wekken om een bepaalde groep discriminatoir te gaan behandelen, zou wellicht in

samenhang met andere passages kunnen worden gesteld dat met de woorden indirect het idee

wordt gewekt het boek uit onze rechtsorde te bannen. In samenhang met de passage zoals de

hiervoor beoordeelde uitlating, waarin Wilders een verbod en anders het opstellen van een

verbodsbepaling bepleit, wordt namelijk duidelijk dat de woorden 'en past daarom niet in onze

rechtsorde' er op gericht zijn een verbod voor het boek in te stellen. Indirect kunnen anderen, de

politici ermee op het idee worden gebracht een verbodsbepaling te (helpen) realiseren. Hiermee

zou dus op indirecte wijze worden aangezet tot discriminatie van moslims.

Zoals bij de hiervoor besproken uitlating echter werd geconcludeerd ontneemt de context van het

politieke debat waarin Wilders de uitlating doet, het strafbare karakter aan dit aanzetten tot

discriminatie.

De vraag is of ook met de toets van de onnodige buitensporigheid de strafbaarheid blijvend wordt

ontnomen. Het stellen dat de Koran aanzet tot haat en moord, zal door een groot aantal moslims

als vergaand en grof worden beschouwd. In de ingezonden brief van Wilders waarnaar dit

redactionele artikel verwijst en die om deze reden dus in de samenhang kan worden betrokken,

blijkt dat Wilders die stelling baseert op verschillende soera's uit de Koran waarin moslims
volgens zijn interpretatie worden opgeroepen aan te zetten tot dood en verderf71. Hij geeft dus

een onderbouwing voor deze stellige 'beschuldiging' en beargumenteert hiermee tegelijkertijd

waarom een verbod volgens hem op zijn plaats zou zijn. Het gebruik van deze woorden is

daarmee objectief beschouwd functioneel ten behoeve van het onderliggende maatschappelijke

probleem dat Wilders wil aankaarten; het gevaar dat hij ziet in de Koran. Objectief bezien is er,

zowel gelet op de inhoud als de bewoordingen, daarom geen sprake van een wanverhouding

tussen de in de uitlating voorgestelde maatregel en het in de uiting geschetste onderliggende

maatschappelijk probleem en dus niet van onnodige buitensporigheid. Het strafbare karakter

blijft derhalve aan de uitlating ontnomen, wat betekent dat er met de uitlating niet strafbaar

wordt aangezet tot discriminatie van moslims.

De tweede zin, waarin moslims wordt voorgehouden afstand te nemen van deze Koran indien zij

willen participeren, is er noch naar zijn bewoordingen, noch in samenhang op gericht bij ánderen

het idee te wekken discriminatoir te handelen. Er wordt enkel aangegeven hoe moslims volgens

Wilders met de Koran moeten omgaan. De uitlating is een oproep gericht aan moslims om deel te

nemen, weliswaar door enige afstand te nemen van de Koran, maar in ieder geval niet om

anderen aan te zetten tot bepaald gedrag jegens hen. Daarbij is ook het taalgebruik van Wilders

niet geheel ongenuanceerd. Hij zegt immers: Ik zie in dat dit veel gevraagd is, maar we moeten

stoppen met het doen van concessies.

Wij concluderen derhalve dat met de uitlating in zijn geheel, niet strafbaar wordt aangezet tot

discriminatie van moslims.

71 De teksten uit de Koran laten weinig aan de verbeelding over. In verschillende soera's worden moslims opgeroepen

joden, christenen, andersgelovigen en niet-gelovigen te onderdrukken, vervolgen of vermoorden, vrouwen te slaan en te
verkrachten en met geweld een wereldwijde islamitische staat te vestigen. Soera's te over die moslims oproepen en
aanzetten tot dood en verderf. (Volkskrant van 8 augustus 2007 met als titel: 'Genoeg is genoeg: verbied de Koran').

---------- Page 94----------

Feit 3, uitlatingen 17, 18, 19, 20, 21, 22 en 23.

De vijfde set uitlatingen in feit 3 is afkomstig uit de ingezonden brief van Wilders in diezelfde

Volkskrant van 8 augustus 2007 met als titel: 'Genoeg is genoeg: verbied de Koran'.

Wij hebben dit artikel al besproken in het kader van feit 2, het aanzetten tot haat. Zoals daar

werd aangegeven is de kern van het artikel dat de Koran een ongewenst boek is en dat het net

zo verboden moet zijn of worden als Mein Kampf.

Het letterlijk verbieden van de Koran wordt in twee van de zeven ten laste gelegde uitlatingen tot

uitdrukking gebracht, namelijk in uitlating 19 en 23. Deze twee uitlatingen zullen wij dan ook als

eerste behandelen.

Feit 3, uitlating 19

Deze uitlating luidt:

'Verbied dat ellendige boek zoals ook Mein Kampf verboden is!'

Hiervoor oordeelden wij dat met het bepleiten van een verbod op de Koran in beginsel wordt

aangezet tot discriminatie. En wat betreft deze uitlating gaat het dan zowel naar zijn

bewoordingen als in samenhang bezien, om direct aanzetten. De uitlating is een oproep de

Koran te verbieden en dus een directe aansporing aan anderen, te weten politici, een verbod op

de Koran te realiseren.

Tijdens de beoordeling van de eerdere passages waarin wordt opgeroepen tot een verbod op het

boek, hebben wij al uitgelegd dat de context maakt dat het strafbare karakter aan deze uitlating

wordt ontnomen. Bij de hier ten laste gelegde uitlating brengt ook de toevoeging van het woord

'ellendige' daar geen verandering in. De buitensporigheid van de uitlating neemt door die

toevoeging naar zijn bewoordingen toe maar in een te geringe mate om te kunnen spreken van

een wanverhouding ten opzichte het door Wilders geschetste onderliggende maatschappelijk

probleem dat de Koran in zijn ogen veroorzaakt.

De vraag is of dit ook geldt voor het op één lijn stellen van de Koran met Mein Kampf zoals

Wilders in deze uitlating tevens doet. Dit is een vergelijking die door vele moslims als diep

grievend en kwetsend zal worden ervaren en zeer grof te noemen is.

Toch moet hiervan ons inziens worden geoordeeld dat dit een vergelijking is die niet geheel

zonder functionele waarde is met betrekking tot het door Wilders geschetste onderliggende

maatschappelijk probleem. Zoals we ook bij de beoordeling van de uitlatingen in deze ingezonden

brief in het kader van het aanzetten tot haat hebben gezien, betoogt Wilders in zijn brief dat de

Koran het boek is waaruit al het kwade dat tegen ons en tegen de moslims zelf wordt begaan,

afkomstig is. Hij doelt daarmee op teksten uit de Koran die in zijn woorden 'weinig aan de

verbeelding overlaten'. Hij verwijst dan naar verschillende soera's waarin 'moslims worden

opgeroepen joden, christenen, andersgelovigen en niet-gelovigen te onderdrukken, vervolgen of

---------- Page 95----------

vermoorden, vrouwen te slaan en te verkrachten en met geweld een wereldwijde islamitische

staat te vestigen'. 'Soera's te over die moslims oproepen en aanzetten tot dood en verderf' zo

stelt Wilders. De vergelijking die Wilders tussen de Koran en Mein Kampf maakt, vloeit dus voort

uit de tot geweld oproepende en aanzettende teksten die volgens hem in de Koran te vinden zijn

en de Koran is in zijn ogen daarom even schadelijk als Mein Kampf. Om met reden om een

verstrekkende maatregel als een verbod op een heilig boek te vragen, moet degene die tot dat

verbod oproept daar krachtige argumenten voor aanvoeren. Die argumenten kunnen, en zullen,

vaak ook krachtig zijn verwoord. In dit licht bezien menen wij - en wij herinneren daarbij tevens

aan de Europese rechtspraak die in het kader van het politieke debat veel ruimte laat ook aan die

uitlatingen die 'offend, shock or disturb'- dat de vergelijking met Mein Kampf, die weliswaar als

zeer kwetsend kan worden ervaren en diep kan shockeren functioneel is in het kader van het

debat dat Wilders over het verbod van de Koran wil voeren. De wel degelijk aanwezige mate van

grofheid in zijn bewoordingen leidt daarom niet tot onnodige buitensporigheid van de uitlating.

Derhalve blijft de context ons inziens het strafbare karakter aan het aanzetten tot discriminatie

ontnemen en wordt met de uitlating niet aangezet tot discriminatie in de zin van artikel 137dSr.

F

Requisitoir

OPENBAAR MINISTERIE

Parket Amsterdam

Zaak	**: G. Wilders**
Parketnummer	**: 13/425046-09**
Officieren van justitie	**: mr. P. Velleman en mr. B. van Roessel**
Datum	**: 12 oktober 2010 (deel 1)**

Inhoudsopgave

Inleiding **4**
Beperkte rol strafrecht 5
Wilders als politicus 5
De waarheid 6
Inhoud requisitoir 7

Procesverloop **8**
Periode tot en met de regiezitting 8
Vanaf de regiezitting 8

Benadeelde partijen **10**
Aantal benadeelde partijen 10
Standpunt OM benadeelde partijen 11
Wettelijk kader 11
Jurisprudentie 11
Toetsing in de zaak Wilders 12

Het Europese Recht **13**
Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens 13
Féret, Le Pen, Soulas 14
Toetsen aan artikel 10 EVRM 17
Conclusie 18

Bestanddelen 'in het openbaar' en 'mondeling, bij geschrift of afbeelding' **20**
Bestanddelen mondeling/bij geschrift/afbeelding 20
In het openbaar en opzet op de openbaarheid 21

Artikel 137c Sr, groepsbelediging (feit 1) **23**
Beperkte werking 23
Negatieve beeldvorming 23
Vrijheid van meningsuiting 25
Opzettelijk 30
Beledigend over een groep mensen 30
Stap 1, op zichzelf beledigend 31
Op zichzelf 31
Over een groep mensen 32
Geen focus op gekwetste gevoelens 34
Palestina-comité 34
Invulling beledigend 35
Wetsvoorstel 37
Wegens hun godsdienst 38
Beledigend voor en beledigend over 38
Terminologie: beledigend, grievend en kwetsend 39
Samenvatting stap 1 40
Stap 2, de context 41
Inleiding 41
Maatschappelijk debat in Europees verband 42
De juiste context 43
Maatschappelijk debat en politieke context 44
Grenzen aan het maatschappelijk debat 46
Samenvatting stap 1 en 2 48
Stap 3, onnodig grievend 48
Bestanddeel beledigend 49
Invulling begrip onnodig grievend 49
Samenvatting stap 1, 2 en 3 51

Beoordeling uitlatingen zoals ten laste gelegd (feit 1) **53**
Feit 1, uitlating 1 53
Feit 1, uitlating 2, 3, 4 55
Feit 1, uitlating 5 56
Conclusie 59

Inleiding

Geachte Voorzitter, leden van de rechtbank,
geachte raadsman, meneer Wilders,
andere betrokkenen en overige belangstellenden.

Het moment is aangebroken dat wij ons definitieve standpunt kunnen bekendmaken over de strafbaarheid van de uitlatingen die in deze strafzaak ten laste zijn gelegd. Dit is een rechtszaak waaraan, zo hebben wij ook tijdens de regiezitting in januari al aangegeven, bijzondere aspecten kleven.

In de eerste plaats is bijzonder dat deze zaak de kernwaarden raakt van onze rechtsstaat. Twee essentiële rechten staan centraal, namelijk het recht op de vrijheid van meningsuiting en het recht om niet gediscrimineerd te worden. Het recht op de vrijheid van meningsuiting is neergelegd in artikel 7 van onze Grondwet (Gw) en in artikel 10 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). Ook het recht om niet gediscrimineerd te worden is neergelegd in onze Grondwet, namelijk in artikel 1 (Gw).

Het recht op vrijheid van meningsuiting is niet onbegrensd. De discriminatieartikelen uit ons Wetboek van Strafrecht (Sr) waarin is neergelegd dat discriminatie wegens onder meer godsdienst of ras verboden is, vormen de strafrechtelijke beperkingen van de uitingsvrijheid. Bestrijding van discriminatie is essentieel in een zichzelf respecterende samenleving. Iedere burger moet zich een volwaardig burger weten en voelen en gevrijwaard blijven van uitlatingen en handelingen die hem bestempelen als lid van een vermeend minderwaardige groep. Uitingen van onverdraagzaamheid jegens medemensen kunnen uit maatschappelijk oogpunt niet getolereerd worden.[1]

Met dit requisitoir geven wij antwoord op de vraag of in onze visie de uitlatingen van Wilders zoals deze ten laste zijn gelegd, onder de vrijheid van meningsuiting vallen dan wel dienen te vallen onder de in een democratische samenleving noodzakelijke beperkingen daarop en derhalve beschouwd moeten worden als strafbare discriminatie.

Een tweede bijzonderheid aan deze strafzaak is de omstandigheid dat de verdachte een landelijk bekende politicus is. Dit gegeven heeft geen invloed op de vervolgbaarheid, maar zoals hierna nog zal blijken, is dit wel van invloed op de beoordeling van de strafbaarheid van Wilders' uitlatingen.

In de derde plaats is bijzonder dat wij de vervolging van Wilders hebben gestart na daartoe opdracht te hebben gekregen van het gerechtshof Amsterdam (hierna: het hof)[2]. Dit is bijzonder, maar beslist niet uniek. Uit deze gang van zaken blijkt dat er een verschil van inzicht was ten aanzien van het indertijd door het OM ingenomen standpunt. Het OM heeft naar aanleiding van

[1] Uit: Aanwijzing Discriminatie van het College van procureurs-generaal, 2007A010, *Stcrt.* 2007, 233.
[2] Hof Amsterdam 21 januari 2009, *LJN* BH0496.

deze gang van zaken zich opnieuw in alle grondigheid, zoals u van het OM mag verwachten, gebogen over de strafrechtelijke vragen en zal in het requisitoir zijn definitieve standpunt bekendmaken.

Beperkte rol strafrecht

Ons betoog zal uitgebreid zijn. En erg juridisch van aard. Wij begrijpen dat dit niet voor iedereen altijd even makkelijk verteerbaar zal zijn. Een juridisch betoog is echter onvermijdelijk. In deze zaak gaat het er namelijk niet zozeer om of Wilders uitlatingen heeft gedaan. Nee; het centrale punt van geschil is juridisch van aard. Het betreft de vraag of Wilders' uitlatingen strafbaar zijn. Dit brengt mee dat ons betoog zich toespitst op de juridische aspecten van de in deze zaak relevante strafbepalingen.

Wij realiseren ons dat de impact van deze zaak verder reikt dan deze zittingszaal. Nationaal en internationaal is er aandacht voor Wilders en deze strafzaak. In kranten, op televisie, internet en vak- en opiniebladen. Aandacht van deskundigen en niet-deskundigen. Iedereen heeft wel een mening. En die mening strekt zich niet alleen uit over de juridische aspecten van deze zaak. Vraagstukken over godsdienst en met name de islam, en de positie van moslims in Nederland zijn veelbesproken. Door de geladenheid van het over deze onderwerpen gevoerde debat, worden maatschappelijke en politieke verhoudingen soms op scherp gezet. Wij zijn ons bewust van de hierdoor veroorzaakte maatschappelijke spanningen. En wij beseffen terdege dat de discriminatiebepalingen uit ons Wetboek van Strafrecht bestaan om groepen mensen, in deze zaak in het bijzonder moslims, tegen geringschattende bejegening van anderen te beschermen.

Het strafrecht biedt echter geen pasklare oplossing voor genoemde maatschappelijke of politieke vraagstukken. Wij geven u die dan ook zeer zeker niet. Het strafrecht heeft in die zin maar een beperkte rol als het gaat om een actueel vraagstuk als verhoudingen tussen groepen mensen en de rol van een godsdienst in de samenleving. Wij herhalen het nog maar eens: in deze concrete strafzaak geven wij louter aan of Wilders met zijn op een eerder tijdstip gedane uitlatingen, een strafrechtelijke grens heeft overschreden.

Wilders als politicus

Wilders is een politicus. Dit gegeven maakt dit strafproces nog niet tot een politiek proces. Door een aantal schrijvers en door de verdachte is dit echter wel gesteld. Een politiek proces is ons inziens een proces waar de politiek *de facto* een aanzienlijke, zo niet beslissende invloed heeft op de beslissing om te vervolgen en op de uitkomst. Daarvan is in dit proces volstrekt geen sprake.

De uitlatingen van Wilders worden door het OM zoals gezegd op zuiver juridische gronden beoordeeld. Wij zijn niet getreden in de waardering van zijn politieke opvattingen. Wij willen dan ook benadrukken dat het in dit strafproces niet gaat om die opvattingen of om de positie van de PVV in de Nederlandse politiek.

Wel hebben wij meegewogen dat Wilders politicus is. Bij uitstek een politicus draagt zijn zienswijze uit om anderen voor zijn politieke standpunt te winnen. Bij uitstek een politicus heeft als volksvertegenwoordiger de middelen om soms controversiële wetsvoorstellen te doen. Zo ook Wilders en hij heeft hierin een grote vrijheid om te zeggen wat hij wil. Maar als gevolg van onze discriminatiebepalingen zijn er ook beperkingen aan de vrijheid van meningsuiting, ook aan die van een politicus. Je mag van een politicus bewustzijn verwachten van de impact van zijn woorden en in ieder geval mag de strafrechtelijke grens niet worden overschreden. Hoe essentieel het ook kan zijn om al dan niet vermeende misstanden aan de kaak te stellen of een bijdrage te leveren aan zaken van algemeen belang. En hoe waar of onwaar het politieke betoog ook is.

De waarheid

Hier komen we bij een belangrijke stelling van Wilders. Hij heeft eerder aangegeven dat wat hij zegt de waarheid is en dat hij de ruimte moet krijgen om deze te verkondigen. En dat hij, omdát het de waarheid is en een maatschappelijk belang dient, niet strafbaar kan zijn.

Dit is een misvatting.

Zeker wat deze materie betreft kan 'de waarheid' niet worden vastgesteld. Het is ook niet relevant of wat Wilders over de islam zegt de waarheid is. Hetgeen hij naar voren brengt is en blijft de individuele mening van Wilders en zoals elke meningsuiting, is ook deze onderworpen aan de toets of dit onder de vrijheid van meningsuiting valt of dat hiermee de discriminatiebepalingen uit onze strafwet worden overtreden.

In de beoordeling van Wilders' uitlatingen moet op grond van Europese jurisprudentie wel worden meegewogen of zij (enige) feitelijke basis hebben. Wij benadrukken dat ook als uitlatingen een feitelijke basis hebben, dat niet wil zeggen dat zij de waarheid inhouden. Ook betekent het hebben van een feitelijke basis niet dat uitlatingen daarom niet strafbaar kunnen zijn of, voor de duidelijkheid andersom gezegd: ook uitlatingen met enige feitelijke basis kunnen strafbaar zijn. Nu meegewogen dient te worden of uitlatingen (enige) feitelijke basis hebben of dat de verdachte in de gelegenheid is gesteld om die feitelijke basis te onderbouwen, is het zinnig dat in deze zaak deskundigen op het gebied van de islam en Koran[3] zijn gehoord. Op welke wijze hun verklaringen invloed hebben gehad op de beoordeling van de uitlatingen in deze zaak wordt later in ons requisitoir duidelijk.

[3] S.R. Admiraal, H. Jansen en W. Sultan zijn gehoord bij de rechter-commissaris.

Inhoud requisitoir

Ons requisitoir zal zich uitstrekken over twee dagen, te weten vandaag en vrijdag. Vandaag schetsen wij om de geheugens op te frissen eerst het procesverloop tot nu toe. Daarna geven wij onze visie op de positie van de benadeelde partijen. Vervolgens schetsen wij in het algemeen de rol van het Europese recht bij de beoordeling van deze strafzaak. Wij vervolgen met een bespreking van de bestanddelen van de relevante discriminatiebepalingen 'mondeling, bij geschrift of afbeelding' en 'in het openbaar'.

Dan gaan we over tot bespreking van het beoordelingskader van artikel 137c Sr. Wij sluiten ons requisitoir vandaag af met een toetsing van de ten laste gelegde uitlatingen van Wilders aan dit kader.

Vrijdag bespreken we het beoordelingskader van artikel 137d Sr en toetsen wij de ten laste gelegde uitlatingen van Wilders hieraan. Gezien de ingewikkeldheid van de materie en de vele verschillende visies die er over de invulling van deze wetsartikelen bestaan, vinden wij het nodig om het juridisch kader van genoemde wetsartikelen uitgebreid te schetsen.

Vanwege de lengte van het requisitoir zullen wij tussentijds samenvattingen geven van ons betoog.

Na deze zitting en na de zitting van vrijdag worden het requisitoir van die dag en een samenvatting op de website van het OM geplaatst.

Procesverloop

Periode tot en met de regiezitting
De aangiftes in de periode van februari 2007 tot en met half april 2008 tegen uitlatingen van Wilders zijn bij verschillende parketten van het OM binnengekomen. Het parket Amsterdam heeft de beoordeling van al deze aangiftes verzorgd. Hiervoor is gekozen om een eenduidige afdoening te bevorderen en omdat bij dit parket met het Landelijk Expertise Centrum Discriminatie de meeste expertise aanwezig is om discriminatiezaken te beoordelen. Voor onze standpuntbepaling hebben wij adviezen ingewonnen van een aantal externe deskundigen.[4]

Bij brieven van 30 juni 2008 hebben wij met een uitgebreide motivering aan Wilders en aan de aangevers te kennen gegeven dat wij deze aangiftes seponeren. Een aantal aangevers heeft op grond van artikel 12 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) klacht gedaan bij het hof.

Het hof heeft bij beschikking van 21 januari 2009 de officier van justitie in Amsterdam bevolen om Wilders te dagvaarden voor het aanzetten tot haat en discriminatie en voor groepsbelediging voor zover het betreft diens vergelijkingen met het nazisme.[5]

Vanaf de datum van de beschikking van het hof is het Amsterdamse OM intensief bezig geweest met de voorbereiding van deze strafzaak. Naast het samenstellen van een procesdossier, hebben wij externe juridische deskundigen geraadpleegd, interne tegenspraak georganiseerd, de eigen sepotbeslissing kritisch bekeken in het licht van de beschikking van het hof en nogmaals relevante jurisprudentie en literatuur bestudeerd.

Op de regiezitting van 20 januari jongstleden hebben wij in een inleidend betoog enkele aspecten van deze zaak aangeroerd. Dit betrof een aantal van de al eerder genoemde bijzondere aspecten aan deze zaak. Daarnaast hebben wij een toelichting gegeven op de samenstelling van de tenlastelegging. Wij hebben uitgelegd waarom de tenlastelegging uit vijf feiten bestaat, op welke wijze deze zijn samengesteld en wij hebben aandacht besteed aan de in de tenlastelegging opgenomen uitlatingen. Wij zullen dit niet herhalen en verwijzen u naar ons inleidend betoog van de regiezitting.

Vanaf de regiezitting
Sinds de regiezitting zijn er in opdracht van de rechtbank door de rechter-commissaris drie deskundigen op het gebied van de islam en de Koran gehoord.

Onzerzijds is er nog een gering aantal stukken aan het dossier toegevoegd.[6]

---

[4] Th. A. de Roos, H.J.B. Sackers en R.A. Lawson.
[5] Hof Amsterdam 21 januari 2009, *LJN* BH0496.

De verdediging heeft van zijn kant stukken overgelegd.

Nu de behandeling van de feiten is afgerond is het moment gekomen dat wij ons inhoudelijke standpunt weergeven. We beginnen met de benadeelde partijen.

[6] De speech van O. Fallaci van 28 november 2005 in New York, zoals deze is opgenomen in haar boek 'The Force of reason' uit 2006 (p. 273 t/m 307). Het voor onderhavige zaak relevante deel daarvan (p. 304 t/m 306), is tevens in het Nederlands vertaald. En het artikel met de titel 'Europeanen plegen demografische zelfmoord' dat op 3 februari 2007 is gepubliceerd in het Nederlands Dagblad, en de dag daarvoor op de website van het Nederlands Dagblad.

Benadeelde partijen

Aantal benadeelde partijen
Deze zaak bevat 16 benadeelde partijen. Een deel daarvan betreft de klagers die destijds bij het hof een klaagschrift tegen onze sepotbeslissing hebben ingediend.[7]
Daarnaast is een aantal personen op eigen verzoek als benadeelde partij betrokken in dit proces.[8]

Inmiddels hebben zich daadwerkelijk als benadeelde partij gevoegd:

- Mrs. Pestman en Prakken namens Stichting Nederland Bekend Kleur (SNBK), het Landelijk Beraad Marokkanen (LBM), Mohamed Rabbae, Stichting Movimentu Antiano i Arubano pa Promové Partisipashon (MAAP), de Vereniging van arbeiders uit Turkije in Nederland en een aantal natuurlijke personen wiens namen wij op verzoek van de raadslieden niet zullen noemen.

Bij brief en ter zitting stellen mrs. Pestman en Prakken namens hun cliënten dat de natuurlijke personen immateriële schade hebben geleden en dat zij ieder €1,- vorderen ter vergoeding van die schade. De stichtingen vorderen geen schadevergoeding in geld, maar een rectificatie die bestaat uit publicatie (zonder commentaar) van het vonnis op de website van de PVV.

Voorts heeft zich gevoegd:

- Mr. Sarolea namens mw. [persoon 4].

Mr. Sarolea stelt bij brief dat mw. [persoon 4] immateriële schade heeft geleden en vordert €1,- ter vergoeding van die schade.

- Mr. [persoon 9] heeft zich gevoegd namens de Beweging tot herstel van het respect en de onder deze koepelorganisatie vallende samenwerkende organisaties.

In het door mr. Steijnen ingediende voegingsformulier stelt hij dat zijn cliënten materiële en immateriële schade hebben geleden. De vordering tot schadevergoeding omvat €1,- als symbolische schadeclaim. Daarnaast worden kosten van rechtsbijstand gevorderd voor een bedrag van €3.436,42.

---

[7] Het betreft: [persoon 1], [persoon 2], [persoon 3], [persoon 4], [persoon 5], [persoon 6], [persoon 7], en [persoon 8].
[8] Het betreft: [persoon 9], [PERSOON 10], [PERSOON 11], [persoon 12], [PERSOON 13], [persoon 14], [persoon 15], en [persoon 16].

- [persoon 17]heeft een voegingsformulier ingediend. De rechtbank heeft reeds aangegeven dit niet als een vordering tot schadevergoeding te beschouwen omdat er geen geldbedrag is ingevuld. Wij zullen ons hier dan ook verder niet over uitlaten.

Wat betreft de overige vorderingen het volgende.

Standpunt OM benadeelde partijen
Het is enigszins ongebruikelijk om in dit stadium van een requisitoir aandacht te besteden aan de vorderingen van de benadeelde partijen. Wij hebben echter goede reden om dit toch te doen.

Wettelijk kader
Ingevolge artikel 51a Wetboek van Strafvordering (Sv) kan degene die rechtstreeks schade heeft geleden door een strafbaar feit, zich als benadeelde partij voegen in het strafproces terzake van zijn vordering tot schadevergoeding.

Het is essentieel dat er sprake moet zijn van *rechtstreekse* schade. Hiervan is alleen sprake als een natuurlijk persoon of een privaat- of publiekrechtelijke rechtspersoon is getroffen in een belang dat door de overtreden strafbepaling wordt beschermd.[9] Er moet bovendien een causaal verband zijn tussen het strafbare feit en de schade. Voor een vergoeding komt namelijk alleen in aanmerking die schade die rechtstreeks het gevolg is van het feit zoals in de tenlastelegging is omschreven.[10]

Jurisprudentie
Ten aanzien van de ontvankelijkheid van een benadeelde partij in een discriminatiezaak, heeft de Hoge Raad in 1996 een belangrijk arrest gewezen. In dit arrest is een veroordeling gevolgd voor aanzetten tot haat en discriminatie (137d Sr) alsmede groepsbelediging (137c Sr) wegens de grond ras. De benadeelde partijen die een vordering hadden ingediend betroffen een particulier en enkele rechtspersonen die de belangen van (etnische) minderheden behartigden.

In dat arrest heeft de Hoge Raad onder meer het volgende overwogen:

'Mede gelet op de bewoordingen van de bewezenverklaarde feiten is niet voldoende aannemelijk gemaakt of geworden dat deze uitlatingen nu juist tegen de beledigde partijen, haar leden of "achterbannen" waren gericht of voor deze(n) waren bestemd en kan dus niet worden geoordeeld dat de beledigde partijen of degenen voor wie zij opkomen door die uitlatingen rechtstreeks schade hebben geleden. Daargelaten of de

[9] Tekst & Commentaar Strafvordering 8e druk, p. 158 waar wordt verwezen naar *Kamerstukken II* 1989/90, 21345, nr. 3, p 11 en Tekst & Commentaar Strafvordering 8e druk, p. 159.
[10] Tekst & Commentaar Strafvordering 8e druk, p. 160, waar wordt verwezen naar *Kamerstukken II* 1989/90, 21345, nr. 3, p 17.

beledigde partijen, voor zover ze natuurlijk persoon zijn of rechtspersoonlijkheid bezitten, overigens in hun - civielrechtelijke - vorderingen ontvankelijk zouden zijn, dient reeds op grond van het ontbreken van evenbedoeld verband tussen feit en schade, een niet-ontvankelijkverklaring te volgen.'[11]

Toetsing in de zaak Wilders
Gezien het wettelijk kader en dit arrest van de Hoge Raad komen wij tot de conclusie dat ook in de zaak Wilders het directe verband tussen feit en schade ontbreekt: door geen van de partijen is in onze visie voldoende aannemelijk gemaakt dat de uitlatingen van Wilders zoals ten laste gelegd waren gericht tegen of bestemd waren voor de benadeelde partijen of degenen voor wie zij opkomen.[12]

Gezien het voorgaande, menen wij dat geen van de benadeelde partijen rechtstreekse schade heeft geleden. Ongeacht onze vordering op een later moment tot vrijspraak of veroordeling van Wilders voor één of meer ten laste gelegde feiten, concluderen wij dan ook nu reeds tot niet-ontvankelijkheid van de vorderingen van alle benadeelde partijen.

Mr. Steijnen heeft in het voegingsformulier ten aanzien van de kosten van rechtsbijstand aangegeven dat deze bestaan uit 10,5 uur rechtshulp *à raison* van €275,- per uur. Een urenspecificatie ontbreekt. Het voegingsformulier geeft derhalve geen inzicht in de aard, vorm en noodzaak van de opgevoerde kosten. Wij achten de vordering op dit punt dan ook onvoldoende onderbouwd en verzoeken deze niet-ontvankelijk te verklaren.

De conclusie tot niet-ontvankelijkheid van de vorderingen van alle benadeelde partijen zal voor hen mogelijk onbevredigend zijn. Wij willen nadrukkelijk naar voren brengen dat wij oog hebben voor de emoties die deze strafzaak bij hen oproept en de gevoelens die zijn ontstaan door de uitlatingen van Wilders. Het zojuist geschetste strikte toetsingskader biedt echter eenvoudigweg geen ruimte om een inhoudelijk standpunt in te nemen over de door hen gestelde schade.

[11] HR 16 april 1996, *NJ* 1996, 527.
[12] Tekst & Commentaar Strafvordering 8e druk, p. 161.

Het Europese Recht

Voordat we de theorie met betrekking tot artikel 137c en d Sr uiteenzetten en de uitlatingen van Wilders daaraan toetsen, bespreken wij (voor zover relevant) eerst de invloed van het Europese recht op deze zaak. Dit recht is neergelegd in het Europees Verdrag ter bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM). Het recht op vrijheid van meningsuiting, dat in deze zaak centraal staat, is verwoord in artikel 10 EVRM.
Over dit verdrag wordt in hoogste instantie recht gesproken door het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (hierna het Europese Hof). Het verdrag en de jurisprudentie van het Europese Hof hebben rechtstreekse werking in Nederland en kunnen direct door de Nederlandse rechter worden toegepast.

Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens
Wat houdt de rechtspraak van het Europese Hof in? Kort gezegd: het Europese Hof toetst of een uitspraak van de rechter in een bepaald land wel of niet in strijd is met de rechten in het verdrag. Bijvoorbeeld: een Hongaar werd veroordeeld omdat hij een communistisch symbool, een rode ster, droeg. Dit was strafbaar in Hongarije. Nadat hij in Hongarije tot op het hoogste niveau was veroordeeld, wendde hij zich tot het Europese Hof. Het Europese Hof bepaalde dat de veroordeling wegens het dragen van de rode ster in strijd was met artikel 10 EVRM, de vrijheid van meningsuiting, en dat Hongarije door de man te veroordelen dus het verdrag had geschonden.[13]

Het Europese Hof heeft een aantal jurisprudentiële kaders ontwikkeld die steeds opnieuw worden toegepast in zijn beslissingen. Daarin is het Europese Hof niet anders dan de Nederlandse rechter. We zullen hier niet uitgebreid al deze kaders bespreken. Het is nu vooral van belang om te constateren dat de jurisprudentiële kaders invloed kunnen hebben op hoe wij in Nederland tegen bepaalde juridische vraagstukken aankijken of geacht worden aan te kijken. Soms kunnen kaders van het Europese Hof van belang zijn bij de beoordeling en weging van bepaalde aspecten van een zaak. Ook kan de rechter bijvoorbeeld oordelen dat naar nationaal recht de delictsomschrijving is vervuld, zodat het feit bijvoorbeeld oplevert eenvoudige belediging. Vervolgens kan de rechter dan oordelen dat een daadwerkelijke veroordeling van de verdachte in strijd zou zijn met artikel 10 EVRM, en de verdachte ontslaan van rechtsvervolging, ook al is puur naar nationaal recht bezien een strafbaar feit begaan.

Er zijn echter belangrijke verschillen tussen het Europese Hof en de Nederlandse rechter. De Europese rechtspraak heeft een fundamenteel ander karakter dan de nationale strafrechtspraak. In het strafrecht worden personen vervolgd omdat het OM hen verdenkt van het plegen van een bepaald strafbaar feit. Op Europees niveau kan een persoon over wie op het hoogste nationaal niveau al een bepaald oordeel is geveld, dat vonnis van de nationale rechter ter toetsing

[13] EHRM 8 juli 2008, nr. 33629/06, *Vajnai/Hungary*.

voorleggen aan het Europese Hof. Het Europese Hof toetst of het vonnis op nationaal niveau een schending van het verdrag in zich bergt. Hiermee beschermt het Hof de rechten van het individu tegen de staat.

Een ander verschil is dat het Europese Hof oordeelt over uitspraken afkomstig uit verschillende landen, met verschillende strafrechtartikelen en soms zelfs een heel ander rechtssysteem. Daar moet het Hof rekening mee houden. Het Europese Hof geeft landen daarom in sommige gevallen een eigen beoordelingsruimte, een 'margin of appreciation', om bepaalde typen uitlatingen strafbaar te achten. Die ruimte wordt gegeven aan de nationale autoriteiten, en dat zijn met name de wetgever en de rechter. De 'margin of appreciation' houdt in, de naam zegt het al, dat er een marge is waarbinnen elk land zelf kan beoordelen of een bepaald type uitlatingen is toegestaan of niet. Belangrijk om in gedachten te houden is, dat het bestaan van een 'margin of appreciation' kan betekenen dat hetzelfde type uitlatingen in het ene land wel bij wet strafbaar wordt gesteld en door de rechter strafbaar wordt geoordeeld, en in het andere land niet, en dat het Europese Hof dat aanvaardt.

Een simpel voorbeeld dat verder niets met de vrijheid van meningsuiting te maken heeft: In Nederland is het huwelijk opengesteld voor personen van hetzelfde geslacht. In Oostenrijk niet. Twee mannen die wilden trouwen in Oostenrijk beklaagden zich daarover bij het Europese Hof, dat echter oordeelde dat Oostenrijk niet het EVRM had geschonden. In verschillende landen kunnen dus verschillende regels gelden: in Nederland kunnen twee mannen of twee vrouwen trouwen, in Oostenrijk niet. Toch handelen zij beide in overeenstemming met het EVRM.

Féret, Le Pen, Soulas

Het Europese Hof heeft recent een drietal uitspraken gedaan over personen, waaronder twee politici, die in hun eigen land waren veroordeeld voor het doen van discriminerende of haatzaaiende uitlatingen. Het gaat om de uitspraken tegen de politici Le Pen[14] en Féret[15], en de burger Soulas[16]. In deze drie zaken oordeelde het Europese Hof dat de veroordeling van deze personen in hun eigen land geen schending van de vrijheid van meningsuiting was. Hun veroordeling was dus niet in strijd met het verdrag, of, preciezer gezegd: de beperking, in de vorm van een veroordeling, van hun vrijheid van meningsuiting was toegestaan.

Het Europese Hof legt in de uitspraak Soulas[17] uit dat en waarom landen een eigen beoordelingsruimte wordt gelaten om te oordelen of bepaalde uitlatingen al dan niet bestraft moeten worden: het acht in sommige gevallen de nationale autoriteiten beter dan zichzelf in staat te beoordelen of het bestraffen van bepaalde typen uitlatingen nodig is, vanwege de

[14] EHRM 20 april 2010, nr. 18788/09, *Le Pen/Frankrijk, ontvankelijkheidsbeslissing.*
[15] EHRM 16 juli 2009, nr. 15615/07, *Féret/België.*
[16] EHRM 10 juli 2008, nr. 15948/03, *Soulas/Frankrijk.*
[17] EHRM 10 juli 2008, nr. 15948/03, *Soulas/Frankrijk*, paragraaf 36, 37, 38.

variabele problemen waarvoor staten zich gesteld zien met betrekking tot immigratie- en integratiebeleid. Het Hof zegt immers in Soulas:

'De problemen waar de verschillende Staten het hoofd aan moeten bieden met betrekking tot het realiseren van hun immigratie- en integratiebeleid, zijn uiteraard verschillend. Hetzelfde geldt voor de invloed van dit beleid op zowel de geïmmigreerde bevolkingsgroep als de autochtone bevolking, evenals op de verhoudingen tussen deze groepen, die van verschillende, met name historische, demografische en culturele factoren afhankelijk zijn. De omvang van deze problemen, en de meest geschikte oplossingen dienen beoordeeld te worden door de nationale autoriteiten, die het best op de hoogte zijn van de werkelijke situatie in een bepaald land. Dientengevolge dienen deze landen te beschikken over een vrij grote bewegingsvrijheid met betrekking tot het bepalen of, en in welke mate, een dergelijke inbreuk gerechtvaardigd is.'[18]

Als we naar de uitspraken Le Pen en Féret kijken, zien we dat het Europese Hof aan de ene kant het belang benadrukt van een grote vrijheid van meningsuiting voor politici, met name voor politici die lid zijn van de oppositie. In Le Pen zegt het Hof dat in het kader van een politiek debat het grootste belang wordt gehecht aan de vrijheid van meningsuiting, en is het Europese Hof van mening dat een politiek debat niet zonder dringende redenen ingeperkt mag worden. Het Hof acht het in een democratische samenleving van essentieel belang de vrijheid van het politieke debat, dat immers één van de grondbeginselen van een democratische samenleving is, te verdedigen.[19]

Het Europese Hof, en dit is een vaste formulering die steeds terugkomt als het gaat over de vrijheid van meningsuiting, is van mening dat de vrijheid van meningsuiting niet alleen van belang is met betrekking tot informatie of ideeën die gunstig onthaald worden of die beschouwd worden als ongevaarlijk of onschadelijk, maar tevens met betrekking tot die informatie of ideeën die kwetsen, choqueren of verontrusten (*offend, shock or disturb*).

Als er op nationaal niveau een inmenging plaatsvindt in de vrijheid van meningsuiting van een afgevaardigde die zijn kiezers vertegenwoordigt, aandacht vraagt voor hun problemen en hun belangen verdedigt, dan toetst het Europese Hof zeer nauwgezet of een dergelijke inmenging gerechtvaardigd is. Meer in het algemeen is het Europese Hof van mening dat eenieder die zich aan een openbare discussie van algemeen belang waagt, gebruik kan maken van een zekere mate van overdrijving en zelfs provocatie, dat wil zeggen, enigszins buitensporig in zijn uitlatingen kan zijn. Dergelijke uitlatingen dienen echter niet bepaalde grenzen te overschrijden, in het bijzonder daar waar het de rechten en de goede naam van anderen betreft. Zo stelt het

[18] EHRM 10 juli 2008, nr. 15948/03, *Soulas/Frankrijk*, paragraaf 38.
[19] EHRM 20 april 2010, nr. 18788/09, *Le Pen/Frankrijk, ontvankelijkheidsbeslissing.*

Europese Hof dat het bovenal van belang is rassendiscriminatie in al zijn vormen en uitingen te bestrijden.[20]

In de zaak Le Pen heeft het Europese Hof, over de uitspraken waar het toen om ging, overwogen dat die uitspraken pasten in het kader van de discussie van algemeen belang inzake kwesties die betrekking hebben op de vestiging en de integratie van immigranten in gastlanden.[21] De problemen die samenhangen met de vestiging en de integratie van immigranten in de gastlanden vormen momenteel het onderwerp van uitgebreide discussies in de Europese maatschappijen, zowel op politiek gebied als in de media.[22]

Samenvattend: het Europese Hof hecht grote waarde aan de vrijheid van meningsuiting van politici, met name voor leden van de oppositie. Het politiek debat is van grote waarde in een democratische samenleving en mag alleen om zeer dringende redenen beperkt worden. Het Hof toetst eventuele beperkingen nauwgezet. In een discussie van algemeen belang mag er een zekere mate van overdrijving en provocatie, oftewel een zekere mate van buitensporigheid zijn.

Echter, zoals gezegd kwam het Europese Hof in alle drie de uitspraken tot de conclusie dat de beperkingen van de vrijheid van meningsuiting gerechtvaardigd waren. Zo zegt het Hof over Le Pen dat zijn uitlatingen zich zeker leenden voor het genereren van een negatief, zelfs verontrustend beeld van de islamitische gemeenschap als geheel, en dat hij met zijn woorden bij het publiek de overtuiging deed ontstaan dat de veiligheid van de Fransen gewaarborgd werd door de afwijzing van moslims, en tevens dat de ongerustheid en de angst, evenredig aan hun groeiende aanwezigheid in Frankrijk, zouden verdwijnen vanaf het moment dat hun aantal afneemt en zij Frankrijk verlaten. Le Pen schildert moslims af als een bedreiging. Het Hof stelt dat Le Pen op deze manier de Fransen en de moslims, waarvan de sterke groei een reeds aanwezige bedreiging zou vormen, tegen elkaar opzet. Gezien de betekenis en de strekking van de boodschap is deze geschikt voor het genereren van gevoelens van afwijzing en vijandigheid ten opzichte van moslims. De feiten die Le Pen aandraagt teneinde zijn uitlating te beargumenteren, worden door het Hof beschouwd als onvoldoende feitelijke onderbouwing voor het waardeoordeel dat hij uitspreekt.[23] We komen hier op terug bij de bespreking van 'aanzetten tot haat' en zullen dan zien dat we deze uitspraak van Le Pen ook naar Nederlands recht bezien strafbaar zouden achten.

Ook van de Belgische politicus Féret was de veroordeling gerechtvaardigd. In de uitspraak benadrukt het Europese Hof dat verdraagzaamheid en respect voor de gelijkwaardigheid van ieder mens het fundament vormt van een democratische en pluriforme samenleving. Daaruit volgt dat het in democratische samenlevingen noodzakelijk kan worden geacht om

[20] EHRM 20 april 2010, nr. 18788/09, *Le Pen/Frankrijk, ontvankelijkheidsbeslissing.*
[21] EHRM 20 april 2010, nr. 18788/09, *Le Pen/Frankrijk, ontvankelijkheidsbeslissing.*
[22] EHRM 10 juli 2008, nr. 15948/03, *Soulas/Frankrijk*, paragraaf 36.
[23] EHRM 20 april 2010, nr. 18788/09, *Le Pen/Frankrijk, ontvankelijkheidsbeslissing.*

meningsuitingen waarmee haat die voortkomt uit onverdraagzaamheid wordt gepropageerd, aangemoedigd of gerechtvaardigd, of waarmee daartoe wordt aangezet, strafbaar te stellen of te beperken mits de beperking evenredig is aan het nagestreefde doel.[24]
Aanzetten tot haat vereist niet noodzakelijkerwijs een gewelddadige of anderszins strafbare handeling. Beschadiging van mensen door bepaalde delen van de bevolking en specifieke bevolkingsgroepen te beledigen, belachelijk te maken of te belasteren en aanzetten tot discriminatie zijn voldoende reden om voorrang te geven aan de bestrijding van racistische uitspraken boven de vrijheid van meningsuiting. Van die vrijheid van meningsuiting wordt dan op onverantwoordelijke wijze gebruik gemaakt door de waardigheid of zelfs de veiligheid van bevolkingsgroepen aan te tasten. Politieke uitspraken die aanzetten tot haat op basis van religieuze, etnische of culturele vooroordelen vormen een bedreiging voor de maatschappelijke vrede en politieke stabiliteit in democratische staten.[25]

In Féret gaat het Hof verder in op het feit dat de veroordeelde politicus lid is van het Belgische parlement. Dit wordt niet beschouwd als een verzachtende omstandigheid die hem minder aansprakelijk maakt. Het is volgens het Europese Hof van wezenlijk belang dat politici in hun openbare uitspraken vermijden woorden te gebruiken die de onverdraagzaamheid zouden kunnen aanwakkeren. Politici moeten volgens het Hof zeer zorgvuldig zijn, want hun doel is aan de macht te komen. Het Hof hecht belang aan het gebruikte medium in deze zaak. Het betrof pamfletten die verspreid werden tijdens een verkiezingscampagne. Daarmee werd beoogd een zo groot mogelijk kiezerspubliek te bereiken. Tijdens verkiezingen moeten politieke partijen een grote vrijheid van meningsuiting genieten om hun kiezers te overtuigen; maar onder druk van de omstandigheden kunnen kandidaten een onwrikbaarder standpunt innemen en krijgen stereotype slagzinnen soms de overhand. De impact van racistische en xenofobe uitspraken wordt daardoor groter en schadelijker.[26]

Kortom, de andere kant van de medaille is dat uitlatingen die gevoelens van afwijzing en vijandigheid genereren en aanzetten tot haat, op nationaal niveau wel degelijk strafbaar mogen zijn van het Europese Hof. Politieke uitspraken die aanzetten tot haat vormen een bedreiging voor de maatschappelijke vrede en politieke stabiliteit in democratische staten. Politici moeten zeer zorgvuldig zijn, want hun doel is aan de macht te komen. Het is van wezenlijk belang dat politici vermijden woorden te gebruiken die de onverdraagzaamheid kunnen aanwakkeren.

Toetsen aan artikel 10 EVRM
Terug naar artikel 10 EVRM. Hoe toetst het Europese Hof of een veroordeling op nationaal niveau een schending is van artikel 10 EVRM? Het Hof doet dat aan de hand van drie stappen – we benadrukken nogmaals dat het Europese Hof toetst of een *beperking op nationaal niveau* van de

[24] EHRM 16 juli 2009, nr. 15615/07, *Féret/België*, paragraaf 64.
[25] EHRM 16 juli 2009, nr. 15615/07, *Féret/België*, paragraaf 72.
[26] EHRM 16 juli 2009, nr. 15615/07, *Féret/België*, paragraaf 75, 76, 77.

vrijheid van meningsuiting in een bepaald geval gerechtvaardigd was. Het Hof toetst achtereenvolgens:

1. of de beperking is voorzien bij wet (oftewel *prescribed by law*);
2. of de beperking een legitiem doel dient (een *legitimate aim*);
3. en of de beperking noodzakelijk is in een democratische samenleving (*necessary in a democratic society*).

Als eerste dient de vraag beantwoord te worden of een beperking van de vrijheid van meningsuiting is voorgeschreven bij wet. Het Europese Hof eist dat, als de vrijheid van meningsuiting beperkt wordt, die beperking op nationaal niveau is voorgeschreven bij wet. Onder 'wet' valt ook jurisprudentie. Deze wet moet voldoende toegankelijk en voorzienbaar zijn. Mensen moeten immers kunnen inschatten wat ze wel en niet mogen zeggen. Wat daarom niet kan en wat door het Europese Hof wordt afgekeurd (en wat trouwens ook in strijd is met geschreven en ongeschreven rechtsbeginselen), is dat bepaalde uitlatingen worden bestraft, terwijl er geen wettelijke grondslag voor de beperking van de vrijheid van meningsuiting is. Als dat gebeurt constateert het Europese Hof een schending van de vrijheid van meningsuiting.

Hieruit volgt dat, voordat we ook maar kunnen speculeren over wat het Europese Hof van onderhavige zaak zou vinden, we eerst moeten vaststellen wat er in Nederland strafbaar is gesteld als het gaat om uitlatingen. Want wat op nationaal niveau niet strafbaar is gesteld, kan niet alsnog op Europees niveau bestraft worden, zo volgt uit de eis van het Europese Hof dat een beperking van de uitingsvrijheid moet zijn voorzien bij wet op nationaal niveau. Met andere woorden: het EVRM kan niet gebruikt worden om iets in Nederland strafbaar te maken wat niet bij Nederlandse wet reeds strafbaar is gesteld.

Conclusie

Ter concludering en samenvatting:

Het Europese Hof hecht groot belang aan het politiek debat, dat noodzakelijk is voor het functioneren van een democratische samenleving. Dit debat mag niet zonder dringende reden beperkt worden. Een politicus moet zich echter ook bewust zijn van de verantwoordelijkheid die hij heeft. Het is toegestaan dat een politicus wordt veroordeeld als zijn uitlatingen aanzetten tot haat.

Het Europese Hof laat de nationale autoriteiten van de staten die partij zijn bij het EVRM een grote eigen beoordelingsruimte om te oordelen of een dergelijke uitlating beperkt moet worden, omdat de nationale autoriteiten het best op de hoogte zijn van de situatie in een bepaald land.

De uitspraken van het Europese Hof geven geen kant en klaar recept voor de uitkomst van deze zaak. Voordat het Europese Hof oordeelt, ligt de bal bij de nationale rechter. Eerst moet worden

bekeken wat er strafbaar is gesteld in artikel 137c en d Sr, en dan moeten de uitlatingen van Wilders daaraan worden getoetst. Het vaste toetsingskader van het Europese Hof kan daarbij wel richting geven; dit komt uitgebreider aan de orde bij de bespreking van artikel 137c en d Sr.

Bestanddelen 'in het openbaar' en 'mondeling, bij geschrift of afbeelding' in 137c en 137d Sr

Zowel in artikel 137c Sr als in artikel 137d Sr komen de bestanddelen 'in het openbaar' en 'mondeling of bij geschrift of afbeelding' voor. Omdat zij in beide voor deze zaak relevante discriminatieartikelen dezelfde betekenis hebben, worden zij gezamenlijk behandeld.

Wij merken op dat bij de beoordeling van deze zaak op dit moment geen rekening kan worden gehouden met een verklaring van Wilders, nu hij zich op zijn zwijgrecht beroept. Wij hebben dan ook bij de beoordeling van genoemde bestanddelen onze conclusies getrokken op basis van het procesdossier.

Bestanddelen mondeling/bij geschrift/afbeelding
Diverse publicaties die in deze zaak moeten worden beoordeeld, betreffen publicaties in een dagblad. Deze zijn tevens geplaatst op internet. Daarnaast staan publicaties ter beoordeling die louter op internet zijn geplaatst.

In de publicaties in de dagbladen De Volkskrant, De Pers en De Limburger-Limburgs Dagblad[27] is sprake van geschreven, of beter gezegd, gedrukte tekst. Deze publicaties zijn aan te merken als 'geschrift' in de zin van de artikelen 137c Sr en 137d Sr.
Uit de wetsgeschiedenis[28] en jurisprudentie[29] kan worden afgeleid dat ook publicaties op internet onder 'geschrift' vallen.[30]
De op internet gepubliceerde film Fitna bestaat uit een combinatie van beelden, teksten en gesproken woord. Dit betekent dat de bestanddelen 'mondeling, bij geschrift en afbeelding[31] allemaal zijn vervuld.

---

[27] Het betreft in deze zaak de volgende artikelen: Het artikel in dagblad De Volkskrant van 7 oktober 2006 met de titel 'De paus heeft volkomen gelijk'; het artikel van 13 februari 2007 in dagblad De Pers met de titel 'Ik heb goede bedoelingen'; het artikel in De Volkskrant van 8 augustus 2007 met de titel 'Wilders: verbied de Koran, ook in moskee'; het artikel (ingezonden brief van Wilders) in De Volkskrant van 8 augustus 2007 met de titel 'Genoeg is genoeg: verbied de Koran'; het artikel in dagblad De Limburger-Limburgs Dagblad van 9 februari 2008 met de titel 'Islam is mijn 'Fitna'; het artikel in dagblad De Volkskrant van 11 februari 2008 met de titel 'Het hoeft niet meer, maar De Film komt er'. Proces-verbaal p. 12-32.
[28] *Kamerstukken II* 1933/34, 237, nr. 5, p. 13. Grammofoonplaten worden uitdrukkelijk genoemd als middel waarmee opgeruid kan worden bij geschrift. Naast deze ouderwetse geluidsdrager is internet als de moderne geluids- en tekstdrager naar analogie als geschrift aan te merken.
[29] HR 15 januari 1991, *LJN* AC3982, *NJ* 1991, 668, r.o. 5.1 en 5.2. Hof Amsterdam 23 november 2009, *LJN* BK4139 en Rb Amsterdam 1 oktober 2009, parketnr. 13/425131-09.
[30] In deze zaak gaat het naast genoemde dagbladartikelen tevens om het artikel op de PVV website met de titel 'Wat drijft Geert Wilders', het artikel 'Stop de tsunami' op www.geertwilders.nl en om de louter op internet geplaatste column met de titel 'Mohammed (deel II): de islamitische invasie' – Geenstijl.nl', het op de website van Radio Nederland Wereldomroep geplaatste artikel met de titel 'Wilders wil vernieuwde mini-koran' en de film Fitna.
[31] Zie over afbeelding: A.L.J. Janssens en A.J. Nieuwenhuis, *Uitingsdelicten*, Deventer: Kluwer 2008 (hierna Janssens & Nieuwenhuis 2008), p. 61 en 87, HR 11 maart 1986, *LJN* AC1908, *NJ* 1987, 462, r.o. 5.3 en HR 10 juni 2003, *LJN* AF6437, *NJ* 2003, 609.

Gezien het voorgaande zijn wat betreft feit 1 de bestanddelen 'bij geschrift of afbeelding' vervuld. Het deel van de film Fitna dat onder feit 1 is ten laste gelegd, bevat geen gesproken woord. Dus dient vrijspraak te volgen voor het bestanddeel mondeling.
Voor de feiten 2 en 3 zijn de bestanddelen 'mondeling, bij geschrift en afbeelding' vervuld. Tot slot is wat betreft de feiten 4 en 5, het bestanddeel 'bij geschrift' bewezen te achten.

In het openbaar en opzet op de openbaarheid
Groepsbelediging of aanzetten tot haat en discriminatie is alleen strafbaar als de uitlating 'in het openbaar' is gedaan.[32] In deze zaak is het gezien de wijze waarop de uitlatingen zijn gedaan duidelijk dat de uitlatingen zoals ten laste gelegd niet in de privé-sfeer, maar in het openbaar hebben plaatsgevonden.[33]

Ook is er voldaan aan het vereiste van opzet op de openbaarheid. Het opzet van Wilders dat de uitlatingen ter kennis van het publiek komen[34] is er duidelijk wat betreft de publicaties van eigen hand, te weten de internetcolumn Mohammed (deel II), Fitna en de ingezonden brief aan de Volkskrant[35]. En wat betreft deze brief: het feit dat deze is afgedrukt zonder de door Wilders aangedragen Koranverzen[36], is op dit punt niet relevant. Dit is slechts van belang bij de beoordeling of betreffende uitlatingen 'beledigend' zijn of 'aanzetten tot haat of discriminatie'.

Wilders heeft daarnaast ook interviews gegeven aan journalisten van diverse media. Nu Wilders zich beroept op zijn zwijgrecht gaan wij er vanuit dat hij zich op geen enkel moment heeft verzet tegen de publicatie van de artikelen, die een weergave bevatten van die interviews.[37] Gelet op de

---

[32] *Kamerstukken II* 1987/88, 20 239, nr. 3, p. 3 (MvT).
[33] Zie ook H.J. Smidt, *Geschiedenis van het Wetboek van Strafrecht (Tweede deel)*, Haarlem: H.D. Tjeenk Willink 1891, p. 68. Criterium is of het publiek de uitlating heeft kunnen vernemen en niet of de uitlatingen op een openbare plaats zijn gedaan.
[34] Janssens & Nieuwenhuis 2008, p. 154, en annotator Mevis onder HR 30 september 2003, *LJN* AG3813, *NJ* 2004, 189, (m.nt. P.A.M. Mevis), HR 30 september 2003, *LJN* AG3813, *NJ* 2004, 189, r.o. 3.6, HR 2 april 2002, *LJN* AD8693, *NJ* 2002, 421, r.o. 3.5 en HR 29 mei 2001, *LJN* AB1818, *NJ* 2001, 694 r.o. 3.4.
[35] Het gaat dan om de column met de titel 'Mohammed (deel II): de islamitische invasie' – Geenstijl.nl', de aan de Volkskrant ingezonden brief met de titel 'Genoeg is genoeg: verbied de Koran' en de film Fitna.
[36] In bijlage 2 van het bezwaarschrift tegen de dagvaarding heeft mr. Moszkowicz aangegeven dat Wilders een aantal Koranverzen heeft vermeld toen hij het opinie-artikel aanleverde. De Volkskrant heeft deze verzen uit de tekst verwijderd en het artikel zonder die verzen afgedrukt, aldus de raadsman.
[37] Het betreft artikelen in de volgende dagbladen: De Volkskrant van 7 oktober 2006, artikel met de titel 'De paus heeft volkomen gelijk' en hetzelfde interview op www.geertwilders.nl van 6 oktober 2006 'Stop de tsunami', artikel van 13 februari 2007 in De Pers met de titel 'Ik heb goede bedoelingen' en hetzelfde interview op de PVV website met de titel 'Wat drijft Geert Wilders', De Limburger-Limburgs Dagblad van 9 februari 2008, artikel met de titel 'Islam is mijn 'Fitna'' en De Volkskrant van 11 februari 2008, het artikel met de titel 'Het hoeft niet meer, maar De Film komt er'. En het artikel op internet op de site van Radio Nederland Wereldomroep met de titel 'Wilders wil vernieuwde mini-koran'. Blijkens het redactioneel artikel in de Volkskrant 8 augustus 2007 met de titel 'Wilders: verbied de Koran, ook in moskee', is Wilders telefonisch geïnterviewd.

jurisprudentie op dit punt[38], is er derhalve ook ten aanzien van deze publicaties en de inhoud daarvan bij Wilders sprake van opzet op de openbaarheid.

Aan het voorgaande doet niet af dat in een aantal publicaties anderen zijn geciteerd[39], dan wel dat in een aantal publicaties een uitlating van Wilders deels letterlijk is weergegeven en deels een door de journalist gegeven zakelijke weergave betreft van de bewoordingen van Wilders.[40] Ook is op dit punt niet van belang dat verschillende publicaties van hetzelfde interview niet woordelijk overeenkomen.[41] Aan deze aspecten besteden wij aandacht bij de inhoudelijke beoordeling van de uitlatingen, waar ook aan de orde komt in hoeverre een uitlating als een uitlating van Wilders (zelf) kan worden beschouwd.

Nu we een aantal gezamenlijke bestanddelen van artikel 137c en 137d Sr hebben behandeld, gaan we over tot de bespreking van artikel 137c Sr.

---

[38] HR 30 september 2003, *LJN* AG3813, *NJ* 2004, 189 en na verwijzing Hof Arnhem 19 februari 2004, rolnr. 21-004829-03 (niet gepubliceerd).
[39] O. Fallaci in het Volkskrantartikel 'Genoeg is genoeg: verbied de Koran' en professor R. Israeli in de internetcolumn 'Mohammed (deel II): de islamitische invasie'.
[40] Zie de uitlating 'Zo'n nieuwe versie zou wenselijk zijn, vindt de PVV-leider; een Koran ontdaan van alle haatdragende verzen. 'Die zou het formaat hebben van een Donald Duck,' aldus Wilders.' (Radio Nederland Wereldomroep) en de uitlating: 'In het GPD-interview legt hij uit dat hij teksten en versen uit de Koran met documentaire-beelden zal illustreren. Zo wil hij aantonen dat de Koran 'geen dode letter is, maar het gezicht van de islam: een levensgroot gevaar'' (Volkskrantartikel: '"Het hoeft niet meer, maar De Film komt er"').
[41] Zie De Volkskrant van 7 oktober 2006, artikel met de titel 'De paus heeft volkomen gelijk' en hetzelfde interview op www.geertwilders.nl van 6 oktober 2006 'Stop de tsunami' en het artikel van 13 februari 2007 in De Pers met de titel 'Ik heb goede bedoelingen' en hetzelfde interview op de PVV website met de titel 'Wat drijft Geert Wilders'. En De Volkskrant van 11 februari 2008, het artikel met de titel 'Het hoeft niet meer, maar De Film komt er'.

Artikel 137c Sr, groepsbelediging (feit 1)

Zoals bekend is als eerste feit op de dagvaarding artikel 137c Sr ten laste gelegd, vaak simpelweg aangeduid met de term groepsbelediging. Artikel 137c Sr luidt:

Artikel 137c, lid 1 Sr
Hij die zich in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, opzettelijk beledigend uitlaat over een groep mensen wegens hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging, hun hetero- of homoseksuele gerichtheid of hun lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.

We beginnen met een uiteenzetting over de door de wetgever beoogde beperkte werking van artikel 137c Sr. Daarna behandelen we het bestanddeel 'opzettelijk' uit dit wetsartikel. Vervolgens nemen wij het bestanddeel 'beledigend over een groep mensen' onder de loep.

Beperkte werking
Artikel 137c Sr dient beperkt geïnterpreteerd te worden. De grondslag van de strafbaarheid ligt in het scheppen van een negatief beeld bij derden. Daarnaast heeft de wetgever een beperkte werking beoogd ter bescherming van de vrijheid van meningsuiting.

We beginnen met de negatieve beeldvorming.

Negatieve beeldvorming
Artikel 137c Sr is, net als de andere discriminatiebepalingen in het Wetboek van Strafrecht, geplaatst onder de titel 'Misdrijven tegen de openbare orde' en niet onder de titel 'Belediging'. Deze rubricering vond de minister de enig juiste, aangezien de voorgestelde artikelen

'allereerst bestemd zijn tot bescherming van de openbare orde'

en pas

*'daarnaast tot bescherming van de eer en goede naam van de daarin genoemde [...] groepen, en, eerst in de derde plaats en **indirect**[42], ook bescherming verleenen aan de individuele personen, welke op een gegeven tijdstip min of meer toevallig die [...] groepen vormen.'*[43]

[42] Alle dikgedrukte delen, onderstrepingen en cursiveringen in de citaten in dit requisitoir zijn door het OM aangebracht.
[43] *Kamerstukken II* 1933/34, 237, nr. 5, p. 16L. Th.E. Rosier, *Vrijheid van meningsuiting en discriminatie in Nederland en Amerika*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 1997 (hierna Rosier 1997), p. 13.

Het in betreffende artikelen neergelegde uitgangspunt van strafrechtelijke bescherming van bepaalde groepen, alsmede het openbare orde aspect zijn bij de wetswijziging in 1991 nog eens duidelijk naar voren gebracht.[44]

Discriminatie heeft haar uitwerking op de openbare orde. Dit effect is een gevolg van een mechanisme dat wij zien als het fundamentele karakter van de artikelen 137c Sr en 137d Sr, namelijk de (negatieve) beeldvorming bij derden.

Indien men kijkt naar de bewoordingen van artikel 137c Sr lijkt het alsof er maar twee partijen in het spel betrokken zijn: degene die de uitlating doet en de beledigde groep.
Bij een delict als aanzetten tot haat (137d Sr) is uit de bewoordingen van het wetsartikel eenvoudig te begrijpen dat er drie partijen betrokken zijn: degene die de uitlating doet, de groep waar de uitlating over gaat en als derde partij: de groep die aangezet wordt, de derden.
Bij aanzetten tot haat zullen wij later in ons requisitoir nog uitgebreid beargumenteren dat het daar gaat om het creëren van een beeld bij derden. Bij die derden moet een negatief beeld neergezet worden over de groep waartegen aangezet wordt.
Bij groepsbelediging speelt precies hetzelfde mechanisme. Belediging in strafrechtelijke zin is het creëren van een negatief beeld bij derden over de beledigde groep. Ter onderbouwing van deze zienswijze citeren wij hier uit het proefschrift van Rosier over deze artikelen.[45] Er zijn uiteraard ook anderen die hebben gepubliceerd over de discriminatieartikelen uit ons Wetboek van Strafrecht.[46] Maar wij halen juist Rosier aan omdat hij, voor zover wij weten, één van de zeer weinigen is die een proefschrift over het onderwerp strafbare discriminatie heeft geschreven en die de betekenis van de discriminatie-artikelen grondig heeft uitgediept. Om deze reden zal hij nog vaker in dit requisitoir worden aangehaald.
Begin citaat:

'***Centraal*** *in de motivering van de noodzaak om discriminerende meningsuiting strafrechtelijk te bestrijden stond, naast de bestrijding van agressie, het bestrijden van negatieve beeldvorming en zo indirect van het fenomeen dat mensen op grond van desbetreffende persoonskenmerken in het maatschappelijk verkeer worden achtergesteld. In het algemeen werd over de uitingen die onder 137c en 137d Sr vallen gesteld dat 'dergelijke uitlatingen een olievlekwerking kunnen hebben en de maatschappelijke positie van de gehele groep kunnen aantasten. Dit zal kunnen leiden tot discriminerende handelingen [...] als bedoeld in art. 429quater.' En elders werd nog eens extra benadrukt dat dat inderdaad ook de reden was voor de strafbaarstelling in art. 137c*

---

[44] *Kamerstukken II* 1988/89, 20239, nr. 5, p. 10-11 (MvA), *Kamerstukken II*, 1987/88, 20239, nr. 3, p. 7 (MvT), *Kamerstukken II*, 1988/89, 20239, nr. 5, p. 11 (MvA), *Kamerstukken II* , 1988-1989, 20239, nr. 5, p. 12 (MvA).
[45] Rosier 1997, p. 89 en de door Rosier genoemde voetnoten 83 (TK 1988/89, 20239, nr. 3, p.7), 84 (TK 1988/89, 20239, nr. 5, p. 6. Zo ook TK 1988/89, 20239, nr. 3, p. 4.) en 85 (TK 1988/89, 20239, nr. 8 (NnavEV), p. 1. Vgl. echter hoofdstuk 2 § 2).
[46] A.L.J. Janssens, Strafbare belediging (diss. Groningen), Amsterdam: Thela Thesis 1998, Janssens & Nieuwenhuis 2008 en C. Brants, R. Kool, A. Ringnalda, *Strafbare discriminatie*, Utrecht: Willem Pompe Instituut voor Strafrechtwetenschappen Universiteit Utrecht, 2007.

Sr: 'door belediging kan een negatief beeld van een bepaalde groep ontstaan, wat kan leiden tot discriminatie en maatschappelijke achterstelling van degenen die tot deze groep behoren.' Steun voor deze benadering vond de verantwoordelijke bewindsman in de motivering van de ***oorspronkelijke*** *invoering van het beledigingsartikel 137c Sr: dat werd, aldus Korthals Altes, indertijd opgenomen 'omdat beledigen van mensen wegens hun ras het gevaar inhoudt, dat anderen deze groeperingen gaan achterstellen in het maatschappelijk leven.'*

Resumerend: De wetgever stond een beperkte reikwijdte voor ogen met artikel 137c Sr. Om van strafrechtelijk beledigen te kunnen spreken moet er sprake zijn van het scheppen van een negatief beeld over een groep bij derden. Dat het scheppen van dat beeld ook de gevoelens van de groep kwetst zal bijna altijd het geval zijn, maar dat is niet het effect waar het bij strafrechtelijk groepsbeledigen in eerste instantie om gaat en dat het strafrechtelijk optreden beoogt te bestrijden.

Vrijheid van meningsuiting
Zoals gezegd is er naar onze mening nog een reden dat de wetgever een beperkte werking voor ogen had met artikel 137c Sr. Bij de behandeling van het wetsvoorstel tot wijziging van artikel 137c Sr (en 137d Sr) begin jaren '70, is nadrukkelijk naar voren gebracht dat het strafrecht slechts een beperkte rol kan spelen bij de aanpak van discriminatie:

'Strafbepalingen ter bescherming van groepen mensen worden geschreven met het oog op conflictsituaties in de samenleving. Het strafrecht nu kan slechts in geringe mate bijdragen tot het oplossen van maatschappelijke spanningen. Toepassing ervan kan zelfs leiden tot verscherping van het conflict.'[47]

Daarnaast geldt, en dat is naar onze mening het dominante argument, dat het strafrecht een beperkte rol heeft, dat de vrijheid van meningsuiting in het geding is door het bestaan van deze strafbepalingen. *'Elke onnodige inperking daarvan is te verwerpen'*, aldus de Memorie van Antwoord.[48]

Toenmalig Minister van Justitie Polak onderstreepte het belang van de vrijheid van meningsuiting nog eens bij de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer waar hij het volgende naar voren bracht:

'Ik heb al meer gezegd– dat is de mening van de gehele Regering – dat de vrijheid van meningsuiting het belangrijkste grondrecht van de burger is en ook het meest noodzakelijke grondrecht is voor het voortbestaan van een democratische samenleving. Derhalve moet elke

[47] *Kamerstukken II* 1969/70, 9724, nr. 6, p. 3 (MvA).
[48] *Kamerstukken II* 1969/70, 9724, nr. 6, p. 3 (MvA).

beperking van die vrijheid, die als geen enkele vrijheid onbeperkt kan zijn, met de grootste zorgvuldigheid op haar noodzakelijkheid worden bekeken. (...)'[49]

De vrijheid van meningsuiting werd en wordt nog steeds als een groot goed gezien. Breed wordt dan ook de mening gedeeld dat op dit recht alleen inbreuk mag worden gemaakt indien daartoe een dringende noodzaak bestaat.
De wetgever heeft altijd geworsteld met het zodanig redigeren van het wetsartikel dat een goede balans ontstond tussen beide belangen, vrijheid van meningsuiting en het tegengaan van de diskreditering van groepen.

In 1934, let wel 1934, 1 jaar na de machtsovername door Hitler in Duitsland, is artikel 137c Sr ingevoerd en had betrekking op '*eene groep van de bevolking of eene ten deele tot de bevolking behoorende groep van personen*'.[50] Deze formulering maakte dat veel groepen onder het bereik van het artikel vielen. Ook groepen gekenmerkt door godsdienst werden derhalve beschermd.
De invoering van dit artikel werd met name ingegeven door het in die tijd levende antisemitisme en het gevaar dat dit '*opzetten van het eene deel der bevolking tegen het andere, voor de openbare orde opleverde*'.[51]
De joodse gemeenschap was in de jaren dertig een kwetsbare groep. Zij vormde overal op de wereld een minderheid en Joden waren onderwerp van nationaal-socialistische haatcampagnes. Artikel 137c Sr is naast andere artikelen ingevoerd om de diverse uitingen van het toen zo welig tierende politiek extremisme (het fascisme en nationaal-socialisme, maar ook het communisme en radicaal socialisme) aan banden te leggen.[52]
Maar de ruimte die aan de ene kant gegeven werd met de ruime formulering van de te beschermen groepen, werd aan de andere kant weer beperkt door het beledigingsbestanddeel. Dat werd namelijk geformuleerd als: Hij die zich in beleedigenden vorm uitlaat. De vorm moest beledigend zijn. Daarbij kan men denken aan scheldwoorden of diskwalificerende bijvoeglijke naamwoorden. Als alleen de inhoud beledigend was, viel het niet onder de werking van het artikel.

---

[49] *Kamerstukken I* 1970/71, wetsontwerpen 9723, R 663 en 9724, Goedkeuring Intern. Verdrag inzake uitbanning van rassendiscriminatie enz., 20e vergadering, 9 februari '71, p. 555.
[50] Wet van 19 juli 1934, Stb. 405. Artikel 137c oud Sr luidde: 'Hij die zich in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, opzettelijk in beleedigenden vorm uitlaat over eene groep van de bevolking of over eene ten deele tot de bevolking behoorende groep van personen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden'. Artikel 137d Sr was het verspreidingsartikel.
[51] *Handelingen II* 1933/34, Bijlagen, 237, nr. 3, p. 3 (MvT): 'In den laatsten tijd komen ook hier te lande herhaaldelijk in het openbaar uitlatingen voor, welke krenkend of kwetsend zijn voor groepen van de bevolking. Men denke onder meer aan recente uitlatingen betreffende onze Israëlietische medeburgers.' *Handelingen II* 1933/34, p. 1854. Vergadering van 2 mei 1934. Minister van Justitie Van Schaik: 'Thans een enkel woord over de groepsbeleediging. Het is zonder twijfel waar, dat dit voorschrift mij is ingegeven door de meer dan ergerlijke en afkeurenswaardige Hetze en beleedigingen waaraan van zekere zijde de Joden in ons land zijn blootgesteld. Ik acht deze krenking van een deel der Staatsburgers noch te verontschuldigen, noch te tolereeren. Dit opzetten van het eene deel der bevolking tegen het andere, en dan in de meest verachtelijke bewoordingen, levert stellig gevaar op voor de openbare orde.'
[52] Rosier 1997, p. 11-12.

In het jaar 1971 is artikel 137c Sr vervangen door de artikelen 137c en 137d Sr.[53]
De algemene formulering van 'een groep van de bevolking' werd vervangen door een groep gekenmerkt door bepaalde gronden. Strafbaar werd gesteld de belediging van een groep mensen op grond van hun ras en godsdienst of levensovertuiging en voorts het aanzetten tot haat tegen, discriminatie van of gewelddadig optreden tegen mensen op grond van hun ras en godsdienst of levensovertuiging. De toevoeging van deze gronden 'wegens hun ras, hun godsdienst of hun levensovertuiging' limiteert derhalve de beschermde groepen. Tevens, en daar komen wij straks nog op terug[54], brengt het een beperking aan in de strafbaarheid van belediging van die groepen.[55] Tegenover deze beperking in de te beschermen groepen stond de verruiming van het beledigingsbestanddeel. Niet alleen de beledigende vorm was nu strafbaar, ook de (louter) beledigende inhoud.[56]

De nieuwe bepalingen, en dan met name 137d Sr, strekten tot uitvoering van de verplichting die voortvloeide uit het Internationaal Verdrag inzake de Uitbanning van alle vormen van Rassendiscriminatie (IVUR).[57]
Dit verdrag richt zich op de bestrijding van rassendiscriminatie. Godsdienst of levensovertuiging is geen onderwerp in dit verdrag. Toch is met de wijziging van artikel 137c (en artikel 137d) Sr godsdienst of levensovertuiging als grond toegevoegd, omdat de wetgever alvast vooruit wilde lopen op de totstandkoming van een internationaal verdrag inzake de uitbanning van elke vorm van godsdienstige onverdraagzaamheid en discriminatie. Dit verdrag is echter niet tot stand gekomen.[58] Op internationaal niveau kon geen overeenstemming bereikt worden over de vrijheid van godsdienst, met name niet over de vrijheid om van een geloof af te stappen.

Bij de beslissing welke groepen in de wet werden opgenomen als een strafrechtelijk te beschermen groep, is de kwetsbaarheid van de groep nadrukkelijk meegewogen.
Uit de Memorie van Antwoord blijkt dat de Minister de mening was toegedaan dat groepen die minder kwetsbaar zijn of zelf over verweermiddelen beschikken, minder strafrechtelijke bescherming behoeven. Dit element is naast een aantal andere argumenten voor de Minister reden geweest om bij de strafrechtelijke bescherming van groepen tegen belediging met een minimum te volstaan. Uiteindelijk is er sprake van een limitatieve opsomming van beschermde

---

[53] Deze luidden: Artikel 137c Sr: Hij die zich in het openbaar, mondeling of bij geschrift, opzettelijk beledigend uitlaat over een groep mensen wegens hun ras, hun godsdienst of hun levensovertuiging, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.
Artikel 137d Sr: Hij die in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding aanzet tot haat tegen of discriminatie van mensen of gewelddadig optreden tegen persoon of goed van mensen wegens hun ras, hun godsdienst of hun levensovertuiging, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.
[54] zie 'Stap 1', 'Over een groep mensen'.
[55] Rosier 1997, p. 37 (voetnoot 30: TK 1969/70, 9724, nr. 6 (MvA), p. 4R).
[56] Rosier 1997, p. 15 e.v.
[57] Janssens & Nieuwenhuis 2008, p. 148.
[58] *Kamerstukken II* 1967/68, 9724, nr. 3, p. 4.

In het jaar 1971 is artikel 137c Sr vervangen door de artikelen 137c en 137d Sr.[53]
De algemene formulering van 'een groep van de bevolking' werd vervangen door een groep gekenmerkt door bepaalde gronden. Strafbaar werd gesteld de belediging van een groep mensen op grond van hun ras en godsdienst of levensovertuiging en voorts het aanzetten tot haat tegen, discriminatie van of gewelddadig optreden tegen mensen op grond van hun ras en godsdienst of levensovertuiging. De toevoeging van deze gronden 'wegens hun ras, hun godsdienst of hun levensovertuiging' limiteert derhalve de beschermde groepen. Tevens, en daar komen wij straks nog op terug[54], brengt het een beperking aan in de strafbaarheid van belediging van die groepen.[55] Tegenover deze beperking in de te beschermen groepen stond de verruiming van het beledigingsbestanddeel. Niet alleen de beledigende vorm was nu strafbaar, ook de (louter) beledigende inhoud.[56]

De nieuwe bepalingen, en dan met name 137d Sr, strekten tot uitvoering van de verplichting die voortvloeide uit het Internationaal Verdrag inzake de Uitbanning van alle vormen van Rassendiscriminatie (IVUR).[57]
Dit verdrag richt zich op de bestrijding van rassendiscriminatie. Godsdienst of levensovertuiging is geen onderwerp in dit verdrag. Toch is met de wijziging van artikel 137c (en artikel 137d) Sr godsdienst of levensovertuiging als grond toegevoegd, omdat de wetgever alvast vooruit wilde lopen op de totstandkoming van een internationaal verdrag inzake de uitbanning van elke vorm van godsdienstige onverdraagzaamheid en discriminatie. Dit verdrag is echter niet tot stand gekomen.[58] Op internationaal niveau kon geen overeenstemming bereikt worden over de vrijheid van godsdienst, met name niet over de vrijheid om van een geloof af te stappen.

Bij de beslissing welke groepen in de wet werden opgenomen als een strafrechtelijk te beschermen groep, is de kwetsbaarheid van de groep nadrukkelijk meegewogen.
Uit de Memorie van Antwoord blijkt dat de Minister de mening was toegedaan dat groepen die minder kwetsbaar zijn of zelf over verweermiddelen beschikken, minder strafrechtelijke bescherming behoeven. Dit element is naast een aantal andere argumenten voor de Minister reden geweest om bij de strafrechtelijke bescherming van groepen tegen belediging met een minimum te volstaan. Uiteindelijk is er sprake van een limitatieve opsomming van beschermde

---

[53] Deze luidden: Artikel 137c Sr: Hij die zich in het openbaar, mondeling of bij geschrift, opzettelijk beledigend uitlaat over een groep mensen wegens hun ras, hun godsdienst of hun levensovertuiging, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.
Artikel 137d Sr: Hij die in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding aanzet tot haat tegen of discriminatie van mensen of gewelddadig optreden tegen persoon of goed van mensen wegens hun ras, hun godsdienst of hun levensovertuiging, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.
[54] zie 'Stap 1', 'Over een groep mensen'.
[55] Rosier 1997, p. 37 (voetnoot 30: TK 1969/70, 9724, nr. 6 (MvA), p. 4R).
[56] Rosier 1997, p. 15 e.v.
[57] Janssens & Nieuwenhuis 2008, p. 148.
[58] *Kamerstukken II* 1967/68, 9724, nr. 3, p. 4.

groepen. Het ging begin jaren '70, zoals gezegd, louter om groepen die worden gekenmerkt door hun ras, godsdienst of levensovertuiging.[59]

De maatschappelijke positie van die groep is dan vervolgens irrelevant. Dit blijkt uit de behandeling van het wetsontwerp in de Eerste Kamer waar de vraag aan de orde kwam of door godsdienst of levensbeschouwing gekenmerkte groepen wel strafrechtelijke bescherming moest worden geboden.

Wij citeren:

'De leden (...) spraken (...) hun bevreemding erover uit dat de regering een strafrechtelijke bescherming wil bieden aan door godsdienst of levensbeschouwing gekenmerkte groepen. Naar het oordeel van deze leden hebben die groepen een zodanige bescherming niet nodig, aangezien zij in de Nederlandse samenleving allerminst een kwetsbare positie innemen en zelf over voldoende verweermiddelen tegen aanvallen beschikken.'

Het antwoord daarop was het volgende:

'(...) De strafbaarheid begint waar kritiek ontaardt in het aantasten van de eer en goede naam van of het aanzetten tot haat tegen of discriminatie van de groep wegens het enkele feit dat de leden daarvan de godsdienst of levensbeschouwing zijn toegedaan, waartegen de kritiek gericht is. Daartegen is geen verweer, ***hoe sterk de maatschappelijke positie*** *van de groep ook moge zijn.'*[60]

---

[59] *Kamerstukken II* 1969/70, 9724, nr. 6, p. 3 (MvA): '(...) stellen de ondergetekenden voorop, dat zij (...) van mening zijn dat bij het ontwerpen van strafbepalingen ter zake van belediging van groepen grote voorzichtigheid moet worden betracht. Daarvoor zijn verschillende redenen aan te voeren. In de eerste plaats geldt, dat strafbepalingen ter bescherming van groepen mensen worden geschreven met het oog op conflictsituaties in de samenleving. Het strafrecht nu kan slechts in geringe mate bijdragen tot het oplossen van maatschappelijke spanningen. Toepassing ervan kan zelfs leiden tot verscherping van het conflict. Voorts is de vrijheid van meningsuiting in het geding. Elke onnodige inperking daarvan is te verwerpen. Daarnaast is het van belang te bedenken, dat lang niet alle groepen in de samenleving strafrechtelijke bescherming behoeven. *In elk geval is er voor die bescherming minder aanleiding naarmate de groep minder kwetsbaar is of zelf over verweermiddelen beschikt.* Ook moet rekening gehouden worden met de mate waarin mogelijke aanvallen op de groep de samenleving kunnen verstoren en met de mate waarin te verwachten is dat de samenleving zelf corrigerend zal reageren. *Deze overwegingen hebben de ondergetekenden ertoe geleid, bij de strafrechtelijke bescherming van groepen tegen belediging met een minimum te volstaan.*'

[60] *Kamerstukken I* 1970/71, 9724, nr. 22a, p. 3-4 (vastgesteld 29 januari 1971): 'De leden, die in het hier besproken gedeelte van het voorlopig verslag aan het woord waren, spraken voorts hun bevreemding erover uit dat de regering een strafrechtelijke bescherming wil bieden aan door godsdienst of levensbeschouwing gekenmerkte groepen. Naar het oordeel van deze leden hebben die groepen een zodanige bescherming niet nodig, aangezien zij in de Nederlandse samenleving allerminst een kwetsbare positie innemen en zelf over voldoende verweermiddelen tegen aanvallen beschikken.
De ondergetekenden kunnen de gemaakte opmerkingen in zoverre onderschrijven, dat er ook naar hun mening geen reden is voor een algemene strafrechtelijke bescherming van op godsdienst of levensbeschouwing gegronde instituten of organisaties terzake van hun sprekend of handelend optreden in de Nederlandse samenleving. Voor kritiek op dat optreden dient een zo groot mogelijke ruimte te worden gelaten. De voorgestelde strafbepalingen leggen daaraan dan ook niets in de weg, ook niet indien de kritiek de diepste overtuigingen mocht betreffen waarop die instituten en organisaties zijn gegrond.

Waar dus kritiek de leden van een groep treft in hetgeen voor die groep kenmerkend is, namelijk in hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging, - en na 1992 - hun geslacht, hun hetero -of homoseksuele gerichtheid, en - na 2006 - hun lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap, biedt de strafwet bescherming. **Ongeacht** de maatschappelijke positie van die groep.[61]

Het voorgaande betekent dat we geen aandacht hoeven te besteden aan de vraag of moslims die als groep worden gekenmerkt door hun godsdienst, al dan niet in onze maatschappij een kwetsbare positie innemen. Het hof lijkt dit wel van belang te achten daar waar in de beschikking wordt aangegeven dat Wilders moslims feitelijk van deelname aan het debat uitsluit en dus impliceert, of in ieder geval lijkt te impliceren, dat moslims als een (te) kwetsbare groep niet in staat zijn zich te verweren tegen aanvallen van Wilders.[62] Wij achten dit, daargelaten de vraag of het juist is, niet relevant. De omstandigheid dat moslims zijn te scharen onder een door de wetgever geselecteerde te beschermen groep mensen, namelijk een groep gekenmerkt door hun godsdienst, brengt al mee dat zij, net als alle andere groepen die worden gekenmerkt door één van de in de wet genoemde gronden, strafrechtelijk worden beschermd.

Die bescherming, ook weer net als bij alle andere groepen, wenste de wetgever echter zo te bieden dat de vrijheid van meningsuiting zo min mogelijk in de knel kwam. De Hoge Raad onderkent en erkent in het recente Gezwel-arrest[63] dat de wetgever een beperkte reikwijdte van 137c Sr heeft beoogd. Wij menen dat als de Hoge Raad niet zo'n principiële invulling zou geven aan dit bestanddeel 'over een groep mensen (wegens hun godsdienst)' er van een beperkte werking zoals door de wetgever bedoeld weinig terecht zou komen en de vrijheid van meningsuiting ernstig zou worden beperkt.

We zijn via de behandeling van de beperkte werking van artikel 137c Sr beland bij een bespreking van de bestanddelen van artikel 137c Sr. We beginnen met het bestanddeel 'opzettelijk'.

De strafbaarheid begint waar kritiek ontaardt in het aantasten van de eer en goede naam van of het aanzetten tot haat tegen of discriminatie van de groep wegens het enkele feit dat de leden daarvan de godsdienst of levensbeschouwing zijn toegedaan, waartegen de kritiek gericht is. Daartegen is geen verweer, hoe sterk de maatschappelijke positie van de groep ook moge zijn.'

[61] Discriminatie op grond van hetero -of homoseksuele gerichtheid (opgenomen in 137c en 137d Sr) en geslacht (alleen opgenomen in 137d Sr) is strafbaar sinds 1992 (wet van 14 november 1991, Stb. 623). Discriminatie op grond van lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap (opgenomen in 137c en 137d Sr) is strafbaar sinds 2006 (Wet van 11 maart 2005, Stb 2005, 111).

[62] Hof Amsterdam 21 januari 2009, *LJN* BH0496, paragraaf 13.2: 'Ten aanzien van de kern van de strafwaardigheid overweegt het hof nog het volgende. De ontoelaatbaar geoordeelde meningsuitingen van Wilders werpen een zodanige blokkade in het maatschappelijk debat op dat moslimgelovigen feitelijk van deelname aan dat debat worden uitgesloten alleen vanwege hun geloof. Daarin ligt het strafrechtelijk verwijt aan Wilders, die met zijn harde en algemene diskwalificaties handelt in strijd met de grondvoorwaarde van een stabiele democratie. Wie een ander van de maatschappelijke discussie buitensluit, plaatst hem ook buiten de democratische rechtsorde (...)'.

[63] HR 10 maart 2009, *LJN* BF0655 r.o. 2.5.2.

Opzettelijk

Het bestanddeel 'opzettelijk' in de delictsomschrijving van artikel 137c Sr heeft hier dezelfde betekenis als in andere artikelen van het Wetboek van Strafrecht en houdt dus ook voorwaardelijk opzet in.[64] Het is van belang op te merken dat de bedoeling van verdachte niet aantoonbaar gericht hoeft te zijn geweest op de belediging van de groep. Het oogmerk hoeft dus niet bewezen te worden; voldoende is dat een verdachte zich noodzakelijkerwijs van het beledigende karakter van de uitlatingen bewust moet zijn.[65]

Aangezien het opzet gericht dient te zijn op de delictsbestanddelen 'beledigend uitlaat over een groep mensen', wordt de beoordeling van het opzet van Wilders pas relevant als we beoordeeld hebben of de ten laste gelegde uitlatingen ook 'beledigend' zijn in de zin van artikel 137c Sr.

Beledigend over een groep mensen

Het zich beledigend uitlaten over een groep mensen is het kernbestanddeel van artikel 137c Sr. Het is ook verreweg het meest lastige bestanddeel van 137c Sr. Over de uitleg hiervan bestaan naar onze mening in brede kring diverse hardnekkige misverstanden. We zullen hier in de loop van dit requisitoir aandacht aan besteden.

Om te beoordelen of iemand zich over een groep mensen beledigend heeft uitgelaten, heeft de Hoge Raad in zijn jurisprudentie drie stappen onderscheiden die wij hierna zullen bespreken. Wij achten het noodzakelijk om dit toetsingskader uitgebreid te bespreken, omdat het kader dat het hof aanhoudt enigszins blijkt af te wijken van het eerder, in de sepotbrieven en in de artikel 12 Sv procedure, door het OM gehanteerde kader van de Hoge Raad.

In eerdere zaken zoals in de zaken Van Dijke[66] en Van der Wende[67] waren de contouren van dit beslissingsschema al zichtbaar, maar vooral in het arrest Herbig uit 2003 is het beslissingsschema het meest helder door de Hoge Raad neergelegd. Dit arrest is van een heldere annotatie voorzien door mr. Mevis.[68]

In het arrest Herbig stonden uitlatingen van dominee Herbig centraal. Hij heeft in een dagbladartikel, naar aanleiding van een televisieuitzending, homofilie als een vieze en vuile zonde bestempeld. Het hof heeft die uitlating eerst **op zichzelf** beoordeeld en geoordeeld dat de uitlating voor homoseksuelen een beledigend karakter heeft en als een beledigende uitlating wegens homoseksuele gerichtheid is aan te merken. Vervolgens is de **context** in de beoordeling betrokken, namelijk de omstandigheid dat de uitlating in het kader van de geloofsopvatting van

---

[64] *Kamerstukken II* 1988/89, 20 239, nr. 5, p. 13 (MvA).
[65] Zie o.m. HR 15 april 2003, *NJ* 2003, 334 en HR 21 oktober 1980, *NJ* 1981, 69, r.o.5.6. en HR 16 juni 1953, *NJ* 1953, 618.
[66] HR 9 januari 2001, *LJN* AA9368, *NJ* 2001, 203 (Van Dijke).
[67] HR 9 januari 2001, *LJN* AA9367, *NJ* 2001, 204 (Van der Wende).
[68] HR 14 januari 2003, *LJN* AE7632, *NJ* 2003, 261 (Herbig, m.nt. P.A.M. Mevis).

Herbig werd gedaan en dat diens bedoeling was de mensheid te waarschuwen. In deze laatste vaststelling door het hof ligt volgens de Hoge Raad besloten dat die uitlating voor verdachte van betekenis was voor een maatschappelijk debat. Tot slot heeft het hof, aldus de Hoge Raad, geoordeeld dat de terminologie **niet onnodig grievend** was. De Hoge Raad heeft geoordeeld dat het hof met dit toetsingskader de term 'beledigend' in de betekenis die daaraan toekomt in artikel 137c Sr, juist heeft uitgelegd.

Deze driestappenmethode van de Hoge Raad over het bestanddeel beledigend over een groep mensen laat zich als volgt samenvatten:
In stap 1 wordt beoordeeld of de uitlating op zichzelf beledigend is over een groep mensen.
In stap 2 wordt de context beoordeeld waarin de uitlating is gedaan.
In stap 3 wordt beoordeeld of de uitlating een onnodig grievend karakter heeft.

Nog even ter verduidelijking: wij verstaan onder een 'uitlating' een mondelinge, tekstuele of in beeld uitgedrukte uitspraak. Een 'uiting' wordt omschreven als het geheel waarin één of meer uitlatingen zijn vervat, zoals een krantenartikel of een film.

Stap 1, op zichzelf beledigend
We beginnen met stap 1. Is de uitlating op zichzelf beledigend over een groep mensen?

Op zichzelf
De woorden 'op zichzelf' drukken uit dat bij deze beoordeling stap 2, de context waarin de uitlating is gedaan, en stap 3, de onnodig grievendheid-toets, buiten beschouwing moeten worden gelaten.

In het licht van de jurisprudentie[69] leggen wij het begrip 'op zichzelf' uit als betekenend: naar zijn bewoordingen en samenhang.

U dient zich te realiseren dat bij de beoordeling van woorden in een tekst er twee fases moeten worden doorlopen, eerst moet begrepen worden wat de woorden willen zeggen en vervolgens moet beoordeeld worden of wat ze zeggen naar objectieve maatstaven beledigend is. Om te weten wat woorden zeggen zijn vaak de woorden zelf al voldoende maar de rest van de tekst kan nodig zijn om de werkelijke boodschap van de woorden te begrijpen. Het kan bijvoorbeeld zijn dat duidelijk is dat de hele tekst ironisch van toonzetting is. Die paar woorden die dan geïsoleerd bezien misschien beledigend overkomen, zijn dan in het geheel gezien, in de samenhang derhalve, ironisch van toonzetting en dus van een heel andere betekenis.

---

[69] HR 19 december 2000, *LJN* AA9745, *NJ* 2001, 101, HR 6 januari 2004, *LJN* AN8498, *NJ* 2004, 201, HR 22 maart 1988, *LJN* AD0230, *NJ* 1988, 876, Hof Amsterdam, 24 mei 1996, *NJ* 1996, 562, Hof Den Haag 18 november 2002, *NJ* 2003, 24, *LJN* AF0667.

Onder beoordeling in samenhang moet worden verstaan de duiding van woorden **binnen** het grotere geheel van de uiting; het geschrift, de film of anderszins waar zij deel van uitmaken. En die duiding van woorden door de samenhang vindt, als men goed kijkt, op twee niveau's plaats: de samenhang geeft woorden hun boodschap en de samenhang kan aan die boodschap van woorden hun beledigende lading geven of ontnemen. Die samenhang kan dus twee kanten op werken: de samenhang geeft het beledigende karakter of de samenhang neemt juist het beledigende karakter weg. Wat wij hier zeggen over (mondeling of tekstueel geuite) woorden geldt ook net zo voor afbeeldingen. Bij de bespreking van artikel 137d Sr gaan wij nog iets verder op deze materie in.

Helaas is op dit punt van de samenhang vaak sprake van een flinke spraakverwarring. Velen spreken als ze het hebben over de beoordeling van de samenhang, over de toetsing in de context. Ze bedoelen dan de stap 1 toetsing. Deze toetsing heeft echter niets te maken met de toetsing van stap 2, de toetsing aan de context. In het vervolg van dit requisitoir houden wij de volgende terminologie aan: Bij stap 1 hebben wij het over de uitlating en de samenhang tussen die uitlating en het geheel van de uiting. En bij stap 2 hebben wij het over de toetsing in de context. Als wij het hebben over stap 1 zullen wij het begrip context vermijden.

Bij de duiding van een uitlating, moet ook worden beoordeeld of de uitlating 'over een groep mensen' gaat.

Over een groep mensen
Zoals gezegd onderkent en erkent de Hoge Raad in het recente Gezwel-arrest[70] dat de wetgever een beperkte reikwijdte van 137c Sr heeft beoogd en vertaalt dat in de praktijk in elk geval naar een stringente uitleg van de bestanddelen.

De parlementaire stukken die ook de Hoge Raad in dat arrest aanhaalt bevatten essentiële passages waaruit blijkt hoe de zinsnede 'over een groep mensen' moet worden ingevuld. Wij halen ze gedeeltelijk aan:

'Strafbaar is enkel het aantasten van de eigenwaarde of het in diskrediet brengen van de groep, omdat die van een bepaald ras is, een bepaalde godsdienst belijdt of een bepaalde levensovertuiging is toegedaan. Kritiek op opvattingen en gedragingen - in welke vorm ook - valt buiten het bereik van de ontworpen strafbepaling.'[71]

en

[70] HR 10 maart 2009, *LJN* BF0655.
[71] *Kamerstukken II* 1969/70, 9724, Memorie van Antwoord, nr. 6, p. 4.

'Het beledigen van een groep zal dus - anders dan nu - alleen strafbaar zijn als men de mensen, behorend tot die groep, collectief treft in hetgeen voor die groep kenmerkend is, namelijk in hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging en men hen beledigt juist omdat zij van dit ras, dat geloof of die levensovertuiging zijn. Alle, zelfs felle kritiek op opvattingen die in die groep leven of op het gedrag van hen, die tot de groep behoren, blijft buiten het bereik van de strafwet.'[72]

Nu in artikel 137c Sr staat dat de uitlating moet gaan 'over een groep mensen wegens hun godsdienst', het accent even leggend op het woord 'mensen', dan verlangt de Hoge Raad simpelweg dat de uitlating **onmiskenbaar** betrekking heeft op een groep mensen die door hun godsdienst wordt gekenmerkt.

De Hoge Raad redeneert verder dat als een uitlating over een godsdienst gaat, dus betrekking heeft op een godsdienst, dat niet automatisch inhoudt dat de uitlating ook betrekking heeft op de mensen die deze godsdienst aanhangen. Ook niet als die mensen door de uitlating die betrekking heeft op die godsdienst in hun gevoelens gekrenkt worden.

Deze redenering is logisch als in aanmerking wordt genomen dat artikel 137c Sr een formeel delict is. Dit betekent dat de gedraging als zodanig strafbaar is gesteld, ongeacht of die gedraging een gevolg heeft veroorzaakt. Voor strafbaarheid is dus afdoende dat een verdachte zich beledigend uitlaat over een groep mensen. Om te concluderen tot strafbare belediging is het vervolgens niet relevant of het effect daarvan op de gevoelens van mensen al dan niet intreedt. Om die reden dienen bij de beoordeling van strafbare belediging gekwetste gevoelens van de mensen uit de groep niet meegewogen te worden.[73]

Wij kunnen ons goed voorstellen dat mensen die zich zeer verbonden voelen met hun godsdienst, het gevoel hebben dat (ook) zij gediscrimineerd worden als hun godsdienst wordt bekritiseerd. Echter, juridisch gezien wordt er bij de beoordeling van een uitlating zoals gezegd een strikt onderscheid gemaakt tussen een uitlating die betrekking heeft op een godsdienst en een uitlating die betrekking heeft op de mensen die deze godsdienst aanhangen. De beperkte reikwijdte van artikel 137c Sr brengt mee dat een uitlating alleen strafbaar is als deze onmiskenbaar over 'mensen' gaat. Kritiek op opvattingen of op het gedrag van hen die tot de groep behoren, waaronder ons inziens met name valt gedrag dat direct verband houdt met of direct voortvloeit uit de godsdienst, is niet strafbaar. Eventueel hierdoor gekwetste gevoelens mogen bij de juridische beoordeling van het bestanddeel 'beledigend over een groep mensen' niet worden meegewogen.

---

[72] *Handelingen I* 1970/71, p. 555.
[73] Tekst & Commentaar Strafrecht 8e druk, p. 766.

Geen focus op gekwetste gevoelens

In zijn beschikking heeft het hof wel de nadruk gelegd op gekwetste gevoelens. Bij het schetsen van het toetsingskader in de beschikking overwoog het hof dat er *'in het bijzonder'* het recht bestaat om *'niet in godsdienstige gevoelens te worden gekwetst'*.[74] Zoals wij al hebben gezegd, bestaat dit recht echter beslist niet als het gaat om artikel 137c Sr. Dat is anders bij smalende godslastering (artikel 147 Sr): daar staan de godsdienstige gevoelens letterlijk in de wettekst.

Rosier heeft dit onderwerp behandeld in zijn proefschrift en probeert duidelijk te maken dat de focus op gekwetste gevoelens er toe leidt dat artikel 137c Sr een met de redactie ervan onverenigbare interpretatie krijgt.[75] Ter illustratie behandelt hij een aantal arresten. Eén van die arresten is die inzake het Palestina-Comité.[76]

Palestina-comité

In deze zaak achtte het hof een afbeelding op een ansichtkaart beledigend voor Joden wegens hun ras en levensovertuiging. Op die kaart werd door stippellijnen en pijlen gesuggereerd dat er een verwantschap bestaat tussen twee 'afschrik- en afschuwwekkende figuren' waarvan de één het woord 'Israël' op de helm draagt en de ander een hakenkruis.[77]

Het hof overwoog:

'dat Joden – ook buiten Israël en in ieder geval in Nederland – zich zo nauw verbonden voelen met zowel het begrip Israël als de staat Israël dat zij de onderhavige afbeelding ervaren als een niet uitsluitend tegen de staat Israël doch ook tegen hen gerichte aantijging'.

Verdachte voerde aan dat er geen oordeel over de Joden werd gegeven, maar dat er louter kritiek werd geuit op de staat Israël en de door die staat bedreven politiek. Maar, aldus het hof:

'zulks doet niet af aan de gevoelens welke deze kaart bij Joden oproept en – naar 's Hofs oordeel - in redelijkheid kan oproepen'.[78]

---

[74] Hof Amsterdam 21 januari 2009, *LJN* BH0496, paragraaf 10, Toetsingskader: 'In deze beklagzaak komt het (....) recht van vrije meningsuiting (...) te staan tegenover het - uit de vrijheid van godsdienst voortvloeiende – (...) recht van eenieder of van een geloofsgemeenschap om op godsdienstig gebied niet te worden gediscrimineerd (...), meer in het bijzonder het recht om niet in godsdienstige gevoelens te worden gekwetst, zoals dat in het Wetboek van Strafrecht wordt beschermd door strafbaarstelling van bepaalde uitingsdelicten (o.m. in de artt. 137c, 137d, 137e, 147, 261 en 266 Sr).'

[75] Rosier 1997, p. 56.

[76] Ook in de zaken Goeree (Hof Leeuwarden 16 maart 1989, *LJN* AD0666, *NJ* 1989, 810, RR 210 en Rosier 1997, p. 52) en Van Gogh (Hof Amsterdam 17 mei 1985, te vinden in HR 11 februari 1986, *LJN* AC1844, *NJ* 1986, 689, *RR* 122 en Rosier 1997, p. 53 - 54) kwam dit euvel aan de orde. Deze zaken laten we verder buiten beschouwing.

[77] Hof 's-Hertogenbosch 22 september 1982, *LJN* AC7722, *NJ* 1984, 600, *RR* 43.

[78] Hof Den Bosch, *NJ* 1984, 600 en Rosier 1997, p. 48-49.

Verdachte had tegen dit arrest van het hof cassatie ingesteld maar zijn schriftuur te laat ingediend. De Hoge Raad zag geen reden voor ambtshalve vernietiging van de bestreden uitspraak.[79] Het veroordelende arrest van het hof bleef dan ook in stand.

De rechter brengt hier dus het niet respecteren van bepaalde gevoeligheden onder het beledigingsbegrip.

Rosier is het hier volstrekt niet mee eens. In onze ogen terecht. De Hoge Raad ondersteunt naar onze mening in het Gezwel-arrest deze visie.[80] De conclusie die hieruit getrokken kan worden is dat een uitlating die de aanhangers van een bepaald geloof in hun gevoelens treft, niet alleen al daarom beledigend is over die groep.

Invulling beledigend
Welke eisen dan wel aan zo'n uitlating worden gesteld om beledigend te zijn in de zin van 137c Sr is terug te vinden in de Kamerstukken: In de Kamer is indertijd bij de invoering en de wijziging van dit artikel uitgebreid met de minister van gedachten gewisseld. Wij willen twee essentiële passages uit die verhandelingen naar voren laten komen.

De eerste passage is:

'Op de vraag van de bedoelde leden (van de Kamer - OM) *of een beledigende aanval op een overtuiging niet eo ipso een belediging inhoudt van degenen die die overtuiging zijn toegedaan, antwoorden de ondergetekenden* (en dat zijn dan de ministers - OM), *dat het gebruik van beledigende kwalificaties voor een overtuiging slechts een belediging van mensen kan inhouden, indien daarbij tevens' - en dan komt het – '**conclusies ten aanzien van die mensen** worden getrokken.*[81]

Wij verduidelijken deze zin door de kern ervan weer te geven: Er is slechts een belediging over een groep mensen, indien er conclusies ten aanzien van die mensen worden getrokken. Of andersom gezegd: als er geen conclusies over een groep mensen worden getrokken, dan is er geen sprake van belediging in strafrechtelijke zin.

De tweede passage die wij uit de verhandelingen van toen willen aanhalen is de volgende:

[79] Zie HR 6 december 1983, *NJ* 1984, 601.
[80] HR 10 maart 2009, *LJN* BF0655, paragraaf 2.5.1.
[81] *Kamerstukken I*, 1970/71, 9724, nr. 22a, p. 4 (MvA), (vastgesteld 29 januari 1971).

***'Strafbaar is enkel het aantasten van de eigenwaarde of het in diskrediet brengen van de groep**, omdat die van een bepaald ras is, een bepaalde godsdienst belijdt of een bepaalde levensovertuiging is toegedaan.*[82]

Wat is eigenwaarde? De snelste associatie is bij ons: gevoel van eigenwaarde. Eigenwaarde is het waarderingsbeeld dat men van zichzelf heeft. Een beeld. In diskrediet brengen is het aantasten van het beeld dat anderen van een individu of een groep hebben. In beide gevallen, zowel bij het aantasten van de eigenwaarde als bij het in diskrediet brengen gaat het om het aantasten van een beeld.

Het gevolg hiervan is, of kan zijn, dat mensen in hun gevoelens worden gekrenkt. Het staat buiten kijf dat dit onwenselijk is. Maar de woorden uit de Kamerstukken: *'strafbaar is enkel het aantasten'*, laten uitkomen dat voor de strafrechtelijke beoordeling van het bestanddeel 'beledigend over een groep mensen' gevoelens niet worden meegewogen.

Strafbaar beledigen is derhalve het trekken van conclusies over een groep mensen waardoor het beeld dat over die groep mensen bestaat wordt aangetast. In deze beschrijving zit verwerkt dat als er conclusies over een groep mensen worden getrokken waardoor het beeld dat over die groep mensen bestaat niet wordt aangetast, er geen sprake is van strafbaar beledigen. Als voorbeeld ter verduidelijking geven wij de volgende uitlating: 'Christenen zijn raar'. Weliswaar wordt hier een conclusie getrokken over een groep mensen wegens hun godsdienst, maar het discrediterende karakter van die conclusie is zodanig zwak dat er geen beeld wordt aangetast en daarom is het geen beledigende uitlating. Meer zullen we er in dit requisitoir niet over zeggen.

Wij hebben al eerder gezegd dat de essentie van strafrechtelijk beledigen het scheppen van een negatief beeld is over een groep mensen bij derden. Dat beeld bij die derden ontstaat door in het openbaar conclusies te trekken ten aanzien van de groep mensen. De oorzakelijke relatie is glashelder: als je conclusies trekt over een groep mensen, dan schep je een negatief beeld met betrekking tot de mensen behorend tot die groep bij derden. Het kwetsen van de gevoelens van een groep heeft echter niet zonder meer tot gevolg dat hierdoor een negatief beeld over de groep wordt neergezet bij derden. In het licht van de bedoeling van dit wetsartikel (het voorkomen van een negatief beeld bij derden), kan het kwetsen van gevoelens derhalve niet het juiste criterium zijn.

Het arrest inzake het Palestina-Comité is wat dit betreft een goed voorbeeld. Er wordt kritiek geleverd op het Israëlische beleid, er worden conclusies getrokken over dit beleid, de gevoelens van een groot aantal Joden wordt ongetwijfeld gekwetst door deze kritiek, maar er worden geen conclusies getrokken ten aanzien van Joden in het algemeen en daarom is het geen schending van artikel 137c Sr.

---

[82] *Kamerstukken II* 1969/70, 9724, nr. 6, p. 4 (MvA).

'Gekrenkte gevoelens' worden in onze visie ten onrechte ook door het hof in de Wilders-zaak vervat onder het beledigingsbegrip. Met Rosier zijn wij van mening dat een focus op gekwetste gevoelens een juiste beoordeling van artikel 137c Sr in de weg staat.

Die focus op gekwetste gevoelens is er in onze visie voor verantwoordelijk dat het hof in zijn beschikking in deze zaak schrijft [83] dat uit het diskwalificeren en minachten van bepaalde eigenschappen, tradities of symbolen (Allah, Mohammed en de Koran) belediging van een groep mensen kan worden afgeleid. Het hof overweegt dat deze zogenaamde 'indirecte' belediging – een groep beledigen door middel van aantasting van bepaalde symbolen – zowel door de Hoge Raad als het Europese Hof reeds uitdrukkelijk is aanvaard. Bij het aanhalen van de Hoge Raad wordt echter in de noot verwezen naar het Herbig-arrest, waarin niets van aantasting van symbolen terug te vinden is en bij het aanhalen van het Europese Hof wordt in de noot verwezen naar een zaak die speelde in Turkije waarin de Turkse wet **letterlijk** belediging van de islam verbiedt en er dus helemaal geen sprake is van enige indirectheid. Maar los van dit alles, we hebben het hier over de Nederlandse wet.

Wetsvoorstel
Het gerechtshof heeft in zijn vervolgingsopdracht onder meer overwogen dat het er

'Eerder [...] op (lijkt) dat de huidige minister van Justitie de werkingssfeer van de strafbaarstelling inzake groepsbelediging – kennelijk vanwege onduidelijkheid op dat punt (wij begrijpen de indirecte belediging - OM) - *wil uitbreiden'.*[84]

Zoals het hof in een noot[85] bij zijn beschikking aangeeft heeft minister Hirsch Ballin van Justitie in zijn brief aan de Tweede Kamer van 31 oktober 2008 aangekondigd dat het kabinet voornemens was een wetsvoorstel voor te bereiden waarin artikel 137c Sr (groepsbelediging) wordt gewijzigd in die zin

'dat in de toekomst ook ernstige beledigingen die duidelijk zijn gericht tegen een groep mensen, zonder dat deze daarbij expliciet worden genoemd, strafbaar zijn'.[86]

Inmiddels is duidelijk geworden dat het voornemen tot wijziging van artikel 137c Sr niet doorgaat. Naar aanleiding van het Gezwel-arrest heeft de Minister namelijk bij brief van 29 mei 2009 laten weten dat dit arrest

---

[83] Hof Amsterdam 21 januari 2009, *LJN* BH0496, onder 12.1.3.
[84] Hof Amsterdam 21 januari 2009, *LJN* BH0496, paragraaf 12.2.1.
[85] Hof Amsterdam 21 januari 2009, *LJN* BH0496, noot xvii.
[86] *Kamerstukken II* 2008/09, 31 700 VI, nr. 33. Bij diezelfde wetswijziging zou het artikel 147 Sr inzake godslastering vervallen.

'de aanleiding voor de wijziging van artikel 137c Sr, die was ingegeven door de wens tot verduidelijking van de wetstekst te komen, (heeft) weggenomen. Na deze uitspraak ziet het kabinet in de jurisprudentie geen aanleiding meer om met een wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht te komen.'[87]

In het Gezwel-arrest heeft de Hoge Raad getoond een strakke interpretatie van 137c Sr aan te hangen en wordt iedere indirecte interpretatie van 137c Sr afgewezen.

Wegens hun godsdienst

Een groep mensen moet beledigd worden wegens hun godsdienst. Met betrekking tot deze zaak gaat het dan natuurlijk om de islam als godsdienst die wordt beleden door moslims. Het is misschien overbodig, maar wij willen toch benoemen dat ook uit het groot woordenboek van de hedendaagse taal, de Van Dale, blijkt dat de islam een godsdienst is.[88] Dat de islam ook wel wordt beschouwd als een ideologie of politieke ideologie, laat onverlet dat de islam in ieder geval een godsdienst is. Moslims worden als groep gekenmerkt door hun godsdienst, de islam.

Alvorens wij overgaan tot behandeling van stap 2 willen wij nog enkele woorden wijden aan een tweetal, in onze ogen, hardnekkige kwesties: de kwestie van beledigend over en beledigend voor en de kwestie van de terminologiereeks, beledigend, grievend en kwetsend.

Beledigend voor en beledigend over

De eerste kwestie. Zoals blijkt uit onze sepotbrieven heeft het OM altijd het volgende onderscheid gemaakt: er is aan de ene kant beledigend *over* een groep, en dat is strafbaar, en aan de andere kant beledigend of kwetsend *voor* een groep, en dat is niet strafbaar. Dit onderscheid hangt samen met het door ons als cruciaal gezien 'conclusies trekken over een groep' en het 'niet trekken van conclusies over een groep'.

Het hof schrijft in zijn beschikking:

'Het hof is van oordeel dat de opvatting van het openbaar ministerie dat het beledigen of bespotten van religieuze figuren of symbolen niet tevens beledigend voor een groep kan zijn en dus niet onder het Nederlandse strafrecht gebracht zou kunnen worden, onjuist is. Het hierbij gehanteerde taalkundige onderscheid tussen 'beledigend voor een groep' en 'beledigend over een groep', acht het hof ***gekunsteld.***'[89]

Ons commentaar hierop nu is dat het hof volkomen gelijk heeft. Het is inderdaad gekunsteld, maar het is dan ook slechts een ezelsbruggetje.

---

[87] *Kamerstukken II* 2008/09, 31 700 VI, nr. 128, brief van 29 mei 2009.
[88] Blijkens de Van Dale is de islam een monotheïstische godsdienst die naast alle profeten uit het jodendom en christendom ook Mohammed als zodanig erkent.
[89] Hof Amsterdam 21 januari 2009, *LJN* BH0496, paragraaf 12.1.3.

Een gegeven is dat de wettekst verlangt dat de uitlating beledigend is *over* een groep. Met een groep bedoelen we uiteraard een groep mensen. Ons standpunt is dat een grammaticale benadering van het voorzetsel 'over' niet tot een juiste invulling van het begrip leidt. De enige juiste benadering, zoals ook door de Hoge Raad aangegeven, is dat het in ieder geval moet gaan om het trekken van conclusies met betrekking tot een groep, of ten aanzien van een groep, of over een groep. Allemaal synoniemen die precies hetzelfde uitdrukken. Maar omdat enerzijds het trekken van conclusies **over** een groep zo mooi past bij het woord 'over' in het wetsartikel en anderzijds het voorzetsel 'voor' zo mooi past bij het niet strafbaar geachte kwetsend **voor** de gevoelens van de groep, is het ezelsbruggetje enorm voor de hand liggend: beledigend **over** is strafbaar, want daarbij worden conclusies over de groep getrokken, en beledigend **voor** is niet strafbaar, want dat ziet alleen maar op de voor de groep pijnlijke uitlatingen waardoor louter de gevoelens worden gekwetst.

Dus als het hof zegt dat het onderscheid tussen 'beledigend voor een groep' en 'beledigend over een groep' 'gekunsteld' is, dan heeft het volkomen gelijk, maar dat onderscheid is dan ook bedoeld als ezelsbruggetje en goed bruikbaar voor de strafrechtelijke beoordeling van het bestanddeel 'over een groep mensen' in artikel 137c Sr.

Terminologie: beledigend, grievend en kwetsend
En tot slot de tweede kwestie: die van de terminologiereeks: beledigend, grievend en kwetsend.

Wij menen dat er op verwarrende wijze met deze begrippen wordt omgegaan.
In het Herbig-arrest[90] overweegt het hof dat de uitlating op zichzelf een **beledigend** karakter heeft en als een **beledigende** uitlating is aan te merken (stap 1). Vervolgens (stap 2) overweegt het hof dat deze voor homoseksuelen op zichzelf beschouwd **kwetsende en grievende** uitlating haar **beledigend karakter** kan verliezen – samengevat - door de context.
De Hoge Raad geeft aan dat het hof de uitlatingen op zichzelf beoordeeld voor homoseksuelen **grievend** acht en gebruikt dus in stap 1 niet de term beledigend. De Hoge Raad benoemt wel dat de uitlating is beschouwd in haar context (stap 2), maar benoemt niet dat de uitlating door de context het beledigend karakter verliest. We kunnen aannemen dat de Hoge Raad dit wel onderschrijft nu niet is gecasseerd en in andere arresten deze terminologie wel is gebezigd (namelijk in de arresten Van Dijke[91] en Van der Wende[92]). Tot slot gebruikt de Hoge Raad de term **onnodig grievend** (stap 3) om aan te geven dat het hof tot uitdrukking heeft gebracht dat de uitlating niet onnodig grievend is.

[90] HR 14 januari 2003, *LJN* AE7632, *NJ* 2003, 261, (Herbig, m.nt. P.A.M. Mevis).
[91] HR 9 januari 2001, *LJN* AA9368, *NJ* 2001, 203, (van Dijke).
[92] HR 9 januari 2001, *LJN* AA9367, *NJ* 2001, 204, (Van der Wende).

In andere arresten is een soortgelijk verschillend woordgebruik te vinden. De vraag is nu of de termen grievend, kwetsend en beledigend uitwisselbaar zijn? Wellicht is de Hoge Raad in toekomstige arresten in de gelegenheid om meer duidelijkheid verschaffen over de te hanteren terminologie.

Wat betreft onderhavige zaak merken wij op dat het nadeel van het gebruik van de termen grievend en kwetsend is dat die termen lijken te zien op geraakte gevoelens. In de literatuur en in het spraakgebruik worden die termen vaak gebruikt om juist die aantasting van gevoelens weer te geven. En dat is nu juist zoals wij hebben betoogd, waar het niet om gaat bij groepsbelediging.

Ons lijkt het beste dat bij stap 1 wordt gesproken over beledigend, bij stap 2 over beledigend karakter wegnemend en bij stap 3 over onnodig grievend.

Wij gebruiken bij stap 3 dus wel de term 'grievend', hoewel hier genoemd nadeel aan kleeft. Maar zoals u ziet wordt dit wel gecombineerd met het woord 'onnodig'. Het gebruik van de term 'onnodig beledigend' zou naar onze mening in botsing komen met het bestanddeel 'beledigend' uit artikel 137c Sr. Dan zou het lijken of 'beledigend' *sec* zoals de wet dat eist, nog niet voldoende zou zijn voor strafbaarheid.

Wij vatten samen.

Samenvatting stap 1
Artikel 137c Sr stelt –voor zover relevant voor feit 1- strafbaar het zich beledigend uitlaten over een groep mensen wegens hun godsdienst.

In de eerste stap van ons beoordelingskader dient te worden beoordeeld of een uitlating naar objectieve maatstaven op zichzelf beoordeeld beledigend is over een groep mensen die gekenmerkt worden door hun godsdienst.

De beoordeling 'op zichzelf' houdt in een beoordeling naar de bewoordingen of beelden van de uitlating *sec* en een beoordeling in samenhang met de rest van de uiting waarin de uitlating voorkomt.

Een uitlating moet onmiskenbaar betrekking hebben op een groep mensen die door hun godsdienst worden gekenmerkt. Met de uitlating moeten negatieve conclusies worden getrokken ten aanzien van de mensen van die groep. Pas dan wordt die groep in diskrediet gebracht of de waardigheid van die groep miskend.

Een uitlating kan kwetsend en grievend zijn voor een bepaalde groep mensen. Als die uitlating echter niets negatiefs over de groep zelf zegt en het beeld over de groep bij derden niet aantast, is deze niet strafbaar op grond van artikel 137c Sr.

Stap 2, de context

Inleiding
Als de eerste stap van het driestappenkader is doorlopen, dus als is geconcludeerd dat de uitlating op zichzelf beledigend is over een groep mensen wegens, in deze casus, hun godsdienst, dan dient stap 2 te worden gezet. In deze stap dient de uitlating te worden beoordeeld in de context waarin deze is gedaan.
Dit betekent dat, we herhalen het nog maar even, niet meer de inhoud van de uitlating moet worden geïnterpreteerd en geduid, maar dat de functionaliteit van de uitlating moet worden gewogen. Dat betekent dat moet worden beoordeeld in welk kader de uitlating wordt gedaan, waarom wordt de uitlating gedaan, wat is de functie in maatschappelijk opzicht bezien van het doen van de uitlating. Voorbeelden van een dergelijke context zijn het maatschappelijk debat, de geloofsopvatting en de artistieke expressie. In het Herbig-arrest brengt de Hoge Raad dit als volgt onder woorden:

'*Het* (en dat is dan het hof - OM) *heeft vervolgens geoordeeld dat die uitlating, beschouwd in haar context, kenbaar in direct verband stond met de geloofsovertuiging van de verdachte en dat diens bedoeling de mensheid te waarschuwen duidelijk was, in welke laatste vaststelling ligt besloten dat die uitlating voor de verdachte van betekenis is voor een maatschappelijk debat. Het Hof heeft voorts als zijn oordeel tot uitdrukking gebracht dat de door de verdachte gebezigde terminologie niet onnodig grievend is.*
Het Hof is op grond van een en ander tot de slotsom gekomen dat de tenlastegelegde uitlatingen dienden ter aanduiding van de in de geloofsopvatting van de verdachte verankerde opvatting dat homofilie als een zonde moet worden aangemerkt en dat daarom die uitlatingen niet als beledigend in de zin van art. 137c Sr kunnen worden aangemerkt.'[93]

Het hof noemt louter de geloofsovertuiging van de verdachte als context. De Hoge Raad benoemt expliciet de context van het maatschappelijk debat en voegt deze dus zelfstandig in.

Mede op grond hiervan en na het verschijnen van hierna te noemen andere arresten waaronder Europese, is het inzicht ontstaan, in elk geval bij het OM, dat het accent in het arrest Herbig niet dient te vallen op de woorden geloofsovertuiging en geloofsopvatting maar op het zinsdeel: '*in welke laatste vaststelling ligt besloten dat die uitlating voor de verdachte van betekenis is voor een maatschappelijk debat.*'[94]

---

[93] HR 14 januari 2003, *LJN* AE7632, *NJ* 2003, 261, (Herbig, m.nt. P.A.M. Mevis), paragraaf 3.4.1.
[94] HR 14 januari 2003, *LJN* AE7632, *NJ* 2003, 261, (Herbig, m.nt. P.A.M. Mevis), paragraaf 3.4.1.

Het is derhalve in elk geval de voor de verdachte van betekenis zijnde bijdrage aan een maatschappelijk debat die een context vormt die het beledigende karakter van een uitlating in strafrechtelijke zin kan wegnemen. Hiermee is niet gezegd dat de geloofsovertuiging geen zelfstandige context kan vormen. Indien een dominee een uitlating doet tijdens een kerkdienst kan dat bijvoorbeeld een uitlating zijn die is gedaan vanuit de geloofsovertuiging, maar niet in het kader van een maatschappelijk debat. Deze uitlating kan beledigend zijn (in de zin van stap 1), maar de geloofsovertuiging kan vervolgens als zelfstandige context een rol spelen bij de beoordeling van die uitlating. Op basis van jurisprudentie en literatuur wordt aangenomen dat ook uitlatingen die gedaan worden in het kader van de artistieke expressie een context kunnen vormen.[95]

Hierna beperken wij ons tot de context van het maatschappelijk debat omdat alleen deze een rol speelt in onderhavige strafzaak.

De context kan het beledigend karakter aan een uitlating geven of ontnemen.[96] Naar de huidige stand van de jurisprudentie heeft de context met name het effect dat het beledigend karakter van een uitlating wordt weggenomen. De gebezigde uitlating is dan weliswaar op zichzelf beledigend over een groep mensen wegens hun godsdienst, maar de context ontneemt het strafbaar beledigende karakter.
Genoemd effect is op het eerste oog een wat vreemde constructie. Eerst bepaal je dat een uitlating beledigend is en vervolgens oordeel je dat dit toch niet het geval is. Bij de behandeling van onnodig grievend komen wij hier nog op terug.

Maatschappelijk debat in Europees verband
Wij nemen aan dat het zwaarwegende belang dat toegekend wordt aan de omstandigheid dat een uitlating gedaan wordt in het kader van een bijdrage aan een maatschappelijk debat, sterk is beïnvloed door de Europese jurisprudentie.
Het Europese Hof heeft uitgemaakt dat beperkingen aan uitlatingen die bijdragen aan een maatschappelijk debat vanwege de vrijheid van meningsuiting bijzonder moeilijk te legitimeren zijn.[97] De vrijheid van meningsuiting vormt naar de woorden van dit Hof, één van de essentiële fundamenten van een democratische rechtstaat en is één van de grondvoorwaarden voor de ontwikkeling van een democratie en de zelfontplooiing van ieder individu. Het Hof is steevast van

---

[95] Bijvoorbeeld HR 9 oktober 2001, *NJ* 2002, 76 en Janssens & Nieuwenhuis 2008 p. 155.
[96] Noyon-Langemeijer-Remmelink (NLR) aantekening 10 bij 137c Sr.
[97] Het Europese Hof is van oordeel 'that there is little scope under Article 10 § 2 of the Convention for restrictions on political speech or on debate on *matters of public interest*.' Zie J. Vande Lanotte en Y. Haeck, *Handboek EVRM. Deel 2. Artikelsgewijze commentaar, Volume 1*, Antwerpen – Oxford: Intersentia 2004 (hierna Vande Lanotte & Haeck 2004), p. 856. Vande Lanotte en Haeck verwijzen naar EHRM 25 november 1996 *Wingrove/Groot-Brittannië*, EHRM 28 september 1999 *Öztürk/Turkije*, EHRM 25 november 1999 *Nilsen en Johnsen/Noorwegen*, de dertien arresten van 8 juli 1999 tegen Turkije (Arslan, Ceylan, Gerger, Polat, Karatas, Erdogdu en Ince, Baskaya en Okçuoglu, Okçuoglu, Sürek, en Özdemir en Sürek) en EHRM 4 december 2003, *Müslüm Gündüz/Turkije*.

oordeel dat zonder de eisen van pluralisme, tolerantie en ruimdenkendheid geen democratische samenleving kan bestaan. Dit betekent dat niet alleen onomstreden, maar juist ook meningen, denkbeelden en informatie die hinderlijk kunnen zijn voor de overheid of voor bepaalde groepen in de samenleving, en die dus naar de terminologie van het Europese Hof *'offend, shock or disturb'*, onder de bescherming van artikel 10 EVRM vallen.[98] Dit laat onverlet dat dit soort uitlatingen toch wel degelijk strafbaar kúnnen zijn en dat derhalve de bescherming door 10 EVRM niet altijd tot straffeloosheid leidt.[99] Wij komen daarop terug.[100]

In het algemeen kan men wat betreft stap 1 en 2 echter stellen dat een nationale veroordeling op grond van strafbare belediging van degene die zich – op zichzelf beschouwd kwetsend, schokkend en/of beledigend – uitlaat, al snel in strijd is met artikel 10 EVRM, indien de uitlating een bijdrage is, en dienstig is, aan een publiek debat.[101]

Gezien de Straatsburgse jurisprudentie zal de overheid dus terughoudend moeten zijn met strafrechtelijke inmenging in het publieke debat. Deze prominente rol van het maatschappelijk debat als een het beledigend karakter aan de uitlating ontnemende context, is terug te vinden in de jurisprudentie van de Hoge Raad over 137c Sr.

De juiste context

In onze sepotbeslissing[102] hebben wij aangegeven dat de Hoge Raad in de arresten Van Dijke, Van der Wende en Herbig[103] heeft laten zien dat de context het beledigende karakter van bewoordingen kan wegnemen. Het hof deelt blijkens zijn beschikking van 21 januari 2009 onze visie dat de (maatschappelijke of politieke) context de strafbaarheid aan een uitlating kan ontnemen, maar is van oordeel dat wij de genoemde arresten ten onrechte aanhalen. Het schrijft immers:

'Bovendien doet het openbaar ministerie een onjuist beroep op een aantal arresten van de Hoge Raad uit het begin van dit decennium. In de drie genoemde zaken (...) ging het om een opvatting die werd geuit over een bepaalde kwestie (bijv. homoseksualiteit) vanuit een beleden geloofsovertuiging, in het kader waarvan de Hoge Raad de meningsuiting niet strafbaar oordeelde. Wilders evenwel spreekt niet vanuit zijn eigen geloofsovertuiging maar keert zich

---

[98] Vande Lanotte & Haeck 2004, p. 854 – 859.
[99] Zie AG Jörg bij HR 14 januari 2003, *LJN* AE7632, *NJ* 2003, 261 en o.a. EHRM 7 december 1976, *LJN* AC0070, *NJ* 1978, 236, *Handyside/Verenigd Koninkrijk*; EHRM 23 september 1994, *LJN* AD2162, *NJ* 1995, 387, *Jersild/Denemarken*; EHRM 8 juli 1986, *LJN* AC0448, *NJ* 1987, 901, *Lingens/Oostenrijk*, en EHRM 26 november 1991, *LJN* AD1542, *NJ* 1992, 457, *Observer and Guardian/Verenigd Koninkrijk*.
[100] Zie 'Maatschappelijk debat en politieke context'.
[101] Janssens & Nieuwenhuis 2008, p. 10-21 en 36.
[102] Sepotbrief 30 juni 2008 inzake artikel Volkskrant 8 augustus 2007, sepotbrief 30 juni 2008 inzake film Fitna.
[103] HR 9 januari 2001, *LJN* AA9367, *NJ* 2001, 204, (Van der Wende), HR 9 januari 2001, *LJN* AA9368, *NJ* 2001, 203, (van Dijke), HR 14 januari 2003, *LJN* AE7632, *NJ* 2003, 261 (Herbig, m.nt. P.A.M. Mevis).

tegen een geloofsovertuiging van andersdenkenden, de islamieten. Dat stelt het beroep op de aangehaalde rechtspraak – die niet tot een veroordeling leidde – in een geheel ander daglicht.[104]

Het hof miskent hierbij dat in genoemde arresten Van Dijke, Van der Wende en Herbig de voorbeelden zijn opgenomen van mogelijke contexten die het beledigende karakter aan bewoordingen kunnen ontnemen. Om die reden hebben wij deze arresten in onze sepotbeslissing genoemd.[105]

Maatschappelijk debat en politieke context
De meest uitgesproken vorm van maatschappelijk debat is natuurlijk het politieke debat. Dit politieke debat vormt om die reden een krachtige context, die het beledigend karakter aan een uitlating relatief gemakkelijk kan ontnemen. Dat is ook vanzelfsprekend. Een pluralistische democratie uit zich in een politiek spectrum waarin zeer uiteenlopende standpunten worden aangehangen en verdedigd. Een ware democratie maakt het mogelijk dat ook over gevoelige zaken, dogma's en taboes, open en op het scherpst van de snede kan worden gediscussieerd.

Een stevig politiek debat werd bijvoorbeeld gevoerd over de eind 2003 tegen bolletjesslikkers ingestelde 100% controles op Schiphol voor vluchten uit de Nederlandse Antillen, Aruba, Suriname en Venezuela. Ook bij een politiek debat over het vreemdelingenbeleid geeft de politieke context van uitlatingen, strafrechtelijk gezien, relatief veel ruimte voor minder complimenteuze uitlatingen, zowel van de zijde van burgers als van de zijde van politici.

Een voorbeeld van het eerste is de uitlating *'Rita Moordenaar'*, aangebracht op een spandoek. Weliswaar geen voorbeeld van groepsbelediging maar van individuele belediging, maar toch een bruikbaar voorbeeld. De verdachte stelt in deze zaak dat deze met het spandoek uiting heeft willen geven aan boosheid en verontwaardiging over de brand in het cellencomplex op Schiphol-Oost in oktober 2005. De Rechtbank oordeelt dat de uitlating op zichzelf (woordelijk) beledigend is, maar overweegt over de context het volgende:

'Echter, deze aanduiding kan niet los worden gezien van het ten tijde van het ophangen van dit spandoek hoog oplopende debat in de samenleving over de gevolgen van het door de Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie gevoerde uitzettingsbeleid, waarbij door sommigen een verband werd gelegd met dit beleid en de dood van in het cellencomplex Schiphol gedetineerde vreemdelingen. (...) Weliswaar is de door klager gekozen kwalificatie – moordenaar – kwetsend, maar bezien tegen de achtergrond van de hiervoor geschetste context en het door hem

---

[104] Hof Amsterdam 21 januari 2009, *LJN* BH0496, paragraaf 12.1.3.
[105] Voorbeelden van uitspraken waarbij de geloofsovertuiging geen rol speelde, maar louter het maatschappelijk debat al dan niet het beledigend karakter aan de uitlating ontnam, zijn HR 15 april 2003, *LJN* AF4778, *NJ* 2003, 334 (ingezonden brieven Kollumer Courant), Hof Amsterdam 17 november 2006, *LJN* AZ3011 (antihomo uitlatingen op internet), Hof Amsterdam 20 juni 2008, *LJN* BD7024 (belediging politica Verdonk en antihomo uitlatingen op internet), Hof Amsterdam 23 november 2009, *LJN* BK4139 (uitlatingen op webforum).

gebezigde middel van meningsuiting niet als onnodig grievend te betitelen. De bedoeling van verdachte, namelijk dat er volgens hem een direct verband bestond tussen het beleid van de Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie en de dood van gedetineerden, is daarmee immers op weinig kiese maar duidelijke wijze onder woorden gebracht. Gelet op het vorenstaande is de Rechtbank van oordeel dat klager door het ophangen van het spandoek met voormelde tekst zich niet heeft schuldig gemaakt aan een strafbaar feit.[106]

In de Nederlandse strafjurisprudentie zijn niet veel voorbeelden van de krachtige contextuele bescherming van politici tegen een strafrechtelijke veroordeling te vinden, maar in de jurisprudentie van het Europese Hof zijn die voorbeelden er des te meer. Er zijn vele uitspraken die de krachtige bescherming van politici tegen een strafrechtelijke veroordeling onderbouwen.[107] Onder meer in de al eerder vandaag genoemde zaak Féret. In deze zaak overweegt het Europese Hof als algemene principes onder meer het volgende:

'Artikel 10, lid 2, van het Verdrag biedt in geval van politieke uitspraken of zaken van algemeen belang weinig ruimte voor beperking van de vrijheid van meningsuiting. (...)
Het hof benadrukt dat het in een democratische samenleving van wezenlijk belang is om het politieke debat de ruimte te geven. Zij hecht het allerhoogste belang aan vrijheid van meningsuiting in de context van het politieke debat en is van mening dat aan politieke uitspraken slechts om ***zeer dringende redenen*** *beperkingen mogen worden opgelegd. (...)*
Vrijheid van meningsuiting is voor iedereen van grote waarde maar in het bijzonder voor een volksvertegenwoordiger, die immers zijn kiezers vertegenwoordigt, hun zorgen verwoordt en hun belangen behartigt. Dientengevolge noopt de inmenging in de vrijheid van meningsuiting van een vertegenwoordiger van de oppositie (...) het hof tot een uiterst nauwgezet onderzoek.[108]

Kortom, de vrijheid van meningsuiting van politici gaat zeer ver.
Toch kent ook die vrijheid van burgers en politici grenzen. Zoals eerder is aangehaald liet het Europese Hof de nationale veroordeling van de politicus Féret door België, ondanks het hierboven overwogene, in stand. In dat arrest wijst het Hof op het grote belang van bestrijding van racisme en discriminatie.[109] Het Hof acht het van wezenlijk belang dat politici in hun openbare uitspraken vermijden woorden te gebruiken die de onverdraagzaamheid zouden kunnen aanwakkeren. Politici moeten, aldus het Hof, uit oogpunt van bescherming van de democratie en de democratische beginselen zeer zorgvuldig zijn, want hun doel is uiteindelijk om aan de macht te komen.[110]

---

[106] Rb Utrecht 15 juni 2006, *LJN* AX8760.
[107] EHRM 23 april 1992, *LJN* AD1657, *NJ* 1994, 102, r.o. 42, *Castells/Spanje*. EHRM 6 juli 2009, nr. 15615/070, Algemene principes r.o. 61 t/m 65 *Féret/België*.
[108] EHRM 6 juli 2009, nr. 15615/070, r.o. 63 *Féret/België*.
[109] EHRM 6 juli 2009, nr. 15615/070, r.o. 63 *Féret/België*, r.o. 72.
[110] EHRM 6 juli 2009, nr. 15615/070, r.o. 63 *Féret/België*, r.o. 75.

Bij de beoordeling hecht het Hof waarde aan het medium dat is gebruikt en aan de context waarin de gewraakte uitspraken zijn verspreid. Het betrof hier pamfletten van een politieke partij die zijn verspreid tijdens een verkiezingscampagne, een uiting waarmee wordt beoogd een zo groot mogelijk kiezerspubliek, dat wil zeggen de gehele bevolking, te bereiken. In die omstandigheden bestaat de neiging bij verkiezingskandidaten om een onwrikbaar standpunt in te nemen en krijgen stereotype formuleringen soms de overhand ten koste van redelijke argumenten. De impact van racistische of xenofobe uitspraken wordt daardoor groter en schadelijker.[111]
Het Hof erkent dat politieke uitspraken een hogere mate van bescherming vereisen. Het Hof betwist niet dat politieke partijen het recht hebben hun mening in het openbaar te verdedigen, zelfs als die mening door een deel van de bevolking als kwetsend, choquerend of verontrustend wordt ervaren. Een pleidooi voor rassendiscriminatie en het doen van kwetsende of vernederende uitspraken of standpunten moet echter worden vermeden, omdat dergelijk gedrag bij het publiek reacties kan oproepen die onverenigbaar zijn met een rustig maatschappelijk klimaat en het vertrouwen in democratische instellingen ondermijnen.[112]

Tot zover het Hof in de zaak Féret. Ook de veroordelingen van de burger Soulas en de politicus Le Pen werden in stand gelaten ondanks de bescherming die artikel 10 bood.[113] Het maatschappelijke debat is dus niet onbegrensd.

Grenzen aan het maatschappelijk debat
Men zou zich kunnen afvragen welke eisen gesteld zouden kunnen worden aan uitlatingen om überhaupt in aanmerking te komen voor deze contexttoets. Hiervoor hebben wij aangegeven dat het de voor de verdachte van betekenis zijnde bijdrage aan een maatschappelijk debat is die een context vormt die het in beginsel beledigende karakter van een uitlating in strafrechtelijke zin kan wegnemen. De zinsnede 'voor de verdachte van betekenis zijnde bijdrage' duidt er op, zoals Mevis in zijn annotatie bij het Herbig-arrest aangeeft, dat wel heel veel betekenis wordt toegekend aan de subjectieve opvatting van verdachte en dat daardoor de reikwijdte van de context heel groot lijkt te zijn.

Wij zijn evenwel van mening dat de subjectieve opvatting van de verdachte niet *altijd* doorslaggevend is. Sommige uitlatingen zijn niet te plaatsen in een maatschappelijk debat of kunnen niet worden aangemerkt als een serieuze *bijdrage* aan dat debat. En die uitlatingen kunnen dan ook - objectief bezien- wat dat betreft niet voor verdachte van betekenis zijn voor dat debat. Sommige uitlatingen zijn zo gevuld met scheldwoorden dat het tegen de borst stuit om ze te etiketteren als een bijdrage aan een maatschappelijk debat. Men zou toch de eis

---

[111] EHRM 6 juli 2009, nr. 15615/070, r.o. 63 *Féret/België*, r.o. 76.
[112] EHRM 6 juli 2009, nr. 15615/070, r.o. 63 *Féret/België*, r.o. 77.
[113] EHRM 10 juli 2008, nr. 15948/03, *Soulas/Frankrijk*, EHRM 20 april 2010, nr. 18788/09, *Le Pen/Frankrijk*, ontvankelijkheidsbeslissing. Zie ook EHRM 6 juli 2006, nr. 59405/00, *Erbakan/Turkije* en EHRM 25 november 1997, nr. 18954/9, *Zana/Turkije*.

moeten kunnen stellen dat voor een gemiddelde waarnemer te herkénnen moet zijn dat een uitlating bijdraagt aan een actueel gevoerd debat of een aan te zwengelen debat.

Wij menen echter ook dat men buitengewoon terughoudend moet zijn bij het stellen van eisen aan uitlatingen. Uit het arrest dat wij nu vervolgens bespreken lijkt het erop dat het Leeuwardense hof langs deze lijnen heeft geredeneerd. En met langs deze lijnen bedoelen we dat er wel is onderkend dat er een maatschappelijk debat gaande was en dat de betreffende bijdrage geacht werd daar bij te horen, maar dat de uitlating zodanig onder de maat was dat de beledigendheid niet werd weggenomen. Het hof blijkt in elk geval te oordelen dat ondanks de constatering dat de uitlating een bijdrage is aan een maatschappelijk debat, toch de beledigendheid niet wordt weggenomen, en komt zo niet toe aan de derde stap, de onnodige grievendheid, althans het hof noemt die onnodige grievendheid niet. Wat de Hoge Raad vervolgens doet is de beoordeling nadrukkelijk in de sleutel van het driestappenmodel plaatsen en de derde stap toepassen als onnodig grievend-correctief op de bijna automatische tweede stap.[114] Welke laatste stap inhoudt dat de context het beledigend karakter aan de uitlating ontneemt.

In de Kollumer Courant heeft de verdachte zich beledigend uitgelaten over asielzoekers, met als doel, zoals hij zelf zegt, om het opsporingsonderzoek in de zaak Marianne Vaatstra op een beter spoor te brengen. Verdachte heeft onder andere geschreven:

'Er zijn dus ontheemden en vluchtelingen. De laatsten zijn dan degenen, waarvan we de laatste tijd vaak genoeg lezen, beulen, dieven moordenaars, zwaar veroordeelden (...) Laat ik u dit zeggen Vrije Valk, wanneer er geen moordenaar zal worden gevonden, dan gaan u en de uwen van het asielzoekerscentrum de geschiedenis in als de eerst daarvoor als verdachte in aanmerking komende en dan heb ik geen woord te veel gezegd.'

Het hof heeft de uitlatingen weliswaar beschouwd in de context van het publiekelijk aan de kaak stellen van het opsporingsonderzoek maar heeft desondanks geoordeeld dat de uitlatingen zowel op zichzelf als in hun context beledigend zijn. Het hof geeft hier dus aan dat het beledigend karakter niet wordt weggenomen door de context. Volgens de Hoge Raad ligt in het oordeel van het hof besloten dat de gewraakte passages onnodig grievend zijn jegens de groep asielzoekers en dat de verdachte aldus de grenzen van hetgeen in het licht van het in artikel 10 EVRM gegarandeerde recht op vrijheid van meningsuiting in het publieke debat toelaatbaar moet worden geacht, heeft overschreden.

Wat de Hoge Raad naar onze mening in dit arrest doet, is zeggen dat het een bijdrage is aan een maatschappelijk debat; daardoor wordt in beginsel de beledigendheid weggenomen, maar na deze stap 2 dient stap 3 te worden gezet: toetsen aan de onnodig grievendheid en die toets

[114] HR 15 april 2003, *LJN* AF4778, *NJ* 2003, 334, r.o. 3.4 en 3.5.

maakt dat de beledigendheid wegnemende werking van stap 2 zodanig wordt gecompenseerd dat uiteindelijk toch het bestanddeel beledigend kan worden bewezen.

Deze wisselwerking tussen stap 3 en 2 en 1 is een op het eerste oog nogal ondoorzichtig proces en daarom gaan we nu over tot het bespreken van stap 3, de onnodige grievendheid. Maar eerst nog een korte samenvatting.

Samenvatting stap 1 en 2
Nadat in stap 1 is geconcludeerd dat de uitlating op zichzelf beledigend is over een groep mensen wegens hun godsdienst, dient in stap 2 te worden getoetst of de context het beledigend karakter aan de uitlating ontneemt.

Zoals gezegd wordt de context in deze zaak gevormd door het maatschappelijk debat. Het gaat om de voor verdachte van belang zijnde bijdrage aan het maatschappelijk debat, maar de subjectieve opvatting van verdachte is niet altijd doorslaggevend.

Het politieke debat is de meest uitgesproken vorm van het maatschappelijk debat en vormt een krachtige context, die het beledigend karakter aan een uitlating relatief makkelijk kan ontnemen.

Dit past binnen de ruimte die, (mede) gezien de Europese jurisprudentie, dient te worden geboden aan de vrijheid van meningsuiting. Maar ook deze vrijheid kent grenzen.

Stap 3, onnodig grievend
Alvorens te beginnen met de bespreking van het begrip 'onnodig grievend' willen wij nogmaals tot uitdrukking brengen dat in onze ogen het Herbig-arrest uit 2003 het maatgevende arrest is. In het Herbig-arrest zegt de Hoge Raad: '*Het Hof heeft voorts als zijn oordeel tot uitdrukking gebracht dat de door de verdachte gebezigde terminologie niet onnodig grievend is.*'[115] Met deze woorden laat de Hoge Raad zien dat ook de laatste stap van het driestappenschema in die zaak door het hof is gezet.

Het oordeel dat de gebezigde terminologie niet onnodig grievend is, heeft in dit arrest de consequentie dat de beledigendheid wegnemende werking van de context in stand blijft en dat derhalve de uitlating niet strafbaar wordt geoordeeld. Dominee Herbig kon ongestraft de uitlating doen die hij deed. Indien het oordeel zou zijn geweest: wel onnodig grievend, dan zou de aanvankelijke beledigendheid wegnemende werking van de context geen stand hebben gehouden en zou de uitlating wel strafbaar zijn geoordeeld. Dit eerst niet beledigende en dan vervolgens weer wel beledigende van dit driestappenschema heeft voor velen, niet geheel onbegrijpelijk, iets raadselachtigs. Hoe kan eerst beledigendheid worden weggenomen en vervolgens weer worden vastgesteld?

---

[115] HR 14 januari 2003, *LJN* AE7632, *NJ* 2003, 261, (Herbig, m.nt. P.A.M. Mevis), r.o. 3.4.1.

Bestanddeel beledigend

Om dit te doorgronden dient men zich het volgende te realiseren. Het bestanddeel beledigend in 137c Sr dient te worden vervuld. Als het is vervuld wordt daar, om het zo maar te zeggen, het etiket beledigend op geplakt. Dat etiket beledigend is een totaalplaatje. Om het bestanddeel beledigend te vervullen dient het stappenschema te worden toegepast.

De eerste vraag is, zoals we al hebben gezien, of de uitlating op zichzelf beledigend is. Dat wil zeggen discrediterende conclusies over een groep bevat. Dit is hetzelfde woord beledigend maar met een andere, meer ééndimensionale, inhoud. De context, stap 2, neemt het beledigende karakter weg. Dat zijn althans de woorden van het hof welke in stand zijn gelaten door de Hoge Raad.

In werkelijkheid worden de negatieve conclusies over de groep natuurlijk niet weggenomen. Die blijven gewoon staan. Wat het hof met de woorden 'het beledigend karakter verliezen' bedoelt te zeggen is dat de beledigendheid in de eerste zin, in de zin van het etiket, het totaalplaatje, het bestanddeel, niet tot stand komt. Niet tot stand komt omdat het belang van een vrije maatschappelijke uitwisseling van opvattingen zwaarder c.q. veel zwaarder wordt geoordeeld dan het belang dat er geen discrediterende conclusies over groepen getrokken worden in de ogen van het publiek. Om het beeldend voor te stellen: Stel u een tweearmige weegschaal voor. Als die naar links doorbuigt is het strafbaar, als die naar rechts doorbuigt niet. Bij een positieve beoordeling van stap 1 wordt er een gewichtje met het opschrift beledigend links gelegd. De weegschaal slaat naar links door. Vervolgens wordt stap 2 genomen. Wordt geoordeeld dat de context de beledigendheid wegneemt dan wordt er een gewicht rechts gelegd. Dat gewicht rechts heeft het opschrift context en is zwaarder dan het linkergewicht. De weegschaal slaat naar rechts door.

Dan moet de derde stap gezet worden. De onnodige grievendheid moet beoordeeld worden. Deze kan de weegschaal weer de andere kant op doen doorslaan. We weten uit het Herbig-arrest dat de onnodige grievendheid eigenlijk maar in één situatie een rol kan spelen, namelijk in de situatie dat de context in stap 2 het beledigende karakter van de uitlating, zoals vastgesteld in stap 1, heeft weggenomen. Pas in die situatie kan de onnodige grievendheid, indien die wordt vastgesteld, toch aan de uitlating het beledigend karakter toekennen, in die zin dat het bestanddeel beledigend bewezen kan worden. Wordt geoordeeld dat de uitlating niet onnodig grievend is dan blijft de beledigendheid weggenomen en kan het bestanddeel niet bewezen worden.

Invulling begrip onnodig grievend

Zoals Mevis in zijn annotatie onder het Herbig-arrest stelt, heeft de Hoge Raad nagelaten aan te geven wanneer een uitlating onnodig grievend is.[116] In de literatuur wordt geworsteld met dit

[116] Noot P.A.M. Mevis bij HR 14 januari 2003, *LJN* AE7632, *NJ* 2003, 261, (Herbig), onder 7.

begrip. Janssens en Nieuwenhuis stellen dat met de derde stap in het Herbig-arrest het grievende karakter van de uitlating in de sleutel van de proportionaliteit wordt gezet. Of anders geformuleerd: 'is degene die de grievende uitlating deed, in het licht van de bijzonderheden van het geval, binnen de grenzen van het aanvaardbare gebleven?'[117] De formulering 'binnen de grenzen van het aanvaardbare' kom je ook in de jurisprudentie tegen.[118] Genoemde auteurs komen niet tot een werkbare definitie van het begrip 'onnodig grievend', maar noemen wel een aspect dat van belang is voor de beoordeling van deze term, namelijk die van de objectivering. Zij stellen dat een uitlating onnodig grievend is, indien deze óók in de context van het debat evident, voor de gemiddelde waarnemer, buiten proporties is.[119]

Hoe moet men zich dat begrip onnodig grievend nu voorstellen? Naar onze mening is een adequate beschrijving: een wanverhouding tussen grievendheid en functionaliteit.

Bij het bespreken van de stappen 1 en 2 zal het wellicht opgevallen zijn dat er wel aandacht is besteed aan het feit dát er een beledigende uitlating is gedaan en dát die is gedaan in het kader van een bijdrage aan een maatschappelijk debat, maar dat er geen aandacht is besteed aan de vraag in welke mate er is beledigd en in welke mate er sprake is van een bijdrage aan een maatschappelijk debat.
Wij zijn van mening dat er in het begrip onnodig grievend een weging van deze factoren plaatsvindt. Maar deze weging hoeft niet heel precies plaats te vinden. Dat kan ook niet want daar zijn de te wegen begrippen ook te ongrijpbaar voor.
De rechter hoeft slechts te wegen of er een wanverhouding is. Een wanverhouding tussen enerzijds de grievendheid van de uitlating en anderzijds het maatschappelijk belang dat de uitlating toch gedaan wordt en kan worden gedaan. Dit laatste noemen wij de functionaliteit van de uitlating.

Bij de beoordeling is objectivering op zijn plaats; de gemiddelde waarnemer moet deze wanverhouding kunnen zien.

Indien die wanverhouding er is, worden de grenzen van het aanvaardbare overschreden en wordt de uitlating als onnodig grievend en dus toch als beledigend gekwalificeerd.

Indien men naar de letterlijke bewoording van het begrip 'onnodig grievend' kijkt zou men kunnen denken dat iedere grievendheid die niet nodig is, maakt dat er sprake is van onnodige grievendheid. Deze interpretatie zou erin resulteren dat iedere beledigende bijdrage aan een maatschappelijk debat die in minder grievende bewoordingen kan worden geformuleerd, strafbaar is. Immers, de resulterende grievendheid is dan niet nodig en dus onnodig grievend.

---

[117] Janssens & Nieuwenhuis 2008, p. 79.
[118] Zoals in HR 9 januari 2001, *LJN* AA9368, *NJ* 2001, 203, (van Dijke), Hof Amsterdam 17 november 2006, *LJN* AZ3011, en Rb Amsterdam 1 oktober 2009, 13/425131-09.
[119] Janssens & Nieuwenhuis 2008, p. 286.

Een benadering als deze kan niet juist zijn. Mevis schrijft in zijn noot bij het Herbig-arrest:

'Een nadeel is dat deze context wel geheel gemakkelijk disculperend werkt voor op zichzelf beledigende uitlatingen. Het derde criterium (is de uitlating onnodig grievend) zal daar niet veel aan af kunnen doen, ook omdat de Hoge Raad niet snel aanneemt dat een uitlating onnodig grievend is en ook nalaat aan te geven wanneer dat wel het geval zal zijn.'[120]

Uit de constatering dat de Hoge Raad niet snel aanneemt dat een uitlating onnodig grievend is, kan begrepen worden dat slechts een wanverhouding of disproportionele verhouding tussen grievendheid en functionaliteit kan leiden tot het oordeel dat de uitlating onnodig grievend is. Zo'n wanverhouding doet zich bijvoorbeeld voor indien de geuite beledigingen een forse mate van grievendheid hebben, maar weinig of niets toevoegen aan de bijdrage aan het debat maar dat slechts ontsieren.
Een ander voorbeeld is de categorie uitlatingen waarin het grievende karakter extreem grof is, wij doelen op die uitlatingen waarbij geringschattend of zelfs vergoelijkend over de uitroeiing of vernietiging van een bepaalde groep wordt gesproken. Hoe hoog de functionaliteit dan ook moge zijn, dan is er sprake van een wanverhouding.

Wij vatten het voorgaande nog even samen.

Samenvatting stap 1, 2 en 3
Elke stap in het beslissingskader vertegenwoordigt een gewicht in een weegschaal.

In stap 1 wordt beoordeeld of een uitlating op zichzelf beledigend is over een groep mensen wegens hun godsdienst. Zo ja, dan slaat de weegschaal naar links door. Zo nee, dan is de uitlating sowieso niet strafbaar en kom je ook niet toe aan stap 2.

Kom je wel toe aan stap 2 dan wordt beoordeeld of het beledigend karakter aan de uitlating wordt ontnomen door de context. Zo ja, dan leidt dit zwaardere gewicht ertoe dat de weegschaal naar rechts doorslaat.
Zo nee, dat blijft de weegschaal op links hangen. Dan kom je niet toe aan stap 3 en is het bestanddeel 'beledigend' uit artikel 137c Sr vervuld.

Kom je wel toe aan stap 3 dan wordt beoordeeld of de uitlating onnodig grievend is. Het begrip 'onnodig grievend' kan worden omschreven als een wanverhouding of disproportionele verhouding tussen grievendheid en functionaliteit. Gewogen dient te worden of er, objectief bezien, een wanverhouding bestaat tussen enerzijds de grievendheid van de uitlating en anderzijds de functionaliteit van de uitlating in het maatschappelijk debat.

---

[120] Noot Mevis bij HR 14 januari 2003, *LJN* AE7632, *NJ* 2003, 261, (Herbig), paragraaf 7.

Indien die wanverhouding er is, worden de grenzen van het aanvaardbare overschreden en wordt de uitlating als onnodig grievend aangemerkt.

Dit betekent dat de weegschaal weer naar links doorslaat. In dat geval kan de uitlating als beledigend worden gekwalificeerd en is het bestanddeel 'beledigend' in de zin van artikel 137c Sr vervuld.

Indien die wanverhouding er niet is, dat blijft de weegschaal op rechts hangen. Het bestanddeel 'beledigend' in de zin van artikel 137c Sr is dan niet vervuld.

Beoordeling uitlatingen zoals ten laste gelegd (feit 1)
Na deze theoretische behandeling van 137c Sr, buigen we ons over de in feit 1 ten laste gelegde uitlatingen. Als gezegd, wij zullen ons voor de beoordeling van de uitlatingen louter baseren op het procesdossier, nu Wilders zich op zijn zwijgrecht beroept.

Feit 1, uitlating 1
De eerste uitlating op de dagvaarding is afkomstig uit een artikel uit de Volkskrant van 8 augustus 2007 waar Wilders in een ingezonden brief onder de kop 'Genoeg is genoeg: verbied de Koran' pleit voor een verbod op de Koran.

Wilders schrijft, en dat betreft uitlating 1:

'Een gematigde islam bestaat niet. Het bestaat niet, omdat er geen onderscheid is tussen Goede islam en Slechte islam. Er is islam, en daar houdt het mee op. En islam is de Koran, en niets dan de Koran. En de Koran is het Mein Kampf van een religie die beoogt anderen te elimineren, die die anderen – niet-moslims - ongelovige honden noemt, inferieure wezens. Lees de Koran, dat Mein Kampf, nog eens. In welke versie dan ook, je zult zien dat al het kwade dat de zoons van Allah tegen ons en henzelf begaan, uit dat boek afkomstig is (Oriana Fallaci, The Force of Reason, post-script, pag. 305, februari 2006).'

De woorden uit deze uitlating zijn afkomstig uit een boek van Fallaci. We hebben een relevant deel uit dit boek, deels vertaald, aan het dossier toegevoegd.

Wij menen dat Wilders het in dit stuk in de Volkskrant heel duidelijk maakt dat hij de woorden van een ander aan het citeren is en dus de uitlating van een ander aan het openbaren is in de zin van artikel 137e Sr. Hij schrijft immers:

'Ik roep het al jaren: een gematigde islam bestaat niet. Voor wie mij niet wil geloven: lees de speech (...) van Oriana Fallaci (...)'

en dan citeert hij uit die speech en markeert die in zijn stuk met aanhalingstekens.

Hieraan doet dus niet af dat Wilders de geciteerde woorden tot één alinea reduceert, daarbij woorden van de relevante bladzijde uit het boek van Fallaci, te weten pagina 305, weglatend. Zoals u heeft kunnen zien, citeert Wilders de woorden juist en hij voegt geen eigen woorden toe. In onze opinie blijft het dan de uitlating van Fallaci die Wilders openbaart.
De uitlating is derhalve niet zijn uitlating in de zin van artikel 137c Sr maar een uitlating in de zin van artikel 137e Sr. Omdat de tenlastelegging is toegesneden op artikel 137c Sr menen wij dat er geen bewezenverklaring kan volgen voor deze uitlating, immers het is niet Wilders die zich (beledigend) heeft uitgelaten. Wij vragen daarom een (partiële) vrijspraak.

Indien u, Rechtbank, zou menen dat de ten laste gelegde uitlating de woorden van Wilders zijn geworden, doordat hij de woorden van Fallaci tot de zijne heeft gemaakt, dan dient te worden beoordeeld of deze uitlating strafbaar beledigend is over een groep mensen, te weten moslims, wegens hun godsdienst.

Hiervoor hebben wij uiteengezet dat in de eerste stap van ons beoordelingskader dient te worden beoordeeld of een uitlating naar objectieve maatstaven op zichzelf beoordeeld beledigend is over een groep mensen die gekenmerkt wordt door hun godsdienst. Met de uitlating moeten negatieve conclusies worden getrokken ten aanzien van de mensen van die groep.

Wij menen te kunnen constateren dat genoemde uitlating niet over mensen gaat, maar over de islam en de Koran. Wilders is van mening dat er maar één islam bestaat en die is neergelegd in de Koran. Hij vergelijkt de Koran met Mein Kampf. Wilders trekt in deze uitlating geen conclusies over moslims. Hij bekritiseert hun godsdienst.

Binnen deze uitlating staat de zinsnede *'(...) je zult zien dat al het kwade dat de zoons van Allah tegen ons en henzelf begaan, uit dat boek afkomstig is'*. Wij zijn van mening dat met 'zoons van Allah' op moslims wordt gedoeld. Deze zinsnede dient om aan te duiden dat al het kwade uit de Koran afkomstig is en dat moslims dat kwaad in de praktijk gestalte geven. Wilders trekt naar onze mening hiermee geen negatieve conclusies over moslims. Deze zinsnede betreft het gedrag van moslims, namelijk - volgens Wilders- het in de praktijk brengen van het kwade dat uit de Koran afkomstig is. En zoals we hiervoor hebben gezien blijkt uit de wetsgeschiedenis dat kritiek op gedragingen van hen, die tot de groep behoren, niet strafbaar is.[121] Met name geldt dit voor gedrag dat direct verband houdt met of direct voortvloeit uit de godsdienst, zoals in deze zinsnede het geval is.

Wij concluderen derhalve dat de uitlating naar zijn bewoordingen niet onmiskenbaar betrekking heeft op mensen. Bij de beoordeling of de uitlating op zichzelf over een groep mensen gaat, dient behalve naar de bewoordingen ook te worden gekeken naar de samenhang met de rest van de uiting. Als we deze uitlating in samenhang met de rest van de uiting beoordelen, krijgt deze in onze visie geen andere betekenis. Wilders heeft het naast deze uitlating in zijn ingezonden brief wel over mensen, zoals over Marokkanen en een Somaliër die Ehsan Jami hebben mishandeld, moslims die via soera's worden opgeroepen en aangezet tot dood en verderf, extremisten van de Moslimbroederschap en moslimmannen die weigeren hun zieke vrouw te laten behandelen door

[121] 'Het beledigen van een groep zal dus - anders dan nu - alleen strafbaar zijn als men de mensen, behorend tot die groep, collectief treft in hetgeen voor die groep kenmerkend is, namelijk in hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging en men hen beledigt juist omdat zij van dit ras, dat geloof of die levensovertuiging zijn. Alle, zelfs felle kritiek op opvattingen die in die groep leven of op het gedrag van hen, die tot de groep behoren, blijft buiten het bereik van de strafwet.' *Handelingen I* 1970-1971, p. 555.

mannelijke artsen. Maar deze enkele omstandigheid heeft geen invloed op de inhoud van deze te beoordelen uitlating. Dit gegeven betekent dus niet dat de te beoordelen uitlating daardoor ineens wel betrekking heeft op mensen. Nog steeds worden er in uitlating 1 geen negatieve conclusies over mensen getrokken, maar over de islam en Koran.

Pas als een uitlating onmiskenbaar betrekking heeft op een groep mensen die door hun godsdienst worden gekenmerkt en er negatieve conclusies worden getrokken ten aanzien van de mensen van de groep, wordt die groep in diskrediet gebracht of de waardigheid van die groep miskend. Nu dit zich niet voordoet in uitlating 1, is de uitlating niet beledigend over een groep mensen wegens hun godsdienst als bedoeld in artikel 137c Sr. Omdat stap 1 van het toetsingskader niet kan worden doorlopen, is het bestanddeel 'beledigend' van 137c Sr niet vervuld.

Wij vragen derhalve vrijspraak voor deze uitlating.

Feit 1, uitlating 2, 3, 4
De uitlatingen 2 tot en met 4, die wij beschouwen als uitlatingen van Wilders, zijn eveneens afkomstig uit het artikel uit de Volkskrant met de titel 'Genoeg is genoeg: verbied de Koran'.

De tweede uitlating luidt:

'De kern van het probleem is de fascistische islam, de zieke ideologie van Allah en Mohammed zoals neergelegd in de islamitische Mein Kampf: de Koran. De teksten uit de Koran laten weinig aan de verbeelding over'.

De derde uitlating luidt:

'Verbied dat ellendige boek zoals ook Mein Kampf verboden is!'

De vierde uitlating luidt:

'Ik heb genoeg van de Koran in Nederland: verbied dat fascistische boek'.

Het betreft allemaal uitlatingen over de islam en de Koran en voor alle uitlatingen geldt hetzelfde als ten aanzien van uitlating 1: het zijn naar hun bewoordingen duidelijk geen uitlatingen over een groep mensen wegens hun godsdienst in de zin van artikel 137c Sr. Uiteraard dienen deze uitlatingen ook in samenhang met de hele uiting waarvan zij deel uitmaken te worden beoordeeld. Maar aangezien deze uitlatingen zo expliciet helder zijn over hun onderwerp, de Koran en de islam, geeft de samenhang geen andere betekenis en lading aan hun inhoud. Ten

aanzien van deze uitlatingen komen wij tot de slotsom dat er geen negatieve conclusies over moslims worden getrokken.

Ten overvloede willen wij benadrukken dat indien niet is voldaan aan de elementaire eis dat er conclusies over mensen getrokken worden, de verdere stijl en toonzetting van de uitlating, hoe grof, ongepast of kwetsend die ook moge zijn, er voor wat betreft de beoordeling van artikel 137c Sr niet meer toe doet.

Ten aanzien van de uitlatingen 2, 3 en 4 vragen wij derhalve eveneens vrijspraak omdat het bestanddeel 'beledigend over een groep mensen wegens hun godsdienst' in de zin van artikel 137c Sr niet is vervuld.

Feit 1, uitlating 5

De vijfde en laatste uitlating uit feit 1 is afkomstig uit de door, of in ieder geval in opdracht van Wilders gemaakte film Fitna en luidt:

'De islam wil overheersen, onderwerpen en is uit op de vernietiging van onze Westerse beschaving. In 1945 werd in Europa het nazisme overwonnen. In 1989 werd in Europa het communisme overwonnen. Nu moet de islamitische ideologie worden overwonnen. Stop de islamisering. Verdedig onze vrijheid.'

Deze uitlating heeft naar zijn bewoordingen onmiskenbaar betrekking op de islam. Op geen enkele wijze worden moslims genoemd. Ingevolge de toets die volgens stap 1 dient te worden gedaan, moet deze uitlating tevens worden beoordeeld in samenhang met de rest van de uiting. De primaire vraag is dan of de te beoordelen uitlating uit Fitna daardoor een andere betekenis krijgt en dus of deze dan wel betrekking heeft op een groep mensen.

Wij geven een omschrijving van de film.

<u>Beschrijving van de film</u>
De film is qua inhoud op te splitsen in twee delen.
De film opent met de omslag van de Koran. Op de eerste bladzijde is in de oorspronkelijke versie van de film de cartoon te zien waarin Mohammed wordt afgebeeld met een tulband in de vorm van een bom. Aan de bom zit een brandende lont en er verschijnt een klok die begint af te tellen vanaf 15.00 minuten.

In het eerste deel van de film wordt een aantal keer een vast patroon van fragmenten getoond. Eerst wordt een vers uit de Koran getoond in een Nederlandse vertaling. Het betreft verzen die volgens Wilders een gewelddadige of vijandige boodschap inhouden. Dan volgen beelden van moslims of moslimvoormannen die uitspraken doen die in lijn liggen met het aangehaalde

Koranvers, waarbij wordt opgeroepen tot gewelddadig handelen, vaak in naam van Allah, tegen ongelovigen en mensen van andere religies, of waarbij de suprematie van de islam boven andere godsdiensten wordt uitgedragen. Vervolgens wordt aan de hand van bestaande beelden getoond dat als uitvloeisel van die Korantekst daadwerkelijk bepaalde geweldsacties door moslims worden gepleegd. Zo worden beelden getoond van de aanslag op het World Trade Centre op 11 september 2001, en een onthoofding van een persoon door (kennelijk) moslims.

Het tweede deel van de film begint met een volgende pagina van de Koran met de woorden: *'Nederland in de ban van de islam'*. Er verschijnen beelden van moskeeën die vermoedelijk in Nederland staan, een vrouw met boerka (gecombineerd met een krantenkop: *'kabinet: geen boerkaverbod'*), en schotelantennes op flatgebouwen. Daarbij worden grafieken getoond van (de toename van) het aantal moslims in Nederland en Europa. Een moslim vertelt: *'Als mijn zus en moeder seks hebben met een ander dan vermoord ik ze ook. Dan pleeg ik absoluut eerwraak.'* Een ander zegt: *'Je mag in Nederland bijvoorbeeld overspelig zijn of homo. Maar ik voel me niet geroepen daar aan mee te doen, want de islam vindt zoiets een misdaad.'*
Een beeld verschijnt van een ansichtkaart 'Groeten uit Nederland' met daarop uitsluitend moskeeën. Er volgt een preek (in beeld staat 'uitgesproken in een Nederlandse moskee'): *'Ze moeten politieke partijen afzweren en het wereldse gedachtegoed zoals liberalisme, democratie, socialisme en alles wat ernaar riekt en aan 't menselijk brein is ontsproten'* en (volgens de tekst in beeld uitgesproken in de El Tawheed moskee): *'Als de gehuwde man, Allah behoede, overspel pleegt, of de gehuwde vrouw overspel pleegt, dan wordt zij gestenigd.'* In beeld verschijnt de vraag: *'Nederland in de toekomst!?'* dit wordt gevolgd door beelden met daarop kennelijk homofiele mannen (in beeld staat: 'Homo's') die worden opgehangen, kinderen besmeurd met bloed (in beeld staat: 'Kinderen'), beelden van een vrouw, die naar wij aannemen, wordt besneden (in beeld staat: 'Vrouwen'), een afgehakt hoofd van kennelijk een moslimvrouw (zij draagt een hoofddoek), een vrouw gekleed in een boerka bij een strop en een gesluierde vrouw die door haar hoofd wordt geschoten. Deze scènes sluiten af met een groot aantal krantenkoppen. Deze krantenkoppen luiden onder andere: *'School gaat dicht op feestdagen moslims'*, *'Bijna helft jonge Marokkanen anti-westers'*, *Marokkanen gooien homo in het water'* en *'Moslims hinderen artsen bij zorg voor vrouwen'*.

Vervolgens verschijnt een hand in beeld die een bladzijde van de Koran pakt. Het beeld wordt zwart en een scheurend geluid is hoorbaar. Dan verschijnt de tekst:

'Het geluid dat u hoorde was een pagina uit het telefoonboek. Want het is niet aan mij, maar aan moslims zelf om de haatdragende verzen uit de Koran te scheuren. Moslims willen dat u ruimte geeft aan de islam, maar de islam biedt geen ruimte aan u. Van de overheid moet u respect hebben voor de islam, maar de islam heeft geen enkel respect voor u. De islam wil overheersen, onderwerpen en is uit op de vernietiging van onze westerse beschaving. In 1945 werd in Europa

het nazisme overwonnen. In 1989 werd in Europa het communisme overwonnen. Nu moet de islamitische ideologie worden overwonnen. Stop de islamisering. Verdedig onze vrijheid.'

De film sluit af met de cartoon van Mohammed met een bom op zijn hoofd. De lont is bijna opgebrand, de klok telt af tot nul. Als de nul wordt bereikt komt een bliksemschicht in beeld en is een donderslag te horen.

Wilders uit in onze visie met deze film kritiek op de islam en de toenemende invloed die deze heeft of zal krijgen in of op Nederland. Zoals uit het voorgaande blijkt komen moslims in de film voor. Met name in het tweede deel van de film worden moslims neergezet in een negatieve setting. Ook in het afsluitende gedeelte van de film waar wordt aangegeven dat moslims zelf de haatdragende verzen uit de Koran moeten scheuren en waarin de woorden in beeld komen: 'moslims willen dat u de ruimte geeft aan de islam, maar de islam biedt geen ruimte aan u', worden moslims met zoveel woorden genoemd.

Dit leidt in onze visie niet tot de conclusie dat de in feit 1 opgenomen uitlating uit Fitna onmiskenbaar betrekking heeft op moslims. Zoals wij eerder hebben gezien dient in juridisch opzicht een scheiding te worden gemaakt tussen de godsdienst en degene die die godsdienst aanhangen. Als de islam of de islamitische ideologie in een uitlating wordt genoemd, kan dit niet zonder meer vereenzelvigd worden met moslims, wanneer zij op een andere plaats in de uiting worden genoemd. Dit zou de beoordeling van een uitlating in samenhang met de rest van de uiting onaanvaardbaar oprekken. Dit wordt anders als daar objectieve aanknopingspunten voor zijn, maar die situatie doet zich hier niet voor.

Met name de zinsdelen '*maar de islam biedt geen ruimte aan u'* en '*maar de islam heeft geen enkel respect voor u'*, wijzen er op dat Wilders zijn kritiek richt op de islam en niet op de moslims. Deze zinsneden gaan aan de te beoordelen uitlating vooraf. Als gezegd houdt deze uitlating in:

'De islam wil overheersen, onderwerpen en is uit op de vernietiging van onze westerse beschaving. In 1945 werd in Europa het nazisme overwonnen. In 1989 werd in Europa het communisme overwonnen. Nu moet de islamitische ideologie worden overwonnen. Stop de islamisering. Verdedig onze vrijheid.'

Wilders heeft het in deze uitlating als gezegd over de islam. Hij ziet de islam als een gevaar voor de westerse beschaving. Hij vergelijkt de islam met het nazisme en het communisme, twee totalitaire ideologieën waarin geweld een belangrijke rol speelt. In de visie van Wilders moet de islam in Europa net zo overwonnen worden en een halt worden toegeroepen als eerder het nazisme en het communisme. Wilders trekt hiermee negatieve conclusies over de islam.

Wij concluderen dan ook dat uitlating 5 niet onmiskenbaar betrekking heeft op een groep mensen. Zowel naar zijn bewoordingen als ook bezien in samenhang met de rest van de film, worden naar onze mening in de te beoordelen uitlating geen negatieve conclusies over moslims getrokken. Het bestanddeel 'beledigend over een groep mensen' uit artikel 137c Sr is daarom niet vervuld. Om die reden vragen wij vrijspraak voor deze ten laste gelegde uitlating.

Conclusie

Zoals u heeft kunnen horen oordelen wij met betrekking tot alle onder feit 1 ten laste gelegde uitlatingen dat deze geen groepsbelediging inhouden in de zin van artikel 137c Sr, en dus niet strafbaar zijn. Wij concluderen dan ook tot vrijspraak voor feit 1.

Het voorgaande laat onverlet dat de onder feit 1 ten laste gelegde uitlatingen wel kwetsend kunnen zijn voor moslims. Vergelijkingen van de Koran en de islam met Mein Kampf, het nationaal-socialisme, fascisme en communisme kunnen zonder meer de gevoelens kwetsen. Maar zoals wij al hebben gezegd, valt dit niet onder het strafbare beledigen als bedoeld in artikel 137c Sr. Of zoals de Hoge Raad zegt:

'De enkele omstandigheid dat grievende uitlatingen over een godsdienst ook de aanhangers van die godsdienst krenken, is niet voldoende om die uitlatingen te kunnen gelijkstellen met uitlatingen over die aanhangers, dus over een groep mensen wegens hun godsdienst in de zin van art. 137c Sr.'[122]

Mr. P. Velleman
Mr. B. van Roessel

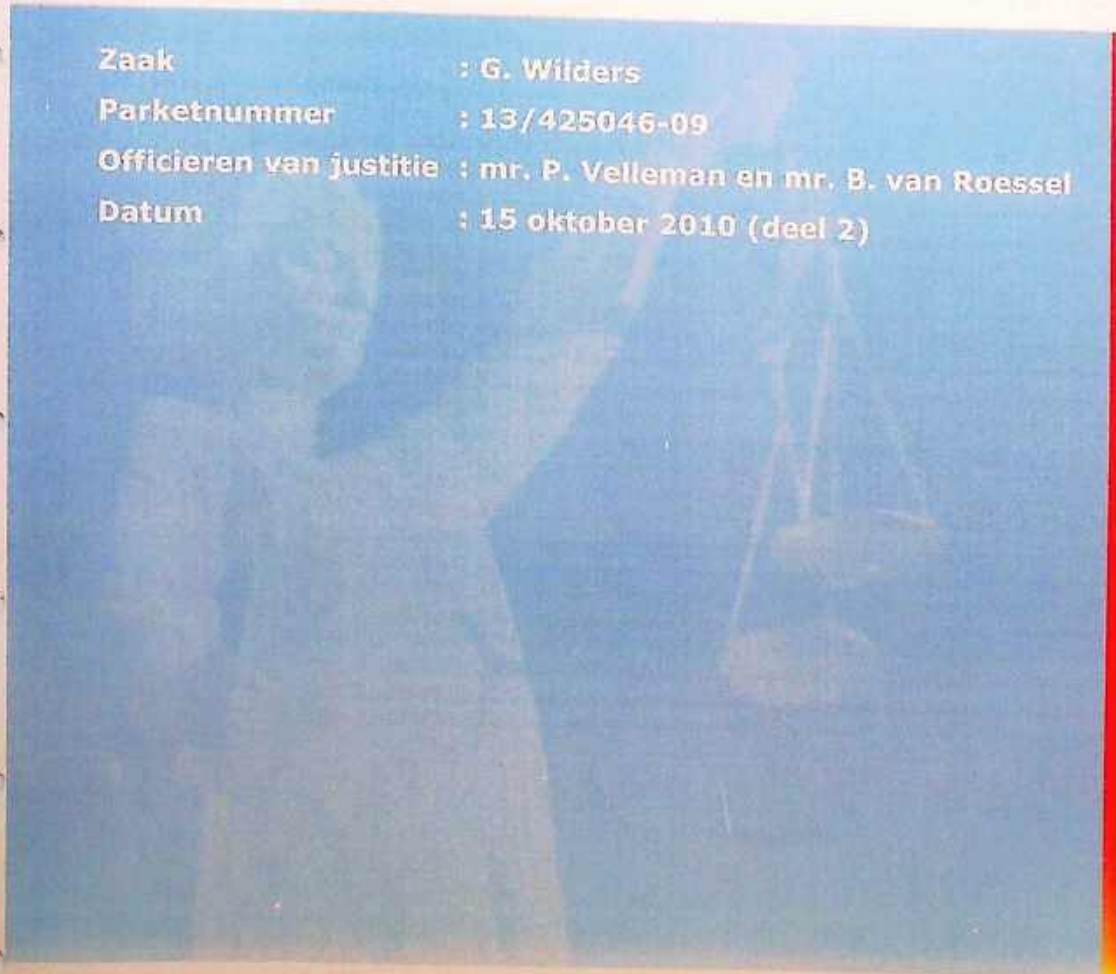
[122] HR 10 maart 2009, *LJN* BF0655, r.o. 2.5.2.

Requisitoir

OPENBAAR MINISTERIE

Parket Amsterdam

Zaak	**: G. Wilders**
Parketnummer	**: 13/425046-09**
Officieren van justitie	**: mr. P. Velleman en mr. B. van Roessel**
Datum	**: 15 oktober 2010 (deel 2)**

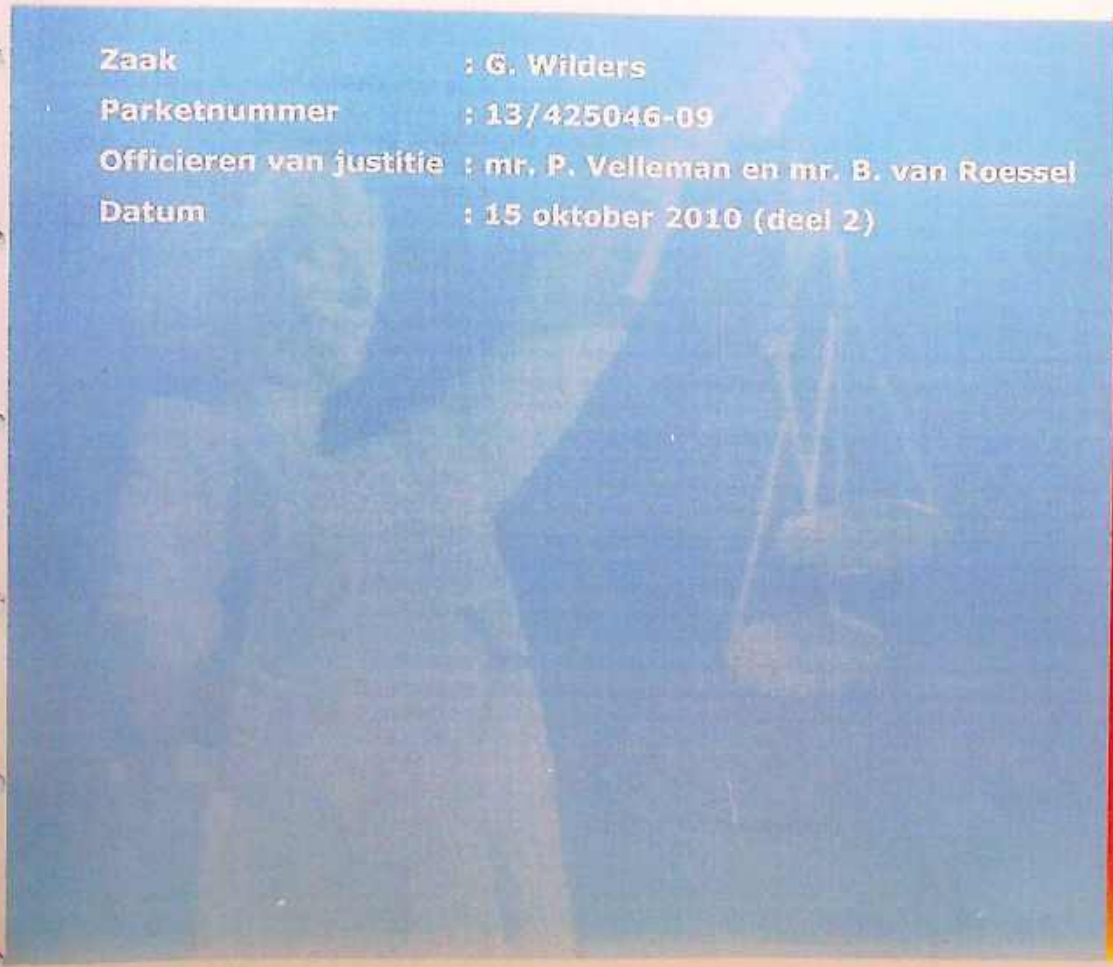

Requisitoir

OPENBAAR MINISTERIE

Parket Amsterdam

Zaak	**: G. Wilders**
Parketnummer	**: 13/425046-09**
Officieren van justitie	**: mr. P. Velleman en mr. B. van Roessel**
Datum	**: 15 oktober 2010 (deel 2)**

Inhoudsopgave

Artikel 137d Sr, aanzetten tot haat en aanzetten tot discriminatie (feit 2, 3, 4 en 5) 4
Inleiding 4
Wetsgeschiedenis 5
Negatieve beeldvorming 5
Vrijheid van meningsuiting 7
Samenvatting 11
Aanzetten tot 11
Aanzetten is opruien 12
Direct en indirect 13
Een bijzonder ruim begrip? 14
Samenhang 14
Opruiend element 18
Samenvatting 19
Aanzetten tot haat 20
Intrinsiek conflictueuze tweedeling 21
Krachtversterkend element 23
Samenvatting 24
Aanzetten tot discriminatie 24
Direct en indirect 26
Krachtversterkend element 28
Samenvatting 29
Context 29
Onnodige buitensporigheid 31
Samenvatting 31
Opzet 32
Samenvatting 36

Beoordeling uitlatingen zoals ten laste gelegd (feit 2, 3, 4 en 5) 37
Feit 2: aanzetten tot haat tegen moslims wegens hun godsdienst 37
Feit 2, uitlating 1 38
Feit 2, uitlating 2 40
Feit 2, uitlating 3 41
Feit 2, uitlating 4 43
Feit 2, uitlating 5 44
Feit 2, uitlating 6 45
Feit 2, uitlating 7 46
Feit 2, uitlating 8 46
Feit 2, uitlating 9 47
Feit 2, uitlating 10 49
Feit 2, uitlating 11 51
Feit 2, uitlating 12 53
Feit 2, uitlating 13 54
Feit 2, uitlating 14 55
Feit 2, uitlating 15 57
Feit 2, uitlating 16 59
Feit 2, uitlating 17 61
Feit 2, uitlating 18 en 19 62
Feit 2, uitlating 20 63
Feit 2, uitlating 21 64
Feit 2, uitlating 22 65

Feit 2, uitlating 23 66
Feit 2, uitlating 24 67
Feit 2, uitlating 25 en 26 69
Feit 2, uitlating 27 70
Feit 2, uitlating 28 70
Conclusie 73
Feit 3: aanzetten tot discriminatie van moslims wegens hun godsdienst 74
Feit 3, uitlating 1 74
Feit 3, uitlating 2 78
Feit 3, uitlating 3 79
Feit 3, uitlating 4 81
Feit 3, uitlating 5 82
Feit 3, uitlating 6 83
Feit 3, uitlating 7 84
Feit 3, uitlating 8 85
Feit 3, uitlating 9 en 10 85
Feit 3, uitlating 11 86
Feit 3, uitlating 12 88
Feit 3, uitlating 13 89
Feit 3, uitlating 14 89
Feit 3, uitlating 15 90
Feit 3, uitlating 16 92
Feit 3, uitlatingen 17, 18, 19, 20, 21, 22 en 23 94
Feit 3, uitlating 19 94
Feit 3, uitlating 23 95
Feit 3, uitlating 17 en 18 96
Feit 3, uitlating 20, 21 en 22 97
Feit 3, uitlating 24 98
Feit 3, uitlating 25 en 26 99
Feit 3, uitlating 27 99
Feit 3, uitlating 28 99
Conclusie 101
Feit 4, uitlating 1 102
Feit 4, uitlating 2 103
Feit 4, uitlating 3 103
Feit 4, uitlating 4 104
Feit 5, uitlating 1, 2, 3 en 4 105

Artikel 137d Sr, aanzetten tot haat en aanzetten tot discriminatie (feit 2, 3, 4 en 5)

Geachte Voorzitter, leden van de rechtbank,
geachte raadsman, meneer Wilders,
andere betrokkenen en overige belangstellenden.

Inleiding

Afgelopen dinsdag hebben wij de theorie van artikel 137c Sr besproken en de uitlatingen die onder feit 1 zijn ten laste gelegd. Vandaag gaan wij het hebben over artikel 137d Sr. Het aanzetten tot haat en het aanzetten tot discriminatie. Wij noemen deze twee strafbaarstellingen bewust gescheiden omdat ze van elkaar verschillen. Die verschillen zijn naar onze mening zelfs zo groot dat het wellicht wenselijk zou zijn om ze niet samen in één formulering onder te brengen. Wij hebben ze in elk geval als aparte feiten ten laste gelegd. In artikel 137d Sr is ook aanzetten tot gewelddadig optreden tegen persoon of goed van mensen strafbaar gesteld, maar aangezien dat in deze zaak ons inziens niet aan de orde is c.q. het hof daarvoor geen vervolging heeft bevolen laten wij bespreking hiervan buiten beschouwing. Ons requisitoir over de ten laste gelegde feiten is onvermijdelijk een uitgebreid verhaal. Wij hebben getracht ons zoveel mogelijk tot hoofdlijnen te beperken. Bij de theoretische bespreking van artikel 137d herhalen wij hier en daar citaten uit de wetsgeschiedenis die wij al eerder genoemd hebben, maar dat doen wij omdat zij op dat punt in ons requisitoir dan van belang zijn. In ons requisitoir zullen wij ook uitlatingen van Wilders citeren en pogen die van een betekenis te voorzien oftewel te duiden. De indruk zou daaruit kunnen ontstaan dat wij zijn gedachtegoed of standpunt onderschrijven. Het is echter in het geheel niet, dat zal duidelijk zijn, onze taak om gedachtegoed of standpunten van Wilders te onderschrijven. Het is onze taak om over uitlatingen een strafrechtelijk standpunt in te nemen en we zullen ons daartoe dan ook beperken.

Artikel 137d Sr is naar onze mening een buitengewoon lastig te doorgronden strafartikel. Hierdoor is het ons inziens noodzakelijk om zeer minutieus te kijken naar de betekenis en de invulling van de bestanddelen.

Het artikel luidt in het voor deze zaak relevante lid 1:

'Hij die in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, aanzet tot haat tegen of discriminatie van mensen of gewelddadig optreden tegen persoon of goed van mensen wegens hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging, hun geslacht, hun hetero- of homoseksuele gerichtheid of hun lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.'

Voordat we ingaan op de bestanddelen, beginnen we met een schets op algemene lijnen. Wij belichten eerst de wetsgeschiedenis van dit artikel waaruit wij concluderen dat de wetgever om diverse redenen een beperkte werking voor ogen stond.

Wetsgeschiedenis

Negatieve beeldvorming
Wat was de bedoeling van de regering met deze bepaling?

Het Amsterdamse hof wijdt in zijn beschikking van 21 januari 2009 enkele zinnen aan dit onderwerp. In de slotalinea van zijn beoordeling inzake aanzetten tot haat schrijft het hof het volgende:

'Het haatzaai-artikel in het Wetboek van Strafrecht had, blijkens zijn ontstaansgeschiedenis gedurende de jaren dertig van de vorige eeuw, uitgerekend een politieke achtergrond. Juist de scheldpartijen en haatcampagnes van politieke groeperingen tegen andersdenkenden (zoals de joden, de christenen en de kapitalisten) vormden de directe aanleiding om het haatzaaien tot strafbaar feit te verklaren teneinde, zoals de toenmalige regering dat uitdrukte, beletselen op te werpen tegen 'de volksverruwing in woord en geschrift' en tegen 'de volksvergiftiging die haat en wrok in de harten zaait en dreigt gevaarlijke stemmingen in een deel van het volk teweeg te brengen[ix]'.

Het hof ziet in de wetsgeschiedenis dan ook geen beletsel, integendeel zelfs, om te concluderen dat Wilders zich heeft schuldig gemaakt aan een vorm van haatzaaien die naar Nederlands recht strafbaar is.'[1]

U hoort dat het hof allerlei overwegingen aanhaalt uit de dertiger jaren die er toe zouden hebben geleid dat het aanzetten tot haat-artikel in de wet is opgenomen. Die overwegingen zijn inderdaad in de wetsgeschiedenis van destijds terug te vinden. Maar ze hebben niet geleid tot de invoering van het artikel dat aanzetten tot haat strafbaar stelt. Wel tot de invoering van het groepsbeledigingsartikel. Het aanzetten tot haat-artikel is pas in de zeventiger jaren in ons wetboek opgenomen. Voor die tijd bestond er wel een artikel 137d Sr, maar dat ging toen over groepsbeledigen op schrift en niet over aanzetten tot haat. Wij wijzen er dus nadrukkelijk op dat de toenmalige regering het verschijnsel van '*volksvergiftiging die haat in de harten zaait*', haatzaaien dus, beantwoordde met de invoering van het groepsbeledigingsartikel en niet met het aanzetten tot haat-artikel.

[1] Hof Amsterdam 21 januari 2009, *LJN* BH0496, paragraaf 12.1.2.

Rosier heeft, zoals gezegd bij de behandeling van artikel 137c Sr, over discriminatie een proefschrift geschreven en schrijft over de ratio achter de discriminatieartikelen, die zijn ingevoerd in de jaren '70, het volgende:

'***Centraal***[2] *in de motivering van de noodzaak om discriminerende meningsuiting strafrechtelijk te bestrijden stond, naast de bestrijding van agressie, het bestrijden van negatieve beeldvorming en zo indirect van het fenomeen dat mensen op grond van desbetreffende persoonskenmerken in het maatschappelijk verkeer worden achtergesteld. In het algemeen werd over de uitingen die onder 137c en 137d Sr vallen gesteld dat 'dergelijke uitlatingen een olievlekwerking kunnen hebben en de maatschappelijke positie van de gehele groep kunnen aantasten."*[3]

Waar het, in de visie van Rosier, derhalve primair niet om gaat zijn de gekwetste gevoelens van de betreffende groep, maar om het gevaar dat anderen deze groepen, vanwege negatieve beeldvorming, gaan achterstellen in het maatschappelijk leven.

In de Memorie van Antwoord (bij de uitbreiding van de discriminatiebepalingen in de jaren '90) schrijft de minister:

'Wanneer groepen in het openbaar worden beledigd, of wanneer in het openbaar wordt aangezet tot haat tegen of discriminatie van die groepen zal dat anderen kunnen brengen tot agressieve handelingen tegen personen uit deze groepen. Het is uit het verleden voldoende bekend hoe door ophitsing mensen tot agressie tegen personen die tot een bepaalde groep behoren, kunnen worden gebracht."[4]

U hoort hier dat de minister het groepsbeledigen en aanzetten tot haat en discriminatie in één adem noemt. Op een andere plaats in de Memorie van Antwoord schrijft hij:

*'De artikelen 137 **c, d** en e moeten in samenhang worden gezien. Zij zijn bedoeld om discriminatie van bepaalde groepen tegen te gaan. Zoals ook in de Memorie van Toelichting is betoogd, kan door belediging en aanzetten tot haat en discriminatie een negatief beeld van een bepaalde groep ontstaan, wat kan leiden tot discriminatie en maatschappelijke achterstelling van degenen die tot deze groep behoren."*[5]

Dát is derhalve hetgeen de wetgever heeft willen tegengaan met deze artikelen: het ontstaan van negatieve beelden over de beschermde groepen bij derden. Want deze derden kunnen op grond van deze negatieve beelden overgaan tot handelen en dat kan de openbare orde in gevaar

---

[2] Alle dikgedrukte delen, cursiveringen en onderstrepingen in de citaten zijn toegevoegd door het OM.
[3] Th.E. Rosier, *Vrijheid van meningsuiting en discriminatie in Nederland en Amerika*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 1997 (hierna: Rosier 1997), p. 89.
[4] *Kamerstukken II*, 1987/88, 20239, nr. 5, p. 12 (MvA).
[5] *Kamerstukken II*, 1987/88, 20239, nr. 5, p. 6 (MvA).

brengen. De gevoelens van deze beschermde groepen spelen bij dit alles in beginsel geen rol van betekenis. Het hof overweegt in het vervolgingsbevel onder de titel 'Het toetsingskader':

'In deze beklagzaak komt het fundamentele, zowel grondwettelijk als verdragsrechtelijk gewaarborgde recht van vrije meningsuiting (...) te staan tegenover het (...) eveneens fundamentele, grondwettelijk en verdragsrechtelijk gewaarborgde recht van eenieder of van een geloofsgemeenschap om op godsdienstig gebied niet te worden gediscrimineerd (...), meer in het bijzonder (en hier komt het wat ons betreft nu op aan) *het recht om niet in godsdienstige gevoelens te worden gekwetst, zoals dat in het Wetboek van Strafrecht wordt beschermd door strafbaarstelling van bepaalde uitingsdelicten (o.m. in de artt. 137c, **137d**, 137e, 147, 261 en 266 Sr).*[6]

Dit laatste is naar wij menen derhalve op grond van de wetsgeschiedenis beslist niet juist. De discriminatieartikelen zijn inderdaad in het leven geroepen om groepen te beschermen. Maar het gaat niet om de gevoelens van de groep, het gaat om het beeld bij anderen en de mogelijk daaruit voortvloeiende aantasting van de openbare orde.

Uit die bedoeling van de wetgever spruit voort dat deze bepalingen een beperkte werking hebben. In die zin dat als er geen negatieve werking op derden is, de ratio voor de toepassing van de artikelen ook ontbreekt. Dit is de eerste reden voor de beperkte werking van artikel 137d Sr.

Vrijheid van meningsuiting
Het huidige artikel 137d Sr, het aanzetten tot haat, discriminatie of geweld, is, als gezegd, begin jaren '70 in onze strafwet opgenomen ter uitvoering van het Internationaal Verdrag van New York van 7 maart 1966 inzake de Uitbanning van elke vorm van **Rassen**discriminatie, het IVUR. In dit verdrag kwamen de staten overeen het aanzetten tot rassendiscriminatie bij wet strafbaar te maken. In die eerste 'aanzetten tot haat en discriminatie' - versie van artikel 137d Sr was door de wetgever naast ras als grond tevens opgenomen: godsdienst of levensovertuiging. Het IVUR verplichtte daar overigens niet toe. Jaren later zijn nog de andere gronden toegevoegd, te weten: geslacht, seksuele gerichtheid en handicap.

Reeds bij de totstandkoming van het IVUR waren bedenkingen geuit tegen de vergaande werking van dit verdrag en was men bevreesd voor een te ver gaande inperking van de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van vereniging. Om aan die bezwaren tegemoet te komen werd in artikel 4 van het IVUR een bepaalde clausule opgenomen. Artikel 4 en de clausule besparen we u verder, maar met het opnemen van deze clausule was voor een aantal Westerse landen artikel 4 aanvaardbaar geworden en daarmee was een belangrijk politiek probleem uit de weg geruimd. Voor sommige andere landen bleef het artikel 4 evenwel, ook mét deze clausule, zo

[6] Hof Amsterdam 21 januari 2009, *LJN* BH0496, paragraaf 10.

onverteerbaar dat zij het verdrag niet ratificeerden.[7] Wat wij hiermee willen laten zien en onderstrepen is dat bij de totstandkoming van het verdrag (dat ten grondslag ligt aan artikel 137d Sr), dat nota bene alleen nog maar over ras ging, er al zodanig grote bezwaren rezen uit oogpunt van de bescherming van de vrijheid van meningsuiting dat sommige landen niet wilden ratificeren.
De Nederlandse regering kon die bezwaren en bedenkingen grotendeels delen. Zij oordeelde dat *'de mogelijkheid van een onbelemmerde meningsvorming'* niet opgeofferd mocht worden aan *'een doeltreffende bestrijding van rassendiscriminatie'* en daarmee verwante verschijnselen. Zij meende echter dat de in artikel 4 van het verdrag opgenomen clausule nu juist de strekking had om de staten te verplichten bij het treffen van hun maatregelen de vrijheid van meningsuiting te eerbiedigen.[8]

Bij de introductie van artikel 137d Sr rond 1971 was er in de Tweede en Eerste Kamer veel bezorgdheid over de effecten van betreffend artikel op de vrijheid van meningsuiting. Een aantal leden zag in de ontworpen bepaling een bedreiging van de vrijheid van meningsuiting. De regering meende dat voor die bezorgdheid geen aanleiding bestond, immers:

'Aan kritiek op opvattingen, zelfs al zou die kritiek beledigend zijn, wordt strafrechtelijk niets in de weg gelegd.'[9]

Meerdere leden van de Kamer spraken er hun bevreemding over uit dat de regering een strafrechtelijke bescherming wilde bieden aan door godsdienst of levensbeschouwing gekenmerkte groepen, omdat die groepen een zodanige bescherming niet nodig zouden hebben. De regering antwoordde dat zij de gemaakte opmerkingen in zoverre kon onderschrijven dat er geen reden was voor een algemene strafrechtelijke bescherming van op godsdienst of levensbeschouwing gegronde instituten of organisaties terzake van hun optreden in de Nederlandse samenleving. Voor kritiek op dat optreden dient een zo groot mogelijke ruimte te worden gelaten.

Daarna formuleert de regering in onze ogen de kern van haar zienswijze door te zeggen dat:

*'de voorgestelde strafbepaling**en*** (dus zowel 137c als 137d Sr – OM) *aan kritiek niets in de weg leggen, ook niet indien de kritiek **de diepste overtuigingen** mocht betreffen waarop die instituten en organisaties zijn gegrond.'*[10]

*'De strafbaarheid begint waar kritiek ontaardt in het aantasten van de eer en goede naam van, of het aanzetten tot haat tegen of discriminatie van de groep wegens het **enkele** feit dat de leden*

---

[7] Rosier 1997, p. 33-34.
[8] Geparafraseerd uit Rosier 1997, p. 35.
[9] *Kamerstukken II*, 1969/70, 9724, nr. 6, p. 4 (MvA).

daarvan de godsdienst of levensbeschouwing zijn toegedaan, waartegen de kritiek gericht is. Daartegen is geen verweer, hoe sterk de maatschappelijke positie van de groep ook moge zijn.[11]

Dit antwoord van de regering laat zien dat de regering ver wilde gaan in het beschermen van de vrijheid van meningsuiting. Wij begrijpen de woorden van de regering aldus, dat deze uitdrukken dat kritiek op de diepste overtuigingen van de gelovigen, en op het geloof zelf en de daarop gebaseerde instituten en organisaties, is toegestaan, en dat dit ook geldt voor artikel 137d Sr. Kritiek is echter strafbaar wanneer deze zich onmiskenbaar op de mensen zelf richt en niet, slechts, op hun opvattingen, overtuigingen en gedragingen.

Op de vraag van de bedoelde leden (van de Eerste Kamer) of een beledigende aanval op een overtuiging niet *eo ipso,* als vanzelf, een belediging inhoudt van degenen die die overtuiging zijn toegedaan, antwoordde de regering, dat het gebruik van beledigende kwalificaties voor een overtuiging slechts een belediging van mensen kan inhouden, indien daarbij tevens conclusies ten aanzien van die mensen worden getrokken.[12] Dit is in onze ogen een zeer cruciaal punt in deze strafzaak.
Indien men zou aannemen dat kritiek op een godsdienst **wel** tevens kritiek zou inhouden op degenen die die godsdienst aanhangen, dan zou iedere kritiek op een godsdienst die in negatieve bewoordingen is gesteld meteen mogelijk een strafbaar feit zijn jegens gelovigen, wegens hun godsdienst. Wij geven één hopelijk eenvoudig en weinig aanstootgevend voorbeeld. Stel dat iemand zou zeggen: 'Wat het Christelijke geloof zegt over het ontstaan der soorten is onzin', dan zou daarmee meteen een strafbaar feit gepleegd worden jegens Christelijke gelovigen. Wij nemen aan dat veel mensen begrijpen dat dit niet de bedoeling is van de wetgever. Als de regering zegt: *'gebruik van beledigende kwalificaties voor een overtuiging kan slechts belediging van mensen inhouden indien tevens conclusies ten aanzien van die mensen getrokken worden.'* dan bedoelt de regering, naar wij aannemen, dat deze, ter bescherming van de vrijheid van meningsuiting en een vrij publiek debat, vast wil houden aan een principieel onderscheid tussen geloof enerzijds en gelovigen anderzijds. Het opmerkelijke is uiteraard dat een onderscheid als dit zich alleen kan voordoen bij de grond geloof of levensovertuiging en niet bij bijvoorbeeld de grond ras.

Voor wat artikel 137c Sr betreft heeft de Hoge Raad in het Gezwel-arrest vastgehouden aan deze principiële keuze van de wetgever. Het ging kort gezegd, het zij nog even gememoreerd, over de passage 'Stop het gezwel dat islam heet'. Dit is óók een uitlating waarbij men voor de vraag staat omtrent het onderscheid tussen geloof en gelovigen. Vooropgesteld willen wij erop wijzen dat met een uitlating als deze ongetwijfeld de aanhangers van de islam, de gelovigen, in hun gevoelens worden gekwetst. Maar de Hoge Raad overweegt:

---

[10] *Kamerstukken I*, 1970/71, 9724, nr. 22a, p. 3-4 (MvA).
[11] *Kamerstukken I*, 1970/71, 9724, nr. 22a, p. 3-4 (MvA).
[12] *Kamerstukken I*, 1970/71, 9724, nr. 22a, p. 3-4 (MvA).

'Artikel 137c Sr stelt strafbaar het zich beledigend uitlaten 'over een groep mensen wegens hun godsdienst', doch niet het zich beledigend uitlaten over een godsdienst, ... ook niet indien dit geschiedt op zo'n wijze dat de aanhangers van die godsdienst daardoor in hun godsdienstige gevoelens worden gekrenkt.'[13]

Dit sluit aan bij die bedoeling van de wetgever en het onderscheid dat deze wenst te maken.

Naar onze mening dient dit essentiële onderscheid ook bij artikel 137d Sr te gelden. De Hoge Raad hanteert in het Gezwel-arrest het argument dat de wetgever bij artikel 137c Sr met het bestanddeel 'beledigend **over mensen**' een beperkte reikwijdte heeft beoogd en dat daarom de uitlating onmiskenbaar betrekking moet hebben op mensen. Uit de wetsgeschiedenis blijkt, wij hebben het u al voorgehouden, dat de wetgever die beperkte reikwijdte zowel voor artikel 137c Sr als voor artikel 137d Sr beoogt.

In artikel 137d Sr is door de wetgever opgenomen dat tot haat moet worden aangezet **tegen mensen** en dat tot discriminatie moet worden aangezet **van mensen**. Gezien de gezamenlijke plaatsing in het wetboek, de ratio van, en de eerder geschetste verwantschap tussen de artikelen 137c Sr en 137d Sr, menen wij dat ook bij de toepassing van artikel 137d Sr de eis geldt dat zowel 'aanzetten tot haat' als 'aanzetten tot discriminatie' **onmiskenbaar** betrekking moet hebben op mensen die door hun godsdienst worden gekenmerkt.

Wij menen dat er ondanks het duidelijke verschil in strafbaarstelling, veel overeenkomsten tussen de artikelen 137c en 137d Sr zijn, met als consequentie dat een conforme uitleg op bepaalde punten gepast lijkt.
Rechtsgeleerde schrijvers zijn verdeeld op dit punt: Rosier meent dat er geen verschil is in die zin dat discriminerende beledigingen beschouwd kunnen worden als een vorm van aanzetten tot haat en discriminatie[14] en Mevis in zijn noot bij het Gezwel-arrest meent dat het verschil tussen beide artikelen groter is dan het lijkt[15]. Wij willen in dit kader slechts twee punten belichten die beide in elk geval niet in de weg staan aan de door ons genoemde conforme uitleg van beide artikelen.
Ten eerste, men zou kunnen menen dat artikel 137d Sr wel op het IVUR is gebaseerd en artikel 137c Sr niet. Dat is in beginsel wel juist maar daarbij dient men zich te realiseren dat de grond wegens godsdienst noch bij artikel 137c Sr noch bij artikel 137d Sr op het IVUR is gebaseerd. Hierin kan derhalve geen reden gevonden worden om de strafbaarheid van artikel 137d Sr wegens godsdienst ruimer of anders te behandelen.
Ten tweede. In de noot bij het Gezwel-arrest heeft annotator Mevis er op gewezen dat de Hoge Raad in zijn arrest uitdrukkelijk mededeelt dat zijn oordeel niet over artikel 137d Sr gaat. Mevis

[13] HR 10 maart 2009, *LJN* BF0655, r.o. 2.5.1.
[14] Rosier 1997, p. 105.
[15] HR 10 maart 2009, LJN BF0655 (m.nt. P.A.M. Mevis).

acht dit betekenisvol maar kan geen éénduidige verklaring hiervoor geven. Wij als OM denken dat een verklaring zou kunnen liggen in het gegeven dat artikel 137d Sr weliswaar meer subsidiair ten laste was gelegd, maar in cassatie bij de Hoge Raad niet meer aan de orde kwam. Nu onbekend is gebleven waarom de Hoge Raad dit zo uitdrukkelijk vermeldt, kan in elk geval niet gezegd worden dat het maken van het onderscheid tussen geloof of gelovigen bij de uitleg van artikel 137d Sr op grond van het Gezwel-arrest onjuist zou zijn.

Samenvatting
Om de zaken zo helder mogelijk te krijgen, resumeren wij. De strafbaarstelling via de artikelen 137c en 137d Sr is bedoeld om het aantasten van het groepsbeeld van de beschermde groep bij derden tegen te gaan. Door die aantasting worden groepen in hun maatschappelijk functioneren belemmerd en daarmee wordt de openbare orde aangetast. Het gekwetst zijn van gevoelens en met name godsdienstige gevoelens speelt daarbij geen rol en is derhalve niet relevant. De strafbaarstelling middels de artikelen 137c en 137d Sr is per definitie een aantasting van de vrijheid van meningsuiting. Mede daarom stond de wetgever indertijd een beperkt werkingsbereik voor ogen. Bij artikel 137c Sr en, naar onze mening ook bij artikel 137d Sr dient goed onderscheid te worden gemaakt tussen kritiek op het geloof en kritiek op de gelovigen. Zowel bij beledigend over mensen, als bij aanzetten tot haat tegen mensen als bij aanzetten tot discriminatie van mensen dient de uitlating onmiskenbaar betrekking te hebben op mensen.

Aanzetten tot
Na de belichting van deze algemene aspecten komen wij tot de concretere invulling van de bestanddelen van artikel 137d Sr.

Bij lezing van artikel 137d Sr stuit men eerst op de bestanddelen: 'Hij die in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding...'. Deze bestanddelen hebben wij reeds eerder in ons requisitoir besproken en deze bestanddelen achten wij, gezien de toelichting daarop, vervuld. De moeilijkheid van artikel 137d Sr schuilt in de uitleg van aanzetten tot haat en aanzetten tot discriminatie. Wat is überhaupt 'aanzetten tot'?

Rosier schrijft enigszins ontnuchterend dat aan de wetsgeschiedenis nauwelijks aanknopingspunten kunnen worden ontleend om tot aanvaardbare interpretaties van de delictsomschrijvingen te komen. Wij citeren:

'De Nederlandse wetgever heeft überhaupt niet echt lang nagedacht over de vraag welke soort uitlatingen in welke zin precies schadelijk zijn en heeft ook niet de vraag gesteld of de eventueel daaraan te ontlenen argumenten voor strafbaarstelling wel stand kunnen houden in het licht van de argumenten die gegeven kunnen worden voor een strenge bescherming van de vrijheid van meningsuiting. De wetgever heeft volstaan met het opsommen van een aantal ruim omschreven kwaden (aantasting van eer en eigenwaarde, negatieve beeldvorming, verstoring van de

openbare orde). Inderdaad heeft de wetgever daarmee een nuttige indicatie gegeven van waar we het moeten zoeken als we de vraag willen beantwoorden welk soort uitingen in welke zin schadelijk zijn. De wetsartikelen die de wetgever ter bestrijding van die kwaden heeft ingezet, heeft hij een dermate vage en ruime delictsomschrijving meegegeven dat de vraag gerechtvaardigd is of hij überhaupt wel oog had voor de waarde van de vrijheid van meningsuiting. De wetgever besteedde geen aandacht aan de vraag hoe het evidente feit dat er ruimte moet zijn voor ideologische strijd verenigd kon worden met een verbod om zich beledigend uit te laten over anderen wegens hun godsdienst.[16]

'Het begrip aanzetten (en wij citeren nog steeds uit het proefschrift van Rosier) *werd überhaupt niet aan enige bespiegeling onderworpen.'*[17]

Om te begrijpen wat het bestanddeel 'aanzetten tot' inhoudt, hanteren wij de volgende benadering. In 'aanzetten tot' zitten twee juridische componenten samengepakt die bij een heleboel andere misdrijven los van elkaar staan en los van elkaar beoordeeld worden: de handeling zelf en het opzet. Het gegeven dat in artikel 137d Sr het opzet zit ingebakken in het woord 'aanzetten' maakt nog niet dat de twee componenten niet los van elkaar beoordeeld moeten worden. Wij moeten dus enerzijds de handeling 'aanzetten tot' juridisch duiden en vervolgens beoordelen of het opzet op die handeling aanwezig is.

Aanzetten is opruien

Wij beginnen met 'aanzetten tot'. Rosier schrijft dat door regering en Kamer niet erg veel woorden zijn besteed aan artikel 137d Sr. De term 'aanzetten tot', zo schrijft hij, lijkt voor zichzelf te spreken.[18]

In het wetboek bestond al artikel 131 Sr: opruien. Dat artikel kent net als artikel 137d Sr de bestanddelen 'in het openbaar' en 'mondeling, bij geschrift of afbeelding' en bevat tevens de bestanddelen 'opruien tot enig strafbaar feit of geweld'. In de memorie van toelichting op artikel 137d Sr werd uiteengezet:

*'Dat **aanzetten** kan, voor zover het betrekking heeft op gewelddadig optreden (...), reeds worden bestreden met toepassing van artikel 131 Sr van het Wetboek van Strafrecht, dat in zoverre als dat toepasselijk is, voorrang heeft boven artikel 137d Sr.*[19]

Kortom, opruien is ook aanzetten. Dat 'aanzetten' hetzelfde is als 'opruien' is te lezen bij de uitleg die Tekst & Commentaar geeft bij opruiing. Daar staat: *'Het begrip opruiing moet worden*

---

[16] Rosier 1997, p. 250.
[17] Rosier 1997, p. 251.
[18] Rosier 1997, p. 95.
[19] *Kamerstukken II*, 1967/68, 9724, nr. 3, p. 5 (MvT).

opgevat als het aanzetten tot iets ongeoorloofds.[20] Ofwel, aanzetten is opruien. Over en weer wordt dus naar de andere term ter verduidelijking verwezen.
Rosier trekt op basis van de door hem geraadpleegde handboeken de conclusie dat 'aanzetten' hetzelfde betekent als 'opruien' en dat 'opruien' zoiets betekent als ophitsen, opstoken, aansporen. Wij zijn het met Rosier eens dat het ene begrip derhalve ook niet ruimer of enger is dan het andere begrip.[21]

Direct en indirect
Indien men nadenkt over de vraag hoe men anderen kan aanzetten tot iets, is het al snel duidelijk dat men dat kan doen door een directe aansporing, bijvoorbeeld door te zeggen: *'Gooi die bakstenen tegen die ruiten'*. Maar ook door een indirecte aansporing, bijvoorbeeld door te zeggen: *'Daar liggen bakstenen'*, of: *'Die ruiten daar kúnnen kapot'*.
Rosier filosofeert in zijn boek over dit probleem en meent dat de mate van indirectheid bijna onbegrensd is en komt daardoor tot de vraag: hoe omwonden (indirect) mag een betoog eigenlijk zijn om nog als 'aanzetten tot' te gelden?[22]

Na allerlei beschouwingen komt hij tot de volgende (geparafraseerde) conclusie: Mijn overwegingen tonen dat de noodzaak om in de delictsomschrijving en de interpretatie daarvan ruimte te maken voor indirecte vormen van aanzetten als het ware afgedwongen wordt door het karakter van het kwaad dat door strafbaarstelling voorkomen zou moeten worden: beeldvorming en ontwikkeling van een klimaat van haat, of, nog algemener, de omschrijving gebruikend die Remmelink aanwendt om het door 131 Sr te bestrijden kwaad aan te duiden: 'de kans op ongunstige beïnvloeding van het publiek.' De wetgever, zo kunnen we aannemen, richt zich met artikel 137d Sr tegen degenen die door hun opmerkingen en uitlatingen die kans vergroten (aldus Rosier).[23]

Hij vervolgt: *'Nu is het echter tijd voor de volgende stap. Het beeld dat ik naar ik hoop met bovenstaande citaten en overwegingen heb opgeroepen is dat van **een bijzonder ruim begrip**, waar veel te veel onder te subsumeren valt. Dat beeld behoeft natuurlijk een zeer fundamentele correctie, een correctie die gedicteerd wordt door het opzetvereiste van art. 137d.'*[24]

Wij onderschrijven het standpunt dat indirect aanzetten een relatief ruim begrip is. Desondanks menen wij dat de opvatting van Rosier enigszins eigenaardig aandoet. De opvatting dus dat 'aanzetten tot' een veel te ruim begrip is, maar dat het opzetvereiste dit corrigeert en dus een belangrijke rol heeft. Als we kijken in Tekst & Commentaar bij het zusterdelict opruien, dan zien

[20] Tekst & Commentaar Strafrecht 8e druk, art. 131 aant. 1.
[21] Rosier 1997, p. 95.
[22] Rosier 1997, p. 96.
[23] Rosier 1997, p. 100.
[24] Rosier 1997, p. 100.

we dat daar het opzetvereiste een volstrekt onopvallende rol heeft. Zou dat bij artikel 137d dan anders zijn?

Een bijzonder ruim begrip?
De visie dat 'aanzetten tot' een bijzonder ruim begrip is, lijkt te worden gesteund en versterkt door het Amsterdamse hof. De directe aanleiding hiertoe is een belangrijke zin in de beschikking van het hof. Die zin luidt:

'Het hof is van oordeel dat de uitlatingen van Wilders, zoals opgesomd in paragraaf 4 van deze beschikking (en dat zijn letterlijk alle uitlatingen waartegen aangifte is gedaan - OM), *in samenhang bezien geschikt zijn om haat te zaaien en aan te zetten tot discriminatie, niet alleen vanwege de inhoud maar ook vanwege de wijze van presenteren.*'[25]

Het hof ziet en gebruikt kennelijk een samenhang tussen uitlatingen die op geheel verschillende data zijn gedaan. Op welke samenhang dan wordt gedoeld is niet verder in de beschikking van het hof tot uitdrukking gebracht. Wij nemen aan dat het hof van mening is dat bij 'aanzetten tot haat' en 'aanzetten tot discriminatie' uitlatingen gedaan op verschillende data een samenhang kunnen hebben die maakt dat het geheel in combinatie met de wijze van presenteren een 'aanzetten tot' vormt. Het hof gebruikt de samenhang dan kennelijk als een manier om invulling te geven aan het begrip 'aanzetten tot'.

Samenhang
Wij menen dat op deze wijze aan het begrip samenhang een onjuiste invulling wordt gegeven en lichten dat als volgt toe.

Bij een doorsnee uitingsdelict zegt of schrijft de verdachte iets op datum x. Daartegen wordt aangifte gedaan en de uiting moet beoordeeld worden. Wij gaan nu met betrekking tot het begrip samenhang een aantal voorbeelden geven, en die ontlenen wij aan artikel 137c Sr, maar zij zijn, omdat het algemeen geldende uitgangspunten betreft, ook toepasbaar op artikel 137d Sr. Bij groepsbelediging beoordelen wij de uitlating aan de hand van het criterium dat de Hoge Raad ons heeft gegeven in het Herbig-arrest.[26] Het criterium waar wij op doelen is stap 1 in het beslissingsmodel van de Hoge Raad: de uitlating is op zichzelf, los van de context, beledigend voor een groep. In de doctrine is het criterium 'op zichzelf ' uitgewerkt in 'naar zijn bewoordingen en samenhang'.[27]
Het kan heel goed voorkomen dat bewoordingen *sec* voor meerdere uitleg vatbaar zijn, en dat de samenhang met de rest van de tekst de betekenis van de bewoordingen of de betekenis van de

[25] Hof Amsterdam 21 januari 2009, *LJN* BH0496, paragraaf 12.1.2.
[26] HR 14 januari 2003, *LJN* AE7632, NJ 2003, 261 (m.nt. P.A.M. Mevis).
[27] HR 19 december 2000, *LJN* AA9745, *NJ* 2001, 101, HR 6 januari 2004, *LJN* AN8498, *NJ* 2004, 201, HR 22 maart 1988, *LJN* AD0230, *NJ* 1988, 876, Hof Amsterdam, 24 mei 1996, NJ 1996, 562, Hof Den Haag 18 november 2002, NJ 2003, 24, *LJN* AF0667.

woorden jegens een bepaalde groep duidelijk maakt. Wij geven, voor de duidelijkheid, drie voorbeelden uit de jurisprudentie.

Eerste voorbeeld.
Als er in een uitlating gesproken wordt over Surinamers of Antillianen[28] is dat *sec* naar zijn bewoordingen een uitlating over twee groepen die gekenmerkt worden door hun nationaliteit. U moet weten, uitlatingen over nationaliteit zijn niet strafbaar. Uit de samenhang met de rest van de tekst kan echter volgen dat het niet gaat over hun nationaliteit maar over hun ras. De samenhang met de rest van de tekst geeft dan de sleutel tot de interpretatie van de woorden. Of de tekst beledigend is, komt dan nog niet eens in beeld. Hier is alleen nog maar aan de orde of het over ras gaat of over nationaliteit.

Tweede voorbeeld uit de jurisprudentie.
Als gezegd wordt: *'Mijn partij is voor onvoorwaardelijke terugzending van criminele en parasiterende vreemdelingen'*, blijkt hieruit niet dat dit over mensen gaat wegens hun godsdienst. Dat wordt pas duidelijk als deze eerdere zin wordt gelezen in samenhang met wat er achter staat: *' (...) want dan behoren veelwijverij, het ritueel slachten en het besnijden van meisjes tot het verleden.'*[29]

Derde voorbeeld uit de jurisprudentie.
Een politicus zegt: *'Wij schaffen zodra wij de mogelijkheid en de macht hebben de multiculturele samenleving af'*.[30] Dit is een uitlating die meerdere betekenissen kan hebben. Bijvoorbeeld: Wij zorgen ervoor dat er in Nederland nog maar één normen- en waardenstelsel geldt, een monoculturele samenleving. Maar het kan ook betekenen: Wij gaan een zeer actief assimilatiebeleid voeren. Maar ook: Wij gooien alle buitenlanders eruit.
De rechter heeft indertijd als volgt geoordeeld: De uitlating, bezien in samenhang met de overige tijdens de demonstratie gedane uitlatingen, in het bijzonder de woorden *'Nederland voor de Nederlanders' 'Eigen volk eerst'* en *'Vol is vol'* kan niet anders worden gezien dan als te zijn gericht op de verwijdering van etnische minderheden uit de Nederlandse samenleving.[31] Kortom, de betekenis van de woorden *'Wij schaffen de multiculturele samenleving af'* is *'Wij gooien alle buitenlanders eruit.'* De volgende stap is dan, indien eenmaal de betekenis van de woorden is vastgesteld, of die woorden beledigend zijn of aanzetten tot discriminatie.

Uit deze voorbeelden blijkt dat de samenhang vaak twee functies heeft. **De samenhang geeft aan welke betekenis aan bepaalde woorden moet worden gegeven en de samenhang kan maken dat er sprake is van belediging.** Dus als op één plaats in een document staat

---

[28] HR 15 juni 1976, *LJN* AB5842, NJ 1976, 551.
[29] Rb Zwolle 25 april 1994, in A.C. Possel (red.), *Rechtspraak Rassendiscriminatie*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1995, (hierna: RR) nr. 346, p. 751.
[30] HR 18 mei 1999, *NJ* 1999, 634 (m.nt. A.C. Hart), *LJN* ZD1538.
[31] HR 18 mei 1999, *LJN* ZD1538, *NJ* 1999, 634.

'Joden zijn kruiken' en ergens anders in hetzelfde document staat 'kruiken zijn beesten', dan levert de samenhang op dat bedoeld wordt te zeggen dat Joden beesten zijn. De volgende stap die dan in het beoordelingsproces moet worden gezet is of de uitlating 'Joden zijn beesten' beledigend is over Joden.

Ook bij aanzetten tot haat en discriminatie geldt, naar onze mening, het uitgangspunt dat **de samenhang bepalend kan zijn voor de vraag welke betekenis aan bepaalde woorden moet worden gegeven en dat de samenhang** de componenten van het aanzetten tot haat of discriminatie op zodanige wijze bij elkaar kan brengen **dat er sprake is van aanzetten tot haat en discriminatie.**

Eerst het geven van betekenis. Men dient zich te realiseren dat iemand die een uitlating doet, daarmee iets wil zeggen. De spreker of de schrijver legt bijna altijd de betekenis van wat men zegt in de uiting zelf. Anders begrijpen de toehoorders de uitlating niet en heeft het doen van de uitlating geen zin. Dan is het een onbegrijpelijke uitlating. Kortom, de betekenis van een uitlating is bijna altijd te vinden in de uiting zelf. Ons is uit de jurisprudentie niet één voorbeeld bekend waar voor het vinden van betekenis van een uitlating buiten de uiting zelf wordt gekeken. Dat wil dus zeggen buiten het geschrift zelf, buiten de speech zelf, buiten het boek zelf of buiten de manifestatie zelf. Het enige voorbeeld dat wij kennen, niet uit de jurisprudentie maar uit de praktijk, is het gebruik van geheimtaal. In sommige schrijfsels op een bekende sensatiewebsite in Nederland konden op een gegeven moment beledigende uitlatingen over Finnen aangetroffen worden. Alles wat normaliter buitenlanders of allochtonen in de schoenen geschoven werd, werd nu aan Finnen toegeschreven. De ware betekenis van deze uitlatingen was alleen maar te begrijpen indien men wist dat er eerder, op heel andere plekken op betreffende website, een afspraak was gemaakt om de woorden allochtoon en buitenlanders steevast te vervangen door Finnen. Concluderend: de betekenis van een uitlating is nagenoeg altijd te vinden in de uiting zelf.

Nu het tweede facet van samenhang: het bijeenbrengen van de componenten van het aanzetten tot haat en discriminatie. Over de mogelijke samenhang van componenten binnen één uiting is geen enkele discussie. Het Janmaat-arrest[32] toont dat er samenhang mag worden gezien of gebruikt tussen componenten die op dezelfde manifestatie of demonstratie aanwezig zijn geweest.
Het begrip samenhang is in theorie uiteraard onbegrensd. Ook samenhang derhalve met andere uitingen op andere data en in een andere verschijningsvorm of via een ander medium zou aangenomen kunnen worden. Men dient zich echter wel te realiseren dat we het hier niet hebben over politieke samenhang (de samenhang tussen de opkomende macht van China en de burgeroorlog in Congo), of de biologische samenhang (de verschuiving van het aardmagnetisme en de veranderende vogeltrek) of de astrologische samenhang (de stand van de sterren op het

[32] HR 18 mei 1999, *LJN* ZD1538, *NJ* 1999, 634.

moment van iemands geboorte en zijn of haar karaktereigenschappen) maar over de **strafrechtelijke samenhang.**

Welke uitlatingen moeten en/of mogen meetellen bij het vervullen van een bestanddeel in een tenlastelegging? Er zijn twee factoren die daarbij een grote rol spelen. Ten eerste, de selectie, waarbij het probleem is: wat laten we wel meetellen en wat niet, en waarom. Ten tweede het opzet op die samenhang.

Ten eerste: de selectie
Wij schetsen een voorbeeld met betrekking tot aanzetten tot haat. In stuk A van januari 2008 staat een uitlating A1. Uitlating A1 is in de samenhang van stuk A zelf aanzettend tot haat. Dit is duidelijk geen probleem. Maar nu: Uitlating A1 is in de samenhang van stuk A zelf NIET aanzettend tot haat. Men zou nu uitlating B1 in stuk B van februari 2008 kunnen selecteren en zeggen dat A1 samen met B1 oplevert aanzetten tot haat.
Het bezwaar tegen deze werkwijze is dat men achteraf uitlatingen bij elkaar gaat zetten die de verdachte zelf niet bij elkaar heeft gezet. Men gaat selecteren vanuit een bepaald oogpunt (wat past bij aanzetten tot haat) en selecteert daarbij wat vanuit dat oogpunt past. Men haalt een bepaalde uitlating (B1) uit zijn directe verband en samenhang en constateert een andere samenhang (met A1). Wat niet past bij die nieuwe samenhang wordt uiteraard weggelaten. Wat bijvoorbeeld weggelaten wordt is uitlating B2 die luidt: *'(...) wat mij betreft kunnen moslims wel degelijk gewonnen worden voor de democratie. Al de maatregelen die ik wil nemen tegen het moslimextremisme zijn ook bedoeld om die meerderheid van moslims die daar niets mee te maken heeft uit het verdachtenbankje te halen.'*[33]
Wat wij willen zeggen is dat als je zo maar uitlating B1 aan A1 mag plakken, waarom zou je dan niet ook uitlating B2 daar aan mogen plakken. Of uitlating C2 uit oktober 2006 luidende: *'Als we morgen die straatterroristen aanpakken, profiteren andere Marokkanen daar van.'*[34]
Strafrechtelijk gezien is dit, ons inziens, fundamenteel onjuist omdat je dan allerlei uitlatingen uit hun directe samenhang kan halen en een nieuwe samenhang kan construeren. Je moet dan, omwille van een evenwichtige beoordeling, daarbij ook overal de nuancerende en relativerende uitlatingen, zo die er zijn, meenemen. Er is dan althans geen valide reden om ook het plakken van die nuancerende en relativerende uitlatingen achterwege te laten.

Ten tweede: het opzet
Vooruitlopend op de latere uiteenzetting over dit onderwerp zeggen wij nu dat het opzet gericht moet zijn op het aanzetten tot haat of discriminatie. Dat betekent in zijn simpelste vorm dat er tenminste een bewustheid moet zijn ten aanzien van de tot haat of discriminatie aanzettende uitlatingen en de samenhang daartussen. Indien het gaat om twee uitlatingen in één geschrift,

---

[33] Interview in de Volkskrant, 4 maart 2005, uit: W. Dinsbach, C. de Fey, E. Nieuwenhuizen, *Juridische analyse uitspraken Wilders*, Rotterdam: Art.1 2008, p. 30.
[34] 'De Paus heeft volkomen gelijk', interview met Geert Wilders, *Volkskrant*, 7 oktober 2006.

dus A1 en A2, dan kan vaak eenvoudig geoordeeld worden dat iedere normale lezer moet begrijpen dat dit aanzet tot haat of discriminatie, en de verdachte dus ook. En daarmee is dan het bewijs van opzet rond. Maar dat wordt anders als het gaat om twee of meer uitlatingen in twee of meer uitingen. Dan is het helemaal niet meer eenvoudig vast te stellen dat het voor iedere normale lezer duidelijk is dat het om dat samenstel van uitlatingen gaat, en de samenhang daartussen, en dat dat samenstel oplevert het aanzetten tot haat of discriminatie. Kortom, het bewijs van het opzet is dan naar onze mening niet meer te leveren. Ja, het is wel te leveren als we met een verdachte te maken hebben die verklaart: Ja, indien je uitlating A1 in geschrift A combineert met uitlating B1 tijdens televisieinterview B dan is dat aanzetten tot haat of discriminatie en daarvan was ik mij ook bewust. Maar zo'n verdachte zullen we niet snel treffen. Ook in deze zaak trouwens niet. Kortom, het opzetvereiste is een ernstig limiterende factor voor het gebruiken van de samenhang tussen uitlatingen in verschillende uitingen gedaan.

Resumerend menen wij dat met het voorgaande is aangegeven dat het direct en vooral indirect aanzetten tot weliswaar een relatief ruim begrip is, maar dat zowel de samenhang als het opzet beperkende factoren zijn. De strafrechtelijke samenhang beperkt zich in beginsel bij elke uitlating tot één artikel, één boek, één interview, één bijeenkomst. Het opzet dient ook gericht te zijn op de samenhang en dat moet bewezen kunnen worden.

Opruiend element

Wij hebben al eerder Rosier aangehaald die concludeert dat 'aanzetten' hetzelfde betekent als 'opruien' en dat 'opruien' zoiets betekent als ophitsen, opstoken, aansporen.
Indien men de termen **ophitsen** en **opstoken** hoort, ontstaat de indruk, althans bij sommigen, dat bij de uitlating die men doet om anderen te brengen tot haat, discriminatie of geweld, er voor strafbaarheid sprake moet zijn van een opruiend element, iets dat de louter inhoudelijke aansporing extra kracht bijzet, een krachtversterkend element. De termen 'opruien' en 'ophitsen' zijn tenslotte andere termen dan 'aanraden', 'adviseren' en 'aanbevelen'.

Bij een (gedeeltelijke) veroordeling van Janmaat (en de vereniging Centrum Democraten) door het hof Den Haag in 1995 schrijft annotator Woltjer het volgende:

'Een ander aspect van art. 137d Sr is het bewijs dat is vereist voor het 'aanzetten tot haat of discriminatie'. Het IVUR spreekt van incitement en niet van advocating, hetgeen eerder neerkomt op opruien dan op propageren. Er zal sprake moeten zijn van een zekere vorm van kwaadaardigheid. Gelet op deze zaken is het opmerkelijk dat het hof behalve belediging ook aanzetten tot haat en discriminatie bewezen heeft verklaard.'[35] Die zekere vorm van kwaadaardigheid ontbrak kennelijk in de ogen van de annotator.

---

[35] Hof Den Haag 29 maart 1995, in F.R. van Eck, A. Kellermann, J.W. Nieuwboer (red), *Rechtspraak Rassendiscriminatie 1995-2000*, Rotterdam: Landelijk Bureau ter bestrijding van Rassendiscriminatie (hierna: RR) 2001, nr. 362, p.54.

Dezelfde zaak komt vervolgens bij de Hoge Raad en die verwijst de zaak naar het hof Amsterdam. Het hof Amsterdam spreekt van een fors aantal uitlatingen vrij en overweegt daarbij:

'In het bijzonder acht het hof niet wettig en overtuigend bewezen dat de teksten onder 1 sub c, e en m 'aanzetten' tot haat of discriminatie als bedoeld in art 137d en zoals dit begrip moet worden uitgelegd conform het IVUR. Niet buiten redelijke twijfel is aannemelijk geworden dat de aard en strekking van de uitgesproken teksten en de ernst van de daarin geuite aantijgingen het voor 'aanzetten' noodzakelijke ***opruiingselement*** *aanwezig doen zijn.'*[36] Het standpunt van het Hof luidt kort samengevat: Bij aanzetten zonder opruiingselement is geen bewezenverklaring mogelijk.

In de jurisprudentie is derhalve steun te vinden voor het standpunt dat er bij aanzetten tot haat en aanzetten tot discriminatie, naast de enkele aansporing, sprake moet zijn van een opruiend element. Wij zullen onze visie geven op deze kwestie in het kader van, nu ten eerste, de bespreking van aanzetten tot haat en vervolgens aanzetten tot discriminatie.

Samenvatting
Wij vatten al het voorgaande kort voor u samen. Ook bij de toepassing van artikel 137d Sr dient onderscheid te worden gemaakt tussen kritiek op het geloof en kritiek op de gelovigen. Zowel bij beledigend over mensen, als bij aanzetten tot haat tegen mensen als bij aanzetten tot discriminatie van mensen dient de uitlating onmiskenbaar betrekking te hebben op mensen. 'Aanzetten' betekent hetzelfde als 'opruien'. Het ene begrip is niet ruimer of enger dan het andere begrip.

Er is een directe vorm van aanzetten en een indirecte vorm. Vooral de indirecte vorm van aanzetten maakt aanzetten tot een relatief ruim begrip. Maar zowel de samenhang als het opzet zijn beperkende factoren voor dat ruime begrip aanzetten. De strafrechtelijke samenhang beperkt zich in beginsel bij elke uitlating tot één artikel, één boek, één interview, één bijeenkomst. Het opzet dient gericht te zijn op de samenhang en dient derhalve bewezen te worden.

In de jurisprudentie is steun te vinden voor de stelling dat naast de louter inhoudelijke aansporing, er sprake moet zijn van een opruiend element - wij noemen dat een krachtversterkend element - om te kunnen spreken van aanzetten. Wij zullen nu vervolgens in de bespreking van 'aanzetten tot haat' en 'aanzetten tot discriminatie' de vraag meenemen of die eis inderdaad gesteld moet worden.

---

[36] Hof Amsterdam 23 december 1996, *RR* 2001, nr 416, p.199.

Aanzetten tot haat

Wij signaleren het verschijnsel, dat de term 'haatzaaien' wordt gebruikt indien men 'aanzetten tot haat' bedoelt en willen wijzen op de verkeerde indruk die het begrip 'haatzaaien' kan wekken. Het woord zaaien wekt associaties met het stelselmatig planten van iets kleins. Daardoor kan makkelijk de indruk ontstaan dat 'haatzaaien' en dus 'aanzetten tot haat' bestaat uit het stelselmatig planten van een relatief geringe hoeveelheid haatdragende informatie over een groep. Deze indruk is in onze ogen zeer misleidend. Ten eerste misleidend omdat de suggestie wordt gewekt dat er een relevante samenhang kan zijn tussen uitlatingen die op heel verschillende data worden gedaan en ten tweede misleidend omdat het een indruk wekt van het elementaire mechanisme van 'aanzetten tot haat' die beslist onjuist is. We zullen hierna uitleggen dat aanzetten tot haat *de facto* iets heel anders is. Wij zelf zullen derhalve als het gaat om 'aanzetten tot haat' niet het begrip 'haatzaaien' gebruiken.

Wat is haat? De term is afgeleid uit artikel 4 van het IVUR, het verdrag op grond waarvan aanzetten tot haat (en discriminatie en geweld) in ons wetboek terecht is gekomen. In de literatuur wordt aan het begrip 'haat' de omschrijving gegeven van een houding van vergaande vijandigheid, een extreme vorm van vijandigheid, een gevoel van diepe afkeer.[37] Het is een emotie over mensen die geen ruimte laat voor nuancering, relativering of respectering. Bij gevoelens van haat worden aan het object van de haat geen rechten meer verleend of gevoelens toegekend en men is ook niet meer ontvankelijk voor informatie die de rol van de gehate groep nuanceert of relativeert. Bij aanzetten tot haat gaat het derhalve om het aanzetten tot een extreme emotie. Het is het bestaansrecht van mensen dat in het geding is. Op haatsites wordt de tegenpartij dan ook geen meningsvrijheid gegund. Zij is niet alleen 'minder' of 'onder' maar verdient überhaupt geen respect. Indien er sprake is van haat, is er geen intentie de tegenpartij te overtuigen of tot iets te bewegen of op enige wijze een beroep op deze te doen.
Haat kan beschouwd worden als een essentiële grondstof voor dehumanisering en uitroeiing. Daarom is haat gevaarlijk. Dat is de reden dat 'aanzetten tot haat' in het wetboek terecht is gekomen. Ondanks het gegeven dat haat een vreemde eend is in de drievoudige reeks haat, discriminatie en geweld. Aanzetten tot discriminatie of geweld is aanzetten tot een gedraging. Aanzetten tot het daadwerkelijk ongelijk behandelen of aanzetten tot het plegen van geweld. Dat zijn gedragingen. Haat is slechts een geesteshouding. Aanzetten tot haat is dus het aanzetten tot een bepaalde geesteshouding. Dat is uniek voor het wetboek. Toch hebben de verdragssluitende partijen en onze wetgever indertijd gemeend dat ook aanzetten tot haat in ons wetboek thuishoort. De gedachte erachter is waarschijnlijk, dat heeft de geschiedenis ons intussen wel geleerd, dat haat leidt tot discriminatie en geweld.[38]

---

[37] Rosier 1997, p. 99. Zie bijvoorbeeld ook C. Brants, R. Kool, A. Ringnalda, *Strafbare discriminatie*, Utrecht: Willem Pompe Instituut voor Strafrechtwetenschappen Universiteit Utrecht, 2007, p. 70.

[38] A.L.J. Janssens en A.J. Nieuwenhuis, *Uitingsdelicten*, Deventer: Kluwer 2008, p. 158: '*In de Duitse juridische literatuur vinden we haat omschreven als heftige emotionele gevoelens van vijandschap. Dat strookt in zeker opzicht met een geval in de Nederlandse jurisprudentie waarin alléén het aanzetten tot haat in het geding was. De rechter meende dat de uitlating*

Het is relatief makkelijk te begrijpen dat je mensen zowel direct als indirect tot discriminatie en geweld kan aanzetten. We zullen het straks nog toelichten. Maar je kunt mensen echter alleen maar indirect tot haat brengen. Je kunt immers niet iemand aanzetten tot haat door tegen hem of haar te zeggen: ga groep x haten! Dat heeft geen enkele werking. Omdat derhalve aanzetten tot haat een (deels) ander karakter heeft dan aanzetten tot discriminatie en aanzetten tot gewelddadig optreden, is het zo dat aanzetten tot haat ook (deels) iets anders moet worden ingevuld.
Bij aanzetten tot haat moet het, vanwege die indirectheid, derhalve in de kern gaan om het neerzetten van een beeld dat potentieel voldoende krachtig is om haat, die extreme emotie, te genereren c.q. op te roepen.[39]

Intrinsiek conflictueuze tweedeling
Als het gaat om aanzetten tot haat kent de Nederlandse jurisprudentie niet veel zaken. Veroordelingen voor aanzetten tot haat komen een stuk minder voor dan veroordelingen voor aanzetten tot discriminatie. Naar de mening van het OM is in 2002 een betekenisvol arrest gewezen waarin de Hoge Raad een uitspraak van het hof Amsterdam in stand liet.
In dat arrest werd een rechts-extremist, Michiel K., veroordeeld wegens het verspreiden van teksten op pamfletten.[40]

Het Amsterdamse hof overwoog als volgt:

'In de door verdachte overhandigde tekst van de redevoering wordt — naar het hof begrijpt — (mede) de balans opgemaakt van het door de overheid gedurende jaren gevoerde beleid met betrekking tot toelating tot Nederland van vreemdelingen. Verdachte, tevens de steller van de tekst van de redevoering, geeft daarin, (en denkt u daarbij aan het eerder aangehaalde 'neerzetten van een beeld' – OM), *een beschrijving van de huidige en toekomstige samenleving, onmiskenbaar bezien vanuit het perspectief van* ***één*** *deel van de samenleving, gekarakteriseerd als 'onze eigen Nederlandse burger'. De uit die categorie van burgers bestaande groep zou worden overvleugeld door een andere, krachtiger groep, gevormd door de hier te lande verblijvende vreemdelingen. De samenleving is aldus in twee groepen verdeeld. Binnen dat onderscheid bevindt zich — aangemerkt als onwetend slachtoffer van het gevoerde beleid — 'onze tot weerloosheid getrainde doorsnee burger' tegenover de ingestroomde vreemdeling, waarmee onmiskenbaar wordt gedoeld op groepen mensen van zekere etnische afstamming, en in het bijzonder de tot die groepen behorende islamieten.*
Deze groepen kennen, 'gezalfd en wel' louter rechten, terwijl het even bedoelde overheidsbeleid

---

groepen tegenover elkaar plaatste en zo voor een 'intrinsiek conflictueuze tweedeling' zorgde (HR 2 april 2002, NJ 2002, 421). Deze omschrijving is in overeenstemming met de bedoeling van de wetgever niet zozeer de haat als zodanig tegen te gaan, maar veeleer de discriminatie en het geweld als mogelijk gevolg daarvan.'
[39] Rosier 1997, p. 99-100.
[40] HR 2 april 2002, *LJN* AD8693, *NJ* 2002, 421.

vijandig is gericht op de bestaansbronnen van 'onze doorsnee burger', het kind van de rekening. Zo moet die 'doorsnee burger' niet alleen vrezen voor zijn kansen op de arbeidsmarkt, voor beknotting in de uitoefening van grondrechten en voor het functioneren van 'een adequate rechtspraak', maar moet hij bovendien op termijn vrezen voor zijn eigen veiligheid en welvaart. Door de aldus geschetste intrinsiek conflictueuze tweedeling worden etnische vreemdelingen gepositioneerd tegenover 'onze doorsnee' ofwel autochtone burger, en strekt de tekst van de redevoering tot het in diskrediet brengen van vreemdelingen en zet het aan tot haat tegen hen.[41]

Het hof en de Hoge Raad verlangen in dit arrest dat er sprake is van het schetsen van een **intrinsiek conflictueuze tweedeling**. Dit is het enige concrete criterium dat de jurisprudentie ons levert. Daarbij wordt tevens aangegeven dat het moet gaan om een tweedeling waarbij de aangewezen groep wordt gepositioneerd **tegenover** de rest van de bevolking. De woorden 'intrinsiek conflictueuze tweedeling' zijn niet volslagen helder. Het woord intrinsiek kan meerdere betekenissen hebben, waaronder inwendig, innerlijk, van binnen uit en wezenlijk, maar heeft, gezien het ontbreken van een e op het einde in ieder geval betrekking op conflictueuze.

Indien wij trachten een verdere omlijning van dit criterium te vinden, is voor ons richtinggevend dat er voor haat hoge eisen dienen te worden gesteld. Anders verwordt het tot, bijvoorbeeld, 'aanzetten tot afkeer' of 'aanzetten tot angst', en dat voldoet niet aan 'aanzetten tot haat'. Omdat artikel 137d Sr in de wetsparagraaf over de openbare orde staat is tevens richtinggevend dat het moet gaan om een dreigende verstoring van de openbare orde. Om van het schetsen van een intrinsiek conflictueuze tweedeling te kunnen spreken dienen ons inziens de volgende elementen aanwezig te zijn:

1. Twee groepen worden middels een tweedeling tegenover elkaar gesteld waarbij,
2. Vanuit een éénzijdig perspectief wordt geschetst dat,
3. De maatschappij dan wel de ene groep ernstig de dupe wordt van één of meer schadelijke eigenschappen van de andere groep en
4. De door die tweedeling ontstane (belangen)kloof tussen de twee groepen zeer wel kan leiden tot ernstige en vaak gewelddadige conflicten.

Alleen indien deze elementen aanwezig zijn wordt er een beeld neergezet dat potentieel voldoende krachtig is om haat te genereren, en is het dus aanzetten tot haat.[42]

---

[41] HR 2 april 2002, *LJN* AD8693, *NJ* 2002, 421, r.o. 3.4, Hof Amsterdam 8 juni 2000, NJ 2000, 160.
[42] Professor de Roos schrijft in zijn advies dat de uitingen minstens zodanig moeten zijn dat zij geschikt zijn om een sfeer van existentiële bedreigdheid te creëren.

Een in onze ogen goed voorbeeld is de recente (niet-)ontvankelijkheidsbeslissing van het Europese Hof inzake de veroordeling van de Franse politicus Le Pen. Le Pen werd in Frankrijk veroordeeld voor de volgende tekst in een interview met het dagblad Le Monde:

'De dag dat we in Frankrijk niet meer 5 miljoen, maar 25 miljoen moslims zullen hebben, zullen zij het zijn die de dienst uitmaken. En de Fransen zullen dicht langs de huizen lopen, en zich met neergeslagen ogen over het trottoir bewegen. Als zij dit niet doen zal hun gevraagd worden: "waarom kijk je me zo aan? Zoek je soms ruzie?" En dan kun je alleen nog maar snel weggaan, anders word je in elkaar geslagen.[43]

Alle elementen van een intrinsiek conflictueuze tweedeling zijn duidelijk aanwezig. De moslims maken de dienst uit en de Fransen lopen dicht langs de huizen. Hier ziet men de tweedeling, waarbij de groepen tegenover elkaar gesteld worden. De Fransen worden de dupe van de agressiviteit van de moslims. Ernstig de dupe. De Fransen moeten snel weggaan anders worden ze in elkaar geslagen. De kloof leidt tot conflicten. Het éénzijdige perspectief behoeft nauwelijks toelichting. Het hele beeld wordt zonder enige slag om de arm, voorbehoud of nuancering neergezet. Het éénzijdige perspectief als eis voor aanzetten tot haat is belangrijk omdat anders de vereiste kracht van de uitlating niet voldoende is om de extreme emotie te genereren die haat is.

Krachtversterkend element

De kracht die nodig is om haat te genereren hangt af van de reeds bestaande verhouding tussen de aangewezen groep en de groep die aangezet moet worden, vaak (maar niet altijd) zijnde de rest van de samenleving. Als er al een bepaald wantrouwen of bepaalde animositeit is tussen twee groepen, hoeft het beeld minder krachtig te zijn om toch haat te genereren of hoeft het neerzetten minder krachtig te zijn om toch haat te genereren. Een bekend voorbeeld uit de Europese jurisprudentie is de zaak Zana versus Turkije. Een voormalig burgemeester zegt in een interview dat hij de PKK steunt. Die opmerking kan de extreem gespannen situatie verergeren. Het kan de lont in het reeds met explosieve haat gevulde kruitvat zijn.[44]

In een samenleving als de onze evenwel, waarin groepen toch min of meer vreedzaam met elkaar omgaan, zal het beeld dat wordt neergezet over een bepaalde groep, de intrinsiek conflictueuze tweedeling, een krachtig beeld moeten zijn. Om dat krachtige beeld neer te zetten dienen naar wij menen binnen die intrinsiek conflictueuze tweedeling krachtversterkende elementen te worden opgenomen, wil het voldoende krachtig zijn om potentieel die haat op te wekken. Dat maakt dat binnen Nederlandse verhoudingen uitlatingen om te kunnen worden gekwalificeerd als aanzetten tot haat welhaast altijd voorzien moeten zijn van ongenuanceerde

[43] EHRM 20 april 2010, nr. 18788/09, *Le Pen/Frankrijk, ontvankelijkheidsbeslissing.*
[44] EHRM 25 november 1997, nr. 18954/91, *Zana/Turkije.*

en/of suggestieve elementen om voldoende kracht te hebben. Het afwezig zijn van dit soort elementen is een sterke indicatie dat er geen sprake is van een aanzetten tot haat.

Samenvatting
Wij vatten het voorgaande voor u samen.

Aanzetten tot haat tegen mensen is het doen van een uitlating waarmee wordt aangezet tot een bepaalde geesteshouding, namelijk een vergaand gevoel van vijandigheid of diepe afkeer jegens anderen. Omdat aanzetten tot haat per definitie op indirecte wijze zal geschieden, dient de vorm waarin wordt aangezet voldoende krachtig te zijn om deze extreme negatieve emotie, de haat, te genereren. Dit is het geval indien er met de uitlating een **intrinsiek conflictueuze tweedeling** wordt geschetst. Daarvan is sprake als er vanuit een éénzijdig perspectief wordt geschetst dat twee groepen tegenover elkaar komen te staan waarbij de ene groep ernstig de dupe wordt van één of meer schadelijke eigenschappen van de andere groep en waarbij de door de tweedeling ontstane (belangen)kloof zeer wel kan leiden tot ernstige en vaak gewelddadige conflicten. In die schets van de intrinsiek conflictueuze tweedeling zijn welhaast altijd krachtversterkende c.q. opruiingselementen aanwezig.

Aanzetten tot discriminatie
In de beschikking van het hof staat onder paragraaf 14 dat het OM wordt bevolen Wilders te vervolgen voor 'aanzetten tot discriminatie'.[45] Aan dat bevel hebben wij uiteraard gevolg gegeven, met daarbij de kanttekening dat in de beschikking zelf de argumenten voor de vervolging van 'aanzetten tot discriminatie' niet afzonderlijk door het hof worden genoemd.

Het woord 'discriminatie' wordt in allerlei betekenissen gebruikt. Het is een verzamelbegrip en daarbij doelen wij niet op de diverse soorten van discriminatie (ras, godsdienst, handicap) maar op de diverse verschijningsvormen. Iets beledigends zeggen, iemand de toegang ontzeggen tot een bepaalde gelegenheid of zeggen dat ze allemaal eruit gegooid moeten worden... dát wordt allemaal aangeduid met 'discriminatie'. Maar bij 'aanzetten tot discriminatie' gaat het maar om één vorm. De vorm zoals die in artikel 90quater Sr wordt gedefinieerd.

Artikel 90quater luidt:
'Onder discriminatie of discrimineren wordt verstaan elke vorm van onderscheid, elke uitsluiting, beperking of voorkeur, die ten doel heeft of ten gevolge kan hebben dat de erkenning, het genot of de uitoefening op voet van gelijkheid van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden op politiek, economisch, sociaal of cultureel terrein of op andere terreinen van het maatschappelijk leven, wordt teniet gedaan of aangetast.'

[45] Hof Amsterdam 21 januari 2009, *LJN* BH0496, paragraaf 14.

De toelichting in het boek Strafrecht, Tekst & Commentaar luidt:

'In het algemeen gesteld is van discriminatie (...) in strafrechtelijke zin sprake wanneer deze inhoudt een ongelijke behandeling, welke haar grond of motief vindt in een persoonlijke status waardoor personen of groepen van personen van elkaar worden onderscheiden.'[46]

Het gaat ons nu om het woord **behandeling**. 'Aanzetten tot discriminatie' is aanzetten tot een gedraging, namelijk het discriminatoir oftewel ongelijk behandelen. Het is beslist **niet** het aanzetten tot discriminatoir denken of het aanzetten tot een discriminatoire visie.
Een opvatting derhalve die inhoudt dat aanzetten tot discriminatie meestal zal neerkomen op het bezigen van uitdrukkingen die negatieve beeldvorming in de hand werken en ertoe geëigend zijn mensen tot discriminerende overtuigingen en attitudes te brengen, is **niet** juist. Het aanzetten tot een discriminatoire overtuiging of attitude kan in de praktijk strafbaar zijn op grond van artikel 137c Sr door het gebruik van beledigende uitdrukkingen, maar dat hoeft niet zo te zijn. Het bijdragen aan een discriminatoire voedingsbodem is als zodanig niet strafbaar gesteld. Zo ook het ventileren van kritiek op allerlei zaken die met een groep samenhangen. Daarmee kan de kans vergroot worden dat mensen zich op een gegeven moment anders gaan gedragen tegenover de mensen die tot die groep behoren. Maar dit ventileren van kritiek is niet strafbaar gesteld.

Wij hebben getracht tot een juiste formulering te komen van wat 'aanzetten tot discriminatie' nu precies is. En belangrijk daarbij is om evenals bij aanzetten tot haat de ingebakken opzetcomponent buiten de definitie te laten. Bij het zoeken naar een definitie van wat qua feitelijkheid doodslag is, dient het opzet ook buiten de definitie te worden gehouden. De beoordeling van het wilselement, dus het opzet, komt later, nadat eerst is vastgesteld dat er sprake is van doodslag. Bij doodslag is dat makkelijker omdat het wilselement niet in de term zit ingebakken. Bij 'aanzetten tot discriminatie' moet je het wilselement nadrukkelijk buiten de definitie plaatsen. Eerst het feitelijke substraat. Daarna het wilselement.

Door Rosier wordt geopperd dat 'aanzetten tot discriminatie' zou bestaan uit het doen van uitlatingen die ertoe geëigend zijn of die geschikt zijn (geëigend en geschikt zijn volgens de Van Dale synoniemen) om anderen tot discriminerende handelingen te bewegen.[47] Wij zijn niet gelukkig met deze formulering omdat ze de verwoording lijkt te zijn van de kans op een gevolg. Namelijk de kans dat anderen discriminerende handelingen gaan plegen. Aanzetten tot discriminatie is, evenals aanzetten tot haat, echter niet een materieel- of gevolgsdelict maar een formeel delict.[48] Bij formele delicten beperkt de delictsomschrijving zich alleen maar tot het strafbaar stellen van de handeling, in dit geval de uitlating, en wordt de kans op een gevolg en

---

[46] Tekst & Commentaar Strafrecht, 8e druk, art. 90quater, aant. 2.
[47] Rosier 1997, p. 101.
[48] Tekst & Commentaar Strafrecht, 8e druk, Titel V, Misdrijven tegen de openbare orde, aant. 3.

het al dan niet intreden van het gevolg buiten de delictsomschrijving gelaten. Volgens de theorie is dan de vraag of het gevolg wel of niet intreedt en ook de eventuele kans daarop, niet relevant voor de vraag of er sprake is van aanzetten tot discriminatie of haat.

Bij de definiëring van wat 'aanzetten tot discriminatie' is, dient de kans op een gevolg dus buiten de definiëring te blijven. Om u te tonen dat de kans op een gevolg een onbruikbaar criterium is om te gebruiken bij de vraag naar de juiste definiëring van aanzetten tot discriminatie, geven wij u het volgende voorbeeld van een uitlating: *We moeten alle mannen de toegang tot openbare gebouwen ontzeggen.* Deze uitlating is duidelijk een aanzetten tot discriminatie maar de kans op een gevolg is nul of nagenoeg nul.

Het hof Amsterdam hanteert in een arrest van 24 mei 1996 aangaande een discriminatiezaak een formulering die ons dichter bij het juiste criterium brengt. De formulering luidt:

'Immers, degene die nog niet zo dacht als in het pamflet is verwoord, kan door lezing daarvan op het daarin verkondigde idee worden gebracht.'[49]

Naar onze mening moet het derhalve zo zijn dat de gebruikte formulering bij aanzetten tot discriminatie zodanig is dat de woorden geschikt zijn om het idee te wekken om discriminerende handelingen te gaan verrichten. En dit idee moet een min of meer concreet idee voor handelen zijn en dient goed te worden onderscheiden van een overtuiging, een attitude of geesteshouding. Een juiste formulering voor 'aanzetten tot discriminatie' is ons inziens:

Aanzetten tot discriminatie is het doen van een uitlating die erop gericht is om bij anderen het idee te wekken (of te versterken) om een bepaalde groep discriminatoir te behandelen in de zin van artikel 90quater Sr.

Het woord gericht heeft in dit criterium niet te maken met het opzet van de dader. Die gerichtheid moet een eigenschap van de woorden zelf zijn. Die gerichtheid op het wekken van het idee maakt de woorden geschikt om het idee te wekken.

Direct en indirect

Bij aanzetten tot haat hebben wij gezegd dat je mensen slechts **indirect** tot haat kunt brengen. Door een intrinsiek conflictueuze tweedeling te schetsen. We hebben ook gezegd dat aanzetten tot discriminatie zowel direct als indirect kan plaatsvinden.

Het is makkelijk te begrijpen dat je **direct** tot discriminatie kan aanzetten. We gaven daarnet al een voorbeeld: *We moeten alle mannen de toegang tot openbare gebouwen ontzeggen.* Een ander voorbeeld, afkomstig uit de jurisprudentie, is: Je kunt in een toespraak, net na de

[49] Hof Amsterdam 24 mei 1996, *LJN* AD2562.

bezetting van en de gijzelingsactie in een provinciehuis door een aantal jonge Zuid-Molukkers, zeggen:

'Wanneer zal onze regering het niet langer tolereren dat een stelletje volstrekt ongeregeld terreurdaden op weerlozen pleegt. Wanneer zal onze regering uitspreken: dit was de laatste keer. Bij de volgende keer pakken wij alle jonge Zuid-Molukkers tot een bepaalde leeftijd op en brengen ze ver buiten het land.[50]

Dit is aanzetten tot discriminatie in de directe vorm. Het gericht zijn op het wekken van een idee is bij deze directe vorm heel evident. Het idee voor de discriminerende behandeling waarop de woorden zijn gericht wordt letterlijk uitgespeld. Ook dát er sprake is van discriminatie is in beide voorbeelden evident omdat er geen enkel fatsoenlijk argument aangevoerd wordt of zelfs maar denkbaar is om deze groepen zo te behandelen. Het is vanzelfsprekend fout. Het is vanzelfsprekend fout als de regering zomaar de hele groep jonge Zuid-Molukkers over de grenzen brengt als slechts enkelen van hen een strafbaar feit hebben begaan.

Maar zoals we bij aanzetten tot haat al hebben gezien dat er een **indirecte** vorm van aanzetten bestaat, is dat bij aanzetten tot discriminatie ook het geval. Bij die indirecte vorm van aanzetten tot discriminatie wordt de discriminerende behandeling waartoe wordt aangezet niet letterlijk genoemd maar de bewoordingen zijn desondanks wel zo gekozen dat ze erop gericht zijn het idee voor die discriminerende behandeling te wekken.

Indirect aanzetten tot discriminatie is een meer verhulde manier van aanzetten. Daarom is er meer nodig om toch te kunnen spreken van aanzetten tot discriminatie. Naar onze opvatting dienen er twee elementen aanwezig te zijn: de **argumentatie** om mensen te discrimineren en de **bewoordingen** die gericht zijn op het wekken van het idee om ze daadwerkelijk de discriminerende behandeling te geven. De beide componenten kunnen in dezelfde bewoordingen verpakt zitten.

Een goed voorbeeld van indirect aanzetten tot discriminatie is de volgende aan de jurisprudentie ontleende uitlating:

'Omdat wij niet langer kunnen tolereren, dat Nederlanders creperen in krotwoningen terwijl Surinamers gratis en voor niets de mooiste eengezinswoningen krijgen zonder daar ook maar een luie zwarte hand voor uit te steken. In het kader van de zogenaamde 'positieve discriminatie' worden al die zwarte, gele en bruine schoolers namelijk bevoordeeld bij het krijgen van een woning, waar een blanke Nederlander misschien al jaren op wacht.[51]

---

[50] Rb Rotterdam, 19 februari 1980, *LJN* AC6815, *NJ* 1980, 372.
[51] HR 22 december 1981, *LJN* AC7456, *NJ* 1982, 178.

In deze uitlating zijn duidelijk de twee componenten te onderkennen die bij indirect aanzetten tot discriminatie essentieel zijn: de argumentatie om mensen te discrimineren en de bewoordingen die gericht zijn op het wekken van het idee om ze daadwerkelijk de discriminerende behandeling te geven. Hier wordt bij anderen (gemeenten, woningbouwcorporaties enz.) indirect het idee gewekt om een bepaalde groep in de hun toekomende rechten te beknotten.

Als die bewoordingen die gericht zijn op het wekken van het idee om ze daadwerkelijk de discriminerende behandeling te geven ontbreken, resteert in veel gevallen de argumentatie en die is vaak te bestempelen als groepsbelediging.
Het negatief beschrijven van groepen is echter niet voldoende voor het etiket aanzetten tot discriminatie. Hetzelfde geldt voor het hieraan sterk verwante kweken van een discriminerende visie. Beide vormen zijn in veel gevallen wel strafbaar op grond van artikel 137c Sr.

Krachtversterkend element
Wij hebben bij de behandeling van aanzetten tot haat gezegd dat in een samenleving als de onze het beeld dat wordt neergezet over een bepaalde groep welhaast altijd moet zijn voorzien van krachtversterkende elementen wil het voldoende krachtig zijn om haat op te wekken. Discriminatie heeft een heel ander karakter dan haat. Naar onze mening is voor **direct aanzetten** tot discriminatie **geen krachtversterkend element** nodig. Je kunt gewoon zeggen: *We moeten alle mannen weren uit openbare gebouwen*. Dat is aanzetten tot discriminatie en hierbij is geen enkel krachtversterkend element nodig. Dat kan er uiteraard wel bij geleverd worden, maar nodig is het niet. Voor dit standpunt vinden wij steun bij een oud arrest van de Hoge Raad over opruiing. Opruiing dat naar onze mening qua aard hetzelfde is als aanzetten tot. De Hoge Raad heeft in dat arrest uit 1916 beslist dat voor opruiing niet nodig is dat heftige, de hartstochten opwekkende taal wordt gebruikt. Voldoende was, dat verdachte in militaire dienst opgeroepen of op te roepen personen heeft opgewekt om dit te weigeren, of opzettelijk na te laten de orders van hun meerderen te gehoorzamen.[52]

Bij **indirect** aanzetten tot discriminatie ligt het iets anders. In het voorbeeld dat wij zojuist gaven over Surinamers zijn de argumenten om mensen te discrimineren voorzien van lichte krachtversterkende elementen: *'gratis en voor niets', 'luie zwarte hand', 'schooiers', 'jaren op wacht'*. In de meeste gevallen van indirect aanzetten tot discriminatie zullen dit soort elementen aanwezig zijn. Wij menen echter dat het aanwezig zijn van dit soort opruiende elementen niet noodzakelijk is om te kunnen spreken van indirect aanzetten tot discriminatie. De argumentatie om mensen te discrimineren kan immers ook in rustige zakelijkheid geventileerd kan worden. Maar die aanwezigheid van krachtversterkende elementen is wel een sterke indicatie is dat er sprake is van een aanzetten tot discriminatie.

---

[52] HR 26 juni 1916, *NJ* 1916, 703.

In dit voorbeeld is trouwens ook goed te zien dat indien men niet kan concluderen tot een aanzetten tot discriminatie, er toch vaak een strafbare groepsbelediging kan overblijven.

Samenvatting
We vatten het voorgaande weer samen. Aanzetten tot discriminatie is het doen van een uitlating die erop gericht is om bij anderen het idee te wekken (of te versterken) om een bepaalde groep discriminatoir te behandelen. Een uitlating kan direct of indirect aanzetten tot discriminatie. Bij direct aanzetten tot discriminatie, wordt er een uitlating gedaan die er op gericht is bij anderen het concrete idee te wekken mensen discriminatoir te gaan behandelen, waarbij de te geven discriminatoire behandeling letterlijk wordt uitgespeld. Voor direct aanzetten tot discriminatie is een krachtversterkend element niet noodzakelijk.

Bij indirect aanzetten tot discriminatie wordt er weliswaar niet letterlijk uitgespeld wat de discriminatoire behandeling zou moeten inhouden, maar zijn de bewoordingen desondanks zo gekozen dat ze erop gericht zijn het idee voor de discriminerende behandeling te wekken. Indirect aanzetten tot discriminatie is een meer verhulde manier van aanzetten. Daarom is er meer nodig om toch te kunnen spreken van aanzetten tot discriminatie: ten eerste de argumentatie om mensen te discrimineren, en ten tweede de bewoordingen die gericht zijn op het wekken van het idee om daadwerkelijk de discriminerende behandeling te geven. Beide onderdelen kunnen in dezelfde bewoordingen aanwezig zijn. In de meeste gevallen waarin sprake is van indirect aanzetten tot discriminatie zullen krachtversterkende elementen aanwezig zijn, maar ook daarbij is dat niet noodzakelijk.

Context
Nadat beoordeeld is dat de uitlating naar zijn bewoordingen en in samenhang met de hele uiting 'aanzetten tot discriminatie' is, kan men nog niet tot de conclusie komen dat er sprake is van *strafbaar* aanzetten tot discriminatie.

We komen terug op het bestanddeel discriminatie. De definitie van 90quater en de toelichting daarop in Tekst en Commentaar zijn ruim gesteld en omvatten een breed spectrum aan gedragingen. Het risico is daarbij dat er gedragingen denkbaar zijn die wel onder deze definitie vallen, maar daar in strafrechtelijke zin niet in thuishoren. Ook het aanzetten tot deze gedragingen behoort dan niet strafbaar te zijn. Als dit soort gedragingen onder de werking van dit artikel kunnen vallen, dient er bij de uitleg en toepassing van dit artikel een correctiemechanisme te functioneren. Gedragingen die buiten het bereik van 90quater vallen zijn uiteraard niet strafbaar en dat geldt dan ook voor het aanzetten tot die gedragingen.

Het is zo dat sommige discriminerende maatregelen voor door de strafwet beschermde groepen zeer wel ethisch deugdelijk dan wel maatschappelijk wenselijk kunnen zijn. Een voorbeeld van zo'n maatregel is bijvoorbeeld het onttrekken van kinderen aan de opvoeding door hun

verstandelijk zeer gehandicapte ouders. Uiteraard kan men over de wenselijkheid van zo'n maatregel van mening verschillen, maar dat er serieus over zo'n maatregel gedacht moet kunnen worden is min of meer onomstreden. Aangezien over zo'n maatregel gepraat moet kunnen worden, moeten mensen ook in staat gesteld zijn om zo'n maatregel voor te stellen. En van iemand die dat doet, zeggen wij vervolgens dat hij, naar de bewoordingen en de samenhang althans, voldoet aan het mechaniek voor aanzetten tot discriminatie.
Wij zeggen dit allemaal om duidelijk te maken dat bij 'aanzetten tot discriminatie' net als bij 'groepsbelediging' naar onze mening een correctie nodig is nadat bij een eerste stap is vastgesteld dat de uitlating op zichzelf c.q. naar zijn bewoordingen en samenhang aanzettend is tot discriminatie. Bij belediging bestaat die correctie uit de context en de onnodige grievendheid, bij 'aanzetten tot discriminatie' dient die correctie te bestaan uit iets soortgelijks. Bij 'aanzetten tot haat' en 'aanzetten tot gewelddadig optreden' kunnen wij ons eigenlijk niet voorstellen dat een correctiestap in deze zin denkbaar is. Geweld en haat zijn in alle gevallen zo verkeerd en fout dat er geen reden en ruimte is voor zo'n correctie.

Bij 'aanzetten tot discriminatie' is dit evenwel duidelijk anders. Zo'n voorbeeld rond gehandicapte ouders laat zien dat er bij aanzetten tot discriminatie ook een contextuele toetsing moet plaatsvinden. Het is de bijdrage aan een maatschappelijk debat die kan bewerkstelligen dat de strafbare angel uit het discriminerende aanzetten wordt gehaald. Bij artikel 137c Sr kan de invloed van artikel 10 EVRM moeiteloos via de werking van de tweede stap in het beslissingsmodel van de Hoge Raad, de contextuele toetsing, worden geïncorporeerd in de beoordeling van de strafbaarheid van uitlatingen. Bij artikel 137d Sr, althans bij aanzetten tot discriminatie, zou zulks naar onze mening op eenzelfde wijze gestalte moeten krijgen.

Men zou zich evenwel kunnen afvragen of het verschil in strafbaarheid niet simpelweg zit bij en zich beperkt tot het aanzetten tot ongerechtvaardigd onderscheid en het aanzetten tot gerechtvaardigd onderscheid, beide vallend onder 90quater Sr. Het praten over de opvoeding van kinderen van gehandicapte ouders zou dan, ondanks het gegeven dat het onder het bereik van 90quater valt, aanzetten tot gerechtvaardigd onderscheid zijn en daarom niet strafbaar. Wellicht is dit denkbaar maar het probleem bij zo'n benadering is echter uiteraard wel: wat is wel gerechtvaardigd en wat is niet gerechtvaardigd onderscheid. Wat de één gerechtvaardigd vindt, vindt de ander ongerechtvaardigd. Kortom, zo'n tweedeling lijkt ons strafrechtelijk zeer lastig te hanteren.
Derhalve menen wij dat een beoordeling die (mede) werkt via de stap van de contextuele toets, een plaats dient te hebben in het beoordelingsmodel van aanzetten tot discriminatie.

De contextuele toetsing kan dan, om bij het voorbeeld te blijven, met zich meebrengen dat geoordeeld wordt dat hetgeen over de gehandicapte ouders naar voren is gebracht en in principe onder het bereik van 90quater Sr valt, gezien moet worden als een bijdrage aan een maatschappelijk debat en dat daarom in beginsel het strafbare tot discriminatie aanzettende

karakter weg wordt genomen. Middels deze contexttoets kan dan tevens de invloed van de Europese jurisprudentie zijn effect hebben binnen de toetsing aan de Nederlandse strafbepaling.

Onnodige buitensporigheid

Ook de derde stap in de toetsing zal bij aanzetten tot discriminatie gezet moeten worden. Deze toets is dan niet de onnodige grievendheidtoets zoals bij artikel 137c Sr maar wel een toets in dezelfde geest. Bij aanzetten tot discriminatie gaat het om een handeling waartoe wordt aangezet. In de politiek gaat het dan voornamelijk om het aanzetten tot het treffen van een discriminatoire maatregel. Die discriminatoire maatregel kan buitensporig zijn ten opzichte van het maatschappelijke probleem, naar aanleiding waarvan tot het treffen van de maatregel wordt aangezet. Het Europese Hof zegt in de zaak Le Pen dat een ieder die zich aan een openbare discussie van algemeen belang waagt, gebruik kan maken van een zekere mate van overdrijving, ja zelfs provocatie, dat wil zeggen, enigszins buitensporig in zijn uitlatingen kan zijn. Een zekere buitensporigheid is dus toegestaan.
Bij de laatste stap in het toetsingskader van aanzetten tot discriminatie zal derhalve dienen te worden beoordeeld of de in de uitlating voorgestelde maatregel, zowel naar de bewoordingen als de inhoud bezien, in een wanverhouding staat tot het onderliggende maatschappelijke probleem. Als er sprake is van die wanverhouding dan noemen wij dat (naar analogie met de onnodige grievendheid bij groepsbelediging), onnodige buitensporigheid.

Vertalend naar de praktijk menen wij dat een politicus, gelet op de aard van zijn werkzaamheden onderscheidmakende voorstellen mag doen. Waar de door hem voorgestelde oplossing echter, gelet op de inhoud en/of de vorm, in een wanverhouding staat tot het onderliggende maatschappelijke probleem, overschrijdt hij de ruime grenzen van de context van het politieke debat. Zo zal een politicus strafbaar aanzetten tot discriminatie indien hij voorstelt om, ter bestrijding van het besnijdenisprobleem, alle Ethiopische en Somalische meisjes in kindertehuizen te plaatsen en al hun ouders in heropvoedingskampen.

Kortom, wij menen dat ook bij 'aanzetten tot discriminatie' de strafbaarheid beoordeeld moet worden aan de hand van een 3-stappen model.

Samenvatting

Wij vatten het voorgaande weer even voor u samen. Nadat beoordeeld is dat de uitlating naar zijn bewoordingen en in samenhang met de hele uiting 'aanzetten tot discriminatie' is, dient deze in de context te worden getoetst. Dit dient te gebeuren omdat niet ieder aanzetten tot het maken van onderscheid met betrekking tot bepaalde groepen, in het licht van een bijdrage aan een maatschappelijk debat, ook tevens een strafbaar aanzetten tot discriminatie hoeft in te houden. Er zijn situaties denkbaar waarin het voorstellen tot het maken van dit onderscheid geoorloofd is.

Het maatschappelijk debat in het algemeen, en het politieke debat in het bijzonder, vormt een zeer krachtige context die het tot discriminatie aanzettend karakter aan een uitlating kan ontnemen. De grens wordt daarbij echter overschreden indien er een wanverhouding bestaat tussen de discriminerende handeling waartoe wordt aangezet en het onderliggende maatschappelijke probleem naar aanleiding waarvan tot die handeling wordt aangezet. In dat geval is de maatregel waartoe wordt aangezet onnodig buitensporig en is het doen van de uitlating strafbaar aanzetten tot discriminatie.

Opzet

Het woord 'opzet' komt niet voor in de delictsomschrijving van artikel 137d Sr. Desalniettemin wordt 'aanzetten tot haat of discriminatie' als een opzetdelict beschouwd. Volgens de juridische doctrine zit het opzetvereiste ingebakken in het woord 'aanzetten'.

Wij hebben hiervoor al gesteld dat dit 'ingebakken zijn' in het woord 'aanzetten' niet wegneemt dat bewezen dient te zijn dat dit opzet (in zijn volledigheid) aanwezig is. In een recente zaak bij de Hoge Raad bijvoorbeeld, in 2007, over het meerijden op een carnavalswagen met racistische leuzen[53], is te zien dat nadrukkelijk het onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds het aanzetten tot en anderzijds het opzet dat in het aanzetten besloten ligt. Over het aanzetten wordt (door AG Vellinga) gezegd dat, in dit geval, het meerijden op de carnavalswagen naar zijn uiterlijke verschijningsvorm als aanzetten tot discriminatie kan worden aangemerkt. Vervolgens wordt er uitgebreid ingegaan op het opzet.

Indertijd bij de invoering werd de regering gevraagd of aanzetten tot haat een objectief of een subjectief begrip is. Dit was een vraag naar de rol van het wilselement. Met andere woorden: moet bewezen worden dat het de **bedoeling** van de dader was aan te zetten tot haat of kan de rechter op grond van **algemene uitgangspunten** beslissen dat een bepaalde uitlating aanzet tot haat, en dat de dader zich slechts bewust hoeft te zijn van die betekenis om zijn opzet daarop bewezen te achten.

In de Memorie van Antwoord beantwoordde de minister die vraag aldus:

'Naar aanleiding van de vraag of aanzetten tot haat een objectief dan wel een subjectief begrip is, merken de ondergetekenden op dat aanzetten opzet insluit. Voor de strafbaarheid is dus - in verband met de leer van de HR omtrent het voorwaardelijk opzet - vereist dat de dader ten minste de kans dat anderen door zijn uitlating tot haat, discriminatie of gewelddadig ***optreden*** *zouden worden bewogen, willens en wetens heeft aanvaard.*
Dit vereiste gaat iets minder ver (aldus nog steeds de minister – OM) *dan de eerder voorgestelde beperking tot uitlatingen waarvan de dader weet of redelijkerwijze moet vermoeden dat zij het* ***gevolg*** *teweeg zullen brengen.* ***Die beperking komt meer overeen met de opvatting die***

[53] HR 28 augustus 2007, *LJN* BA5618.

slechts van opzet wil spreken wanneer de dader zich bewust is van de zekerheid of waarschijnlijkheid dat het gevolg zal intreden. *Ook in de voorgestelde redactie is echter het aanzetten tot haat noch een subjectief begrip in die zin dat zou moeten worden bewezen dat de dader de bedoeling had tot haat aan te zetten, noch een objectief begrip in die zin dat de voorstelling van de dader niet terzake doet.*[54]

Dit antwoord van de minister indertijd verdient nauwkeurige aandacht. Gevraagd naar de invulling van het opzet, objectief of subjectief, geeft de minister een antwoord waarin hij een verband legt tussen dat wilselement en het resultaat van het aanzetten, de kans op een gevolg. Het wezen van het delict 'aanzetten tot haat en discriminatie' is echter, zoals we al hebben toegelicht, dat de vraag of het gevolg wel of niet intreedt er niet toe doet. Het gevolg en ook de kans op het gevolg is niet in de delictsomschrijving opgenomen. Vooral door het woord 'tot' lijkt dat misschien wel zo, en dat zien we ook terug in de jurisprudentie[55], maar dat is niet zo. In het begrip aanzetten tot discriminatie bijvoorbeeld, geven de woorden 'tot discriminatie' niet zozeer een oorzakelijke relatie weer maar een typering van een aanzetten. Dit betekent dat ter invulling van het wilselement, het leggen van een relatie tussen het wilselement en dat gevolg of de kans op dat gevolg, onjuist is. Er kan en mag geen relatie worden gelegd tussen het wilselement en een niet in het artikel opgenomen bestanddeel. Er moet een relatie worden gelegd tussen het wilselement en het karakter van de uitlating, volkomen los van de vraag of het gevolg wel of niet intreedt. Zelfs het idee om te gaan discrimineren hoeft niet gewekt te worden. Het wilselement moet zien op de omstandigheid dat de woorden een gerichtheid hebben op c.q. een geschiktheid hebben voor het wekken van een idee.

Indien derhalve het hof de zin formuleert:

'Het gaat om de vraag of Wilders' [sic] wist of had moeten begrijpen dat het risico op het intreden van het gevolg (het beledigen van een groep en het zaaien van haat) zich zou kunnen voordoen.'[56]

dan gaat het hof ten onrechte op zoek naar een verband tussen het wilselement en de kans op een gevolg. Wij menen trouwens, in het licht van het gegeven dat het hier alleen maar om opzetdelicten gaat, dat het hanteren van een formulering die de ondergrens bij schuld legt, namelijk 'had moeten begrijpen', niet juist is.

---

[54] *Kamerstukken II*, 1969/70, 9724, nr. 6, p. 5 (MvA).
[55] Vellinga vat het in zijn conclusie bij HR 28 augustus 2007, *LJN* BA5618, als volgt samen (paragraaf 24): '*In het begrip aanzetten in art. 137d Sr wordt derhalve besloten geacht dat de dader ten minste de kans dat anderen door zijn uitlating tot haat, discriminatie of gewelddadig optreden zouden worden bewogen, willens en wetens heeft aanvaard. Voor strafbaarheid is niet vereist dat het aanzetten tot gevolg heeft gehad dat iemand daadwerkelijk tot discriminatie is bewogen. Het begrip aanzetten is daarmee ruimer van bereik dan het aanverwante uitlokken.*'
[56] Hof Amsterdam 21 januari 2009, *LJN* BH0496, paragraaf 12.1.4.

Met het antwoord dat de minister gaf, met name de woorden met betrekking tot de leer van de Hoge Raad omtrent het voorwaardelijk opzet, liet hij wel doorklinken dat het opzet in 'aanzetten tot' een gewoon opzet is dat ingevuld kan worden aan de hand van de gewone door de doctrine ontwikkelde regels.

Welnu, artikel 137d Sr is, net als artikel 137c Sr, wij hebben het al eerder opgemerkt, een formeel delict. Bij formele delicten is sprake van een abstracte gevaarzetting. De gevaarzetting, de kans op het kwalijke gevolg, staat niet concreet omschreven in de delictsomschrijving, zoals dat bij materiële misdrijven wel het geval is. Het opzet hoeft dan ook geen betrekking te hebben op een concreet gevolg of een concrete gevaarzetting. Opzet bestaat uit weten en willen. **Ook** bij formele misdrijven kent de Hoge Raad betekenis toe aan het willen. Alleen heeft het willen bij dit soort misdrijven een minder verstrekkende betekenis waardoor het weten meer op de voorgrond treedt.

Bij artikel 137c Sr is reeds overwogen dat het opzet aanwezig is als de verdachte zich van het beledigende karakter van de gebruikte uitdrukkingen noodzakelijkerwijs bewust moet zijn. Oftewel moet hebben begrepen. In de jurisprudentie wordt dan een formulering gehanteerd als:

'Gelet op de (wel)bewustheid waarmee verdachte de bewezenverklaarde passages heeft geschreven en op het objectief beledigende karakter van deze passages heeft ook verdachte zich noodzakelijkerwijze van het beledigende karakter van zijn uitlatingen bewust moeten zijn ten tijde van het schrijven ervan[57]

of

'(...) hij heeft moeten beseffen dat deze passages, gezien de inhoud, bezwaarlijk anders dan als beledigend kunnen worden beschouwd.[58]

Moet hebben begrepen. Heeft moeten beseffen. Kortom: bewustheid is voldoende voor opzet. Voor artikel 137d Sr geldt *mutatis mutandis* hetzelfde. Het opzet is aanwezig als de verdachte zich van het tot haat of discriminatie aanzettende karakter van de gebruikte uitdrukkingen noodzakelijkerwijs bewust moet zijn geweest. Dat hij dat karakter heeft moet beseffen.

Indien de verdachte in zijn uitlating wel gebruik heeft gemaakt van krachtversterkende elementen, zoals suggestieve woorden of ongenuanceerde uitlatingen, dan zijn die elementen een goed aanknopingspunt voor het aannemen van de vereiste bewustheid bij de dader. Hij of zij

---

[57] HR 15 april 2003, *NJ* 2003, 334, r.o. 3.4.
[58] HR 11 december 1990, *NJ* 1991, 303, *RR* 1995, nr. 257. De overweging van het hof is weergegeven in de conclusie van de AG, r.o. 10.

heeft dan juist om het aanzettende karakter van zijn uitlatingen te versterken die elementen toegevoegd.

Er is nog een kleine complicatie. De minister heeft indertijd in zijn antwoord aan de Kamer het begrip 'voorwaardelijk opzet' gehanteerd. Voorwaardelijk opzet geldt als de ondergrens van opzet. Welke rol speelt voorwaardelijk opzet bij een formeel delict als aanzetten tot haat en discriminatie?

Rosier schrijft hierover:

'Het is natuurlijk uitermate eigenaardig om bij delicten als opruiing en aanzetten tot haat en discriminatie de leer van het voorwaardelijk opzet van toepassing te verklaren. Van burgers wordt dan namelijk verlangd dat zij rekening gaan houden met wat gefrustreerden, bevooroordeelden en zulthoofden naar te verwachten is wel eens uit hun uitlatingen zouden kunnen halen.'[59]

Ja, dat is zeker eigenaardig en naar onze mening ook niet juist. Een verdachte hoeft daar geen rekening mee te houden. Hiervoor, bij de bespreking van het gewone opzet, inhoudende weten en willen, hebben we al gezegd dat het opzet niet gericht moet zijn op het gevolg of het eventuele gevolg, maar op het doen van de uitlating en op het karakter van de uitlating. Bij voorwaardelijk opzet is dat in principe niet anders.

De standaardformulering bij voorwaardelijk opzet is dat de verdachte zich willens en wetens heeft blootgesteld aan de aanmerkelijke kans dat het gevolg zou intreden. Vaak wordt deze formulering gebruikt als de verdachte niet toegeeft dat hij dit gevolg gewild heeft. Het resultaat is dan dat hij toch voor het opzetdelict kan worden veroordeeld.
Bij 'aanzetten tot haat en discriminatie' gaat het niet om het gevolg. Het gaat om het 'aanzetten'. Daar moet het voorwaardelijk opzet op gericht zijn. De correcte formulering zou in een voorkomend geval moeten luiden: de verdachte heeft zich willens en wetens blootgesteld aan de aanmerkelijke kans dat zijn uitlating beoordeeld wordt als te zijn aanzettend tot haat of discriminatie of aan de aanmerkelijke kans dat zijn uitlating een uitlating **is** die aanzet tot haat of discriminatie.

De woorden 'aanmerkelijke kans' hebben dan een iets andere lading. Niet de causale lading zoals bij de materiële delicten maar een interpretatielading in de zin van: deze uitlating, deze combinatie van woorden, is zodanig van strekking dat er een aanzienlijke kans is dat daar wel eens het etiket 'aanzetten tot haat' op geplakt gaat worden. En dat is wat de verdachte door deze uitlating te doen, zich op zijn hals haalt. Hij doet dan niet (puur) opzettelijk een aanzettende uitlating maar hij doet een uitlating waarbij hij er niet zeker van is dat die als 'aanzettend' wordt

[59] Rosier 1997, p. 105.

gekwalificeerd maar waarbij hij zich er wel van bewust is c.q. moet zijn dat die uitlating als zodanig zal worden gekwalificeerd en die aanmerkelijke kans aanvaardt.

De vraag is echter of deze voorwaardelijk opzet-constructie reden van bestaan heeft naast de eerder aangehaalde (echte opzet) formuleringen van de Hoge Raad inhoudende 'moet hebben begrepen' en 'heeft moeten beseffen'. 'Heeft moeten beseffen' in de betekenis van 'het kan niet anders dan dat hij het heeft beseft'. Wij denken dat er reden van bestaan is, maar heel veel ruimte voor de voorwaardelijk opzet constructie achten wij niet aanwezig dan wel niet nodig.[60]

Samenvatting

Het opzet in aanzetten tot haat en discriminatie heeft geen bijzondere rol. Bewustheid van het aanzettende karakter is voldoende. Vastgesteld wordt dan dat de verdachte besef heeft gehad, moet hebben gehad, van het tot haat of tot discriminatie aanzettende karakter. Dat karakter wordt bepaald door de bewoordingen en de samenhang. Wellicht is er ruimte voor voorwaardelijk opzet. In dergelijk geval dient te worden vastgesteld dat verdachte de aanmerkelijke kans heeft aanvaard dat zijn uitlating wordt geoordeeld te zijn aanzettend tot haat of discriminatie .

[60] Er ligt een arrest van de Hoge Raad (HR 29 mei 2001, *LJN* AB1818, *NJ* 2001, 694, r.o. 3.4) dat wat dit betreft een andere indruk wekt. De indruk dat 137d Sr en 'voorwaardelijk opzet' een voor de hand liggende combinatie vormt. Men dient echter te beseffen dat het opzet in 137d Sr niet alleen op het aanzetten gericht moet zijn, maar ook op de openbaarheid en dat dit arrest met name over die openbaarheid gaat. Als een verdachte verklaart: '*Ik herkende enkele personen van de pers, maar ik heb er niet bij stilgestaan*', kan de Hoge Raad oordelen dat de verdachte zich willens en wetens heeft blootgesteld aan de aanmerkelijke kans dat uitlatingen van hem zouden worden gepubliceerd en ter kennis van het publiek zouden komen, hetgeen ook is gebeurd. Maar hier gaat het weer over een gevolg c.q. de kans op een gevolg, het in het openbaar komen, en dáár past een voorwaardelijk opzet-redenering van nature uitstekend op.

Beoordeling uitlatingen zoals ten laste gelegd (feit 2, 3, 4 en 5)

Na deze theoretische inleiding over artikel 137d Sr zullen wij de op grond van dat artikel ten laste gelegde feiten behandelen.

Feit 2: aanzetten tot haat tegen moslims wegens hun godsdienst
In feit 2 is een aantal uitlatingen van Wilders ten laste gelegd als 'aanzetten tot haat tegen moslims wegens hun godsdienst'. Alle uitlatingen die in de beschikking van het hof worden genoemd, hebben wij een plaats gegeven in de tenlastelegging. In sommige gevallen zijn er twee verschillende versies van de uitlatingen, dan zijn beide versies opgenomen in de tenlastelegging.

De uitlatingen komen uit verschillende interviews en artikelen. We zullen vrijwel steeds beginnen met een weergave van het artikel, met daarin de voor de beoordeling van belang zijnde fragmenten uit het artikel of het interview. We doen dit omdat de uitlatingen niet alleen naar de bewoordingen, maar ook in samenhang met de gehele uiting moeten worden bezien. Daarnaast zal niet iedereen in het publiek de artikelen scherp op het netvlies hebben en is het om die reden nuttig de inhoud van de uiting weer te geven.

'De Paus heeft volkomen gelijk', Volkskrant, 7 oktober 2006

De eerste acht uitlatingen zijn afkomstig uit het interview met de titel, 'De Paus heeft volkomen gelijk', gepubliceerd in de Volkskrant van 7 oktober 2006. Hierin werd Wilders geportretteerd als lijsttrekker van een politieke partij. In het interview geeft Wilders aan wat volgens hem de gevolgen van de islamisering in Nederland zijn, waarbij het accent ligt op de door Wilders veronderstelde relatie tussen de islam en crimineel en overlastgevend gedrag. De in het interview uiteengezette visie is dat de islamisering van onze samenleving een halt moet worden toegeroepen.

In het interview doet Wilders, steeds naar aanleiding van vragen van de interviewer, een aantal uitspraken over de islam en moslims, of over Marokkanen en niet-westerse allochtonen. Zo zegt hij dat de grenzen moeten worden gesloten voor niet-westerse allochtonen. Ook zegt hij dat iedereen zich moet aanpassen aan onze dominante cultuur, en dat wie dat niet doet het land wordt uitgezet. Hij zegt dat de demografische samenstelling van de bevolking, bestaande uit moslims die zich in Nederland voortplanten en die zich van de steden naar het platteland verspreiden, het grootste probleem is in Nederland. Hij zegt dat de tsunami van de islamisering moet worden gestopt en dat deze ons in ons hart, in onze identiteit en in onze cultuur raakt en we ons daartegen moeten verweren. Daarnaast stelt hij dat Kanaleneiland een vieze, smerige wijk geworden is en dat dat te maken heeft met de islam, omdat 99% van de mensen die daar zijn komen wonen van islamitische afkomst is. Er is volgens Wilders een verband tussen islam en criminaliteit: één op de vijf Marokkaanse jongens staat als verdachte bij de politie geregistreerd.

Hun gedrag vloeit volgens Wilders voort uit hun religie en cultuur. Hij noemt de islam een gewelddadige religie. Islam betekent volgens hem onderwerping en bekering van niet-moslims, en die interpretatie geldt in de huiskamers van de probleemjongeren en in de moskeeën: het zit in de gemeenschap zelf. We hebben volgens Wilders een gigantisch probleem met moslims, het loopt aan alle kanten de spuigaten uit.
Tevens zegt Wilders in het interview dat als we morgen de twintig radicale moskeeën sluiten, alle andere moskeeën daar profijt van hebben. Die zijn dan volgens hem af van het stigma dat daar dingen gebeuren die niet deugen. Ook zegt hij dat als morgen die Marokkaanse straatterroristen worden aangepakt, andere Marokkanen daar van profiteren. Hij wil de rotte appels uit de samenleving wegsnijden. Hij zegt dat er over twintig jaar wellicht een stuk minder hoofddoekjes en döner kebabzaken op straat te zien zijn. Wilders bepleit terugzending van criminele allochtonen, maar verwacht niet dat er duizenden het land moeten verlaten. Hij denkt dat er maar één of twee vliegtuigen nodig zijn. Zijn plannen treffen volgens hem niemand die geen problemen maakt in dit land. Tevens zegt Wilders dat hij onaangepaste Nederlanders ook wil aanpakken.

Er zijn twee versies van dit interview. Er is de versie in de Volkskrant van 7 oktober 2006, getiteld 'De Paus heeft volkomen gelijk'. Daarnaast is er de versie in het artikel getiteld 'Stop de tsunami' op de website www.geertwilders.nl van 6 oktober 2006. De twee versies wijken tekstueel van elkaar af, maar alleen op ondergeschikte punten. De aard en strekking van het interview is bij beide versies hetzelfde. Bij de beoordeling van de uitlatingen zullen wij waar nodig de verschillen aangeven.

Feit 2, uitlating 1
Als eerste uitlating is ten laste gelegd:

'De grenzen gaan nog diezelfde dag dicht voor alle niet-westerse allochtonen.'

Deze uitlating is gedaan als reactie op de eerste vraag in het interview die luidt: *'Wat is het eerste dat u verandert als u het morgen voor het zeggen krijgt in Nederland?'*

Voor de beoordeling van deze uitlating dient de vraag te worden gesteld of deze uitlating betrekking heeft op mensen wegens hun godsdienst, zoals ten laste gelegd in feit 2. De uitlating heeft immers betrekking op niet-westerse allochtonen. Dat is geen groep die wordt gekenmerkt door godsdienst. De inhoud van het gehele interview, waarin Wilders zich richt tegen de volgens hem schadelijke effecten van de islam, brengt echter met zich mee dat het sluiten van de grenzen voor niet-westerse allochtonen kennelijk met name bedoeld is voor moslims. In die zin resulteert de samenhang erin dat de passage gericht is op moslims, dus gericht op mensen wegens hun godsdienst.

Om te beoordelen of Wilders met deze uitlating aanzet tot haat tegen een groep mensen, namelijk moslims, hanteren wij de beoordeling zoals beschreven in het theoretische deel. We bekijken of Wilders met deze uitlating een intrinsiek conflictueuze tweedeling schetst.

Nu Wilders blijkbaar vindt dat voor één bepaalde groep, namelijk de moslims, de grenzen dicht moeten, terwijl dat niet voor andere groepen geldt, maakt hij een verdeling tussen moslims en niet-moslims. De vraag is echter of deze verdeling een schets is van een intrinsiek conflictueuze tweedeling, waarvan sprake moet zijn om te komen tot aanzetten tot haat.
Met het zeggen dat de grenzen voor moslims gesloten moeten worden, wordt *sec* gezien de groep moslims niet tegenover een andere groep gesteld. Wilders schetst met deze uitlating niet het beeld dat Nederlanders of niet-moslims ernstig de dupe worden van één of meer schadelijke eigenschappen van moslims, en ook wordt er geen (belangen)kloof geschetst tussen moslims enerzijds en Nederlanders of niet-moslims anderzijds.

Ter beantwoording van de vraag of met de ten laste gelegde uitlating een intrinsiek conflictueuze tweedeling wordt geschetst, dient deze echter niet alleen *sec* naar de bewoordingen, maar ook in samenhang met de rest van het interview te worden bezien. Men zou kunnen denken dat de uitspraken van Wilders in het interview er aan bijdragen dat moet worden geconcludeerd dat hij met deze uitlating wel degelijk een scenario schetst waarin moslims en Nederlanders tegenover elkaar worden gesteld, waarbij de Nederlanders mogelijk de dupe worden van schadelijke eigenschappen van de moslims. En dat er een belangenkloof wordt geschetst die zeer wel kan leiden tot ernstige en mogelijk gewelddadige conflicten.
We hebben echter zojuist gezien dat de strekking van het artikel in zijn geheel is dat Wilders zich verzet tegen de islamisering van Nederland. Waar de passage over de sluiting van de grenzen naar zijn bewoordingen beschouwd al niet als het schetsen van een intrinsiek conflictueuze tweedeling bestempeld kan worden, brengt de samenhang met de rest van de uiting dit ook niet met zich mee. Het interview in zijn geheel verandert de betekenis van de ten laste gelegde uitlating niet. Het sluiten van de grenzen voor moslims komt weliswaar neer op een achterstelling van moslims ten opzichte van andere groepen, die wel toegang kunnen krijgen tot Nederland, maar dat betekent nog niet dat de groep moslims tegenover de groep Nederlanders of niet-moslims wordt gesteld, of dat er een kloof wordt geschetst die zeer wel tot conflicten kan leiden. Men kan van het gehele interview veel denken in de trant van bedenkelijk, schandalig, inhumaan enzovoort enzovoort. De vraag die wij moeten beantwoorden is echter of, alles in aanmerking genomen, **de hier ten laste gelegde uitlating in het licht van dit interview kan worden gekenmerkt als zijnde aanzetten tot haat.** Er worden met deze uitlating geen groepen **tegenover** elkaar gesteld, en er wordt geen kloof geschetst. Wat overigens ook ontbreekt is dat alles vanuit een éénzijdig perspectief wordt bezien. Er staan een aantal harde uitlatingen in de tekst en een aantal nuancerende uitlatingen. Alles bij elkaar maakt dat de tekst niet genuanceerd, maar in elk geval ook niet geheel éénzijdig. Op de vraag: *'Er zijn ook genoeg onaangepaste autochtone Nederlanders. Wat moeten we daarmee?'* antwoordt Wilders: *'Die*

pakken we ook aan.' Met het beleid dat Wilders voorstaat, zal de situatie, zo schetst hij, veranderen.

Samenvattend concluderen wij dat de hier ten laste gelegde uitlating niet kan worden beschouwd als het schetsen van een intrinsiek conflictueuze tweedeling en dus niet als aanzetten tot haat. Ook in het licht van het gehele artikel krijgt de uitlating niet een zodanige betekenis.

Hiermee is nog niet beoordeeld of het gemaakte onderscheid in de ten laste gelegde uitlating strafbaar is als 'aanzetten tot discriminatie'. Van alle uitlatingen waarvan in feit 2 wordt beoordeeld of ze vallen onder 'aanzetten tot haat', wordt in feit 3 beoordeeld of ze vallen onder 'aanzetten tot discriminatie'. Dit is een andere toets en deze volgt later in het requisitoir.

Feit 2, uitlating 2
Als tweede uitlating is ten laste gelegd:

'De demografische samenstelling van de bevolking is het grootste probleem van Nederland. Ik heb het over wat er naar Nederland komt en wat zich hier voortplant. Als je naar de cijfers kijkt en de ontwikkeling daarin... Moslims zullen van de grote steden naar het platteland trekken. We moeten de tsunami van de islamisering stoppen. Die raakt ons in ons hart, in onze identiteit, in onze cultuur. Als we ons niet verweren, zullen alle andere punten uit mijn programma voor niks blijken te zijn.'

Nadat Wilders heeft gezegd dat hij de grenzen wil sluiten voor niet-westerse allochtonen vraagt de interviewer: *'Wat schieten we daar mee op?'*. Deze tweede uitlating is het antwoord van Wilders op deze vraag.

Indien wij deze uitlating naar zijn bewoordingen beoordelen, kunnen we concluderen dat de uitlating betrekking heeft op mensen wegens hun godsdienst, namelijk op moslims. De strekking van deze passage is dat Wilders niet wil dat er zoveel moslims zijn of meer moslims komen in Nederland, omdat in zijn ogen onze identiteit en onze cultuur dan veranderen in de richting van een moslimcultuur. Wat dat (een moslimcultuur) dan ook moge betekenen. In de uitlating wordt stelling genomen tegen een demografische toename van het aandeel moslims in de bevolking en de daarmee samenhangende effecten, lees: islamisering.
De vraag is of met deze uitlating een intrinsiek conflictueuze tweedeling wordt geschetst, wat zou maken dat er sprake is van aanzetten tot haat tegen moslims. We voeren daarom weer de toets uit zoals die zojuist is toegepast. Doordat Wilders het heeft over een tsunami van islamisering die ons raakt in ons hart, in onze identiteit, en in onze cultuur, en waar we ons tegen moeten verweren, zou men kunnen denken dat Wilders een tweedeling schetst tussen moslims enerzijds en de Nederlandse maatschappij anderzijds. Hij heeft het immers over de demografische toename van moslims en over moslims die naar Nederland komen en zich hier voortplanten. Men

zou echter ook kunnen stellen dat Wilders hiermee de groeiende invloed van de islam op de Nederlandse maatschappij schetst, en dus een tweedeling tussen de islam en de Nederlandse maatschappij. Hij heeft het immers over de tsunami van islamisering en niet over een tsunami van moslims. Dat hij daarbij ook moslims noemt, staat niet aan deze interpretatie in de weg, omdat het vanzelfsprekend is dat een godsdienst alleen veel invloed kan hebben als er veel aanhangers van die godsdienst zijn. Van deze uitlating kan worden gezegd dat er een beeld wordt geschetst vanuit een éénzijdig perspectief, maar onduidelijk is of dat geschetste beeld betrekking heeft op moslims of op de islam. Wilders schetst een beeld waarin de Nederlandse maatschappij de dupe wordt, maar het lijkt daarbij te gaan om de invloed van de islam op de Nederlandse maatschappij, en niet om vermeende schadelijke eigenschappen van moslims *an sich*. Wilders laat zich in deze uitlating niet uit over eigenschappen van moslims. Hij schetst weliswaar dat de islamisering ons raakt in ons hart, in onze identiteit en in onze cultuur, en dat wij ons daartegen moeten verweren, maar het aantasten van een cultuur is niet het schetsen van een belangenkloof, en dus ook niet een belangenkloof **tussen twee groepen**, die zeer wel kan leiden tot ernstige en vaak gewelddadige conflicten.

Indien men deze passage beoordeelt in samenhang met de rest van het interview, dan is het een toelichting op de eerder geuite wens van Wilders tot het sluiten van de grenzen. De zin daarvan is het niet laten toenemen van het aantal moslims in Nederland, om verdere groei van de islam tegen te gaan, en vervolgens de invloed die er volgens Wilders van de islam uitgaat te verminderen. Zoals gezegd is de strekking van het interview dat Wilders de islamisering in Nederland tegen wil gaan. Als we de ten laste gelegde uitlating in dit licht bezien, kunnen we concluderen dat daar waar het onduidelijk is of Wilders het heeft over moslims of over de islam, uit de strekking van het gehele interview valt af te leiden dat hij het heeft over de islam. Dan is het zo dat hij met de ten laste gelegde uitlating schetst dat de islam tegenover de Nederlandse maatschappij staat, dat de Nederlandse maatschappij de dupe wordt van de islam, en dat het de islam is waartegen we ons moeten verdedigen.
In het theoretische gedeelte hebben wij uiteengezet dat ook voor artikel 137d Sr geldt dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen uitlatingen die betrekking hebben op mensen, en uitlatingen die betrekking hebben op een geloof. Het zich verzetten tegen de invloed van een geloof is toegestaan, ook als dit wordt gedaan op de wijze zoals Wilders hier doet, omdat hij hier geen intrinsiek conflictueuze tweedeling schetst tussen **moslims** en anderen.

De uitlating is daarom geen 'aanzetten tot haat tegen moslims' in de zin van artikel 137d Sr.

Feit 2, uitlating 3
Als derde uitlating is ten laste gelegd:

'Natuurlijk. 99 Procent van de mensen die daar zijn komen wonen, is van islamitische afkomst.'

In het interview schetst Wilders de teloorgang van de Utrechtse wijk Kanaleneiland, die volgens hem een vieze, smerige wijk is geworden, waar veel inactiviteit en criminaliteit voorkomt. Op de vraag van de verslaggever *'Heeft dat iets met de islam te maken?'* antwoordt Wilders met de hier weergegeven uitlating.

Wilders zegt met deze uitlating dat het volgens hem de invloed van de grote hoeveelheid moslims is, die heeft gemaakt dat Kanaleneiland een vieze, smerige wijk is geworden. Het is derhalve duidelijk dat deze uitlating over moslims gaat.

Met deze uitlating maakt Wilders een verdeling tussen moslims en anderen. Hij zegt immers dat nu moslims in Kanaleneiland sterk in de meerderheid zijn, het een vieze, smerige wijk is geworden, terwijl dat niet zo was toen moslims nog in de minderheid waren. Men zou kunnen stellen dat moslims tegenover de rest van de maatschappij worden geplaatst, en dat de rest van de maatschappij de dupe wordt van schadelijke eigenschappen van moslims. Die maken de wijk immers vies en smerig en zijn inactief en crimineel. Met deze uitlating schetst Wilders echter niet een door een tweedeling ontstane belangenkloof tussen moslims en anderen die zeer wel kan leiden tot ernstige en vaak gewelddadige conflicten. Hier zegt Wilders niets over.

Bezien we de ten laste gelegde uitlating in samenhang met de rest van het interview, dan wordt duidelijk dat Wilders zijn uitlating richt op de islam. De uitlating is een antwoord op de vraag: *'Heeft dat iets met de islam te maken?'*. En op de volgende vraag van de interviewer of er een verband is tussen de islam en criminaliteit antwoordt Wilders dat dat absoluut zo is. Dit is in lijn met de strekking van het interview dat Wilders zich richt tegen de in zijn ogen ongewenste effecten van islamisering. Wilders drukt uit dat omdat het aantal moslims in Kanaleneiland is toegenomen, daarmee ook de invloed van de godsdienst en de daarmee in zijn ogen gepaard gaande schadelijke effecten toenemen. Uit de samenhang met de rest van het interview blijkt dus dat Wilders zich met de ten laste gelegde uitlating richt tegen de islam. De islam wordt tegenover de Nederlandse maatschappij gesteld, en er wordt een beeld geschetst dat de Nederlandse maatschappij de dupe is van schadelijke effecten van de islam. Zoals zojuist besproken is het toegestaan om zich uit te spreken tegen een godsdienst. Deze uitlating schetst in samenhang bezien geen intrinsiek conflictueuze tweedeling tussen moslims en anderen en zet derhalve niet aan tot haat tegen moslims in de zin van artikel 137d Sr.

Er is dus geen sprake van aanzetten tot haat omdat het toetsingskader voor een intrinsiek conflictueuze tweedeling niet is vervuld.

In de versie van het interview met de titel 'Stop de tsunami' op www.geertwilders.nl, staat voorafgaand aan de ten laste gelegde uitlating een passage die niet in het artikel in de Volkskrant voorkomt. Die zin, die dus betrekking heeft op de teloorgang van de wijk Kanaleneiland, luidt: *'Praat maar eens met de wijkagenten, wat ze iedere dag meemaken. Veel ellende, veel*

criminaliteit'. Dit heeft geen invloed op de beoordeling van de ten laste gelegde uitlating omdat de aard en strekking van het interview hierdoor niet anders wordt.

Feit 2, uitlating 4
Als vierde uitlating is ten laste gelegd:

'Absoluut. De cijfers tonen dat aan. Een op de vijf Marokkaanse jongeren staat als verdachte bij de politie geregistreerd. Hun gedrag vloeit voort uit hun religie en cultuur. Je kunt dat niet los van elkaar zien. De paus had laatst volkomen gelijk: de islam is een gewelddadige religie. Islam betekent onderwerping en bekering van niet-moslims. Die interpretatie geldt in de huiskamers van die probleemjongeren, in de moskeeën. Het zit in die gemeenschap zelf.'

Dit is het antwoord van Wilders op de vraag van de interviewer: *'Dus er is een verband tussen de islam en criminaliteit?'*

Puur naar de bewoordingen bezien is deze uitlating van Wilders gericht op de islam. Het antwoord van Wilders op de vraag of er een verband is tussen de islam en criminaliteit, is dat dit verband er volgens hem absoluut is. Wilders zegt, zich baserend op cijfers, dat één of de vijf Marokkaanse jongeren als verdachte bekend is bij de politie, maar dat vloeit volgens hem voort uit de godsdienst: hun gedrag komt voort uit hun religie en cultuur, dus uit de islamitische religie en de islamitische cultuur. Wilders zegt in de laatste zin: *'Het zit in die gemeenschap zelf.'* Uit de daaraan voorafgaande zin blijkt dat hij het dan heeft over de interpretatie van de islam, zoals die volgens hem in de huiskamers van de probleemjongeren en in de moskeeën geldt. Die interpretatie van de islam houdt volgens Wilders onderwerping en bekering van niet-moslims in. Deze gehele uitlating is naar de bewoordingen bezien gericht op de islam of op het gedrag dat, volgens Wilders, voorvloeit uit de islam. Zoals in de theorie uiteengezet volgen wij met ons beoordelingskader de wetsgeschiedenis, waarin expliciet wordt gesteld dat kritiek op opvattingen of gedragingen, met name als die opvattingen en gedragingen voortvloeien uit een religie, niet onder de discriminatiebepalingen valt. Met de ten laste gelegde uitlating wordt wellicht een tweedeling geschetst tussen de islam en de Nederlandse maatschappij, maar niet tussen moslims en de Nederlandse maatschappij.

De strekking van het gehele interview is, zoals gezegd, dat Wilders zich verzet tegen de groeiende invloed van de islam. De samenhang met de rest van het interview maakt de betekenis van de ten laste gelegde uitlating niet anders.

Noch de uitlating op zichzelf bezien, noch de uitlating in samenhang met de rest van de uiting valt onder 'aanzetten tot haat' in de zin van artikel 137d Sr.

In de versie van dit interview met de titel 'Stop de tsunami' wijkt deze uitlating op twee punten af. Achter de zin *'Islam betekent onderwerping en bekering van niet-moslims...'* staat in deze versie het zinsdeel *'...desnoods met oorlog.'* De laatste zin luidt in deze versie *'Het zit dus in die gemeenschap zelf.'* Hier staat het woord 'dus' en in de eerstgenoemde versie niet. Dit verandert niets aan de zojuist gegeven beoordeling, ook niet als we de uitlating bezien in samenhang met de rest van de tekst.

Feit 2, uitlating 5
De vijfde uitlating:

'Iedereen past zich aan onze dominante cultuur aan. Wie dat niet doet, is hier over twintig jaar niet meer. Die wordt het land uitgezet.'

Deze uitlating is volgens de versie van het artikel in de Volkskrant deel van het antwoord op de vraag van de interviewer *'Hoe ziet Nederland eruit in 2020, als u het mag zeggen? Zie je nog hoofddoekjes en döner kebab-zaken?'*. In de andere versie van dit interview luidt de vraag: *'Hoe ziet Nederland eruit in 2020, als u het mag zeggen? Zie je nog moskeeën? Hoofddoekjes op straat, döner kebab-zaken?'* Voor de beoordeling maakt dit geen verschil. De vraag volgt op de hiervoor beoordeelde uitlating 4 van Wilders. Wilders antwoordt:

'Wellicht een stuk minder. De moslims hangen in ieder geval onze normen en waarden aan. Ze accepteren de scheiding van kerk en staat en de gelijkheid van mannen, vrouwen en homoseksuelen. De overlast, de criminaliteit, de uitkeringsafhankelijkheid, de ellende zijn verdwenen. Iedereen past zich aan onze dominante cultuur aan. Wie dat niet doet, is hier over twintig jaar niet meer. Die wordt het land uitgezet.'

Het is in samenhang bezien duidelijk dat de uitlating over moslims gaat. Van hen verwacht Wilders dat zij zich aan de dominante Nederlandse cultuur aanpassen, en hij wil dat wie dat niet doet het land wordt uitgezet.

Van deze uitlating kan, getoetst aan het beoordelingskader, worden gezegd dat hiermee naar zijn bewoordingen een tweedeling wordt geschetst tussen moslims en anderen. Moslims moeten zich aanpassen aan de dominante cultuur, anderen niet. Met de uitlating wordt echter geen beeld geschetst dat Nederlanders ernstig de dupe worden van moslims, en er wordt geen (belangen)kloof geschetst die zeer wel kan leiden tot ernstige of zelfs gewelddadige conflicten. Er wordt wel gezegd dat wie zich niet aanpast aan de Nederlandse waarden, het land wordt uitgezet, maar dat houdt niet in dat moslims tegenover anderen worden gezet. Wilders verlangt een aanpassing van moslims. Dat verlangen kan men onnodig, onredelijk en zelfs schandelijk vinden. Het is echter geen intrinsiek conflictueuze tweedeling die Wilders schetst. Daarmee is deze uitlating geen 'aanzetten tot haat'.

De samenhang met de rest van de uiting, waarin Wilders zich uitspreekt tegen de islamisering, geeft geen andere betekenis aan de uitlating. Ook in samenhang met de rest van de uiting is er derhalve geen sprake van het schetsen van een intrinsiek conflictueuze tweedeling, en derhalve niet van aanzetten tot haat.

Feit 2, uitlating 6
De zesde uitlating luidt:

'We hebben een gigantisch probleem met moslims, het loopt aan alle kanten de spuigaten uit, en we komen met oplossingen waarmee je een muis nog niet het hok in krijgt.'

De interviewer vraagt: '*Er zijn ook genoeg onaangepaste autochtone Nederlanders. Wat moeten we daarmee?*' Wilders zegt daarop dat we die ook moeten aanpakken, maar '*we moeten af van het overdreven redelijkheidssyndroom en nu eens stevige maatregelen nemen.*' Dan volgt de hier ten laste gelegde uitlating.

Omdat Wilders zegt dat er volgens hem een probleem is met moslims, schetst hij een tweedeling tussen moslims en anderen. Hij drukt immers uit dat we een gigantisch probleem hebben met moslims dat aan alle kanten de spuigaten uitloopt. Het moge duidelijk zijn dat hiermee vanuit een éénzijdig perspectief een tweedeling wordt geschetst tussen moslims en anderen. Voor verdere beoordeling van de uitlating is het nodig om naar de samenhang met de rest van de tekst te kijken, om de uitlating te kunnen interpreteren.

Als we naar die samenhang kijken, dan zien we dat Wilders voortborduurt op de uitlatingen uit het interview die hiervoor zijn beoordeeld. De vraag over de onaangepaste Nederlanders en Wilders' antwoord daarop vormen een klein intermezzo. De strekking van de rest van het interview is al een aantal maal besproken: Wilders verzet zich tegen de islamisering. Bezien tegen die achtergrond ligt het voor de hand om de uitlating van Wilders te interpreteren als dat hij vindt dat er een probleem is met moslims, omdat zij de islam aanhangen en daaruit volgens Wilders crimineel en onaangepast gedrag voortvloeit. Hij verzet zich tegen een groeiende invloed van de islam, die voortkomt uit het grote aantal moslims. Bij uitlating 2 hebben we uiteengezet dat het vanzelfsprekend is dat een godsdienst alleen veel invloed kan hebben als er veel aanhangers van die godsdienst zijn. De opmerking '*we hebben een gigantisch probleem met moslims, het loopt aan alle kanten de spuigaten uit*' slaat dan kennelijk op het probleem dat Wilders ziet met de toenemende invloed van de islam, ook al noemt Wilders de groep moslims. Deze interpretatie is in lijn met de uitspraak van Wilders dat we komen met oplossingen waarmee je een muis nog niet het hok in krijgt. In de voorafgaande uitlatingen in datzelfde interview deed hij immers voorstellen om de invloed van de islam terug te dringen.

Bezien naar deze interpretatie schetst Wilders met deze uitspraak een tweedeling tussen moslims en anderen. Immers, we hebben volgens hem een gigantisch probleem met moslims, lees: omdat zij de islam aanhangen en het volgens Wilders daaruit voortvloeiende ongewenste gedrag vertonen. Dit is echter, gezien de samenhang, geen tweedeling waarbij twee groepen tegenover elkaar worden gepositioneerd. Er is ook geen sprake van dat een groep ernstig de dupe wordt van vermeende schadelijke eigenschappen van moslims, of dat Wilders een belangenkloof schetst tussen twee groepen die zeer wel kan leiden tot ernstige en vaak gewelddadige conflicten. Er kan daarom niet geconcludeerd worden dat Wilders met deze uitlating een intrinsiek conflictueuze tweedeling schetst en er kan daarom ook niet geconcludeerd worden dat Wilders met deze uitlating aanzet tot haat.

In de andere versie van dit interview met de titel 'Stop de tsunami' staat voorafgaand aan de ten laste gelegde uitlating de tekst: *'Het argument is dat een hele groep het in alle statistieken aanzienlijk slechter doet dan anderen.'* Wilders geeft hier een argument voor de daaropvolgende stelling. Dit maakt de beoordeling van de uitlating niet anders.

Feit 2, uitlating 7

'Die Marokkaanse jongens zijn echt gewelddadig. Zij rammen mensen vanwege hun seksuele geaardheid in elkaar. Ik heb nooit geweld gebruikt.'

Dit is een reactie op de constatering van de interviewer dat Wilders harde repressie van allochtone probleemjongeren bepleit. Zowel uit de uitlating naar de bewoordingen bezien als uit de samenhang met de rest van de tekst blijkt dat deze uitlating gaat over allochtone, danwel Marokkaanse, jongeren die crimineel zijn of problemen veroorzaken. Het is dus geen uitlating die betrekking heeft op mensen wegens hun godsdienst.

Er wordt hiermee daarom geen tweedeling geschetst tussen moslims en een andere groep, waarmee al niet wordt voldaan aan de kenmerken van een intrinsiek conflictueuze tweedeling. Deze uitlating valt daarom niet onder 'aanzetten tot haat tegen moslims wegens hun godsdienst'.

Feit 2, uitlating 8

'Van die tsunami van een ons wezensvreemde cultuur die hier steeds dominanter wordt. Daar moet een halt aan worden toegeroepen.'

Wilders zegt in het interview dat hij gek wordt van al die moskeeën. We hebben er volgens hem gewoon te veel. Vier- of vijfhonderd moskeeën is meer dan genoeg, zo zegt hij. De interviewer vraagt waar Wilders dan gek van wordt. Wilders' antwoord is bovengenoemde uitlating.

Van deze uitlating is puur naar de bewoordingen bezien niet goed duidelijk wat de betekenis is. We hebben de samenhang nodig om de uitlating te kunnen interpreteren. Als we kijken naar de voorafgaande uitspraak van Wilders en naar de vraag van de interviewer, wordt helder dat Wilders uitdrukt dat hij een halt wil toeroepen aan de in zijn ogen snel toenemende invloed van de islam en de islamitische cultuur, en aan de manifestatie van de islam in Nederland.

Er wordt hier een tweedeling geschetst, maar dat is een tweedeling tussen de islam en de Nederlandse maatschappij, en niet een tweedeling tussen **moslims** en de Nederlandse maatschappij of Nederlanders. Aan de kenmerken van een intrinsiek conflictueuze tweedeling is alleen al hierom niet voldaan. Ook andere kenmerken van een intrinsiek conflictueuze tweedeling ontbreken, met uitzondering wellicht van het éénzijdig perspectief. Met deze uitlating wordt derhalve niet aangezet tot haat.

Wij herhalen op dit punt dat we in onze theoretische beschouwing hebben uitgelegd dat er juridisch gezien onderscheid moet worden gemaakt tussen de godsdienst enerzijds en de aanhangers van die godsdienst anderzijds, omdat de wetgever alleen het aanzetten tot haat tegen de gelovigen strafbaar heeft willen stellen, en heeft gewild dat alle kritiek op godsdiensten mogelijk blijft. Wij realiseren ons dat in het dagelijks leven dit onderscheid niet altijd zo scherp zal zijn. Bij de toetsing van de uitlatingen aan de discriminatieartikelen moet dit juridische onderscheid echter wel worden gemaakt.

Internetcolumn 'Mohammed (deel II): de islamitische invasie', 6 februari 2007

De tweede set uitlatingen in feit 2 is gebaseerd op een internetcolumn van 6 februari 2007 op de website www.geenstijl.nl en/of de website www.pvv.nl, getiteld 'Mohammed (deel II): de islamitische invasie'. In de column spreekt Wilders over de toename van de islam in Nederland en Europa. De inhoud van de column wordt zo uitgebreid besproken bij de beoordeling van de uitlatingen, dat we het niet nodig achten de column hier al samen te vatten.

Feit 2, uitlating 9
De eerste ten laste gelegde uitlating luidt:

'In het Nederlands Dagblad van afgelopen zaterdag wordt ook professor Ralphael Israeli geciteerd die een "Derde Islamitische Invasie van Europa" voorspelt middels "penetratie, propaganda, bekering en demografische veranderingen". In zijn ogen plegen de Europeanen met de oprukkende Islam zelfs "demografische zelfmoord". De eerste islamitische invasie werd na de verovering van Spanje, Portugal en het zuiden van Frankrijk in het jaar 732 gestopt bij Poitiers en de tweede invasiepoging door de Ottomaanse Turken werd voor de poorten van Wenen gekeerd toen ze daar in 1683 gelukkig de pan in werden gehakt. Volgens prof. Israeli maakt de derde invasiepoging die nu in Europa gaande is veel meer kans op succes.

Van deze uitlating is puur naar de bewoordingen bezien niet goed duidelijk wat de betekenis is. We hebben de samenhang nodig om de uitlating te kunnen interpreteren. Als we kijken naar de voorafgaande uitspraak van Wilders en naar de vraag van de interviewer, wordt helder dat Wilders uitdrukt dat hij een halt wil toeroepen aan de in zijn ogen snel toenemende invloed van de islam en de islamitische cultuur, en aan de manifestatie van de islam in Nederland.

Er wordt hier een tweedeling geschetst, maar dat is een tweedeling tussen de islam en de Nederlandse maatschappij, en niet een tweedeling tussen **moslims** en de Nederlandse maatschappij of Nederlanders. Aan de kenmerken van een intrinsiek conflictueuze tweedeling is alleen al hierom niet voldaan. Ook andere kenmerken van een intrinsiek conflictueuze tweedeling ontbreken, met uitzondering wellicht van het éénzijdig perspectief. Met deze uitlating wordt derhalve niet aangezet tot haat.

Wij herhalen op dit punt dat we in onze theoretische beschouwing hebben uitgelegd dat er juridisch gezien onderscheid moet worden gemaakt tussen de godsdienst enerzijds en de aanhangers van die godsdienst anderzijds, omdat de wetgever alleen het aanzetten tot haat tegen de gelovigen strafbaar heeft willen stellen, en heeft gewild dat alle kritiek op godsdiensten mogelijk blijft. Wij realiseren ons dat in het dagelijks leven dit onderscheid niet altijd zo scherp zal zijn. Bij de toetsing van de uitlatingen aan de discriminatieartikelen moet dit juridische onderscheid echter wel worden gemaakt.

Internetcolumn 'Mohammed (deel II): de islamitische invasie', 6 februari 2007

De tweede set uitlatingen in feit 2 is gebaseerd op een internetcolumn van 6 februari 2007 op de website www.geenstijl.nl en/of de website www.pvv.nl, getiteld 'Mohammed (deel II): de islamitische invasie'. In de column spreekt Wilders over de toename van de islam in Nederland en Europa. De inhoud van de column wordt zo uitgebreid besproken bij de beoordeling van de uitlatingen, dat we het niet nodig achten de column hier al samen te vatten.

Feit 2, uitlating 9
De eerste ten laste gelegde uitlating luidt:

'In het Nederlands Dagblad van afgelopen zaterdag wordt ook professor Ralphael Israeli geciteerd die een "Derde Islamitische Invasie van Europa" voorspelt middels "penetratie, propaganda, bekering en demografische veranderingen". In zijn ogen plegen de Europeanen met de oprukkende Islam zelfs "demografische zelfmoord". De eerste islamitische invasie werd na de verovering van Spanje, Portugal en het zuiden van Frankrijk in het jaar 732 gestopt bij Poitiers en de tweede invasiepoging door de Ottomaanse Turken werd voor de poorten van Wenen gekeerd toen ze daar in 1683 gelukkig de pan in werden gehakt. Volgens prof. Israeli maakt de derde invasiepoging die nu in Europa gaande is veel meer kans op succes.

De man heeft volkomen gelijk. De moslimpopulatie verdubbelt elke generatie – 25 jaar – en het aantal islamieten in ieder Europees land neemt meer dan zorgwekkende vormen aan.'

In de uitlating wordt professor Israeli genoemd. We hebben het betreffende stuk uit het Nederlands Dagblad aan het dossier toegevoegd om te kunnen zien of Wilders de uitlatingen juist aanhaalt.

Hoewel in het eerste deel van deze uitlating professor Israeli geciteerd wordt, menen wij dat Wilders de uitlatingen van Israeli zodanig door zijn eigen uitlatingen heen vlecht, dat hij deze uitlatingen van Israeli, anders dan de uitlating van Fallaci die is besproken bij feit 1,[61] tot de zijne maakt.

In de column waarschuwt Wilders tegen de islamisering van Nederland en Europa, die in zijn ogen gaande is door middel van een islamitische invasie. Hij haalt diverse personen aan die net als hij van mening zijn dat de islam Europa zal gaan overheersen als de huidige bestuurders zich zo laf blijven gedragen als zij nu doen.

De eerste vraag die beantwoord moet worden is of de uitlating betrekking heeft op mensen wegens hun godsdienst, in dit geval moslims. In het artikel heeft Wilders het over de demografische toename van de moslims in Nederland en Europa. Hij zegt dat de moslimpopulatie iedere generatie verdubbelt en dat het aantal islamieten in ieder Europees land meer dan zorgwekkende vormen aanneemt. Als we de uitlatingen puur naar de bewoordingen bekijken, heeft Wilders het hier over moslims.

Naar de bewoordingen gezien schetst Wilders met de uitlating een tweedeling tussen enerzijds moslims en anderzijds de Europese volkeren. Hij schetst vanuit een éénzijdig perspectief dat Europeanen ernstig de dupe worden van de demografische toename van moslims. Er is immers sprake van een islamitische invasie en het aantal islamieten neemt in ieder land meer dan zorgwekkende vormen aan, waarmee de Europeanen demografische zelfmoord plegen. Ook wordt er een belangenkloof geschetst tussen moslims en Europeanen die kan leiden tot ernstige en gewelddadige conflicten, er wordt immers een vergelijking getrokken tussen de huidige zogenoemde islamitische invasie en de twee eerdere islamitische invasies die na vele oorlogen enkel konden worden gestuit met grote veldslagen bij Poitiers en Wenen. Aan alle kenmerken van een intrinsiek conflictueuze tweedeling is voldaan. Er zou dus geconcludeerd kunnen worden dat deze uitlating naar de bewoordingen bezien aanzet tot haat tegen moslims.

Bezien we de uitlating in samenhang met de rest van de column, dan blijkt uit een aantal fragmenten dat Wilders de demografische toename van moslims vooral zorgelijk vindt omdat

[61] Feit 1, uitlating 1, feit 2 en 3 uitlating 17.

daarmee de islam in Europa toeneemt. Hij heeft het over de *'oprukkende islam'*, hij zegt dat *'de islam vroeg of laat zal overheersen'*, hij citeert een professor die zegt dat men in Europa *'capituleert op elk terrein dat te maken heeft met de islam'*, en Wilders zegt aan het einde van de column: *'Er is genoeg islam in Europa en Nederland'*. Wilders schetst ook een aantal door hem gevreesde manifestaties van een toenemende invloed van de islam. Zo haalt hij een sjeik aan die gezegd heeft dat over twintig jaar de islamitische vlag wappert bij Westminster en Downing Street, en citeert hij Mohammed B. die in een pamflet aankondigde dat het een kwestie van tijd is voor de ridders van Allah het Haagse Binnenhof binnenmarcheren en op het middenplein de vlag van Tawheed omhoog zullen hijsen, het parlement zullen omdopen tot shariarechtbank en de voorzittershamer het islamitische vonnis zal bekrachtigen.
De column schetst een beeld van een strijd die gevoerd moet worden waarbij die strijd getypeerd wordt als een Middeleeuwse strijd met veldslagen. Wilders noemt immers de eerdere invasies van moslims in Europa en citeert uitlatingen van anderen over ridders die het Binnenhof binnenmarcheren, en het laten wapperen van de vlag van de overwinnaars. Een strijd kan worden gevoerd door mensen, maar kan ook overdrachtelijk zijn bedoeld als een ideologische strijd tussen de islam en het Westen (vergelijkbaar met *'The clash of civilizations'* van Samuel Huntington). Het zorgwekkende dat Wilders in deze uitlating ziet in de demografische toename van moslims, is met name gericht op de islam. Zo bezien schetst Wilders niet een intrinsiek conflictueuze tweedeling tussen moslims en Europeanen, maar tussen de islam en het Westen.

Concluderend: naar de bewoordingen bezien zou dit een uitlating kunnen zijn die aanzet tot haat tegen moslims. In samenhang met de rest van de tekst bezien zet de uitlating niet aan tot haat tegen moslims, maar is deze gericht tegen de islam. Gezien de scheiding die gemaakt moet worden tussen de mensen en de godsdienst is er daarom geen sprake van strafbaar aanzetten tot haat tegen moslims.

Wij voegen daar nog aan toe dat een zekere overdrijving en provocatie bij een openbare discussie geaccepteerd moet worden, zo is ook besproken in het deel over de Europese jurisprudentie.[62]

Feit 2, uitlating 10
De tweede ten laste gelegd uitlating uit dit artikel luidt:

'Nederland als islamitisch missieland. Was een terrorist Mohammed B. al niet te stoppen, de tactiek van penetratie, propaganda, bekering en demografische verandering zal inderdaad succesvol blijken indien de laffe politieke elite van VVD tot PvdA en SP tot CDA en hun Europese geestverwanten erover blijven zwijgen en diegenen die dat niet doen verketteren en demoniseren. Er is genoeg islam in Europa en Nederland. De PVV zal zich met man en macht verzetten tegen deze derde islamitische invasiepoging.'

[62] EHRM 20 april 2010, nr. 18788/09, *Le Pen/Frankrijk, ontvankelijkheidsbeslissing.*

Als we de uitlating naar zijn bewoordingen bekijken, is niet geheel duidelijk of de uitlating zich richt tegen moslims of tegen de islam. Gezien de samenhang van de uitlating met de rest van de column, zoals we die zojuist hebben besproken, kunnen we ook hier concluderen dat deze uitlating gericht is tegen de groei van de islam. Ook met deze uitlating wordt derhalve geen intrinsiek conflictueuze tweedeling geschetst tussen moslims en Europeanen, en wordt er derhalve niet aangezet tot haat tegen moslims.

'Ik heb goede bedoelingen', De Pers, 13 februari 2007

De derde set uitlatingen in feit 2 is gebaseerd op een artikel in Dagblad de Pers van 13 februari 2007 met als titel een citaat van Wilders: 'Ik heb goede bedoelingen'. In het interview worden verschillende onderwerpen behandeld. Er wordt gesproken over de politieke positie van Wilders, over zijn persoonlijke en politieke verleden, en over de islam. Wilders zegt in het interview: *'We willen genoeg. De grenzen dicht, geen islamieten meer Nederland in, veel islamieten Nederland uit, denaturalisatie van islamitische criminelen...'*

Over het Midden-Oosten vertelt hij hoe vaak hij daar in kleine dorpjes bij mensen thuis werd uitgenodigd. In de Sinaï-woestijn hadden de mensen niets, maar wat ze hadden deelden ze met hem. En in Iran, wat een mooie, vriendelijke mensen wonen daar, zo zegt Wilders. Hij heeft naar zijn zeggen nog steeds alleen iets tegen de religie, niet tegen de mensen. Maar hij ontdekte een constante in het Midden-Oosten, namelijk dat het regime, de religie, en de geestelijkheid van geen kanten deugen. Er is volgens hem niet iets gebeurd waardoor hij een hekel kreeg aan de islam, het ging geleidelijk. Hij raakte ervan doordrongen dat die religieuze problematiek heerste in het Midden-Oosten. En hij kreeg door, zo zegt hij, dat wij die ellende importeerden. Niet alleen de cultuur, ook de mensen die iets met ons van plan waren. Hij zag plannen voor aanslagen en ontmoette in Teheran journalisten die bij het minste of geringste in de cel werden gegooid. Hij zag hoe mensen in de Sinaï doodsbang waren als Moebarak op bezoek kwam. Als mensen uit de moskee komen, komen ze volgens Wilders van Het Gezag. Ze zien geen scheiding meer tussen de goddelijke en de wereldlijke macht.

Ook de jongeren hier radicaliseren, zo zegt Wilders. Kennelijk, zo zegt hij, krijgen ze thuis geen andere boodschap mee. Hij heeft gehoord dat een Marokkaanse buurtvader in de Diamantbuurt over de ouders zei dat die crimineeltjes aanmoedigden: doe maar, dit is toch niet ons land. Als de interviewer vraagt of dat de islam is, antwoordt Wilders dat dat wel de cultuur is. Als de interviewer stelt dat Wilders jonge Marokkaanse criminelen straatterroristen noemt, antwoordt Wilders: Het is verschrikkelijk, wat Mohammed B. heeft gedaan. Maar mensen hebben meer last van het Marokkaanse tuig dat steelt, dat homo's naroept en vrouwen lastigvalt. Mohammed B. jaagt mensen angst aan en verstoort de samenleving. Voor het Marokkaanse tuig geldt hetzelfde.

Over autochtone criminele jongeren zegt Wilders dat als ze moskeeën in brand steken, ze dezelfde behandeling verdienen als andere terroristen.

Op de opmerking van de interviewer dat Wilders volgens Femke Halsema raciale argumenten gebruikt, zegt Wilders: *'Het zijn de feiten. De islam is een gewelddadige religie. Als Mohammed hier vandaag leefde zou ik voorstellen om hem als extremist met pek en veren het land uit te jagen.'*

Op de stelling van de interviewer dat hij onvrede aanwakkert, zegt Wilders: *'Nee, ik wil er alleen op wijzen dat de islam het grootste gevaar is dat ons bedreigt.'*

En verder zegt hij:

'Alles waar we trots op zijn, verkopen we aan de duivel. Oud-chef van de Mossad Efraim Halevy zegt dat de Derde Wereldoorlog is begonnen. Die woorden neem ik niet in de mond, maar het klopt wel. Ik heb goede bedoelingen. We laten iets gebeuren waardoor dit een totaal andere samenleving wordt. Ik weet ook wel dat er over een paar decennia nog geen islamitische meerderheid is. Maar het groeit wel. Met agressieve elementen, imperialisme. Loop over straat en zie waar het toe leidt. Je voelt dat je niet meer in je eigen land leeft. Er is een strijd gaande en we moeten ons verdedigen. Er zijn straks meer moskeeën dan kerken! Als moslims hier willen blijven wonen, moeten ze de helft uit de Koran scheuren en weggooien. Ze moeten niet luisteren naar de imam. Ik heb de Koran gelezen. Niet in één keer, maar wel helemaal. En ik weet dat er genoeg verschrikkelijke dingen in staan. Als moslims wel assimileren, dan zijn het ook volwaardige burgers, geen millimeter minder waard dan jij of ik.'

Van dit interview is een tekstueel op sommige punten afwijkende versie, getiteld 'Wat drijft Geert Wilders – interview in de Pers', geplaatst op de websites www.geertwilders.nl en www.pvv.nl. De tekstuele afwijkingen hebben geen invloed op de algehele aard en strekking van het interview. Wij nemen de dagbladversie als uitgangspunt voor de beoordeling. Wanneer de afwijkende tekst de beoordeling van de uitlatingen raakt zal dat worden aangegeven.

Feit 2, uitlating 11
De eerste ten laste gelegde uitlating luidt:

'We willen genoeg. De grenzen dicht, geen islamieten meer Nederland in, veel moslims Nederland uit, denaturalisatie van Islamitische criminelen...'

Deze uitlating wordt door Wilders gedaan in antwoord op de vraag: *'Maar over vier jaar moet u toch kunnen laten zien dat u iets tegen de islam heeft gedaan?'*

Naar de bewoordingen bezien wordt met deze uitlating, die betrekking heeft op moslims, een verdeling geschetst tussen moslims en niet-moslims. Islamieten mogen immers Nederland niet meer in, en Wilders wil dat veel moslims Nederland uit gaan, terwijl dat niet voor andere groepen geldt. Wilders pleit voor denaturalisatie van islamitische criminelen. Ook dit kan gezien worden als een verdeling tussen moslims en anderen, omdat de voorgestelde maatregel niet geldt voor criminele niet-moslims. Moslims worden echter niet middels een tweedeling gepositioneerd tegenover andere groepen. Wilders schetst met deze uitlating geen beeld dat een groep ernstig de dupe wordt van schadelijke eigenschappen van moslims in het algemeen, en hij schetst ook niet een (belangen)kloof tussen moslims en anderen die zeer wel kan leiden tot ernstige en mogelijk gewelddadige conflicten.

Vervolgens bekijken we de uitlating in samenhang met de rest van het interview. Elders in het interview noemt Wilders eveneens moslims, zoals in de uitlating:

'En ik kreeg door dat wij die ellende importeerden. Niet alleen de cultuur, ook de mensen die iets met ons van plan waren.' En *'Als moslims hier willen blijven wonen, moeten ze de helft uit de Koran scheuren en weggooien'*. Deze uitlating wordt straks beoordeeld.

Wilders zegt ook: *'Het zijn de feiten. De islam is een gewelddadige religie'* en *'Nee, ik wil de mensen alleen wijzen op de gevaren van de islam'*.

Andere uitlatingen in het interview van Wilders waar moslims in voorkomen zijn: *'Ik heb nog steeds alleen iets tegen de religie, niet tegen de mensen'* en *'Als moslims wel assimileren, dan zijn het ook volwaardige burgers, geen millimeter minder waard dan jij of ik.'* Ook noemt hij de vriendelijkheid van de mensen die hij ontmoette in het Midden-Oosten en de volgens hem mooie, vriendelijke mensen in Iran.

Uit het geheel van het interview blijkt dat Wilders het in een aantal uitlatingen heeft over moslims, zowel in positieve zin (het zijn vriendelijke, aardige mensen) als in negatieve zin (ze moeten de helft uit de Koran scheuren). Dat gegeven maakt dat er geen sprake is van éénzijdigheid. De strekking van het interview in zijn geheel is dat Wilders zich richt tegen de godsdienst islam. Als hij het over moslims heeft, doet hij dat vanwege de in zijn ogen slechte aspecten van de islam die zich manifesteren in het gedrag van moslims. Zo antwoordt hij op de vraag van de interviewer of het de islam is die maakt dat ouders hun criminele kinderen aanmoedigen: *'Het is wel de cultuur.'*

In samenhang met de rest van het interview bezien schetst Wilders derhalve wellicht een verdeling tussen de islam en Nederland. Dit maakt niet dat de betekenis van de ten laste gelegde uitlating verandert door de samenhang met de rest van de tekst.

Samenvattend kunnen we zeggen dat naar de bewoordingen bezien deze uitlating een verdeling schetst tussen moslims en anderen, maar niet een intrinsiek conflictueuze tweedeling. Puur naar de bewoordingen bezien zet de uitlating daarom niet aan tot haat. Wordt gekeken naar de samenhang met de rest van het interview, dan heeft dit geen invloed op de betekenis van de ten laste gelegde uitlating, al blijkt hieruit wel dat Wilders zich voornamelijk richt tegen de islam. Al met al is er geen sprake van het schetsen van een intrinsiek conflictueuze tweedeling, en dus geen sprake van aanzetten tot haat tegen moslims.[63]

We wijzen er nogmaals op dat we in feit 2 alleen toetsen of een uitlating aanzet tot haat, en dat de toets of deze uitlating aanzet tot discriminatie wordt uitgevoerd bij feit 3.

Feit 2, uitlating 12
De tweede uitlating luidt:

'Het zijn de feiten. De islam is een gewelddadige religie. Als Mohammed hier vandaag leefde zou ik voorstellen om hem als extremist met pek en veren het land uit te jagen.'

Volgens de interviewer bevreemdt het Femke Halsema dat Wilders lichtgeraakt is, terwijl hij zelf maar al te graag gebruik maakt van zijn vrijheid van meningsuiting. Wilders antwoordt dat hij niet lichtgeraakt is en dat niemand meer naar zijn hoofd heeft gekregen dan hij, maar dat hij ziedend wordt als mensen hem in de racistische of fascistische hoek duwen. Volgens de interviewer zegt Halsema dat Wilders raciale argumenten gebruikt. Wilders antwoordt met bovengenoemde uitlating.

Deze uitlating gaat duidelijk niet over mensen, maar over de religie islam en over Mohammed. Wilders zegt in deze uitlating niets over moslims. De samenhang met de rest van het artikel, waarin Wilders zich richt tegen de islam als godsdienst, maakt dat niet anders. Met deze uitlating wordt geen intrinsiek conflictueuze tweedeling geschetst tussen moslims en anderen, de uitlating valt daarom niet onder 'aanzetten tot haat tegen moslims'.

Zoals in de theoretische uiteenzetting is overwogen is het ook bij artikel 137d Sr, aanzetten tot haat, zo dat het bekritiseren van een godsdienst niet strafbaar kan zijn op grond van dit artikel.

---

[63] Men zou een gelijkenis kunnen ontwaren tussen deze en andere uitlatingen van Wilders en de eerder aangehaalde uitlating '*Mijn partij is voor onvoorwaardelijke terugzending van criminele en parasiterende vreemdelingen (...) want dan behoren veelwijverij, het ritueel slachten en het besnijden van meisjes tot het verleden.*' Rb Zwolle 25 april 1994, *RR* 1995, nr. 346, p. 751. Deze uitspraak werd echter aangehaald in het kader van het beoordelen van een uitlating in de samenhang van de gehele uiting, en in dit vonnis is geoordeeld dat juist de causale tussenvoeging maakt dat de gehele islamitische bevolkingsgroep in diskrediet wordt gebracht. Deze uitlating is derhalve niet vergelijkbaar met de te beoordelen uitlating van Wilders.

Zoals gezegd is er van dit interview ook een andere versie bekend. De uitlating zoals die staat in het interview zoals geplaatst op de website www.geertwilders.nl en op de website van de PVV, luidt als volgt:

'Het zijn de feiten. De islam is een gewelddadige religie. Als Mohammed hier vandaag leefde zou de Kamer er onmiddellijk mee instemmen om hem met pek en veren het land uit te jagen.'

Het verschil is dat in de eerste uitlating staat dat Wilders Mohammed als extremist het land uit zou jagen, terwijl in de tweede uitlating staat dat de Kamer er mee zou instemmen om Mohammed met pek en veren het land uit te jagen. Voor de interpretatie en de beoordeling van de uitlating maakt dit geen verschil.

Feit 2, uitlating 13
De derde uitlating luidt:

'Oud-chef van de Mossad Efraim Halevy zegt dat de Derde Wereldoorlog is begonnen. Die woorden neem ik niet in de mond, maar het klopt wel.'

Deze uitlating doet Wilders aan het eind van een antwoord op de stelling van de interviewer: *'En u wakkert die aan'*, waarmee wordt gedoeld op een eerder genoemde onvrede. *'Nee'* zegt Wilders, *'Ik wil mensen er alleen op wijzen dat de islam het grootste gevaar is dat ons bedreigt.'* En even later: *'Andere partijen vermijden de thema's die ons in onze existentie bedreigen. Alles waar we trots op zijn, verkopen we aan de duivel'*. Dan volgt de ten laste gelegde uitlating. Als we alleen naar de bewoordingen van deze uitlating kijken, wordt niet helemaal duidelijk waar Wilders het over heeft. Hij rept over een Derde Wereldoorlog die is begonnen. Dat doet vermoeden dat hij een tweedeling schetst. Dat zou een tweedeling kunnen zijn tussen moslims en niet-moslims, of tussen de islam en de Nederlandse samenleving. Uit de uitlating wordt niet helder welke betekenis aan de uitlating van Wilders toegekend moet worden.

Om deze uitlating te interpreteren kijken we naar de samenhang met de rest van het interview. In het antwoord op de vraag van de interviewer zegt Wilders dat hij mensen er op wil wijzen dat de islam het grootste gevaar is. Dat doet vermoeden dat Wilders het over de islam heeft. De woorden 'verkopen aan de duivel' en 'thema's die ons in onze existentie bedreigen' geven geen heldere betekenis aan de uitlating. Een paar regels verder heeft Wilders het over moslims. Daar zegt hij:

'Ik weet ook wel dat er over een paar decennia nog geen islamitische meerderheid is. Maar het groeit wel. Met agressieve elementen, imperialisme. Loop over straat en zie waar het toe leidt. Er is een strijd gaande en we moeten ons verdedigen. Er zijn straks meer moskeeën dan kerken!'.

Dat zou een aanwijzing kunnen zijn dat Wilders het over moslims heeft. Deze uitlating is overigens ook ten laste gelegd en wordt zo meteen beoordeeld. De strekking van het gehele interview is, zoals we eerder hebben besproken, dat Wilders zich richt tegen de islam.

Al met al leidt ook de beoordeling van de uitlating in zijn samenhang er niet toe dat er een eenduidige betekenis kan worden gegeven aan de ten laste gelegde uitlating. Het blijft onduidelijk of Wilders met de 'Derde Wereldoorlog' doelt op een strijd tussen moslims en anderen, of tussen de islam en het westen. Gezien de strekking van het gehele interview neigen wij er naar te oordelen dat Wilders het hier heeft over de islam, en dat dan de strijd die hij bedoelt niet een fysieke strijd is, maar een ideologische strijd of een cultuurstrijd.

Nu onduidelijk blijft wat Wilders precies bedoelt, kan in elk geval niet gesteld worden dat Wilders met deze uitlating moslims tegenover een andere groep stelt, waarbij die andere groep de dupe wordt van schadelijke eigenschappen van moslims en er een kloof wordt geschetst tussen moslims en anderen die zeer wel kan leiden tot ernstige of zelfs gewelddadige conflicten. Dit brengt tevens met zich mee dat het opzet van Wilders op één van de twee betekenissen niet te bewijzen valt. Er kan daarom niet geoordeeld worden dat hiermee een intrinsiek conflictueuze tweedeling wordt geschetst, en dat met deze uitlating dus wordt aangezet tot haat tegen moslims.

Feit 2, uitlating 14
De laatste uitlating uit dit interview die ten laste is gelegd luidt:

'Ik heb goede bedoelingen. We laten iets gebeuren waardoor dit een totaal andere samenleving wordt. Ik weet ook wel dat er over een paar decennia nog geen islamitische meerderheid is. Maar het groeit wel. Met agressieve elementen, imperialisme. Loop over straat en zie waar het toe leidt. Je voelt dat je niet meer in je eigen land leeft. Er is een strijd gaande en we moeten ons verdedigen. Er zijn straks meer moskeeën dan kerken!'

Deze uitlating volgt op de alinea waarin Wilders zegt: *'Ik wil mensen er alleen op wijzen dat de islam het grootste gevaar is.'*

Naar de bewoordingen bezien lijkt Wilders hier een tweedeling te schetsen tussen moslims enerzijds en de Nederlandse samenleving anderzijds. Hij ziet immers dat er iets gebeurt waardoor dit een totaal andere samenleving wordt. En ook al is er nog geen islamitische meerderheid, het feit dat 'het groeit' (wij begrijpen: het feit dat het aandeel van de islamieten in de Nederlandse bevolking toeneemt), brengt agressieve elementen en imperialisme met zich mee. Hiermee wordt vanuit een éénzijdig perspectief geschetst dat de Nederlanders ernstig de dupe worden van, waarschijnlijk, schadelijke eigenschappen van de moslims. Op straat zie je al waar het toe leidt en voel je dat je niet meer in je eigen land leeft. Gesteld kan worden dat

Wilders een belangenkloof schetst tussen moslims en Nederlanders die zeer wel tot ernstige en zelfs gewelddadige conflicten kan leiden. Immers, er is een strijd gaande en we moeten ons verdedigen. Deze bewoordingen doen denken aan het arrest 'Le Pen' van het Europese Hof. Naar de bewoordingen bezien zou deze uitlating een intrinsiek conflictueuze tweedeling tussen moslims en Nederlanders kunnen inhouden, en dus kunnen aanzetten tot haat.

Nu bekijken we de uitlating in samenhang met de rest van het interview. Na de ten laste gelegde uitlating zegt Wilders:

'Als moslims hier willen blijven, moeten ze de helft uit de Koran scheuren en weggooien. Ze moeten niet luisteren naar de imam. Ik heb de Koran gelezen. Niet in één keer, maar wel helemaal. En ik weet dat er genoeg verschrikkelijke dingen in staan. Als moslims wel assimileren, dan zijn het ook volwaardige burgers, geen millimeter minder waard dan jij of ik'.

Deze uitlating laat zien waartegen Wilders zich teweer stelt. Hieruit blijkt dat Wilders zich verzet tegen verschrikkelijke dingen die volgens hem in de Koran staan en in de praktijk gestalte krijgen. En hij wil dat moslims niet luisteren naar de imam, de geestelijke van de godsdienst islam. Als moslims dat doen, zijn het volgens Wilders volwaardige burgers, geen millimeter minder waard dan jij of ik. Net als uit de rest van het interview, blijkt hieruit dat Wilders zich verzet tegen de islam, en ook tegen de vermeende manifestatie van de islam in het gedrag van moslims, maar niet tegen moslims als zodanig. Hetzelfde blijkt ook uit andere uitlatingen over de islam en moslims in het interview, zoals: *'Ik heb nog steeds alleen iets tegen de religie, niet tegen de mensen'.*

De samenhang met de rest van het interview geeft een andere betekenis aan de ten laste gelegde uitlating. In het licht van de gehele uitlating bezien blijkt dat Wilders zich hiermee richt tegen de islam en de vermeende manifestaties daarvan, maar niet tegen de moslims als zodanig. Dat is een essentieel verschil met de uitlating van Le Pen, die zich juist wel richt op moslims als zodanig. Er wordt met de ten laste gelegde uitlating in samenhang met de rest van het interview een tweedeling geschetst tussen de islam en de Nederlandse samenleving, maar niet tussen moslims en anderen. Er is dan ook geen sprake van een intrinsiek conflictueuze tweedeling, en dus ook niet van aanzetten tot haat.

Concluderend zeggen we dat de uitlating naar zijn bewoordingen gezien kan worden gekwalificeerd als aanzetten tot haat, maar dat deze bezien in samenhang met de rest van het interview is gericht tegen de islam. Dit is dus niet 'aanzetten tot haat tegen mensen wegens hun godsdienst' in de zin van artikel 137d Sr.

'Wilders: verbied de Koran, ook in moskee', Volkskrant 8 augustus 2007

De vierde set uitlatingen in feit 2 is gebaseerd op een artikel in de Volkskrant van 8 augustus 2007 met als titel: 'Wilders: verbied de Koran, ook in moskee'. In dit artikel wordt de ingezonden brief van Wilders over het verbieden van de Koran aangekondigd. Er wordt beschreven wat Wilders zegt in de ingezonden brief: Wilders vergelijkt in de ingezonden brief de Koran met Mein Kampf. De Koran als studieobject wil Wilders nog wel toestaan, zo licht hij telefonisch toe, maar, zo zegt hij:

'Een verbod is een verbod. Dus moet niet alleen verkoop, maar ook gebruik in moskeeën en bezit in huiselijke kring worden bestraft. Als dat in de huidige wetgeving niet kan, moet er een nieuwe verbodsbepaling komen.'

Wilders wil daarmee, zo staat in het artikel, een signaal afgeven aan radicale moslims die de Koran zouden gebruiken om geweld te legitimeren. Wilders beseft dat hij voor zijn voorstel geen Kamermeerderheid zal krijgen en zegt:

'Helaas worden onze voorstellen wel vaker met 141 tegen 9 stemmen verworpen. Maar als ik me daardoor zou laten leiden, kan ik er beter meteen mee stoppen. Dit boek zet aan tot haat en moord, en past daarom niet in onze rechtsorde. Als moslims willen participeren, moeten ze afstand nemen van deze Koran. Ik zie in dat dit veel gevraagd is, maar we moeten stoppen met het doen van concessies.'

Bij de theoretische bespreking hebben we over de samenhang gezegd, dat voor de interpretatie van een uitlating in samenhang in beginsel alleen gekeken moet worden naar de samenhang binnen de uiting, dus binnen het artikel, de column, het interview enzovoort waarin de uitlating is gedaan. Dit krantenartikel vormt één van de zeldzame uitzonderingen. Het is een voorpagina-artikel waarmee een ingezonden brief in dezelfde krant, enkele pagina's verderop, expliciet wordt aangekondigd. Het artikel heeft tot doel de aandacht te vestigen op deze ingezonden brief. Voor de betekenis van uitlatingen in dit artikel in samenhang kan, indien nodig, derhalve ook gekeken worden naar de ingezonden brief waar het artikel naar verwijst.

Feit 2, uitlating 15
Als eerste uitlating is ten laste gelegd:

'Een verbod is een verbod. Dus moet niet alleen de verkoop, maar ook gebruik in moskeeën en bezit in huiselijke kring worden bestraft. Als dat in de huidige wetgeving niet kan, moet er een nieuwe verbodsbepaling komen.'

Dit is een citaat van Wilders dat volgt op de zin uit het artikel dat Wilders de Koran nog wel als studieobject wil toestaan, maar dat het wat hem betreft daarbij blijft.

Met deze uitlating wordt, naar de bewoordingen bezien, een tweedeling gemaakt tussen moslims en niet-moslims. Het heilige boek van moslims wordt verboden, zowel de verkoop als het gebruik in de moskee en in huiselijke kring. Wilders drukt uit dat moslims in feite nergens meer hun heilige boek mogen gebruiken. Voor aanhangers van andere godsdiensten wil hij die regel niet invoeren. Met de uitlating wordt een tweedeling geschetst, maar dat is niet een tweedeling waarbij moslims **tegenover** een andere groep, bijvoorbeeld de Nederlanders, komen te staan. Hier is niets over te lezen in de uitlating, de uitlating gaat over de Koran en niet over moslims. Er wordt niet een beeld geschetst waarbij de ene groep ernstig de dupe wordt van schadelijke eigenschappen van moslims, en er wordt geen (belangen)kloof geschetst die zeer wel kan leiden tot ernstige en vaak gewelddadige conflicten. Er wordt geen intrinsiek conflictueuze tweedeling geschetst.

In samenhang met de rest van de uiting bezien, zien we dat de reden die Wilders aanvoert voor het verbod is dat hij een signaal wil afgeven aan radicale moslims die de Koran zouden gebruiken om geweld te legitimeren. Ook zegt hij dat de Koran aanzet tot haat en moord en daarom niet past in onze rechtsorde. Deze uitlating beoordelen we zo. Uit het artikel blijkt dat Wilders zich richt op de Koran en het door hem gewenste verbod daarvan. Een ander onderwerp wordt niet aangesneden. De strekking van het artikel geeft geen andere betekenis aan de ten laste gelegde uitlating. Er wordt een tweedeling geschetst, maar niet een tweedeling waarbij moslims tegenover anderen worden gesteld, of waarbij een beeld wordt geschetst dat Nederlanders ernstig de dupe worden van schadelijke eigenschappen van moslims. Wilders heeft het wel over de in zijn ogen schadelijke eigenschappen van de Koran, maar hij heeft het niet over moslims. Er wordt geen (belangen)kloof geschetst tussen moslims en anderen die zeer wel kan leiden tot ernstige en vaak gewelddadige conflicten.

Naar de bewoordingen bezien wordt met deze uitlating geen intrinsiek conflictueuze tweedeling geschetst en wordt er daarom niet aangezet tot haat tegen moslims. De samenhang met de rest van de tekst maakt dat niet anders.

Het zal voor veel moslims zeer pijnlijk en kwetsend zijn dat Wilders oproept tot het verbieden van de Koran, net zoals veel andere uitlatingen die ten laste zijn gelegd bij moslims emoties zullen kunnen oproepen. Begrijpelijke emoties. Maar zoals in de theoretische uiteenzetting is besproken, stelt artikel 137d Sr (voor wat betreft aanzetten tot haat), uitlatingen strafbaar die geschikt zijn om **bij anderen** haatgevoelens op te roepen tegen een bepaalde groep. We hebben eerder besproken dat de gevoelens van de betreffende groep zelf geen rol kunnen spelen bij de beoordeling van de strafbaarheid. De reden dat we in de strafrechtelijke beoordeling niet ingaan op de gevoelens die uitlatingen mogelijk oproepen, is omdat wij een puur juridische toets moeten

en willen uitvoeren. Dat betekent niet dat wij geen oog hebben voor de gevoelens die deze uitlatingen mogelijk oproepen.

Feit 2, uitlating 16
Als tweede uitlating is ten laste gelegd:

'Dit boek zet aan tot haat en moord, en past daarom niet in onze rechtsorde. Als moslims willen participeren, moeten ze afstand nemen van deze Koran. Ik zie in dat dit veel gevraagd is, maar we moeten stoppen met het doen van concessies.'

Voorafgaand aan deze uitlating staat in het artikel dat Wilders beseft dat hij met zijn voorstel om de Koran te verbieden geen Kamermeerderheid zal krijgen. Hij zegt: *'Helaas worden onze voorstellen wel vaker met 141 tegen 9 stemmen verworpen. Maar als ik me daardoor zou laten leiden, kan ik er beter meteen mee stoppen.'* Dan volgt de ten laste gelegde uitlating.

Wilders zegt in die uitlating dat de Koran aanzet tot haat en moord, en dat moslims alleen kunnen participeren - wij begrijpen: in de Nederlandse maatschappij – als ze afstand nemen van de Koran. Door dit te zeggen schetst Wilders een verdeling tussen moslims en de Nederlandse maatschappij. Moslims kunnen alleen participeren in die maatschappij als ze afstand nemen van de Koran, en anders niet. Er kan gezegd worden dat moslims hiermee **tegenover** de Nederlandse maatschappij worden geplaatst. Wilders zegt dat hij inziet dat wat hij wil veel gevraagd is. Daarmee is wat hij zegt in elk geval niet geheel éénzijdig. Wilders schildert de Koran af als een boek dat aanzet tot haat en moord, en dat niet in onze rechtsorde past. Daarmee zegt hij iets over de Koran, maar niet over moslims. Er wordt niet vanuit een éénzijdig perspectief geschetst dat de ene groep in de maatschappij ernstig de dupe wordt van moslims, en er wordt geen (belangen)kloof geschetst tussen moslims en anderen die zeer wel kan leiden tot ernstige en vaak gewelddadige conflicten. Er wordt derhalve met de uitlating geen intrinsiek conflictueuze tweedeling geschetst. Naar de bewoordingen bezien is dit geen aanzetten tot haat.

Zoals zojuist besproken is de strekking van het artikel dat Wilders de Koran wil verbieden. Het artikel kondigt de ingezonden brief aan waarin Wilders dit uiteenzet. De samenhang met de rest van het artikel geeft geen andere betekenis aan de ten laste gelegde uitlating.

Noch naar de bewoordingen, noch in samenhang met de gehele uiting bezien is dit een uitlating die aanzet tot haat tegen moslims.

'Genoeg is genoeg: verbied de Koran', Volkskrant 8 augustus 2007

De vijfde set uitlatingen in feit 2 is ook gebaseerd op een artikel in De Volkskrant van 8 augustus 2007, maar dan met de titel: 'Genoeg is genoeg: verbied de Koran'.

Het betreft een ingezonden brief van Wilders aan de Volkskrant, waarin hij uiteenzet waarom de Koran volgens hem moet worden verboden. De twee uitlatingen die daarnet zijn beoordeeld, zijn uitlatingen afkomstig uit het artikel waarin deze ingezonden brief wordt aangekondigd.

Wilders schrijft dat een gematigde islam volgens hem niet bestaat. Voor wie hem niet wil geloven, zegt hij: lees de speech van Oriana Fallaci, en hij citeert uit die speech:

'Een gematigde islam bestaat niet. Het bestaat niet, omdat er geen onderscheid is tussen Goede islam en Slechte islam. Er is islam, en daar houdt het mee op. En islam is de Koran, en niets dan de Koran. En de Koran is het Mein Kampf van een religie die beoogt anderen te elimineren, die die anderen – niet moslims – ongelovige honden noemt, inferieure wezens. Lees de Koran, dat Mein Kampf, nog eens. In welke versie dan ook, je zult zien dat al het kwade dat de zoons van Allah tegen ons en henzelf begaan, uit dat boek afkomstig is.'

Wilders noemt Ehsan Jami als voorbeeld van zo'n ongelovige hond, een afvallige moslim, die in elkaar werd geramd. Vervolgens zegt hij dat er moet worden opgehouden met politiek gedraai en gekonkel, dat het goed is dat Ehsan Jami nu beveiligd wordt, maar dat het de kern van het probleem niet oplost. Hij zegt dat de kern van het probleem de fascistische islam is, de zieke ideologie van Allah en Mohammed zoals neergelegd in de islamitische Mein Kampf: de Koran. De teksten uit de Koran laten weinig aan de verbeelding over. In verschillende Soera's wordt volgens Wilders opgeroepen tot gewelddaden en tot het vestigen van een wereldwijde islamitische staat. Hij roept op de Koran te verbieden zoals ook Mein Kampf verboden is, om zo een signaal af te geven dat de Koran in ons land niet als inspiratie of excuus voor geweld mag worden gebruikt. Wilders vervolgt dat hij zich schaamt voor de Nederlandse politici:

'Wat schaam ik me voor al diegenen in en buiten kabinet en Tweede Kamer die de islamitische invasie van Nederland weigeren te stoppen. Wat schaam ik me voor de Nederlandse politiek die dag in dag uit de oververtegenwoordiging van allochtonen in de criminaliteit en misdaad accepteert en er geen antwoord op heeft.'

Den Haag zit volgens Wilders vol met laffe lieden: *'Bange mensen die laf zijn geboren en laf zullen sterven. Die vinden en bevorderen dat de Nederlandse cultuur gestoeld zal zijn op een joods-christelijke-islamitische traditie. Die een generaal pardon verlenen aan leugenaars en criminelen.'*

En *'Die lak hebben aan de belangen van de Nederlandse burger en meewerken aan de transformatie van Nederland in Nederabië als provincie van de islamitische superstaat Eurabië.'*

Wilders eindigt de ingezonden brief met de woorden: *'Ik heb genoeg van de islam in Nederland: geen moslimimmigrant er meer bij. Ik heb genoeg van de aanbidding van Allah en Mohammed in Nederland: geen moskee er meer bij. Ik heb genoeg van de Koran in Nederland: verbied dat fascistische boek. Genoeg is genoeg.'*

Feit 2, uitlating 17
Als eerste uitlating is ten laste gelegd:

"Een gematigde islam bestaat niet. Het bestaat niet, omdat er geen onderscheid is tussen Goede islam en Slechte islam. Er is islam, en daar houdt het mee op. En islam is de Koran, en niets dan de Koran. En de Koran is het Mein Kampf van een religie die beoogt anderen te elimineren, die die anderen – niet moslims – ongelovige honden noemt, inferieure wezens. Lees de Koran, dat Mein Kampf, nog eens. In welke versie dan ook, je zult zien dat al het kwade dat de zoons van Allah tegen ons en henzelf begaan, uit dat boek afkomstig is (Oriana Fallaci, The Force of Reason, post-script, pag. 305, februari 2006)."

Wilders citeert aan het begin van zijn ingezonden brief passages uit de speech van Oriana Fallaci.

Wij hebben al bij de behandeling van deze uitlating bij feit 1 gezegd dat wij deze uitlating niet zien als een uitlating van Wilders. Het verspreiden van uitlatingen van anderen kan worden vervolgd als feit in de zin van artikel 137e lid 1 Sr. Het is nu conform de opdracht van het Hof ten laste gelegd als artikel 137d Sr, aanzetten tot haat. Derhalve vragen wij, gezien de manier waarop de uitlating is ten laste gelegd, om vrijspraak. Indien uw Rechtbank deze uitlating wel als een uitlating van Wilders beschouwt, is ons standpunt als volgt.

Zoals inmiddels bekend kijken we eerst naar de bewoordingen van de uitlating. Het citaat gaat over de islam en de Koran. Over de islam wordt gezegd dat er geen gematigde of goede islam is, alleen een slechte islam. De islam is de Koran, en de Koran is het Mein Kampf van een religie die beoogt anderen te elimineren, die die anderen ongelovige honden noemt, inferieure wezens. Hier wordt een tweedeling geschetst tussen de islam en niet-moslims, maar niet tussen moslims en niet-moslims. Voor zover het over mensen gaat, gaat het over het kwade dat de zoons van Allah tegen ons en henzelf begaan. Bij artikel 137c Sr is al besproken dat kritiek op gedragingen van een groep niet strafbaar is, en dat dat met name geldt als het gaat om gedragingen die voortvloeien uit een religie. Van dit deel van het citaat zou men kunnen denken dat er een tweedeling wordt geschetst tussen moslims (indien we de zoons van Allah interpreteren als zijnde de moslims) en niet-moslims, waarbij niet-moslims ernstig de dupe worden van moslims. In het citaat staat dat al het kwade dat de zoons van Allah begaan, uit dat boek, de Koran dus, afkomstig is. Dat kwade begaan zij tegen anderen, maar ook tegen **henzelf**. Het kwade dat de zoons van Allah begaan, schrijft Wilders niet toe aan kwalijke of schadelijke eigenschappen van moslims zelf, maar aan de Koran waaruit volgens Wilders dat kwade afkomstig is. Moslims

hebben daar zelf ook nadeel van (in de uitlating wordt ook het kwade dat zij tegen henzelf begaan genoemd). Naar de bewoordingen van de uitlating bezien, schetst Wilders een tweedeling tussen de islam en niet-moslims of misschien wel mensen in het algemeen, maar niet tussen moslims en niet-moslims. Er worden geen twee groepen middels een tweedeling tegenover elkaar gesteld.

Bezien we de samenhang van de ten laste gelegde uitlating met de gehele ingezonden brief, dan wordt duidelijk dat Wilders zijn pijlen richt op de Koran en de islam, en op kwalijke zaken die volgens hem daaruit voortvloeien. Hij noemt daarbij ook enkele malen moslims. Als hij dat doet beschrijft hij hoe de slechte invloed van de Koran en de islam zich volgens hem manifesteert. Hij beschrijft bijvoorbeeld dat Allah voor afvalligheid de doodstraf gepast vindt en geeft een voorbeeld: *'de ongelovige Jami werd door twee Marokkanen en een Somaliër tot bloedens toe in elkaar geramd'*. De samenhang met de gehele ingezonden brief maakt duidelijk dat de uitlating zich richt tegen de islam en de Koran. De tweedeling, die wel degelijk wordt geschetst, is die tussen de islam en anderen, maar niet tussen moslims en anderen. Van een intrinsiek conflictueuze tweedeling in de zin van artikel 137d Sr, aanzetten tot haat, is daarom geen sprake.

Al met al kunnen we concluderen dat naar de bewoordingen bezien de uitlating zich richt op de islam en de Koran. Tussen moslims en anderen wordt geen tweedeling geschetst. Moslims worden wel genoemd, als Wilders beschrijft hoe de in zijn ogen kwalijke zaken uit de islam en de Koran zich manifesteren. De samenhang versterkt deze indruk. Er wordt geen intrinsiek conflictueuze tweedeling geschetst tussen moslims en anderen, en er wordt derhalve niet aangezet tot haat tegen moslims.

Feit 2, uitlating 18 en 19
De twee uitlatingen die hierna ten laste zijn gelegd luiden:

'De kern van het probleem is de fascistische islam, de zieke ideologie van Allah en Mohammed zoals neergelegd in de islamitische Mein Kampf: de Koran. De teksten uit de Koran laten weinig aan de verbeelding over.'

en

'Verbied dat ellendige boek zoals ook Mein Kampf verboden is!'

Wilders spreekt zich in deze uitlatingen op niet mis te verstane bewoordingen uit tegen de islam en de Koran. De tweedeling die wordt geschetst is die tussen de islam en de Koran enerzijds, en de Nederlandse maatschappij anderzijds. Men zou kunnen denken dat met deze uitlating moslims middels een tweedeling tegenover niet-moslims worden gesteld, omdat moslims immers

aanhangers zijn van de islam en de Koran hun heilige boek is. In de theoretische bespreking is uiteengezet waarom in juridische zin het onderscheid tussen het geloof en de mensen moet worden gemaakt. Dat leidt tot de conclusie dat met deze uitlating moslims niet **tegenover** een andere groep worden gesteld, in de zin van de intrinsiek conflictueuze tweedeling.

De samenhang geeft geen andere betekenis aan de uitlatingen. Zoals we hebben gezien, is de strekking van de ingezonden brief dat Wilders zich richt tegen de islam en de Koran.

Met deze uitlatingen wordt geen intrinsiek conflictueuze tweedeling geschetst en wordt niet aangezet tot haat tegen moslims, noch naar de bewoordingen bezien, noch naar de uitlatingen in samenhang met de rest van de tekst bezien.

Feit 2, uitlating 20
Als vierde uitlating is ten laste gelegd:

'Wat schaam ik me voor al diegenen in en buiten kabinet en Tweede Kamer die de islamitische invasie van Nederland weigeren te stoppen. Wat schaam ik me voor de Nederlandse politiek die dag in dag uit de oververtegenwoordiging van allochtonen in de criminaliteit en misdaad accepteert en er geen antwoord op heeft.'

Deze uitspraak doet Wilders nadat hij heeft gesproken over verschillende Soera's waarin volgens hem wordt opgeroepen joden, christenen, andersgelovigen en niet-gelovigen te onderdrukken, te vervolgen of vermoorden, vrouwen te slaan en te verkrachten en met geweld een wereldwijde islamitische staat te vestigen. Er zijn volgens hem Soera's te over die moslims oproepen tot dood en verderf. Na de ten laste gelegde uitlating vervolgt Wilders met het bekritiseren van Nederlandse politici die volgens hem te weinig doen aan de in zijn ogen kwalijke manifestaties van de islam en de Koran.

Deze uitlating richt naar de bewoordingen de kritiek vooral op *'de Nederlandse politiek'* en de houding van Nederlandse politici tegenover de islam. Wilders noemt daarbij de *'islamitische invasie van Nederland'* en *'de oververtegenwoordiging van allochtonen in de criminaliteit en misdaad'*. Men zou kunnen denken dat er een verdeling wordt geschetst tussen islamieten (de islamitische invasie) of allochtonen enerzijds en de Nederlandse maatschappij anderzijds. De uitlating biedt geen aanknopingspunten om te concluderen dat deze groepen **middels een tweedeling tegenover** de Nederlandse samenleving wordt gesteld. Wilders gaat hier namelijk niet verder op in, omdat hij zich richt tegen de Nederlandse politici.

Uit de, eerder al beschreven, samenhang met de rest van de ingezonden brief blijkt dat Wilders zich richt tegen de islam, de Koran en de daaruit volgens hem voorvloeiende manifestaties. Het is daarom, in samenhang bezien, aannemelijk dat met 'allochtonen' in de ten laste gelegde

uitlatingen islamitische allochtonen worden bedoeld. Uit de samenhang blijkt verder dat als Wilders het heeft over mensen, zoals in deze uitlating, hij dat doet om aan te geven welke kwalijke zaken er volgens hem voortvloeien uit de islam en de Koran. Hij noemt de mensen om te illustreren hoe deze kwalijke zaken zich in de maatschappij manifesteren. In samenhang met de gehele uiting bezien, is het zo dat Wilders weliswaar mensen noemt, maar dit doet ter illustratie van zijn kritiek op de islam en de Koran. Dit heeft misschien tot gevolg dat hij een verdeling lijkt te maken tussen moslims en niet-moslims, maar hij stelt niet twee groepen middels een tweedeling tegenover elkaar. De samenhang maakt dus niet dat alsnog kan worden gezegd dat Wilders een intrinsiek conflictueuze tweedeling schetst.

Naar de bewoordingen bezien stelt Wilders niet twee groepen middels een tweedeling tegenover elkaar. Uit de samenhang blijkt ook niet dat Wilders met deze uitlating een intrinsiek conflictueuze tweedeling schetst. Hij zet met deze uitlating derhalve niet aan tot haat.

Feit 2, uitlating 21
Hetzelfde geldt voor de volgende uitlating:

'Den Haag zit vol met laffe lieden. Bange mensen die laf zijn geboren en laf zullen sterven. Die vinden en bevorderen dat de Nederlandse cultuur gestoeld zal zijn op een joods-christelijke-islamitische traditie. Die een generaal pardon verlenen aan leugenaars en criminelen.'

Deze uitlating volgt in de paragraaf na de zojuist beoordeelde uitlating. Wilders richt zijn kritiek op de Nederlandse politici, omdat zij de problemen die in zijn ogen voortvloeien uit de islam niet goed aanpakken.

De vraag is of hij daarnaast iets zegt over mensen wegens hun godsdienst, over moslims dus. Het 'generaal pardon' ziet op het destijds actuele generaal pardon voor uitgeprocedeerde asielzoekers. De woorden 'leugenaars en criminelen' kunnen op twee manieren worden geïnterpreteerd, te weten bedoelende alle asielzoekers (waaronder wellicht ook moslims) of slechts die asielzoekers die crimineel gedrag vertonen en (zo begrijpen wij) op enig moment tijdens de asielprocedure hebben gelogen. De eerste betekenis zou belediging van een groep mensen wegens hun ras zijn, maar dat is hier niet ten laste gelegd. De tweede betekenis heeft geen betrekking op mensen *wegens hun godsdienst*, maar op mensen *wegens hun criminaliteit* (leugenaars en criminelen).
Daarnaast is de uitlating niet specifiek genoeg om te kunnen bepalen welke van de twee betekenissen aan de uitlating moet worden gegeven. Als er hier een verdeling tussen groepen mensen wordt geschetst, is niet duidelijk tussen welke groepen mensen dat is. De uitlating biedt geen informatie waaruit men zou kunnen afleiden dat er middels een tweedeling twee groepen tegenover elkaar worden gesteld. Ook aan de overige kenmerken van een intrinsiek conflictueuze tweedeling is niet voldaan.

In samenhang bezien met de rest van de uiting geldt hetzelfde, gezien de eerdere constatering dat Wilders zich richt op de islam en de Koran. Zelfs als men zou concluderen dat de woorden 'leugenaars en criminelen' op moslims slaan, wat in onze ogen een te ver gaande interpretatie is, dan nog worden in deze uitlating niet moslims middels een tweedeling tegenover een andere groep gesteld.

Noch naar de bewoordingen, noch in samenhang bezien wordt er een intrinsiek conflictueuze tweedeling geschetst. De ten laste gelegde uitlatingen vallen niet onder 'aanzetten tot haat'.

Feit 2, uitlating 22

'Die lak hebben aan de belangen van de Nederlandse burger en meewerken aan de transformatie van Nederland in Nederabië als provincie van de islamitische superstaat Eurabië.'

Dit is de laatste uitlating van de drie passages waarin Wilders zich richt op Nederlandse politici.

Wilders beschuldigt de politici ervan mee te werken aan de transformatie van Nederland in Nederabië als provincie van de islamitische superstaat Eurabië. Naar de bewoordingen bezien heeft Wilders het in deze uitlating niet over moslims. Men zou kunnen denken dat er een verdeling wordt geschetst tussen moslims en Nederlanders, omdat Wilders zegt dat het tegen de belangen van de Nederlandse burger ingaat, als Nederland een islamitisch land, Nederabië, wordt. Het zou echter een te vergaande interpretatie zijn om te zeggen dat in de uitlating moslims en Nederlanders middels een tweedeling tegenover elkaar worden gesteld. Aangezien Wilders het heeft over de islamitische superstaat Eurabië, lijkt het er op dat hij zich richt tegen de islam. Wellicht dus een verdeling tussen de islam en Nederland, maar niet tussen groepen mensen.

In samenhang met de gehele ingezonden brief bezien is duidelijk dat Wilders zich richt tegen de islam en de Koran. Hij verzet zich tegen de verdere invloed van de islam die er toe zou kunnen leiden dat Nederland Nederabië wordt. Uit de samenhang blijkt dat als er een tweedeling wordt gemaakt, die wordt gemaakt tussen de islam en de Nederlandse samenleving, maar niet tussen moslims en Nederlanders of de Nederlandse samenleving. Dit is daarom geen intrinsiek conflictueuze tweedeling.

Dus: naar de bewoordingen bezien wordt er geen intrinsiek conflictueuze tweedeling tussen groepen mensen geschetst. Als we de uitlating bezien in samenhang met de rest van de uiting, wordt bevestigd wat al blijkt uit de bewoordingen, namelijk dat Wilders zich richt tegen de islam. Dit is geen intrinsiek conflictueuze tweedeling, en daarom geen aanzetten tot haat tegen mensen.

Feit 2, uitlating 23
De laatste uitlating van dit artikel die ten laste is gelegd is de uitsmijter van het artikel.

'Ik heb genoeg van de islam in Nederland: geen moslimimmigrant er meer bij. Ik heb genoeg van de aanbidding van Allah en Mohammed in Nederland: geen moskee er meer bij. Ik heb genoeg van de Koran in Nederland: verbied dat fascistische boek.

Genoeg is genoeg.'

Met deze woorden wordt de ingezonden brief van Wilders afgesloten.

Met deze uitlating wordt naar de bewoordingen bezien een verdeling geschetst tussen moslims enerzijds en de Nederlandse maatschappij anderzijds. Wilders zegt dat hij er geen moslimimmigrant meer bij wil. Voor niet-moslimimmigranten geldt dat blijkbaar niet. Dit is een onderscheid tussen moslims en niet-moslims, maar dat maakt nog niet dat twee groepen **middels een tweedeling tegenover** elkaar worden gesteld. Ook wordt niet gezegd dat Nederlanders ernstig de dupe worden van moslims, en er wordt geen kloof geschetst tussen Nederlanders en moslims die zeer wel kan leiden tot ernstige en gewelddadige conflicten. Voorafgaand aan de zin *'geen moslimimmigrant er meer bij'* zegt Wilders: *'Ik heb genoeg van de **islam** in Nederland'*. Daar blijkt uit dat het hem er vooral om gaat de invloed van de islam in Nederland te verminderen, door minder moslimimmigranten toe te laten. Wilders zegt ook: *'Ik heb genoeg van de aanbidding van Allah en Mohammed in Nederland: geen moskee er meer bij'* en *'Ik heb genoeg van de Koran in Nederland: verbied dat fascistische boek'*. Wilders drukt hiermee uit bezwaren te hebben tegen de islam en de Koran. Naar de bewoordingen bezien constateren we derhalve dat Wilders een verdeling maakt tussen moslims en niet-moslims, maar dat niet blijkt dat hij moslims en Nederlanders middels een tweedeling tegenover elkaar stelt, wat een eerste kenmerk zou zijn van een intrinsiek conflictueuze tweedeling. Daarnaast zegt Wilders niet nóg meer islam in Nederland te willen en de Koran te willen verbieden.

We hebben gezien dat de strekking van de ingezonden brief is dat Wilders zich verzet tegen de islam, de Koran en de volgens hem daaruit voortvloeiende kwalijke zaken. De samenhang maakt derhalve niet dat de uitlating anders geïnterpreteerd moet worden. Er is geen sprake van een intrinsiek conflictueuze tweedeling, en dus niet van aanzetten tot haat tegen mensen.

'Wilders wil vernieuwde mini-koran', website van Radio Nederland Wereldomroep en/of de Wereldomroep

De volgende uitlating die in feit 2 is opgenomen is afkomstig van de website van Radio Nederland Wereldomroep en/of de Wereldomroep. De titel van het artikel is: 'Wilders wil vernieuwde mini-

koran'. Wij geven eerst weer een samenvatting van het artikel. Hierin wordt verslag gedaan van een gesprek met Wilders over zijn voorstel de Koran te verbieden.
Wilders zet uiteen wat zijn motivatie is om op te roepen tot een verbod op de Koran. Hij zegt dat er in de Koran haatzaaiende teksten staan die oproepen tot moord en andere zaken die we in Nederland in het Wetboek van Strafrecht strafbaar hebben gesteld. Hij stelt dat het verbieden van de Koran een beperking is die kan worden gemaakt op het grondwettelijke artikel waarin de vrijheid van godsdienst is verwoord.

Wilders zegt dat hij geen heil ziet in gematigde interpretaties van de Koran en dat een verbod de enige optie is, omdat de Koran geen ruimte biedt aan hervormingsgezinde geluiden.
Op de vraag of hij moslims niet voor een onmogelijke keuze stelt – Nederland verlaten of het geloof afzweren – antwoordt Wilders dat dat niet zijn verantwoordelijkheid is, dat hij zich slechts verantwoordelijk voelt voor het welzijn van Nederland.

Een essentieel verschil tussen de Koran en andere boeken waar gewelddadige passages in voorkomen, zoals de Bijbel, is, zo zegt Wilders, dat de Koran letterlijk het woord van God is, wat niet zo is bij de Bijbel. Wilders zegt dat het hardvochtige Oude Testament in de Bijbel wordt gevolgd door het gematigdere Nieuwe Testament. Van de Koran heeft Wilders tot nu toe niet zo'n gematigde nieuwe versie gezien. Zo'n nieuwe versie zou wenselijk zijn, zo parafraseert de verslaggever Wilders, een Koran ontdaan van alle haatdragende verzen. *'Die zou het formaat hebben van een Donald Duck,'* aldus Wilders.

Het artikel sluit af met Wilders die zegt dat hij er niet mee bezig is hoe er in het buitenland op zijn uitspraken wordt gereageerd.

De uitlating waar het hier om gaat werd gedaan in een interview met Wilders, bestemd voor uitzending op de radio. Het interview is op de radio uitgezonden zonder de Donald Duck-uitlating. Er is dus in het interview geknipt en geplakt. Tevens is een artikel over het interview op de website van Radio Nederland Wereldomroep gepubliceerd. Daar staat de Donald Duck-uitlating wel in. Het uitgezonden interview is niet in zijn geheel schriftelijk uitgewerkt omdat uit het artikel de samenhang naar ons oordeel helder wordt. Daarom achtten wij het ook niet noodzakelijk om de ruwe versie van het interview uit te werken.

Feit 2, uitlating 24

'Zo'n nieuwe versie zou wenselijk zijn, vindt de PVV-leider; een Koran ontdaan van alle haatdragende verzen. "Die zou het formaat hebben van een Donald Duck," aldus Wilders.'

Deze uitlating volgt nadat Wilders heeft gezegd dat er een essentieel verschil is tussen de Koran en andere boeken waar gewelddadige passages in voorkomen, zoals de Bijbel. Dat verschil is

volgens Wilders dat de Koran letterlijk het woord van God is, wat niet zo is bij de Bijbel. Het hardvochtige Oude Testament in de Bijbel wordt gevolgd door het gematigdere Nieuwe Testament. Van de Koran heeft Wilders tot nu toe niet zo'n gematigde nieuwe versie gezien.

Los van de vraag of dit nu als een uitlating van Wilders moet worden beschouwd, omdat hij niet letterlijk geciteerd is, is duidelijk dat met deze uitlating niets wordt gezegd over moslims. Wellicht zou men kunnen denken dat er een verdeling wordt geschetst tussen moslims en anderen, omdat volgens Wilders alleen uit de Koran, en niet uit andere heilige boeken, verzen moeten worden weggehaald. Het is echter niet zo dat met de uitlating twee groepen middels een tweedeling tegenover elkaar worden gesteld. De uitlating richt zich op de Koran, niet op moslims.

De tekst van het hele artikel strekt tot uitleg van Wilders over de reden dat hij een verbod wil op de Koran. De strekking van de tekst is dezelfde als die van de uitlating. De betekenis van de ten laste gelegde uitlating verandert derhalve niet als we de uitlating bezien in samenhang met de rest van de tekst.

Met de uitlating wordt geen intrinsiek conflictueuze tweedeling geschetst en wordt niet aangezet tot haat tegen moslims, niet naar de bewoordingen bezien en niet in samenhang bezien.

'Islam is mijn 'Fitna', De Limburger-Limburgs Dagblad 9 februari 2008

De volgende ten laste gelegde twee uitlatingen stonden in het Limburgs Dagblad van 9 februari 2008, en maakten deel uit van een artikel met als kop 'Islam is mijn 'Fitna'.

Het betreft een interview met Wilders over het maken van de film 'Fitna'. Wilders gaat in op de inhoud van de film en de manier waarop de film tot stand werd gebracht.

De interviewer vraagt: *'Is 'Fitna' een bewuste provocatie?'* Wilders antwoordt: *'Laat de mensen oordelen als ze de film gezien hebben. Ik wijs op de rol die de verschrikkelijke Koran speelt in de islamisering van onze samenleving.'* Hij vervolgt met dat Fitna 'beproeving' betekent, voor moslims betekent dat alles wat hun geloof op de proef stelt, en zegt: *'Ik gebruik die term spiegelbeeldig: voor mij en voor onze westerse democratieën, is de islam een beproeving. Onze vrije samenlevingen worden, na het nazisme en het communisme, opnieuw bedreigd door een imperialistische, totalitaire ideologie: de islam.'*

Wilders zet uiteen hoe de film tot stand is gekomen. De interviewer vraagt: *'Wat krijgen we te zien?'* Wilders antwoordt: *'In de film illustreer ik teksten en verzen uit de Koran met documentaire beelden, die laten zien dat de Koran geen dode letter is, maar het gezicht van de islam: een levensgroot gevaar.'* Zo komt er, zegt Wilders, een imam in voor die roept: *'Wij hebben de wereld geregeerd en, bij Allah, ooit zullen we de wereld weer beheersen'.*

Het interview gaat dan door met vragen over of Wilders bang is dat de film gewelddadige reacties zal uitlokken, en over dat Wilders hoopt dat er geen fatwa tegen hem zal worden uitgesproken.

Feit 2, uitlating 25 en 26

'Ik wijs op de rol die de verschrikkelijke Koran speelt in de islamisering van onze samenleving.'

en

'In de film illustreer ik teksten en verzen uit de Koran met documentaire beelden, die laten zien dat de Koran geen dode letter is, maar het gezicht van de islam: een levensgroot gevaar.'

De eerste uitlating is een deel van het antwoord van Wilders op de vraag *'Is 'Fitna' een bewuste provocatie?'* De tweede uitlating is een deel van het antwoord op de vraag: *'Wat krijgen we te zien?'*

Naar de bewoordingen bezien zijn deze beide uitlatingen gericht op de islam en de Koran. Zoals we eerder ook hebben gezien, zou men kunnen denken dat daarmee een verdeling plaatsvindt tussen moslims en anderen, omdat moslims de islam aanhangen en de Koran hun heilige boek is. Daarmee worden echter niet twee groepen tegenover elkaar gesteld, wat een kenmerk is van een intrinsiek conflictueuze tweedeling.

Bezien we de uitlatingen ieder voor zich en in samenhang met elkaar en met het gehele interview, dan zien we dat het hele interview inkijk geeft in hoe Wilders werkt aan Fitna en wat de inhoud zal zijn. De inhoud zal zijn dat Wilders zich richt tegen de islam en de Koran. Deze strekking van de tekst geeft geen andere betekenis aan de ten laste gelegde uitlating.

In beide uitlatingen zijn derhalve, ook in samenhang bezien, de islam en de Koran het onderwerp en gaat het niet over mensen. Er wordt geen intrinsiek conflictueuze tweedeling geschetst en deze uitlatingen zijn daarom niet 'aanzetten tot haat tegen mensen'.

'Het hoeft niet meer, maar De Film komt er', Volkskrant 11 februari 2008

In de laatste ten laste gelegde schriftelijke uitlating bij feit 2 gaat het om een uitlating in de Volkskrant van 11 februari 2008 onder de kop: 'Het hoeft niet meer, maar De Film komt er'. In het proces-verbaal is te zien dat dit artikel geplaatst is op 11 februari 2008 om 05:41 uur, en is bijgewerkt om 09:01 uur. Inmiddels is het originele artikel van 05:41 uur aan het dossier toegevoegd. Daaruit blijkt dat in de gewijzigde versie alleen de inleiding is veranderd. Dit heeft geen invloed op de beoordeling van de ten laste gelegde uitlating.

Feit 2, uitlating 27

In dit artikel wordt gewag gemaakt van een interview door de Geassocieerde Pers Diensten (GPD)[64] met Wilders. De ten laste gelegde uitlating, waarin de genoemde 'hij' Wilders is, luidt:

'In het GPD-interview legt hij uit dat hij teksten en versen uit de Koran met documentaire-beelden zal illustreren. Zo wil hij aantonen dat de Koran 'geen dode letter is, maar het gezicht van de islam: een levensgroot gevaar'.'

In dit Volkskrantartikel wordt een samenvatting gegeven van een GPD-interview. Dit betreft het zojuist genoemde GPD-interview dat onder meer in de Limburger-Limburgs Dagblad stond. Deze uitlating is als uitlating 26 ten laste gelegd. Deze samenvatting uit de Volkskrant bevat stukjes citaat van Wilders. Voor de samenvatting vragen wij vrijspraak (dit zijn immers geen uitlatingen van Wilders) en voor het herhaalde citaat een niet-ontvankelijkheid.

Fitna

Als laatste uitlating is onder feit 2 ten laste gelegd de film 'Fitna'. Tijdens de inhoudelijke behandeling van deze zaak is de film getoond. Bij de beoordeling van een uitlating uit Fitna op grond van artikel 137c Sr is de inhoud van de film reeds weergegeven. Omdat dat slechts een paar dagen geleden is, herhalen we de inhoud van de film niet.

Feit 2, uitlating 28

Voorafgaand aan de beoordeling willen wij twee opmerkingen maken.

Vertaling Koranteksten

Ten eerste: over de vertaling van de in het eerste deel van de film getoonde Koranteksten is discussie mogelijk, met name voor wat betreft het woord 'terroriseren' in Soera 8, vers 60. Het OM heeft de vertaling in Fitna vergeleken met twee Koranvertalingen van respectievelijk F. Leemhuis en M.M. Ali. In de film luidt de vertaling: *'Om daarmee te terroriseren. Te terroriseren Allah's vijand en uw vijand.'* De vertaling van Leemhuis luidt: *'Om Gods vijand en jullie vijand daarmee vrees aan te jagen'*[65] en de vertaling van Ali luidt: *'Om hiermee de vijand van Allah en jullie vijand angst aan te jagen'*[66]. Islamdeskundigen Admiraal en Jansen hebben bij de rechter-commissaris verklaard dat de Koranverzen correct zijn vertaald. Wij menen dat de

---

[64] Zie de website www.gpd.nl: De Geassocieerde Pers Diensten (GPD) is het persbureau waarin 17 regionale dagbladen samenwerken: Het Belang van Limburg, BN De Stem, Brabants Dagblad, **Dagblad de Limburger**, Dagblad van het Noorden, Eindhovens dagblad, Gazet van Antwerpen, de Gelderlander, de Gooi- en Eemlander, Haarlems Dagblad, IJmuider Courant, Leeuwarder Courant, Leidsch Dagblad, **Limburgs Dagblad**, Nederlands Dagblad, Noordhollands Dagblad, Het Parool, Provinciale Zeeuwse Courant, De Stentor, De Twentsche Courant Tubantia.

[65] F. Leemhuis, *De Koran. Een weergave van de betekenis van de Arabische tekst in het Nederlands door Fred Leemhuis*, Houten: Unieboek, 1989, dertiende druk 2007.

eventueel tekstueel afwijkende vertaling van de soerateksten door Wilders – gegeven de strekking van zijn woorden – niet een zodanige invloed heeft dat dit een factor van betekenis is in de beoordeling van de strafbaarheid. Het is dan ook niet nodig een oordeel te geven over welke vertaling het meest correct is.

Betekenis

Ten tweede de betekenis van de film. Naar onze mening heeft de film de volgende structuur, inhoud en strekking. Het begin en het einde van de film haken aan bij de betekenis van de Deense Mohammedcartoon. In het eerste deel van de film wordt getracht de door Wilders veronderstelde evidente relatie te leggen tussen bepaalde delen van de Koran, uitlatingen van imams, ayatollahs en andere islamaanhangers en gewelddadigheden die worden begaan door moslims. Tegelijkertijd wordt getracht te benadrukken dat de Koran de opdracht geeft om het geloof over de hele wereld te verspreiden. De boodschap van dit eerste deel is naar ons oordeel dat de Koran aanzet tot geweld, tegen niet-moslims maar ook tegen moslims. En dat de Koran aanzet tot wereldheerschappij, goedschiks of kwaadschiks.

Het tweede deel van de film gaat over Nederland en de toekomst van Nederland. De boodschap die Wilders met dit tweede gedeelte van de film uitdraagt is dat zijns inziens de invloed van de islam in Nederland al aanzienlijk is en verder toeneemt en dat dit een groot gevaar vormt voor Nederland.

Beoordeling

De toets of Fitna een uitlating is die strafbaar is als aanzetten tot haat zal anders moeten verlopen dan bij de eerder beoordeelde uitlatingen. Bij de uitlatingen is het mogelijk te bezien wat de betekenis is van die specifieke uitlating, en vervolgens te bezien of die betekenis verandert als we de uitlating bezien in samenhang met de gehele uiting. Fitna is echter ten laste gelegd als geheel, de hele film is opgenomen in de tenlastelegging. De boodschap van Fitna is naar ons oordeel ook een boodschap die gedragen wordt door de hele film. Afzonderlijke uitlatingen kunnen niet geïsoleerd worden beoordeeld, omdat ze daarmee uit het grotere verband van de film worden gehaald en hun betekenis niet meer te duiden is. We beoordelen dan ook de film in zijn geheel op strafbaarheid.

De centrale vraag is of met de film een intrinsiek conflictueuze tweedeling wordt geschetst. Als dat zo is, zet deze film aan tot haat. We volgen hiervoor weer het toetsingskader zoals uiteengezet in de theoretische bespreking. Om van het schetsen van een intrinsiek conflictueuze tweedeling te kunnen spreken dienen ons inziens de volgende elementen aanwezig te zijn:

---

[66] M.M. Ali, *De Heilige Koran*, Den Haag: Stichting Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore Inc, 2004.

1. Twee groepen worden middels een tweedeling tegenover elkaar gesteld waarbij,
2. Vanuit een éénzijdig perspectief wordt geschetst dat,
3. De maatschappij danwel de ene groep ernstig de dupe wordt van één of meer schadelijke eigenschappen van de andere groep, en
4. De door die tweedeling ontstane (belangen)kloof tussen de twee groepen zeer wel kan leiden tot ernstige en vaak gewelddadige conflicten.

Om een dergelijk sterk beeld neer te zetten dat krachtig genoeg is om die haat potentieel op te wekken, zal naar onze mening in de Nederlandse situatie meestal sprake moeten zijn van krachtversterkende elementen zoals ongenuanceerdheid en suggestiviteit.

Passen we dit kader toe, dan is de eerste vraag of hier twee groepen tegenover elkaar worden gesteld. De film toont gewelddadigheden die door fundamentalistische moslims zijn begaan, moslims die gewelddadigheden begáán, moslims die oproepen tot gewelddadigheden, en moslims die verklaren bepaalde gewelddadigheden gerechtvaardigd te vinden. Ook worden er statistieken getoond van het toenemende aantal moslims in Nederland en Europa. Daarnaast worden veel niet-moslims getoond die slachtoffer zijn van fundamentalistische moslims, zoals de slachtoffers van de aanslagen in Madrid en New York, Theo van Gogh, en een man die door moslims wordt onthoofd. Hieruit zou men kunnen destilleren dat er een tweedeling wordt geschetst tussen moslims en niet-moslims.
De volgende vragen zijn dan of de twee groepen middels een tweedeling tegenover elkaar worden gesteld, of de niet-moslims ernstig de dupe worden van de schadelijke eigenschappen van de andere groep, en of er een (belangen)kloof wordt geschetst tussen de twee groepen die zeer wel kan leiden tot conflicten en ernstige gewelddadigheden.

In de film drukt Wilders uit dat het getoonde geweld door de islam wordt geïnspireerd. Hij laat eerst de Koranverzen zien die volgens hem oproepen tot dit geweld en toont vervolgens de gewelddadigheden die daar volgens hem het gevolg van zijn. De moslims die te zien zijn in de film handelen, zo stelt Wilders het voor in de film, op gezag van de Koran; zij doen wat de Koran hen opdraagt. Ook is te zien dat moslims zélf daar volgens Wilders evenéén het slachtoffer van worden, zoals de opgehangen homo's (waarvan aannemelijk is dat het moslims zijn), en de besneden en vermoorde vrouwen. Wilders toont dus geweld, volgens hem voortvloeiend uit de Koran en de islam, dat zowel niet-moslims als moslims treft. In de film worden diverse situaties getoond waarin moslims ernstig de dupe zijn van gewelddadige fundamentalistische andere moslims. De film toont niet zozeer een tegenoverelkaarstelling van moslims versus niet-moslims maar van door de islam en de Koran geïnspireerde gewelddaden, gericht tegen mensen, moslims

en niet-moslims. Het is dan ook niet zo dat de film een éénzijdig beeld schetst dat de ene groep (de niet-moslims) ernstig de dupe wordt van de andere groep (de moslims). Moslims komen in de film voor als werktuigen van de Koran en de islam, althans, zo interpreteren wij de visie van Wilders. Waar de aantallen moslims worden genoemd, wordt door Wilders geïmpliceerd dat daardoor de invloed van de islam in Nederland en Europa toeneemt, een situatie die hij blijkens de film onwenselijk acht, omdat hij de invloed van de Koran en de islam wil stoppen.
Daartoe doet Wilders in de film overigens ook een beroep op moslims zelf: hij roept hen op de gewelddadige passages uit de Koran te scheuren. Dit kan men onredelijk en schandelijk vinden, maar dit gegeven maakt in elk geval dat Wilders niet vanuit een geheel éénzijdig perspectief een situatie schetst.
Tenslotte, en daar komen we toe aan de laatste stap van de toets of sprake is van een intrinsiek conflictueuze tweedeling, is het niet zo dat de film een onoverbrugbare belangenkloof schetst tussen beide groepen die zeer wel kan leiden tot ernstige en vaak gewelddadige conflicten. Als er een tweedeling is, als er mensen ernstig de dupe worden en als er een kloof wordt geschetst, en dat gebeurt in deze film, dan is dat een kloof tussen de islam en het Westen, en niet tussen moslims en anderen.

Wij menen derhalve dat in de film geen sprake is van het schetsen van een intrinsiek conflictueuze tweedeling en dus niet van aanzetten tot haat.

Conclusie
Wij komen tot een conclusie voor feit 2. Wij hebben in de voorgaande uitlatingen een groot aantal malen verwoord dat er juridisch gezien onderscheid gemaakt dient te worden tussen het geloof en de gelovigen. Dit onderscheid is in de ogen van het OM het onderscheid waar het strafrechtelijk gezien om gaat. Het kritiek leveren op en zelfs aanvechten van een godsdienst is toegestaan, zolang er niet wordt aangezet tot haat tegen de mensen. En aanzetten tot haat tegen een godsdienst, zo daarvan sprake is, is niet gelijk te stellen met aanzetten tot haat tegen de gelovigen. In de beoordeelde uitlatingen gebeurt dat laatste naar ons oordeel niet.

Wij vragen daarom vrijspraak voor feit 2.

Feit 3: aanzetten tot discriminatie van moslims wegens hun godsdienst

In feit 3 is een aantal uitlatingen van Wilders ten laste gelegd als aanzetten tot discriminatie tegen een groep mensen wegens hun godsdienst. Alle uitlatingen die in feit 2 ten laste zijn gelegd zijn ook in feit 3 opgenomen.
Bij het beoordelen van de uitlatingen hanteren wij de volgende aanpak. Eerst beoordelen we of de uitlating naar zijn bewoordingen, direct of indirect aanzet tot discriminatie van mensen. Vervolgens beoordelen we of de uitlating in samenhang met de gehele uiting oftewel het artikel waar deze deel van uitmaakt, direct of indirect aanzet tot discriminatie. Bij die toets wordt de samenhang met alle in de tenlastelegging opgenomen uitlatingen uit die hele uiting oftewel dat artikel meegenomen. Indien wordt vastgesteld dat in het licht van deze eerst stap in beginsel sprake is van aanzetten tot discriminatie, wordt vervolgens getoetst of er een context aanwezig is die het tot discriminatie aanzettende karakter aan de uitlating kan ontnemen. Als dit het geval is, zal als derde en laatste stap in het toetsingskader worden bekeken of er met de uitlating naar vorm en inhoud sprake is van onnodige buitensporigheid, waardoor deze toch een strafbaar aanzetten tot discriminatie van mensen zal inhouden.

Feit 3, uitlating 1

Als eerste uitlating is ten laste gelegd:

'De grenzen gaan nog diezelfde dag dicht voor alle niet-westerse allochtonen'.

Deze uitlating is gedaan als reactie op een eerste vraag in het interview 'De Paus heeft volkomen gelijk' dat in de Volkskrant van 7 oktober 2006 werd gepubliceerd. Er zijn zoals inmiddels bekend twee versies van dit interview. De andere weergave van het interview heeft de titel 'Stop de tsunami'[67]. Zoals gezegd is de aard en strekking van beide versie van het interview hetzelfde. Waar relevant zullen we de verschillen betrekken bij de beoordeling van de uitlatingen. Zoals bij de behandeling van deze uitlating bij feit 2, 'aanzetten tot haat', is gezegd, was de vraag die in het interview aan deze uitlating vooraf ging: *'Wat is het eerste dat u verandert als u het morgen voor het zeggen krijgt in Nederland?'*

Bij de beoordeling van deze uitlating bij feit 2 hebben wij al geconcludeerd dat de inhoud van het gehele interview met zich meebrengt dat de uitlating betrekking heeft op moslims.

Dan de toets of met deze uitlating naar zijn bewoordingen wordt aangezet tot discriminatie van moslims. Wij hebben in onze theoretische voorbeschouwing over aanzetten tot discriminatie gezegd dat er twee vormen zijn: de directe en de indirecte.

[67] Interview met de titel 'Stop de tsunami' van 6 oktober 2006 op de website www.geertwilders.nl.

Zoals gezegd is direct aanzetten tot discriminatie het doen van een uitlating die erop gericht is om bij anderen het idee te wekken (of te versterken) om een bepaalde groep discriminatoir te behandelen, waarbij dan tevens vaak de discriminerende behandeling die gegeven moet worden letterlijk wordt uitgespeld. Bij de indirecte vorm van aanzetten tot discriminatie wordt de discriminerende behandeling waartoe wordt aangezet niet letterlijk uitgespeld, maar zijn de bewoordingen wel zodanig dat men nadrukkelijk op het idee gebracht wordt om die discriminerende behandeling te gaan geven. Indirect, en dus op een verhulde manier, zijn de bewoordingen er dan op gericht om bij anderen het idee te wekken om een bepaalde groep in de hun toekomende rechten te beknotten. Indien de argumenten die daartoe worden aangedragen zijn voorzien van krachtversterkende elementen is dat, zoals we al gezegd hebben, een indicatie voor aanzetten tot discriminatie, maar essentieel zijn ze niet.
Belangrijk is dat men zich realiseert dat zowel in de directe als in de indirecte vorm de uitlating erop gericht moet zijn om bij die ander of anderen het idee te wekken om een bepaalde groep, in dit geval dus moslims, discriminatoir te behandelen. Dat is de consequentie van het woord aanzetten.

Als we de uitlating van Wilders aan deze eis toetsen zien we dat door de interviewer aan Wilders de vraag wordt gesteld wat het eerste is dat hij gaat veranderen als hij het morgen voor het zeggen krijgt in Nederland. Hij antwoordt daarop: *'de grenzen gaan nog diezelfde dag dicht'*. De betekenis van zijn woorden is dat als **hij** het morgen voor het zeggen krijgt, **hij** de grenzen nog diezelfde dag dicht doet. Uit deze uitlating blijkt geen gerichtheid van de uitlating op het **bij anderen** wekken van het idee dat **die anderen** discriminerende handelingen gaan plegen.

De situatie waarin een politicus in zijn partijprogramma een bepaalde discriminerende maatregel heeft opgenomen, zoals bijvoorbeeld de hier ten laste gelegde uitlating: *'de grenzen gaan voor niet-westerse allochtonen dicht'*, is een in onze ogen moeilijk punt. Valt het enkel opnemen van dergelijke partijpunten in een partijprogramma reeds onder aanzetten tot discriminatie? Betreffende politicus hoopt natuurlijk dat veel mensen op hem stemmen zodat hij de politieke macht krijgt om de voorgestane maatregel in werkelijkheid te kunnen doorvoeren. En wellicht zegt hij ook: stem op mij opdat ik deze maatregel kan doorvoeren. Deze uitlatingen van de betreffende politicus zijn er echter niet rechtstreeks op gericht om bij het kiezerspubliek het idee te wekken dat zij zelf, het kiezerspubliek, discriminerende handelingen gaan plegen. Wij menen daarom dat er in deze situatie **geen** sprake is van aanzetten tot discriminatie in **directe** zin.

Vervolgens beoordelen we of er sprake is van aanzetten tot discriminatie in indirecte zin. Het is natuurlijk heel wel denkbaar dat een politicus met een uitlating waarin hij aangeeft wat hij zelf aan maatregelen wil doorvoeren, indirect ook dingen zegt die er wel degelijk op gericht zijn om zijn toehoorders op de gedachte te brengen ook zelf een duit in het zakje te doen. Indirect zou hij met de uitlating of uitlatingen die hij daarnaast doet ook anderen kunnen oproepen zelf discriminerende handelingen jegens een bepaalde groep te gaan verrichten. Dan is de uitlating

wel in zijn basisvorm aanzetten tot discriminatie in indirecte zin. Derhalve is het zaak om heel goed te analyseren wat de betreffende politicus zegt en schrijft.

Terug naar Wilders. Is de uitlating: *'De grenzen gaan nog diezelfde dag dicht voor alle niet-westerse allochtonen'* erop gericht om, zonder het met zoveel woorden te zeggen, anderen op het idee te brengen om niet-westerse allochtonen dan wel moslims discriminatoir te behandelen? Naar onze mening niet. De strekking van de uitlating is niet dat hetgeen Wilders van plan is, een aansporing of een voorbeeld zou moeten zijn voor anderen om ook maar discriminatoire handelingen te gaan plegen. Het is daarbij dan onduidelijk wat de inhoud van de door anderen te geven discriminatoire behandeling zou zijn. Kortom, naar zijn bewoordingen bezien is dit ook **indirect, geen** aanzetten tot discriminatie.

Tot nu toe hebben wij de uitlating op zich zelf beoordeeld, los van de samenhang. Indien men de samenhang wel in de beoordeling meeneemt springt onmiddellijk de samenhang met de tweede uitlating in het oog. De verbinding tussen de twee uitlatingen is immers de vraag van de journalist: *'Wat schieten we daar mee op?'* en de tweede ten laste gelegde uitlating luidt: *'De demografische samenstelling van de bevolking is het grootste probleem van Nederland. Ik heb het over wat er naar Nederland komt en wat zich hier voortplant. Als je naar de cijfers kijkt en de ontwikkeling daarin... Moslims zullen van de grote steden naar het platteland trekken. We moeten de tsunami van de islamisering stoppen. Die raakt ons in ons hart, in onze identiteit, in onze cultuur. Als we ons niet verweren, zullen alle andere punten uit mijn programma voor niks blijken te zijn.'*

De samenhang met deze tweede uitlating, en de samenhang met de rest van de tekst, zou de indruk kunnen wekken dat we ons moeten verweren en dat we de islamisering moeten stoppen. De vraag is of dat maakt dat we kunnen oordelen dat de argumenten worden gegeven om een groep discriminatoir te behandelen, en dat de bewoordingen er op gericht zijn het idee te wekken om de discriminerende behandeling te geven. De vraag is: welke discriminatoire behandeling? Indirect aanzetten tot discriminatie is het verhuld aanzetten tot discriminatie, waarbij wel duidelijk moet zijn tot welke min of meer concrete discriminatoire behandeling anderen worden aangezet. Dat wordt hier niet duidelijk. Derhalve is er ook bezien in samenhang met de rest van de uiting geen sprake van aanzetten tot discriminatie.

De eerste ten laste gelegde uitlating zet daarom niet aan tot discriminatie, ook niet in samenhang met de tweede ten laste gelegde uitlating en de rest van de tekst bezien.

Zoals we al aangaven, is het opnemen van een discriminerende maatregel in een partijprogramma van een politicus een moeilijk punt in het kader van aanzetten tot discriminatie. Omdat, zoals gezegd, wegens de consequentie van het woord aanzetten in de delictsomschrijving, het van belang is dat bij ánderen het idee wordt gewekt om zelf een

bepaalde groep op een concreet aangegeven wijze discriminatoir te gaan behandelen, is het opnemen van een maatregel in een partijprogramma ons inziens in beginsel niet voldoende om te kunnen spreken van aanzetten.
Men zou de mening kunnen zijn toegedaan dat het opnemen en publiek maken van punten in een partijprogramma niet alleen gericht is op het eigen handelen van de partij als deze het voor het zeggen zou hebben, maar ook erop gericht is om bij andere politici, of de overheid in het algemeen het idee te wekken tot een dergelijke maatregel over te gaan. Zo geredeneerd zou er enkel met het opnemen van een discriminerende maatregel in een partijprogramma, in beginsel worden aangezet tot discriminatie.
Ons inziens voert deze redenering te ver.

Indien er echter voor zou worden gekozen deze lijn van redeneren toch te volgen en men dus tot het oordeel zou komen dat met de hier ten laste gelegde uitlating in beginsel wel tot discriminatie wordt aangezet, dan zou naar onze mening het driestappenkader moeten worden toegepast. Dit houdt dan in dat vervolgens de context van de uitlating en, als derde stap, de onnodige buitensporigheid van de uitlating dienen te worden beoordeeld.

Wilders doet zijn uitlatingen in het kader van een voor hem van betekenis zijnde bijdrage aan een maatschappelijk debat. Een maatschappelijk debat over immigratie dat in voor zover wij weten alle landen van West-Europa gevoerd wordt en dat gevoerd wordt naar aanleiding van daadwerkelijk bestaande problemen. Ook het Europees Hof benadrukt in de uitspraak Soulas dat de problemen die samenhangen met de vestiging en de integratie van immigranten in de gastlanden, momenteel het onderwerp vormen van uitgebreide discussies in de Europese maatschappijen, zowel op politiek gebied als in de media.[68] Wilders doet zijn uitlating als politicus in het maatschappelijk debat over de immigratie van en integratie van niet-westerse allochtonen, met name moslims, in Nederland. Dit is een debat dat in Nederland in vele vormen gevoerd wordt, waarbij de standpunten aanzienlijk kunnen verschillen en de emoties hoog kunnen oplopen, maar waarover naar ons inzicht de consensus bestaat dat het een debat is dat gevoerd

[68] Vergelijk bijvoorbeeld EHRM 10 juli 2008, nr. 15948/03, *Soulas/Frankrijk*, paragraaf 36 – 38: '*Het Hof begint met de vaststelling dat de kwesties die worden aangeroerd in het gewraakte boek van algemeen belang zijn: de problemen die samenhangen met de vestiging en de integratie van immigranten in de gastlanden vormen momenteel het onderwerp van uitgebreide discussies in de Europese maatschappijen, zowel op politiek gebied als in de media. Deze constatering is wel in het bijzonder van toepassing op Frankrijk, waar, in de loop der jaren, een groot aantal buitenlanders zijn opgevangen, en dat verplicht was opvangmogelijkheden te realiseren, en beleid te ontwikkelen om deze bevolkingsgroep te integreren. Deze integratie kan echter uitsluitend het resultaat zijn van een lang en moeizaam proces, dat mislukkingen met zich mee kan brengen, en problemen met de uitvoering, waarvan een gedeelte van deze bevolking de nadelige gevolgen ondervindt. Hieruit komen problemen voort als een slechte verstandhouding en onbegrip die, in het ergste geval, uitlopen op gewelddadige botsingen tussen de politie en bepaalde radicale elementen van deze bevolkingsgroep. De problemen waar de verschillende Staten het hoofd aan moeten bieden met betrekking tot het realiseren van hun immigratie- en integratiebeleid, zijn uiteraard verschillend. Hetzelfde geldt voor de invloed van dit beleid op zowel de geïmmigreerde bevolkingsgroep als de autochtone bevolking, evenals op de verhoudingen tussen deze groepen, die van verschillende, met name historische, demografische en culturele factoren afhankelijk zijn (...).*'

moet worden. Wij menen dat die context van het maatschappelijk debat maakt dat een potentieel strafbaar tot discriminatie aanzettend karakter hierdoor aan de uitlating zou worden ontnomen.

Vervolgens dient als derde en laatste stap in het toetsingskader te worden beoordeeld, of er sprake is van onnodige buitensporigheid. Hiervan is sprake als er, gelet op de inhoud en de bewoordingen van de in de uitlating voorgestelde maatregel, een wanverhouding bestaat tussen die maatregel en het onderliggende maatschappelijk probleem. In het licht van het door Wilders beoogde en met argumenten onderbouwde doel om de islamisering tot staan te brengen, is de door hem voorgestelde maatregel om geen moslims meer toe te laten op zich functioneel om dat doel te bereiken. Wilders bedient zich bij het doen van de uitlating niet van krachtversterkende bewoordingen. Noch naar de inhoud van zijn boodschap noch naar de bewoordingen bezien, is er dus een wanverhouding tussen de door hem voorgestelde maatregel en het onderliggende maatschappelijk probleem zoals Wilders dat ziet. De in de uitlating voorgestelde maatregel is derhalve niet onnodig buitensporig. Dit brengt ons tot de conclusie dat ook in het geval men de uitlating in beginsel als een tot discriminatie aanzettende uitlating zou beoordelen, het strafbare karakter uiteindelijk aan dit aanzetten tot discriminatie wordt ontnomen.

Zoals u heeft gemerkt wijden wij geen woorden aan de vraag of de maatregel die Wilders voorstelt discriminatoir zou zijn als deze werkelijk zou worden uitgevoerd. De beoordeling dat deze uitlating niet strafbaar is, betekent niet om die reden dat de voorgestelde maatregel ook niet discriminatoir zou zijn, als deze daadwerkelijk zou worden ingevoerd. De vraag of de maatregel uitgevoerd mag worden is echter geen onderdeel van dit strafproces. We bepalen hier alleen of deze uitlating, dit voorstel, op deze manier strafbaar is.

Feit 3, uitlating 2
Die tweede uitlating die ten laste is gelegd luidt:

'De demografische samenstelling van de bevolking is het grootste probleem van Nederland. Ik heb het over wat er naar Nederland komt en wat zich hier voortplant. Als je naar de cijfers kijkt en de ontwikkeling daarin... Moslims zullen van de grote steden naar het platteland trekken. We moeten de tsunami van de islamisering stoppen. Die raakt ons in ons hart, in onze identiteit, in onze cultuur. Als we ons niet verweren, zullen alle andere punten uit mijn programma voor niks blijken te zijn.'

Nadat Wilders heeft gezegd dat hij de grenzen wil sluiten voor niet-westerse allochtonen, vraagt de verslaggever *'Wat schieten we daarmee op?'* De ten laste gelegde uitlating is het antwoord van Wilders.

Zoals hiervoor bij de bespreking van uitlating 1 werd gezegd, wordt naar zijn bewoordingen bezien met deze uitlating niet het idee gewekt, direct noch indirect, om moslims discriminatoir te

behandelen. Er is geen concrete reden om aan te nemen dat het stoppen van de tsunami van islamisering op enigerlei wijze moet leiden tot het discriminatoir behandelen van **moslims**. Hoewel de demografische toename van moslims genoemd wordt, hebben we bij de beoordeling van 'aanzetten tot haat' al geconcludeerd dat Wilders zich met deze uitlating richt op het stoppen van de islamisering en niet op moslims *an sich*. De strekking van deze passage naar de bewoordingen bezien is dat Wilders niet wil dat onze identiteit en onze cultuur veranderen in de richting van een moslimcultuur. De bewoordingen zijn er niet op gericht bij anderen een idee te wekken om moslims discriminatoir te gaan behandelen, ook niet als Wilders zegt: *'we moeten ons verweren'*. Onduidelijk is op welk idee voor een discriminatoire behandeling die bewoordingen gericht zouden moeten zijn.

Als we kijken naar de samenhang tussen de eerste ten laste gelegde uitlating en de tweede ten laste gelegde uitlating, zou de indruk kunnen ontstaan, zoals we zojuist ook hebben geoordeeld, dat we ons moeten verweren en dat we de islamisering moeten stoppen door de grenzen dicht te doen voor moslims. Om te concluderen dat er sprake is van aanzetten tot discriminatie moet echter duidelijk zijn tot welke min of meer concrete discriminatoire handelingen wordt aangezet. Ook in samenhang bezien wordt niet duidelijk op welke ideeën om moslims discriminatoir te behandelen de uitlating gericht zou kunnen zijn. Ook bezien in samenhang met de rest van de uiting is er daarom geen sprake van aanzetten tot discriminatie.

Wij willen er op dit punt in ons requisitoir op wijzen dat het in het strafrecht niet kan gaan om wat men de spreker aan achterliggende ideeën of bedoelingen toedicht. Dan zouden wij immers als OM moeten gaan beoordelen wat Wilders denkt, en dat kan niet. Gedachten zijn vrij, omdat we iemands gedachten niet kunnen kennen en dat overigens ook niet willen. In het strafrecht kan het daarom alleen gaan om wat de spreker daadwerkelijk zegt of schrijft en wat hij of zij daarmee uitdrukt. Nu Wilders zich tijdens de zitting op zijn zwijgrecht beroept en ons ook anderszins geen nadere toelichting of commentaar van zijn kant bekend is met betrekking tot de hier ten laste gelegde uitlating, moeten wij de beoordeling derhalve beperken tot de wijze waarop wij deze in de publicatie aantreffen en de duiding daarvan binnen het artikel als geheel.

Feit 3, uitlating 3
De derde uitlating luidt:

'Natuurlijk. 99 Procent van de mensen die daar zijn komen wonen, is van islamitische afkomst'

In het interview schetst Wilders de teloorgang van de Utrechtse wijk Kanaleneiland, die volgens hem een vieze, smerige wijk is geworden, waar veel inactiviteit en criminaliteit voorkomt. Op de vraag van de verslaggever *'Heeft dat iets met de islam te maken?'* antwoordt Wilders met genoemde uitlating.

Bij de beoordeling van 'aanzetten tot haat' hebben we geoordeeld dat deze uitlating in samenhang met de rest van de tekst bezien betrekking heeft op moslims.

Er is met deze uitlating, bezien naar zijn bewoordingen, geen sprake van direct aanzetten tot discriminatie. Er wordt niet een idee voor een discriminatoire behandeling opgewekt, waarbij die discriminerende behandeling min of meer expliciet wordt uitgespeld. Is er dan sprake van indirecte discriminatie? Dat kan zo zijn als de discriminatoire behandeling niet letterlijk wordt genoemd, maar de bewoordingen desondanks wel zo zijn gekozen dat ze er op gericht zijn het idee voor die discriminatoire behandeling te wekken. Het is, als we de uitlating lezen, echter onduidelijk voor wat voor discriminatoire behandeling indirect het idee gewekt zou moeten worden.
Ook indirect zijn de bewoordingen van de uitlating er dus niet op gericht om het idee bij anderen te wekken om moslims daadwerkelijk een discriminerende behandeling te geven.

In samenhang met de passage over de teloorgang van Kanaleneiland, zou men de uitlating kunnen zien als argumentatie voor het geven van een discriminatoire behandeling. Het argument is dan dat de wijk Kanaleneiland vies en smerig is geworden doordat de meerderheid van de bewoners van islamitische afkomst is. Dit is echter niet het aanzetten tot discriminatie, maar wellicht wel het aanzetten tot het ontwikkelen van een discriminatoire visie of overtuiging, namelijk de visie dat de aanwezigheid van een groot aantal moslims zorgt voor verloedering en toename van inactiviteit en criminaliteit in een samenleving. Zoals wij bij de behandeling van de theorie al hebben aangegeven kan dit uiteraard wel bepaalde gevoelens oproepen, maar is het aanzetten tot een discriminatoire visie als zodanig niet strafbaar gesteld.

Maakt de samenhang met de gehele tekst dit oordeel anders? We hebben bij de beoordeling van aanzetten tot haat geoordeeld dat Wilders zich richt tegen de in zijn ogen ongewenste effecten van islamisering. Met de toename van het aantal moslims in Kanaleneiland, nemen ook de invloed van de godsdienst en de in zijn ogen schadelijke effecten daarvan toe. Wilders richt zich dus, in samenhang met de rest van de tekst bezien, op het verminderen van de invloed van de islam. Ook de gehele samenhang van de tekst maakt dus niet dat er met de uitlating wordt aangezet tot discriminatie van moslims.

Noch naar de bewoordingen, noch in samenhang met de rest van de tekst bezien valt deze uitlating van Wilders onder 'aanzetten tot discriminatie'.

Ook hier heeft de zinsnede met betrekking tot de wijkagenten uit het artikel 'Stop de tsunami' geen invloed op de beoordeling van de ten laste gelegde uitlating omdat de aard en strekking van het interview hierdoor niet anders wordt.[69]

Feit 3, uitlating 4

'Absoluut. De cijfers tonen dat aan. Een op de vijf Marokkaanse jongeren staat als verdachte bij de politie geregistreerd. Hun gedrag vloeit voort uit hun religie en cultuur. Je kunt dat niet los van elkaar zien. De paus had laatst volkomen gelijk: de islam is een gewelddadige religie. Islam betekent onderwerping en bekering van niet-moslims. Die interpretatie geldt in de huiskamers van die probleemjongeren, in de moskeeën. Het zit in die gemeenschap zelf'.

Als Wilders heeft gezegd *'Natuurlijk. 99 procent van de mensen die daar zijn komen wonen, is van islamitische afkomst.'* vraagt de interviewer: *'Dus er is een verband tussen de islam en criminaliteit?'* Wilders antwoordt met deze tweede uitlating.

Wilders legt in de gehele uitlating een verband tussen enerzijds religie en cultuur en anderzijds crimineel gedrag, dat volgens hem voortkomt uit die islamitische religie en cultuur. Men kan allerlei vraagtekens zetten bij de verbanden die hij ziet, en men kan ze ook als flauwekul bestempelen. Bij de beoordeling van aanzetten tot haat hebben we echter al geoordeeld dat deze uitlating naar de bewoordingen en in samenhang bezien gericht is op de islam of op het gedrag dat, volgens Wilders, voortvloeit uit de islam. De uitlating heeft derhalve geen betrekking op moslims.

Er wordt daarom in elk geval niet direct aangezet tot discriminatie van moslims. De woorden *'Het zit in die gemeenschap zelf'* bijvoorbeeld, zijn er niet op gericht bij anderen het idee te wekken moslims te discrimineren. Ook indirect wordt er niet aangezet tot discriminatie, omdat de argumenten en de bewoordingen van de uitlating er niet op gericht zijn het idee te wekken om moslims discriminatoir te behandelen, ook niet op verhulde wijze. De strekking van het gehele interview is dat Wilders zich verzet tegen de groeiende invloed van de islam. De samenhang met de rest van de tekst maakt de beoordeling van de uitlating daarom niet anders.

Concluderend zeggen we dat deze uitlating naar zijn bewoordingen bezien niet is het aanzetten tot discriminatie van moslims, noch direct, noch indirect, en de samenhang maakt dat niet anders.

---

[69] In de versie van het interview op www.geertwilders.nl, staat voorafgaand aan de ten laste gelegde uitlating een passage die niet in het artikel in de Volkskrant voorkomt. Die zin, die dus betrekking heeft op de teloorgang van de wijk Kanaleneiland, luidt: *'Praat maar eens met de wijkagenten, wat ze iedere dag meemaken. Veel ellende, veel criminaliteit'.*

Zoals reeds opgemerkt bij de behandeling van deze uitlating bij feit 2, wijkt in de versie van dit artikel op de website www.geertwilders.nl deze uitlating op twee punten af. Achter de zin '*Islam betekent onderwerping en bekering van niet-moslims...*' staat in deze versie het zinsdeel '*...desnoods met oorlog.*' De laatste zin luidt in deze versie '*Het zit dus in die gemeenschap zelf.*' Hier staat het woord 'dus' en in de eerstgenoemde versie niet. Dit verschil in tekst verandert niets aan de zojuist gegeven beoordeling, ook niet als we de uitlating bezien in samenhang met de rest van de tekst.

Feit 3, uitlating 5
De vijfde uitlating die ten laste is gelegd luidt:

'Iedereen past zich aan onze dominante cultuur aan. Wie dat niet doet, is hier over twintig jaar niet meer. Die wordt het land uitgezet.'

Zoals geoordeeld bij de behandeling van deze uitlating in het kader van aanzetten tot haat is duidelijk dat deze uitlating betrekking heeft op moslims.
Daar zagen wij ook dat de uitlating een deel is van het antwoord op de vraag: '*Hoe ziet Nederland eruit in 2020, als u het mag zeggen? Zie je nog hoofddoekjes en döner kebabzaken?*'[70] Wilders antwoordt dan: '*Wellicht een stuk minder. De moslims hangen in ieder geval onze normen en waarden aan. Ze accepteren de scheiding van kerk en staat en de gelijkheid van mannen, vrouwen en homoseksuelen. De overlast, de criminaliteit, de uitkeringsafhankelijkheid, de ellende zijn verdwenen. Iedereen past zich aan onze dominante cultuur aan. Wie dat niet doet, is hier over twintig jaar niet meer. Die wordt het land uitgezet.*'
Duidelijk is dat Wilders hier uitdrukt wat **hij** als gewenst toekomstbeeld ziet. Bij de beoordeling van uitlating 1 (waarin Wilders aangeeft dat als hij het morgen voor het zeggen heeft, hij de grenzen dichtdoet) is al uiteengezet dat dat nog niet maakt dat de uitlating er op gericht is **bij anderen** het idee te wekken om moslims discriminatoir te gaan behandelen. Ons inziens is dit, naar zijn bewoordingen bezien, dan ook in elk geval geen **direct** aanzetten tot discriminatie. De bewoordingen zijn er ook niet op gericht om op een verhulde manier, zonder het met zoveel woorden te zeggen, bij anderen het idee te wekken om moslims een discriminatoire behandeling te geven.

Bezien in samenhang met de rest van het artikel blijkt dat Wilders een relatie ziet tussen de islam en crimineel en ander ongewenst, al dan niet regelschendend, gedrag. Dat in zijn ogen ongewenste gedrag wil hij bestrijden. Hij wil dat iedereen zich aanpast aan onze dominante cultuur. Wat men hier ook van kan vinden, de samenhang werpt geen ander licht op de beoordeling dat de uitlating er niet op gericht is bij anderen het idee te wekken om moslims discriminatoir te gaan behandelen.

---

[70] Zoals gezegd luidt de vraag in het artikel 'Stop de tsunami' anders en maakt dit geen verschil voor de beoordeling.

Er wordt daarom met deze uitlating, ook in samenhang bezien, niet aangezet tot discriminatie in de zin van artikel 137d Sr, niet in directe zin en niet in indirecte zin.

Men zou de mening kunnen zijn toegedaan dat het schetsen van een gewenste toekomstvisie inhoudende een discriminerende maatregel (ook als dat in het kader van een interview op verzoek van een interviewer wordt gedaan) toch een uitlating is die er tevens op gericht is bij anderen het idee te wekken die toekomstvisie te (helpen) realiseren. Zo bezien zou er met de uitlating, zowel naar de bewoordingen als in samenhang, indirect worden aangezet tot discriminatie. Ons inziens, wij zeiden het al eerder, voert een dergelijke redenering te ver. Indien men er echter voor zou kiezen deze lijn van redeneren toch te volgen en dus tot het oordeel zou komen dat met de hier ten laste gelegde uitlating in beginsel wel tot discriminatie wordt aangezet, dan zouden vervolgens de context en de onnodige buitensporigheid van de uitlating moeten worden beoordeeld.

Zoals we bij de beoordeling van de eerste ten laste gelegde uitlating uit dit interview reeds zagen, dient in het licht van de contextuele toetsing te worden vastgesteld dat Wilders de uitlating doet als politicus in het kader van een voor hem van betekenis zijnde bijdrage aan een maatschappelijk debat. Een debat over immigratie en integratie van niet-westerse allochtonen, met name moslims, in Nederland.
Wij menen dat die context van het maatschappelijk debat maakt dat een potentieel strafbaar tot discriminatie aanzettend karakter hierdoor aan de uitlating zou worden ontnomen. Evenals bij de eerste ten laste gelegde uitlating werd geoordeeld, geldt ook hier dat de door Wilders voorgestelde maatregel dat iedereen zich aan de dominante cultuur aanpast en anders het land wordt uitgezet, objectief gezien functioneel is in het licht van het door hem beoogde doel om de islamisering tot staan te brengen. Omdat Wilders zich ook hier naar de bewoordingen bezien niet buitensporig uitlaat, kan er worden geconcludeerd dat ook in het geval men de uitlating in beginsel als een tot discriminatie aanzettende uitlating zou beoordelen, het strafbare karakter hieraan uiteindelijk wordt ontnomen. Er is derhalve geen sprake van een strafbaar aanzetten tot discriminatie van mensen in de zin van artikel 137d Sr.

Feit 3, uitlating 6
De zesde uitlating:

'We hebben een gigantisch probleem met moslims, het loopt aan alle kanten de spuigaten uit, en we komen met oplossingen waarmee je een muis nog niet het hok in krijgt.'

Bij het beoordelen van feit 2 is uiteengezet dat noch uit de bewoordingen, noch uit de samenhang duidelijk wordt wat Wilders hier precies bedoelt te zeggen.

Wel is duidelijk dat de uitlating er naar de bewoordingen bezien in elk geval niet op is gericht bij anderen het idee te wekken om moslims discriminatoir te gaan behandelen. Als we bezien of de uitlating indirect aanzet tot discriminatie, kunnen we concluderen dat Wilders met deze uitlating mogelijk een **argumentatie** geeft om moslims discriminatoir te behandelen. Hij geeft immers aan dat we een gigantisch probleem hebben met moslims. De **bewoordingen** van de uitlating zijn er echter niet op gericht, ook niet op een verhulde manier, om bij anderen het idee te wekken moslims discriminatoir te gaan behandelen. De samenhang met de rest van de tekst, die de strekking heeft dat Wilders zich verzet tegen de islamisering, maakt de betekenis van de uitlating niet anders.

Er wordt dus niet, ook niet in samenhang bezien, aangezet tot discriminatie van mensen.

In de andere versie van dit artikel op www.geertwilders.nl staat voorafgaand aan de ten laste gelegde uitlating de tekst: *'Het argument is dat een hele groep het in alle statistieken aanzienlijk slechter doet dan anderen.'* Wilders geeft hier een argument voor de daaropvolgende stelling dat we een gigantisch probleem hebben met moslims. In deze uitlating wordt mogelijk een argumentatie neergelegd om moslims discriminatoir te behandelen. Ook hier ontbreken echter de bewoordingen die erop gericht zijn om het idee te wekken om moslims daadwerkelijk discriminatoir te behandelen. Tevens blijft onduidelijk wat de discriminatoire behandeling concreet zou moeten inhouden. Dit maakt derhalve de conclusie ten aanzien van de uitlating niet anders.

Feit 3, uitlating 7
De volgende uitlating luidt:

'Die Marokkaanse jongens zijn echt gewelddadig. Zij rammen mensen vanwege hun seksuele geaardheid in elkaar. Ik heb nooit geweld gebruikt.'

Zoals eerder gezegd is deze uitlating een reactie op de constatering van de interviewer dat Wilders harde repressie van allochtone probleemjongeren bepleit. Bij de beoordeling in het kader van aanzetten tot haat zagen wij dat zowel uit de uitlating als uit de samenhang blijkt dat deze alleen betrekking heeft op Marokkaanse danwel allochtone jongeren die problemen veroorzaken, crimineel of gewelddadig zijn.
Omdat de uitlating geen betrekking heeft op het zijn van moslim in het algemeen, kan er reeds geen sprake zijn van aanzetten tot discriminatie van moslims. Overigens zijn de bewoordingen er ook niet op gericht, direct of indirect, om bij anderen het idee te wekken een bepaalde groep discriminatoir te behandelen. Wilders signaleert met deze uitlating enkel het gewelddadige gedrag van de desbetreffende jongeren. Dit is daarom geen aanzetten tot discriminatie.

Feit 3, uitlating 8
De volgende uitlating luidt:

'Van die tsunami van een ons wezensvreemde cultuur die hier steeds dominanter wordt. Daar moet een halt aan worden toegeroepen.'

Naar zijn bewoordingen bezien gaat de uitlating niet over moslims.

Om de uitlating te interpreteren hebben we de samenhang nodig. Dan blijkt, en dit is toegelicht bij het beoordelen van aanzetten tot haat, dat Wilders een halt wil toeroepen aan de volgens hem toenemende invloed van de islam en de islamitische cultuur.

De uitlating heeft derhalve geen betrekking op moslims. De uitlating is er dan ook niet op gericht, direct of indirect, om bij anderen ideeën op te wekken moslims discriminatoir te behandelen. Onduidelijk is ook wat die discriminatoire behandeling dan in zou moeten houden.

De uitlating is daarom niet strafbaar als aanzetten tot discriminatie van mensen.

De tweede set uitlatingen in feit 3 is gebaseerd op een **Internetcolumn van 6 februari 2007 op de website www.geenstijl.nl en/of de website www.pvv.nl), getiteld 'Mohammed (deel II): de islamitische invasie.'**

Feit 3, uitlating 9 en 10
Uitlating 9:

'In het Nederlands Dagblad van afgelopen zaterdag wordt ook professor Ralphael Israeli geciteerd die een "Derde Islamitische Invasie van Europa" voorspelt middels "penetratie, propaganda, bekering en demografische veranderingen". In zijn ogen plegen de Europeanen met de oprukkende Islam zelfs "demografische zelfmoord". De eerste islamitische invasie werd na de verovering van Spanje, Portugal en het zuiden van Frankrijk in het jaar 732 gestopt bij Poitiers en de tweede invasiepoging door de Ottomaanse Turken werd voor de poorten van Wenen gekeerd toen ze daar in 1683 gelukkig de pan in werden gehakt. Volgens prof. Israeli maakt de derde invasiepoging die nu in Europa gaande is veel meer kans op succes.

De man heeft volkomen gelijk. De moslimpopulatie verdubbelt elke generatie – 25 jaar – en het aantal islamieten in ieder Europees land neemt meer dan zorgwekkende vormen aan.'

Uitlating 10:

'Nederland als islamitisch missieland. Was een terrorist Mohammed B. al niet te stoppen, de tactiek van penetratie, propaganda, bekering en demografische verandering zal inderdaad succesvol blijken indien de laffe politieke elite van VVD tot PvdA en SP tot CDA en hun Europese geestverwanten erover blijven zwijgen en diegenen die dat niet doen verketteren en demoniseren. Er is genoeg islam in Europa en Nederland. De PVV zal zich met man en macht verzetten tegen deze derde islamitische invasiepoging.'

Zoals al eerder weergegeven gaat het in deze uitlatingen om de islamitische invasie waar professor Israeli het over heeft, en over Nederland als islamitisch missieland. Er wordt door Wilders aangekondigd dat de PVV zich met man en macht zal verzetten tegen, zoals hij het noemt, de derde islamitische invasiepoging. Wij hebben al eerder gesteld dat wij deze uitlatingen beschouwen als de uitlatingen van Wilders zelf.

In deze uitlatingen zijn geen bewoordingen te vinden waarmee bij anderen het idee wordt gewekt om moslims discriminatoir te behandelen, niet direct en ook niet indirect. De samenhang met de rest van de tekst in deze column maakt dat niet anders. Er wordt derhalve met deze uitlatingen niet aangezet tot discriminatie van moslims.

De derde set uitlatingen in feit 3 is gebaseerd op een artikel in **Dagblad de Pers van 13 februari 2007 met als titel een citaat van Wilders: 'Ik heb goede bedoelingen'**

Zoal gezegd bestaat van dit interview een tekstueel op sommige punten afwijkende versie, maar zijn de algehele aard en strekking van beide versies hetzelfde. Wanneer de afwijkende tekst de beoordeling van de uitlatingen raakt zal dat worden aangegeven.

Feit 3, uitlating 11
De eerste ten laste gelegde uitlating uit dit artikel is:

'We willen genoeg. De grenzen dicht, geen islamieten meer Nederland in, veel moslims Nederland uit, denaturalisatie van Islamitische criminelen.'

De ten laste gelegde uitlating staat als volgt in het interview:

Interviewer: *'Vooral minder islam, zegt u.'*
Wilders: *'Let op hè, niet alléén. We zijn geen one-issue partij.'*
Interviewer: *'Ik snap het. Wat wilt u over vier jaar hebben bereikt op dat punt?'*
Wilders: *'We zitten in de oppositie, het is relatief wat we kunnen bereiken.'*

Interviewer: *'Maar over vier jaar moet **u** toch kunnen laten zien dat **u** iets tegen de islam heeft gedaan?'*
En dan antwoordt Wilders: *'We willen genoeg. De grenzen dicht, geen islamieten meer Nederland in, veel moslims Nederland uit, denaturalisatie van Islamitische criminelen.'*

Het behoeft geen toelichting dat deze uitlating betrekking heeft op moslims in het algemeen.

De passage *'De grenzen dicht, geen islamieten meer Nederland in'* lijkt qua inhoud sterk op de eerder behandelde passage *'De grenzen gaan nog diezelfde dag dicht voor alle niet-westerse allochtonen'*. Bij die passage hebben wij al uiteengezet waarom hiermee naar onze mening niet strafbaar wordt aangezet tot discriminatie. Wij brengen in herinnering dat wij bij die passage hebben overwogen dat als een politicus in zijn partijprogramma een bepaalde discriminerende maatregel heeft opgenomen, dat nog niet betekent dat er sprake is van aanzetten tot discriminatie in directe zin.

Wij hebben ook gesteld dat er sprake is van direct aanzetten tot discriminatie als de uitlating er op is gericht anderen op het idee te brengen moslims discriminatoir te behandelen, door de discriminatoire behandeling letterlijk uit te spellen. Dat is bij de ten laste gelegde uitlating niet het geval, omdat de uitlating er niet op gericht is **bij anderen** een idee op te wekken of te versterken. Een aansporing aan **anderen** om te realiseren dat er geen islamieten meer Nederland in komen, en veel moslims Nederland uit gaan, is hier niet in te lezen.
Er kan sprake zijn van indirect aanzetten tot discriminatie als de discriminerende behandeling waartoe wordt aangezet niet letterlijk wordt genoemd, maar de bewoordingen desondanks wel zo zijn gekozen dat ze er op gericht zijn het idee voor die discriminatoire behandeling te wekken. In de ten laste gelegde uitlating wordt ook niet indirect aangezet tot discriminatie. Er is niet te zien wat de discriminatoire handeling waar toe wordt aangespoord dan zou moeten inhouden.

Voor wat betreft de samenhang met de rest van de tekst is bij aanzetten tot haat reeds geoordeeld dat als Wilders het in dit interview over moslims heeft, hij dat doet vanwege de in zijn ogen slechte aspecten van de islam die zich volgens hem manifesteren in het gedrag van moslims. In het interview roept hij nergens anderen op om op enige wijze te handelen tegen moslims. Dat maakt dat de samenhang het oordeel, dat er geen sprake is van aanzetten tot discriminatie, niet verandert.

De uitlating zet derhalve niet direct en niet indirect aan tot discriminatie in de zin van artikel 137d Sr. De samenhang met de rest van het interview maakt dat niet anders.

Evenals bij eerdere uitlatingen over het sluiten van de grenzen en het uitzetten van mensen (uitlating 1 en 5) werd opgemerkt, zou men ook bij deze uitlating de mening kunnen zijn toegedaan dat deze ruimte biedt om te oordelen dat de uitlating er tevens op gericht is bij

anderen, namelijk bij andere politici het idee te wekken de geschetste discriminerende maatregelen uit te voeren of uitvoering daarvan na te streven.
Zo bezien zou met er de uitlating, zowel naar de bewoordingen als in samenhang indirect worden aangezet tot discriminatie.
Ook hier moet echter worden geconcludeerd dat Wilders de uitlating doet in het kader van een voor hem van belang zijnde bijdrage aan een maatschappelijk debat over de islam en de in zijn ogen slechte aspecten van de islam die zich manifesteren in het gedrag van moslims. De maatregel om de grenzen te sluiten voor islamieten, veel moslims Nederland uit te zetten en Islamitische criminelen te denaturaliseren is, objectief gezien, functioneel in het licht van zijn boodschap om de in zijn ogen slechte aspecten van de islam tegen te gaan. Hij bedient zich daarbij in de uitlating niet van grove bewoordingen, waardoor de uitlating ook niet naar zijn bewoordingen onnodig buitensporig is. Zou men in beginsel dus concluderen dat het hier een tot discriminatie aanzettende uitlating betreft, dan zou de context het strafbare karakter hieraan ontnemen. Ook met deze uitlating is derhalve geen sprake van aanzetten tot discriminatie in de zin van artikel 137d Sr.

Feit 3, uitlating 12
De volgende uitlating is:

'Het zijn de feiten. De islam is een gewelddadige religie. Als Mohammed hier vandaag leefde zou ik voorstellen om hem als extremist met pek en veren het land uit te jagen.'

Deze uitlating gaat duidelijk niet over moslims, maar heeft betrekking op de religie islam. De samenhang met de rest van het artikel, waarin Wilders zich richt tegen de islam als godsdienst, maakt dat niet anders.

Nu niet aan het vereiste is voldaan dat een uitlating onmiskenbaar betrekking moet hebben op **mensen** om aan te kunnen zetten tot discriminatie van **mensen**, is deze niet strafbaar in de zin van artikel 137d Sr.

Bij de behandeling van feit 2 is al gezegd dat er ook een andere versie van deze uitlating is opgenomen in hetzelfde interview, maar dan geplaatst op de website van de PVV en op de website www.geertwilders.nl, en dat deze luidt:

'Het zijn de feiten. De islam is een gewelddadige religie. Als Mohammed hier vandaag leefde zou de Kamer er onmiddellijk mee instemmen om hem met pek en veren het land uit te jagen.'

Dit verschil in tekst is niet van invloed op de interpretatie en de beoordeling van de uitlating in het kader van aanzetten tot discriminatie.

Feit 3, uitlating 13
De derde uitlating uit het interview met de Pers luidt:

'Oud-chef van de Mossad Efraim Halevy zegt dat de Derde Wereldoorlog is begonnen. Die woorden neem ik niet in de mond, maar het klopt wel.'

Bij de beoordeling van aanzetten tot haat hebben we geoordeeld dat het niet helemaal duidelijk wordt of Wilders het hier heeft over een Derde Wereldoorlog tussen moslims en anderen of tussen de islam en het westen. Gezien de strekking van het interview, waarin Wilders zich richt tegen de islam, neigen wij er naar te oordelen dat Wilders het hier heeft over de islam, en dat de term 'Derde Wereldoorlog' dus overdrachtelijk is bedoeld.

Van welke betekenis men ook uitgaat, met deze uitlating wordt in elk geval niet direct aangezet tot discriminatie van moslims. De uitlating is er niet op gericht anderen op het idee te brengen moslims discriminatoir te behandelen. Ook is de uitlating er niet op gericht anderen op een verhulde manier indirect aan te zetten tot discriminatie. De uitlating is er überhaupt niet op gericht anderen op het idee te brengen enige actie te ondernemen.

De uitlating zet derhalve niet aan tot discriminatie.

Feit 3, uitlating 14
De laatste uitlating uit dit interview die ten laste is gelegd luidt:

'Ik heb goede bedoelingen. We laten iets gebeuren waardoor dit een totaal andere samenleving wordt. Ik weet ook wel dat er over een paar decennia nog geen islamitische meerderheid is. Maar het groeit wel. Met agressieve elementen, imperialisme. Loop over straat en zie waar het toe leidt. Je voelt dat je niet meer in je eigen land leeft. Er is een strijd gaande en we moeten ons verdedigen. Er zijn straks meer moskeeën dan kerken!'

Bij de beoordeling van aanzetten tot haat hebben we geoordeeld dat puur naar de bewoordingen bezien, het er op lijkt dat deze uitlating betrekking heeft op moslims. Als echter naar de samenhang met de rest van de uiting wordt gekeken, dan geeft dit een andere betekenis aan de uitlating: Wilders richt zich tegen de islam en de vermeende manifestaties hiervan, maar niet tegen moslims als zodanig. Hij zegt in het interview bijvoorbeeld ook: *'Ik heb nog steeds alleen iets tegen de religie, niet tegen de mensen.'*

Is met deze uitlating sprake van direct aanzetten tot discriminatie? De zin *'Er is een strijd gaande en we moeten ons verdedigen'* roept anderen op om iets te doen, namelijk ons verdedigen. Hoe wij ons moeten verdedigen wordt niet gezegd of uitgelegd. Er wordt in elk geval niet direct aangespoord om moslims discriminatoir te gaan behandelen.

Gebeurt dat dan indirect? Is het zo dat de discriminerende behandeling waartoe wordt aangezet niet letterlijk wordt uitgespeld maar dat de bewoordingen wel zodanig zijn dat men nadrukkelijk op het idee gebracht wordt om die discriminerende behandeling te gaan geven? Indien men geneigd zou zijn om deze vraag met ja te beantwoorden, is meteen de daarop volgende vraag: wat houdt die discriminerende behandeling dan in? Dat blijft onduidelijk. Er is dan ook geen sprake van indirect aanzetten tot discriminatie van mensen.

De vierde set uitlatingen in feit 3 is gebaseerd op een artikel in **De Volkskrant van 8 augustus 2007 met als titel: 'Wilders: verbied de Koran, ook in moskee'**
Zoals al eerder aangegeven is dit een redactioneel artikel dat verwijst naar de ingezonden brief van Wilders in diezelfde krant, op diezelfde dag met de titel 'Genoeg is genoeg: verbied de Koran'. Daarbij merken we nogmaals op dat, indien dit nodig mocht zijn voor de duiding van de uitlatingen in dit redactionele artikel, dit artikel tevens in samenhang met de tekst van de ingezonden brief kan worden bekeken. Het redactionele artikel is immers een aankondiging van de in dezelfde krant gepubliceerde ingezonden brief.

Feit 3, uitlating 15
Als eerste uitlating is ten laste gelegd:

'Een verbod is een verbod. Dus moet niet alleen de verkoop, maar ook gebruik in moskeeën en bezit in huiselijke kring worden bestraft. Als dat in de huidige wetgeving niet kan, moet er een nieuwe verbodsbepaling komen.'

Bij de beoordeling van deze uitlating in het kader van aanzetten tot haat werd reeds duidelijk dat deze uitlating geen aanzetten tot haat is tegen **mensen**. Men zou kunnen menen dat omdat het hier over een boek gaat, het ook volstrekt duidelijk is dat het geen aanzetten tot discriminatie is van mensen.
Maar indien wij deze uitlating toetsen aan het geformuleerde criterium: het doen van een uitlating die erop gericht is om bij anderen het idee te wekken (of te versterken) om een bepaalde groep discriminatoir te behandelen, dan komen wij tot de conclusie dat deze uitlating aan dit criterium voldoet.
Door het verbieden van de Koran worden moslims belemmerd in de uitoefening van hun godsdienst omdat ze niet meer vrijelijk kunnen beschikken over hun meest heilige geschrift. Dat zou een feitelijke achterstelling betekenen van moslims bij andere religieuze bevolkingsgroepen, die wel vrijelijk over hun heilige geschriften kunnen beschikken.
Door te stellen dat er een verbod moet komen en indien nodig een nieuwe wettelijke verbodsbepaling, richt Wilders zich niet **direct** tot anderen, in de zin dat het een rechtstreekse aansporing aan anderen is om tot die maatregel te komen. Hij benoemt weliswaar wat de discriminerende maatregel zou moeten inhouden, maar hij zegt niet **direct** tegen een bepaalde partij dat die tot die maatregelen zouden moeten komen. **Indirect** zijn de woorden er echter wel

op gericht anderen, namelijk politici die het initiatief tot een dergelijk verbod of verbodsbepaling zouden kunnen nemen, nadrukkelijk op het idee te brengen om tot het instellen van deze maatregel over te gaan.

Anders dan bij de eerder beoordeelde uitlating waarin Wilders op een vraag van een interviewer aangeeft dat als **hij** het morgen voor het zeggen zou hebben, **hij** de grenzen zou sluiten voor alle niet-westerse allochtonen, of de uitlating waarin hij op verzoek van een interviewer **zijn** gewenste toekomstbeeld schetst over het uitzetten van mensen die zich niet aan de dominante cultuur aanpassen, drukt hij met deze uitlating niet alleen uit wat hijzelf gerealiseerd wil zien, maar doet hij daarmee ook meer in het algemeen een oproep aan anderen tot het nemen van de maatregel. De oproep de Koran te verbieden is er dan ook **indirect** op gericht anderen op het idee te brengen om moslims achter te stellen bij andere religieuze groepen en is dus aanzetten tot discriminatie.
Aangezien de rest van het artikel waarin deze uitlating wordt gedaan en de uitlating zelf zo expliciet helder zijn over het onderwerp, een verbod op de Koran, krijgt ook in samenhang bezien de uitlating geen andere betekenis. Zowel naar de bewoordingen als in samenhang beoordeeld, zet Wilders hiermee dus indirect aan tot discriminatie van moslims.

Dit brengt ons bij de volgende stap in het beoordelingsproces. Is er sprake van een context die de strafbaarheid aan het aanzetten tot discriminatie wegneemt? Wilders doet zijn uitlating in het kader van een bijdrage aan een maatschappelijk debat, meer specifiek een politiek debat. Een debat, zo valt uit het artikel op te maken, dat volgens hem gevoerd dient te worden omdat naar zijn visie het boek aanzet tot haat en moord en daarom niet in onze rechtsorde past. Hij ziet een bepaald gevaar in de Koran en het aankaarten daarvan is voor hem evident van grote betekenis. Hij wil, zo zegt hij, *'een signaal afgeven aan radicale moslims die de Koran zouden gebruiken om geweld te legitimeren'* en hij wil dat moslims *'afstand nemen van deze Koran'*. Wilders doet zijn uitlating dus in het kader van een voor hem van belang zijnd debat, waarmee de strafbaarheid van de uitlating in beginsel wordt weggenomen.

Dan de derde stap in het toetsingskader. Als we kijken naar de buitensporigheid van deze uitlating dient allereerst te worden opgemerkt dat de inhoud van zijn boodschap vérstrekkend is: moslims kunnen niet in moskeeën en zelfs niet meer in huiselijke kring over hun heilige boek beschikken en zullen ook nog eens voor dat bezit worden bestraft. Alleen als studie-object wil Wilders de Koran nog wel toestaan. Zoals eerder aangegeven, beargumenteert Wilders waarom hij zo vergaand wil optreden tegen de aanwezigheid van het boek in onze samenleving. Wilders ziet een gevaar in de Koran, een stelling waarvoor volgens de verklaringen van de islamdeskundigen in hun verhoren bij de rechter-commissaris, in elk geval enige onderbouwing is te geven. Er zijn weliswaar andere islamdeskundigen die argumenten aandragen voor een tegengesteld standpunt, maar dat is op dit punt niet van belang. Voor de beoordeling van een uitlating is van belang dat de Europese jurisprudentie vereist dat er enige mate van

onderbouwing wordt gegeven bij het publiekelijk uitdragen van waarde-oordelen. Met de verklaringen van de op verzoek van Wilders gehoorde islamdeskundigen is aan dit vereiste voldaan.

Het gevaar dat Wilders in de Koran ziet, rechtvaardigt in zijn ogen een algeheel verbod op dat boek. Het pleiten voor een verbod, hoe afkeurenswaardig men dat ook kan vinden, is daarmee objectief gezien een functioneel voorstel in het licht van het door Wilders geschetste onderliggende maatschappelijk probleem.
Bij het doen van de uitlating bedient hij zich daarnaast niet van krachtversterkende elementen zoals grove bewoordingen of suggestief taalgebruik. Hij zegt enkel dat het verbod consequent toegepast zal moeten worden en kondigt aan dat als het verbod niet onder de huidige wetgeving gerealiseerd kan worden, er een nieuwe verbodsbepaling moet komen. Hij wil derhalve zijn wens op democratische wijze gerealiseerd zien.

Naar onze mening brengt dit alles met zich mee dat de context in dit geval maakt dat er geen sprake is van het strafbaar aanzetten tot een discriminerend onderscheid. Het maken van dit onderscheid is naast de inhoud tevens op zo'n wijze verwoord dat er geen sprake is van buitensporigheid naar de bewoordingen. Derhalve is er geen wanverhouding tussen de functionaliteit van de in de uitlating voorgestelde maatregel en het in de uitlating geschetste onderliggende maatschappelijk probleem en dus niet van een strafbaar aanzetten tot discriminatie in de zin van artikel 137d Sr.

Feit 3, uitlating 16
De tweede ten laste gelegde passage luidt:

'Dit boek zet aan tot haat en moord, en past daarom niet in onze rechtsorde. Als moslims willen participeren, moeten ze afstand nemen van deze Koran. Ik zie in dat dit veel gevraagd is, maar we moeten stoppen met het doen van concessies.'

De eerste zin in deze uitlating is een inhoudelijke toelichting op het voorgestelde verbod op de Koran zoals in de hiervoor beoordeelde uitlating door Wilders werd gedaan. Naar de bewoordingen bezien wordt hiermee niet direct, noch indirect aangezet tot discriminatie. Hoewel naar de bewoordingen bezien dit eerste deel van de uitlating er niet op gericht is bij anderen het idee te wekken om een bepaalde groep discriminatoir te gaan behandelen, zou wellicht in samenhang met andere passages kunnen worden gesteld dat met de woorden indirect het idee wordt gewekt het boek uit onze rechtsorde te bannen. In samenhang met de passage zoals de hiervoor beoordeelde uitlating, waarin Wilders een verbod en anders het opstellen van een verbodsbepaling bepleit, wordt namelijk duidelijk dat de woorden '*en past daarom niet in onze rechtsorde*' er op gericht zijn een verbod voor het boek in te stellen. Indirect kunnen anderen, de

politici ermee op het idee worden gebracht een verbodsbepaling te (helpen) realiseren. Hiermee zou dus op indirecte wijze worden aangezet tot discriminatie van moslims.

Zoals bij de hiervoor besproken uitlating echter werd geconcludeerd ontneemt de context van het politieke debat waarin Wilders de uitlating doet, het strafbare karakter aan dit aanzetten tot discriminatie.

De vraag is of ook met de toets van de onnodige buitensporigheid de strafbaarheid blijvend wordt ontnomen. Het stellen dat de Koran aanzet tot haat en moord, zal door een groot aantal moslims als vergaand en grof worden beschouwd. In de ingezonden brief van Wilders waarnaar dit redactionele artikel verwijst en die om deze reden dus in de samenhang kan worden betrokken, blijkt dat Wilders die stelling baseert op verschillende soera's uit de Koran waarin moslims volgens zijn interpretatie worden opgeroepen aan te zetten tot dood en verderf[71]. Hij geeft dus een onderbouwing voor deze stellige 'beschuldiging' en beargumenteert hiermee tegelijkertijd waarom een verbod volgens hem op zijn plaats zou zijn. Het gebruik van deze woorden is daarmee objectief beschouwd functioneel ten behoeve van het onderliggende maatschappelijke probleem dat Wilders wil aankaarten; het gevaar dat hij ziet in de Koran. Objectief bezien is er, zowel gelet op de inhoud als de bewoordingen, daarom geen sprake van een wanverhouding tussen de in de uitlating voorgestelde maatregel en het in de uiting geschetste onderliggende maatschappelijk probleem en dus niet van onnodige buitensporigheid. Het strafbare karakter blijft derhalve aan de uitlating ontnomen, wat betekent dat er met de uitlating niet strafbaar wordt aangezet tot discriminatie van moslims.

De tweede zin, waarin moslims wordt voorgehouden afstand te nemen van deze Koran indien zij willen participeren, is er noch naar zijn bewoordingen, noch in samenhang op gericht bij ánderen het idee te wekken discriminatoir te handelen. Er wordt enkel aangegeven hoe moslims volgens Wilders met de Koran moeten omgaan. De uitlating is een oproep gericht aan moslims om deel te nemen, weliswaar door enige afstand te nemen van de Koran, maar in ieder geval niet om anderen aan te zetten tot bepaald gedrag jegens hen. Daarbij is ook het taalgebruik van Wilders niet geheel ongenuanceerd. Hij zegt immers: Ik zie in dat dit veel gevraagd is, maar we moeten stoppen met het doen van concessies.

Wij concluderen derhalve dat met de uitlating in zijn geheel, niet strafbaar wordt aangezet tot discriminatie van moslims.

---

[71] De teksten uit de Koran laten weinig aan de verbeelding over. In verschillende soera's worden moslims opgeroepen joden, christenen, andersgelovigen en niet-gelovigen te onderdrukken, vervolgen of vermoorden, vrouwen te slaan en te verkrachten en met geweld een wereldwijde islamitische staat te vestigen. Soera's te over die moslims oproepen en aanzetten tot dood en verderf. (Volkskrant van 8 augustus 2007 met als titel: 'Genoeg is genoeg: verbied de Koran').

Feit 3, uitlatingen 17, 18, 19, 20, 21, 22 en 23.
De vijfde set uitlatingen in feit 3 is afkomstig uit de ingezonden brief van Wilders in diezelfde Volkskrant van 8 augustus 2007 met als titel: 'Genoeg is genoeg: verbied de Koran'.

Wij hebben dit artikel al besproken in het kader van feit 2, het aanzetten tot haat. Zoals daar werd aangegeven is de kern van het artikel dat de Koran een ongewenst boek is en dat het net zo verboden moet zijn of worden als Mein Kampf.

Het letterlijk verbieden van de Koran wordt in twee van de zeven ten laste gelegde uitlatingen tot uitdrukking gebracht, namelijk in uitlating 19 en 23. Deze twee uitlatingen zullen wij dan ook als eerste behandelen.

Feit 3, uitlating 19
Deze uitlating luidt:

'Verbied dat ellendige boek zoals ook Mein Kampf verboden is!'

Hiervoor oordeelden wij dat met het bepleiten van een verbod op de Koran in beginsel wordt aangezet tot discriminatie. En wat betreft deze uitlating gaat het dan zowel naar zijn bewoordingen als in samenhang bezien, om **direct** aanzetten. De uitlating is een oproep de Koran te verbieden en dus een directe aansporing aan anderen, te weten politici, een verbod op de Koran te realiseren.
Tijdens de beoordeling van de eerdere passages waarin wordt opgeroepen tot een verbod op het boek, hebben wij al uitgelegd dat de context maakt dat het strafbare karakter aan deze uitlating wordt ontnomen. Bij de hier ten laste gelegde uitlating brengt ook de toevoeging van het woord 'ellendige' daar geen verandering in. De buitensporigheid van de uitlating neemt door die toevoeging naar zijn bewoordingen toe maar in een te geringe mate om te kunnen spreken van een wanverhouding ten opzichte het door Wilders geschetste onderliggende maatschappelijk probleem dat de Koran in zijn ogen veroorzaakt.
De vraag is of dit ook geldt voor het op één lijn stellen van de Koran met Mein Kampf zoals Wilders in deze uitlating tevens doet. Dit is een vergelijking die door vele moslims als diep grievend en kwetsend zal worden ervaren en zeer grof te noemen is.
Toch moet hiervan ons inziens worden geoordeeld dat dit een vergelijking is die niet geheel zonder functionele waarde is met betrekking tot het door Wilders geschetste onderliggende maatschappelijk probleem. Zoals we ook bij de beoordeling van de uitlatingen in deze ingezonden brief in het kader van het aanzetten tot haat hebben gezien, betoogt Wilders in zijn brief dat de Koran het boek is waaruit al het kwade dat tegen ons en tegen de moslims zelf wordt begaan, afkomstig is. Hij doelt daarmee op teksten uit de Koran die in zijn woorden 'weinig aan de verbeelding overlaten'. Hij verwijst dan naar verschillende soera's waarin *'moslims worden opgeroepen joden, christenen, andersgelovigen en niet-gelovigen te onderdrukken, vervolgen of*

vermoorden, vrouwen te slaan en te verkrachten en met geweld een wereldwijde islamitische staat te vestigen'. 'Soera's te over die moslims oproepen en aanzetten tot dood en verderf' zo stelt Wilders. De vergelijking die Wilders tussen de Koran en Mein Kampf maakt, vloeit dus voort uit de tot geweld oproepende en aanzettende teksten die volgens hem in de Koran te vinden zijn en de Koran is in zijn ogen daarom even schadelijk als Mein Kampf. Om met reden om een verstrekkende maatregel als een verbod op een heilig boek te vragen, moet degene die tot dat verbod oproept daar krachtige argumenten voor aanvoeren. Die argumenten kunnen, en zullen, vaak ook krachtig zijn verwoord. In dit licht bezien menen wij - en wij herinneren daarbij tevens aan de Europese rechtspraak die in het kader van het politieke debat veel ruimte laat ook aan die uitlatingen die *'offend, shock or disturb'*- dat de vergelijking met Mein Kampf, die weliswaar als zeer kwetsend kan worden ervaren en diep kan shockeren functioneel is in het kader van het debat dat Wilders over het verbod van de Koran wil voeren. De wel degelijk aanwezige mate van grofheid in zijn bewoordingen leidt daarom niet tot onnodige buitensporigheid van de uitlating. Derhalve blijft de context ons inziens het strafbare karakter aan het aanzetten tot discriminatie ontnemen en wordt met de uitlating niet aangezet tot discriminatie in de zin van artikel 137dSr.

Feit 3, uitlating 23
Deze uitlating luidt:

'Ik heb genoeg van de islam in Nederland: geen moslimimmigrant er meer bij. Ik heb genoeg van de aanbidding van Allah en Mohammed in Nederland: geen moskee er meer bij. Ik heb genoeg van de Koran in Nederland: verbied dat fascistische boek. Genoeg is genoeg.'

De strekking van deze passage is er op gericht om de islam in Nederland een halt toe te roepen, mede door het niet meer toelaten van moslims. De praktische uitwerking resulteert erin bij anderen het idee te wekken of te versterken om de rechten van moslims te beknotten. Zij mogen niet meer conform de regels die voor de anderen gelden Nederland binnenkomen. Ook mogen zij niet meer als daar reden toe is, net zoals alle anderen dat wel mogen, een eigen godshuis oprichten. En zij mogen niet meer, net zoals alle anderen dat wel mogen, in hun heilige boek lezen.
De drie eerste zinnen van deze passage zijn in onze ogen in beginsel aanzettend tot discriminatie. Van de zin over de moslimimmigrant is dat het duidelijkst omdat deze direct over mensen gaat en de woorden er direct op gericht zijn bij anderen het idee te wekken moslims de toegang tot Nederland te ontzeggen. Van de passages over de moskee en de Koran zou gezegd kunnen worden dat zij alletwee hetzelfde karakter hebben, namelijk dat zij niet direct over discriminatie van mensen gaan. Zoals eerder uitgelegd zijn zij, ondanks dat, in beginsel wel direct aanzettend tot discriminatie.

Alle drie de zinnen zijn dus op zichzelf bezien aanzettend tot discriminatie. In het licht van de contextuele toetsing is duidelijk dat Wilders de uitlating doet in het kader van het tegengaan of

terugdringen van de invloed van de islam in Nederland. Hij zegt eerst: *'Ik heb genoeg van de islam in Nederland'*, en **dan** vervolgt hij met: *'geen moslim-immigrant er meer bij'*. Daarmee laat hij nadrukkelijk uitkomen dat het hem om de islam te doen is. Niet om de mensen, maar om de leer die zij meebrengen. Wij menen dat Wilders daarmee een bijdrage wenst te leveren aan het maatschappelijk debat en dat die bijdrage, die context, maakt dat het strafbare aanzetten tot discriminatie wordt weggenomen.

De bewoordingen die hij daarbij gebruikt zijn weliswaar niet kies, maar ook niet van dien aard dat zij zo buitensporig zijn dat er een wanhouding bestaat tussen de in de uitlating verwoorde voorgestelde maatregelen en het door Wilders aan de orde gestelde onderliggende maatschappelijk probleem. Het bestempelen van de Koran als een fascistisch boek zal door velen ongetwijfeld als zeer kwetsend worden ervaren. Gelet op de onderbouwing die Wilders in het artikel geeft voor het op deze wijze afschilderen van de Koran, is deze uitlating objectief bezien echter functioneel met betrekking tot het door hem voorgestelde verbod op de Koran. Het is vanwege dat, volgens hem *'fascistische karakter'* van het boek, dat deze verboden zou moeten worden. Evenals bij de hiervoor beoordeelde uitlating waarin Wilders de Koran vergelijkt met Mein Kampf, geldt ook hier dat om met reden om een verbod van een heilig boek te vragen, er krachtige argumenten dienen te worden aangevoerd, die vaak ook met krachtige negatieve bewoordingen gepaard kunnen gaan. Er is ons inziens derhalve ook in deze uitlating geen sprake van onnodige buitensporigheid waardoor de uitlating niet kan worden beoordeeld als aanzetten tot discriminatie in de zin van artikel 137d Sr.

Feit 3, uitlating 17 en 18
Dan de andere vijf uitlatingen in dit artikel. Te beginnen met uitlatingen 17 en 18.

Uitlating 17:

'Een gematigde islam bestaat niet. Het bestaat niet, omdat er geen onderscheid is tussen Goede islam en Slechte islam. Er is islam, en daar houdt het mee op. En islam is de Koran, en niets dan de Koran. En de Koran is het Mein Kampf van een religie die beoogt anderen te elimineren, die die anderen - niet moslims - ongelovige honden noemt, inferieure wezens. Lees de Koran, dat Mein Kampf, nog eens. In welke versie dan ook, je zult zien dat al het kwade dat de zoons van Allah tegen ons en henzelf begaan, uit dat boek afkomstig is (Oriana Fallaci, The Force of Reason, post-script, pag. 305, februari 2006)."

Uitlating 18:

'De kern van het probleem is de fascistische islam, de zieke ideologie van Allah en Mohammed zoals neergelegd in de islamitische Mein Kampf: de Koran. De teksten uit de Koran laten weinig aan de verbeelding over.'

Naar de bewoordingen bezien wordt in geen van beide uitlatingen direct, noch indirect iets gezegd over het verbieden van de Koran. In de uitlatingen worden de argumenten voor het voorgestelde verbod geleverd, zoals dat in de zojuist beoordeelde uitlatingen 19 en 23 is verwoord.

Indien men de uitlatingen 17 en 18 echter beziet in samenhang met het gehele artikel, moet worden geconcludeerd dat deze indirect wel gericht zijn op het bepleiten van een verbod op de Koran en daarmee ook in beginsel aanzetten tot discriminatie. Bij de behandeling van uitlating 17 bij feit 1 en 2, oordeelden wij echter dat wij deze uitlating, een citaat van Oriana Fallaci, niet zien als een uitlating van Wilders. Ook ten aanzien van het hier ten laste gelegde artikel 137d Sr, aanzetten tot discriminatie, vragen wij derhalve vrijspraak voor deze uitlating.
Daarnaast geldt de invloed van de contextuele toetsing zoals bij uitlating 19 en 23 geschetst, evenzo met betrekking tot uitlating 17 en 18. Ook deze uitlatingen zijn gedaan in het kader van het politieke debat dat Wilders wil voeren over de schadelijke effecten van de islam en de Koran. Ook aan deze uitlatingen wordt daarmee dus in beginsel de strafbaarheid ontnomen. In zowel uitlating 17 als 18 maakt Wilders eenzelfde vergelijking tussen de Koran en Mein Kampf zoals hij dat ook in de hiervoor beoordeelde uitlatingen doet. En ook voor deze uitlatingen geldt dat er geen sprake is van onnodige buitensporigheid in de zin dat er naar inhoud en vorm een wanverhouding zou bestaan tussen de in de uitlating voorgestelde maatregel en het door Wilders geschetste onderliggende maatschappelijk probleem.

Feit 3, uitlating 20, 21 en 22
Tot slot de laatste 3 ten laste gelegde uitlatingen in het artikel, te weten uitlating 20, 21 en 22.

Uitlating 20:

'Wat schaam ik me voor al diegenen in en buiten kabinet en Tweede Kamer die de islamitische invasie van Nederland weigeren te stoppen. Wat schaam ik me voor de Nederlandse politiek die dag in dag uit de oververtegenwoordiging van allochtonen in de criminaliteit en misdaad accepteert en er geen antwoord op heeft.'

Uitlating 21:

'Den Haag zit vol met laffe lieden. Bange mensen die laf zijn geboren en laf zullen sterven. Die vinden en bevorderen dat de Nederlandse cultuur gestoeld zal zijn op een joods-christelijke-islamitische traditie. Die een generaal pardon verlenen aan leugenaars en criminelen.'

Uitlating 22:

'Die lak hebben aan de belangen van de Nederlandse burger en meewerken aan de transformatie van Nederland in Nederabië als provincie van de islamitische superstaat Eurabië.'

Van deze uitlatingen is reeds bij de beoordeling in het kader van aanzetten tot haat aangegeven, dat Wilders zich hierin met zijn woorden tot de politici richt die hij beschuldigt van laf gedrag. Er wordt in het geheel niets over moslims of over de Koran gezegd in deze uitlatingen. Ook in samenhang bezien kan niet worden geconcludeerd dat deze aanzetten tot discriminatie van moslims.

Ook van deze uitlatingen moet ons inziens uiteindelijk dus worden geconcludeerd dat hiermee niet strafbaar wordt aangezet tot discriminatie van moslims.

Evenals bij het voorstel van Wilders tot het sluiten van de grenzen voor moslims, laat deze conclusie overigens onverlet dat indien de voorgestelde maatregelen tot een verbod op de Koran, een stop op de bouw van moskeeën en op de immigratie van moslims zouden leiden, deze op zichzelf beschouwd een achterstelling van moslims bij andere groepen zouden betekenen. Of deze maatregelen kunnen worden ingevoerd is in dit strafproces echter niet aan de orde. Door ons kan enkel worden beoordeeld óf het voorstellen van maatregelen op de wijze zoals door Wilders in de uitlatingen wordt gedaan, strafbaar is.

Feit 3, uitlating 24
De volgende uitlating die in feit 3 is opgenomen is afkomstig van **de website van Radio Nederland Wereldomroep en/of de Wereldomroep en luidt:**

'Zo'n nieuwe versie zou wenselijk zijn, vindt de PVV-leider; een Koran ontdaan van alle haatdragende verzen. "Die zou het formaat hebben van een Donald Duck," aldus Wilders.'

Zoals eerder gezegd is de eerste zin de tekst van de journalist. Deze uitlating van Wilders volgt nadat hij heeft gezegd dat er een essentieel verschil is tussen de Koran en andere boeken waar gewelddadige passages in voorkomen, zoals de Bijbel. Zoals wij beoordeelden bij behandeling van deze uitlating in het kader van aanzetten tot haat, strekt de tekst van het gehele artikel tot uitleg van Wilders over de reden dat hij een verbod wil op de Koran en verandert in samenhang bezien met dit gehele artikel de betekenis van de ten laste gelegde uitlating zelf niet.
Deze uitlating is louter kritiek op de inhoud van een boek, ook al is het een heilig boek. Met de uitlating wordt derhalve niet aangezet tot discriminatie van mensen.

Feit 3, uitlating 25 en 26
De volgende ten laste gelegde twee uitlatingen stonden in de **Limburger-Limburgs Dagblad van 9 februari 2008, en maakten deel uit van een artikel met als kop 'Islam is mijn 'Fitna':**

'Ik wijs op de rol die de verschrikkelijke Koran speelt in de islamisering van onze samenleving.'

en

'In de film illustreer ik teksten en verzen uit de Koran met documentaire beelden, die laten zien dat de Koran geen dode letter is, maar het gezicht van de islam: een levensgroot gevaar.'

In beide uitlatingen is de Koran het onderwerp van kritiek, zonder dat gezegd wordt dat het boek of delen daarvan verboden moet worden. Zolang uitlatingen zich beperken tot kritiek op de Koran of de islam, zijn zij, hoe hard of ongenuanceerd ook, niet het aanzetten tot discriminatie van mensen, omdat ze niet gericht zijn op het wekken van het idee om mensen discriminatoir te gaan behandelen. Met de uitlatingen wordt dan ook niet aangezet tot discriminatie van mensen.

Feit 3, uitlating 27
In de laatste ten laste gelegde schriftelijke uitlating bij feit 3 gaat het om een uitlating in de **Volkskrant van 11 februari 2008 onder de kop: 'Het hoeft niet meer, maar De Film komt er.'** In dit artikel wordt gewag gemaakt van een interview door de Geassocieerde Pers Diensten (GPD) met Wilders. De ten laste gelegde uitlating luidt, waarin de genoemde 'hij' Wilders is:

'In het GPD-interview legt hij uit dat hij teksten en versen uit de Koran met documentaire-beelden zal illustreren. Zo wil hij aantonen dat de Koran 'geen dode letter is, maar het gezicht van de islam: een levensgroot gevaar'.

Zoals we al bij de behandeling van feit 2 hebben aangegeven wordt in dit Volkskrantartikel een samenvatting gegeven van een GPD-interview. Dit betreft het zojuist genoemde GPD-interview dat onder meer in de Limburger-Limburgs Dagblad stond. Deze uitlating is als uitlating 26 ten laste gelegd. Deze samenvatting uit de Volkskrant bevat stukjes citaat van Wilders.
Ook met betrekking tot feit 3 vragen wij voor de samenvatting vrijspraak en voor het herhaalde citaat een niet-ontvankelijkheid.

Feit 3, uitlating 28
Als laatste uitlating is onder 3 ten laste gelegd de film 'Fitna'. Bij de behandeling van feit 2 hebben wij het over de strekking van de film gehad.

Beoordelingskader

Bij aanzetten tot haat is al aangegeven dat de boodschap van Fitna een boodschap is die gedragen wordt door de hele film. Afzonderlijke uitlatingen kunnen niet uit de film worden gelicht en geïsoleerd worden beoordeeld, omdat ze daarmee uit het grotere verband van de film worden gehaald en hun betekenis niet meer te duiden is. We beoordelen dan ook de film in zijn geheel op 'aanzetten tot discriminatie', waarbij we wel waar nodig de relevante fragmenten aanhalen.

Op grond van de film kunnen we niet concluderen dat er sprake is van direct aanzetten tot discriminatie.

In het kader van indirect aanzetten tot discriminatie zou men kunnen zeggen dat met de film de argumentatie wordt geleverd om moslims anders te gaan behandelen. Maar dat is niet voldoende om te concluderen dat er indirect wordt aangezet tot discriminatie. Er moet daarnaast een uitlating aanwezig zijn die erop gericht is om het idee bij anderen te wekken dat te gaan doen. Wij hebben in de film geen fragmenten ontdekt die er op gericht zijn bij anderen dat idee te wekken om moslims discriminatoir te behandelen.

Van een paar scènes uit de film zullen we dat toelichten.

De eerste scène die we bespreken is de scène met de statistieken van het aantal moslims in Nederland en Europa. Wij hebben dat geïnterpreteerd als deel uitmakend van de boodschap van de film dat de invloed van de islam toeneemt, en dat de groei van het aantal moslims een grotere invloed van de islam met zich meebrengt. Deze scène wekt weliswaar de gedachte op dat de groei van het aantal moslims wel erg groot is, maar doet noch direct noch indirect een suggestie voor enig handelen door anderen. Derhalve wordt er niet aangezet tot discriminatie.

De tweede scène die we bespreken is te zien tegen het einde van de film. Er verschijnt een hand in beeld die een bladzijde van de Koran pakt. Het beeld wordt zwart en een scheurend geluid is hoorbaar. Dan verschijnt de tekst: *'Het geluid dat u hoorde was een pagina uit het telefoonboek. Want het is niet aan mij, maar aan moslims zelf om de haatdragende verzen uit de Koran te scheuren.'* De film doet een appèl op moslims zelf. Moslims moeten iets doen, vindt de maker van de film. In dit appèl op moslims is niets te bespeuren van het wekken van een idee bij anderen om moslims te gaan discrimineren. Het is hierom dat er geen sprake is van een direct of indirect aanzetten tot discriminatie.

In het laatste deel van de film tenslotte wordt niet alleen een appel op moslims gedaan maar ook op anderen. De volgende tekst komt in beeld:

'Moslims willen dat u ruimte geeft aan de islam, maar de islam biedt geen ruimte aan u. Van de overheid moet u respect hebben voor de islam, maar de islam heeft geen enkel

respect voor u. De islam wil overheersen, onderwerpen en is uit op de vernietiging van onze Westerse beschaving. In 1945 werd in Europa het nazisme overwonnen. In 1989 werd in Europa het communisme overwonnen. Nu moet de islamitische ideologie worden overwonnen. Stop de islamisering. Verdedig onze vrijheid.'

Men kan zich afvragen of anderen door deze teksten worden aangezet tot handelen of dat het meer een oproep tot geestelijke weerbaarheid is. Indien men echter zou aannemen dat anderen door deze teksten worden aangezet tot handelen, dan wordt dat handelen gekanaliseerd tot een handelen tegen de islam. Nergens in deze teksten wordt het idee gewekt of zelfs maar geopperd dat dit handelen tegen moslims zou moeten worden gericht.

Wij menen derhalve dat ook in deze laatste scène in de film Fitna niet wordt aangezet tot discriminatie.

Conclusie

Bij de beoordeling in het kader van feit 3 hebben wij van een aantal uitlatingen geoordeeld dat er in beginsel mee wordt aangezet tot discriminatie van mensen. Het ging dan om aanzetten in de vorm van het bepleiten van potentieel discriminerende overheidsmaatregelen jegens moslims. Het bepleiten van deze maatregelen vond steeds plaats binnen het kader van het politieke debat dat in beginsel het discriminerende karakter aan de uitlating ontneemt. De in de uitlating voorgestelde maatregelen waren, zowel naar hun inhoud als bewoordingen objectief bezien functioneel in het licht van het aan de orde gestelde maatschappelijk probleem. Om die reden bleef de strafbaarheid van het tot discriminatie aanzettende karakter aan de uitlatingen ontnomen. In de ogen van het OM is het deze, voor de verdachte van betekenis zijnde bijdrage aan het politieke debat, die voor de strafrechtelijke beoordeling een essentieel verschil maakt. Een politicus moet in het kader van het debat de ruimte hebben om voorstellen te kunnen doen. Dit kunnen ook voorstellen betreffen die, als ze in de praktijk worden gebracht, neerkomen op het discrimineren van bepaalde groepen. Zolang deze voorstellen naar hun inhoud en vorm maar niet onnodig buitensporig zijn ten opzichte van de in het debat aangekaarte maatschappelijke problematiek. In de beoordeelde uitlatingen gebeurt dat laatste naar ons oordeel niet.

We vragen dan ook vrijspraak voor alle ten laste gelegde uitlatingen onder feit 3.

Feit 4 en 5: Aanzetten tot haat /discriminatie tegen niet-westerse allochtonen en Marokkanen wegens hun ras

In de feiten 4 en 5 is aan Wilders ten laste gelegd dat hij heeft aangezet tot haat en discriminatie op grond van **ras**.

Wij hebben bij de regiezitting al uitgelegd waarom wij hiervoor gedagvaard hebben. De Rechtbank heeft al het standpunt ingenomen dat het OM hiermee niet buiten het bevel van het hof is getreden.

Het bestanddeel ras moet ruim worden uitgelegd. De wetgever heeft bij de totstandkoming van het nieuwe artikel 137c Sr in 1971 aangegeven, dat het begrip 'ras' dezelfde strekking heeft als de opsomming in artikel 1 IVUR. Onder 'ras' wordt derhalve mede verstaan: huidskleur, afkomst, en nationale of etnische afstamming.[72]
In de jurisprudentie, o.a. die van de Hoge Raad, is te vinden dat de betekenis van woorden en termen zoals vreemdelingen, minderheden, buitenlanders, asielzoekers, Surinamers en Antillianen afhankelijk is van de aard van de uitlatingen en de onderlinge samenhang. Wij hebben al in dit requisitoir het voorbeeld gegeven van het begrip Surinamers, dat strikt geïnterpreteerd alleen op nationaliteit duidt, maar in de samenhang een etnische betekenis krijgt en dus onder het bestanddeel ras valt.

Feit 4, uitlating 1

De eerste uitlating bij feit 4 is:

'De grenzen gaan nog diezelfde dag dicht voor alle niet-westerse allochtonen.'

De definitie van het CBS[73] van een niet-westerse allochtoon is: allochtoon met als herkomstgroepering één van de landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië (exclusief Indonesië en Japan), of Turkije. Een allochtoon is een persoon van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren en het begrip herkomstgroepering wordt weer ingevuld met: kenmerk dat weergeeft met welk land een persoon verbonden is op basis van het geboorteland van de ouders of van zichzelf. Kortom, het begrip niet-westerse allochtoon tendeert er ons inziens naar om onder het begrip ras te vallen, maar de samenhang met de rest van de uiting moet uitsluitsel geven.[74]

---

[72] *Kamerstukken II*, 1967/68, 9724, nr.3, p. 4.
[73] www.cbs.nl: http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/allochtonen/methoden/begrippen/default.htm?ConceptID=1013.
[74] De Hoge Raad nam, ten aanzien van een uitlating waarin deze woorden voorkwamen, de overweging van rechtbank en Hof over: '*Weliswaar maken sommige passages in de bewezenverklaring melding van 'buitenlanders' en 'vreemdelingen', doch beschouwd in samenhang met andere passages (5, 8 t/m 10), blijkt dat verdachte kennelijk niet het oog heeft op al diegenen die geen Nederlands staatsburger zijn maar op bepaalde groepen mensen van zekere etnische afstamming, te weten Turken, Marokkanen en anderen uit Afrika.*' HR 14 maart 1989, *NJ* 1990, 29.

Bij de behandeling van feit 2 hebben wij gezegd dat uit de samenhang met de rest van het artikel blijkt dat de passage over het sluiten van de grenzen onderdeel uitmaakt van een in het interview uiteengezette visie, namelijk dat de islamisering van onze samenleving een halt moet worden toegeroepen. De inhoud van het gehele interview brengt met zich mee dat het sluiten van de grenzen voor niet-westerse allochtonen kennelijk met name bedoeld is voor moslims. In die zin resulteert de samenhang erin dat de passage gericht is op moslims en dat de betekenis van niet-westerse allochtonen in deze uiting is moslims. Moslims vallen onmiskenbaar niet onder het begrip ras, maar onder het begrip godsdienst.

Feit 4, uitlating 2
De tweede ten laste gelegde uitlating luidt:

'Natuurlijk. 99 Procent van de mensen die daar zijn komen wonen, is van islamitische afkomst.'

Deze uitlating is het antwoord op de vraag of het oordeel van Wilders dat de Utrechtse wijk Kanaleneiland een vieze, smerige wijk is geworden, iets met de islam te maken heeft. Het is onloochenbaar dat die mensen waar Wilders op doelt, niet alleen van islamitische afkomst zijn, maar ook van etnisch niet-autochtone afkomst. Uitlatingen over die groep mensen zouden ook moeiteloos onder het begrip ras kunnen vallen, indien ook inderdaad wordt gedoeld op hun etnische afkomst. Maar dat is niet waar Wilders op doelt. Of misschien zuiverder gezegd: dat is niet waar de door Wilders geuite woorden op doelen. Die doelen zowel qua letterlijke bewoordingen als qua betekenis in de samenhang op hun godsdienstige achtergrond. En die godsdienstige achtergrond, die islamitische afkomst valt niet onder etnische of nationale afkomst en derhalve niet onder ras.

Feit 4, uitlating 3
De derde uitlating luidt:

'Absoluut. De cijfers tonen dat aan. Een op de vijf Marokkaanse jongeren staat als verdachte bij de politie geregistreerd. Hun gedrag vloeit voort uit hun religie en cultuur. Je kunt dat niet los van elkaar zien. De paus had laatst volkomen gelijk: de islam is een gewelddadige religie. Islam betekent onderwerping en bekering van niet-moslims. Die interpretatie geldt in de huiskamers van die probleemjongeren, in de moskeeën. Het zit in die gemeenschap zelf'.

Het antwoord 'absoluut' volgt op de vraag naar het verband tussen de islam en criminaliteit. Door het woord 'Marokkaanse' zou men kunnen denken dat Wilders etniciteit danwel ras beoogt. Echter, als Wilders het heeft over het criminele gedrag van Marokkaanse jongeren dan legt hij, zo blijkt uit de samenhang van de uiting, geen verband tussen hun etniciteit en criminaliteit maar tussen hun islamitische religie, danwel islamitische cultuur en criminaliteit. Over deze uitlating hebben we bij feit 2 en 3 al geconstateerd dat deze betrekking heeft op de godsdienst. Wilders

doet derhalve geen uitlating 'wegens hun ras' maar 'wegens hun godsdienst'. Het bestanddeel 'wegens hun ras' is ondanks de ruime interpretatie van het begrip ras onbewijsbaar.

Zoals eerder gezegd is van deze uitlating tevens een versie ten laste gelegd die naar de bewoordingen op twee punten anders is. Dit maakt geen verschil voor de beoordeling dat het bestanddeel 'wegens hun ras' onbewijsbaar is.

Feit 4, uitlating 4
Bij uitlating vier gaat het om de zinsnede:

'Die Marokkaanse jongens zijn echt gewelddadig. Zij rammen mensen vanwege hun seksuele geaardheid in elkaar. Ik heb nooit geweld gebruikt.'

Deze uitlating is het begin van een antwoord op de vraag: *'U bepleit harde repressie van allochtone probleemjongeren. Was dat iets voor u geweest?'* Zowel uit de uitlating naar zijn bewoordingen als uit de samenhang blijkt dat deze uitlating gaat over allochtone, danwel Marokkaanse jongeren die problemen veroorzaken, crimineel of gewelddadig zijn. Bij feit 2 en 3 is daarom geoordeeld dat dit geen uitlating is over moslims wegens hun godsdienst. Het zou mogelijk een uitlating kunnen zijn wegens ras. Maar zoals zojuist geoordeeld heeft deze uitlating geen betrekking op de **hele groep** allochtonen of Marokkanen, maar alleen op de jongeren die problemen veroorzaken. De uitlating heeft dus geen betrekking op Marokkanen in het algemeen, of op allochtonen in het algemeen, maar alleen op Marokkaanse probleemjongeren, danwel probleemjongeren van allochtone afkomst.

De uitlating heeft dus primair betrekking op een **groep jongeren die problemen veroorzaakt**, en niet op een groep mensen **wegens ras**. Weliswaar wordt hun afkomst genoemd, maar de uitlating heeft toch vooral betrekking op het criminele gedrag van deze specifieke groep. Om die reden kan ook niet geconcludeerd worden dat er een tweedeling wordt geschetst tussen enerzijds de hele groep allochtonen danwel Marokkanen, en anderzijds Nederlanders of de Nederlandse maatschappij. Er wordt derhalve geen intrinsiek conflictueuze tweedeling geschetst, en er is geen sprake van aanzetten tot haat.

Bij geen van de uitlatingen is het bestanddeel 'wegens hun ras' vervuld. Bij feit 2 hebben wij reeds geconcludeerd dat er geen sprake is van aanzetten tot haat. Op grond van het vorenstaande vragen wij voor alle uitlatingen van feit 4 vrijspraak.

Feit 5, uitlating 1, 2, 3 en 4
Nu het bestanddeel 'wegens hun ras' niet is vervuld en we bij feit 3 reeds hebben geconcludeerd dat er geen sprake is van 'aanzetten tot discriminatie', vragen we ten aanzien van de uitlatingen van feit 5 eveneens vrijspraak.

Wij danken u voor uw aandacht.

De officieren van justitie,

mr. P. Velleman
mr. B. van Roessel

Sagittarius

Van: "Sagittarius" <sagitar@hetnet.nl>
Aan: "Cordia, M. (Rechtbank Amsterdam)"
Verzonden: maandag 11 oktober 2010 17:40
Onderwerp: Re: De zaak Wilders

Geachte Mr. Cordia,

Dank voor uw bericht. Dezerzijds zal de vordering benadeelde partijen inderdaad nader toegelicht worden en ik zal daarvoor 3 kwartier nodig te hebben.

hoogachtend,

N.M.P. Steijnen

---- Original Message ----
From: Cordia, M. (Rechtbank Amsterdam)
To: sagitar@hetnet.nl
Sent: Friday, October 08, 2010 9:37 AM
Subject: De zaak Wilders

Geachte heer Steijnen,

Bij dezen laat ik u weten dat het (voorlopige) zittingsschema opnieuw moest worden aangepast en er thans (nog steeds voorlopig) als volgt uitziet. Zoals u kunt zien, krijgen de benadeelde partijen op maandag 18 oktober 2010 de gelegenheid de vordering tot schadevergoeding toe te lichten in stede van vrijdag 15 oktober 2010 zoals oorspronkelijk de bedoeling was. Gelet op het geringe aantal opties en de grote hoeveelheid agenda's waarmee de rechtbank rekening moe(s)t houden, is een en ander niet in overleg met u gebeurd. De zitting van 12 oktober zal om 08.30 uur beginnen.

Voorlopig zittingsschema

12 + 15 oktober: requisitoir
18 oktober: toelichtig vordering benadeelde partij
19 + 21 oktober pleidooi
22 oktober: re- en dupliek, eventueel reactie benadeelde partij en laatste woord
5 november 2010: uitspraak

De rechtbank verneemt gaarne of u op 18 oktober de vordering benadeelde partij wenst toe te lichten en hoeveel tijd daarmee is gemoeid.

Hoogachtend,

M. Cordia

Informatie van de Raad voor de rechtspraak, de rechtbanken, de gerechtshoven en de bijzondere colleges vindt u op www.rechtspraak.nl.

Arrondissementsparket Amsterdam

Postadres Postbus 84500, 1080 BN Amsterdam

Bezoekadres
Parnassusweg 220-228
Toren A/B
Telefoon (020) 541 2111
Fax (020) 541 2693

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden.

Beweging tot Herstel van het Respect p/a
Advocatenkantoor Steijnen, Olof en Stelling
T.a.v. mr. N.M.P. Steijnen
Couwenhoven 52-05
3703 ER ZEIST

Contactpersoon Mw. mr. B. van Roessel
Onderdeel Team Noord/Oost
Doorkiesnummer 020 541 3805
Datum 8 oktober 2010
Ons kenmerk 13/425046-09
Uw kenmerk -
Onderwerp Zaak Wilders

Geachte heer Steijnen,

Eerder heeft u van ons een brief ontvangen met een voorlopige planning in de zaak tegen de heer Wilders. Inmiddels hebben wij van de rechtbank opnieuw een wijziging in de planning doorgekregen.

De zittingsdagen in de zaak Wilders zijn op dit moment dit jaar voorlopig gepland op:

12 en 15 oktober (requisitoir OM);
18 oktober (behandeling vordering benadeelde partijen);
19 en 21 oktober (pleidooi raadsman);
22 oktober (repliek-dupliek-laatste woord);
5 november (vonnis).

De zittingsdag van 12 oktober begint om 8.30 uur. Alle overige zittingsdagen zullen om 9 uur beginnen. De zittingen vinden in principe plaats in het gerechtsgebouw gelegen aan de Parnassusweg 220 te Amsterdam.

Wij hopen u voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u nog nadere vragen hebben dan vernemen wij dat graag.

Hoogachtend,
mr. B. van Roessel
mr. P. Velleman

Officieren van Justitie

Sagittarius

Van: "Nederland Bekent Kleur"
Aan: <info@nederlandbekentkleur.nl>
Verzonden: vrijdag 8 oktober 2010 15:51
Onderwerp: [nieuwsbrief] Demonstratie 30 oktober bij Dokwerker

NIEUWSBRIEF NEDERLAND BEKENT KLEUR

INHOUD:

- Zaterdag 30 oktober demonstratie bij Dokwerker Amsterdam.
- Migranten voegen zich in de strafzaak tegen Wilders.
- Het Openbaar Ministerie staat aan de kant van Wilders.
- Geef een gift aan giro 5058 voor de komende acties!
- Protest tegen islamofobe toespraak Wilders in New York.
- Racistische incidenten bij moskeeën in Groningen en IJmuiden.
- Volg het laatste nieuws via Facebook!

Zaterdag 30 oktober demonstratie bij de Dokwerker in Amsterdam.

Door deelname van de PVV aan de regering is een politiek klimaat in Nederland ontstaan waarin discriminatie van bevolkingsgroepen normaal lijkt te worden. Wilders wil Artikel 1 van de Nederlandse Grondwet afschaffen om openlijk te kunnen discrimineren. Op zaterdag 30 oktober komt de ultrarechtse English Defence League (EDL) op het Museumplein in Amsterdam demonstreren. De EDL is een racistische organisatie die in Engeland berucht is vanwege het gebruik van geweld. Ze willen met de actie Wilders steunen, tegen wie een strafzaak loopt wegens aanzetten tot discriminatie en haat.

Een tegengeluid is hard nodig! Vóór solidariteit tussen alle bevolkingsgroepen en tegen de vreemdelingenhaat van de EDL en de PVV. Daarom organiseert het Platform tegen Vreemdelingenhaat een grote demonstratie om 14.00 uur bij De Dokwerker in Amsterdam (bij metrohalte Waterlooplein). Meer informatie is na het weekend te vinden op: http://www.platformtegenvreemdelingenhaat.nl

Migranten voegen zich in de strafzaak tegen Wilders

PVV-leider Wilders staat deze maand terecht wegens het aanzetten tot haat en discriminatie van Marokkanen, niet-westerse allochtonen en moslims. Een Turkse, Antilliaanse en Marokkaanse migrantenorganisatie hebben zich samen met stichting Nederland Bekent Kleur gevoegd als benadeelde partij in de strafzaak. Ze worden vertegenwoordigd door de advocaten Mr. Michiel Pestman en Prof. Ties Prakken. De advocaten komen op maandag 18 oktober aan het woord. Ook Mohamed Rabbae van het Landelijk Beraad Marokkanen zal dan spreken in de rechtszaal. Wilders staat in opdracht van het Amsterdams gerechtshof voor de rechter wegens overtreding van het antidiscriminatie-artikel 137. Jaarlijks

worden daarvoor ongeveer 200 mensen veroordeeld. Wilders deed afgelopen jaren meer dan honderd xenofobe uitspraken die strijdig zijn met wetgeving en internationale verdragen. Zie: http://www.watwilwilders.nl

---

Het Openbaar Ministerie staat aan de kant van Wilders.

Het Openbaar Ministerie (OM) gaat laks te werk in de strafzaak tegen PVV-leider Wilders. Prof. Ties Prakken, die namens migrantenorganisaties en Nederland Bekent Kleur optreedt als advocaat in de strafzaak tegen Wilders, zei dit in het programma Nieuwsuur. Prof. Prakken heeft een boze brief aan het OM gestuurd waarin ze schrijft: "Aan de vooravond van het proces liet het OM al aan de pers weten dat u mogelijk vrijspraak zult vorderen. Ook uit de opstelling ter zitting blijkt dat het Openbaar Ministerie niet aan de kant van de slachtoffers, maar eerder aan de kant van de verdachte staat: u liet de verdediging haar gang gaan met het oproepen van 'deskundigen' en riep zelf geen getuigen of deskundigen op. Ook stelde u geen vragen aan de verdachte ter zitting. Er is kortom de facto geen tegenspraak in dit proces". Bekijk het hele interview met prof. Prakken in Nieuwsuur: http://tinyurl.com/295mj2m

---

Geef een gift aan giro 5058 voor de komende acties!

Om de komende acties financieel mogelijk te maken zijn we afhankelijk van uw donaties! Financiele bijdragen, groot of klein, zijn hard nodig. Stort daarom een bijdrage op giro 5058 van stichting Nederland Bekent Kleur te Amsterdam of doneer online via iDEAL, machtiging of creditcard. Klik daarvoor hier!: http://tinyurl.com/NBKdonaties

---

Protest tegen islamofobe toespraak Wilders in New York

Ruim 150 demonstranten hebben op 11 september in Den Haag geprotesteerd. De demonstranten kwamen op het Plein bijeen om hun boodschap 'wij willen geen uitsluiting' uit te dragen. Het protest was gericht tegen de regeringsdeelname van de PVV. Ook was het een protest tegen de toespraak van Wilders in New York. De PVV-leider maakte volgens Nederland Bekent Kleur in zijn islamofobe toespraak daar ten onrechte geen onderscheid tussen de gehele moslimbevolking en de terroristen die verantwoordelijk zijn voor de aanslagen van 11 september. Zie de verslagen in de media van de actie in Den Haag.
- NOS-Journaal: http://tinyurl.com/33ag8eo
- RTL-Nieuws: http://tinyurl.com/3xz2vow
- Radio 1: http://tinyurl.com/358gxsz

Racistische incidenten bij moskeeën in Groningen en IJmuiden

Bij een moskee in Groningen is onlangs geprobeerd brand te stichten. In maart van dit jaar werd de moskee al besmeurd met bloed. Ook werden toen bij het gebouw de kop van een wild zwijn aangetroffen. En bij een moskee in IJmuiden is grote onrust ontstaan nadat twee keer een groep Turkse vrouwen is uitgescholden en met blikken bier bekogeld. Dat gebeurde beide keren door drie jongens die voorbijreden in een auto, meldt de IJmuider Courant. Eén van de vrouwen hield er een losse tand en een scheurtje in haar lip aan over. Uit de auto werden racistische teksten geschreeuwd, zoals 'kut-turken' en 'teringturken er uit'. Het samenwerkingsverband van Marokkaanse Nederlanders roept op tot waakzaamheid bij de moskeeen. De organisatie zegt dat zulke incidenten het gevolg zijn van "een groeiende anti-islam houding" in ons land.

Volg het laatste nieuws via Facebook!

Volg het laatste nieuws over de strafzaak tegen Wilders en de aankomende acties via de Facebookpagina van Nederland Bekent Kleur: http://tinyurl.com/NBKfacebook

---

Nieuwsbrief2 mailing list
http://nederlandbekentkleur.nl/cgi-bin/mailman/listinfo/nieuwsbrief2

Sagittarius

Van: "Cordia, M. (Rechtbank Amsterdam)"
Aan: <sagitar@hetnet.nl>
Verzonden: vrijdag 8 oktober 2010 9:37
Onderwerp: De zaak Wilders

Geachte heer Steijnen,

Bij dezen laat ik u weten dat het (voorlopige) zittingsschema opnieuw moest worden aangepast en er thans (nog steeds voorlopig) als volgt uitziet. Zoals u kunt zien, krijgen de benadeelde partijen op maandag 18 oktober 2010 de gelegenheid de vordering tot schadevergoeding toe te lichten in stede van vrijdag 15 oktober 2010 zoals oorspronkelijk de bedoeling was. Gelet op het geringe aantal opties en de grote hoeveelheid agenda's waarmee de rechtbank rekening moe(s)t houden, is een en ander niet in overleg met u gebeurd. De zitting van 12 oktober zal om 08.30 uur beginnen.

Voorlopig zittingsschema

12 + 15 oktober: requisitoir
18 oktober: toelichtig vordering benadeelde partij
19 + 21 oktober pleidooi
22 oktober: re- en dupliek, eventueel reactie benadeelde partij en laatste woord
5 november 2010: uitspraak

De rechtbank verneemt gaarne of u op 18 oktober de vordering benadeelde partij wenst toe te lichten en hoeveel tijd daarmee is gemoeid.

Hoogachtend,

M. Cordia

Informatie van de Raad voor de rechtspraak, de rechtbanken, de gerechtshoven en de bijzondere colleges vindt u op www.rechtspraak.nl.

LIOR 2010

- MOSKOWICZ geeft bij het begin van het proces aan, net als Wilders, dat het OM de vrijheid van meningsuiting gaat
- De president stuurt hij een lelijke reis van de uitspraken vreemd geformuleerd als: "meent u dat serieus?" "Sluit u deze nog steeds achter?"
  → De president geeft daarmee al aan dat deze uitlatingen ook in de context van het lezen zoals verdacht → het lezen van een enorme publieke media van deze uitspraken en de enorme impact.
- Het OM heeft zijn werk niet goed gedaan door geen tegen-getuigenverklaringen te doen horen, bv onderzoeksrechter en de vervolging

(zou het hof alsnog moeten doen, deze omissie van het OM, als de getuigenverklaringen erg gericht blijken.)

Advocatenkantoor Steijnen, Olof & Stelling
Couwenhoven 52-05
3703 ER Zeist
tel. 030-6956867
e-mail: sagitar@hetnet.nl

Mr. M.F.A. Enait
Mauristsweg 32A
3012 JT Rotterdam

4 oktober 2010

Waarde Faizel,

Hierbij de gronden die ik zou willen aanvoeren voor mijn poging om boven water te halen dat een Wilders, voor wat hij maatschappelijk met zijn uitspraken teweeg brengt, (ook in een strafproces) althans in beginsel als schadeplichtig heeft te gelden.

Lukt dat, dan komt er ruimte voor meer substantiële schadevergoedingen, die alsdan verder vooral in civiele processen aan de orde zullen moeten komen.

Zoals al telefonisch besproken, mocht je (ook) andere dingen/accenten benadrukt willen hebben, geef dat dan even op papier aan. Ik zal dat dan, is het niet al op voorhand in een nadere aanvulling op de gronden, dan toch in elk geval in mijn toelichting ter zitting verwerken.

met beste groeten,

Arrondissementsparket Amsterdam

Postadres Postbus 84500, 1080 BN Amsterdam

Bezoekadres
Parnassusweg 220-228
Toren A/B
Telefoon (020) 541 2111
Fax (020) 541 2693

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden.

Beweging tot Herstel van het Respect p/a
Advocatenkantoor Steijnen, Olof en Stelling
T.a.v. mr. N.M.P. Steijnen
Couwenhoven 52-05
3703 ER ZEIST

Contactpersoon	Mw. mr. B. van Roessel
Onderdeel	Team Noord/Oost
Doorkiesnummer	020 541 3805
Datum	30 september 2010
Ons kenmerk	13/425046-09
Uw kenmerk	-
Onderwerp	Zaak Wilders

Geachte heer Steijnen,

Eerder heeft u van ons een brief ontvangen met de voorlopige planning in de zaak tegen de heer Wilders. Inmiddels hebben wij van de rechtbank een wijziging in de planning doorgekregen.

De zittingsdagen in de zaak Wilders zijn op dit moment dit jaar gepland op:

4, 6 en 8 oktober (behandeling van de feiten);
12 oktober (requisitoir OM);
15 oktober (behandeling vordering benadeelde partijen);
19 oktober (pleidooi raadsman);
21 oktober (repliek OM, dupliek raadsman, laatste woord Wilders);
4 november (vonnis).

Alle zittingsdagen beginnen om 9 uur en vinden in principe plaats in het gerechtsgebouw gelegen aan de Parnassusweg 220 te Amsterdam.

Wij hopen u voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u nog nadere vragen hebben dan vernemen wij dat graag.

Hoogachtend,
mr. B. van Roessel
mr. P. Velleman

Officieren van Justitie

Arrondissementsparket Amsterdam

Postbus 84500, 1080 BN Amsterdam

Advocatenkantoor Steijnen, Olof en Stelling
T.a.v. mr. N.M.P. Steijnen
Couwenhoven 52-05
3703 ER ZEIST

Parnassusweg 220
1076 AV Amsterdam

Contactpersoon	Mw. mr. B. van Roessel
Onderdeel	Team NoordOost/LECD
Doorkiesnummer	(020) 541 3829
Datum	28 september 2010
Ons kenmerk	13/425046-09
Onderwerp	Aanvullende stukken dossier G. Wilders

Geachte heer Steijnen,

In reactie op uw brief van 24 september 2010 bericht ik u als volgt.

De rechtbank heeft voor de inhoudelijke behandeling van de zaak tegen de heer Wilders drie dagen uitgetrokken, namelijk 4, 6 en 8 oktober. Daarna volgen nog andere zittingsdagen, zoals u eerder is meegedeeld.

Van de rechtbank heb ik vernomen dat de vorderingen van de benadeelde partijen naar verwachting op woensdag 6 oktober, maar mogelijk pas op vrijdag 8 oktober zullen worden behandeld. Een exacte planning is op dit moment nog niet te geven.

Hierbij ontvangt u de verzochte aanvullingen op het procesdossier. Het betreft een aanvulling op het proces-verbaal (artikel in het Nederlands Dagblad met de titel 'Europeanen plegen demografische zelfmoord' en de speech van O. Fallaci van 28 november 2005 in New York, zoals deze is opgenomen in haar boek "The Force of reason" uit 2006) en stukken van de rechter-commissaris betreffende drie gehoorde deskundigen.

Tot slot deel ik u nog mee dat uw voegingsformulier op 22 september jl. is ontvangen ter griffie van de rechtbank.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

mr. B. van Roessel
mr. P. Velleman
Officieren van Justitie

« Terug naar voorpagina

Christelijk betrokken
Nederlands Dagblad

'Europeanen plegen demografische zelfmoord'

Geplaatst: 02 februari 2007, 20:23, laatste wijziging: 02 februari 2007, 20:23

door onze correspondent Alfred Muller

Zonder BKR controle Lenen
Al in 10 minuten op je rekening.
Leen nu gemakkelijk en snel!
www.bedanlt.com

Vluchten Stockholm
Lage tarieven en goede service.
Met KLM vliegt u met maximale comfort!
www.klm.com/nl/Stockholm

Leuke Islamitische dames
De mooiste Moslim dames online.
Word gratis lid en zie de profielen
www.Muslima.com

Ads door Google

Islamoloog en Midden-Oostenkenner professor Bernard Lewis verklaarde dezer dagen op een symposium in Jeruzalem dat Europa de strijd tegen de islamisering heeft opgegeven. Zijn collega Raphael Israeli gelooft dat Europa daarvoor een zware prijs gaat betalen.
2 waarderingen

JERUZALEM - Raphael Israeli gelooft dat Europeanen een zware prijs gaan betalen voor hun - in zijn ogen - naïviteit. Vier jaar geleden publiceerde hij het boek Islamikaze , waarin hij voorbeelden gaf van de opmars van de radicale islam in Europa. Over enkele maanden komt bij Vallentine Mitchell in Londen een nieuw boek van hem uit, met de titel The Third Islamic Invasion of Europe ('De derde islamitische invasie van Europa'). Volgens de Israelische professor maakt de islam ditmaal goede kansen.

De eerste invasie vond plaats in de zevende eeuw, vertelt de islamoloog in zijn kantoor op het Harry S. Truman Instituut van de Hebreeuwse Universiteit van Jeruzalem. De moslims veroverden toen Spanje, Portugal en het zuiden van Frankrijk. In 732 stopte Karel Martel de opmars bij Portiers. Als dat niet was gebeurd, zou Europa vandaag islamitisch zijn geweest. Achthonderd jaar later werd de islam uit het zuiden van Europa verdreven. In 1492 werd de terugtrekking afgerond bij Granada onder de druk van de Spaanse reconquista .

De tweede invasie vond plaats in de vijftiende eeuw, toen de Ottomaanse Turken Europa vanuit het oosten aanvielen. Ze veroverden de Balkan en trokken op tot de poorten van Wenen, waar ze in 1683 werden verslagen. De terugtrekking verliep langzaam. Pas in de Eerste Wereldoorlog werd de Turkse heerschappij helemaal verbroken.

De derde invasie vindt volgens Israëli plaats op een totaal andere wijze. Hij gebruikt het Arabische woord ' dawa '. De islam rukt volgens hem op door penetratie, propaganda, bekering en demografische veranderingen. De gezinnen van de autochtone Europeanen zijn klein. Ook in rooms-katholieke landen is de groei van de bevolking teruggelopen. ,,De Europeanen plegen demografische zelfmoord'', luidt zijn conclusie.

Immigratiewetten

Een oplossing voor het probleem bestaat volgens hem niet. Toen hij zijn boek begon te schrijven, lag volgens hem Europa nog te sluimeren.

Nu beginnen de Europeanen zich bewust te worden van de ernst van de situatie. Europa kan de opmars van de islam afremmen of stoppen door de immigratiewetten te veranderen.

Maar de maatregelen zijn vanwege de Europese eenwording nooit sterker dan de zwakste schakel. Illegale immigranten blijven maar toestromen en de landen bieden bovendien de mogelijkheid van familiehereniging. Het aantal moslims in Europa zal zich verder uitbreiden.

De moslimbevolking verdubbelt bij elke nieuwe generatie - dat is ongeveer 25 jaar, aldus Israeli. In het ene land gaat de groei sneller dan in het andere. Toen hij jong was, woonden er in Egypte 25 miljoen mensen. Nu zijn het er 75 miljoen. De schattingen over het aantal moslims in Europa lopen uiteen. Israeli komt tot een getal van 30 miljoen.

Zware prijs

In Groot-Brittannië bijvoorbeeld nam het aantal immigranten met een miljoen toe gedurende de tien jaar van Tony Blair. Ongeveer driekwart van hen zijn moslims. Velen van hen zijn niet geregistreerd en tellen dus niet mee in de officiële statistieken. Inmiddels zijn de immigratiewetten in Groot-Brittannië zwaar verscherpt. Als Turkije bij de Europese Unie komt, komen er direct 75 miljoen moslims bij.

Israeli gelooft dat Europa een zware prijs gaat betalen voor het op grote schaal toelaten van de islam op zijn grondgebied.

,,Mijn vrouw komt uit Zweden. Als ik naar de markt ga in Malmö, spreek ik Arabisch met de marktkooplui. Ze zijn dik tevreden. Ze zeggen: 'Het gaat goed, we zijn volledig beschermd.' Maar een van hen vertelde me: 'Er is één ding dat we niet leuk vinden. We zijn nu Zweden, en we hebben dezelfde rechten als anderen. Maar we kunnen niet accepteren dat er een kruis staat op de Zweedse vlag. Daardoor worden onze gevoelens gekrenkt'."

,,Ik zei: 'Ze waren aardig voor jou, ze gaven je bescherming. En nu wil je zeggen dat ze hun nationale symbolen moeten veranderen? Toen je hier kwam, wist je dat die er waren. Als dat je tegenstaat, kom hier dan niet.' Hij stond er echter op dat ze zijn gevoelens niet mogen bezeren, omdat hij en de zijnen dezelfde rechten hebben als anderen."

In zijn boek geeft Israeli vele citaten van moslims die erop duiden dat ze niet naar Europa kwamen om zich aan te passen, maar om Europa te veranderen. ,,In Engeland zeggen ze dat openlijk en zonder schaamte. Sjeik Umar al-Bakri zei: 'Over twintig jaar wappert de islamitische vlag bij Westminster en Downing Street.' Veel mensen nemen hem niet serieus. Hij neemt zichzelf wel serieus."

Evangelie

Sommige christenen hebben gezegd: de komst van de moslims is een zegen, omdat ze die kunnen bereiken met het evangelie. Israeli geeft toe dat een aantal moslims christen zijn geworden, maar de aantallen vallen volledig in het niet bij de Europeanen met een christelijke achtergrond die de overstap hebben gemaakt naar de islam. ,,In de afgelopen tien jaar zijn 50.000 Fransen en 50.000 Britten overgegaan tot de islam. Sommigen geloven dat de islam de toekomst heeft. Anderen hebben er een romantisch idee van, geïnspireerd door figuren als 'Lawrence of Arabia'. En weer anderen zijn ervan overtuigd dat de islam de ware godsdienst is."

,,In Europa gaan steeds minder jonge mensen naar de kerk. Ze hebben geen doel meer in hun leven. Ze zien dat de jonge moslims naar de moskee gaan. Voor hen draait alles om de moskee. Sommigen willen zien wat daar gebeurt. Ze raken verder en verder van de kerk en hun eigen achtergrond verwijderd. Ze voelen zich dan ook tot de moskee aangetrokken."

Een deel van de moslims heeft zich helemaal aangepast aan het leven in Europa. Ze trouwen met Europeanen en ze sluiten zich aan bij de liberale cultuur.

,,Maar ik ben bang dat het in de meeste gevallen anders gaat. Als een moslimman een Franse vrouw trouwt - en dat gebeurt duizenden keren - zijn de kinderen volgens de moslimtraditie

eveneens moslim. Ook als de vrouw zich formeel niet bekeert, beschouwen moslims haar als opgenomen in de moslimtraditie. Maar als een moslima met een Fransman omgaat, wordt zij als verraadster beschouwd. Als zij met hem trouwt, wordt ze onrein door het seksuele contact met een niet-moslim."

Fundamentalisten
In de immigrantenwijken zijn de fundamentalisten actief. Ze stellen onomwonden dat Europa moet worden overgenomen en zijn bereid daartoe geweld te gebruiken. In de afgelopen jaren heeft er een toename plaatsgevonden van geweld.

Europese politici zullen in toenemende mate rekening moeten houden met de moslimkiezers. Die zullen weer hun eigen eisen stellen, bijvoorbeeld op het gebied van de familiehereniging. Israeli wil geen tijdpad geven, maar hij verwacht dat een groeiend deel van de bevolking de invoering van de sharia (islamitische wetgeving) gaat eisen. ,,Het is niet zo dat je van de ene dag op de andere overgaat van de grondwet naar de sharia. De sharia kan langzamerhand invloed gaan krijgen op de wetten die een land aanneemt. Je kan de sharia niet helemaal naast je neerleggen, omdat je rekening moet houden met een groeiend deel van de bevolking. Er zijn al hele gebieden waar niemand bij de verkiezingen kan winnen, als hij niet de steun heeft van de moslims."

,,Europa is zeer naïef geweest, net zoals de rest van het Westen. Wij, westerlingen, denken: 'als wij het beste met de anderen voorhebben, dan hebben ze dat ook met ons. Als wij tegenover hun vriendelijk en open en beleefd en weet ik veel wat zijn, dan is de hele wereld zo. Als je hen maar een kans geeft, dan komt alles wel goed'. Maar zo zit het niet in elkaar. Het is legitiem als ze de immigratie beschouwen als een manier om economisch en educatief vooruitgang te boeken. Maar ze vinden dat Europa deel moet worden van de islamitische wereld."

Doorsturen
Printen
PDF
Kopen
BOOKMARK
Waardeer

Trackback: http://www.nd.nl/artikelen/2007/februari/02/-europeanen-plegen-demografische-zelfmoord-

The F(

The gen
is as stun
This tim
only wan
to *The R*
over one
and, in tl
a most su
she conc
she had v
still anotl
her Trilo
Oriana F
and *The*

The Force
the execu
who in 1
by the In
and ends
who seve
like him i
Between
a rigorou
the Burni
which in
it is an Is

The analy
and politi
facing iss
Readers v
of ideas e
(Startling
the life-th
Unforgett
defines h
Extraordi
the impe
an irresis
above all,
of a wom

(continued

By Oriana Fallaci

The Seven Sins of Hollywood
The Useless Sex
Penelope at War
The Egotists
If the Sun Dies
That Day on the Moon
Nothing, and So Be It
Interview with History
Letter to a Child Never Born
A Man
Inshallah
The Rage and the Pride
The Force of Reason
Oriana Fallaci Interviews Herself
The Apocalypse

Oriana Fallaci

The FORCE of REASON

(La FORZA della RAGIONE)

Rizzoli International

The F

The ge
is as st
This tin
only wa
to *The*
over on
and, in
a most
she con
she had
still ano
her Tril
Oriana
and *The*

The For
the exec
who in
by the I
and end
who sev
like him
Betweer
a rigoro
the Burn
which ir
it is an I

The ana
and poli
facing is
Readers
of ideas
(Startlin
the life-t
Unforge
defines I
Extraore
the impe
an irresi
above all
of a wor

(continuing

Published by Rizzoli International Publications, Inc
300 Park Avenue South
New York, NY 10010
www.rizzoliusa.com

Library of Congress Catalog Control Number: 2005935245

ISBN: 10 0-8478-2753-4

ISBN-13 978-0-8478-2753-4

Original Title: **La Forza della Ragione**

Copyright © 2004 Rizzoli International Publications, Inc
New York
First published in the United States of America in 2006
by Rizzoli International Publications, Inc
300 Park Avenue South
New York, NY 10010
www.rizzoliusa.com

All rights reserved. No part of this publication can be reproduced, stored in a retrieval system, or used both fully and partially for radio or TV or movie or theater or else. Nor can it be transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior written consent of the author and of the publishers. Reproduction on the internet is equally and strictly prohibited.

Printed in Italy
February 2006

2006 2007 2008 2009 2010 / 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

To the English-speaking reader

As I did for "The Rage and the Pride"
when I published it in the United States
in September 2002,
I take upon myself the responsibility
for this translation.
Although it has been somewhat revised,
it may contain what certain critics define
as "the oddities of Fallaci's English".
Meaning, a punctuation and a lexical choice
and above all a sentence structure
which reflects or repeats my way
of writing in Italian. My language.
Though admitting those possible oddities,
I choose to offer the text as it is because,
given the importance of what I speak about,
and given the tragic grievousness of what I say,
I must bear the full burden
of every word I publish under my name
in this language I love as much as my own.

Oriana Fallaci

POST-SCRIPT

(Four years after September 11)

-The secret of happiness is freedom.
And the secret of freedom is courage-.

(**Pericles** as quoted by Thucydides)

Publishers' Note

This is the speech that Oriana Fallaci delivered on November 28th 2005 when the Center for the Study of Popular Culture conferred to her the «Annie Taylor award» «to honour her heroism and valor as a symbol of the Resistance to Islamo-fascism and as a warrior in the cause of human freedom».

The award was presented in New York by Daniel Pipes author and founder of the Middle East Forum Campus Watch, by David Horowitz author and founder of the Center for the Study of Popular Culture as well as editor of «Front Page Magazine», by Robert Spencer author and director of the Jihad Watch. All three, scholars of Islam and Islam history. «The Annie Taylor award» said the motivation «is given to individuals who have shown exceptional courage against great odds and in the face of great danger. Today there are few people alive who deserve it as much as Oriana Fallaci».

Given its topic, a topic which besides expressing her strong link with the United States accentuates her unshakable independence of thought, we asked Oriana Fallaci to publish the speech as a post-script to the text of «The Force of Reason». And, also considering that often it refers to concepts and facts cointained in «The Force of Reason», she agreed. «All right» she said. «This will demonstrate that my ideas and my struggle against the nazi-fascism of Islam revival have not changed. As a matter of fact, they have reinforced and will reinforce until I'll have a breath of life».

The Publishers

Jumping over Niagara Falls

Well! An award inspired by a woman who jumped over Niagara Falls (and survived) is a thousand times more precious and prestigious and above all more ethical than an Oscar or a Nobel Prize, until yesterday glorious bestowals conferred to people of value and today disrespected gratuities given to the Islamophile and Westphobic and anti-American devotees. To the Islam's lackeys who impudently acting as enlightened gurus define Bush as an assassin, Sharon as a war-criminal, Castro as a philanthropist, the United States as «the most ferocious and barbarous and ghastly power ever existed in history». In fact, should I find myself awarded by one of those two disrespected gratuities, (thank God a probability as far as the farthest Black Hole in the Universe), I would sue the jury for defamation and slander. On the contrary, I accept this «Annie Taylor» with gratitude and pride. And who cares if it overestimates my guts.

Yes: especially as a war correspondent, during my life I have made several jumps. In Vietnam for instance, I've often jumped into trenches to avoid mortar fire and other mishaps. As often, from US helicopters to reach the combat-fields. In Bangladesh, even from a Russian one to join from Calcutta the battle of Dacca. While interviewing the rascals of the world, the Khomeinis and the Arafats and the Gaddafis etcetera, I've also jumped into quixotic quarrels which put my existence in serious jeopardy. And once, in Latin America, I've jumped from a high window to escape local police's arrest. But never, never, have I jumped over Niagara Falls. And I never would. Too hazardous, too dangerous. More dangerous than writing the Truth. More hazardous than having independence of thought, than being a dissident (meaning an outlaw) in a society which sells to the enemy its homeland, its culture, its civilization, its dignity. Thus thank you, Daniel Pipes, David Horowitz, Robert Spencer. And please believe me when I say that this award is yours as well as mine. That you are my comrades-in-arms, my pals, my buddies. That you fight this war as much as I do. In fact when I was told that this year you had chosen to award *la* Fallaci, I asked myself: «Shouldn't I be the one who awards them?». And in order to reciprocate the tribute, I fancied to pre-

sent you some kind of medal or trophy. Tonight I came empty hands only because I didn't know, I wouldn't know, where to buy that stuff. You see: with medals and trophies I have an exiguous, really exiguous, familiarity. Here is why.

To begin with, we seem to live in real democracies, in sincere and vivacious democracies ruled by freedom of thought and opinion, whereas we live in idle and weak democracies ruled by despotism and fear. As I write in *The Force of Reason*, fear of thinking and in thinking of reaching conclusions which don't match those of the Islam's lackeys in command. Fear of speaking and, in speaking, of reaching a judgment different from the judgment slyly imposed by them. Fear of not being sufficiently aligned, obedient, servile, and therefore banned through the moral exile with which idle and weak democracies blackmail the citizen. Fear of being free, in short, of taking risks, of having courage. «The secret of happiness is freedom, and the secret of freedom is courage» said Pericles who knew what he was talking about. Again I take this statement from that book and from it I also take the explanation that almost two hundred years ago Alexis de Tocqueville gave with his undying milestone *Democracy in America*. Sorry to repeat myself But in order to be heard by the deaf, or supposed deaf, repeating is never enough.

In dictatorial or absolutist regimes, Tocqueville writes, despotism strikes the body. It does so by putting the body in chains, by torturing or suppressing it in various ways. Beheadings, hangings, shootings, stonings, Inquisition's burnings etcetera. And in doing so it ignores the soul which can rise intact over the mangled flesh, make a hero out of a victim. In the inanimate democracies, in the inertly democratic regimes, on the contrary, despotism ignores the body and attacks the soul. Because it is the soul that despotism wants to put in chains. To torture, to suppress. Thus, its victims are never told as they are in dictatorial or absolutist regimes: «Either you think as I do, either you die». They are told: «Choose. You are free not to think or to think as I do. If you don't think as I do, I shall not suppress you with my autos-da-fé. I shall not touch your body. I shall not confiscate your assets. I shall not violate your political rights. You will be even permitted to vote. But you will never be elected. You'll be never followed and respected. Because, using my laws on freedom of thought and opinion, I shall say that you are impure. A liar, a dissolute, a sinner, a wretch, a lunatic. I shall make you an outlaw, a criminal. I shall condemn you to Civil Death. And people will not listen to you any longer. More than that: not to be punished in their turn, those who think like you will desert you».

This happens, he explains, thanks to the fact that in the inanimate democracies, in the inert democratic regimes, everything can be stated except the Truth. Everything can be spread except the thinking which reveals the Truth. Because the Truth inspires fear. Because in reading or hearing the Truth most people surrender to fear and out of fear they draw a no-trespassing line around it. They built an invisible but insurmountable barrier inside which one can only keep silent or join the chorus. If the dissident crosses that line, if he or she jumps over the Niagara Falls of that barrier, punishment descends on him or on her at the speed of light. And those who make it possible are precisely the people who secretely think as he or she does but who out of convenience or cowardice don't raise their voices against the anathemas and the persecutions. The friends, very often. Or the so-called friends. The partners. Or the so-called partners. The colleagues. Or the so-called colleagues. In fact, for a while, they beat behind the bush. They trifle, they keep a foot in both camps. But soon they become silent and, terrified by the risks that such ambiguity exposes to, they sneak away. They abandon the outlaw to his or her fate, and with their silence they give their approval to his or to her Civil Death. (Something that I have experienced all over my life but especially in these last years. «I can support you

no longer» said to me, two or three Christmas ago, a famous Italian journalist who had written two editorials in my defense. «Why?» I sadly asked. «Because people don't talk to me anymore, don't invite me at dinner anymore» he replied).

The other why concerning my exiguous familiarity with medals and trophies stays in the fact that, since September 11, the most of Europe has become a Niagara Falls of McCarthyism substantially identical to the one which afflicted this country half a century ago. The only difference, its political colour. Because half a century ago it was the Left which was victimized by McCarthyism. Today it is the Left which victimizes all the others with McCarthyism. Its McCarthyism. In Europe much more than in the United States. From any point of view, today's Europe overflows with a Witch Hunt that hits anyone going against the stream. It does so with a new Inquisition which sets fire to the heretics by muzzling or trying to muzzle them. Because yes: we too abound with Torquemadas like your Ward Churchills, your Noam Chomskys, your Louis Farrakhans, your Michael Moores of the Caviar Left. We too are infected by a plague against which all antidotes seem to fail. The plague of a combined new nazi-fascism: the Islamic nazism and the autochthonous fascism. Its first germ-carriers, the presumed educators who more and

more scatter the infection even in the elementary schools and pre-schools where exposing a Baby Jesus' crib or a Santa Claus with toys is considered an «insult to Muslim children»; who more and more intensify that infection in the High Schools and exasperate it in the universities. Its germs, the daily indoctrination exercised through the brainwashing. The Crusades' history rewritten thus falsified as in an Orwell's *1984*, for example. The slavish obsequiousness towards the Koran seen as a religion of peace and mercy, plus as a Beam of Light compared to which our civilization appears to be the spark of a cigarette butt. And along with that indoctrination, the political demonstrations. The ludicrous marches, the fascist assaults. This too, more and more. Do you know what the students of the radical Left did last October in the city of Turin, Italy? They assaulted the Renaissance church of Il Carmine and smeared the facade by spraying the words «Nazi-Ratzinger» (Pope Benedict XVI) then the admonition: «With the bowels of the priests we shall hang Pisanu». (Our Minister of the Interior Department). Then upon the facade they urinated: the same graciousness that Muslim hooligans like to perform on the cathedrals of my city, Florence. Finally they went inside the church and, scaring at death the poor old ladies who attended the Vespers' service, they blew up a petard next to

the altar. All this, under the eyes of policemen who could not intervene. Guess why. Because in our leftist municipalities such misdeeds are considered freedom-of-expression. (Unless such a freedom takes place against the mosques, of course. But who dares touch a mosque?!?).

And no need to add that those youngsters' parents are no better. Do you know what happened last week at Marano, populous town located in the province of Naples? It happened that its mayor (an ex-seminarist, an ex-member of the deceased Italian Communist Party then of the still living Communist Refoundation Party, and now a member of the Party of the Italian Communists), cancelled tout-court the ordinance issued by the prefectorial commissioner to dedicate a street to the Martyrs of Nassiriyah. I mean to the nineteen Italian militaries who two years ago were blown up by kamikazes in Iraq. He cancelled it by asserting that the nineteen were not martyrs, they were mercenaries, and gave that street the name of Arafat. Yes, Arafat. He did so by placing a name-plate which says: «Yasser Arafat, the symbol of Palestinian Unity (sic) and Resistance». Then he flooded the other streets of Marano with posters saying the same thing and literally upholstered the City-Council Hall with gigantic photos of the aforesaid guy. The municipality building, with Palestinian flags.

The sordid and vile plague also propagates through newspapers, TV, Radio. Through a media which out of baseness or convenience or stupidity is in its overwhelming majority as Islamophile and as Westphobic and as anti-American as the presumed educators, the teachers. Which without any risk of being prosecuted more and more divulge fabrications that favour Islam. Without any worry of being scorned pass over in silence episodes similar to the Turin's or Marano's ones. More and more it also propagates through songs and guitars and rock concerts and movies, that plague. Through a show-business where, like your half-witted and pretentious and ultra-billionaire Hollywood court-jesters, our court-jesters play the role of goody-goodies always prompt to shed tears for the killers. (Never for the victims, of course). More and more it also propagates through a judiciary system which has lost any sense of justice, any knowledge of jurisdiction. I mean through the tribunals where, like your magistrates, our magistrates acquit terrorists as easily as they acquit pedophiles. And finally it scatters through the intimidation of good people in good faith. I mean the people who out of ignorance or fear endure such despotism and don't realize that their silence or submission helps the new combined nazi-fascism to grow. Not by chance, when I say these things, I really feel as a Cassandra who speaks

to the wind. Or as one of the forgotten anti-fascists who seventy and eighty years ago warned the deaf and the blind from a couple called Mussolini and Hitler. But the deaf remained deaf, the blind remained blind, and both of them ended up with bearing on their foreheads what in *The Apocalypse* I call The Brand of Shame and Infamy.

As a consequence, since I wrote the Trilogy. (I mean *The Rage and the Pride*, *The Force of Reason*, and *Oriana Fallaci interviews herself* with the post-script I called *The Apocalypse*), my medals have been the insults. The denigrations and the abuses I receive from today's McCarthyism, today's Witch-Hunt, today's Inquisition. My trophies, the trials that in Europe I undergo for crime of opinion. A crime now disguised as «vilification of Islam, racism or religious racism, xenophobia, instigation to hate» etcetera. (Parenthesis: should Penal Code prosecute me for hate? Can hate be forbidden by Law? Hate is a sentiment. An emotion, a reaction, a feeling. Not a de-jure crime, a punishable offense. Like love, hate belongs to human nature. Better yet, to Life. It is the opposite of love and thus, like love, it cannot be forbidden by some article of some Penal Code. It can be judged, yes. It can be adversed, condemned. But only on a moral basis. For instance the moral basis of religions, which, like the Christian religion, preach love. Not

on a legal basis. Not in a tribunal which grants me the right to love whom I want. Because, if I have the right to love whom I want, I also have and must have the right to hate whom I want. Starting from those who hate me. Yes, I do hate the Bin Ladens. I do hate the Zarkawis. I do hate the kamikazes and the beasts who cut off our heads and blow up our people and martyrize their women. I do hate the bastards who smear the facades of the churches and urinate on them. I do hate the Ward Churchills, the Noam Chomskys, the Louis Farrakhans, the Michael Moores, their accomplices, and the domestic traitors who sell us to the enemy. I do hate them as much as I hated Mussolini and Hitler and Stalin and Company. I do hate them as I always hated any murder of Freedom. It is my sacrosanct right. My sacrosanct duty. And if I am wrong, tell me why those who hate me even more than I hate them are not prosecuted with the same indictment. Tell me why this instigation-to-hate's matter never touches the professional haters. I mean the new McCarthyists who persecute me with their strategy of civil death and the Muslims who on the concept of hate have built their ideology. Their philosophy. Parenthesis closed).

They take place in whatsoever country a son of Allah or a traitor of ours wants to silence me through the Penal Code, those trials. They take

place in Paris, France. La France Eternelle, la Patrie du Laicisme, la Bonne Mère du Liberté-Egalité-Fraternité, where for vilification-of-Islam only my friend Brigitte Bardot has gone through more ordeals than I have. La France Liberale, Progressiste, where as I tell in the second book of the Trilogy three years ago the French Jews of «Licra» (the Jewish leftist association that likes to manifest raising photos of Ariel Sharon with a swastika on his brow-ridge) and the French Muslim of «Mrap» (the Islamic leftist association that likes to manifest raising posters of Bush with swastikas on his eyes) wanted to lock me in jail and confiscate *La Rage et l'Orgueil*. Or to sell it with such warning on the jacket: «Attention! This book may be a danger to your mental health». (Together they also wanted to pocket a huge pecuniary penalty, of course). They take place in Berne, Switzerland. Die wunderschöne Schweiz, the wonderful Switzerland of Wilhelm Tell, where the Federal Secretary of Justice dared ask his Italian colleague to extradite me in handcuffs. Or in Bergamo, Northern Italy, where next trial will take place next June thanks to a judge who sounds very eager to grant me a few years of jail. (The penalty that for vilification-of-Islam is applied in my country. A country where with no legal consequence any Muslim can unhook a crucifix from the wall of a classroom or of a hospital then

trow it in the garbage and say that the crucifix is rubbish portraying «a nude corpse invented to scare Muslim children»). And guess who promoted the Bergamo trial. One of the never-indicted, never-prosecuted, thus never convicted, crucifix-offenders. The author of a filthy booklet which is sold in every mosque, every islamic community, every leftist bookstore of Italy. And which under the title «Islam punishes Oriana Fallaci» urges the Prophet's disciples to eliminate me in observance of five Surahs regarding perverse women.

* * *

As for the threats to my life, for the sons of Allah's irresistible desire of slashing my troath or blowing me up or at least killing me with a gunshot, well: I shall limit myself to say that, especially when I am in Italy, I must be safeguarded twenty-four hours on twenty-four by the Carabinieri, Our military police. A protection which, though as necessary, as affectionate, is an unbearable limitation of my personal freedom. And as for the insults, the anathemas, the abuses that European media honours me with on behalf of the marriage Islam-Left, here are some of the qualifications I get. In quotes: «Abominable. Blasphemous. Deleterious.

Troglodyte. Racist. Retrograde. Ignoble. Wretched. Reactionary. Liar. Lunatic. Abject». Unquotes. As you see, words identical or very similar to those mentioned by Alexis de Tocqueville when he speaks of dictatorial or absolutist regimes, of inanimate democracies' despotism. In my country such despotism also delights in calling me «hyena», in distorting my name from Oriana to Or-Hyena, and in mocking me with Joan of Arc's sardonic identifications. «The bestialities of the neo-Joan of Arc». «Shut up, Joan of Arc». «That's enough, Joan of Arc». But there is something even worse. Because last August I was received in private audience by Ratzinger. I mean by Pope Benedict XVI. A Pope who loves my work since he read *Letter to a Child Never Born* and whom I deeply respect since I read his intelligent books. Moreover, with whom I happen to agree in many occasions. For example, when he writes that the West has developed a sort of hatred towards itself. That it no longer loves itself, that it has lost its spirituality and risks to lose its identity too. Exactly what I write when I write that the West is sick with a moral and intellectual cancer. In fact I often observe: «If a Pope and an atheist say the same thing, in that thing there must be something tremendously true».

New parenthesis: I am an atheist, yes. A Christian atheist, as I always point out, but an atheist.

And Pope Ratzinger knows it very well. In *The Force of Reason*, I dedicate a whole chapter to explaining the apparent paradox of such self-definition. Yet do you know what he says to atheists like me? He says: «Okay, (the okay is mine, of course), then Veluti si Deus daretur. Behave as if God existed». Words from which one assumes that in the religious community there are more open-minded and smarter people than in the secular one I belong to. So open-minded and so smart that they don't even try, not even dream, to save my soul. (I mean, to convert me). This is also why I state that, in selling itself to theocratic Islam, laicism (you say secularism) has missed the most important appointment offered to it by History. And in doing so it has opened a void, an abyss, that only spirituality can fill. It is also why in the Church of today I see an unexpected partner, an unexpected ally. In Ratzinger, and in any pious man who accepts my disquieting indipendence of thought and behaviour, a real compagnon-de-route. Unless, of course, the Church too misses its appointment with History. Something I don't foresee, though. And I don't because, in reaction to the materialistic ideologies which have characterized the century we just left, the century ahead seems to me marked by an inevitable nostalgia or irresistible need of religiousness. As much as religion, in fact,

religiousness always ends up with being the simplest (if not the easiest) vehicle to reach spirituality. New parenthesis closed.

So we met, this smartly righteous gentleman and I. Free for ceremonials, formalities, all by ourselves in his study-room of Castel Gandolfo, we conversed for a while. And the non-professional encounter was supposed to stay secret. In my obsession for privacy, I had asked it to be so. But the rumour spread all the same. Like a nuclear bomb it reached the Italian press, and guess what a petulant idiot with academic requisites wrote in a most notorious and leftist newspaper of Rome: *La Repubblica*. He wrote that the Pope can see as much as he wants (in quotes) «people as trashy and impious and as sinful and as mentally ill» (unquotes) as Fallaci. Because (in quotes) «the Pope is not "una persona perbene", not a decent person». (Unquotes). Besides, and always thinking of Tocqueville's invisible no-trespassing line, I never forget what happened here in America four years ago. I mean when *The Rage and the Pride* article (not the book as yet) appeared in Italy, and the *New York Times* unchained its super-Political-Correctness with a full page correspondence from Rome which presented me as a «provocateur». As a villain guilty of slandering the noble Islam. When the book appeared in the United States, all

the same. Because yes: the *New York Post* presented me as «the Conscience of Europe», as «the exception in a time where honesty and moral clarity are no longer considered precious virtues». Yes, in their letters its readers did generously define me as «the only eloquent intellect that Europe has produced since the day Winston Churchill had pronounced the famous *Step by Step* speech and warned Europe against Hitler». But the Caviar-Left newspapers and TV channels and radio stations kept mute as if their tongue had been cut by Zarkawi, or imitated *The New York Times*.

Even less I forget what has happened and happens in my country during this November 2005. Because, published by a company whose majority-shares is held by my Italian publishers, and by them flashily advertised on the daily paper I considered my professional family, the *Corriere della Sera*, another anti-Fallaci book has now reached the bookstores. A book written, this time, by a former vice-editor-in-chief of the ultracommunist daily which once belonged to the Italian Communist Party: *l'Unità*. I have not read it. I shall not read it. You see, at least six books have been written about me. (And still another one is about to appear in Italy very soon). Mostly, unauthorized biographies full of offensive lies and grotesque inventions. And I have never read one of them. Not even

cast a glance on their covers. But I know that the title (of course accompanied by my name, a guarantee to sell for sure) contains the words «bad teacher». I know that the «bad teacher» is portrayed again as a sordid reactionary, a pernicious warmonger, a lethal carrier of «Orianism». And, according to the author, «Orianism» is a lethal virus. A contagious illness, a deadly disease, an impure obsession which kills people who get contaminated by it. (Thank God, several millions of people. In Italy only, the Trilogy has sold much more than four million copies in three years. And in other twenty European countries it's a solid bestseller).

Yet this is not all. Because, in the same days, the Center-Right mayor of Milano enclosed me in the list of the Little Ambroses: the much coveted golden medals that on the festivity of St. Ambrose the city grants to people-who-admirably-distinguish-themselves-in-our-society. And when my name was inserted in the list, the leftist voters unleashed a pandemonium which lasted until five in the morning. All over the night it was like witnessing a hen-house quarrel, I am told. Feathers flied all over, crests bleeded, cocodès' clucking deafened, and what a miracle that nobody ended in some Emergency Room. Then, the day after, they came back yelling that my Little Ambrose would pollute pluriculturalism and tarnish St. Ambrose's festivity. That it would give the prize-ceremony an anti-Islamic meaning, it would offend the Muslims and consequently the prize-winners of the Left. Those winners even threatened to refuse their awards and promised to stage a fierce demonstration against perverse Fallaci. The Communist Refoundation Party's leader also declared. «Giving that gold medal to Oriana Fallaci is like giving the Peace Nobel Prize to George W. Bush» *

* ***Note of the Author.*** A few weeks after the «Annie Taylor» and the «Little Ambrose», I was surprisingly awarded with one of the highest Italian bestowal: the golden medal that, on advice of the Ministry of Education, the President of the Republic confers to citizens who are judged most meritorious in the field of Culture. And, in order to pass under silence the very honourable recognition, the two maior daily papers (starting with the one I considered my professional family) censored the news. Not only: around forty radical leftists (many professors of universities) addressed the President of the Republic with a perfidious letter accusing him to have awarded through me the intolerance, the racism, the xenophobia which sponsor the-clash-of-civilizations. Also, that in awarding me the President had committed an «act against the Italian Constitution». Soon after, an art-gallery of Milano opened an exhibit of paintings exalting Islam and anti-Americanism. To lead them, a big and macabre picture where, for the glory of Islam, I appear decapitated like the Americans executed with the halal-knife by the head-cutters of Iraq. From the severed neck, a gush of blood that spreads all over. And my eyes (very wicked eyes) wide open in terror.

This said, and just to render unto Caesar what belongs to Caesar, unto God what belongs to God, I must clear up something that may disappoint some or the most of you. And here it is. I am not a Conservative. I don't sympathize with the Right more than I do with the Left. Though I reject any political classification, I consider myself a revolutionary. Because in my view Revolution does not necessarily mean the Taking of the Bastille or the Taking of the Winter Palace. And certainly it does not mean guillotines, execution-squads, blood in the streets. In my view Revolution means to say «No» and struggle for that «No». Through that struggle, changing things. And for sure I say many «No». I always have. For sure there are many things that I would like to change. Thus, not to preserve. Not to conserve. One is the use and abuse of freedom not seen as Liberty but as licentiousness, capriciousness, viciousness, selfishness, irresponsibility, arrogance. Another one is the use and abuse of democracy not seen as the juridical marriage of equality and freedom but as a demagogic equalitarianism. A senseless denial of merit, a tyranny of the majority. (Alexis de Tocqueville, again). Still another, the lack of self-discipline. I mean the discipline without which the marriage of Equality and Freedom collapses. Still another, the nescience of honour and the triumph of pusillanimity in which

we live and raise our children. All iniquities which characterize both the Right and the Left. My friends, if with its supercilious or bullish betrayals the Left has dishonoured and dishonours the good fights it fought in the past, with its ambiguities and pharisaisms the Right does not honour the role that it professes to have. Therefore, the terms Right and Left are for me two obsolete expressions to which I recur only out of habit or verbal convenience. And as I say in *The Force of Reason*, in both of them I see nothing but two football-teams which distinguish themselves only by the colour of their players' shirts. And which substantially play the same game: the game of catching the ball of Power. (Not the Power that rulers need to rule: the Power which exhausts itself in itself)

This may appear demagogic, oversimplified, even superficial. I know. But if you analyze the facts, you see that what I say is the bare truth. Beginning with the disaster which strikes us. For Christsake, nobody can deny that Europe's Islamic invasion has been backed and is backed by the Left. But nobody can deny either that such invasion would have never reached the level it has reached if the Right had not provided its complicity. If the Right had not given its imprimatur. Let's admit it: the Right has never moved a finger to stop or to hold back the growth of the Islamic

invasion. An example? As in many other European countries, in Italy it is the leader of the official Right who supports the leftist impatience of granting the vote to immigrants without citizenship. This, in spite of the fact that our Constitution grants the vote to citizens only. Not to invaders or assassins or tourists.

As a result, I cannot be associated with the Right just as I cannot be associated with the Left. I cannot be an instrument of the Right just as I cannot be an instrument of the Left. And I am extremely if not equally annoyed with both of them. Whatever their location and nationality. At the present time, for instance, I am annoyed with the American Right which pushes the European leaders to accept Turkey as a member of the European Union. Exactly what the European Left has always worked for. But the victims of the Islamic invasion, the European citizens, do not want the Turkey in their home. People like me do not want Turkey at home. And Condolcezza Rice should stop exercising her realpolitik at our expenses. She is a smart woman, no doubt. For sure, smarter than most of her male and female colleagues both here in America and beyond the Atlantic. But about the country which for centuries was the Ottoman Empire, about the not-European Turkey, the Islamic-Turkey, she knows or pretends to know very little. And about the monstrous calamity that its entry in the European Union would represent, she knows or pretends to know even less. So I say: Ms. Rice, Mr. Bush, ladies and gentlemen of the American Right: if you believe so much in a country where women have spontaneously resumed the veil and where Human Rights are daily ridiculed, have it for yourselves. Ask the Congress to annex it to the United States as the Fifty-first State, and concentrate on Iran. Take care of its nuclear lasciviousness, of its obtuse and vicious hostages-kidnapper president, focus on its nazistic promise to wipe out Israel from the world's maps. Then you, Condolcezza, do something about it.*

* *Note of the Author.* «Con dolcezza» (two separate words) is one of the Italian terms employed by composers for indicating the interpretation that executors should give to a bar or to a phrase or to a page or to the whole score. It means «With sweetness». Ms. Rice doesn't use the name Condolcezza (one single word) she was given by her music-lover parents. She uses the mispelled version which was written by the not music-lover clerk who registered her birth at Birmingham, Alabama, municipality. Condoleeza. Thus, mine is not a typographical error. It is the liberty I take in never calling her Condoleeza. Despite her toughness, (thank God a toughness almost as tough as mine). I like to call her in the Italian way: Condolcezza. Withsweetness.

* * *

At the risk of disavowing the boundless respect that Americans claim towards any religion, I must also clear up what follows. (Besides, something that I already said in *The Force of Reason*). How come that, in a country where 85 percent of the citizens say to be Christian, so few rebel to the ludicrous offensive which is going on against Christmas?!? How come that so few protest when your Caviar Left speaks about abolishing Christmas-holidays, Christmas-trees, Christmas-songs, the same expressions Merry Christmas and Happy Christmas?!? How come that so few don't rebel against the phony liberals who like Talibans delight when in the name of secularism a Ten Commandment's monument gets removed from a Birmingham square? And how come that so many initiatives are taken, meanwhile, in favour of the Islamic religion? How come that in places like the Michigan suburb of Detroit, for instance, the predominantly Polish and Catholic Detroit where a Noise-Ordinance forbids the sound of the bells, Muslim minority has obtained that local muezzins broadcast their noisy prayers from 6 a.m. to 10 p.m.? How come that in a country where the Law orders to erase from public sites all symbols of Christianity and Christian prayers, companies like Dell Computers and Tyson Foods comply with the Islamic request of granting liturgical accomodations to their Islamic employers? And this in spite of the fact that their frequent prayers disrupt the assembly-line work? How come that professor Ward Churchill has not been fired by the University of Colorado for praising Bin Laden and September 11 but a Washington Radio host has been fired for accusing Muslim religion to be behind terrorism? Now, let me conclude this evening with the last crucial points.

First point. I do not see Islamic terrorism as the main weapon of the war that the sons of Allah have declared on us. Both in the Right and in the Left, everybody focuses on terrorism. Everybody. Even the leftist radicals. (Which does not surprise me because blaming terrorism is their alibi. Their way to clean their unclean conscience). But terrorism is only one face of this war. The most visibile, yes. The bloodiest and the most barbarous, of course. Yet, paradoxically, not the most pernicious. Not the most catastrophic. In my opinion, the most pernicious and most catastrophic is the religious one. The one from which all the other faces derive. Beginning with the face of immigration. Dear friends: it is immigration, not terrorism, the Trojan Horse which has penetrated the West and transformed Europe in Eurabia. It is immigration,

not terrorism, the weapon for which since four years I cry «Troy burns-Troy burns». An immigration which in Europe-Eurabia far exceeds the Mexican trespass that (with the blessing of your Left and the imprimatur of your Right) the United States bear. Only in the twenty-five countries which form the European Union, at least twenty-five million Muslims. A number that does not include the illegal ones never expelled. Up to now, other fifteen million and probably more. And given the Muslim irrepressible inexorable implacable fertility, such figure is expected to double in 2016. To triple or to quadruple if Turkey becomes a European Union member. In fact Bernard Lewis prophesies that within 2100 the whole of Europe will be also numerically dominated by Muslims. And Bassam Tibi (the official deputy of the so-called Moderate Islam in Germany) adds: «The problem is not to establish whether within 2100 the greatest majority or the totality of Europeans will be Muslim: one way or another, they will. The problem is whether Islam destined to dominate Europe will be an Euro-Islam or the Islam of Sharia». Which is why I don't either believe in the Dialogue with Islam. Why I sustain that such dialogue is a monologue, a soliloquy nourished by our naïveté or unconfessed despair. And why, about this topic, I strongly dissent from Pope Ratzinger who insists

on that monologue with dismaying hope. (Once again, Holy Father: of course I too would like a world where everybody loves everybody and nobody is enemy of anybody. But the enemy *is* there, Holy Father. It's there, and it has no intention of dialoguing with you and with us).

Second point. I don't either believe in the so-called pluri-culturalism's fib. (And, in connection with that fib: do you know that the Barbican Center Theater of London has censored *Tamburlaine the Great*, the drama written in 1587 by Christopher Marlowe? At a certain point of the drama, remember, Christopher Marlowe makes Tamburlaine burn the Koran. While the Koran burns, he also makes him challenge the Prophet by shouting: «Now, if you have the power, come down and make a miracle!». And, given the fact that these words and the Koran burning infuriated local Muslims, the Barbican Theater has cut off the whole scene). Even less I believe in the fib called Integration. Integration means accepting and respecting (plus teaching your children to accept and respect) the rules, the laws, the way of life, the culture of the place you want to live in. When you impose your presence on a country which didn't call you and however keeps you, integrating is the least you can comply with. Even more so, if you ask and obtain to become a citizen: a status which requires loyalty,

reliability, trustworthiness, and possibly love for the Homeland you chose. Well: in Europe-Eurabia the other immigrants more or less integrate. Those who come from countries of Christian culture, I mean. From Russia, from Ukraine, from Bulgaria, from Hungary, from Slovenia. Even the questionable Chinese who defiantly lock themselves up in their mafiose enclaves, do somehow integrate. Muslims don't. Maybe here, in the United States, they do. In Europe, they don't. They don't even care to learn our languages. Glued to their mosques, to their Islamic Centers, to their hostility better yet their abhorrence and contempt for the West, they only obey the rules and the laws of Sharia. In return they impose on us their habits, their way of life. Food and poligamy included. In order to realize that Muslim immigrants have no intention to integrate with us infidel-dogs you only have to consider the Intifada which this Fall has burst in the region of Paris then all over France. Do you really believe what the media tells when it tells that those riots were exclusively dued to unemployment and poverty? Do you really believe that they had nothing to do with the war declared on us by Islam?

Those riots were and are another weapon of this war. They belonged and belong to the strategy of the Islamic invasion of Europe. A clever strategy indeed. Because, thanks to it, today's Islamic ex-

pansionism does not need the armies and the fleets of its dead Ottoman Empire. It only needs the hordes of immigrants who daily arrive by boat. A clever strategy also because it does not scare as their armies and their fleets and their scimitars used to. And because it requires time, patience, new generations to grow. Weren't the British kamikazes of July 7 immigrants of second and third generation? Aren't the French rioters of this Fall immigrants of second and third and even fourth generation? If I am wrong, tell me why among those rioters there were not poor and unemployed Chinese or Vietnamese or Philippinos or East Europe immigrants. Tell me why they were all Muslim Arabs, Muslim North-Africans. Tell me why in burning cars and buses and schools and pre-schools and post-offices and houses they yelled «Allah akbar, Allah akbar». Tell me why, when interviewed by journalists, they said «We are not French, we don't want to be French». Tell me why they acted in such a coordinated way, as if behind their deliriousness there were the mind of some Al Qaeda. Tell me also why, in Europe, Muslim immigrants materialize the 1974 Boumedienne's warning: «Soon we shall irrupt in the North emisphere. And not as friends. We shall irrupt to conquer. And we shall conquer by populating your territory with our children. It will be the womb of our women to give us victory».

Oh, yes. If we don't open our eyes and our minds, if we don't stop being so inert and suicidal, we Italians and French and Germans and British and Swedish and Danish and Dutch and so on, we'll soon reach the status that Comanches and Apaches and Cherokees and Navajos and Cheyennes and so on reached when we stole their continent. What is now America. Year 2016? Year 2100? In speaking of the Muslim future domination of Europe-Eurabia, some scholars already refer to us Europeans as to the «natives». To the «indigenous», to the «aborigines». At this pace we too shall end in the reservations.

Third and final point. I do not believe in the fraudolence of Moderate Islam. As I object in *Oriana Fallaci interviews herself* and *The Apocalypse*, what Moderate Islam?!? The one of the mendacious imams who once in a while blame a slaughter but soon after add a litany of «but», «however», «neverthless»?!? Is it enough not to handle explosives, not to cut heads off, or to chatter about peace-and-mercy, to be considerated Moderate Muslims? Is it enough to wear double-breast suits instead of djellabahs, blue jeans instead of burkas or chadors, in order to be called the same way? And is it a moderate Muslim a Muslim who cudgels his wife or wives or kills his daughter if she falls in love with a Christian? Moderate Islam is

another invention of ours. Another illusion fabricated by naïveté or Quislingness or misplaced realpolitik. Moderate Islam does not exist. And it does not exist because there is not such a thing as Good Islam or Bad Islam. There is Islam and that's all. Good Islam is the Koran. Nothing but the Koran. And the Koran is the *Mein Kampf* of a religion which has always aimed to eliminate the others. A religion which identifies itself with politics, with governance. Which does not concede a nail's chip to free thought, to free choice. Which wants to substitute democracy with the mother of all totalitarianisms: theocracy. As I wrote in the essay *The Enemy we treat as a friend*, it is the Koran not my aunt Caroline which calls non-Muslims «infidel-dogs», meaning inferior beings, and which boasts that such dogs stink like monkeys or camels or pigs. It is the Koran not my aunt Caroline which asks to suppress them or at least subjugate them. It is the Koran not my aunt Caroline which humiliates women and preaches the Holy War, the Jihad. Ah! Read it over, that *Mein Kampf*. Whatever the version, you find out that all the evil which the sons of Allah commit against us and against themselves comes from that book. It is written in that book. And if saying so means vilifying Islam, Mr. Judge of my next trial, suit yourself. Do sentence me to all the years of prison you want. In prison I shall continue

to repeat what I say now. I shall continue to shout: «Wake up, West, wake up! They have declared war on us, we are at war! And in war we must fight».

* * *

See? I could go on forever in sermonizing about these things. So I stop and I say: dear David, dear Daniel, dear Robert, dear comrades-in-arms with whom I share this award, dear friends of the Center for the Study of Popular Culture: indeed we fulfill a very difficult, a very grievous duty. The duty of speaking the Truth. And in speaking the Truth, giving voice to the voiceless. To the people who are misinformed or not informed at all, who sleep or don't think with their heads. And nevertheless people who when informed wake up, think with their heads and get to think what they did not know they were thinking.

We are not many, I admit. But we exist. We have always existed. We shall always exist. Under any fascism, any bolshevism, any McCartyism, any Islamism, any cancer of the brain, any cancer of the soul. And no matter the insults, the pillories, the persecutions, the mockeries, even the jails and the gulags and also the gallows which strike the body not the soul. Believe me: as bitter as it may be calling ourselves «outlaws-heretics-dissidents» in a society which defines itself as democratic and free, we really are the new heretics. The new outlaws. The new dissidents. So let me close this way: I am not as young and energetic as you are. I am not as healthy as I hope you are. To be blunt and brutal, I am hopelessly ill. I have reached what doctors call the End of the Road and I shall not last long. But the fact that you do what you do, that you will be here when I will be gone, helps me a lot to perform my duty against our enemies. To give them hell up to my last gasp of life. Better: as I said when I started talking, I don't caress the idea of imitating Annie Taylor. I am no fool. But if necessary, truly necessary, all right... I will take a deep breath, I will close my eyes, maybe I will make the Sign of Cross, (just in case and out of respect), then I will also jump over Niagara Falls.

Okay? Thanks for listening to me.

Oriana Fallaci

New York, November 28, 2005

Het derde en laatste punt. Ik geloof niet in het valse idee van de Gematigde Islam. Zoals ik tegenwerp in *Oriana Fallaci interviewt zichzelf* en *De Apocalyps*, welke gematigde Islam!? Degene van de leugenachtige imams die af en toe een partij de schuld geven van een slachtpartij, maar meteen daarna er een litanie van <<maar>>, <<echter>>, <<niettegenstaande>> aan toevoegen?!? Is het voldoende om niet met springstoffen om te gaan, geen hoofden af te hakken, of te kletsen over vrede-en-genade om als gematigde Moslim gezien te worden? Is het voldoende om nette pakken in plaats van djellaba's te dragen, blue jeans in plaats van boerkas of chadors om hetzelfde genoemd te worden? En is een gematigde Moslim een Moslim die zijn vrouw of vrouwen met een knuppel slaat of zijn dochter doodt als zij verliefd wordt op een Christen? De gematigde Islam is een van onze andere uitvindingen. Nog een illusie, tot stand gekomen door naïefheid of collaboratiegedrag of misplaatste 'realpolitik'. De gematigde Islam bestaat niet. En het bestaat niet omdat er niet zoiets bestaat als Goede Islam of Slechte Islam. Er is de Islam en dat is het. En Islam is de Koran. Niets dan de Koran. En de Koran is de *Mein Kampf* van een godsdienst die er altijd naar gestreefd heeft om de andere uit te schakelen. Een godsdienst die zich met politiek vereenzelvigt, met heerschappij. Die nog niet een splinter van een nagel openlaat voor de vrije gedachte, voor de vrije keus. Die de democratie wil vervangen door de moeder van alle totalitarisme: de theocratie. Zoals ik schreef in het essay *De vijand die we als vriend behandelen*, is het de Koran en niet mijn tante Caroline, die niet-gelovigen <<ongelovige honden>> noemt, daarmee minderwaardige wezens bedoelend, en zich er op voor laat staan dat zulke honden stinken als apen of kamelen of varkens. Het is de Koran, niet mijn tante Caroline, die vraagt hen te onderdrukken of hen ten minste te onderwerpen. Het is de Koran, niet mijn tante Caroline, die vrouwen vernedert en de Heilige Oorlog, de Jihad, preekt. Ah! Lees hem opnieuw, die *Mein Kampf*. Welke versie je ook leest, je zult ontdekken dat al het kwaad dat de zonen van Allah jegens ons en tegen zichzelf begaan, uit dat boek voortkomt. Het staat in dat boek geschreven. En als, wanneer ik dit zeg, dit betekent dat ik de Islam belaster, meneer de rechter in mijn volgende rechtszaak, ga uw gang. Veroordeel mij maar tot alle jaren die u wilt. In de gevangenis zal ik doorgaan met te herhalen wat ik nu zeg. Ik zal doorgaan met roepen <<Wordt wakker Westen, wordt wakker. Ze hebben ons de oorlog verklaard, we zijn in oorlog! En in de oorlog moeten wij vechten>>.

RECHTBANK AMSTERDAM

r.c.nummer : 10/1275
parketnummer : 13/425046-09

VERHOOR VAN DESKUNDIGE

Op 6 mei 2010 verscheen voor mr. P.B. Martens, rechter-commissaris belast met de behandeling van strafzaken in de rechtbank Amsterdam, de navolgende persoon,

- **J.J.G. Jansen**

teneinde als deskundige een verklaring af te leggen in de strafzaak tegen de verdachte:

Naam	**: Wilders**
Voornamen	**: Geert**
Geboren op	**: 06 september 1963 te Venlo**
Woonplaats	**: 's-Gravenhage**
Adres	**: Binnenhof 1A**

De rechter-commissaris liet zich bijstaan door E.M. Hoogland, griffier.

De deskundige verklaarde naar waarheid en geweten te zullen verklaren en dat hij geen bloed- of aanverwant van verdachte te is of bij hem in dienstbetrekking staat of heeft gestaan, tenzij hieronder anders zal worden vermeld.

Bij het verhoor waren aanwezig de raadsman van de verdachte, mr. A.M. Moszkowicz en mr. N.F Hoogervorst, officieren van justitie mr. B. van Roessel en mr. P. Velleman.
Tevens aanwezig was de verdachte, dhr. G. Wilders.

<u>De deskundige verklaarde als volgt</u>:

----------pagina 2 e.v. ----------

Mijn naam is Johannes Juliaan Gijsbert Jansen, geboren 17 november 1942, wonende te Amsterdam, gepensioneerd.

U neemt met mij door mijn Curriculum Vitae (aangehecht). Ik was hoogleraar in Utrecht van 2003 tot 2008. Met het "bewerken" van de Koranvertaling van Kramers bedoel ik: annoteren, fouten eruit halen enzovoort. Kramers heeft dit werk geschreven zonder dat hij de beschikking had over de wetenschappelijke werken die je zou moeten hebben. Ik heb geprobeerd zijn vertaling zo te bewerken als dat hij het zelf het liefst zou hebben gehad als hij wel over alle werken kon beschikken.

Ik ken Geert Wilders. De eerste keer dat ik hem heb ontmoet was toen hij als fractielid van de VVD lid was van de commissie Buitenland van de Tweede Kamer. Er werd door deze commissie een aantal deskundigen geraadpleegd over godsdienst en politiek. Ik zal Wilders in de afgelopen tien jaar vier tot zes keer hebben gezien. Dat ging over van alles. Ik kan me een keer herinneren dat hij mij vroeg of ik niet een geschikte Moslim wist die bereid was met hem over de Islam te praten. Wilders heeft mij wel eens gebeld en ik heb antwoord gegeven op vragen die hij stelde. Ik weet nu niet meer wat voor een vragen dat waren. Ik weet niet wat hij met mijn antwoorden heeft gedaan. Ik word regelmatig gebeld door journalisten en politici die vragen hebben over aangelegenheden die met de Islam te maken hebben, bijvoorbeeld waar in de Koran een bepaald vers staat. Ik geef dan antwoord. Op een vraag van de officier van justitie die wijst op een brief van mr. Pestman van 20 april 2010; of ik heb meegewerkt aan de totstandkoming van de film Fitna: dat weet ik niet. Ik weet niet wat mensen doen met de antwoorden die ik hen geef. Wilders heeft mij gevraagd waar in de Koran staat dat ongelovigen moeten worden gedood, of dat zij varkens zijn. Ik weet niet of hij mijn antwoord gebruikt heeft voor Fitna. Wilders heeft mij in ieder geval niet gevraagd hem te adviseren over de film. Ik ben door Twan Huijs hierover ook bevraagd. Hij insinueerde dit ook. Daar ben ik boos over. Vanochtend stond er een artikel in de Volkskrant over mij en mijn relatie tot Wilders. Ik spreek mijn verbazing uit dat mensen denken dat ik vandaag ga liegen omdat ik wel eens met Wilders heb gesproken. Mr. Moszkowicz houdt mij voor dat in deze brief staat dat er een relatie tussen mij en Wilders bestaat via de International Free Press Society in Denemarken. Ik wist niet eens dat Wilders iets met deze organisatie te maken had tot dat ik dat vanochtend in de Volkskrant las. Lars Hedegaard heeft mij gevraagd om in de adviescommissie van deze organisatie zitting te nemen. Dat heb ik gedaan maar ik heb nooit enige activiteit binnen deze organisatie ontplooid. De rechter-commissaris houdt mij voor dat hij het betreffende persbericht heeft opgezocht op internet. Onder het persbericht, gescheiden van dit bericht, staat een lijst met namen van de Board of Advisors, waar mijn naam op staat. Ik heb dit persbericht nooit eerder gezien. Ik heb ook niet een oproep tot ondersteuning van Wilders getekend. De rechter-commissaris zegt mij dat op internet de mogelijkheid bestaat door te klikken om de petitie te ondersteunen. Ik heb dat zeker niet gedaan.
Simon Admiraal is een promovendus van mij geweest van 2004 tot 2008 aan de universiteit Utrecht. Ik heb met hem afgesproken om elkaar een tijdje niet te zien in verband met deze zaak. Mevrouw Sultan ken ik niet persoonlijk. Ik heb haar boek gelezen en ik heb de uitzending van Al Jazeera gezien.

Over de uitlatingen die Wilders zou hebben gedaan zoals deze zijn opgenomen in de dagvaarding:
U vraagt mij of ik citaten ben tegengekomen die niet waar zijn. Er zijn tienduizenden boeken die dezelfde dingen beweren en sommige van die dingen zijn omstreden.

Feit 1:

Op vragen van mr. Moszkowicz: blad 2 laatste citaat: De Islam wil overheersen - Westerse beschaving. Mohammed (570-632 na Chr.) heeft gezegd: "mij is bevolen de mensen te beoorlogen totdat zij getuigen dat er geen God is dan Allah en dat Mohammed Allah's gezant is. Alleen door het uitspreken van deze belijdenis maken zij hun goed en bloed voor mij onaantastbaar." Dat betekent dat je het niet zomaar af mag pakken. Er is geen imam die deze uitspraak zal weerspreken. Ook als je de Nederlandse moslimomroep aanzet zul je zulks horen. Vanaf de preekstoel wordt deze zin vaak verkondigd. Ik wijs ook op de Koran Soera 9, vers 29 waarin staat dat er oorlog moet worden gevoerd om te verbieden wat God en zijn gezant hebben verboden. Uit deze teksten spreekt inderdaad de wil om te overheersen. Ik wijs in dit verband ook op een toonaangevend boek "Reliance of the Traveller". Ook hierin staat dat het een plicht is voor iedere Moslim om deel te nemen aan de oorlog totdat de Islam zal triomferen.

In talloze preken, ook in Nederland, wordt gezegd dat de Westerse beschaving slecht en verdorven is en op de schop moet. De Islam is trots op de vernietiging van eerdere beschavingen zoals het Christendom in het Midden-Oosten en de Zoroastrische beschaving. Het thema vernietigen komt vaak voor in de Koran, de Sharia handboeken, de standaardwerken van de Islam. Alle ongelovige maatschappijen moeten worden omgevormd. Als het niet door de Koran kan, dan maar met de stok. U moet een imam raadplegen voor de vindplaats van dit laatste citaat. Ik las het voor het eerst in een Soefi-tijdschrift in Egypte, het citaat wordt toegeschreven aan Kalief Osman.

Feit 1 eerste citaat: "De gematigde Islam bestaat niet": dit klopt. Er bestaan gematigde Moslims maar geen gematigde Islam. De inhoud van de Islam staat vast. Hieraan valt niet te tornen. De officier van justitie vraagt mij of ik iets kan vertellen over het percentage aan gematigde Moslims in Nederland. Er is een Amerikaans onderzoek geweest: de PEW-enquête van ondermeer doctor Esposito. Hij heeft wereldwijd Moslims geënquêteerd. Uit dit onderzoek komt naar voren dat ongeveer 20% van de Moslims alle Islamvoorschriften letterlijk en serieus neemt. 60% heeft wel wat anders te doen maar stemmen wel in met de Islam. Dit wordt de silent majority genoemd. De overige 20% wil wel uittreden maar durft dat niet uit vrees voor represailles. Het is moeilijk om uit het onderzoek realistische informatie te krijgen. Veel ondervraagden zijn gereserveerd. In deze enquête was een vraag of de aanslagen op 11 september 2001 zijn uitgevoerd door Joden of door Moslims en een meerderheid zei: door Joden. Veel ondervraagden konden bovendien begrip opbrengen voor deze aanslagen.

"Er is geen onderscheid tussen goede Islam en slechte Islam". Dit klopt. Er is maar één Islam en Islam is voor Islamieten synoniem voor goed. Er zal onderscheid zijn tussen Moslims in Indonesië en in Marokko maar de inhoud van de Islam staat vast.

"Islam is de Koran en niets dan de Koran". Islam is meer dan alleen de Koran namelijk ook de Sharia en de tradities. De Koran is wel belangrijk want in de Koran staat dat alles van God afkomstig is. Meestal wordt de Koran uitgegeven in een becommentarieerde versie. Dan wordt na elk Koranvers een commentaar opgenomen, afkomstig uit de Traditie. Met de Traditie bedoel ik de verzamelde canonieke overleveringen omtrent handelen en spreken van Mohammed. De meeste Moslims maken geen scherp onderscheid tussen deze commentaren en de verzen zelf en beschouwen alles als de Koran.

Vergelijking tussen de Koran en Mein Kampf: ik begrijp dat Nederlanders boos worden om deze uitspraak. Mein Kampf is echter in het Midden-Oosten vrij verkrijgbaar en een standaard populair boekwerk in elke boekwinkel. Bill Warner, ik weet dat hij door de rechtbank niet is toegelaten als getuige in dit proces, heeft vergeleken hoeveel passages in respectievelijk de

Koran en Mein Kampf antisemitisch zijn. In de Koran zijn dat er meer. Het artikel kunt u zo op internet vinden. De uitkomsten van zijn onderzoek zijn tot op heden niet bestreden.
"Elimineren". In de Koran staat: beoorlogen. In de Koran staan 164 passages die oproepen tot oorlog; over het doden van ongelovigen bijvoorbeeld Soera 9 vers 30: iedereen die gelooft dat Christus de zoon van God is moet worden gedood.
"Honden": dit woord komt één keer voor in de Koran als benaming voor niet-Moslims. Verder worden niet-Moslims rotbeesten genoemd, varkens en apen. In het algemeen is de Koran uiterst negatief en sadistisch over de ongelovigen. De Koran ontmenselijkt de ongelovigen.
Blad 2 eerste alinea laatste volzin: Dit citaat van Oriana Fallaci klopt gedeeltelijk. Het kwaad komt niet alleen uit de Koran maar ook en vooral uit de Sharia. De Koran is in die zin van belang dat hierin staat dat het geen menselijk verzinsel is maar de goddelijke waarheid.
Blad 2 tweede alinea: de fascistische Islam: ik ben geen fascisme-deskundige. Ik vind fascisme een scheldwoord. Het houdt in dat er geen plaats is voor andersdenkenden. Hierin zie ik de overeenkomst met de Islam.
"Zieke ideologie": ik wil geen waardeoordeel uitspreken. De Islam is wel een ideologie. De Islam roept op tot actie van zijn aanhangers. Die actie is gericht op de gehele maatschappij. Van de manier van echtscheiden tot de organisatie van banken. Andere godsdiensten kennen dat niet op deze manier. De ideologie komt voort uit de Koran, daar begint het mee maar ook de Sharia en de tradities tellen mee. Ik heb zojuist beschreven dat en waarom veel Moslims de Sharia en de tradities met de Koran als één zien.
"Verbied dat ellendige boek": mijn persoonlijke mening is dat verbieden geen goed voorstel is. Mensen moeten de Koran juist lezen. In Nederland is immers al veel verboden van waartoe de Koran oproept zoals het doden van ongelovigen of het afhakken van handen.

Feit 2

Blad 3 tweede alinea. Ik ben laatst op een congres geweest, georganiseerd door de Burke Stichting. Daar zijn cijfers gepresenteerd over de demografische ontwikkeling van Moslims in Europa. U kunt Bart-Jan Spruit naar deze cijfers vragen. De Islamitische wereld groeit, Europa krimpt. Dit heeft bijvoorbeeld te maken met dat Nederlanders gemiddeld twee kinderen per gezin hebben en Moslims meer. Amerikaanse demografen hebben dit voorgerekend. Er komen steeds meer Moslims in Europa. Dit kan problematisch zijn want, zoals ik net zei, 20% gelooft letterlijk in wat de Islam opdraagt en wil dat uitdragen. Deze mensen willen over anderen de lakens uitdelen. Er is geen godsdienst die zover wil gaan met overheersen als de Islam. Wat in dit citaat niet klopt is dat Moslims naar het platteland zullen trekken. Islam is bij uitstek een stedelijke godsdienst.
In Nederland zijn politiek en godsdienst in principe gescheiden maar in de Islam is dat niet zo. In Islamitische landen kunnen de geheime diensten actie ondernemen indien imams dingen verkondigen in preken die niet welgevallig zijn. In Nederland is dat in principe niet zo. In Nederlandse moskeeën kan overal toe worden opgeroepen zonder dat de staat zich hiermee kan bemoeien. Dit is ook de reden waarom vele Moslims, met name radicale leiders, zich naar Europa begeven.
Blad 4 eerste alinea. Professor Israeli baseert dit citaat op uitspraken van Sayyid Qutb, een vooraanstaand man, de meest gelezen, Moslim-auteur ooit. Hij heeft gezegd dat de Moslims twee keer hebben geprobeerd de strijd te winnen en dat nu de derde ronde, de eindstrijd wordt gevoerd. Op een vraag van de officier van justitie welke kracht er dan achter deze invasiepoging zou zitten kan ik niet een eenduidig antwoord geven maar ik kan wel wijzen op het document Le Projet uit de jaren 30 of 40 van de 20e eeuw. Dit document is ondermeer afkomstig van de vader van Tarik Ramadan. Hierin staat dat Moslims gebruik moeten maken van de Westerse vrijheden. Als je maar eenmaal een grote groep hebt, krijg je vanzelf die

20% die zal strijden voor de Islam, zal pogen om de regels van de Islam op te leggen. Als voorbeeld kan ik nog noemen dat er moslimlanden zijn die geen mensen terug nemen.

Blad 4 "De moslimpopulatie verdubbelt elke generatie". Hierover kan ik niet echt iets zeggen. Er zijn artikelen waarin staat hoe groot het percentage Moslims binnen een samenleving moet zijn om problemen te verwachten.

Blad 4 derde alinea van onderen "De Islam is een geweldadige religie". Daar waar de bijbel slechts dromen of verhalen over geweld bevat, bevat de Koran opdrachten tot geweld in de gebiedende wijs. Het is een voorschrift en de beloning is groot. Ik kan Roger Scruton ongeveer citeren: Het Christendom is een godsdienst van mislukking maar is een succes geworden. De Islam is een godsdienst van succes maar leidt tot gruwelijkheden en dus mislukking.
Gelukkig nemen niet alle Moslims de opdrachten tot geweld serieus maar sommige doen dat helaas wel. Er is een uitdrukking: eerst een waarschuwing met de tong, daarna een pak slaag met de hand en tenslotte moord met het zwaard. Ik zal voor u uitzoeken waar dit precies staat. Een Moslim zal ongetwijfeld zeggen dat het in de Koran staat.

Blad 5 "Dit boek zet aan tot haat en moord". Ja iedereen die tien pagina's in de Koran leest zal zien dat dit zo is, zolang het maar over ongelovigen gaat.

Blad 6 over het formaat van de Donald Duck. Er zijn natuurlijk verzen die niet haatdragend zijn: zorg voor de wees, geef aalmoezen. Als je alle haatdragende verzen uit de Koran zou laten zou deze aanmerkelijk dunner zijn. Er zal dan een vierde tot een vijfde overblijven.

Blad 6 "de Koran is geen dode letter". Elke moslimvader wil dat zijn zoon de Koran uit zijn hoofd kent. In het dagelijks spraakgebruik wordt de Koran vaak geciteerd. Als je een Moslim vraagt of de Sharia moet worden toegepast zal hij ja zeggen. Vraag je of van een dief dan de hand moet worden afgehakt zegt hij soms nee omdat hij niet weet dat dat in de Sharia staat. Als je dan zegt dat dat in de Sharia staat dan zal hij zeggen: Nou dan moet dat maar. Verzet tegen de Sharia is immers uittreding uit de Islam en daarop staat volgens de Sharia de doodstraf.
Godsdiensthistorici zullen zeggen dat de godsdienst is wat de gelovigen er van maken maar Moslims geloven dat de Islam – dus alles wat is geschreven- geldig is en bestaat buiten de aanhangers om. Op een vraag van de officier van justitie dat hij heeft begrepen dat in Indonesië een milde vorm van Islam wordt aangehangen zeg ik dat ook daar de Islam steeds strenger wordt. Die imams daar zeggen hetzelfde als in andere moslimlanden. Er komen meer hoofddoeken. Om de wind uit de zeilen van fundamentalistische moslimgroepen te halen, neemt de overheid islamiserende maatregelen. Daarin schuilt gevaar.

Blad 12 "Zij rammen mensen vanwege hun seksuele geaardheid in elkaar". Het is moeilijk om daar op te reageren. Ik noem als voorbeeld een fatwa van imam Al-Moumni. Toen jongens hem vroegen of je in het kader van Jihad ontucht mag plegen met meisjes gaf hij als antwoord dat het beter is om gewoon te trouwen. Hij verbiedt het dan dus niet met zoveel woorden. Veel Marokkaanse jochies zijn – vaak onbewust- met hun religie bezig. Er zijn voorbeelden bekend van het op ramen bonzen bij niet-Moslims in de buurt. Dit is niet echt crimineel te noemen maar uiteindelijk zullen de niet-Moslims wel verhuizen. Homoseksualiteit mag niet in de openbaarheid komen. In Iran staat de doodstraf er op en die wordt ook voltrokken. Al-Moumni heeft gezegd dat homoseksualiteit een ziekte is, waar je dus niets aan kunt doen. Dat vond hij zelf vooruitstrevend. In de Koran, Soera 26 vers 156 staat dat sodomie een ernstige

zonde is, erger dan overspel. Wie sodomie bedrijft moet gedood worden en lesbisch gedrag staat gelijk aan overspel, hierop staat ook de doodstraf. U kunt dit bijvoorbeeld vinden in het boek Reliance of the Traveller, een standaardwerk over de Sharia voor Moslims.

Blad 3 "Hun gedrag vloeit voort uit hun religie en cultuur". Dit klopt enigszins. Het gaat er met name om het treiterwerk, het bonzen op ramen en het gooien van stenen. Dit gebeurt met name door kwajongens maar hun ouders keuren dit gedrag goed. Dit gedrag is onvoldoende om de wapens te pakken maar wel om te verhuizen. We zouden wel willen dat we steeds iets konden vinden buiten de Islam wat het gedrag verklaart maar de Islam keurt dit gedrag goed en kadert het, ook als het om tasjesroof gaat. Als de rechter-commissaris mij vraagt of bijvoorbeeld een Marokkaanse jongen ooit een Moslim zou beroven van zijn tas zeg ik dat dat mogelijk is maar ik acht het onwaarschijnlijk.

Over de film Fitna (pagina 7 e.v.)

Ik heb deze film gezien in de studio in Hilversum. Dat was op verzoek van de NOS. De vraag was of ik er iets over wilde vertellen, of de vertalingen juist waren en of ik de beelden wel eens eerder had gezien. Ik durf er niet voor in te staan dat de versie die ik heb gezien later in bewerkte of gefotoshopte vorm op internet is gaan circuleren. Of de Soera-vertalingen adequaat zijn? Ja. Soera 8 vers 60: de zanger in de film herhaalt alleen het woord terroriseren, terwijl het in dat Koranvers slecht één keer staat. Terroriseren is een juiste vertaling van "turhibuna". Je kunt natuurlijk een synoniem proberen zoals vrees aanjagen of bangmaken maar een Arabier zal dit woord vertalen met terroriseren. Hoe ik weet dat er beelden worden getoond van "Kennelijk imams"? Ik heb hun diploma niet gezien maar de kleding en de manier van praten wekken bij mij de indruk dat het imams zijn. Het getoonde boek met Oosterse tekens is natuurlijk de Koran. Het valt me tegen dat de officier van justitie dit niet al goed heeft laten uitzoeken. Ik heb in moslimkringen nog nooit de Hitler-groet zien brengen. De uitlatingen over Joden en geweld tegen Joden zijn niet ongewoon in de moslimwereld. Deze uitlatingen zijn niet uit hun verband gerukt. Elke gelovige vindt van zijn eigen geloof dat het superieur is. Als je de Islam niet nastreeft dan ben je een slecht mens. Als je als Moslim de Islam verlaat staat daar de doodstraf op. Als een rechtbank die straf niet uitspreekt, dan mag een particulier dat doen. Allah heeft bevolen dat de Islam wereldwijd moet worden verspreid, zonodig gewapenderhand. Of ik bronnen hier voor kan noemen? Soera's 2 vers 16; 4 vers 89 en 9 vers 36. Gelukkig zijn veel Moslims te fatsoenlijk om dit uit te voeren. Het Christendom is iets vrijblijvender, hij heeft het over het verkondigen van het woord aan alle volkeren.

Of geweld tegen vrouwen gemeengoed is in de Islam? Dat zou je een socioloog moeten vragen. In de Koran staat wel dat als je bang bent dat je vrouw iets doet dat niet mag, je haar moet slaan; Soera 4 vers 34. Er zijn mannen die dit serieus nemen en predikanten verkondigen dit vers.

Of het in de Islam gemeengoed is dat geweld tegen het Westen wordt gepropageerd? Ik heb in 1986 een boek geschreven waarin een predikant zegt: "Nadat we het communisme hebben overwonnen, richten wij ons op het Westen". Het Westen domineert namelijk en volgens de Moslims zou de Islam dit moeten doen.

Of radicale groeperingen invloed hebben op moskeeën in Nederland? Ja, met name de Saoedi Arabische Islam (het Wahhabisme) en de radicale Salafisten, daarvan neemt de invloed toe. Ik baseer mij op krantenartikelen, berichten van de AIVD maar ook op gesprekken met mensen uit die wereld. Bijvoorbeeld Abdul-Jabbar van de Ven: hij vertelde met trots dat hij in Saoedi Arabië heeft gestudeerd en pleit voor invoering van de Sharia en een verbod op muziek. Dit is trouwens terug te voeren op een uitspraak van Mohammed: Ik ben gezonden om de luit, de kruik en het kruis te verwijderen. Ik heb ook gesproken met twee jongens die een

televisieprogramma maken onder de naam Sal en Ab. Ook zij waren er trots op dat ze naar Saoedi Arabie waren geweest.

Op vragen van de officier van justitie:

Of er in de moslimwereld sprake is van secularisatie. Nee, het is juist andersom. Ik weet dat er vrienden en vriendinnen van de Islam zijn die beweren dat sprake is van een langzame uitdoving van het geloof maar volgens mij hebben zij geen gelijk. De stemming is op dit moment religieuzer dan ooit. Toen ik in 1966 in Cairo was, was er geen hoofddoekje te zien. Nu is er geen vrouw zonder hoofddoekje te zien. Het is een symbool van de invoering van de Sharia. Er zijn bibliotheken vol die mijn stelling verdedigen en slechts een paar plankjes dat zegt dat er sprake is van secularisatie. Die paar plankjes hebben het in Nederland echter wel voor het zeggen. Zij krijgen het geld voor wetenschappelijk onderzoek.
U vraagt mij naar de scheiding tussen godsdienst en politiek. Moslims weten dat het twee verschillende dingen zijn maar dat is het dan ook wel. Je moet ook niet vergeten dat aan het begin van de Islam, ten tijde van Mohammed, sprake was van een staatloze maatschappij. In de Islam zijn politiek en godsdienst derhalve hand in hand gegaan. De sultans hadden het altijd voor het zeggen. Er werd wel wat touwgetrokken met religieuze leiders maar er hoort geen afstand te zijn tussen de religieuze wereldlijke leiders. De sultan is de baas en de imams nemen de plek in van het parlement. In Iran is dit anders. Daar hebben de Ayatollahs het voor het zeggen.

De rechter-commissaris zegt mij dat mijn naam op de dagvaarding voorkomt op pagina 10. Dit citaat is de kop van een artikel van mijn hand. Ik wist niet van tevoren dat dit in de film terecht zou komen.

De officier van justitie vraagt mij hoe het heeft kunnen voorkomen dat in de Middeleeuwen Christenen en Joden een aparte status konden hebben. Ik wijs op Soera 9 vers 29. Christenen en Joden kunnen tijdelijk, tegen betaling, worden vrijgesteld van islamregels. Het is wel zo dat ze niet kunnen worden vrijgesteld van het betalen van belasting. Je moet blijven erkennen dat de Islam superieur is. Dit wordt gesymboliseerd doordat de inner van de betaling de betaler een klap in de nek geeft als symbool voor onthoofding.
Ik weet dat de vrienden en vriendinnen van de Islam dit voorbeeld gebruiken als teken van tolerantie maar dat is het juist niet volgens mij. Het blijft een teken van islamitische superioriteit. Het is de mythe van Andalusië dat Christenen, Joden en islamieten samen kunnen leven. Weinstein, een classicus in Dublin heeft hier nog over geschreven. Deze mythe is gaan leven om het in Rusland ten tijde van de tsaren voor Joden mogelijk te maken om te gaan studeren. Ik wijs in dit verband nog op een studie van Rodney Stark die heeft geteld dat er in Andalusië niet minder progroms waren dan elders in Europa. De officier van justitie vraagt mij naar Granada, of dat het hoogtepunt van de Joodse bloei binnen de Islam was. Daar weet ik niet zoveel van.

Op verdere vragen van mr. Moszkowicz:
U zegt mij dat een aantal Nederlandse islamkenners onder wie professor Leemhuis, een zogenaamd fact-sheet heeft rondgestuurd. Ik heb dit fact-sheet even bekeken maar er staan zoveel spelfouten in dat ik er niet veel aandacht aan heb besteed. U zegt mij dat in dit fact-sheet wordt gezegd dat in de film Fitna Soera 47 vers 4 slechts gedeeltelijk is geciteerd en daarmee uit zijn verband gehaald. Dat het gedeeltelijk is geciteerd klopt. Na het citaat in de film dient nog te worden opgenomen dat als de tegenstanders overwonnen zijn, ze als slaven moeten worden verkocht. De tweede helft van dit vers maakt in mijn ogen het eerste gedeelte

niet minder erg. Het gehele vers wil niets anders zeggen dan: je stopt pas met koppen afhakken als de vijand zich overgeeft; zich dus heeft bekeerd tot de Islam. Het is dus niet uit zijn verband gehaald. In preken – en in het algemeen door Moslims- wordt dit vers geciteerd zoals het in Fitna is gedaan, dus alleen de eerste helft. Er zijn ook twee verzentellingen. Zie bijvoorbeeld de Koranvertaling van Kramers in mijn bewerking. De geleerden uit Kufa zien het als één vers maar de geleerden uit Basra zien het als twee verzen: Soera 47 vers 4 – zoals in Fitna geciteerd - en Soera 47 vers 5, dat wat er na komt.

U zegt mij dat op het fact-sheet staat dat in Soera 2 vers 256 staat dat in de godsdienst geen dwang is. Toen de Koran werd geopenbaard in Mekka, werd gevraagd om vrijheid van de aanhangers van Mohammed. Toen de Koran in Medina werd geopenbaard, werd de dood aan de ongelovigen gepredikt. Uiteindelijk heeft dat laatste standpunt uit Medina gewonnen. Naar mate de tijd vorderde zijn aanvankelijk teksten opgeheven door latere openbaringen. Men noemt dit abrogatie. Leemhuis moet weten dat Soera 2 vers 256 is geabrogeerd. Voor Moslims is hierover geen discussie. Ik zal u de vindplaats van deze abrogatie nog doen toekomen maar je zou Leemhuis dit ook eens onder ede moeten vragen.
U zegt mij dat op het fact-sheet staat dat de Koran ook oproept tot vrede en verzoening. Bijvoorbeeld in de verzen 2: 84 jullie zult elkaars bloed niet vergieten. Dat klopt niet; dit vers geldt alleen voor Moslims onderling.
Soera 10 vers 25: God roept op tot de woning van de vrede. De woning of het huis van de vrede is de Islam, in tegenstelling tot het huis van de oorlog. Dit vers betekent dus dat je Moslim moet worden, dat je binnen de moslimgemeenschap moet komen wonen.
Soera 2 vers 224 "Maakt God niet tot een beletsel.... om.... vrede te stichten tussen de mensen". Ik lees dit vers nu integraal in de Koran die ik bij mij heb. Daar gaat het over een in haast afgelegde eed. Die hoeft je er niet van te weerhouden om toch het goede te doen. Meestal gaat het dan om het te snel verstoten van je vrouw. Ik zie het woord vrede stichten niet staan. Ik zou dit woord eerder vertalen als: weer goedmaken of repareren.
Soera 3 vers 103 "Denkt aan Gods genade aan jullie toen jullie vijanden waren en hij jullie harten tot elkaar bracht en jullie door zijn genade broeders werden". Volgens de commentaren wordt dit gezegd tegen de verschillende groepen in Medina. Het richt zich tot Moslims. "Broeders werden" betekent niet meer dan de bekering tot de Islam. "Denkt aan Gods genade" betekent meestal: lees de Koran. Het is een intern Moslimvers.
Als Westers filoloog kun je denken: ik gebruik deze verzen ter illustratie van de vredelievendheid van de Islam. Misschien dat Leemhuis dit ook oprecht meent. Het gaat er echter om dat deze teksten zijn gericht tot Moslims en het gaat er om wat Moslims er van vinden.

Ik ken geen verzen waarin wordt opgeroepen tot vrede met niet-Moslims. Co-existentie staat niet in het islamitisch woordenboek. In de praktijk gebeurt het wel, maar alleen als de legers van de niet-Moslims (bijvoorbeeld die van het Westen) sterker zijn.

Opmerking rechter-commissaris: ik heb de vraag voorgelegd hoe dit "fact-sheet" moet worden geduid. Ik beschouw het niet als een processtuk en ik heb het in de voorbereiding op dit verhoor niet gelezen. Ik heb gevraagd of ik het moet aanhechten aan het proces-verbaal. Na een kort overleg hebben mr. Moszkowicz en de officier van justitie aangegeven het fact-sheet niet als processtuk te zien. Hierop heb ik besloten het niet aan te hechten.

Gelezen, volhard en getekend

X

griffier

rechter-commissaris

RECHTBANK AMSTERDAM

ORIGINEEL

r.c.nummer : 10/1275
parketnummer : 13/425046-09

VERHOOR VAN GETUIGE/DESKUNDIGE

Op 28 juni 2010 verscheen voor mr. P.B. Martens, rechter-commissaris belast met de behandeling van strafzaken in de rechtbank Amsterdam, de navolgende persoon,

- **W.A. Sultan**

teneinde als getuige een verklaring af te leggen in de strafzaak tegen de verdachte:

Naam	**: Wilders**
Voornamen	**: Geert**
Geboren op	**: 06 september 1963 te Venlo**
Woonplaats	**: 's-Gravenhage**
Adres	**: Binnenhof 1A**

De rechter-commissaris liet zich bijstaan door L.A.E. Kapiteyn, griffier.

De rechter-commissaris liet zich bijstaan door mevrouw A. Korts, tolk in de Engelse taal, omdat bleek dat de getuige het Nederlands niet (althans niet voldoende), maar de Engelse taal wel machtig was.

De deskundige verklaarde naar waarheid en geweten te zullen verklaren en dat zij geen bloed- of aanverwant van verdachte is.

Bij het verhoor waren aanwezig de raadsman van de verdachte, mr. A.M. Moszkowicz en mr. N.F Hoogervorst, officieren van justitie mr. B. van Roessel en mr. P. Velleman. Tevens aanwezig was de verdachte, dhr. G. Wilders

<u>De getuige verklaarde met bijstand van de tolk als volgt</u>:

----------pagina 2 e.v.,----------

Mijn naam is Wafa Ahmad Sultan, geboren 14 juni 1957, wonende te Los Angeles (Verenigde Staten van Amerika), psychiater van beroep.

Ik heb de dagvaarding die u mij op voorhand in het Engels heeft gestuurd, doorgenomen.

U vraagt mij naar mijn deskundigheid op het gebied van de Islam en de Koran.
Ik ben geboren en opgegroeid als Moslim. Ik heb 30 jaar de Islam gepraktiseerd. Ik ben in Syrië geboren. Vanaf mijn eerste schoolklas tot en met mijn afstuderen, heb ik elke dag twee uur Koranles gevolgd. Ik heb medicijnen gestudeerd aan de Universiteit van Aleppo in Syrië. Ik ben in 1981 afgestudeerd als arts en daarna heb ik vier jaar lang een specialisatie tot psychiater gevolgd in een ziekenhuis. Ik heb als psychiater in Syrië gewerkt tot in1989, het jaar van mijn emigratie naar de Verenigde Staten.
Vanaf mijn komst naar de Verenigde Staten, heb ik mij op wetenschappelijk niveau beziggehouden met de Islam. Ik kan dat namelijk in de Verenigde Staten vrij en onafhankelijk doen. Toen ik in Syrië werkte, zelfs als arts, werd ik zo geïndoctrineerd dat ik niet zelf kon denken wat er mis was met onze religie. Ik had veel vragen, maar ik was te bang ze te stellen, ze te onderzoeken. In de Verenigde Staten kan ik dat wel. Mijn wetenschappelijk werk bestaat uit het maken van vergelijkingen tussen de medische wetenschap, de psychiatrie en de Islam. Ik zoek een verklaring ervoor dat de Islamitische wereld achterblijft. Overtuiging leidt tot bepaald gedrag. Alle handelingen zijn het product van wat wij leren. Dat is in het algemeen zo, maar geldt ook specifiek voor de Islam. Als u mij vraagt of ik in het zogenaamde "nature-nurture" debat dan meer aan de "nurture" kant sta, dan zeg ik: uitgangspunt is 50% nature en 50% nurture, maar door de tijd heen wordt "nurture" ook gecodeerd in DNA. Islam bestaat al meer dan 1400 jaar.
U vraagt mij naar publicaties. Ik ben een bekend schrijver in de Arabische wereld. Ik heb drie boeken gepubliceerd. Voor een overzicht van mijn publicaties wijs ik u op mijn website: www.dawrytv.org. Dawry betekent: mijn beurt.

U vraagt mij of ik Geert Wilders ken. Ik ken hem. Ik heb hem twee keer ontmoet op een evenement in de Verenigde Staten waar hij toespraken hield. De ene was georganiseerd door een organisatie die volgens mij 'Stand with us' heet. De andere was in Los Angeles. Beide evenementen waren in 2009, ongeveer een jaar geleden. Langer geleden had ik de film 'Fitna' gezien. Ik was dus bekend met de boodschap van Wilders. Bij die evenementen heb ik Wilders begroet en zijn hand geschud. Ik heb gezegd dat ik trots ben op hem. Waarom? Omdat hij moedig genoeg is om de waarheid te zeggen. U vraagt mij wat die waarheid inhoud. Dat het probleem waar de hele wereld voor staat, diep is geworteld in de Islamitische leer, de Koran en de biografie van Mohamed. U vraagt mij wat het probleem is. Dat Moslims worden opgeroepen tot het doden van niet-moslims. De Koran zegt dat Mohamed het rolmodel voor elke Moslimman dient te zijn.
U vraagt mij naar de International Free Press Society in Denemarken. Ja, dat vergat ik even. Ik ben in Denemarken uitgenodigd, volgens mij ook in 2009. Ik heb daar een toespraak gegeven, net als Wilders. Ik heb hem toen ook begroet. Hij vertrok meteen na zijn toespraak. Ik heb hem toen dus niet uitgebreid gesproken. U zegt mij dat u van de raadsman van benadeelde partijen een brief heeft gekregen van 27 mei 2010, waaraan een foto is gehecht waarop Wilders en ik staan afgebeeld. Ja, dat kan wel kloppen. U vraagt mij bij welke gelegenheid deze foto is gemaakt. Misschien hield ik op dat moment een speech en moest Wilders even wachten totdat hij aan de beurt was. Ik heb in ieder geval niet samen met hem in een discussiepanel gezeten. Ik kan niet ontkennen dat ik één van de steunbetuigers van Wilders ben. U houdt mij voor dat in deze brief ik een aantal keren wordt geciteerd en vraagt mij deze citaten te lezen en te zeggen of deze citaten kloppen. Alle citaten kloppen, met veel zekerheid. Het enige is dat ik niet heb bedoeld dat

WS

het Westen een atoombom op de Arabische wereld moet gooien (citaat onder 7.). Ik heb wel gezegd dat het Westen veel druk moet uitoefenen. Ik bedoel daarmee economische en politieke druk. Mijn hele stam, mijn hele familie is Moslim. Ik wil niet aan het Westen vragen een atoombom op mijn stam te gooien. Voor het overige sta ik volledig achter de in deze brief genoemde citaten.
Professor Hans Janssen of Simon Admiraal ken ik niet. Ik heb met Wilders geen contact gehad over de vandaag door mij af te leggen verklaring. De advocaat van Wilders heeft mij gebeld met de vraag of ik bereid was een verklaring af te leggen en ik heb ja gezegd. De officier van justitie heeft nooit contact met mij opgenomen. Niemand heeft mij ooit verteld wat ik moet zeggen. Mijn boodschap is altijd hetzelfde.

Over de dagvaarding:
U vraagt mij of ik in het algemeen in de dagvaarding citaten, die door Wilders zouden zijn gedaan, ben tegengekomen die incorrect zijn. Nee, er is niets incorrect aan de uitlatingen die Wilders zou hebben gedaan.

Op vragen van de raadsman:
Feit 1, laatste citaat op blad 2 van de dagvaarding:
"De Islam wil overheersen, onderwerpen en is uit op de vernietiging van onze Westerse beschaving."
Dit klopt. In de Koran staat dat de Islamitische wereld wil overheersen. Mohameds wetten zijn het bewijs dat de Islam de wereld wil overheersen. Toen Mohamed stierf, was er geen vijand meer over. Hij heeft iedereen die tegen hem was, gedood. Dat staat in de biografie van Mohamed: de Seeret Bani Hisham. Die is geschreven in de eerste twee eeuwen na zijn dood. Hij is in 670 of in ieder geval in de 7de eeuw gestorven.
"Stop de Islamisering." De Islamitische waarden komen niet overeen met de Westerse. De Islam hecht geen waarde aan een menselijk leven. Moslims zijn op aarde om te doden of gedood te worden in naam van Allah; ten behoeve van Allah, ter verspreiding van de Islam. Je krijgt dan een vrijkaartje voor de hemel. U vraagt mij hoe men in het Westen wil effectueren dat de Islam zal overheersen. Ze vragen niet-moslims zich te bekeren tot de Islam, in het begin op een vreedzame manier, maar als ze weigeren, doden ze hen.
Feit 1, eerste citaat:
"Een gematigde Islam bestaat niet." Inderdaad. In Syrië heb ik nooit gehoord van een gematigde Islam of van een strenge Islam. Er is maar één Islam en dat is de Islam waar ik het nu over heb. Onlangs heeft de minister-president van Turkije dit ook nog gezegd. Hij zei dat het woord 'gematigde Islam' een lelijk woord is.
"En Islam is de Koran en niets dan de Koran." Dat klopt, dat zijn de woorden van Allah.
"En de Koran is het Mein Kampf van een religie die beoogt anderen te elimineren." Hiermee ben ik het tot op zekere hoogte eens. De Koran is erger dan Mein Kampf, want Mein Kampf is een politiek boek. De Koran is een mengeling van politiek en religie. Naar mijn mening is het gemakkelijker een politieke ideologie te overwinnen dan een politieke ideologie die verpakt is in een religieuze ideologie.
Feit 1, derde en vijfde citaat:
"De fascistische Islam" en "Dat fascistische boek". Dat klopt. Ik zal een voorbeeld geven van een Koranvers: 'Ik zal terreur brengen in de harten van de ongelovigen. Ik hak hun hoofden en vingertoppen eraf.' Dit is toch fascistisch? Ik weet de vindplaats van dit Koranvers niet uit mijn hoofd. U zegt mij dat er een stroming in Nederland is die dit vers aldus uitlegt dat het alleen gelding zou hebben ten tijden van oorlog. Nee, voor Moslims is de Koran voor elke tijd en elke plaats. Volgens de Moslims is het het absolute woord van Allah en elke Moslim moet zich ernaar gedragen. De officier van justitie zegt mij dat niet alle Moslims zich hiernaar gedragen en vraagt

WS

mij waarom dat niet zo is. Dat komt omdat ze de Koran niet genoeg kennen. De Koran is in het Arabisch geschreven en 80% van alle Moslims zijn niet Arabisch. De Koran is nooit op een eerlijke en goede wijze vertaald. Dat komt omdat het in de Islam verboden is om de Koran te vertalen. Vaak zijn de vertalingen wat zachter (sugar coated) dan het Arabische origineel. Terrorisme is meer gerelateerd aan Arabische Moslims dan andere Moslims, omdat de Arabische Moslims er goed van op de hoogte zijn wat in de Koran staat. Als zij de Koran strikt toepassen, kan dat tot terrorisme tegen het Westen leiden. Afghanistan was nooit terroristisch totdat de Arabische Mujahedeen kwamen. Ook Indonesië was dertig jaar geleden een ander land. De Saoudi's hebben Indonesië gearabiseerd met hun oliegeld. Nu zijn ze meer Wahabi (streng Islamitisch) dan de Saoudi's zelf.

Feit 2, blad 4, het citaat van professor Israeli: ik ben het er helemaal mee eens. Mohamed zegt: 'Allah zal je helpen bij het vermeerderen van je volk en het in grotere getalen aanwezig zijn (outnumber) dan de niet-moslims. "Penetratie, propaganda, bekering en demografische veranderingen". Hiervan ben ik getuige geweest, zowel in Syrië als in de Verenigde Staten.
Opmerking rechter-commissaris: In verband met de eigen waarnemingen van de deskundige heb ik de deskundige erop gewezen dat zij in zoverre als getuige wordt gehoord en heb ik haar aangemaand de gehele waarheid en niets dan de waarheid te verklaren.
In 1990 was ik nieuw in Verenigde Staten. Mij werd $1500,- per maand aangeboden om mij te bedekken en op een Islamitische school Arabisch en Islamstudie te gaan geven. Ik heb dat niet gedaan. Wie mij dit vroeg? Een Libanese vrouw die zichzelf ook had bedekt. Zij vertelde mij dat zij Moslimvrouwen werft en dat zij zich in de Verenigde Staten is gaan bedekken. U vraagt mij namens wie zij dat vroeg. Ik denk een Saoudische groep, maar ik weet dat niet zeker. Overigens nam deze Libanese vrouw na 11 september 2001 haar bedekking weer af. Het was dus niet alleen een aanbod voor een docentenbaan. In mijn Moslimomgeving in de Verenigde Staten werden vrouwen vooruit geschoven om te werven. Dat heb ik gehoord van Moslims die al langer in de Verenigde Staten waren dan ik. De volgende stap zou zijn het bekeren van niet-moslims. Ik heb ook gehoord dat elke man die de naam Mohamed aan zijn eigen naam toevoegt, $1000,- krijgt. Van wie? Saoudische mensen neem ik aan, dat is mij nooit precies verteld. Ik hoorde dit in mijn Moslimgemeenschap. Een voorbeeld hiervan is bijvoorbeeld de zogenaamde 'Washington sniper' die een aantal jaren geleden mensen neerschoot. Hij had een Amerikaanse naam en Mohamed erbij. Ik veronderstel dat hij $1000,- daarvoor heeft gekregen.
Blad 4, tweede citaat: "Nederland als Islamitisch missieland" Elk land ter wereld wordt door Moslims beschouwd als een Islamitisch missieland. Ik noem als voorbeeld de Verenigde Staten. Ze proberen de Amerikaanse gemeenschap te infiltreren. Zo heeft een geschiedenisleraar in mijn buurt een project gehouden: iedereen die het voor elkaar kreeg om tijdens Ramadan 1 dag te vasten, kreeg 10 extra punten. Dit was op een openbare school. Op een vraag van de rechter-commissaris of deze leraar Moslim was, zeg ik dat ik dat niet weet.
Blad 4, "De Islam is een gewelddadige religie" Dat klopt. Als je in de Koran leest: 'hak hun hoofden en vingertoppen eraf' kun je niet spreken van een vreedzame religie. Als kind in Syrië werd mij vol trots verteld dat Mohamed 800 Joden in één nacht zou hebben gedood. Hij zou de nacht hebben doorgebracht met een Jodin wier vader en broers door hem zelf waren gedood. Als mij toen als 8 jarig meisje zou worden gevraagd: 'wat wil je liever; snoep of een Jood doden?' zou ik hebben geantwoord: 'een Jood doden.'
U vraagt mij naar Koranverzen die tot geweld oproepen in verhouding tot Koranverzen die dat niet doen. Mohamed begon in Mekka en heeft daar in 13 jaar ongeveer 150 mensen bekeerd met woorden. Daarna is hij naar Medina gegaan en daar is hij gewelddadig geworden. In 9 jaar heeft hij iedereen vermoord die tegen hem was. In Mekka is de Koran nog enigszins vredelievend, in Medina niet meer. U moet bekend zijn met het begrip 'abrogatie': dat latere, gewelddadige verzen beter zijn dan de eerdere. De latere verzen vervangen de eerdere. Ik noem een voorbeeld,

LVS

nu geldt: 'bevecht de ongelovigen, die niet geloven in Allah en zijn boodschapper totdat ze een bepaalde belasting betalen of totdat ze dood zijn.' Vroeger gold iets in de zin van: 'Ga kalm om met een ongelovige en laat hem voor een tijd met rust.'
Blad 6, "Een Koran ontdaan van alle haatdragende verzen, zou het formaat hebben van een Donald Duck." Daar ben ik het wel mee eens. Ik baseer dat op wat er geschreven staat in de Koran en wat ik erover heb geleerd.

Op een vraag van de officier van justitie zeg ik dat ik geen deskundigheid heb over Marokkaanse jongens in Nederland.

Over de film Fitna (blad 7 ev.): Ik heb de film vele malen gezien, maar niet meer in de voorbereiding op dit verhoor. Ik heb de film gezien met Engelse ondertitels. Ik spreek Arabisch.

<u>Op vragen van de raadsman:</u>
U vraagt mij of het boek dat in het begin wordt getoond, de Koran is. Ja, geen twijfel over mogelijk.
U vraagt mij naar de vertaling van het woord 'Irhab'. Terrorisme (terrorism).
U zegt mij dat in de film Moslims worden getoond die zich op negatieve wijze uitlaten over Joden en homo's en vraagt mij of deze beeldvorming is gebaseerd op de normatieve Islam. Ja. De gedragingen in de film komen overeen met de Koranleer. De beelden komen overeen met de teksten in de Koran. Er is een Koranvers dat zegt: 'pak de ongelovige, zelfs als deze zich in een toren bevindt.' Er zijn Moslims die geloven dat hiermee de aanslagen van 11 september 2001 in de Koran staan.
Geweld tegen vrouwen en homo's is gemeengoed binnen de Islam. Dat vloeit voort uit de leer. In de Koran staat bijvoorbeeld: 'sla je vrouw als ze weigert met je naar bed te gaan.' In de Engelse vertaling staat hier: 'sla haar zachtjes.' Dat bedoel ik met een 'sugar-coated vertaling'. In de originele Arabische versie van de Koran staat er niet dat je haar zachtjes moet slaan. Over homo's wordt gezegd dat je ze moet meenemen de berg op en ze er vanaf moet gooien. Volgens mij staat dit in de Sharia. In de Sharia staat zelfs dat wanneer een vrouw die nog maagd is de doodstraf krijgt, zij eerst verkracht moet worden.

<u>Op vragen van de officier van justitie:</u>
U vraagt mij wanneer ik voor het eerst mijn bedenkingen kreeg bij wat de Islam mij leerde. Ik heb mijn man ontmoet in 1975. Hij is als Moslim in Syrië geboren, maar hij is er vanaf gestapt. Nadat zijn vader was overleden, is hij door een Christelijke vriend van zijn vader opgevoed. Al bij onze eerste ontmoeting, probeerde hij mij te veranderen, maar ik was zo koppig als een rots. In 1978 was ik getuige van de moord op mijn professor door de Moslimbroederschap. Ze doorzeefden zijn lichaam met kogels terwijl ze schreeuwden: 'Allah Akbar, Allah Akbar.' Toen begon ik vragen te krijgen. Ik durfde niet te twijfelen aan de Islam, maar ik had wel vragen in de trant van; 'wat voor een soort Allah staat dit soort misdrijven toe? Hebben deze mensen de Islam verkeerd begrepen of ligt het probleem in de Islam zelf?'
U zegt mij dat er zo op het oog een bepaalde contradictie is tussen de Islam die vrouwen onderdrukt en mij, die een psychiatrische opleiding heeft gekregen. Syrië is een relatief seculier land. Zoals ik in mijn boek ook beschrijf, werkte ik in de Verenigde Staten in het begin als caissière bij een benzinepomp. Ik werd daar als vrouwelijke caissière beter behandeld dan als psychiater in Syrië. Bijvoorbeeld: in Syrië werd ik lastiggevallen door mannelijke collega's. Ik kan daar niet tegen ageren, want volgens Islamitische regels moet je als vrouw met vier getuigen aankomen. Dat staat in de Koran. Als ik dat niet zou doen, zou ik worden aangeklaagd wegens overspel. In de Verenigde Staten werd ik niet eens lastiggevallen en als dat zou zijn gebeurd, dan had ik juridische stappen kunnen ondernemen. Een ander voorbeeld: mijn twee jaar jongere

LVS

broer heeft niet eens zijn middelbare school afgemaakt, maar bij afwezigheid van mijn echtgenoot moet ik hem om toestemming vragen om te gaan wandelen. In de Verenigde Staten zou dat natuurlijk niet hoeven.
U vraagt mij waarom deze verschillen samenhangen met de Islam en niet met bijvoorbeeld geografische cultuurverschillen. De manier waarop vrouwen worden behandeld, is beschreven in de Koran: 'Als je vrouw jouw instructies niet opvolgt, sla haar.' In de Koran staat ook dat vrouwen geestelijk onvolwaardig zijn om voor zichzelf te zorgen.
U vraagt mij of ik mij zorgen moet maken om mijn veiligheid in verband met de boodschap die ik uitdraag. Jazeker. Ik leef ondergedoken. Ik was mij bewust van de prijs die ik moest betalen voor het uitdragen van mijn boodschap. Toch ben ik blij met het leven dat ik leid. Ik ontvang dagelijks doodsbedreigingen. Bijvoorbeeld e-mails met de tekst: 'We weten op welke school jullie kinderen zitten.' De meeste bedreigingen zijn in het Arabisch en anoniem. Één keer kwam een groep die zich 'De Soldaten van Allah' noemt met een lijst van 30 namen, waaronder die van mij en vier andere in de Verenigde Staten wonende mensen. Ze hadden een Fatwa uitgesproken tegen deze mensen.

De tolk heeft mijn verklaring in het Engels voorgelezen. Het klopt zoals het er nu staat.
Volhard en getekend.

X

Tolk

Waarvan ~~proces~~-verbaal.

griffier

rechter-commissaris

RECHTBANK AMSTERDAM ORIGINEEL

r.c.nummer : 10/1275
parketnummer : 13/425046-09

VERHOOR VAN DESKUNDIGE

Op 26 april 2010 verscheen voor mr. P.B. Martens, rechter-commissaris belast met de behandeling van strafzaken in de rechtbank Amsterdam, de navolgende persoon,

- **Dhr. S.R. Admiraal**

teneinde als getuige een verklaring af te leggen in de strafzaak tegen de verdachte:

Naam	**: Wilders**
Voornamen	**: Geert**
Geboren op	**: 06 september 1963 te Venlo**
Woonplaats	**: 's-Gravenhage**
Adres	**: Binnenhof 1A**

De rechter-commissaris liet zich bijstaan door L.A.E. Kapiteyn, griffier.

De deskundige verklaarde naar waarheid en geweten te zullen verklaren en geen bloed- of aanverwant van verdachte te zijn, tenzij hieronder anders zal worden vermeld.

Bij het verhoor waren aanwezig de raadsman van de verdachte, mr. A.M. Moszkowicz en mr. N.F Hoogervorst, officieren van justitie mr. B. van Roessel en mr. P. Velleman. Tevens aanwezig was de verdachte, dhr. G. Wilders.

De getuige verklaarde als volgt:

----------pagina 2 e.v. ----------

Mijn naam is Simon Rutger Admiraal, geboren 4 februari 1951, wonende te Amsterdam, onafhankelijk onderzoeker.

U neemt met mij door mijn Curriculum Vitae (aangehecht). Ik ben afgestudeerd in 'Islam talen'. Daarbij hoort ook een gedeelte Islam kennis. Ik ben aan de Universiteit van Amsterdam afgestudeerd bij Pieter Smoor en Arie Schippers. Aan de Universiteit Leiden heb ik van 1987 tot 1995 opgetreden als coördinator voor studenten Oosterse talen, geschiedenis en cultuur en bedrijven die internationaal opereerden. Er zat ook een bedrijfskunde onderdeel van de Erasmus Universiteit Rotterdam bij.
Als zelfstandig onderzoeker ben ik mijn kennis en ervaring gaan gebruiken. Dat heeft geleid tot een promotieplan aan de Leidse Universiteit. Ik ben niet in dienst van deze universiteit, maar ik ben zoals dat heet 'buitenpromovendus'. Mijn onderzoek gaat over de verschillende denkbare posities vanuit de Islam ten opzicht van de seculiere rechtstaat. Één van die posities is de normatieve Islam. Een andere positie is een meer seculiere positie. Normatief, dat wil zeggen: volgens de wetenschap is er een normatief stelsel. Aan de randjes zijn er wel wat sektes die hebben geprobeerd de Islam te hervormen, bijvoorbeeld de Ahmadia, de Bahai en de Alevieten. Als ik spreek over de normatieve Islam, dan heb ik het over de Islam zoals die geldt. Ik sta nu 1 jaar geregistreerd als promovendus in Leiden, maar ik ben feitelijk al 3 jaar met dit onderwerp bezig. Ik heb boeken gelezen en wetenschappelijke artikelen. Ik heb zo'n 250 preken van Imams gelezen. Hoe denkt de wetenschap over deze complexe materie? Er zijn veel opinies en die botsen vaak. Juist door deze botsende opinies, groeit de waarheid in deze wetenschap.
Het onderzoek doe ik alleen. Of ik ruggespraak heb met anderen binnen mijn vakgebied? Niet in het kader van mijn promotieonderzoek. Dat zal pas zo zijn als ik mijn eerste artikel instuur voor publicatie. Ik heb wel contacten binnen mijn vakgebied. Ik heb contact met professor Rudolf Peters, docent in Amsterdam in verband met mijn bronnenonderzoeken naar onder meer Khalil Al-Moumni. Zoals u weet heeft Peters in de rechtzaak tegen Al-Moumni een deskundigenverslag geschreven. Dit heb ik gelezen. Daarnaast heb ik contact met professor Hans Jansen. Ik weet dat hij ook in deze zaak als deskundige zal worden gehoord. Ik heb geen contact met hem gehad over mijn verschijning hier bij u. Expres niet. Hans Jansen speelt ook geen rol op het concrete terrein van mijn onderzoek. Of ik verder overleg heb gehad over mijn rol als deskundige in deze zaak? Ik probeer mij zo afstandelijk en onafhankelijk mogelijk op te stellen in dit proces. Ik houd ook de pers af. Ik ben telefonisch benaderd door de pers, maar ik heb ze afgehouden.
Ik ken Wilders niet persoonlijk. U vraagt mij of ik contact heb gehad met de verdediging. Ik heb kennis gemaakt met mr. Moszkowicz en ik heb hem uitgelegd wat mijn deskundigheidsgebied is en dat ik geen allesweter ben. U vraagt mij of ik weet hoe ik op de lijst van verzochte deskundigen door de verdediging terecht ben gekomen? Nee, dat weet ik niet.
Opmerking rechter-commissaris:
Mr. Moszkowicz merkt op dat hij het vreemd vindt dat ik vraag hoe de deskundige op zijn lijstje terecht is gekomen.

U heeft mij de dagvaarding op voorhand toegestuurd. Ik heb gekeken naar de uitlatingen waarover ik op grond van mijn deskundigheid, mijn studies en mijn kwalificaties iets kan zeggen. Ik bedoel daarmee op basis van mijn doctoraal examen in Islam talen en breder: mijn onderzoek naar Islamitisch fundamentalisme. U vraagt mij wat mijn kennis van de Koran is. Ik ken de Koran en ik kan de Koran in het Arabisch lezen. In Nederland zijn er 2 standaard vertalingen van de Koran. De eerste is van professor J.H. Kramers, hoogleraar in Leiden. Dit

is een oudere vertaling. Professor Leemhuis heeft naderhand een vertaling gepubliceerd. Deze twee vertalingen overlappen voor een groot gedeelte.
Ik heb op de dagvaarding gekeken of er uitlatingen of elementen van uitlatingen zijn opgenomen die ik in het kader van mijn onderzoek ben tegengekomen. Ik heb in verband hiermee, gekeken naar wetenschappelijke opinies. Ik heb gekeken of ik de context heb kunnen vinden binnen de Islam op grond waarvan die uitlatingen wel of niet waar zijn.

Op vragen van de raadsman naar specifieke uitlatingen:
Feit 1, laatste alinea (blad 2 dagvaarding) 'De Islam wil overheersen – verdedig onze vrijheid': U vraagt mij of de Islam wil overheersen en onderwerpen. In de normatieve Islam geldt het leerstuk van superioriteit van de Islam en de noodzaak de Islam te verspreiden totdat de Islam de overhand heeft op andere godsdiensten. Cruciaal hiervoor zijn 2 verzen in de Koran, te weten: hoofdstuk 48, vers 28: Hij is het die zijn gezant met de leidraad en de ware godsdienst gezonden heeft om hem te laten zegevieren over de gehele godsdienst. Dit is de vertaling van Leemhuis, Kramers heeft het over alle godsdiensten. Als tweede is hoofdstuk 3 vers 19 van belang: 'De godsdienst bij God is de Islaam'. Volgens Leemhuis betekent Islaam de overgave aan God, de onderwerping aan God. Met God wordt hier Allah bedoeld. Het is de bedoeling dat de andere godsdiensten een stapje lager zijn. Ondergeschikt? Ja. U vraagt mij dit uit te leggen. Volgens de Islam zijn andere godsdiensten, het Jodendom en Christendom, gecorrumpeerd. Joden en Christenen worden door Allah erop aangesproken dat ze de teksten die zij van de profeten hebben ontvangen, bijvoorbeeld via Abraham (volgens de Islam: Ibrahim) niet meer aanhangen. Als de rechter-commissaris mij vraagt of de Islam Joden als afvallige Moslims beschouwt, dan zeg ik dat dit een te verdedigen standpunt is vanuit de normatieve Islam.
De Islam is een corpus aan leerstellingen die alle kanten van het leven van Moslims bepaalt. Deze leerstellingen zijn terecht gekomen in de Sharia. De Sharia is geschreven op basis van de Koran en uitspraken van Mohammed. Hierin staat ook wat moet gebeuren met mensen die niet willen overstappen naar de Islam of zijn uitgestapt uit de Islam. In de Islam wordt gesproken van Christenen, Joden, Polytheïsme (de Islam ziet de Christelijke heilige drie-eenheid ook als Polytheïstisch) en de ongelovigen. Al met al is de stelling dat de Islam wil onderwerpen, verdedigbaar.
Of de Islam wil overheersen? Ja, daar kan ik wel teksten voor aanvoeren, dat heb ik zojuist ook gedaan. We moeten ons ook richten tot de Sharia. In de Sharia zijn ook dergelijke teksten opgenomen. Deze stelling is verdedigbaar. In de Sharia staat ook nergens dat het anders zou zijn. Als de rechter-commissaris mij vraagt of ik vanuit mijn vakgebied meningen van deskundigen ken die luiden dat de Islam niet wil overheersen, zeg ik nee. Of de Islam uit is op de vernietiging van de Westerse beschaving? Ik vind dat met Westerse beschaving wordt bedoeld de seculiere, liberale rechtsorde. In die zin is de Islam uit op vernietiging hiervan. In dit verband maak ik een onderscheid tussen de Islam als theorie en het Islamisme als de toegepaste theorie, het in praktijk brengen van de Islam in het maatschappelijke, politieke en juridische leven.
'Nu moet de Islamitische ideologie worden overwonnen'. Er kan gesproken worden van een Islamitische ideologie. Islam is meer dan een godsdienst, het heeft ook, gelet op de Sharia een maatschappelijk, politiek en juridische component. Het is een ideologie, dat is voor mij zonneklaar.

Feit 1, eerste citaat: Een gematigde Islam – uit dat boek afkomstig is: In de wetenschap is geen consensus over de vraag of een gematigde Islam bestaat. Er zijn gematigde Moslims, dat zijn mensen die proberen de Islam te hervormen, ik durf dit niet in een percentage van het totaal aan Moslims uit te drukken. Geestelijk leiders maken geen onderscheid. Er is maar één

Islam. Iets anders zou beledigend zijn. De Islam is nog niet hervormd. Als je kafir bent, afvallige, dan ben je vogelvrij. Bijvoorbeeld de moord op Sadat: Sadat werd als kafir gezien. Een ander voorbeeld is de moord op Farag Foda in Egypte, er is een sjeikh geweest die zijn moordenaars heeft verdedigd en heeft gezegd dat hij een afvallige was. In de Sharia staat dat afvalligen ter dood moeten worden gebracht. De rechter-commissaris vraagt mij wat de Sharia zegt over mensen die niet willen toetreden tot de Islam. Er zijn geaccepteerde minderheden die zich aan bepaalde regels moeten houden. Een niet-Moslim mag niet huwen met een Moslimvrouw. In Marokko is er bijvoorbeeld een Hebreeuws statuut voor Joden. Als je uit de Islam stapt, heeft dat allerlei rechtsgevolgen, bijvoorbeeld voor je huwelijk of voor je positie als erfgenaam. Als voorbeeld noem ik Nasr Abu Zayd. Hij probeerde de Islam te hervormen. Hij heeft vervolgens te doen gehad met de Sharia. Zijn huwelijk werd ontbonden om deze reden. Hij is vanuit Egypte naar Nederland gekomen. Professor Leemhuis, die ik ken, heeft zich over hem ontfermd. De officier van justitie zegt mij dat hem bekend is dat in de Islamitische wereld, godsdiensten een eigen identiteit mochten behouden, zolang de superioriteit van de Islam werd aanvaard. Dat is zo, maar ik wil daar aan toevoegen dat er ook gevallen bekend zijn dat andersdenkenden onder dwang werden bekeerd.

'En Islam is de Koran en niets dan de Koran'. Deze uitspraak is verdedigbaar, ik herken deze uitspraak in uitspraken van geestelijken, die zeggen dat er alleen het woord van Allah is en dat is terecht gekomen in de Koran. Inderdaad, de Koran vormt de basis van de Islam.
De Koran noemt anderen, niet Moslims, ongelovigen: honden. Ik noem hoofdstuk 7, vers 176. Over Joden wordt gesproken als inferieure wezens. Ik kan de volgende vindplaatsen noemen: hoofdstuk 2 vers 65, hoofdstuk 5 vers 60, hoofdstuk 7 vers 166, hoofdstuk 8 vers 55, hoofdstuk 62 vers 5. Joden worden onder meer vergeleken met apen, varkens, de slechtste beesten en ezels. De rest van dit citaat is eigenlijk een citaat van Oriana Fallaci. Ik heb dat citaat er niet zelf op nageslagen en gekeken of het in de juiste context staat.

Blad 2 dagvaarding, tweede citaat over de fascistische Islam: Ik ben geen kenner van het fascisme. Over de vergelijking tussen de Koran en Mein Kampf: ik wijs op een boek van Graig Winn: 'The prophet of Doom' (Canada 2004). In dit boek, trekt Winn een rechtstreekse relatie tussen de Koran en Mein Kampf. Hij probeert aan te tonen dat er een relatie is tussen het gedachtegoed van de Koran Koran en dat van Mein Kampf. Het boek, 'The prophet of Doom', bevat controleerbare citaten. Ik zie dit boek als een alleenstaande studie. Er wordt wel gesproken van Islamofascisme. In Amerika wordt dit begrip vaker gebruikt, er wordt niet tegen geageerd als dit in de mond wordt genomen. Hieronder wordt verstaan, de Islamitische variant van het fascisme die zich richt op religieus gefundeerd geweld; overheersing van de Islam door middel van geweld. Of de Islam fascistische elementen in zich draagt? Geweld en anti-judaïsme. Ik wil nogmaals zeggen dat ik geen kenner ben van het fascisme. In de Koran is veel te vinden over een anti-Joodse opstelling. Ik wijs ook op een boekje van Sayyid Qutb, dat is een belangrijke, toonaangevende ideoloog. Dit boek heet 'Onze strijd tegen de Joden'. Het gaat over het polemiseren van Joden in het algemeen en Israël in het bijzonder. Ik heb het in Rotterdam op de kop getikt. Of dit boek oproept tot geweld tegen Joden? Dat kunt u ook in de Koran aantreffen. Met strijd wordt geweld bedoeld en niet een ideologische strijd. In de Islam is er veel haat tegen Joden. Mein Kampf is bijvoorbeeld in het Arabisch in de Arabische wereld, vrij te verkrijgen. Ik heb geen mening over het waarheidsgehalte van de zinsnede 'De Koran is een fascistisch boek'.

Feit 2 op de dagvaarding, blad 4, eerste citaat, een citaat van professor Israeli: Ik ken de werken van professor Israeli niet. Ik weet dat hij hoogleraar is aan de Hebrew University en hij heeft zich verdiept in Chinese geschiedenis. U vraagt mij of ik dit citaat onderschrijf. Er is

wel steeds meer Islam aanwezig in Europa: meer moskeen, meer halal-geslacht vlees. Er is dus wel sprake van een heel duidelijke groei van Islam in Europa. Het woord invasie, laat ik graag tot rekening van Israeli. Ik durf niks te zeggen over een demografische verandering. Ik hoor de rechter-commissaris zeggen dat een groei aan Islam losstaat van een groei aan Islamieten. Dat klopt. Ik durf mij niet uit te laten over demografische aangelegenheden. Of de Islam propaganda maakt? Ja. Of de Islam probeert te bekeren? Ja. Of men dat ook in Europa probeert? Ja.

Blad 4 dagvaarding, tweede citaat: 'Nederland als Islamitisch missieland': dit klopt, Nederland is een Islamitisch missieland. In de normatieve theorie is de hele wereld van Allah en moet de hele wereld onder heerschappij of suprematie van Allah komen. Nederland is dus niet het enige missieland. De Islam is een logische en consistente godsdienst, een consequente leer.

Blad 4, vierde citaat: 'De Islam is een gewelddadige religie': dit citaat klopt, omdat de Islam geen geweldloze religie is. Geweld moet wel religieus gelegitimeerd zijn. De aanslagen op de Twin Towers op 11 september 2001, werden religieus gelegitimeerd door de daders. Of het in elkaar rammen van homoseksuelen (blad 3, zevende citaat) ook religieus gelegitimeerd is? Volgens de Islam is homoseksualiteit een halsmisdrijf. Volgens de Sharia staat er straf op. Straf mag alleen worden uitgesproken door rechters. Ik citeer professor Peters uit zijn deskundigenbericht in de zaak tegen Khalil Al-Moumni: ook als de Sharia geen deel uitmaakt van de maatschappij, hebben de regels van de Sharia grote invloed op de opvattingen van de Moslims over goed en kwaad. In dit verband wijs ik op de boeken in de serie: 'De weg van de Moslim'. Dit is een richtinggevend werk, in het voorwoord staat dat het momenteel als één van de standaardwerken van Moslims wordt beschouwd. Deze boeken zijn vrij verkrijgbaar in Nederland. Hierin is een passage opgenomen dat een homo van de hoogste constructie in de buurt dient te worden afgeworpen. Of ik dit als een religieus boek beschouw? Ja.

Blad 3, onderaan: ik kan niets zeggen over een tsunami van een ons wezensvreemde cultuur. De rechter-commissaris vraagt mij of ik iets kan zeggen over blad 3, vierde citaat 'hun gedrag vloeit voort uit hun religie en cultuur': hier heb ik geen onderzoek naar gedaan.

De raadsman vraagt mij of ik in het algemeen iets kan zeggen over een relatie tussen agressief gedrag van Moslims en het gedachtegoed van de Koran. Hij houdt mij hoofdstuk 48, vers 29 voor: 'Mohammed is de gezant van God en zij die met hem zijn, zijn streng tegen de ongelovigen, maar onderling barmhartig'. Ik wijs in dit verband op het laatste citaat op blad 4: 'agressieve elementen': Hieraan kun je dit vers vastknopen. Je komt dit vers tegen in teksten die gaan over gewelddadig gedrag, met name door Jihadisten als legitimatie van hun Jihad (heilige oorlog). De vertaling van het vers dat u citeert, rept van 'streng'. Andere woorden zijn ook mogelijk: heftig of in het Engels wordt teruggegrepen op een uitleg uit de Middeleeuwen van Al-Jalalain: 'Rude' of 'Crude'. Ik wil in dit verband wel zeggen dat we moeten oppassen met directe relaties te leggen tussen Koranteksten en agressief gedrag.

De Koran wordt door Moslims nog steeds gelezen, het is zeker geen dode letter. Tijdens de Ramadan wordt de Koran meerdere keren gelezen. Het is nog steeds een leidraad voor de Moslim, althans het zou dat moeten zijn.

Blad 5, derde citaat. 'Dit boek zet aan tot haat en moord': heel letterlijk genomen klopt dit. Haat vanuit Allah jegens ongelovigen. Bijvoorbeeld dat zij zullen branden in de hel. De

Koran is een grote polemiek van Allah via Mohammed tegen allen die de Islam niet wensen aan te nemen. Er zijn dus veel haatdragende verzen. Ik heb 8 verzen geteld over moord. Een Islamitische geestelijke zou zeggen, ja dat staat wel in de Koran, maar misschien zitten er restricties aan. In deze verzen staat wel degelijk: 'dood hen'. Bijvoorbeeld boek 9 vers 5: het vers van het zwaard. Hier is veel om te doen. Hierin staat dat de ongelovigen dienen te worden gedood tenzij zij zich bekeren, dan dienen ze berouwvol tegemoet getreden te worden.

Blad 6, tweede citaat: 'Eurabië' dit woord komt voor in de titel van een boek van Bat Ye'or, een historica. Dit boek is uit 2005.

Blad 6, vierde citaat over de Donald Duck: als alle haatdragende verzen uit de Koran worden geschrapt, zou de Koran aanzienlijk kleiner zijn. Ik overhandig u een lijst van de 'Muslims against Sharia' te raadplegen op www.reformislam.org. Dit is een lijst van verzen die in hun ogen haat en discriminatie en verdeeldheid zaaien (aangehecht). Ik heb een steekproef uitgevoerd op deze citaten en die steekproef klopt.

Op vragen van de officier van justitie:
U vraagt mij of er sprake is van een Islamcultuur en naar de kenmerken hiervan. Dit is een lastige vraag. Als je de cultuur los ziet van het godsdienstige, spreek je bijvoorbeeld over een Egyptische of een Marokkaanse cultuur. De Islam kent geen scheiding tussen 'kerk' en 'staat'. Er is wel eens een beweging van secularisatie geweest, maar die werd tegengewerkt. Secularisme is nog steeds een scheldwoord in de Islamitische wereld. De Sharia schrijft voor dat er een kalief moet zijn die zowel wereldlijk als geestelijk leider is. Het kalifaat bestaat niet meer, maar er zijn groepen die het kalifaat weer terug willen. In de Islam vormen de geestelijke leiders het klankbord. De wereldlijke leiders bekleden hun positie bij gratie van de geestelijke leiders. De rechter-commissaris vraagt mij wie het nou voor het zeggen heeft. De raadsman geeft mij het voorbeeld uit Iran en vraagt mij of de president zonder toestemming van de Ayatollah de Holocaust zou mogen ontkennen. Nee. Een staat die volledig volgens de regels van de Islam wordt bestuurd, is totalitair te noemen. Voorbeelden zijn Iran en Saoudi Arabië. Er zijn weinig tot geen deelgebieden waarover de Islam niet iets zegt. Of de Islam een totalitair systeem is? Ja, nu ik dit zo nalees, zou ik liever willen zeggen: de Islam kent een totalitair systeem. In het Arabisch is dit 'shumuul al-Islaam': de alomvattendheid van de Islam.

Over de film Fitna (blad 7 ev.):
Ik heb de vertalingen van de verzen gelezen en die kloppen. Ik weet dat hier over te doen is geweest. Soera 8, vers 60: Ik weet dat in de Engelse officiële vertaling van de Koran door Yusuf Ali wel degelijk staat 'to strike terror'. Hiervoor zijn ook aanwijzingen te vinden in een online Koran project, www.al-quran.info. Soera 47, vers 4: dit is gewoon de vertaling van Kramers. Op blad 7, laatste alinea 'als Allah het ons toestaat – Allah is groot': ik herken hierin een Iraakse Imam die dit in 2003 zegt. Hij citeert hierin een uitspraak van Mohammed. Deze uitspraak is ook op internet te vinden. Ik overhandig u een uitdraai die ik vond via de site van de Universiteit van Zuid Californië.
Blad 7, tweede alinea: 'vernietig de ongelovigen – en laat er niet één over': dit is een verwensing waarmee een preek vaak eindigt. Ik heb veel fundamentalistische preken bestudeerd en aan het eind wordt doorgaans een verwensing uitgesproken in de trant van: 'oh Allah, zorg dat de Islam overwint en vernietig de vijand'. In die zin zijn deze preken consistent in hun verwensingen.

Op vragen van de raadsman over Fitna:
Het getoonde boek is de Koran. De heersende leer is dat de suprematie van de Islam wereldwijd wordt verspreid. Dat mag gewapenderhand, met de restricties en de regels die daar aan worden gesteld.
Blad 9, onderaan: wat in de El Tawheed moskee wordt gezegd over stenigen: dat klopt. Dit staat in de Sharia. In Iran en Saoudi Arabië gebeurt dit ook. De straffen liggen vast. Of de uitvoering van deze straffen ook gemeengoed is in de Arabische wereld? Nee; normatieve Islamieten zullen zeggen, 'helaas niet, de complete Sharia is niet overal ingevoerd'.
Blad 10, voorlaatste alinea: u vraagt mij of ik de stelling van Hans Jansen 'Je beledigt Islam al als je geen Moslim wordt' onderschrijf. In zijn boudheid ben ik het ermee eens.

Op vragen van de officier van justitie over Fitna:
U vraagt mij of de soera's compleet zijn geciteerd en in hun juiste context. Dat vind ik een lastige vraag. Soera 8, vers 60 gaat verder: 'als zij (de vijand) geneigd is tot vrede, accepteer dat'. In deze zin is dit vers dus niet volledig geciteerd, maar de Koran is een continuüm. Enkele verzen verder 8:65 bijvoorbeeld, gaat het weer over het aansporen van de gelovigen tot strijd. Zoals ik al zei is de Koran een polemiek. In 'The Al Qaeda reader' van Raymond Ibrahim (New York 2007) is te lezen dat de daders van de aanslagen van 11 september 2001 op exact dezelfde wijze dit vers hebben geciteerd, dus ook alleen het eerste gedeelte. Een ander voorbeeld: in vers 2:256 staat dat er in de godsdienst (Islam) geen dwang voorkomt. De Islam wil alles overheersend zijn en zegt in dit vers dat daartoe geen dwang mag worden gebruikt; er zijn ook schrijvers die enkele alinea's verderop weer over de Jihad beginnen. Een eenduidig antwoord is dus niet te geven. U kunt een andere deskundige bevragen en die zal het eerste gedeelte van soera 8, vers 60 los zien van terreur. Hoe ik het interpreteer? Dat kan ik niet. Ik zie dit vers niet los van de Koran of van de context waarin het vers wordt gebruikt. Ik wijs weer op het continuüm dat ik zojuist heb geschetst en mijn opmerking dat de Koran een polemiek is.

Gelezen, volhard, getekend;

X

Waarvan proces-verbaal.

griffier

rechter-commissaris

A.

CV (februari 2010)

drs Simon Rutger Admiraal (1951 Den Haag), arabist
(beëdigd vertaler Arabisch Arrondissementsrechtbank Amsterdam sinds 1987)

Studeerde 1974-1980 **Arabisch** (bijvakken **Turks/Perzisch**) aan de Universiteit van Amsterdam. Verbleef in 1977/1978 in Cairo op een uitwisselingsbeurs.

Werkte 1980-1987 als **sales manager Middle East** van de Amerikaanse educatieve uitgeversgroep Addison-Wesley. Reisde zeer frequent naar klanten in Turkije, Irak, Koeweit, Saudi Arabië, Libië en Egypte.

Werkte 1987-1995 als **programmacoördinator** voor bedrijfsgerichte opleidingen aan de Letteren faculteit van de Universiteit Leiden. Deze opleidingen vonden mede plaats aan de faculteit Bedrijfskunde van de Erasmus Universiteit Rotterdam. In het kader hiervan onderhield hij contacten met internationale bedrijven en de rijksoverheid, o.a. Buitenlandse Zaken en organiseerde hij bedrijfsbezoeken en stages voor de studenten Oosterse Talen.

Is sinds 1995 werkzaam als **freelancer** op verschillende terreinen, o.a. in de kunstwereld (klassieke muziek). Daarnaast actief als zelfstandig onderzoeker en commentator over de hedendaagse islam en de Arabische wereld. Heeft een aantal artikelen geschreven voor *de Volkskrant*.

Werkt sinds 2007 zelfstandig aan een promotieonderzoek over de Arabische preken en fatwa's van Khalil Al-Moumni, imam van de Nasr moskee in Rotterdam van 1992-2006. Deze Rotterdamse preken en fatwa's zijn uitgegeven in Casablanca, Marokko.

Vanaf 2009 is dit onderzoek ondergebracht aan de faculteit Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden bij prof. dr. mr. P. Cliteur, rechtsfilosoof, met als doel een zog. *buiten-promotie*. Onder zijn leiding wordt het onderzoek tevens verbreed naar denkbare posities vanuit de islam ten opzichte van onze democratische rechtsstaat. De standpunten van Al-Moumni zullen daarin één van de mogelijke posities vormen. Voorlopige titel van het proefschrift luidt: *Islamism, secular Rule of Law and the logic of radical indoctrination.*

Gehuwd, twee kinderen.
Woonplaats: Amsterdam

simonadmiraal@planet.nl

http://www.reformislam.org.

MUSLIMS AGAINST SHARIA

ISLAMIC REFORM MOVEMENT

Acknowledging Mistakes Accepting Responsibilities Moving Forward

6 5 votes
buzz up
ShareThis

The following verses promote divisiveness and religious hatred, bigotry and discrimination. They must be either removed from the Koran or declared outdated and invalid, and marked as such.

• 1.6: The path of those upon whom Thou hast bestowed favors. Not (the path) of those upon whom Thy wrath is brought down, nor of those who go astray.

• 2.6: Surely those who disbelieve, it being alike to them whether you warn them, or do not warn them, will not believe.
• 2.7: Allah has set a seal upon their hearts and upon their hearing and there is a covering over their eyes, and there is a great punishment for them.
• 2.8: And there are some people who say: We believe in Allah and the last day; and they are not at all believers.
• 2.9: They desire to deceive Allah and those who believe, and they deceive only themselves and they do not perceive.
• 2.10: There is a disease in their hearts, so Allah added to their disease and they shall have a painful chastisement because they lie.
• 2.11: And when it is said to them, Do not make mischief in the land, they say: We are but peace-makers.
• 2.12: Now surely they themselves are the mischief makers, but they do not perceive.
• 2.13: And when it is said to them: Believe as the people believe they say: Shall we believe as the fools believe? Now surely they themselves are the fools, but they do not know.
• 2.14: And when they meet those who believe, they say: We believe; and when they are alone with their Shaitans, they say: Surely we are with you, we were only mocking.
• 2.15: Allah shall pay them back their mockery, and He leaves them alone in their inordinacy, blindly wandering on.
• 2.16: These are they who buy error for the right direction, so their bargain shall bring no gain, nor are they the followers of the right direction.
• 2.17: Their parable is like the parable of one who kindled a fire but when it had illumined all around him, Allah took away their light, and left them in utter darkness -- they do not see.
• 2.18: Deaf, dumb (and) blind, so they will not turn back.
• 2.19: Or like abundant rain from the cloud in which is utter darkness and thunder and lightning: they put their fingers into their ears because of the thunder peal, for fear of death, and Allah encompasses the unbelievers.
• 2.24: But if you do (it) not and never shall you do (it), then be on your guard against the fire of which men and stones are the fuel; it is prepared for the unbelievers.
• 2.34: And when We said to the angels: Make obeisance to Adam they did obeisance, but Ibiis (did it not). He refused and he was proud, and he was one of the unbelievers.
• 2.39: And (as to) those who disbelieve in and reject My communications, they are the inmates of the fire, in it they shall abide.
• 2.85: Yet you it is who slay your people and turn a party from among you out of their homes, backing each other up against them unlawfully and exceeding the limits; and if they should come to you, as captives you would ransom them -- while their very turning out was unlawful for you. Do you then believe in a part of the Book and disbelieve in the other? What then is the re ward of such among you as do this but disgrace in the life of this world, and on the day of resurrection they shall be sent back to the most grievous chastisement, and Allah is not at all heedless of what you do.
• 2.88: And they say: Our hearts are covered. Nay, Allah has cursed them on account of their unbelief; so little it is that they believe.
• 2.89: And when there came to them a Book from Allah verifying that which they have, and aforetime they used to pray for victory against those who disbelieve, but when there came to them (Prophet) that which they did not recognize, they disbelieved in him; so Allah's curse is on the unbelievers.
• 2.90: Evil is that for which they have sold their souls that they should deny what Allah has revealed, out of envy that Allah should send down of His grace on whomsoever of His servants He pleases; so they have made themselves deserving of wrath upon wrath, and there is a disgraceful punishment for the unbelievers.
• 2.93: And when We made a covenant with you and raised the mountain over you: Take hold of what We have given you with firmness and be obedient. They said: We hear and disobey. And they were made to imbibe (the love of) the calf into their hearts on account of their unbelief Say: Evil is that which your belief bids you if you are believers.
• 2.96: And you will most certainly find them the greediest of men for life (greedier) than even those who are polytheists; every one of them loves that he should be granted a life of a thousand years, and his being granted a long life will in no way remove him further off from the chastisement, and Allah sees what they
• 2.98: Whoever is the enemy of Allah and His angels and His apostles and Jibreel and Meekaeel, so surely Allah is the enemy of the unbelievers.
• 2.99: And certainly We have revealed to you clear communications and none disbelieve in them except the transgressors.
• 2.100: What! whenever they make a covenant, a party of them cast it aside? Nay, most of them do not believe.
• 2.101: And when there came to them an Apostle from Allah verifying that which they have, a party of those who were given the Book threw the Book of Allah behind their backs as if they knew nothing.
• 2.102: And they followed what the Shaitans chanted of sorcery in the reign of Sulaiman, and Sulaiman was not an unbeliever, but the Shaitans disbelieved, they taught men sorcery and that was sent down to the two angels at Babel, Harut and Marut, yet these two taught no man until they had said, Surely we are only a trial, therefore do not be a disbeliever. Even then men learned from these two, magic by which they might cause a separation between a man and his wife; and they cannot hurt with it any one except with Allah's permission, and they learned what harmed them and did not profit them, and certainly they know that he who bought it should have no share of good in the hereafter and evil was the price for which they sold their souls, had they but known this.
• 2.103: And if they had believed and guarded themselves (against evil), reward from Allah would certainly have been better; had they but known (this).
• 2.104: O you who believe! do not say Raina and say Unzurna and listen, and for the unbelievers there is a painful chastisement.
• 2.105: Those who disbelieve from among the followers of the Book do not like, nor do the polytheists, that the good should be sent down to you from your Lord, and Allah chooses especially whom He pleases for His mercy, and Allah is the Lord of mighty grace.
• 2.106: Whatever communications We abrogate or cause to be forgotten, We bring one better than it or like it. Do you not

Translate into:
Albanian
Arabic
Bulgarian
Catalan
Chinese Simplified
Chinese Traditional
Croatian
Czech
Danish
Dutch
Sommige pagina's zijn door iemand vertaald; gebruik dan de lange navigatiebalk (midden boven de pagina)
Estonian
Farsi
Filipino
Finnish
French
Certaines pages sont traduites en Français par l'homme; s'il vous plaît utiliser la barre de navigation inférieure
Galician
German
Greek
Hebrew
Hindi
Hungarian
Indonesian
Italian
Japanese
Korean
Latvian
Lithuanian
Maltese
Norwegian

know that Allah has power over all things?

• 2.109: Many of the followers of the Book wish that they could turn you back into unbelievers after your faith, out of envy from themselves, (even) after the truth has become manifest to them; but pardon and forgive, so that Allah should bring about His command; surely Allah has power over all things.

• 2.113: And the Jews say: The Christians do not follow anything (good) and the Christians say: The Jews do not follow anything (good) while they recite the (same) Book. Even thus say those who have no knowledge, like to what they say; so Allah shall judge between them on the day of resurrection in what they differ.

• 2.114: And who is more unjust than he who prevents (men) from the masjids of Allah, that His name should be remembered in them, and strives to ruin them? (As for) these, it was not proper for them that they should have entered them except in fear; they shall meet with disgrace in this world, and they shall have great chastisement in the hereafter.

• 2.120: And the Jews will not be pleased with you, nor the Christians until you follow their religion. Say: Surely Allah's guidance, that is the (true) guidance. And if you follow their desires after the knowledge that has come to you, you shall have no guardian from Allah, nor any helper.

• 2.135: And they say: Be Jews or Christians, you will be on the right course. Say: Nay! (we follow) the religion of Ibrahim, the Hanif, and he was not one of the polytheists.

• 2.140: Nay! do you say that Ibrahim and Ismail and Yaqoub and the tribes were Jews or Christians? Say: Are you better knowing or Allah? And who is more unjust than he who conceals a testimony that he has from Allah? And Allah is not at all heedless of what you do.

• 2.161: Surely those who disbelieve and die while they are disbelievers, these it is on whom is the curse of Allah and the angels and men all;

• 2.162: Abiding in it; their chastisement shall not be lightened nor shall they be given respite.

• 2.178: O you who believe! retaliation is prescribed for you in the matter of the slain, the free for the free, and the slave for the slave, and the female for the female, but if any remission is made to any one by his (aggrieved) brother, then prosecution (for the bloodwit) should be made according to usage, and payment should be made to him in a good manner; this is an alleviation from your Lord and a mercy; so whoever exceeds the limit after this he shall have a painful chastisement.

• 2.191: And kill them wherever you find them, and drive them out from whence they drove you out, and persecution is severer than slaughter, and do not fight with them at the Sacred Mosque until they fight with you in it, but if they do fight you, then slay them; such is the recompense of the unbelievers.

• 2.193: And fight with them until there is no persecution, and religion should be only for Allah, but if they desist, then there should be no hostility except against the oppressors.

• 2.216: Fighting is enjoined on you, and his an object of dislike to you; and it may be that you dislike a thing while it is good for you, and it may be that you love a thing while it is evil for you, and Allah knows, while you do not know.

• 2.217: They ask you concerning the sacred month about fighting in it. Say: Fighting in it is a grave matter, and hindering (men) from Allah's way and denying Him, and (hindering men from) the Sacred Mosque and turning its people out of it, are still graver with Allah, and persecution is graver than slaughter; and they will not cease fighting with you until they turn you back from your religion, if they can; and whoever of you turns back from his religion, then he dies while an unbeliever these it is whose works shall go for nothing in this world and the hereafter, and they are the inmates of the fire; therein they shall abide.

• 2.221: And do not marry the idolatresses until they believe, and certainly a believing maid is better than an idolatress woman, even though she should please you; and do not give (believing women) in marriage to idolaters until they believe, and certainly a believing servant is better than an idolater, even though he should please you; these invite to the fire, and Allah invites to the garden and to forgiveness by His will, and makes clear His communications to men, that they may be mindful.

• 2.222: And they ask you about menstruation. Say: It is a discomfort; therefore keep aloof from the women during the menstrual discharge and do not go near them until they have become clean; then when they have cleansed themselves, go in to them as Allah has commanded you; surely Allah loves those who turn much (to Him), and He loves those who purify themselves.

• 2.223: Your wives are a tilth for you, so go into your tilth when you like, and do good beforehand for yourselves, and be careful (of your duty) to Allah, and know that you will meet Him, and give good news to the believers.

• 2.228: And the divorced women should keep themselves in waiting for three courses; and it is not lawful for them that they should conceal what Allah has created in their wombs, if they believe in Allah and the last day; and their husbands have a better right to take them back in the meanwhile if they wish for reconciliation; and they have rights similar to those against them in a just manner, and the men are a degree above them, and Allah is Mighty, Wise.

• 2.229: Divorce may be (pronounced) twice, then keep (them) in good fellowship or let (them) go with kindness; and it is not lawful for you to take any part of what you have given them, unless both fear that they cannot keep within the limits of Allah; then if you fear that they cannot keep within the limits of Allah, there is no blame on them for what she gives up to become free thereby. These are the limits of Allah, so do not exceed them and whoever exceeds the limits of Allah these it is that are the unjust.

• 2.230: So if he divorces her she shall not be lawful to him afterwards until she marries another husband; then if he divorces her there is no blame on them both if they return to each other (by marriage), if they think that they can keep within the limits of Allah, and these are the limits of Allah which He makes clear for a people who know.

• 2.231: And when you divorce women and they reach their prescribed time, then either retain them in good fellowship or set them free with liberality, and do not retain them for injury, so that you exceed the limits, and whoever does this, he indeed is unjust to his own soul; and do not take Allah's communications for a mockery, and remember the favor of Allah upon you, and that which He has revealed to you of the Book and the Wisdom, admonishing you thereby; and be careful (of your duty to) Allah, and know that Allah is the Knower of all things.

• 2.232: And when you have divorced women and they have ended -- their term (of waiting), then do not prevent them from marrying their husbands when they agree among themselves in a lawful manner; with this is admonished he among you who believes in Allah and the last day, this is more profitable and purer for you; and Allah knows while you do not know.

• 2.233: And the mothers should suckle their children for two whole years for him who desires to make complete the time of suckling; and their maintenance and their clothing must be -- borne by the father according to usage; no soul shall have imposed upon it a duty but to the extent of its capacity; neither shall a mother be made to suffer harm on account of her child, nor a father on account of his child, and a similar duty (devolves) on the (father's) heir, but if both desire weaning by mutual consent and counsel, there is no blame on them, and if you wish to engage a wet-nurse for your children, there is no blame on you so long as you pay what you promised for according to usage; and be careful of (your duty to) Allah and know that Allah sees what you do.

• 2.234: And (as for) those of you who die and leave wives behind, they should keep themselves in waiting for four months and ten days; then when they have fully attained their term, there is no blame on you for what they do for themselves in a lawful manner; and Allah is aware of what you do.

• 2.254: O you who believe! spend out of what We have given you before the day comes in which there is no bargaining, neither any friendship nor intercession, and the unbelievers they are the unjust.

• 2.257: Allah is the guardian of those who believe. He brings them out of the darkness into the light; and (as to) those who disbelieve, their guardians are Shaitans who take them out of the light into the darkness; they are the inmates of the fire, in it they shall abide.

• 2.258: Have you not considered him (Namrud) who disputed with Ibrahim about his Lord, because Allah had given him the kingdom? When Ibrahim said: My Lord is He who gives life and causes to die, he said: I give life and cause death. Ibrahim

Polish
Portuguese
Romanian
Russian
Некоторые Русские страницы переведены плохо; пожалуйста воспользуйтесь нашими печатными навигами
Serbian
Slovak
Slovenian
Spanish
Swedish
Thai
Turkish
Ukrainian
Vietnamese

Future translations:
Afrikaans
Azerbaijani
Bengali
Bihari
Bosnian
Breton
Corsican
Georgian
Kurdish
Kyrgyz
Malay
Malayalam
Pushto
Punjabi
Shona
Sinhalese
Sundanese
Swahili
Tajik
Tamil
Turkmen
Urdu
Uzbek

Recent Visitors

46,253

said: So surely Allah causes the sun to rise from the east, then make it rise from the west; thus he who disbelieved was confounded; and Allah does not guide aright the unjust people.

• 2.264: O you who believe! do not make your charity worthless by reproach and injury, like him who spends his property to be seen of men and does not believe in Allah and the last day; so his parable is as the parable of a smooth rock with earth upon it, then a heavy rain falls upon it, so it leaves it bare; they shall not be able to gain anything of what they have earned; and Allah does not guide the unbelieving people.

• 2.282: O you who believe! when you deal with each other in contracting a debt for a fixed time, then write it down; and let a scribe write it down between you with fairness; and the scribe should not refuse to write as Allah has taught him, so he should write; and let him who owes the debt dictate, and he should be careful of (his duty to) Allah, his Lord, and not diminish anything from it; but if he who owes the debt is unsound in understanding, or weak, or (if) he is not able to dictate himself, let his guardian dictate with fairness; and call in to witness from among your men two witnesses; but if there are not two men, then one man and two women from among those whom you choose to be witnesses, so that if one of the two errs, the second of the two may remind the other; and the witnesses should not refuse when they are summoned; and be not averse to writing it (whether it is) small or large, with the time of its falling due; this is more equitable in the sight of Allah and assures greater accuracy in testimony, and the nearest (way) that you may not entertain doubts (afterwards), except when it is ready merchandise which you give and take among yourselves from hand to hand, then there is no blame on you in not writing it down; and have witnesses when you barter with one another, and let no harm be done to the scribe or to the witness; and if you do (it) then surely it will be a transgression in you, and be careful of (your duty) to Allah, Allah teaches you, and Allah knows all things.

• 2.286: Allah does not impose upon any soul a duty but to the extent of its ability; for it is (the benefit of) what it has earned and upon it (the evil of) what it has wrought: Our Lord! do not punish us if we forget or make a mistake; Our Lord! do not lay on us a burden as Thou didst lay on those before us, Our Lord do not impose upon us that which we have not the strength to bear; and pardon us and grant us protection and have mercy on us, Thou art our Patron, so help us against the unbelieving people.

• 3.4: Surely they who disbelieve in the communications of Allah they shall have a severe chastisement; and Allah is Mighty, the Lord of retribution.

• 3.10: (As for) those who disbelieve, surely neither their wealth nor their children shall avail them in the least against Allah, and these it is who are the fuel of the fire.

• 3.11: Like the striving of the people of Firon and those before them; they rejected Our communications, so Allah destroyed them on account of their faults; and Allah is severe in requiting (evil).

• 3.12: Say to those who disbelieve: You shall be vanquished, and driven together to hell; and evil is the resting-place.

• 3.13: Indeed there was a sign for you in the two hosts (which) met together in encounter; one party fighting in the way of Allah and the other unbelieving, whom they saw twice as many as themselves with the sight of the eye and Allah strengthens with His aid whom He pleases; most surely there is a lesson in this for those who have sight.

• 3.19: Surely the (true) religion with Allah is Islam, and those to whom the Book had been given did not show opposition but after knowledge had come to them, out of envy among themselves; and whoever disbelieves in the communications of Allah then surely Allah is quick in reckoning.

• 3.21: Surely (as for) those who disbelieve in the communications of Allah and slay the prophets unjustly and slay those among men who enjoin justice, announce to them a painful chastisement.

• 3.22: Those are they whose works shall become null in this world as well as the hereafter, and they shall have no helpers.

• 3.23: Have you not considered those (Jews) who are given a portion of the Book? They are invited to the Book of Allah that it might decide between them, then a part of them turn back and they withdraw.

• 3.24: This is because they say: The fire shall not touch us but for a few days; and what they have forged deceives them in the matter of their religion.

• 3.25: Then how will it be when We shall gather them together on a day about which there is no doubt, and every soul shall be fully paid what it has earned, and they shall not be dealt with unjustly?

• 3.28: Let not the believers take the unbelievers for friends rather than believers; and whoever does this, he shall have nothing of (the guardianship of) Allah, but you should guard yourselves against them, guarding carefully; and Allah makes you cautious of (retribution from) Himself; and to Allah is the eventual coming.

• 3.32: Say: Obey Allah and the Apostle; but if they turn back, then surely Allah does not love the unbelievers.

• 3.56: Then as to those who disbelieve, I will chastise them with severe chastisement in this world and the hereafter, and they shall have no helpers.

• 3.57: And as to those who believe and do good deeds, He will pay them fully their rewards; and Allah does not love the unjust.

• 3.85: And whoever desires a religion other than Islam, it shall not be accepted from him, and in the hereafter he shall be one of the losers.

• 3.86: How shall Allah guide a people who disbelieved after their believing and (after) they had borne witness that the Apostle was true and clear arguments had come to them; and Allah does not guide the unjust people.

• 3.87: (As for) these, their reward is that upon them is the curse of Allah and the angels and of men, all together.

• 3.88: Abiding in it; their chastisement shall not be lightened nor shall they be respited.

• 3.89: Except those who repent after that and amend, then surely Allah is Forgiving, Merciful.

• 3.90: Surely, those who disbelieve after their believing, then increase in unbelief, their repentance shall not be accepted, and these are they that go astray.

• 3.91: Surely, those who disbelieve and die while they are unbelievers, the earth full of gold shall not be accepted from one of them, though he should offer to ransom himself with it, these it is who shall have a painful chastisement, and they shall have no helpers.

• 3.99: Say: O followers of the Book! why do you hinder him who believes from the way of Allah? You seek (to make) it crooked, while you are witness, and Allah is not heedless of what you do.

• 3.100: O you who believe! if you obey a party from among those who have been given the Book, they will turn you back as unbelievers after you have believed.

• 3.106: On the day when (some) faces shall turn white and (some) faces shall turn black; then as to those whose faces turn black: Did you disbelieve after your believing? Taste therefore the chastisement because you disbelieved.

• 3.110: You are the best of the nations raised up for (the benefit of) men; you enjoin what is right and forbid the wrong and believe in Allah; and if the followers of the Book had believed it would have been better for them; of them (some) are believers and most of them are transgressors.

• 3.111: They shall by no means harm you but with a slight evil; and if they fight with you they shall turn (their) backs to you, then shall they not be helped.

• 3.112: Abasement is made to cleave to them wherever they are found, except under a covenant with Allah and a covenant with men, and they have become deserving of wrath from Allah, and humiliation is made to cleave to them; this is because they disbelieved in the communications of Allah and slew the prophets unjustly; this is because they disobeyed and exceeded the limits.

• 3.116: (As for) those who disbelieve, surely neither their wealth nor their children shall avail them in the least against Allah; and these are the inmates of the fire; therein they shall abide.

• 3.127: That He may cut off a portion from among those who disbelieve, or abase them so that they should return disappointed of attaining what they desired.
• 3.131: And guard yourselves against the fire, which has been prepared for the unbelievers.
• 3.140: If a wound has afflicted you (at Ohud), a wound like it has also afflicted the (unbelieving) people; and We bring these days to men by turns, and that Allah may know those who believe and take witnesses from among you; and Allah does not love the unjust.
• 3.141: And that He may purge those who believe and deprive the unbelievers of blessings.
• 3.147: And their saying was no other than that they said: Our Lord! forgive us our faults and our extravagance in our affair and make firm our feet and help us against the unbelieving people.
• 3.149: O you who believe! if you obey those who disbelieve they will turn you back upon your heels, so you will turn back losers.
• 3.151: We will cast terror into the hearts of those who disbelieve, because they set up with Allah that for which He has sent down no authority, and their abode is the fire, and evil is the abode of the unjust.
• 3.156: O you who believe! be not like those who disbelieve and say of their brethren when they travel in the earth or engage in fighting: Had they been with us, they would not have died and they would not have been slain; so Allah makes this to be an intense regret in their hearts; and Allah gives life and causes death and Allah sees what you do.
• 3.167: And that He might know the hypocrites; and it was said to them: Come, fight in Allah's way, or defend yourselves. They said: If we knew fighting, we would certainly have followed you. They were on that day much nearer to unbelief than to belief. They say with their mouths what is not in their hearts, and Allah best knows what they conceal.
• 3.176: And let not those grieve you who fall into unbelief hastily; surely they can do no harm to Allah at all; Allah intends that He should not give them any portion in the hereafter, and they shall have a grievous chastisement.
• 3.177: Surely those who have bought unbelief at the price of faith shall do no harm at all to Allah, and they shall have a painful chastisement.
• 3.178: And let not those who disbelieve think that Our granting them respite is better for their souls; We grant them respite only that they may add to their sins; and they shall have a disgraceful chastisement.
• 3.196: Let it not deceive you that those who disbelieve go to and fro in the cities fearlessly.
• 3.197: A brief enjoyment! then their abode is hell, and evil is the resting-place.

• 4.3: And if you fear that you cannot act equitably towards orphans, then marry such women as seem good to you, two and three and four; but if you fear that you will not do justice (between them), then (marry) only one or what your right hands possess; this is more proper, that you may not deviate from the right course.
• 4.11: Allah enjoins you concerning your children: The male shall have the equal of the portion of two females; then if they are more than two females, they shall have two-thirds of what the deceased has left, and if there is one, she shall have the half; and as for his parents, each of them shall have the sixth of what he has left if he has a child, but if he has no child and (only) his two parents inherit him, then his mother shall have the third; but if he has brothers, then his mother shall have the sixth after (the payment of) a bequest he may have bequeathed or a debt; your parents and your children, you know not which of them is the nearer to you in usefulness; this is an ordinance from Allah: Surely Allah is Knowing, Wise.
• 4.12: And you shall have half of what your wives leave if they have no child, but if they have a child, then you shall have a fourth of what they leave after (payment of) any bequest they may have bequeathed or a debt; and they shall have the fourth of what you leave if you have no child, but if you have a child then they shall have the eighth of what you leave after (payment of) a bequest you may have bequeathed or a debt; and if a man or a woman leaves property to be inherited by neither parents nor offspring, and he (or she) has a brother or a sister, then each of them two shall have the sixth, but if they are more than that, they shall be sharers in the third after (payment of) any bequest that may have been bequeathed or a debt that does not harm (others); this is an ordinance from Allah: and Allah is Knowing, Forbearing.
• 4.14: And whoever disobeys Allah and His Apostle and goes beyond His limits, He will cause him to enter fire to abide in it, and he shall have an abasing chastisement.
• 4.15: And as for those who are guilty of an indecency from among your women, call to witnesses against them four (witnesses) from among you; then if they bear witness confine them to the houses until death takes them away or Allah opens some way for them.
• 4.16: And as for the two who are guilty of indecency from among you, give them both a punishment; then if they repent and amend, turn aside from them; surely Allah is Oft-returning (to mercy), the Merciful.
• 4.18: And repentance is not for those who go on doing evil deeds, until when death comes to one of them, he says: Surely now I repent; nor (for) those who die while they are unbelievers. These are they for whom We have prepared a painful chastisement.
• 4.24: And all married women except those whom your right hands possess (this is) Allah's ordinance to you, and lawful for you are (all women) besides those, provided that you seek (them) with your property, taking (them) in marriage not committing fornication. Then as to those whom you profit by, give them their dowries as appointed; and there is no blame on you about what you mutually agree after what is appointed; surely Allah is Knowing, Wise.
• 4.25: And whoever among you has not within his power ampleness of means to marry free believing women, then (he may marry) of those whom your right hands possess from among your believing maidens; and Allah knows best your faith: you are (sprung) the one from the other; so marry them with the permission of their masters, and give them their dowries justly, they being chaste, not fornicating, nor receiving paramours; and when they are taken in marriage, then if they are guilty of indecency, they shall suffer half the punishment which is (inflicted) upon free women. This is for him among you who fears falling into evil; and that you abstain is better for you, and Allah is Forgiving, Merciful.
• 4.34: Men are the maintainers of women because Allah has made some of them to excel others and because they spend out of their property; the good women are therefore obedient, guarding the unseen as Allah has guarded; and (as to) those on whose part you fear desertion, admonish them, and leave them alone in the sleeping-places and beat them; then if they obey you, do not seek a way against them; surely Allah is High, Great.
• 4.37: Those who are niggardly and bid people to be niggardly and hide what Allah has given them out of His grace; and We have prepared for the unbelievers a disgraceful chastisement.
• 4.42: On that day will those who disbelieve and disobey the Apostle desire that the earth were leveled with them, and they shall not hide any word from Allah.
• 4.43: O you who believe! do not go near prayer when you are intoxicated until you know (well) what you say, nor when you are under an obligation to perform a bath unless (you are) traveling on the road until you have washed yourselves; and if you are sick, or on a journey, or one of you come from the privy or you have touched the women, and you cannot find water, betake yourselves to pure earth, then wipe your faces and your hands, surely Allah is Pardoning, Forgiving.
• 4.46: Of those who are Jews (there are those who) alter words from their places and say: We have heard and we disobey and: Hear, may you not be made to hear! and: Raina, distorting (the word) with their tongues and taunting about religion; and if they had said (instead): We have heard and we obey, and hearken, and Unzurna it would have been better for them and more upright; but Allah has cursed them on account of their unbelief, so they do not believe but a little.
• 4.47: O you who have been given the Book! believe that which We have revealed, verifying what you have, before We alter faces then turn them on their backs, or curse them as We cursed the violators of the Sabbath, and the command of Allah shall be executed.
• 4.48: Surely Allah does not forgive that anything should be associated with Him, and forgives what is besides that to

whomsoever He pleases; and whoever associates anything with Allah, he devises indeed a great sin.
• 4.49: Have you not considered those who attribute purity to themselves? Nay, Allah purifies whom He pleases; and they shall not be wronged the husk of a date stone.
• 4.50: See how they forge the lie against Allah, and this is sufficient as a manifest sin.
• 4.51: Have you not seen those to whom a portion of the Book has been given? They believe in idols and false deities and say of those who disbelieve: These are better guided in the path than those who believe.
• 4.52: Those are they whom Allah has cursed, and whomever Allah curses you shall not find any helper for him.
• 4.55: So of them is he who believes in him, and of them is he who turns away from him, and hell is sufficient to burn.
• 4.56: (As for) those who disbelieve in Our communications, We shall make them enter fire; so oft as their skins are thoroughly burned, We will change them for other skins, that they may taste the chastisement; surely Allah is Mighty, Wise.
• 4.61: And when it is said to them: Come to what Allah has revealed and to the Apostle, you will see the hypocrites turning away from you with (utter) aversion.
• 4.74: Therefore let those fight in the way of Allah, who sell this world's life for the hereafter; and whoever fights in the way of Allah, then be he slain or be he victorious, We shall grant him a mighty reward.
• 4.76: Those who believe fight in the way of Allah, and those who disbelieve fight in the way of the Shaitan. Fight therefore against the friends of the Shaitan; surely the strategy of the Shaitan is weak.
• 4.82: Do they not then meditate on the Koran? And if it were from any other than Allah, they would have found in it many a discrepancy.
• 4.83: And when there comes to them news of security or fear they spread it abroad; and if they had referred it to the Apostle and to those in authority among them, those among them who can search out the knowledge of it would have known it, and were it not for the grace of Allah upon you and His mercy, you would have certainly followed the Shaitan save a few
• 4.84: Fight then in Allah's way; this is not imposed on you except in relation to yourself, and rouse the believers to ardor maybe Allah will restrain the fighting of those who disbelieve and Allah is strongest in prowess and strongest to give an exemplary punishment.
• 4.88: What is the matter with you, then, that you have become two parties about the hypocrites, while Allah has made them return (to unbelief) for what they have earned? Do you wish to guide him whom Allah has caused to err? And whomsoever Allah causes to err, you shall by no means find a way for him.
• 4.89: They desire that you should disbelieve as they have disbelieved, so that you might be (all) alike; therefore take not from among them friends until they fly (their homes) in Allah's way; but if they turn back, then seize them and kill them wherever you find them, and take not from among them a friend or a helper.
• 4.91: You will find others who desire that they should be safe from you and secure from their own people; as often as they are sent back to the mischief they get thrown into it headlong; therefore if they do not withdraw from you, and (do not) offer you peace and restrain their hands, then seize them and kill them wherever you find them; and against these We have given you a clear authority.
• 4.101: And when you journey in the earth, there is no blame on you if you shorten the prayer, if you fear that those who disbelieve will cause you distress, surely the unbelievers are your open enemy.
• 4.102: And when you are among them and keep up the prayer for them, let a party of them stand up with you, and let them take their arms; then when they have prostrated themselves let them go to your rear, and let another party who have not prayed come forward and pray with you, and let them take their precautions and their arms; (for) those who disbelieve desire that you may be careless of your arms and your luggage, so that they may then turn upon you with a sudden united attack, and there is no blame on you, if you are annoyed with rain or if you are sick, that you lay down your arms, and take your precautions; surely Allah has prepared a disgraceful chastisement for the unbelievers.
• 4.137: Surely (as for) those who believe then disbelieve, again believe and again disbelieve, then increase in disbelief, Allah will not forgive them nor guide them in the (right) path.
• 4.138: Announce to the hypocrites that they shall have a painful chastisement:
• 4.139: Those who take the unbelievers for guardians rather than believers. Do they seek honor from them? Then surely all honor is for Allah.
• 4.140: And indeed He has revealed to you in the Book that when you hear Allah's communications disbelieved in and mocked at do not sit with them until they enter into some other discourse; surely then you would be like them; surely Allah will gather together the hypocrites and the unbelievers all in hell,
• 4.141: Those who wait for (some misfortune to befall) you then if you have a victory from Allah they say: Were we not with you? And if there IS a chance for the unbelievers, they say: Did we not acquire the mastery over you and defend you from the believers? So Allah shall judge between you on the day of resurrection, and Allah will by no means give the unbelievers a way against the believers.
• 4.142: Surely the hypocrites strive to deceive Allah, and He shall requite their deceit to them, and when they stand up to prayer they stand up sluggishly; they do it only to be seen of men and do not remember Allah save a little.
• 4.144: O you who believe! do not take the unbelievers for friends rather than the believers; do you desire that you should give to Allah a manifest proof against yourselves?
• 4.145: Surely the hypocrites are in the lowest stage of the fire and you shall not find a helper for them.
• 4.150: Surely those who disbelieve in Allah and His apostles and (those who) desire to make a distinction between Allah and His apostles and say: We believe in some and disbelieve in others, and desire to take a course between (this and) that.
• 4.151: These it is that are truly unbelievers, and We have prepared for the unbelievers a disgraceful chastisement.
• 4.155: Therefore, for their breaking their covenant and their disbelief in the communications of Allah and their killing the prophets wrongfully and their saying: Our hearts are covered; nay! Allah set a seal upon them owing to their unbelief, so they shall not believe except a few.
• 4.157: And their saying: Surely we have killed the Messiah, Isa son of Marium, the apostle of Allah; and they did not kill him nor did they crucify him, but it appeared to them so (like Isa) and most surely those who differ therein are only in a doubt about it; they have no knowledge respecting it, but only follow a conjecture, and they killed him not for sure.
• 4.160: Wherefore for the iniquity of those who are Jews did We disallow to them the good things which had been made lawful for them and for their hindering many (people) from Allah's way.
• 4.161: And their taking usury though indeed they were forbidden it and their devouring the property of people falsely, and We have prepared for the unbelievers from among them a painful chastisement.
• 4.167: Surely (as for) those who disbelieve and hinder (men) from Allah's way, they indeed have strayed off into a remote
• 4.168: Surely (as for) those who disbelieve and act unjustly Allah will not forgive them nor guide them to a path
• 4.169: Except the path of hell, to abide in it for ever, and this is easy to Allah.
• 4.171: O followers of the Book! do not exceed the limits in your religion, and do not speak (lies) against Allah, but (speak) the truth; the Messiah, Isa son of Marium is only an apostle of Allah and His Word which He communicated to Marium and a spirit from Him; believe therefore in Allah and His apostles, and say not, Three. Desist, it is better for you; Allah is only one God; far be it from His glory that He should have a son, whatever is in the heavens and whatever is in the earth is His, and Allah is sufficient for a Protector.
• 4.176: They ask you for a decision of the law. Say: Allah gives you a decision concerning the person who has neither parents nor offspring; if a man dies (and) he has no son and he has a sister, she shall have half of what he leaves, and he shall be her heir she has no son; but if there be two (sisters), they shall have two-thirds of what he leaves; and if there are brethren, men and women, then the male shall have the like of the portion of two females; Allah makes clear to you, lest you err; and Allah

knows all things.

• 5.12: And certainly Allah made a covenant with the children of Israel, and We raised up among them twelve chieftains; and Allah said: Surely I am with you; if you keep up prayer and pay the poor-rate and believe in My apostles and assist them and offer to Allah a goodly gift, I will most certainly cover your evil deeds, and I will most certainly cause you to enter into gardens beneath which rivers flow, but whoever disbelieves from among you after that, he indeed shall lose the right way.
• 5.13: But on account of their breaking their covenant We cursed them and made their hearts hard; they altered the words from their places and they neglected a portion of what they were reminded of; and you shall always discover treachery in them excepting a few of them; so pardon them and turn away; surely Allah loves those who do good (to others).
• 5.17: Certainly they disbelieve who say: Surely, Allah -- He is the Messiah, son of Mariam. Say: Who then could control anything as against Allah when He wished to destroy the Messiah son of Mariam and his mother and all those on the earth? And Allah's is the kingdom of the heavens and the earth and what is between them; He creates what He pleases; and Allah has power over all things,
• 5.18: And the Jews and the Christians say: We are the sons of Allah and His beloved ones. Say: Why does He then chastise you for your faults? Nay, you are mortals from among those whom He has created, He forgives whom He pleases and chastises whom He pleases; and Allah's is the kingdom of the heavens and the earth and what is between them, and to Him is the eventual coming.
• 5.33: The punishment of those who wage war against Allah and His apostle and strive to make mischief in the land is only this, that they should be murdered or crucified or their hands and their feet should be cut off on opposite sides or they should be imprisoned; this shall be as a disgrace for them in this world, and in the hereafter they shall have a grievous chastisement.
• 5.36: Surely (as for) those who disbelieve, even if they had what is in the earth, all of it, and the like of it with it, that they might ransom themselves with it from the punishment of the day of resurrection, it shall not be accepted from them, and they shall have a painful punishment.
• 5.37: They would desire to go forth from the fire, and they shall not go forth from it, and they shall have a lasting punishment.
• 5.38: And (as for) the man who steals and the woman who steals, cut off their hands as a punishment for what they have earned, an exemplary punishment from Allah; and Allah is Mighty, Wise.
• 5.41: O Apostle! let not those grieve you who strive together in hastening to unbelief from among those who say with their mouths: We believe, and their hearts do not believe, and from among those who are Jews; they are listeners for the sake of a lie, listeners for another people who have not come to you; they alter the words from their places, saying: If you are given this, take it, and if you are not given this, be cautious; and as for him whose temptation Allah desires, you cannot control anything for him with Allah. Those are they for whom Allah does not desire that He should purify their hearts; they shall have disgrace in this world, and they shall have a grievous chastisement in the hereafter.
• 5.51: O you who believe! Do not take the Jews and the Christians for friends; they are friends of each other; and whoever amongst you takes them for a friend, then surely he is one of them; surely Allah does not guide the unjust people.
• 5.54: O you who believe! whoever from among you turns back from his religion, then Allah will bring a people, He shall love them and they shall love Him, lowly before the believers, mighty against the unbelievers, they shall strive hard in Allah's way and shall not fear the censure of any censurer; this is Allah's Face, He gives it to whom He pleases, and Allah is Ample-giving, Knowing.
• 5.57: O ye who believe! Choose not for friends such of those who received the Scriptures before you.
• 5.58: And when you call to prayer they make it a mockery and a joke; this is because they are a people who do not understand.
• 5.59: Say: O followers of the Book! do you find fault with us (for aught) except that we believe in Allah and in what has been revealed to us and what was revealed before, and that most of you are transgressors?
• 5.60: Say: Shall I inform you of (him who is) worse than this in retribution from Allah? (Worse is he) whom Allah has cursed and brought His wrath upon, and of whom He made apes and swine, and he who served the Shaitan; these are worse in place and more erring from the straight path.
• 5.61: And when they come to you, they say: We believe; and indeed they come in with unbelief and indeed they go forth with it; and Allah knows best what they concealed.
• 5.62: And you will see many of them striving with one another to hasten in sin and exceeding the limits, and their eating of what is unlawfully acquired; certainly evil is that which they do.
• 5.63: Why do not the learned men and the doctors of law prohibit them from their speaking of what is sinful and their eating of what is unlawfully acquired? Certainly evil is that which they work.
• 5.64: And the Jews say: The hand of Allah is tied up! Their hands shall be shackled and they shall be cursed for what they say. Nay, both His hands are spread out, He expends as He pleases; and what has been revealed to you from your Lord will certainly make many of them increase in inordinacy and unbelief; and We have put enmity and hatred among them till the day of resurrection; whenever they kindle a fire for war Allah puts it out, and they strive to make mischief in the land; and Allah does not love the mischief-makers.
• 5.67: O Apostle! deliver what has been revealed to you from your Lord; and if you do it not, then you have not delivered His message, and Allah will protect you from the people; surely Allah will not guide the unbelieving people.
• 5.68: Say: O followers of the Book! you follow no good till you keep up the Taurat and the Injeel and that which is revealed to you from your Lord; and surely that which has been revealed to you from your Lord shall make many of them increase in inordinacy and unbelief; grieve not therefore for the unbelieving people.
• 5.72: Certainly they disbelieve who say: Surely Allah, He is the Messiah, son of Mariam; and the Messiah said: O Children of Israel! serve Allah, my Lord and your Lord. Surely whoever associates (others) with Allah, then Allah has forbidden to him the garden, and his abode is the fire; and there shall be no helpers for the unjust.
• 5.73: Certainly they disbelieve who say: Surely Allah is the third (person) of the three; and there is no god but the one God, and if they desist not from what they say, a painful chastisement shall befall those among them who disbelieve.
• 5.78: Those who disbelieved from among the children of Israel were cursed by the tongue of Dawood and Isa, son of Mariam; this was because they disobeyed and used to exceed the limit.
• 5.79: They used not to forbid each other the hateful things (which) they did; certainly evil was that which they did.
• 5.80: You will see many of them befriending those who disbelieve; certainly evil is that which their souls have sent before for them, that Allah became displeased with them and in chastisement shall they abide.
• 5.81: And had they believed in Allah and the prophet and what was revealed to him, they would not have taken them for friends but most of them are transgressors.
• 5.82: Certainly you will find the most violent of people in enmity for those who believe (to be) the Jews and those who are polytheists, and you will certainly find the nearest in friendship to those who believe (to be) those who say: We are Christians; this is because there are priests and monks among them and because they do not behave proudly.
• 5.86: And (as for) those who disbelieve and reject Our communications, these are the companions of the flame.
• 5.101: O you who believe! do not put questions about things which if declared to you may trouble you, and if you question about them when the Koran is being revealed, they shall be declared to you; Allah pardons this, and Allah is Forgiving, Forbearing.
• 5.102: A people before you indeed asked such questions, and then became disbelievers on account of them.
• 5.115: Allah said: Surely I will send it down to you, but whoever shall disbelieve afterwards from among you, surely I will

chastise him with a chastisement with which I will not chastise, anyone among the nations

• 6.25: And of them is he who hearkens to you, and We have cast veils over their hearts lest they understand it and a heaviness into their ears; and even if they see every sign they will not believe in it; so much so that when they come to you they only dispute with you; those who disbelieve say: This is naught but the stories of the ancients.
• 6.30: And could you see when they are made to stand before their Lord. He will say: Is not this the truth? They will say: Yea! by our Lord. He will say: Taste then the chastisement because you disbelieved.
• 6.45: So the roots of the people who were unjust were cut off; and all praise is due to Allah, the Lord of the worlds.
• 6.70: And leave those who have taken their religion for a play and an idle sport, and whom this world's life has deceived, and remind (them) thereby lest a soul should be given up to destruction for what it has earned; it shall not have besides Allah any guardian nor an intercessor, and if it should seek to give every compensation, it shall not be accepted from it; these are they who shall be given up to destruction for what they earned; they shall have a drink of boiling water and a painful chastisement because they disbelieved.
• 6.130: O assembly of jinn and men! did there not come to you apostles from among you, relating to you My communications and warning you of the meeting of this day of yours? They shall say: We bear witness against ourselves; and this world's life deceived them, and they shall bear witness against their own souls that they were unbelievers.
• 6.137: And thus their associates have made fair seeming to most of the polytheists the killing of their children, that they may cause them to perish and obscure for them their religion; and if Allah had pleased, they would not have done it, therefore leave them and that which they forge.
• 6.146: And to those who were Jews We made unlawful every animal having claws, and of oxen and sheep We made unlawful to them the fat of both, except such as was on their backs or the entrails or what was mixed with bones: this was a punishment We gave them on account of their rebellion, and We are surely Truthful.
• 6.147: But if they give you the lie, then say: Your Lord is the Lord of All-encompassing mercy; and His punishment cannot be averted from the guilty people.
• 6.148: Those who are polytheists will say: If Allah had pleased we would not have associated (aught with Him) nor our fathers, nor would we have forbidden (to ourselves) anything; even so did those before them reject until they tasted Our punishment. Say: Have you any knowledge with you so you should bring it forth to us? You only follow a conjecture and you only tell lies.

• 7.37: Who is then more unjust than he who forges a lie against Allah or rejects His communications? (As for) those, their portion of the Book shall reach them, until when Our messengers come to them causing them to die, they shall say: Where is that which you used to call upon besides Allah? They would say: They are gone away from us; and they shall bear witness against themselves that they were unbelievers
• 7.44: And the dwellers of the garden will call out to the inmates of the fire: Surely we have found what our Lord promised us to be true; have you too found what your Lord promised to be true? They will say: Yes. Then a crier will cry out among them that the curse of Allah is on the unjust.
• 7.45: Who hinder (people) from Allah's way and seek to make it crooked, and they are disbelievers in the hereafter.
• 7.50: And the inmates of the fire shall call out to the dwellers of the garden, saying: Pour on us some water or of that which Allah has given you. They shall say: Surely Allah has prohibited them both to the unbelievers.
• 7.66: The chiefs of those who disbelieved from among his people said: Most surely we see you in folly, and most surely we think you to be of the liars.
• 7.162: But those who were unjust among them changed it for a saying other than that which had been spoken to them; so We sent upon them a pestilence from heaven because they were unjust.
• 7.176: And if We had pleased, We would certainly have exalted him thereby; but he clung to the earth and followed his low desire, so his parable is as the parable of the dog; if you attack him he lolls out his tongue; and if you leave him alone he lolls out his tongue; this is the parable of the people who reject Our communications; therefore relate the narrative that they may reflect.

• 8.7: And when Allah promised you one of the two parties that it shall be yours and you loved that the one not armed should be yours and Allah desired to manifest the truth of what was true by His words and to cut off the root of the unbelievers.
• 8.12: When your Lord revealed to the angels: I am with you, therefore make firm those who believe. I will cast terror into the hearts of those who disbelieve. Therefore strike off their heads and strike off every fingertip of them.
• 8.13: This is because they acted adversely to Allah and His Apostle; and whoever acts adversely to Allah and His Apostle then surely Allah is severe in requiting (evil).
• 8.14: This taste it, and (know) that for the unbelievers is the chastisement of fire.
• 8.15: O you who believe! when you meet those who disbelieve marching for war, then turn not your backs to them.
• 8.16: And whoever shall turn his back to them on that day unless he turn aside for the sake of fighting or withdraws to a company then he, indeed, becomes deserving of Allah's wrath, and his abode is hell; and an evil destination shall it be.
• 8.17: So you did not slay them, but it was Allah Who slew them, and you did not smite when you smote (the enemy), but it was Allah Who smote, and that He might confer upon the believers a good gift from Himself; surely Allah is Hearing, Knowing.
• 8.18: This, and that Allah is the weakener of the struggle of the unbelievers.
• 8.19: If you demanded a judgment, the judgment has then indeed come to you; and if you desist, it will be better for you; and if you turn back (to fight), We (too) shall turn back, and your forces shall avail you nothing, though they may be many, and (know) that Allah is with the believers.
• 8.30: And when those who disbelieved devised plans against you that they might confine you or slay you or drive you away; and they devised plans and Allah too had arranged a plan; and Allah is the best of planners.
• 8.31: And when Our communications are recited to them, they say: We have heard indeed; if we pleased we could say the like of it; this is nothing but the stories of the ancients.
• 8.32: And when they said: O Allah! if this is the truth from Thee, then rain upon us stones from heaven or inflict on us a painful punishment.
• 8.33: But Allah was not going to chastise them while you were among them, nor is Allah going to chastise them while yet they ask for forgiveness.
• 8.34: And what (excuse) have they that Allah should not chastise them while they hinder (men) from the Sacred Mosque and they are not (fit to be) guardians of it; its guardians are only those who guard (against evil), but most of them do not know.
• 8.35: And their prayer before the House is nothing but whistling and clapping of hands; taste then the chastisement, for you disbelieved.
• 8.36: Surely those who disbelieve spend their wealth to hinder (people) from the way of Allah; so they shall spend it, then it shall be to them an intense regret, then they shall be overcome; and those who disbelieve shall be driven together to hell.
• 8.37: That Allah might separate the impure from the good, and put the impure, some of it upon the other, and pile it up together, then cast it into hell; these it is that are the losers.
• 8.38: Say to those who disbelieve, if they desist, that which is past shall be forgiven to them; and if they return, then what happened to the ancients has already passed.
• 8.39: And fight with them until there is no more persecution and religion should be only for Allah; but if they desist, then surely Allah sees what they do.

• 8.49: When the hypocrites and those in whose hearts was disease said: Their religion has deceived them; and whoever trusts in Allah, then surely Allah is Mighty, Wise.
• 8.50: And had you seen when the angels will cause to die those who disbelieve, smiting their faces and their backs, and (saying): Taste the punishment of burning.
• 8.52: In the manner of the people of Firon and those before them; they disbelieved in Allah's communications, therefore Allah destroyed them on account of their faults; surely Allah is strong, severe in requiting (evil).
• 8.55: Surely the vilest of animals in Allah's sight are those who disbelieve, then they would not believe.
• 8.60: And prepare against them what force you can and horses tied at the frontier, to frighten thereby the enemy of Allah and your enemy and others besides them, whom you do not know (but) Allah knows them; and whatever thing you will spend in Allah's way, it will be paid back to you fully and you shall not be dealt with unjustly.
• 8.65: O Prophet! urge the believers to war; if there are twenty patient ones of you they shall overcome two hundred, and if there are a hundred of you they shall overcome a thousand of those who disbelieve, because they are a people who do not understand.
• 8.73: And (as for) those who disbelieve, some of them are the guardians of others; if you will not do it, there will be in the land persecution and great mischief.

• Sura 9: "The Immunity"

• 10.4: To Him is your return, of all (of you); the promise of Allah (made) in truth; surely He begins the creation in the first instance, then He reproduces it, that He may with justice recompense those who believe and do good; and (as for) those who disbelieve, they shall have a drink of hot water and painful punishment because they disbelieved.
• 10.70: (It is only) a provision in this world, then to Us shall be their return; then We shall make them taste severe punishment because they disbelieved.

• 13.5: And if you would wonder, then wondrous is their saying: What! when we are dust, shall we then certainly be in a new creation? These are they who disbelieve in their Lord, and these have chains on their necks, and they are the inmates of the fire; in it they shall abide.
• 13.32: And apostles before you were certainly mocked at, but I gave respite to those who disbelieved, then I destroyed them; how then was My requital (of evil)?
• 13.35: A likeness of the garden which the righteous are promised; there now beneath it rivers, its food and shades are perpetual; this is the requital of those who guarded (against evil), and the requital of the unbelievers is the fire.

• 14.2: (Of) Allah, Whose is whatever is in the heavens and whatever is in the earth; and woe to the unbelievers on account of the severe chastisement
• 14.3: (To) those who love this world's life more than the hereafter, and turn away from Allah's path and desire to make it crooked; these are in a great error.
• 14.13: And those who disbelieved said to their apostles: We will most certainly drive you forth from our land, or else you shall come back into our religion. So their Lord revealed to them: Most certainly We will destroy the unjust.
• 14.14: And most certainly We will settle you in the land after them; this is for him who fears standing in My presence and who fears My threat.
• 14.15: And they asked for judgment and every insolent opposer was disappointed:
• 14.16: Hell is before him and he shall be given to drink of festering water:
• 14.17: He will drink it little by little and will not be able to swallow it agreeably, and death will come to him from every quarter, but he shall not die; and there shall be vehement chastisement before him.
• 14.18: The parable of those who disbelieve in their Lord: their actions are like ashes on which the wind blows hard on a stormy day; they shall not have power over any thing out of what they have earned; this is the great error.
• 14.22: And the Shaitan shall say after the affair is decided: Surely Allah promised you the promise of truth, and I gave you promises, then failed to keep them to you, and I had no authority over you, except that I called you and you obeyed me, therefore do not blame me but blame yourselves: I cannot be your aider (now) nor can you be my aiders; surely I disbelieved in your associating me with Allah before; surely it is the unjust that shall have the painful punishment.

• 16.26: Those before them did indeed devise plans, but Allah demolished their building from the foundations, so the roof fell down on them from above them, and the punishment came to them from whence they did not perceive.
• 16.27: Then on the resurrection day He will bring them to disgrace and say: Where are the associates you gave Me, for whose sake you became hostile? Those who are given the knowledge will say: Surely the disgrace and the evil are this day upon the unbelievers:
• 16.28: Those whom the angels cause to die while they are unjust to themselves. Then would they offer submission: We used not to do any evil. Aye! surely Allah knows what you did.
• 16.29: Therefore enter the gates of hell, to abide therein; so certainly evil is the dwelling place of the proud.
• 16.88: (As for) those who disbelieve and turn away from Allah's way, We will add chastisement to their chastisement because they made mischief.
• 16.106: He who disbelieves in Allah after his having believed, not he who is compelled while his heart is at rest on account of faith, but he who opens (his) breast to disbelief on these is the wrath of Allah, and they shall have a grievous chastisement.
• 16.107: This is because they love this world's life more than the hereafter, and because Allah does not guide the unbelieving people.
• 16.108: These are they on whose hearts and their hearing and their eyes Allah has set a seal, and these are the heedless ones.
• 16.116: And, for what your tongues describe, do not utter the lie, (saying) This is lawful and this is unlawful, in order to forge a lie against Allah; surely those who forge the lie against Allah shall not prosper.
• 16.117: A little enjoyment and they shall have a painful punishment.
• 16.118: And for those who were Jews We prohibited what We have related to you already, and We did them no injustice, but they were unjust to themselves.

• 17.8: It may be that your Lord will have mercy on you, and if you again return (to disobedience) We too will return (to punishment), and We have made hell a prison for the unbelievers.
• 17.16: And when We wish to destroy a town, We send Our commandment to the people of it who lead easy lives, but they transgress therein; thus the word proves true against it, so We destroy it with utter destruction.
• 17.17: And how many of the generations did we destroy after Nuh! and your Lord is sufficient as Knowing and Seeing with regard to His servants' faults.
• 17.18: Whoever desires this present life, We hasten to him therein what We please for whomsoever We desire, then We assign to him the hell; he shall enter it despised, driven away.
• 17.33: And do not kill any one whom Allah has forbidden, except for a just cause, and whoever is slain unjustly, We have indeed given to his heir authority, so let him not exceed the just limits in slaying; surely he is aided.
• 17.97: And whomsoever Allah guides, he is the follower of the right way, and whomsoever He causes to err, you shall not find

for him guardians besides Him; and We will gather them together on the day of resurrection on their faces, blind and dumb and deaf; their abode is hell; whenever it becomes allayed We will add to their burning.
• 17.98: This is their retribution because they disbelieved in Our communications and said What! when we shall have become bones and decayed particles, shall we then indeed be raised up into a new creation?

• 18.29: And say: The truth is from your Lord, so let him who please believe, and let him who please disbelieve; surely We have prepared for the iniquitous a fire, the curtains of which shall encompass them about; and if they cry for water, they shall be given water like molten brass which will scald their faces; evil the drink and ill the resting-place.
• 18.100: And We will bring forth hell, exposed to view, on that day before the unbelievers.
• 18.101: They whose eyes were under a cover from My reminder and they could not even hear.
• 18.102: What! do then those who disbelieve think that they can take My servants to be guardians besides Me? Surely We have prepared hell for the entertainment of the unbelievers.

• 21.39: Had those who disbelieve but known (of the time) when they shall not be able to ward off the fire from their faces nor from their backs, nor shall they be helped.

• 22.19: These are two adversaries who dispute about their Lord; then (as to) those who disbelieve, for them are cut out garments of fire, boiling water shall be poured over their heads,
• 22.20: With it shall be melted what is in their bellies and (their) skins as well.
• 22.21: And for them are whips of iron.
• 22.22: Whenever they will desire to go forth from it, from grief, they shall be turned back into it, and taste the chastisement of burning.
• 22.25: Surely (as for) those who disbelieve, and hinder (men) from Allah's way and from the Sacred Mosque which We have made equally for all men, (for) the dweller therein and (for) the visitor, and whoever shall incline therein to wrong unjustly, We will make him taste of a painful chastisement.
• 22.55: And those who disbelieve shall not cease to be in doubt concerning it until the hour overtakes them suddenly, or there comes on them the chastisement of a destructive day.
• 22.57: And (as for) those who disbelieve in and reject Our communications, these it is who shall have a disgraceful chastisement.
• 22.72: And when Our clear communications are recited to them you will find denial on the faces of those who disbelieve; they almost spring upon those who recite to them Our communications. Say: Shall I inform you of what is worse than this? The fire; Allah has promised it to those who disbelieve; and how evil the resort!

• 23.93: Say: O my Lord! if Thou shouldst make me see what they are threatened with:
• 23.94: My Lord! then place me not with the unjust.
• 23.95: And most surely We are well able to make you see what We threaten them with.
• 23.96: Repel evil by what is best; We know best what they describe.
• 23.97: And say: O my Lord! I seek refuge in Thee from the evil suggestions of the Shaitans;
• 23.98: And I seek refuge in Thee! O my Lord! from their presence.
• 23.99: Until when death overtakes one of them, he says: Send me back, my Lord, send me back;

• 24.2: (As for) the fornicatress and the fornicator, flog each of them, (giving) a hundred stripes, and let not pity for them detain you in the matter of obedience to Allah, if you believe in Allah and the last day, and let a party of believers witness their chastisement.
• 24.3: The fornicator shall not marry any but a fornicatress or idolatress, and (as for) the fornicatress, none shall marry her but a fornicator or an idolater; and it is forbidden to the believers.
• 24.4: And those who accuse free women then do not bring four witnesses, flog them, (giving) eighty stripes, and do not admit any evidence from them ever; and these it is that are the transgressors,
• 24.5: Except those who repent after this and act aright, for surely Allah is Forgiving, Merciful.
• 24.6: And (as for) those who accuse their wives and have no witnesses except themselves, the evidence of one of these (should be taken) four times, bearing Allah to witness that he is most surely of the truthful ones.
• 24.7: And the fifth (time) that the curse of Allah be on him if he is one of the liars.
• 24.8: And it shall avert the chastisement from her if she testify four times, bearing Allah to witness that he is most surely one of the liars;
• 24.9: And the fifth (time) that the wrath of Allah be on her if he is one of the truthful.
• 24.57: Think not that those who disbelieve shall escape in the earth, and their abode is the fire; and certainly evil is the resort!

• 25.44: Or do you think that most of them do hear or understand? They are nothing but as cattle; nay, they are straying farther off from the path.
• 25.52: So do not follow the unbelievers, and strive against them a mighty striving with it.
• 25.55: And they serve besides Allah that which neither profits them nor causes them harm; and the unbeliever is a partisan against his Lord.
• 25.77: Say: My Lord would not care for you were it not for your prayer; but you have indeed rejected (the truth), so that which shall cleave shall come.

• 29.11: And most certainly Allah will know those who believe and most certainly He will know the hypocrites.
• 29.12: And those who disbelieve say to those who believe: Follow our path and we will bear your wrongs. And never shall they be the bearers of any of their wrongs; most surely they are liars.
• 29.13: And most certainly they shall carry their own burdens, and other burdens with their own burdens, and most certainly they shall be questioned on the resurrection day as to what they forged.
• 29.23: And (as to) those who disbelieve in the communications of Allah and His meeting, they have despaired of My mercy, and these it is that shall have a painful punishment.
• 29.52: Say: Allah is sufficient as a witness between me and you, He knows what is in the heavens and the earth. And (as for) those who believe in the falsehood and disbelieve in Allah, these it is that are the losers.
• 29.53: And they ask you to hasten on the chastisement; and had not a term been appointed, the chastisement would certainly have come to them; and most certainly it will come to them all of a sudden while they will not perceive.
• 29.54: They ask you to hasten on the chastisement, and most surely hell encompasses the unbelievers;
• 29.55: On the day when the chastisement shall cover them from above them, and from beneath their feet; and He shall say: Taste what you did.
• 29.68: And who is more unjust than one who forges a lie against Allah, or gives the lie to the truth when it has come to him? Will not in hell be the abode of the unbelievers?

• 30.16: And as to those who disbelieved and rejected Our communications and the meeting of the hereafter, these shall be

brought over to the chastisement.

• 31.13: And when Luqman said to his son while he admonished him: O my son! do not associate aught with Allah; most surely polytheism is a grievous iniquity

• 33.1: O Prophet! be careful of (your duty to) Allah and do not comply with (the wishes of) the unbelievers and the hypocrites; surely Allah is Knowing, Wise;
• 33.8: That He may question the truthful of their truth, and He has prepared for the unbelievers a painful punishment.
• 33.12: And when the hypocrites and those in whose hearts was a disease began to say: Allah and His Apostle did not promise us (victory) but only to deceive.
• 33.24: That Allah may reward the truthful for their truth, and punish the hypocrites if He please or turn to them (mercifully); surely Allah is Forgiving, Merciful.
• 33.25: And Allah turned back the unbelievers in their rage; they did not obtain any advantage, and Allah sufficed the believers in fighting; and Allah is Strong, Mighty.
• 33.26: And He drove down those of the followers of the Book who backed them from their fortresses and He cast awe into their hearts; some you killed and you took captive another part.
• 33.27: And He made you heirs to their land and their dwellings and their property, and (to) a land which you have not yet trodden, and Allah has power over all things.
• 33.28: O Prophet! say to your wives: If you desire this world's life and its adornment, then come, I will give you a provision and allow you to depart a goodly departing
• 33.30: O wives of the prophet! whoever of you commits an open indecency, the punishment shall be increased to her doubly; and this IS easy to Allah.
• 33.31: And whoever of you is obedient to Allah and His Apostle and does good, We will give to her her reward doubly, and We have prepared for her an honorable sustenance.
• 33.32: O wives of the Prophet! you are not like any other of the women; if you will be on your guard, then be not soft in (your) speech, lest he in whose heart is a disease yearn; and speak a good word.
• 33.33: And stay in your houses and do not display your finery like the displaying of the ignorance of yore; and keep up prayer, and pay the poor-rate, and obey Allah and His Apostle. Allah only desires to keep away the uncleanness from you, O people of the House! and to purify you a (thorough) purifying.
• 33.34: And keep to mind what is recited in your houses of the communications of Allah and the wisdom; surely Allah is Knower of subtleties, Aware.
• 33.48: And be not compliant to the unbelievers and the hypocrites, and leave unregarded their annoying talk, and rely on Allah; and Allah is sufficient as a Protector.
• 33.50: O Prophet! surely We have made lawful to you your wives whom you have given their dowries, and those whom your right hand possesses out of those whom Allah has given to you as prisoners of war, and the daughters of your paternal uncles and the daughters of your paternal aunts, and the daughters of your maternal uncles and the daughters of your maternal aunts who fled with you; and a believing woman if she gave herself to the Prophet, if the Prophet desired to marry her -- specially for you, not for the (rest of) believers; We know what We have ordained for them concerning their wives and those whom their right hands possess in order that no blame may attach to you; and Allah is Forgiving, Merciful.
• 33.51: You may put off whom you please of them, and you may take to you whom you please, and whom you desire of those whom you had separated provisionally; no blame attaches to you; this is most proper, so that their eyes may be cool and they may not grieve, and that they should be pleased, all of them with what you give them, and Allah knows what is in your hearts; and Allah is Knowing, Forbearing.
• 33.52: It is not allowed to you to take women afterwards, nor that you should change them for other wives, though their beauty be pleasing to you, except what your right hand possesses and Allah is Watchful over all things.
• 33.60: If the hypocrites and those in whose hearts is a disease and the agitators in the city do not desist, We shall most certainly set you over them, then they shall not be your neighbors in it but for a little while;
• 33.61: Cursed: wherever they are found they shall be seized and murdered, a (horrible) murdering.
• 33.64: Surely Allah has cursed the unbelievers and has prepared for them a burning fire,
• 33.65: To abide therein for a long time; they shall not find a protector or a helper.
• 33.73: So Allah will chastise the hypocritical men and the hypocritical women and the polytheistic men and the polytheistic women, and Allah will turn (mercifully) to the believing women, and Allah is Forgiving, Merciful.

• 34.17: This We requited them with because they disbelieved; and We do not punish any but the ungrateful.
• 34.33: And those who were deemed weak shall say to those who were proud, Nay, (it was) planning by night and day when you told us to disbelieve in Allah and to set up likes with Him. And they shall conceal regret when they shall see the punishment; and We will put shackles on the necks of those who disbelieved; they shall not be requited but what they did.

• 35.7: (As for) those who disbelieve, they shall have a severe punishment, and (as for) those who believe and do good, they shall have forgiveness and a great reward.
• 35.26: Then did I punish those who disbelieved, so how was the manifestation of My disapproval?
• 35.36: And (as for) those who disbelieve, for them is the fire of hell; it shall not be finished with them entirely so that they should die, nor shall the chastisement thereof be lightened to them: even thus do We retribute every ungrateful one.

• 36.62: And certainly he led astray numerous people from among you. What! could you not then understand?
• 36.63: This is the hell with which you were threatened.
• 36.64: Enter into it this day because you disbelieved.

• 37.18: Say: Aye! and you shall be abject.

• 38.27: And We did not create the heaven and the earth and what is between them in vain; that is the opinion of those who disbelieve then woe to those who disbelieve on account of the fire.

• 39.32: Who is then more unjust than he who utters a lie against Allah and (he who) gives the lie to the truth when it comes to him; is there not in hell an abode for the unbelievers?
• 39.71: And those who disbelieve shall be driven to hell in companies; until, when they come to it, its doors shall be opened, and the keepers of it shall say to them: Did not there come to you apostles from among you reciting to you the communications of your Lord and warning you of the meeting of this day of yours? They shall say: Yea! But the sentence of punishment was due against the unbelievers.

• 40.6: And thus did the word of your Lord prove true against those who disbelieved that they are the inmates of the fire.
• 40.35: Those who dispute concerning the communications of Allah without any authority that He has given them, greatly hated is it by Allah and by those who believe. Thus does Allah set a seal over the heart of every proud, haughty one.

• 41.6: Say: I am only a mortal like you; it is revealed to me that your God is one God, therefore follow the right way to Him and ask His forgiveness; and woe to the polytheists;
• 41.7: (To) those who do not give poor-rate and they are unbelievers in the hereafter.
• 41.26: And those who disbelieve say: Do not listen to this Quran and make noise therein, perhaps you may overcome.
• 41.27: Therefore We will most certainly make those who disbelieve taste a severe punishment, and We will most certainly reward them for the evil deeds they used to do.
• 41.28: That is the reward of the enemies of Allah the fire; for them therein shall be the house of long abiding; a reward for their denying Our communications.
• 41.29: And those who disbelieve will say: Our Lord! show us those who led us astray from among the jinn and the men that we may trample them under our feet so that they may be of the lowest.
• 41.50: And if We make him taste mercy from Us after distress that has touched him, he would most certainly say: This is of me, and I do not think the hour will come to pass, and if I am sent back to my Lord, I shall have with Him sure good; but We will most certainly inform those who disbelieved of what they did, and We will most certainly make them taste of hard chastisement.

• 42.26: And He answers those who believe and do good deeds, and gives them more out of His grace; and (as for) the unbelievers, they shall have a severe punishment.

• 45.7: Woe to every sinful liar,
• 45.8: Who hears the communications of Allah recited to him, then persists proudly as though he had not heard them; so announce to him a painful punishment.
• 45.9: And when he comes to know of any of Our communications, he takes it for a jest; these it is that shall have abasing chastisement.
• 45.10: Before them is hell, and there shall not avail them aught of what they earned, nor those whom they took for guardians besides Allah, and they shall have a grievous punishment.
• 45.11: This is guidance; and (as for) those who disbelieve in the communications of their Lord, they shall have a painful punishment on account of uncleanness.

• 46.20: And on the day when those who disbelieve shall be brought before the fire: You did away with your good things in your life of the world and you enjoyed them for a while, so today you shall be rewarded with the punishment of abasement because you were unjustly proud in the land and because you transgressed.
• 46.21: And mention the brother of Ad; when he warned his people in the sandy plains, and indeed warners came before him and after him saying Serve none but Allah; surely I fear for you the punishment of a grievous day.
• 46.34: And on the day when those who disbelieve shall be brought before the fire: Is it not true? They shall say: Aye! by our Lord! He will say: Then taste the punishment, because you disbelieved.

• 47.4: So when you meet in battle those who disbelieve, then smite the necks until when you have overcome them, then make (them) prisoners, and afterwards either set them free as a favor or let them ransom (themselves) until the war terminates. That (shall be so); and if Allah had pleased He would certainly have exacted what is due from them, but that He may try some of you by means of others; and (as for) those who are slain in the way of Allah, He will by no means allow their deeds to perish.
• 47.8: And (as for) those who disbelieve, for them is destruction and He has made their deeds ineffective.
• 47.9: That is because they hated what Allah revealed, so He rendered their deeds null.
• 47.10: Have they not then journeyed in the land and seen how was the end of those before them: Allah brought down destruction upon them, and the unbelievers shall have the like of it.
• 47.11: That is because Allah is the Protector of those who believe, and because the unbelievers shall have no protector for them.
• 47.12: Surely Allah will make those who believe and do good enter gardens beneath which rivers flow; and those who disbelieve enjoy themselves and eat as the beasts eat, and the fire is their abode.
• 47.34: Surely those who disbelieve and turn away from Allah's way, then they die while they are unbelievers, Allah will by no means forgive them.

• 48.6: And (that) He may punish the hypocritical men and the hypocritical women, and the polytheistic men and the polytheistic women, the entertainers of evil thoughts about Allah. On them is the evil turn, and Allah is wroth with them and has cursed them and prepared hell for them, and evil is the resort.
• 48.13: And whoever does not believe in Allah and His Apostle, then surely We have prepared burning fire for the unbelievers.
• 48.16: Say to those of the dwellers of the desert who were left behind: You shall soon be invited (to fight) against a people possessing mighty prowess; you will fight against them until they submit; then if you obey, Allah will grant you a good reward; and if you turn back as you turned back before, He will punish you with a painful punishment.
• 48.17: There is no harm in the blind, nor is there any harm in the lame, nor is there any harm in the sick (if they do not go forth); and whoever obeys Allah and His Apostle, He will cause him to enter gardens beneath which rivers flow, and whoever turns back, He will punish him with a painful punishment.
• 48.25: It is they who disbelieved and turned you away from the Sacred Mosque and (turned off) the offering withheld from arriving at its destined place; and were it not for the believing men and the believing women, whom, not having known, you might have trodden down, and thus something hateful might have afflicted you on their account without knowledge so that Allah may cause to enter into His mercy whomsoever He pleases; had they been widely separated one from another, We would surely have punished those who disbelieved from among them with a painful punishment.
• 48.29: Muhammad is the Apostle of Allah, and those with him are firm of heart against the unbelievers, compassionate among themselves; you will see them bowing down, prostrating themselves, seeking grace from Allah and pleasure; their marks are in their faces because of the effect of prostration; that is their description in the Taurat and their description in the Injeel; like as seed-produce that puts forth its sprout, then strengthens it, so it becomes stout and stands firmly on its stem, delighting the sowers that He may enrage the unbelievers on account of them; Allah has promised those among them who believe and do good, forgiveness and a great reward.

• 52.42: Or do they desire a war? But those who disbelieve shall be the vanquished ones in war.

• 57.13: On the day when the hypocritical men and the hypocritical women will say to those who believe: Wait for us, that we may have light from your light; it shall be said: Turn back and seek a light. Then separation would be brought about between them, with a wall having a door in it; (as for) the inside of it, there shall be mercy in it, and (as for) the outside of it, before it there shall be punishment.
• 57.15: So today ransom shall not be accepted from you nor from those who disbelieved; your abode is the fire; it is your friend and evil is the resort.
• 57.19: And (as for) those who believe in Allah and His Apostles, these it is that are the truthful and the faithful ones in the sight of their Lord: they shall have their reward and their light, and (as for) those who disbelieve and reject Our

communications, these are the inmates of the hell.

• 58.4: But whoever has not the means, let him fast for two months successively before they touch each other; then as for him who is not able, let him feed sixty needy ones; that is in order that you may have faith in Allah and His Apostle, and these are Allah's limits, and the unbelievers shall have a painful punishment.
• 58.5: Surely those who act in opposition to Allah and His Apostle shall be laid down prostrate as those before them were laid down prostrate; and indeed We have revealed clear communications, and the unbelievers shall have an abasing chastisement.

• 59.2: He it is Who caused those who disbelieved of the followers of the Book to go forth from their homes at the first banishment you did not think that they would go forth, while they were certain that their fortresses would defend them against Allah; but Allah came to them whence they did not expect, and cast terror into their hearts; they demolished their houses with their own hands and the hands of the believers; therefore take a lesson, O you who have eyes!
• 59.3: And had it not been that Allah had decreed for them the exile, He would certainly have punished them in this world, and in the hereafter they shall have chastisement of the fire.
• 59.4: That is because they acted in opposition to Allah and His Apostle, and whoever acts in opposition to Allah, then surely Allah is severe in retributing (evil).
• 59.5: Whatever palm-tree you cut down or leave standing upon its roots, It is by Allah's command, and that He may abase the transgressors.
• 59.11: Have you not seen those who have become hypocrites? They say to those of their brethren who disbelieve from among the followers of the Book: If you are driven forth, we shall certainly go forth with you, and we will never obey any one concerning you, and if you are fought against, we will certainly help you, and Allah bears witness that they are most surely liars.
• 59.15: Like those before them shortly; they tasted the evil result of their affair, and they shall have a painful punishment.

• 60.4: Indeed, there is for you a good example in Ibrahim and those with him when they said to their people: Surely we are clear of you and of what you serve besides Allah; we declare ourselves to be clear of you, and enmity and hatred have appeared between us and you forever until you believe in Allah alone -- but not in what Ibrahim said to his father: I would certainly ask forgiveness for you, and I do not control for you aught from Allah -- Our Lord! on Thee do we rely, and to Thee do we turn, and to Thee is the eventual coming:
• 60.10: O you who believe! when believing women come to you flying, then examine them; Allah knows best their faith; then if you find them to be believing women, do not send them back to the unbelievers, neither are these (women) lawful for them, nor are those (men) lawful for them, and give them what they have spent; and no blame attaches to you in marrying them when you give them their dowries; and hold not to the ties of marriage of unbelieving women, and ask for what you have spent, and let them ask for what they have spent. That is Allah's judgment; He judges between you, and Allah is Knowing, Wise.
• 60.13: O you who believe! do not make friends with a people with whom Allah is wroth; indeed they despair of the hereafter as the unbelievers despair of those in tombs.

• 61.9: He it is Who sent His Apostle with the guidance and the true religion, that He may make it overcome the religions, all of them, though the polytheists may be averse.

• 62.5: The likeness of those who were charged with the Taurat, then they did not observe it, is as the likeness of the ass bearing books, evil is the likeness of the people who reject the communications of Allah; and Allah does not guide the unjust people.
• 62.6: Say: O you who are Jews, if you think that you are the favorites of Allah to the exclusion of other people, then invoke death if you are truthful,
• 62.7: And they will never invoke it because of what their hands have sent before; and Allah is Cognizant of the unjust.
• 62.8: Say: (As for) the death from which you flee, that will surely overtake you, then you shall be sent back to the Knower of the unseen and the seen, and He will inform you of that which you did.

• Sura 63: "The Hypocrites"

• 64.5: Has there not come to you the story of those who disbelieved before, then tasted the evil result of their conduct, and they had a painful punishment?
• 64.10: And (as for) those who disbelieve and reject Our communications, they are the inmates of the fire, to abide therein and evil is the resort.

• 65.4: And (as for) those of your women who have despaired of menstruation, if you have a doubt, their prescribed time shall be three months, and of those too who have not had their courses; and (as for) the pregnant women, their prescribed time is that they lay down their burden; and whoever is careful of (his duty to) Allah He will make easy for him his affair.

• 66.9: O Prophet! strive hard against the unbelievers and the hypocrites, and be hard against them; and their abode is hell; and evil is the resort.

• 67.5: And certainly We have adorned this lower heaven with (lamps and We have made these missiles for the Shaitans, and We have prepared for them the chastisement of burning.
• 67.6: And for those who disbelieve in their Lord is the punishment of hell, and evil is the resort.
• 67.7: When they shall be cast therein, they shall hear a loud moaning of it as it heaves,
• 67.8: Almost bursting for fury. Whenever a group is cast into it, its keeper shall ask them: Did there not come to you a warner?
• 67.20: Or who is it that will be a host for you to assist you besides the Beneficent God? The unbelievers are only in deception.

• 69.30: Lay hold on him, then put a chain on him,
• 69.31. Then cast him into the burning fire,
• 69.32: Then thrust him into a chain the length of which is seventy cubits.

• 76.4: Surely We have prepared for the unbelievers chains and shackles and a burning fire.

• 78.40: Surely We have warned you of a chastisement near at hand: the day when man shall see what his two hands have sent before, and the unbeliever shall say: O! would that I were dust!

• 80.40: And (many) faces on that day, on them shall be dust,
• 80.41. Darkness shall cover them
• 80.42: These are they who are unbelievers, the wicked.

• 83.34: So today those who believe shall laugh at the unbelievers;
• 83.35: On thrones, they will look.
• 83.36: Surely the disbelievers are rewarded as they did.

• 85.10: Surely (as for) those who persecute the believing men and the believing women, then do not repent, they shall have the chastisement of hell, and they shall have the chastisement of burning.

• 86.15: Surely they will make a scheme,
• 86.16: And I (too) will make a scheme.
• 86.17: So grant the unbelievers a respite: let them alone until you have strength.

• 88.23: But whoever turns back and disbelieves,
• 88.24: Allah will chastise him with the greatest chastisement.

• 98.6: Surely those who disbelieve from among the followers of the Book and the polytheists shall be in the fire of hell, abiding therein; they are the worst of men.

• Sura 111: "The Flame"

Google Search
Internet ReformIslam.org

Copyright © Muslims Against Sharia 2009. All rights reserved. E-mail: info AT ReformIslam.org

AL-BUKHARI:

Volume 4, Book 52, Number 176:

Narrated 'Abdullah bin 'Umar:

Allah's Apostle said, "You (i.e. Muslims) will fight wi the Jews till some of them will hide behind stones. The stones will (betray them) saying, 'O 'Abdullah (i.e. slave of Allah)! There is a Jew hiding behind me; so kill him.' "

Volume 4, Book 52, Number 177:

Narrated Abu Huraira:

Allah's Apostle said, "The Hour will not be established until you fight with the Jews, and the stone behind which a Jew will be hiding will say. "O Muslim! There is a Jew hiding behind me, so kill him."

Volume 4, Book 52, Number 178:

Narrated 'Amr bin Taghlib:

The Prophet said, "One of the portents of the Hour is that you will fight with people wearing shoes made of hair; and one of the portents of the Hour is that you will fight with broad-faced people whose faces will look like shields coated with leather."

Volume 4, Book 52, Number 179:

Narrated Abu Huraira:

Allah's Apostle said, "The Hour will not be established until you fight with the Turks; people with small eyes, red faces, and flat noses. Their faces will look like shields coated with leather. The Hour will not be established till you fight with people whose shoes are made of hair."

Volume 4, Book 52, Number 180:

Narrated Abu Huraira:

The Prophet said, "The Hour will not be established till you fight with people wearing shoes made of hair. And the Hour will not be established till you fight with people whose faces look like shields coated with leather. " (Abu Huraira added, "They will be) small-eyed, flat nosed, and their faces will look like shields coated with leather.")

http://www.usc.edu/schools/college_crcc/engagement/resources/texts/muslim/hadith_bukhari/052.sbt.html

MUSLIM:

Book 041, Number 6981:

Ibn 'Umar reported Allah's Messenger (may peace be upon him) as saying: You will fight against the Jews and you will kill them until even a stone would say: Come here, Muslim, there is a Jew (hiding himself behind me) ; kill him.

Book 041, Number 6982:

Ubaidullah has reported this hadith with this chain of transmitters (and the Words are):" There is a Jew behind me."

Book 041, Number 6983:

Abdullah b. 'Umar reported Allah's Messenger (may peace be upon him) as saying: You and the Jews would fight against one another until a stone would say: Muslim, here is a Jew behind me; come and kill him.

Book 041, Number 6984:

Abdullah b. 'Umar reported that Allah's Messenger (may peace be upon him) said: The Jews will fight against you and you will gain victory over them until the stone would say: Muslim, here is a Jew behind me; kill him.

Book 041, Number 6985:

Abu Huraira reported Allah's Messenger (may peace be upon him) as saying: The last hour would not come unless the Muslims will fight against the Jews and the Muslims would kill them until the Jews would hide themselves behind a stone or a tree and a stone or a tree would say: Muslim, or the servant of Allah, there is a Jew behind me; come and kill him; but the tree Gharqad would not say, for it is the tree of the Jews.

http://www.usc.edu/schools/college/crcc/engagement/resources/texts/muslim/hadith/muslim/041.smt.html#041.6985

Amsterdam, 10 mei 2010
Op diens verzoek aan: Rechter-Commissaris Mr P.B. Martens, Amsterdam
Van: Prof. dr J.J.G. Jansen, www.arabistjansen.nl

1. Notitie over het Koranvers 2:256, 'Er is geen dwang in de godsdienst'. Dit vers is 'geabrogeerd', dat wil zeggen: door latere openbaringen 'opgeheven'.

Toelichting: Soera 2, waar dit Koranvers in voorkomt, is volgens vriend en vijand de eerste soera die in Medina geopenbaard is. Ik acht het niet mogelijk dat de klagende partijen of de Officier van Justitie een islamitische wetgeleerde of een academische Arabist kunnen vinden die dit tegenspreekt. Ik beschouw het dan ook als overbodig aan deze daterings- en chronologiekwestie hier verder werk, tijd en aandacht te besteden. De datering van Soera 2 is breed onweersproken. Zie bijvoorbeeld W. Montgomery WATT, *Inleiding tot de Koran*, Utrecht z.j., p. 220 bovenaan: 'Alle chronologische indelingen beschouwen soera 2 als de eerste van de Medinensische soera's'.

Ook de Koranvertaling van Fred Leemhuis stelt dat Soera 9 uit Medina dateert (blz. 129), en na Soera 5 geopenbaard is. Van Soera 5 zegt Leemhuis dan weer dat deze na 48 is neergedaald (blz. 77), en zo voort. Ook volgens Leemhuis is Soera 2 dus ouder dan Soera 9.

Mohammed, de profeet van de islam, heeft zich in 622 in Medina gevestigd waar hij in 632 is overleden. Soera 9 dateert volgens vriend en vijand uit een late fase van die periode in Medina, volgens de meeste geleerden in ieder geval van na de verovering van Mekka door de moslims in 630. Er zijn zelfs geleerden die menen dat Soera 9 de laatste soera is die in Medina is geopenbaard. Eventuele tegenstellingen tussen Soera 9 en Soera 2 worden dan ook beslist in die zin, dat de voorschriften vervat in Soera 9 de heersende voorschriften van de islam en de sharia dienen te worden.

Hoe kunnen wij zo zeker weten dat dit zo is? In *The Reliance of the Traveller*, het al vaak genoemde Engels/Arabische sharia-handboek van de hand van Nuh H.M. Keller, lezen we op blz. 629: *When two primary texts seem to contend, [the judge] gives precedence to: those which supersede previous rulings.* Het woord *previous* is hier cruciaal voor het begrip. Dit handboek, *Reliance*, noem ik hier alleen vanwege het feit dat het in deze zaak reeds min of meer bekend is, maar er bestaan geen handboeken over de islam en de sharia die voor moslims door moslims gemaakt zijn die over deze kwestie iets anders beweren.

Het principe van de abrogatie wordt in de Koran zelf uiteengezet, het is geen bedenksel van buitenstaanders. Koran 2:106, in de vertaling van Leemhuis: 'Welk teken [=koranvers, HJ] Wij ook afschaffen of doen vergeten, Wij komen met iets beters of overeenkomstigs.' 'Afschaffen' is het Nederlandse woord waarmee in 2:106 zowel Leemhuis als Kramers 'abrogeren' weergeeft. Koran 22:52: 'God schaft af'.

Soera 9 dateert uit de periode in Medina (dat wil zeggen: 622-632). Het is niet de eerste soera uit die periode, want als zodanig wordt soera 2 beschouwd. Soera 9 komt in de tijd dus na soera 2, en Soera 9 abrogeert derhalve de regelingen die voorkomen in soera 2 wanneer deze in strijd zijn met regelingen vervat in soera 9.

Soera 9:29 bevat, in de vertaling van Leemhuis, de zinsnede 'Strijd tegen hen die niet in God geloven' en die 'niet verbieden wat God en zijn Gezant verbieden'. Dit verbieden is niet in overeenstemming te brengen met 'er is geen dwang in de godsdienst', 2:256. Verbieden impliceert immers dwang.

De gebiedende wijs waarmee het vers 9:29 begint, *qaatiluu*, is beter te vertalen als 'beoorloogt'. De wortel *qtl* waar dit woord op teruggaat, betekent 'doden'. De specifieke grammaticale vorm die hier wordt gebruikt, gaat volgens grammatici wel terug op een betekenis als 'elkaar [trachten te] doden'. Ook hier zal de klagende partij of de Officier geen islamitische wet- en schriftgeleerde of een academische Arabist kunnen vinden die dit tegenspreekt.

Dat deze strijd of oorlog op een gegeven moment ophoudt, is in de praktijk juist. In theorie stellen de islamitische wet- en schriftgeleerden evenwel dat de *plicht* tot het voeren van deze strijd blijft bestaan tot aan de Laatste Dag. In de *Reliance* stelt de auteur op blz. 602, de laatste regels van de bladzij, dat de verplichting tot het voeren van Jihad, in de Engelse tekst: *the time and place for [it]*, blijft bestaan tot aan de wederkomst van Jezus, in de Engelse tekst: *the final descent of Jesus (upon whom be peace).*

Ook hier zal de klagende partij of de Officier geen islamitische wet- en schriftgeleerde of academische Arabist kunnen vinden die dit tegenspreekt. De wet- en schriftgeleerden van de islam maken vanouds dan ook een scherp onderscheid tussen 'het Huis van de Vrede' en het 'Huis van de Oorlog'. Deze onderscheiding is de grondslag van het islamitisch internationaal recht. Over deze tweedeling bestaat een uitgebreide literatuur. Ik kan me slecht voorstellen dat een academisch Arabist of een islamitisch wet- en schriftgeleerde een Rechtbank hierover in het openbaar begeert te misleiden.

==========

2. Over de kwestie dat correctie van onislamitisch gedrag eerst verbaal en vervolgens met geweld dient te geschieden:

Uit de canonieke Traditieverzameling van Muslim (9de eeuw):

Chapter 21: CONCERNING THE FACTS THAT INTERDICTION AGAINST ABOMINABLE IS A PART OF FAITH, THAT FAITH INCREASES AND DIMINISHES; ENJOINING THAT WHICH IS GOOD AND FORBIDDING THAT WHICH IS ABOMINABLE ARE OBLIGATORY (ACTS)

Book 001, Number 0079:
It is narrated on the authority of Tariq b. Shihab: It was Marwan who initiated (the practice) of delivering khutbah (address) before the prayer on the 'Id day. A man stood up and said: Prayer should precede khutbah. He (Marwan) remarked, This (practice) has been done away with. Upon this Abu Sa'id remarked: This man has performed (his duty) laid on him. I heard the Messenger of Allah as saying: He who amongst you sees something abominable should modify it with the help of his hand; and if he has not strength enough to do it, then he should do it with his tongue, and if he has not strength enough to do it, (even) then he should (abhor it) from his heart, and that is the least of faith.

Book 001, Number 0081:
It is narrated on the authority 'Abdullah b. Mas'ud that the Messenger of Allah (may peace and blessings be upon him) observed: Never a Prophet had been sent before me by Allah towards his nation who had not among his people (his) disciples and companions who followed his ways and obeyed his command. Then there came after them their successors who said whatever they did not practise, and practised whatever they were not commanded to do. He who strove against them with his hand was a believer: he who strove against them with his tongue was a believer, and he who strove against them

with his heart was a believer and beyond that there is no faith even to the extent of a mustard seed. Abu Rafi' said: I narrated this hadith to 'Abdullah b. 'Umar; he contradicted me. There happened to come 'Abdullah b. Mas'ud who stayed at Qanat, and 'Abdullah b 'Umar wanted me to accompany him for visiting him (as 'Abdullah b. Mas'ud was ailing), so I went along with him and as we sat (before him) I asked Ibn Mas'ud about this hadith. He narrated it in the same way as I narrated it to Ibn 'Umar.

http://www.usc.edu/schools/college/crcc/engagement/resources/texts/muslim/hadith/

De mededeling over hand, tong en hart ook in de canonieke verzameling van Abuu Daawuud: Kitaab aS-Salaat, editie (Al-Khaalidii, Beiroet 2007, p. 187 nummer 1140) "Wie een verboden zaak ziet die hij kan veranderen met met zijn hand, laat hem die veranderen met zijn hand: en als hij dat niet kan dan met zijn tong en als hij dat niet kan dan met zijn hart, en dat is de zwakste vorm van geloof".

Ik ben zo nodig bereid om indien de Officier of de klagende partij dit bestrijdt, op deze kwestie terug te komen.

Ten slotte bericht ik u mijn bevreemding over het feit dat een Nederlandse rechtbank zich zo zeer in de details van godsdienstige en exegetische kwesties verdiept. Dit is in strijd met alles wat ik op de lagere school, de middelbare school en aan de universiteit geleerd heb over de scheiding der machten en de scheiding tussen politiek en godsdienst, tussen kerk en staat, en zo voort.

Met alle u verschuldigde hoogachting,
Amsterdam, 10 mei 2010

HansJansen
Prof. dr J.J.G. Jansen

CV (februari 2010)

drs Simon Rutger Admiraal (1951 Den Haag), arabist
(beëdigd vertaler Arabisch Arrondissementsrechtbank Amsterdam sinds 1987)

Studeerde 1974-1980 **Arabisch** (bijvakken **Turks/Perzisch**) aan de Universiteit van Amsterdam. Verbleef in 1977/1978 in Cairo op een uitwisselingsbeurs.

Werkte 1980-1987 als **sales manager Middle East** van de Amerikaanse educatieve uitgeversgroep Addison-Wesley. Reisde zeer frequent naar klanten in Turkije, Irak, Koeweit, Saudi Arabië, Libië en Egypte.

Werkte 1987-1995 als **programmacoördinator** voor bedrijfsgerichte opleidingen aan de Letteren faculteit van de Universiteit Leiden. Deze opleidingen vonden mede plaats aan de faculteit Bedrijfskunde van de Erasmus Universiteit Rotterdam. In het kader hiervan onderhield hij contacten met internationale bedrijven en de rijksoverheid, o.a. Buitenlandse Zaken en organiseerde hij bedrijfsbezoeken en stages voor de studenten Oosterse Talen.

Is sinds 1995 werkzaam als **freelancer** op verschillende terreinen, o.a. in de kunstwereld (klassieke muziek). Daarnaast actief als zelfstandig onderzoeker en commentator over de hedendaagse Islam en de Arabische wereld. Heeft een aantal artikelen geschreven voor *de Volkskrant*.

Werkt sinds 2007 zelfstandig aan een promotieonderzoek over de Arabische preken en fatwa's van Khalil Al-Moumni, imam van de Nasr moskee in Rotterdam van 1992-2006. Deze Rotterdamse preken en fatwa's zijn uitgegeven in Casablanca, Marokko.

Vanaf 2009 is dit onderzoek ondergebracht aan de faculteit Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden bij prof. dr. mr. P. Cliteur, rechtsfilosoof, met als doel een zog. *buiten-promotie*. Onder zijn leiding wordt het onderzoek tevens verbreed naar denkbare posities vanuit de islam ten opzichte van onze democratische rechtsstaat. De standpunten van Al-Moumni zullen daarin één van de mogelijke posities vormen. Voorlopige titel van het proefschrift luidt: *Islamism, secular Rule of Law and the logic of radical indoctrination.*

Gehuwd, twee kinderen.
Woonplaats: Amsterdam

simonadmiraal@planet.nl

Prof. dr Hans Jansen (1942) is Arabist. Hij heeft Arabisch en Semitische talen gestudeerd in Amsterdam, Leiden en Cairo. De rode draad in zijn loopbaan is het onderzoek naar godsdienst in het algemeen en naar de islam in het bijzonder. Hij is een van de weinige *Islam watchers* in Nederland die zonder roze bril naar de recente ontwikkelingen binnen de islam durft te kijken.

Aan de Universiteit van Utrecht is hij hoogleraar geweest voor 'het hedendaagse Islamitische denken'. Hij is verder werkzaam geweest aan de universiteiten van Leiden en Groningen. Van 1991 tot 1997 is hij lid geweest van de Nationale Adviesraad voor Ontwikkelingssamenwerking, de NAR, en heeft deelgenomen aan de polemiek over de zin en de zinloosheid van internationale hulp.

Naast zijn academische carrière heeft hij in het Midden-Oosten tal van nevenactiviteiten ontplooid, onder andere voor het Rode Kruis in Irak in 1990. Hij heeft zo goed als alle landen in het Midden-Oosten wel eens voor langere of kortere tijd bezocht, en bijna vier jaar in Cairo gewoond, waar hij van 1979 tot 1982 het Nederlands Instituut in Cairo geleid heeft.

Hij schreef onder andere een (in het Duits vertaalde) spraakmakende biografie van Mohammed, en een standaardwerk over de ideologie en theologie achter de moord in 1981 op de Egyptische president Sadat. Zijn boeken zijn niet alleen in het Duits vertaald maar ook in het Joegoslavisch, Turks en Indonesisch.

Hij heeft artikelen gepubliceerd in onder andere de *Volkskrant*, *Trouw*, *HP/deTijd* en het inmiddels opgeheven legendarische weekblad *OPINIO*. Zijn boekje *Islam voor varkens, apen, ezels en andere beesten* werd in 2008 in Nederland een bescheiden bestseller. De eigenaardige titel van dit boekje is ontleend aan de Koran: In dit boek dat voor Moslims geldt als het letterlijke woord van God worden de niet-Moslims met deze dierennamen aangeduid.

In 1992 is een door hem bewerkte editie van de gezaghebbende Koranvertaling van prof. dr J.H. Kramers verschenen. Jansen is een veelgevraagd commentator bij radio- en televisieprogramma's als NOVA, Pauw & Witteman, en RTL Nieuws.

Zijn website, www.arabistjansen.nl, bevat een lijst van publicaties en een kort CV, en biedt bovendien de mogelijkheid artikelen die hij de laatste jaren gepubliceerd heeft, te downloaden.